KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

65

1952

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINGIN KAUPUNGIN
HANKINTATOIMISTO
1960

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1
4. Kiinteistölautakunta
   1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 24
   2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 28
   3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 60
   4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 63
   5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 65
   6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat.... 67
   7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat..... 68

   Erinäisten kiinteistölautakunnan alaisten viranhaltijain toimintakertomukset 83
5. Painatus- ja hankintatoimisto 89
6. Järjestelytoimisto..... 90
7. Huoltokassa..... 95
8. Tilastotoimisto 96
9. Kaupunginarkisto 102
10. Verotusvalmistelu..... 105
11. Leski- ja orpoeläkekassa..... 110
12. Ulosottolaitos 112
13. Rakennustarkastus..... 115
14. Julkisivupiirustusten tarkastus 115
15. Holhouslautakunta 116
16. Huoneenvuokralautakunnat..... 117
17. Palotoimi 124
18. Huoltotoimi..... 134
19. Lastensuojelu 179
20. Oikeusaputoimisto..... 204
21. Työnvälitys 208
22. Urheilu- ja retkeilytoiminta..... 231
23. Kansanhuolto 240
24. Väestönsuojelu..... 249
25. Raittiuslautakunta..... 250
26. Nuorisotyö..... 255
27. Ammattioppilaslautakunta..... 260
28. Kotitalouslautakunta 261
29. Kaupunginkirjasto 264
30. Kaupunginmuseo..... 281
31. Musiikkilautakunta 285
32. Konepajatoimikunta..... 291
33. Yleiset työt 292
34. Liikennelaitos..... 316
35. Satamahallinto 331
36. Teurastamo..... 357
37. Elintarvikekeskus 374
38. Puutavara- ja polttoainetoimisto..... 379
39. Asutuslautakunta..... 382

    Hakemisto 386

Huom! 1)-merkinnällä varustettuihin kertomuksiin kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja ao. kertomuksen eripainoksessa.

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v.1952 puheenjohtajana ent. pankinjohtaja V.V. Sipi sekä jäseninä sivutuotemestari L.A. Forsten, toimitsija S.G. Friberg, kaupallinen lakimies V.E.I. Katajarinne, liittosihteeri K.V. Laakso, toimitusjohtaja S.-Å.H. Lemström, filosofian maisteri J.V. Procopé, kivityöntekijä E.V. Riipinen ja osastopäällikkö P.T. Virkkunen (15.1. 129 §).

Kaupunginhallituksen edustajana oli teknillinen johtaja R.J.M. Granqvist (15.1. 130 §).

Lautakunnan varapuheenjohtajaksi valittiin liittosihteeri K.V. Laakso jäsen Virkkusen esitettyä eriävänä mielipiteenään, että varapuheenjohtajaksi ei olisi valittava vasemmiston edustajaa, koska päätöksissä puheenjohtajan poissa ollessa ei kuvastuisi palkkalautakunnan enemmistön mielipide (15.1. 131 §).

Palkkalautakunnan kokoukset päätettiin pitää tiistaisin klo 15.30. Kesäaikana päätettiin kokoukset pitää 17.6., 2.7. ja 22.7. Samalla palkkalautakunta päätti, että sen toimisto saisi sinä aikana käsitellä selvät juoksevat asiat sekä ratkaista ne ennakolta ja esittää tiedoksi lautakunnalle seuraavassa kokouksessa (15.1. 133 §, 27.5. 1127 §, 10.6. 1222 §, 22.7. 1434 §).

Kokousten pöytäkirjat päätettiin pitää yleisön nähtävänä kokousta seuraavan viikon torstaina (15.1. 134 §).

Toimisto. Rahatoimistolle päätettiin ilmoittaa, että laskut ja muut maksettavaksi tarkoitetut asiakirjat hyväksyy toimistopäällikkö J. Ståhlberg (2.1. 62 §).

Palkkalautakunnan toimistoon palkattiin 1.7. alkaen seuraavat vakinaiset viranhaltijat: työläisasiainhoitajan virkaan J. Kuntsi 41. palkkaluokan, notaarin virkaan O. Forsberg 35. palkkaluokan ja toimistoapulaisen virkaan K. Meinander 20. palkkaluokan mukaisin palkoin (3.6. 1156 §, 17.6. 1280 §).

Rahatoimistolle päätettiin ilmoittaa, että toimistoon oli kertomusvuodeksi palkattu tilapäisten viranhaltijain tililtä 41. palkkaluokan mukaan työläisasiainhoitaja J. Kuntsi, 32. palkkaluokan mukaan notaari O. Forsberg, 20. palkkaluokan mukaan toimistoapulainen K. Meinander ja 18. palkkaluokan mukaan toimistoapulainen A. Koskus sekä muiden palkkamenojen tililtä 1.1.-28.2. väliseksi ajaksi lähetti A. Lindell ja 1.3. lukien toistaiseksi lähetti A. Kärkkäinen 6. palkkaluokan mukaisin palkoin (2.1. 66 §, 4.3. 540 §, 3.6. 1180 §, 2.7. 1354 §, 2.9. 1646 §).

Tp. toimistoapulaiselle A. Koskukselle myönnettiin ero virastaan 1.3. lukien, virkaa hoitamaan määrättiin toistaiseksi A. Lindell 16. palkkaluokan mukaisin palkoin (19.2. 444 §).

Toimiston eräiden viranhaltijain ylityölaskut hyväksyttiin (2.1. 13, 65 §, 12.2. 397 §, 13.5. 1005 §, 10.6. 1225 §).

Palkkalautakunnan ao. määrärahoista myönnettiin 75 000 mk neuvottelupalkkion maksamista varten toimistopäällikkö J. Ståhlbergille. Puheenjohtaja V. Sipin palkkion korottamista tutkimaan palkkalautakunta päätti asettaa valiokunnan johon nimettiin toimistopäällikkö J. Ståhlberg sekä jäsenet S. Friberg ja V. Procopé. Sittemmin myönnettiin puheenjohtaja V. Sipille samalta tililtä 50 000 mk:n erikoispalkkio (29.4. 945 §, 13.5. 1014 §, 9.12. 2355 §).

Toimistopäällikkö Ståhlbergille myönnettiin sairauslomaa 5.-23.2. väliseksi ajaksi täysin palkkaeduin ja hänen viransijaisensa määrättiin (12.2. 417 §, 26.2. 491 §).

Palkkalautakunnan lähetille myönnettiin sairauslomaa 17.-21.11. väliseksi ajaksi (2.12. 2307 §).

Talousarvioehdotus v:lle 1953 lähetettiin kaupunginhallitukselle (19.8. 1538 §).

Kertomusvuoden lisätalousarvioehdotuksessa palkkalautakunta anoi myönnettäväksi 700 000 mk tilille Hautausavustukset (6.5. 965 §). Vielä palkkalautakunta päätti anoa v:n 1951 tilille Hautausavustukset 489 355 mk:n lisämäärärahan (29.1. 299 §).

Palkkalautakunnan toimistoon päätettiin v:ksi 1953 tilata Helsingin Sanomat, Suomen Sosiaalidemokraatti, Uusi Suomi ja Työkansan Sanomat (30.9. 1845 §).

Irtaimiston luetteloimista ja tunnuksella varustamista koskeva kaupunginhallituksen päätös merkittiin tiedoksi ja irtaimistoluettelon hoitajaksi määrättiin toimistoapulainen Yletyinen (2.1. 68 §).

Merkittiin tiedoksi palkkalautakunnan notaarin O. Forsbergin matkakertomus (18.3. 650 §).

Uusi virkaluettelo päätettiin hyväksyä painettavaksi (11.3. 596 §).

Uuden eläkesäännön hyväksyminen. Palkkalautakunta käsitteli kaikkiaan viidessä kokouksessa viranhaltijain ja työntekijäin eläkesääntöehdotuksia ja päätti hyväksyä ne neuvottelujen pohjaksi. Vielä palkkalautakunta päätti saattaa eläkesääntöehdotukset asianomaisille järjestöille tiedoksi neuvottelutoimenpiteitä varten (25.11. 2265 §, 2.12. 2267, 2316 §, 5.12. 2318 §, 9.12. 2354 §).

Teknikkokunnan kuoppakorotukset. Palkkalautakunta päätti 5.2. ryhtyä neuvotteluihin Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen, Kuntien tekniliset toimihenkilöt yhdistyksen ja Rakennusmestariliiton kanssa näiden järjestöjen esittämien teknikkokunnan palkankorotusvaatimusten johdosta ja valtuuttaa toimistopäällikkönsä käymään tarpeelliset neuvottelut. Mainitut neuvottelut päättyivät 7.3. järjestöjen ilmoitettua jäsentensä ryhtyvän lakkoon 9.3. klo 24.oo, mikä määräaika sittemmin siirtyi kahdella viikolla. Sosiaaliministeriön palkkaosasto oli siltä pyydettynä lausuntonaan esittänyt, että koska kyseessä olivat kaikki alempaan teknilliseen henkilökuntaan kuuluvat viranhaltijat, oli kysymys niin laaja, ettei sellaista palkankorotusesitystä voitaisi käsitellä pelkkänä kuoppakorotuskysymyksenä. Mikäli ko. viranhaltijain palkkausta korotettaisiin läheskään ehdotuksen mukaisesti, aiheuttaisi se muiden samoissa laitoksissa palvelevien viranhaltijain palkkoihin nähden epäsuhteita, jotka myös olisi aikanaan korjattava. Kun sosiaaliministeriö tekee ratkaisunsa ottaen huomioon maassa noudatettavan vakauttamisohjelman, oli todennäköistä, että se ei tulisi hyväksymään esitettyihin palkankorotusvaatimuksiin myöntymistä. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, ettei em. järjestöjen esitys antaisi aihetta toimenpiteisiin sekä että Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan palkkakuoppakysymyksen tutkimista varten asetettava komitea tutkimustyössään käsittelisi myös ko. teknikkojen palkkakuoppakorjausasian. Palkkalautakunta päätti valtuuttaa toimistopäällikkö J. Ståhlbergin edustajakseen teknikkojen palkkakysymystä koskeviin uusiin neuvotteluihin. Oltuaan kosketuksissa eri laitosten johtoon ja karsittuaan näiden ehdotuksia, oli neuvottelija esittänyt, että 30 teknikon virkaa korotettaisiin palkkaluokissa ehdotuksen mukaisesti, koska ne sisälsivät yksinomaan täysin perusteltavissa olevia yksityisiä palkkaluokan tarkistuksia. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa uutta esitystä teknikkojen palkkojen korjaamiseksi (5.2. 356 §, 18.3. 649 §, 20.3. 652 §, 22.4. 856 §, 20.5. 1067 §, 16.9. 1744 §).

Diplomi-insinöörien ja arkkitehtien palkat. Kunnallisinsinöörit ja arkkitehdit yhdistyksen esitettyä kaupungin palveluksessa olevien diplomi-insinöörien ja arkkitehtien palkkaluokituksen järjestämistä, palkkalautakunta päätti valita kaupungin edustajaksi neuvotteluihin toimistopäällikkö J. Ståhlbergin (23.9. 1796 §).

Rakennusinsinöörien palkkauksen järjestämiseksi päätettiin sosiaaliministeriön hinta- ja palkkaosastolta hankkia epävirallinen selvitys siitä, millä tavoin ministeriö mahdollisesti suhtautuisi mainitun virkakunnan palkkojen järjestelyä koskevaan esitykseen. Lautakunnan puheenjohtaja, toimistopäällikkö ja kaupungininsinööri valtuutettiin ottamaan mainittu yhteys (12.2. 403 §, 19.2. 445 §).

Sairaaloissa palvelevien lääkärien palkkauksen järjestämistä koskeviin neuvotteluihin määrättiin kaupungin edustajaksi palkkalautakunnan puheenjohtaja Sipi ja toimistopäällikkö Ståhlberg (16.9. 1752 §).

Kansakoulunopettajien ja kouluhoitajien palkkojen korottaminen. Helsin-

gin opettajayhdistys oli tehnyt aloitteen eräiden kansakoulunopettajaryhmien ja kouluhoitajien palkkojen korottamiseksi sekä pyytänyt neuvotteluihin ryhtymistä. Neuvottelijaksi valittiin toimistopäällikkö J. Ståhlberg. Sittemmin päätettiin kansakoulunopettajien ja kouluhoitajien palkankorotusasia siirtää palkkaluokituskomitean käsiteltäväksi (27.5. 1109 §, 2.7. 1310 §, 25.11. 2244 §, 2.12. 2302 §).

Koulukotien opettajien ja lastenseimien hoitajien palkkojen korottaminen. Kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että asia annettaisiin palkkaluokituskomitean tutkittavaksi (30.9. 1840, 1846 §).

Kaupungin työntekijäin ansiotason muutos A-sopimuksen mukaisesti. Komitea, joka oli asetettu tutkimaan kaupungin työntekijäin ansiotason muutosta A-sopimuksen mukaisesti, oli saanut valmiiksi mietintönsä, josta palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausuntonsa sekä esitti, että kaupunginhallitus asian käsiteltyään antaisi palkkalautakunnan tehtäväksi tiedoitustilaisuuden järjestämisen viranhaltijajärjestöille. Sittemmin merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen asiaa koskeva päätös sekä valtuutettiin toimistopäällikkö saattamaan selvitys A-sopimuksen aiheuttamasta tilanteesta ao. järjestöjen tietoon. Edelleen valtuutettiin toimistopäällikkö käymään järjestöjen kanssa Helsingin Kaupungin Virkamiesyhdistyksen pyytämät neuvottelut (15.1. 158 §, 19.2. 449 §, 4.3. 550 §, ks. v:n 1951 kert. I osan s. 116).

Palkkakuoppakysymyksen tutkiminen. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle lähetettävässä kirjelmässään puoltaa Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan kirjelmässä ehdotetun palkkakuoppakysymystä tutkivan komitean asettamista, jossa eri asiapuolet olisivat edustettuina sekä johon asian riittävän monipuolisen valmistelun takia olisi nimitettävä jäseniksi mm. henkilöitä, jotka edustivat Suomen Työnantajain Keskusliiton ja Suomen Ammattijärjestöjen Keskusliiton toimialojen asiantuntemusta. Lisäksi olisi palkkalautakunnan oltava edustattuna komiteassa ainakin toimistopäällikkönsä välityksellä. Kaupunginhallitus oli 22.3. asettanut (ks. I osa) komitean tutkimaan kaupungin viranhaltijakunnan palkkakuoppakysymystä kokonaisratkaisua silmälläpitäen. Myöhemmin kaupunginhallitus oli kuitenkin muuttanut mainittua päätöstään siten, että osaratkaisut olivat mahdollisia. Tämän päätöksen johdosta oli Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta esittänyt uusia kuoppakorotuksia siten, että käytännöllisesti katsoen kaikki kaupungin alemmat virat, eli n. 60 %, järjestettäisiin kuoppakorotuksilla uudelleen. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan esittää, ettei esitys antaisi aihetta toimenpiteisiin (20.3. 653 §, 20.5. 1066 §). Palkkakuoppakysymystä tutkimaan asetettu komitea oli laatinut uuden palkkaluokkataulukon ja esittänyt, että taulukko muutettaisiin sen esityksen mukaisesti. Komitean ehdotuksen johdosta palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, ettei siinä vaiheessa olisi syytä tehdä lopullista päätöstä uuden palkkataulukon käytäntöönottamisesta, vaan että komiteaa olisi kehotettava jatkamaan työtään siten, että mahdollisuus joko säilyttää entinen palkkaluokittelu tai siirtyä uuteen, jäisi toistaiseksi avoimeksi (6.5. 966 §).

Sairaalain alemman henkilökunnan kokonaispalkkakysymys oli palkkalautakunnan käsiteltävänä 2.1., jolloin lautakunta perusteellisen harkinnan jälkeen ilmoitti pysyvänsä kielteisellä kannalla vuokra-avustusten suhteen, mutta esitti kohtuussyistä 104 pesuapulaisen palkan nostettavaksi yhdellä palkkaluokalla, koska nämä todettavasti olivat jäljessä valtion pesuapulaisten palkkaukseen verraten. Valtuusto oli kuitenkin palauttanut asian uudelleen kaupunginhallitukseen, joka oli puolestaan pyytänyt palkkalautakunnalta kirjallista lausuntoa. Esittelijä oli asiaa uudelleen harkittuaan, tullut siihen tulokseen, ettei lautakunnalla ollut syytä muuttaa aikaisempaa esitystään. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa sen palkkakuoppakorjauksen suorittamista, mitä palkkalautakunnan esityksessä 2.1. oli ehdotettu, muihin toimenpiteisiin ryhtymättä (2.1. 60 §, 22.4. 871 §).

Lääkärintodistusten vaatiminen viranhaltijoiksi valittavilta ja todistusten käsittelytapaa koskevien ohjeiden selventäminen. Sairaalalautakunta mainitsi, että virkasäännön ja asiasta annettujen ohjeiden mukaan on viranhaltijalta kaupungin palvelukseen otettaessa vaadittava lääkärinto-

distus, vaikka kysymyksessä olisi lyhyemmäksikin ajaksi otettava sijainen. Kaupunginhallitus ei antamissaan ohjeissa (ks. v:n 1951 kert. I osan s. 110) ole eritellyt asiaa yksityiskohtaisesti. Kuitenkin esiintyy sairaaloissa usein verrattain lyhyitä viransijaisuustapauksia, kun esim. pesuapulaiselle tahi siivoojalle otetaan sijainen muutamaksi päiväksi kerran tai pari kertaa vuodessa. Samaten toimivat lääkärit sairaaloissa useita kertoja apulaislääkärien viransijaisina lyhyin väliajoin. Jos kaikissa tällaisissa tapauksissa viranhaltijalta aina vaaditaan lääkärintodistus, muodostuu käytäntö hankalaksi ja kaupungille kalliiksi. Kaivattiin siis asiaa koskevia täydentäviä ohjeita. Kun asian johdosta oli tehty useita muitakin kyselyjä, palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle lausuntonaan, että v. 1951 annettuihin ohjeisiin otettaisiin sellainen lisäys, että viransijaisuus- ym. tapauksissa, jolloin kaupungin palvelukseen otetaan virka- tai työsuhteeseen henkilö kahta kuukautta lyhyemmäksi tai enintään kahden kuukauden ajaksi, häneltä ei vaadita lääkärintodistusta terveydentilastaan. Palvelukseen otettavalle olisi sellaisessa tapauksessa huomautettava, että hänellä ei ole oikeutta virkasäännön 39 §:n mukaiseen sairausavustukseen eikä työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 2 §:n mukaiseen sairausavustukseen määräajaksi sovitun virka- tai työsuhteen kestävän ajan yli. Edelleen päätettiin puoltaa lääkärintodistuksen varustamista laitoksen oman lääkärin lausunnolla ennen sen lähettämistä lääkärintodistusten tarkastajalle (15.1. 153 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. ss. 142, 151).

Lääkärintodistuskustannusten korvaaminen virkoja täytettäessä. Huoltotoimen toimitusjohtaja oli pyytänyt selventäviä ohjeita asiassa, koska oli syntynyt epätietoisuutta siitä, onko poliklinikassa viranhaltijan lääkärintodistuksia varten suoritettava erikoistutkimus maksuton vai oliko siitä perittävä poliklinikkataksojen mukaiset maksut. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallituksen jaoston asiasta antama päätös (ks. I os.) tarkoittanee sitä, että tarvittavat erikoistutkimukset viranhaltijan terveydentilasta on suoritettava kaupungin sairaaloissa sen johdosta, että po. lääkärintodistuksesta aiheutuneet kustannukset pysytettäisiin kohtuuden rajoissa, koska kaupungin sairaaloiden taksat ovat tunnetusti huokeat eivätkä nosta po. todistusten kustannuksia kohtuuttomasti. Näin ollen tarkoitetaan mainitulla päätöksellä sitä, että tarvittavat erikoistutkimukset suoritetaan kaupungin sairaaloissa vahvistettujen taksojen sisältämiä maksuja vastaan (22.7. 1411 §).

Edelleen oli huoltovirasto tiedustellut saatiinko virkaan nimitetyn lääkärintodistuksen hintaan lisätä laboratorio-, röntgen- ym. tutkimusten kustannukset, jotka eräissä tapauksissa olivat nousseet yli 1 000 mk ja jotka täydellisen terveysselvityksen tullessa kyseeseen saattoivat lääkärin ilmoituksen mukaan nousta 3 000 - 5 000 mk:aan. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan palkkalautakunta huomautti, että kaupunginhallituksen asiasta antamassa kiertokirjeessä määrättiin, että kaupunki korvaa palvelukseen otettavalle viranhaltijalle tai työntekijälle lääkärintodistuksen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset, jotka yleensä ovat nousseet noin 800 mk:aan. Mitä tulee tapauksiin, j<issa korvaus nousisi 3 000 - 5 000 mk:aan, oli ilmeistä, että tällainenkin korvaus oli suoritettava kiertokirjeeseen perustuen (10.6. 1207 §).

Kaupunginreviisori oli tarkastaessaan virkaan valittujen lääkärinpalkkioita huomauttanut, että kuitit eräissä tapauksissa olivat vanhempia kuin viranhakuaika olisi edellyttänyt sekä että lääkärinpalkkiot olivat vaihdelleet, nousten aina 2 000 mk:aan asti. Kaupunginhallitukselle annettavassa lausunnossaan palkkalautakunta päätti esittää, että kaupunginreviisorin huomautus lääkärintarkastuskuittien päiväyksestä oli asiallinen. Sen sijaan, jos tarkastettavalle oli suoritettava erikoistutkimuksia, oli luonnollista, että palkkiot nousivat arvioitua keskimääräistä palkkiota suuremmiksi. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaan (ks. I os.) oli virkaa hakevan erikoistutkimuksia tarvitessaan käännyttävä kaupungin sairaalain puoleen, joissa laskutettiin voimassa olevien taksojen mukaan, mutta vahvistetun järjestelmän mukaan sai tavallisen lääkärintutkimuksen suorittaa virkaa hakevan valitsema lääkäri (26.8. 1586 §).

Lääkärintodistusten kirjoittamisesta lääkäreille maksettavat palkkiot. Sairaalalautakunta oli maininnut, että määräyksestä, jonka mukaan virkaan valittavalta vaaditaan lääkärintodistus terveydentilastaan, johtuu, että kaupungin sairaaloiden lääkärit joutuvat kirjoittamaan todistuksia henkilöille, jotka hakevat samassa sairaalassa avoinna olevaa virkaa ja ehdottanut, että näissäkin tapauksissa lääkäri oikeutettaisiin perimään ko. palkkio asianomaiselta, vaikka kysymyksessä olisi saman sairaalan palvelukseen tuleva henkilö. Kun määräykset viranhaltijalta vaadittavasta lääkärintodistuksesta suoritettavasta palkkiosta eivät tee eroa siinä onko kyseessä ulkopuolinen sairaalan virkaa hakeva henkilö tai po. sairaalassa jo palveleva toista virkaa hakeva henkilö, lienee katsottava, että lääkärillä on kaikissa tapauksissa oikeus periä palkkio kirjoittamastaan lausunnosta asianomaiselta, jonka kaupunki sitten tälle korvaa, mikäli hänet otetaan kaupungin palvelukseen (8.1. 102 §).

Palkkion maksaminen varattomien puolesta päivystyspuhelimitse välitetyille lääkäreille ns. M-lomakkeen kirjoittamisesta. Kun uuden mielisairaslain ja lääkintöhallituksen määräysten mukaan ei sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle saatu ottaa potilaita ilman lähettävän lääkärin mielisairaalaan ottamista varten täyttämää M-lomaketta, olivat lääkärit pyytäneet lisäpalkkiota, koska po. lomakkeen täyttäminen hyvin vastasi henkivakuutuslausunnon täyttämistä. Terveydenhoitolautakunta oli esittänyt, että kotikäyntejä suorittavalle lääkärille saataisiin suorittaa 400 mk:n lisäpalkkio M-lomakkeen täyttämisestä sellaisissa tapauksissa, joissa lääkärinpalkkio maksetaan kaupungin varoista. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa palkkion vahvistamista 400 mk:ksi po. tapauksista (22.7. 1419 §).

Poliklinikkalääkäreille iltapäivävastaanotosta suoritettavien palkkioiden korottaminen. Poliklinikkain iltapäivävastaanotoille saapuvan potilasmäärän lisäännyttyä huomattavasti, ei suunniteltu kahden tunnin työaika ole enää riittänyt, vaan ovat lääkärit joutuneet työskentelemään jopa kaksinkertaisen aikamäärän. Tämän vuoksi he ovat pyytäneet palkkioitaan korotettavaksi vastaavasti. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa po. palkkion vahvistettavaksi alilääkäreille 2 000 mk:ksi ja apulaisalilääkäreille 1 500 mk:ksi (22.7. 1395 §).

II kaupunginlääkärille alkoholistilain edellyttämistä lääkärinlausunnoista maksettavan palkkion korottaminen. Palkkalautakunta päätti puoltaa II kaupunginlääkärin anomusta alkoholistilain edellyttämistä lääkärinlausunnoista maksettavan palkkion korottamiseksi 500 mk:ksi rahan arvon muuttumisen takia (28.10. 2050 §).

Palkkojen korottamista koskevat aloitteet. Vtt Enteen, Keskivälin, Meltin, Niemisen ym. aloitteet viranhaltijain ja työntekijäin palkkojen korottamisesta päätettiin kaupunginhallitukselle esittää hylättäviksi (19.2. 441 §, 22.7. 1413 §).

Vtt Vilkemaan ja Häggmanin aloitteet eräistä kuoppakorotuksista sekä terveyssisarien, aluehoitajien, kotisairaanhoitajien, terveydenhoitoviraston päivystäjien, Malmin sairaalan taloudenhoitajan viran ja sairaalasivukirjaston hoitajan viran palkkauksien tarkistamisesta päätettiin kaupunginhallitukselle esittää lähetettäväksi palkkaluokituskomitean käsiteltäväksi (2.7. 1330 §, 22.7. 1408, 1409, 1410 §).

Samaten päätettiin vt Vilkemaan ym. aloite, joka koski kansakoulujen jatko-, ylä- ja apukoulujen naisopettajien sekä alakoulun opettajien palkkaluokan korottamista, lähettää palkkaluokituskomitealle (2.7. 1311§).

Työehtosopimukset. Kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan välinen työehtosopimus päätettiin irtisanoa edellyttäen, että myöskin Keskustoimikunnan taholta työehtosopimuksen tekstiosa irtisanottaisiin. Samalla palkkalautakunta päätti jättää Keskustoimikunnalle muutosehdotukset viimeistään 31.1. sekä esittää, että työmaalle valittavan luottamusmiehen työtä ja tehtävien suorittamista olisi voitava tarkistaa ja että siitä olisi työehtosopimuksen yhteydessä tehtävä sopimus. Toimistopäällikkö valtuutettiin allekirjoittamaan ko. kirjelmä (29.1. 297 §).

Merkittiin tiedoksi em. työehtosopimuksen irtisanominen sekä Keskustoimikunnan siihen esittämät muutosehdotukset. Työsopimusneuvotteluihin määrättiin kaupungin puolesta neuvottelijoiksi puheenjohtaja ja esitte-

lijä (5.2. 338 §, 19.2. 448 §). Vielä palkkalautakunta päätti esittää Keskustoimikunnalle, että aikaisemman työehtosopimuksen voimassaoloa jatkettaisiin siksi, kunnes uusi sopimus merkintöineen asianmukaisesti molemmin puolin allekirjoitettaisiin. Edelleen palkkalautakunta päätti esittää Keskustoimikunnalle, että ryhdyttäisiin uudelleen neuvotteluihin siitä, missä muodossa työehtosopimuksen 12 §:n 4 kohtaan liittyvään pöytäkirjamerkintään otettaisiin maininta niistä eduista, jotka perustuivat Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön ja kaupungin välillä tehtyyn kauppakirjaan ja jotka luonteensa puolesta kuuluivat työehtosopimuksen piiriin. Uusien neuvottelujen edellytykseksi asetettiin kuitenkin, että Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta suostuu jatkamaan voimassa ollutta työehtosopimusta niin kauan kuin neuvottelut jatkuvat (29.4. 929 §, 20.5. 1068, 1069 §).

Keskustoimikunta oli myöhemmin ilmoittanut hyväksyvänsä neuvotteluesityksen, mutta ei katsonut aiheelliseksi suostua palkkalautakunnan esittämään ehtoon, että aikaisempaa työehtosopimusta noudatettaisiin neuvottelujen ajan (27.5. 1132 §).

Palkkalautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle, että uusi työehtosopimus hyväksyttäisiin neuvottelupuolten sopimassa muodossa (5.6. 1182 §). Merkittiin tiedoksi, että uuden työehtosopimuksen tekstiosa oli allekirjoitettu 2.7., josta päivämäärästä alkaen se tuli voimaan. Asiasta päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle (22.7. 1427 §).

Siinä tapauksessa, että työehtosopimus Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosaston taholta sanottaisiin irti, päätti palkkalautakunta puolestaan irtisanoa työehtosopimuksen ja jättää ammattiosastolle muutosehdotukset viimeistään 31.1. Toimistopäällikkö valtuutettiin allekirjoittamaan ammattiosastolle lähetettävä kirjelmä. Merkittiin tiedoksi, että ammattiosaston taholta ei ollut irtisanottu työehtosopimusta, joten myös lautakunnan taholta suoritettu irtisanominen raukesi (29.1. 298 §, 5.2. 339 §).

Uusien urakkahinnoittelujen käytäntöönottaminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli esittänyt, että Suomen Rakennusteollisuusliiton, Suomen Rakennustyöläisten Liiton ja Suomen Muurarien Liiton 15.5. tekemään sopimukseen sisältyvät urakkahinnoittelut otettaisiin käytäntöön kaupungin töissä sopimuksen tekopäivästä lukien. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. laitoksille, että em. rakennusalan urakkahinnoittelun muutoksia ryhdytään soveltamaan kaupungin töissä 14.-15.5. alkaneesta palkanmaksukaudesta lukien (14.10. 1944 §).

Kuorma-ajuritaksan muuttaminen. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. laitoksille, että maistraatin vahvistama kuorma-ajuritaksa tulee noudatettavaksi kaupungin töissä 5.6. alkaen (2.7. 1327 §, ks. kunn.as.kok. s. 68).

Työaikojen muuttaminen. Katujen puhtaanapitoa koskevien määräysten muuttumisen johdosta palkkalautakunta päätti valtuuttaa toimistopäällikkönsä käymään puhtaanapito-osaston työntekijäin työajan muuttamista koskevat neuvottelut (18.3. 643 §). Kun työntekijäin esittämiä palkkavaatimuksia ei palkkalautakunnan mielestä voitu voimassa olevien palkkahinnoittelumääräysten perusteella hyväksyä, palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle ilmoittaa, ettei lautakunnan ja keskustoimikunnan välillä käydyissä neuvotteluissa ollut päästy tuloksiin (29.4. 943 §). Eräiden puhtaanapitotöissä tapahtuneiden työselkkausten jälkeen aloitettiin neuvottelut kuitenkin uudelleen ja päästiin niissä neuvottelijain kesken yksimielisyyteen. Palkkalautakunta päätti hyväksyä 18.6. pidetyissä neuvotteluissa aikaansaadun neuvottelutuloksen (22.7. 1343 §, ks. kunn.as.kok. s. 116).

Sähkölaitoksen esitettyä mittarinasennus- ja virranmuutososastojen työntekijäin työajan muuttamista eräissä tapauksissa, palkkalautakunta päätti ilmoittaa työehtosopimuksen toiselle allekirjoittajalle, Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnalle, että sähkölaitoksen esittämiin neuvotteluihin ryhdyttäisiin ensi tilassa. Samalla lautakunta päätti valita po. neuvotteluihin toimistopäällikkö Ståhlbergin (16.9. 1731 §). Sittemmin palkkalautakunta päätti vahvistaa neuvotteluissa tehdyn sopimuksen siitä, että kaupungin ja Keskustoimikunnan välisen voimassa olevan työehtosopimuksen määräyksistä poiketen työt sähkölaitoksen mittarin-

asennus- ja virranmuutososastoilla aloitetaan kautta vuoden klo 8.oo. Samoin päätettiin, että työehtosopimuksen määräyksistä poiketen em. kahdessa osastossa lopetetaan työt kesä-elokuun aikana lauantaisin klo 13.oo. Vielä päätettiin, että mittarintarkistusosastolla aloitetaan työt samoin klo 8.oo muina kuukausina, paitsi kesä-elokuussa sekä että em. työajan muutokset koskevat myöskin niiden autojen muutosmiehistöä, jotka palvelevat em. osastoissa. Uusi työaika tulee voimaan 1.10. lukien (30.9. 1851 §).

Merkittiin tiedoksi Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirje, joka koski palomiehistön ja paloalipäällystön työaikaa (4.11. 2152 §).

Kärkimieslisän suorittaminen urakkatöissä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa sähkölaitokselle, että Sähkötyönantajain Liiton ja Suomen Metallityöväen Liiton välillä 7.9. solmitun uuden sähköasennusalan työehtosopimuksen 5 §:n 1 momenttiin liittyvän pöytäkirjamerkinnän sisältämän kärkimieslisän maksamista koskevaa määräystä oli noudatettava laitoksen alaisissa töissä 7.9. alkaneen tiliviikon alusta lukien (14.10. 1947 §).

Erikoisammattimiehen palkan maksaminen. Palkkalautakunta päätti suostua sähkölaitoksen esitykseen saada maksaa erikoisammattimiehen palkka eräille sähkölaitoksen ammattimiehille (20.5. 1078 §, 4.11. 2104 §).

Teurastamon tuntipalkkaisten teurastajien palkat. Palkkalautakunta päätti hylätä Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esityksen voimassa olevan työehtosopimuksen 6 §:n 4 kohdassa olevien määräysten soveltamisesta teurastamon tuntipalkkaisten teurastajien palkkoihin (29.4. 942 §, ks. kunn.as.kok. s. 119).

Puhtaanapito-osaston kadunlakaisijain palkkojen järjestäminen. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnalle, että kadunlakaisijoille voitiin runsaan lumentulon vuoksi maksaa 1.5. saakka etumiehille vahvistettu palkka (1.4. 755 §).

Satamatyöntekijäin käyttäminen lumitöihin. Helsingin Kauppakamari oli satamalautakunnalle lähettämässään kirjelmässä kiinnittänyt huomiota niihin epäkohtiin, joita Katajanokan satamassa oli esiintynyt lumen poistamisessa laiturialueilta. Epäkohta, jonka pääasiallisena syynä oli kaupungin ja Valtionrautateiden välinen Katajanokan raiteiston puhtaanapitämistä koskeva sopimus, saataisiin korjatuksi, kun tekeillä oleva uusi sopimus, joka laajentaisi kaupungin puhtaanapitovelvollisuutta, tulisi voimaan. Satamalautakunta oli ehdottanut, että kun osa satamatyöntekijöitä joutui lumiesteiden takia odottamaan työskentelymahdollisuuksia, tätä joutilasta työvoimaa käytettäisiin lumitöihin. Asianomaisen työntekijäjärjestön kanssa neuvoteltaessa oli käynyt ilmi, ettei sillä ollut huomauttamista siitä, että lumentuloaikana tarpeen vaatiessa käytettäisiin vapaana olevia satamatyöntekijöitä tilapäisiin lumitöihin. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että ko. lumityöt satamassa olisi järjestettävä siten, että ahtaajat palkkaisivat palveluksessaan olevat satamatyöntekijät po. työhön ja perisivät laskulla korvauksen kaupungin puhtaanapito-osastolta (4.11. 2090 §).

Sepänapulaisten asema työntekijöinä ja heille maksettava palkka. Rakennustoimiston Toukolan konepajojen tiedustelun johdosta, joka koski eräiden sepänapulaisten asemaa työntekijöinä sekä heille maksettavaa palkkaa, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että voimassa olevan työehtospimuksen 9 §:n 5 kohdan (ks. kunn.as.kok. s. 120) mukaan oli opin suorittaneelle tai ammattimiehen apulaisena työskennelleelle työntekijälle maksettava nuoremman ammattimiehen palkka. Kun määräyksessä rinnastetaan toisiinsa opin suorittanut ja toisaalta 4 vuotta ammattimiehen apulaisena työskennellyt työntekijä, täytyy palkkalautakunnan käsityksen mukaan tarkoitusta harkittaessa lähteä siitä, että siinä taatun palkan edellytyksenä on pidettävä saavutettua ammattitaitoa, jota työntekijä joutuu työssään käyttämään. Kun palkkalautakunnan toimisto oli aikanaan saanut asiasta sen käsityksen, että sepänapulaiset joutuvat ainakin joissakin tapauksissa suorittamaan varsinaisia sepän tehtäviä, oli edellä sanotun periaatteen mukaisesti katsottu, että heille oli 4 v:n kuluttua maksettava nuoremman ammattimiehen palkka. Mikäli sepänapulaiset kuitenkin toimivat pelkästään ns. päällelyöjinä, ei heille palkkalautakunnan käsityksen mukaan voitu maksaa korkeampaa palkkaa kuin mikä tariffissa on heille vahvistettu (8.1. 117 §).

Likaisen työn lisän maksaminen. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esitettyä eräiden työehtosopimukseen liittyvien palkkahinnoittelun mukaisten likaisen työn lisien soveltamista teurastamon työntekijäin palkkoihin palkkalautakunta päätti ilmoittaa Keskustoimikunnalle, että palkkahinnoittelussa mainituista ko. likaisen työn lisistä aikoinaan neuvoteltaessa pidettiin silmällä niiden soveltamista vain teollisuuslaitoksissa ja liikennelaitoksessa suoritettaviin töihin, ja kun niiden ulottaminen myös teurastamossa suoritettaviin töihin tietäisi oleellista muutosta palkkahinnoittelussa oleviin määräyksiin, ei kysymystä palkkalautakunnan käsityksen mukaan voitu entisen palkkahinnoittelun voimassa ollessa ratkaista myönteiseen suuntaan. Sen sijaan ei mikään estänyt ottamasta asiaa harkittavaksi, kun palkkahinnoittelusta seuraavan kerran sovittaisiin (11.3. 585 §).

Likaisen työn lisän saamista koskevan Kivelän sairaalan sairaala-apulaisen anomuksen johdosta palkkalautakunta päätti anojalle ilmoittaa, ettei hänelle virkasäännön alaisena kuulunut likaisen työn lisä, joka maksetaan vain työsuhteessa kaupunkiin olevalle (26.3. 718 §).

Eväsrahan maksamista koskevan määräyksen tulkinta. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille virastoille ja laitoksille tiedoksi ja noudatettavaksi seuraavaa:

Palkkalautakunnan käsityksen mukaan työehtosopimuksen eväsrahaa koskevan määräyksen laadinnassa ja siitä sovittaessa on pidetty lähtökohtana tavallisten arkipäivien ruokatunnin pituuden tarjoamaa mahdollisuutta lämpöisen aterian nauttimiseen. Näin ollen tietäisi ruokarahan maksaminen myöskin lauantaisin ja juhlapäivien aattoina mainitun korvausmenetelmän oleellista laajentamista. Kun tähän ei ole aihetta, palkkalautakunta ilmoittaa, ettei eväsrahaa 1.11. alkaen enää suoriteta lauantaisin ja juhlapäivien aattoina (28.10. 2060 §).

Eväsrahan maksamista viranhaltijoille ja muillekin kuukausipalkalla toimiville virkailijoille koskevan virkamiesyhdistyksen esityksen palkkalautakunta päätti esittää hylättäväksi (28.10. 2061 §).

Veron ennakkopidätyksen suorittaminen eväsrahasta. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli tehnyt esityksen siitä, ettei voimassa olevan työehtosopimuksen mukaan maksettavasta eväsrahasta pidätettäisi ennakkoveroa, huomauttaen samalla, että mm. satamarakennusosasto oli yhdistänyt po. ruokarahakorvauksen maksettavaan työpalkkaan, josta oli yhteisesti suoritettu veron ennakkopidätys. Keskutoimikunnan käsityksen mukaan ei työnantajan tulisi suorittaa eväsrahasta veron ennakkopidätystä, vaan olisi eväsraha suoritettava erillisenä ja vähentämättömänä kuten päiväraha- ja työkalukorvauksetkin. Antamassaan lausunnossa verotusvalmisteluvirasto huomautti, että tulon veronalaisuus oli kussakin yksityistapauksessa ratkaistava lain mukaan verotuksen yhteydessä. Valtiovarainministeriön verotusasiainosaston antaman ohjeen mukaan ennakkopidätykset olisi suoritettava perheellisiltä puolesta ja perheettömiltä koko eväsrahan osalta. Koska asia ei kuulunut palkkalautakunnan käsiteltäviin, päätettiin kertynyt aineisto saattaa kaupunginhallituksen tietoon ja ehdottaa, että verotusvalmisteluviraston ehdottamat toimenpiteet ilmoitettaisiin ao. laitoksille (4.11. 2088 §).

Työkalukorvausten suorittaminen. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. laitoksille, että kaupungin työntekijöille ryhdytään suorittamaan työkalukorvauksia työehtosopimuksen 12 §:n 3 kohdassa olevan yksityisaloilla sovitun määräyksen mukaisesti 14.-15.5. alkaneesta palkanmaksukaudesta lukien (22.7. 1422 §).

Uuden siivouskorvausjärjestelmän käytäntöönottaminen. Palkkalautakunta päätti hyväksyä järjestelytoimiston esittämän uuden siivouskorvausjärjestelmän suunnitelman järjestöjen kanssa käytävien neuvottelujen pohjaksi sekä saattaa suunnitelman Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan ja Helsingin Kaupungin Virkamiesyhdistyksen tietoon (5.8. 1488 §).

Työntekijäin lauantaipäivien kahvitauko. Merkittiin tiedoksi, että työtuomioistuin oli hylännyt Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan kanteen, joka koski kaupungin työntekijäin lauantaipäivien toista kahvitaukoa. Samalla palkkalautakunta päätti ilmoittaa asianomaisille laitoksille, että lauantaipäivien kahvitaukojen suhteen on ruvettava noudattamaan voimassaolevan työehtosopimuksen määräyksiä sekä että mikäli

poikkeamiset niistä määräyksistä ovat laitoksen toiminnan, töiden asianmukaisen järjestelyn tms. syiden takia tarpeen vaatimia, on mainittuihin poikkeamisiin kussakin tapauksessa hankittava palkkalautakunnan suostumus (5.2. 340 §).

Edelleen merkittiin tiedoksi rakennustoimiston ilmoitus, että huolimatta työtuomioistuimen tuomiosta, jolla oli vahvistettu työehtosopimuksen 4 §:n 3 kohdan määräys, että lauantaisin, jolloin työaika päättyy klo 14.oo saatiin pitää ainoastaan yksi enintään 15 minuutin kahvitauko, oli rakennustoimiston työmailla huomattavassa määrin vastoin määräyksiä edelleen pidetty kaksi kahvitaukoa. Samalla palkkalautakunta päätti esittää Keskustoimikunnalle, että sen olisi huolehdittava siitä, että työehtosopimuksen määräyksiä noudatettaisiin samoin kuin työtuomioistuimen työehtosopimuksen tulkinnasta antamaa tuomiotakin (26.2. 487 §, ks. kunn. as.kok. s. 117).

Vt Nieminen ym. olivat kaupunginvaltuuston kokouksessa 5.3. esittäneet asiaa koskevan välikysymyksen, tiedustellen oliko kaupunginhallitus tietoinen siitä, että palkkalautakunta oli kieltänyt kaupungin palveluksessa olevilta työntekijöiltä vuosia käytännössä olleen oikeuden lauantaipäivän toiseen kahvitaukoon. Palkkalautakunta päätti asian johdosta lausuntonaan ilmoittaa, että kun kysymyksessä ei ole muuta kuin voimassa olevan työehtosopimuksen määräysten täytäntöönpano, on kaupungin luonnollisena velvollisuutena vaatia sen toteuttamista sen jälkeen kun ko. määräysten oikea tulkinta on tullut vahvistetuksi työtuomioistuimen lopullisella, lainvoimaisella päätöksellä. Palkkalautakunta on johtosääntönsä mukaan ollut nimenomaan velvoitettu toiminnassaan ajamaan sitä yhdenmukaisten palvelusehtojen linjaa, johon kahvitaukojärjestelmän järjestämisessäkin on pyritty. Palkkalautakunta päätti pyytää Keskustoimikunnalta selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin se oli ryhtynyt työehtosopimuksen noudattamiseksi kahvitaukokysymyksessä (11.3. 590 §). Keskustoimikunta oli sittemmin ilmoittanut lähettäneensä toimikuntaan liittyneille osastoille ko. työtuomioistuimen päätöksen, että jäsenistön keskuudessa ei olisi epätietoisuutta siitä, miten kahvitaukoja koskevia määräyksiä on noudatettava. Samalla Keskustoimikunta oli ehdottanut, että palkkalautakunta, huolimatta työtuomioistuimen päätöksestä kehottaisi kaupungin laitoksia noudattamaan lauantaipäivien kahvitaukojen suhteen aikaisempaa käytäntöä siksi, kunnes asia ratkaistaisiin työsopimusneuvottelujen yhteydessä. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa Keskustoimikunnalle, että Keskustoimikunta ei ollut Kunnantyöntekijäin Liiton kehotuksista huolimatta tyydyttävällä tavalla huolehtinut työehtosopimuksen määräyksen noudattamisesta. Aikaisemman menettelyn noudattamiseen nähden palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että lautakunnan kokouksessa 11.3. siitä tehty ehdotus hylättiin sekä että kaupunginhallituksen kokouksessa 13.3. tehty vastaava ehdotus hylättiin niin ikään (18.3. 642 §).

Virkojen perustamista, järjestelyjä sekä palkkausta koskevat lausunnot. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, niiden uudelleenjärjestelyä entisten vakinaistamista, virkanimikkeiden muuttamista, avoimiksi tulleiden virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta, niiden täyttämättä jättämistä jne. Uusien virkojen perustamisen ollessa kyseessä palkkalautakunta yleensä tyytyi vain esittämään käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivaisuudesta puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arviointiin. Edelleen annettiin useita lausuntoja palkankorotusasioista, palkkioiden maksamisesta, henkilökohtaisen palkanlisän maksamisesta eräissä tapauksissa, virkojen täyttämisestä hakijain esittämin omin palkkavaatimuksin yms.

Koulukotien johtokunnan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa johtokunnalle, että sillä oli oikeus itse päättää tietyn viran täyttämättä jättämisestä (7.10. 1916 §).

Viranhaltijan siirtäminen hoitamaan toisessa laitoksessa olevaa virka
Huoltolautakunta oli esittänyt, että Käpylän kunnalliskodin osastonhoitajat siirrettäisiin uuteen vanhainkotiin. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa huoltolautakunnalle, että virkasäännön 4 §:n 2 momentin mukaan virka saadaan, ellei ao. lautakunta toisin päätä, täyttää haettavaksi julistamatta, kun kysymyksessä on mm. virkasäännön 11 §:n 2) kohdassa mainittu

siirtyminen toiseen virkaan. Virkasäännön 11 §:n 2)kohdassa mainitaan, että viranhaltijan on alistuttava siirtymään toiseen samanluontoiseen virkaan hänelle kuuluvien palkkaetujen kuitenkaan vähenemättä. Näitten määräysten perusteella huoltolautakunta oli oikeutettu itse päättämään esitetystä siirrosta (16.12. 2343 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. ss. 130, 132).

Edelleen huoltolautakunta oli esittänyt, että kunnalliskodin vs. varastokirjanpitäjä saataisiin määrätä vanhainkodin tp. kirjanpitäjän virkaan sitä haettavaksi julistamatta. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa huoltolautakunnalle, että mikäli oli kysymyksessä virkasäännön 11 §:n 2 kohdan soveltaminen viranhaltijan siirrosta toiseen virkaan, sai huoltolautakunta itse päättää siitä, mutta mikäli oli kysymys vanhainkodin tp. viran täyttämisestä tavalliseen tapaan pysyväisluontoisesti, sitä kuitenkaan haettavaksi julistamatta, palkkalautakunta päätti suostua esitykseen huoltolautakunnan esittämillä perusteilla (16.12.2344 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. s. 132).

Kokki- ja Stuerttikoulun ottaminen kaupungin haltuun. Suomen Merimieslähetysseura oli esittänyt, että Kokki- ja Stuerttikoulu otettaisiin kaupungin haltuun 1.1.1953 alkaen. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa esitystä palkkauksiin nähden sekä esittää että virkojen täyttämisestä olisi tehtävä eri esitys vasta sen jälkeen, kun virat on perustettu (26.8. 1592 §).

Uimastadionin johdon järjestely. Palkkalautakunta päätti puoltaa urheilu- ja retkeilylautakunnan esitystä uimastadionin johdon järjestelyksi (3.6. 1150 §).

Avoinna olevan opettajan viran hoitaminen. Aleksis Kiven koulussa oli lukuvuoden 1951/52 aikana kaksi opettajaa hoitanut avoinna ollutta opettajan virkaa siten, että kumpikin oli saanut puolet po. viran peruspalkasta. Opettajat olivat kuitenkin pyytäneet palkkauksen järjestämistä mainitulta ajalta ylituntipalkkion muodossa. Asiaa oli tiedusteltu kouluhallitukselta, joka oli ilmoittanut, että kansakoululainsäädännön perusteella on katsottu, ettei opettaja voi saada muuta kuin yhden peruspalkan, joten mitä hän virkansa lisäksi joutuu opetustyötä suorittamaan, on se katsottava ylityöksi, joka korvataan ylituntipalkkioina. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa ko. palkkauksen järjestämistä ylituntipalkkioiden perusteella (10.6. 1210 §).

Spesialistilisän maksaminen erikoislääkäreille. Suomen Lääkäriliitto oli pyytänyt neuvotteluja erikoislääkäreille maksettavan ns. spesialistilisän käytäntöönottamisesta. Palkkalautakunta valitsi neuvottelijaksi toimistopäällikkö J. Ståhlbergin. Sairaalalautakunta oli lausunnossaan ilmoittanut puoltavansa neuvotteluihin ryhtymistä ja asettunut spesialistilisän maksamisen kannalle. Asiaa oli palkkalautakunnassa käsitelty jo v.1951 jolloin oli todettu, että noin puolet sairaaloiden apulaislääkäreiden viroista oli erikoislääkäreiden hallussa, mikä osoitti, että palkkaus entiselläänkin oli kohtuullinen. Asia oli silloin esitetty hylättäväksi. Viimeksi käytyjen neuvottelujen tuloksesta palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle ilmoittaa lausuntonaan, ettei Lääkäriliiton esitys sellaisenaan antanut aihetta toimenpiteisiin, vaan että Lääkäriliitto tulisi vastaisuudessa tekemään uuden perustellun ehdotuksen kaupungin sairaaloiden apulaislääkäreiden palkkauksen ja palvelusajan pituuden ratkaisemiseksi (27.5. 1108 §, 2.7. 1302 §).

Vuokrataloyhtiöitten, joissa kaupungilla on osake-enemmistö, palveluksessa olevien henkilöiden palkkojen sekä muiden etuisuuksien samaistamisesta kaupungin palveluksessa oleviin olivat vt Leivo-Larsson ym. tehneet aloitteen, jonka palkkalautakunta päätti esittää hylättäväksi, koska sitä ei voitaisi soveltaa yksistään asunto-osakeyhtiöihin, vaan olisi se ulotettava koskemaan kaikkia yhtiöitä, joissa kaupungilla on osake-enemmistö. Jos taas kaupunki vastaisi yhtiöiden palveluksessa olevan henkilökunnan palkkauksesta ja siihen liittyvistä muista sosiaalisista eduista, menettäisi ao. yhtiö määräämisvallan omissa sisäisissä asioissaan ja ko. yhtiöiden henkilökunnilla olisi kaupungin sen palveluksessa oleville henkilöille takaamat edut, mutta ei niiden asettamia velvoituksia (22.4. 862 §).

Viranhaltijain vapunpäivänä suorittaman työn korvaaminen. Virkamiesyhdistyksen asiaa koskevan esityksen johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille lauta- ja johtokunnille, että sunnuntaina tai juhlapäivänä tehdystä työstä suoritetaan viranhaltijalle, jollei siitä ole toisin määrätty, kuukausipalkasta erillinen korvaus, joka lasketaan kuten 31 §:n 1 momentissa ylityöpalkkioista on määrätty. Jos työ samalla on ylityötä, maksetaan siitä lisäksi 31 §:ssä mainittu palkkio, joka maksetaan viranhaltijan korottamattomasta palkasta. Em. työstä, jollei se ole säännöllistä vuorotyötä, maksetaan korvaus vain, jos työ on suoritettava työpaikalla viraston tai laitoksen päällikön enintään kahdeksi viikoksi kerrallaan antaman kirjallisen määräyksen perusteella. Laissa vapunpäivä on määrätty palkalliseksi vapaapäiväksi, mutta ei juhlapäiväksi, kun sitävastoin mm. itsenäisyyspäivä on lainsäädännössä säädetty nimenomaan juhlapäiväksi. Toisaalta kaupungin palveluksessa olevat työntekijät ovat oikeutetut saamaan työehtosopimuksen mukaisesti vapunpäivältä palkkaa samojen perusteiden mukaan kuin itsenäisyyspäivältäkin. Kun kaupungin viranhaltijat ja työntekijät useissa tapauksissa joutuvat rinnakkain suorittamaan vapunpäivän työtä, on virkasäännön 32 §:n 1 momenttia yhdenmukaisuuden vuoksi sovellettava siten, että arkipäiväksi sattuneena vapunpäivänä tehdystä työstä on myöskin viranhaltijoille suoritettava sunnuntaityökorvausta ja vapunpäivä siis siinä suhteessa rinnastettava juhlapäiväksi. Päättäessään hyväksyä em. tulkinnan palkkalautakunta samalla päätti, että tulkintaa on sovellettava kertomusvuoden vapunpäivään nähden (5.8. 1491 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. s. 138).

Valmistavan poikien ja tyttöjen ammattikoulujen harjoittelijain palkkion korottaminen. Ammattiopetuslaitosten johtokunnan esitettyä valmistavan poikien sekä tyttöjen ammattikouluihin syyslukukauden 1951 alusta otettujen harjoittelijain palkkion korottamista A-sopimuksen mukaisesti palkkalautakunta päätti puoltaa esitystä kaupunginhallitukselle (29.4. 919 §).

Palkan maksaminen virasta pidättämisen ajalta. Senjälkeen kun sähkölaitos oli tiedustellut voitiinko virasta pidätettynä olleelle viranhaltijalle suorittaa hänelle kuuluva palkka, palkkalautakunta päätti ilmoittaa sähkölaitokselle, että virkasäännön mukaan on pidätetty palkka suoritettava virasta pidätetylle, ellei viranhaltijaa tuomioistuimessa tuomita rangaistukseen sen teon tai laiminlyönnin johdosta, joka on aiheuttanut virasta pidättämisen tai ellei häntä kurinpidollisesti määrätä varoitusta ankarampaan rangaistukseen. Näin ollen oli tiedustelun aiheuttaneelle viranhaltijalle maksettava hänen anomansa palkka (15.1. 177 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. s. 133).

Ylityökorvauksen maksaminen viranhaltijoille ja työntekijöille. Sähkölaitoksen ylityökorvauksien maksamista koskevan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa sähkölaitokselle, että päivittäisen ylityökorvauksen määrää vuorokauden normaalin työajan ylittävä työtuntimäärä. Kun siis vuorokausi vaihtuu, viranhaltijan tai työntekijän on ensin tehtävä 8 tuntia tavalliseen tapaan palkattua työtä ja vasta sen ylittävältä osalta maksetaan ko. prosenttikorotukset. Näin ollen olisi oikeastaan katsottava, että asianomaisen, mikäli edellisenä päivänä aloitettu ylityö jatkuu klo 24.oo jälkeen, sen jälkeen suorittamasta työstä olisi 8 tunnilta maksettava tavallinen palkka ja vasta 8 tunnin jälkeen suoritetusta työstä hyväksytyt prosenttikorotukset. Sähkölaitoksen mainitsemassa esimerkissä sunnuntaina suoritettu työ oli heti klo 24.oo jälkeen korvattu ylityönä, joten sähkölaitos on menetellyt virkasäännön määräysten mukaisesti. Muissakin tapauksissa sähkölaitoksen palkkakonttorin menettely oli ollut oikea, vaikkakin niissä tapauksissa, jolloin arkipäivä oli kysymyksessä ja edellisenä päivänä aloitettu ylityö jatkui vuorokauden vaihtumishetken yli klo 8:aan asti aamulla, tämä työ oli maksettava tavallisin palkoin, vasta sen jälkeen suoritetusta työstä voitiin maksaa prosenttikorotuksin lasketut ylityökorvaukset. Käytännössä ei kuitenkaan ollut estettä merkitä vuorokauden vaihtumishetken jälkeen suoritettuja työtunteja 50 ja 100 %:n ylityökorvauksin suoritettaviksi, kunhan vain pidettiin silmällä, että samana päivänä suoritettiin normaali 8 tunnin työpäivä (26.3. 699 §).

Viranhaltijoille maksettavan ylityökorvauksen laskemistapaa koskeva kaupunginhallituksen kiertokirje merkittiin tiedoksi (28.10. 2054 §).

Päivystyskorvauksen vahvistaminen. Palkkalautakunta päätti merkitä kaupunginhallituksen varallaolokorvauksia koskevat päätökset tiedoksi sekä vahvistaa poliisilaitoksen sairaanhuollon sairaanhoitajien korvauksen 1/16:ksi varallaoloon käytetystä ajasta; Malmin sairaalan lämmittäjä-mekaanikon päivystyskorvauksen 1/5:ksi varallaoloajasta sekä ilmoittaa huoltolautakunnalle, että kunnalliskodin vahtimestareille oli suoritettava päivystystyöstä korvausta samojen perusteiden mukaan kuin työntekijöille (8.4. 805 §, 16.9. 1748 §, 14.10. 1953 §).

Yötyökorvauksen maksaminen viranhaltijoille. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle hylättäväksi Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esityksen, joka koski yötyökorvauksen suorittamista kaupungin viranhaltijoille samalla tavoin kuin valtion viranhaltijoille sekä Suomen Sairaanhoitajaliiton esityksen yötyökorvauksen maksamisesta kaupungin sairaanhoitohenkilökunnalle (3.6. 1148, 1149 §).

Yötyökorvauksen maksaminen elintarvikekeskuksen eräille työntekijöille. Elintarvikekeskuksen lautakunta mainitsi esityksessään, että kouluruokintakautena syyskuusta toukokuuhun jouduttiin kansakouluilla klo 9.oo aloitettavaa ruokailua varten valmistamaan n. 23 000 annosta, josta aiheutuva työ oli aloitettava klo 2.30 yöllä. Kun ruoka valmistetaan suurissa höyrykattiloissa, joka muodostuu tekijälle raskaaksi, pitävät keittäjät siitä maksettavaa 20 %:n yötyölisäkorvausta klo 24-6 väliseltä ajalta liian pienenä. Palkkalautakunnan todettua, että elintarvikekeskuksen esittämät seikat työn raskaudesta pitivät paikkansa, päätettiin kaupunginhallitukselle esittää, että pääkeittäjälle maksettaisiin väliaikaisesti siksi kunnes hänen palkkauksensa on arvosteltu ja ratkaistu palkkaluokituskomiteassa, 4 000 mk:n erillinen korvaus kuukaudessa kouluruokintakaudelta sekä apulaiskeittäjille 3 500 mk:n korvaus vastaavalta ajalta (23.9. 1799 §).

Kansakoulujen kirjastonhoitajille luettelointityöstä maksettava palkkio. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksestä palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa kansakoulujen kirjastonhoitajille luettelointityöstä maksettavaksi 25 mk niteeltä sekä sarjakirjoista 5 mk niteeltä (29.4. 940 §).

Kuorma-autojen työnvälityksestä maksettava palkkio. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa ko. palkkion vahvistamista 5 000 mk:ksi kuukaudessa 1.7. lukien (9.9. 1673 §).

Asiamiesosaston vahtimestarille perimisestä maksetun palkkion korottaminen. Palkkalautakunta päätti puoltaa asiamiesosaston vahtimestarin L. Lindvallin anomusta, että hänen virka-ajan ulkopuolella suorittamistaan tutkimuksista, jotka koskivat kaupungin jäämävelallisten maksukykyä, heidän varallisuuttaan ym., maksettava palkkio korotettaisiin 1.10. lukien 4 000 mk:ksi kuukaudessa (14.10. 1956 §).

Palotarkastuksiin komennetuille palomiehille suoritettava erikoiskorvaus. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa ko. palkkion korottamista 1 080 mk:ksi viikossa (22.1. 238 §).

Lisäpalkkion maksaminen eteläisen sivukirjaston portaiden siivouksesta. Palkkalautakunta päätti puoltaa 2 500 mk:n lisäpalkkion suorittamista talonmiehelle kirjaston portaiden ylimääräisen siivouksen korvaamiseksi (22.7. 1380 §).

Korvauksen suorittaminen menetetystä työajasta. Työtupien asiaa koskevan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että työtupien suutarintyöntekijälle oli 17.7.-18.8. väliseltä työtupien suljettuna oloajalta maksettava jo suoritetun kahdeksan päivän vuosilomapalkan lisäksi 14 päivän, eli irtisanomisajan palkka (9.9. 1662 §).

Luvaton poissaolo työstä. Kivelän sairaalan ilmoituksen mukaan oli sairaalan lämmittäjä-mekaanikko ollut juopumuksen takia poissa työstään viikon. Palkkalautakunta päätti, ettei ko. lämmittäjä-mekaanikolla ollut oikeutta saada palkkaa mainitulta ajalta. Sairaalalautakunta ilmoitti puolestaan antavansa asianomaiselle varoituksen hänen menettelystään (5.2. 331 §).

Vuosiloman myöntäminen ennen varsinaista lomakautta. Rahatoimiston asiaa koskevan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa,

että vuosiloma voidaan kalenterivuoden kuluessa antaa muulloinkin kuin yleisenä lomakautena, mikäli tällainen järjestely on viranhoidon kannalta tarkoituksenmukaista ja että viraston asiana on harkita koska loma viranhaltijalle myönnetään (19.2. 451 §).

Pitämättä jääneen vuosiloman korvaaminen rahalla. Rikosasiainnotaari M. Solin oli anonut, että hänelle korvattaisiin rahassa v.1951 pitämättä jäänyt vuosiloma. Yhteisraastuvanoikeuden yleisjaosto oli asiasta mainninut, että keväällä v.1951 supistettiin raastuvanoikeuden viranhaltijain vuosilomiin myönnettyjä määrärahoja ja että tämän vuoksi jouduttiin kokeilumielessä siirtymään uusiin lomajärjestelyihin. Tällöin oli myös ilmennyt, ettei ollut varoja anojan sijaisen palkkaamista varten. Tästä tietoisena hakija oli jättänyt lomansa anomatta ja jäi sitä vaille, kun sensijaan muut raastuvanoikeuden virkamiehet olivat saaneet vuosilomansa. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa anomusta ja huomauttaa samalla, että lomat on myönnettävä anomuksista riippumatta ja että lomaa varten olisi sijaismääräraha voitu anoa vielä kertomusvuodenkin keväänä ja myöntää loma anojalle talvilomana (29.4. 917 §).

Väärinkäytöksiin syyllistyneen viranhaltijan vuosilomakorvaus. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa huoltovirastolle, että sen tiedustelussa mainittu ent. viranhaltija oli mm. tuomittu jatketusta virkamiehenä tehdystä kavaltamisesta viraltapanon sijasta sakkorangaistukseen sekä yksityisen asiakirjan väärentämisestä ehdolliseen vapausrangaistukseen. Virkasäännön 38 §:n 4 momentin mukaan vuosilomalain määräyksiä loman korvauksen menettämisestä on noudatettava myöskin kaupungin viranhaltijain suhteen. Sanotun vuosilomalain määräyksen mukaisesti menetetään lomakorvaus, jos työnantaja on purkanut työsopimuksen työsopimuslain 31 §:n 1 momentin 1, 3 tai 6 kohdan perusteella. Mainitun lainpaikan 3 kohdan mukaan voi työnantaja heti purkaa työsopimuksen mm., jos työntekijä tekee itsensä syypääksi kavaltamiseen. Kun tiedustelussa mainittu henkilö oli syyllistynyt kavaltamiseen, oli hänen siten katsottava menettäneen lomakorvauksensa (7.10. 1906 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. s. 142).

Oikeus virassa pysymiseen eroamistän saavuttamisen jälkeen myönnettiin kertomusvuoden aikana 20 viranhaltijalle. Luvat myönnettiin yleensä v:n 1952 loppuun, mutta eräissä tapauksissa myöskin ulottumaan v:n 1953 puolelle. Eräissä tapauksissa palkkalautakunta hylkäsi esitetyn anomuksen.

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin kertomusvuoden aikana oikeus 58 viranhaltijalle. Myönnetyt luvat koskivat esim. opetustoimen hoitamista yliopistossa tai muissa korkeakouluissa, lääkärinä toimimista eri laitoksissa yms.

Kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnettiin oikeus 46 viranhaltijalle. Luvat olivat yleensä voimassa kertomusvuoden loppuun.

Konekirjoituslisä myönnettiin 12 toimistoapulaiselle.

Pikakirjoituslisän sai kertomusvuonna 8 viranhaltijaa.

Luontoisetukorvauksia vahvistettiin kertomusvuoden aikana lukuisissa tapauksissa joko vapauttamalla viranhaltija kokonaan luontoisetukorvauksen suorittamisesta tai määräämällä sen suuruus uudelleen. Kaupunginhallituksen määrättyä uusia huoneistoja virka-asunnoiksi vahvistettiin näiden vuokrakorvaukset. Yleensä luontoisetukorvaukset vahvistettiin väliaikaisesti siksi kunnes luontoisetukorvausten uusi järjestely astuisi voimaan. Kaupunginhallitukselle annettavissa lausunnoissa palkkalautakunta puolsi luontoisetukorvauksen vahvistamista eräissä tapauksissa. Myöskin oikeutettiin eräät esim. kunnalliskodissa tai sairaalassa asuvat viranhaltijat pitämään lapsensa tai muu omaisensa luonaan (18.3. 626 §, 22.7. 1423 §, 7.10. 1907 §, 2.12. 2315 §).

Joissakin tapauksissa oikaistiin luontoisetuja koskevia päätöksiä (19.2. 455 §, 26.3. 727 §).

Kertamaksuaterioiintiin siirtyminen sairaaloissa. Sairaalalautakunnan esitettyä, että kaupungin sairaaloissa siirryttäisiin kertamaksuateriointiin kaupunginvaltuuston 23.4. tekemän päätöksen mukaisesti (ks. I os.) palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, ettei po. kertamaksuateriointiin siirryttäisi ennen uuden luontoisetujärjestelmän käytäntöönottamista. Siltä varalta, että mainittu menetelmä kuitenkin otettaisiin käytäntöön, olisi tavalliseksi ateriamaksuksi vahvistettava 65 mk (18.11. 2191 §):

Lastenhuoltolaitoksissa tilapäisesti annettavasta ruoasta maksettava korvaus. Lastensuojelulautakunnan esityksestä palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että lastenhuoltolaitoksissa tilapäisesti annettavasta ruoasta perittäisiin sama korvaus kuin sairaaloissakin (10.6. 1216 §).

Korvauksen suorittaminen sairaanhoitajakoulun oppilaille puuttuvista luontoiseduista. Niille kolmannen vuosikurssin oppilaille, jotka olivat joutuneet tilanpuutteen takia asumaan kaupungilla, oli maksettu hyvitystä puuttuvista luontoiseduista. Sensijaan ei ensimmäisen ja toisen vuosikurssin oppilaille, jotka asuivat sairaalan ulkopuolella, ollut suoritettu mainittua korvausta. Kun nämäkin oppilaat valmistavan kurssin jälkeen joutuivat toimimaan sairaaloissa työvoimana, olisi ollut kohtuullista, että heillekin maksettaisiin korvaus kulloinkin voimassa olevien luontoisetukorvauksien mukaisesti. Palkkalautakunta päätti puoltaa esitystä kaupunginhallitukselle (8.1. 99 §).

Henkilökunnan pesun kilohinnan korottaminen. Huoltolautakunnan ja sairaalalautakunnan esityksestä palkkalautakunta päätti puoltaa henkilökunnan pesun kilohinnan korottamista 35 mk:ksi 1.6. alkaen (22.4. 867 §).

Viranhaltijain luontoisetuihin kuuluvien vuokrien korottaminen. Muuttaen 4.9.1951 tehtyä päätöstään palkkalautakunta päätti vahvistaa vuokrien luontoisetukorvauksen 43 mk:ksi m^2:ltä 1.11. lukien (9.12. 2348 §).

Työtakkien hankkiminen pääkirjaston luettelo-osaston painokoneenkäyttäjille. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa ko. osaston kahdelle toimistoapulaiselle myönnettäväksi työtakin, koska dapagmerkkisen painokoneen jokapäiväinen puhdistus vaatii sitä (18.3. 636 §).

Työtakkien jakaminen liikennelaitoksen linja-autojen siivoojille. Palkkalautakunta päätti hylätä Helsingin Kunnantyöntekijäin asiaa koskevan esityksen. Samalla palkkalautakunta päätti ilmoittaa Keskustoimikunnalle, että palkkalautakunta tulee suhtautumaan myönteisesti neuvottelujen perusteella tehtävään sellaiseen järjestelmän muutokseen, jonka mukaan kaikille liikennelaitoksen työntekijöille anotaan po. vaatetusesineitä todellisen tarpeen mukaan käytettäväksi työaikana (8.1. 110 §).

Kumijalkineiden jakaminen liikennelaitoksen autohuollon työntekijöille. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esityksestä palkkalautakunta päätti ilmoittaa liikennelaitoksen lautakunnalle sekä anojayhdistykselle, että Vallilan autohuollon työntekijöille oli työajaksi luovutettava kumisaappaat, jotka työajan päätyttyä oli säilytettävä ja huollettava liikennelaitoksen toimesta (8.1. 109 §).

Ikälisiä myönnettiin kaikkiaan 2 844. Kaupunginhallitukselle annettiin lisäksi 130 lausuntoa, jotka koskivat muualla palvellun ajan laskemista virkavuosiksi ikälisiä varten. Anomukset käsittivät paitsi valtion ja toisten kuntain eri tehtävissä palveltuja aikoja mm. Sotainvaliidien Veljesliitossa, Helsingin Naiskampaamokoulussa ja Helsingin Sotilassairaalassa ym. palveltujen aikojen hyväksi lukemista koskevat esitykset. Yhdessä tapauksessa myönnettiin oikeus lukea hyväksi aikaisempi palvelus vuosilomaa laskettaessa (27.5. 1114 §).

Palkkalautakunta päätti jättää työnvälitystoimiston, liikennelaitoksen ja satamalautakunnan anomukset, jotka koskivat ikälisien myöntämistä eräille siivoojille ja urakkahinnoittelijoille, tutkimatta ja huomauttaa ko. laitoksille, että niillä oli kaupunginvaltuuston 28.11.1951 tekemän päätöksen puitteissa oikeus itse ratkaista asia (20.5. 1075 §, 19.8. 1564 §, 26.8. 1577 §, ks. v:n 1951 kert. I osan s. 10).

Tilastotoimiston esitettyä erään toimistoapulaisen ikälisää koskevan päätöksen muuttamista, palkkalautakunta päätti ilmoittaa tilastotoimistolle, että virkasäännön 22 §:n 5 momentin mukaan viransijaisella on, oltuaan yhtämittaisesti kaupungin palveluksessa vähintään yhden vuoden, oikeus sen jälkeen saman palvelusjakson aikana saada ikälisää sen palkkaluokan mukaisesti, jonka peruspalkkaa hänen palkkansa lähinnä vastaa ja samoilla perusteilla kuin päävirassa olevalla vakinaisella viranhaltijalla. Koska mainittu toimistoapulainen oli viransijaisena kaupungin palveluksessa hänelle ikälisiä myönnettäessä, oli ne myönnetty em. virkasäännön mukaisesti. Kuuden kuukauden raja-aikaan nähden palkkalautakunta huomautti, ettei ko. henkilö ollut ollut yhtäjaksoisesti kaupungin palve-

luksessa tp. viranhaltijana kuin 23.10.-31.12.1951 välisen ajan. Näin ollen palkkalautakunta katsoi, että ao. henkilölle oli myönnetty ikälisät virkasäännön määräyksen mukaisesti, joten tilastotoimiston esitys ei antanut aihetta toimenpiteisiin (23.9. 1792 §).

Erään apulaishoitajan ikälisäanomuksen johdosta palkkalautakunta päätti, hyläten anomuksen, ilmoittaa lastensuojelulautakunnalle, ettei hoitoharjoittelijana palveltuja aikoja lueta hyväksi ikälisiä varten, mutta ettei ollut asianmukaista palkata henkilöitä harjoittelijoiksi pitemmäksi aikaa kuin koulutuksen kannalta oli tarpeellista (23.9. 1800 §).

Vuosisijaisina toimivien kansakoulunopettajien ikälisät. Palkkalautakunta päätti, että vuosisijaisina toimiviin kansakoulunopettajiin vastaisuudessa sovelletaan ikälisää myönnettäessä virkasäännön 22 §:n 3 momentin määräystä, kuitenkin siten, että jo myönnetyt ikälisät pysytetään voimassa. Kaupunginhallituksen sittemmin alistettua tutkittavakseen mainitun päätöksen palkkalautakunta päätti antaa asiasta pyydetyn selityksen (2.12. 2314 §, 16.12. 2434 §).

Ikälisää vastaavien palkankorotuksien saaminen taannehtivasti. Tyytymättömänä yleisten töiden lautakunnan 8.10.1951 tekemään päätökseen oli mittausmies V.B. Liljeström anonut, että hänelle myönnettäisiin neljää ikälisää vastaava palkankorotus. Rakennustoimistosta saadun tiedon mukaan anojalla oli 1.7.1950 mennessä kaksitoista ikälisän saamiseen oikeuttavaa virkavuotta ja että hänet oli palkattu yleisten töiden lautakunnan käytettävissä olevista työmäärärahoista. Esittelijä oli huomauttanut, etteivät työmäärärahoista palkatut henkilöt ole oikeutettuja ikälisiin tai ikälisää vastaaviin palkankorotuksiin, vaan ovat heille maksetut palkankorotukset olleet täysin harkinnanvaraisia. Kaupunginhallitus oikeutti 22.4.1948 kiinteistölautakunnan ja yleisten töiden lautakunnan suorittamaan mittausetumiehille ja mittausapulaisille ikälisää vastaavia palkankorotuksia heidän siirtyessään kuukausipalkalle. Tällöin sovellettiin työmäärärahoista palkattuihin henkilöihin samoja periaatteita kuin määrärahapalkkaisiinkin. Ikälisät maksettiin harkinnan mukaan sen kuukauden alusta lukien, jonka aikana anomus oli tehty. Uuden virkasäännön mukaan on määrärahapalkkaisilla viranhaltijoilla erinäisin edellytyksin oikeus saada ikälisää samalla tavoin kuin vakinaiset viranhaltijatkin, kun taas *työmäärärahoista palkattuihin ei voitu enää soveltaa määrärahapalkkaisia* viranhaltijoita koskevia määräyksiä. Virkasäännön 1 §:n perusteella ja koska työmäärärahoista palkatut henkilöt 1.3. lukien siirretäisiin työsopimussuhteeseen, ei anojaan nähden ollut syytä soveltaa virkasäännössä olevia määrärahapalkkaisia koskevia määräyksiä, joiden mukaan määrärahapalkkaiset viranhaltijat voivat saada virkasäännössä mainittuihin edellytyksin ikälisää taannehtivasti 1.5.1951 alkaen. Huolimatta siitä että yleisten töiden lautakunta oli puoltanut anomusta ei palkkalautakunta katsonut olevan syytä suostua siihen, koska asia voisi muodostaa vaikean ennakkotapauksen ja anoja joutuisi siten vastaavia toimenhaltijoita huomattavasti edullisempaan asemaan. Näin ollen palkkalautakunta päätti esittää anomuksen hylättäväksi (5.2. 350 §, ks. v:n 1951 kunn.as. kok. s. 129).

Suomen Punaisen Ristin sairaalassa palveltujen aikojen hyväksyminen virkavuosia laskettaessa. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta oli maininnut, että kaikki SPR:n sairaalan kunnallisella osastolla palvelevat sairaanhoitajat saivat kaupungin palvelukseen tullessaan laskea hyväkseen sanotun palveluksen. Käytännössä se oli merkinnyt sitä, että kaikki ko. sairaalan palveluksessa olleet sairaanhoitajat olivat saaneet mainitun oikeuden siirtyessään kaupungin virkaan. Sen sijaan ei taloushenkilökuntaan kuuluville ollut enää myönnetty vastaavia etuja, vaikka heillä aikaisemmin olikin ollut sama oikeus. Keskustoimikunta oli esittänyt, että kaikissa viroissa ja toimissa SPR:n sairaalassa palvellut ajat hyväksyttäisiin ikälisiin oikeuttavaksi asianomaisen siirtyessä kaupungin palvelukseen. V.1931 tehdyn sopimuksen perusteella SPR:n sairaalan neljä yleistä osastoa luovutettiin kaupungin käyttöön. Tällöin myönnettiin myös näiden osastojen sairaanhoitajille oikeus lukea virkavuosiksi sairaalassa palvelemansa aika, koska katsottiin sairaanhoitajan työn selvästi voivan rajoittua määrättyyn osastoon, mikä ei ollut mahdollista muuhun henkilökuntaan nähden. Viittaus taloushenkilökunnan aikaisempiin

oikeuksiin johtui ilmeisesti palkkalautakunnan 3.5.1949 tekemästä päätöksestä, jonka mukaan SPR:n varsinaisen sairaalan tai invalidisairaalan palveluksessa, niiden ollessa sotasairaalana, olleet oikeutettiin lukemaan hyväkseen ikälisiä varten sotatilaksi määrätty aika 30.11.1939 - 26.9.1947. Tämä periaatepäätös oli johtunut siitä, että eräälle Kivelän sairaalan siivoojalle oli myönnetty oikeus lukea hyväkseen ikälisiä varten SPR:n invalidisairaalassa palvelemansa aika, koska invalidisairaala oli silloin ollut sotasairaalana. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle Keskustoimikunnan esityksen hylättäväksi huomautuksin, että palkkalautakunnan omaksumaa käytäntöä saataisiin edelleen noudattaa (7.10. 1890 §).

Ikälisän myöntämistä koskevan päätöksen peruuttaminen. Palkkalautakunta päätti muuttaen 24.7.1951 tekemänsä päätöksen peruuttaa 4. ikälisän myöntämisen kirjastonhoitaja S.-L. Merille 1.5.1951 lukien, koska Meri oli oikeutettu siihen vasta 1.3.1954 lukien (12.2. 384 §).

Sairauslomasijaisuudet. Palkkalautakunta myönsi kertomusvuonna sairauslomaa nauttivien viranhaltijain sijaisille palkkiota 570 tapauksessa. 61 tapauksessa myönnettiin viranhaltijalle jatkettua sairauslomaa, jolloin heille useimmissa tapauksissa myönnettiin oikeus ikälisiin ja puoleen peruspalkkaan. Eräissä tapauksissa kehoitettiin viranhaltijaa esittämään selvyys parantumismahdollisuuksistaan tahi huomautettiin, ettei enempää sairauslomaa enää tultaisi myöntämään. Eläkkeellä olevien toimiessa sairauslomasijaisina myönnettiin heille yleensä eläkkeen ja heidän hoitamansa viran loppupalkan välinen erotus. Eräässä tapauksessa oikeutettiin asianomainen laitos peruuttamaan myönnetty sairausloma (16.9. 1725 §, 14.10. 1948 §).

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat jakaantuivat eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	Mk		Mk
Revisiotoimisto	170 585	Veneeristen tautien poliklinikat	32 165
Kaupunginkanslia	247 075	Äitiys- ja lastenneuvolat	359 485
Kaupunginhallituksen asiamiesosasto	295 945	Desinfioimislaitos	127 670
Rahatoimisto	696 845	Sairaalavirasto	82 575
Tilastotoimisto	113 095	Huoltolautakunta virastoineen	872 855
Verotusvalmisteluvirasto	7 955	Kunnalliskoti laitoksineen	1 138 115
Palkkalautakunta	47 360	Tervalammen työlaitos	33 365
Maistraatti	335 375	Työtuvat	148 505
Ensimmäisen kaupunginvoudin konttori	331 645	Lastensuojelulautakunta	386 245
Toisen kaupunginvoudin konttori	96 095	Lastenhuoltolaitokset	1 154 630
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttori	168 980	Ryttylän koulukoti	20 530
Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudin konttori	61 805	Toivolan koulukoti	85 485
Helsinki-Malmin kaupunginvoudinkonttori	24 670	Oikeusaputoimisto	15 385
Rakennustarkastus	70 245	Työnvälitystoimisto	370 140
Raastuvanoikeus	1 119 740	Urheilu- ja retkeilylautakunta sekä -toimisto	6 800
Syyttäjistö	143 080	Kansanhuoltolautakunta ja toimisto	32 045
Raastuvanoikeuden arkisto ja puhtaaksikirjoituskanslia	173 135	Suomenkielinen työväenopisto	12 970
Poliisilaitos	19 135	Ruotsinkielinen työväenopisto	28 860
Holhouslautakunta	63 305	Kähertäjäkoulu	95 340
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	480 125	Valmistava poikain ammattikoulu	17 285
Terveysolojen valvonta	5 520	Valmistava tyttöjen ammattikoulu	414 530
Terveydellisten tutkimusten laboratorio	159 865	Kotitalouslautakunta	76 825
Eläinlääkintäosasto	125 640	Lastentarhain lautakunta	19 435
Maidontarkastamo	200 690	Kaupunginkirjasto	1 634 470
		Kaupunginorkesteri	240 270
		Kiinteistötoimisto	119 925

Tuberkuloositoimisto ja asuntolat	258 545	Rakennustoimisto ja tilivirasto	259 645
Sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	249 235	Teurastamo	2 475
Kouluhammasklinikka	535 885		

Sairausloma-ajan palkkaedut. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli tiedustellut miten oli meneteltävä opettajien sairausloma-ajan palkkaetuja laskettaessa ja ilmoittanut samalla, että yleisenä käytäntönä oli ollut soveltaa kansakoulunopettajien sairauslomien palkkaukseen kaupungin virkasääntöä niin kauan, kunnes jatkuva sairausloma oli kestänyt 12 kk., ja sen ylitse menevän jatkuvan sairausloman ajalta kansakoulun kustannuslain 13 §:n määräyksiä. Kustannuslain mukaista jatkuvan sairausloman palkkauksen myöntämistä ei nim. tarvinnut alistaa palkkalautakunnan ratkaistavaksi. Virkasäännön määräystä sairausloma-ajan palkasta olisi sovellettava opettajiin niin, että jos opettaja jo virkasäännön perusteella on kahdentoista kuukauden kuluessa nauttinut kaksi kuukautta täyttä palkkaa sairauden perusteella, hänelle seuraavan kalenterivuoden kuluessa kustannuslain perusteella maksettavasta kuukauden täydestä sairauslomapalkasta pidätettäisiin lain määräysten mukaan liikaa maksettu palkka. Siis jos opettaja esim. loka-marraskuulta on saanut virkasäännön mukaan täyden palkan, hänelle ei sairauden jatkuessa tammikuulta maksettaisi täyttä palkkaa, vaan siitä pidätettäisiin se osa palkkaa, joka hänelle marraskuulta on maksettu yli laissa säädetyn osuuden. Kustannuslain mukainen kuukauden täysi palkka, minkä uusi kalenterivuosi oikeuttaa maksamaan, vähennettäisiin siis marraskuussa etukäteen maksetulla ylipalkalla. Tällöin ei kustannuslakia ja virkasääntöä sovellettaisi rinnakkain, vaan edellisen soveltamisesta siirryttäisiin jälkimmäisen soveltamiseen, kun tilanne sitä edellytti.

Tiedustelun aiheuttaneen toisen opettajan sairausloma olisi sen mukaisesti myönnettävä 10.11.-20.12.1951 täysipalkkaisena (21.12.50-20.12. 1951 välisenä aikana täysipalkkaista sairauslomaa 3 päivää) so. 41 päivää. Ottaen huomioon aikaisemmat kolme päivää, olisi opettajalla joululoman aikana vielä, sairausloman jatkuessa, oikeus 16 päivän täysipalkkaiseen sairauslomaan. 6.1.1952 alkaen tulisi opettajan pidätyksen jälkeen saada ikälisänsä ja 2/3 peruspalkastaan 23.2. saakka. Tällöin olisi siis kustannuslain edellyttämästä kuukauden täydestä palkasta tammikuussa pidätettävä 25 päivältä 1/3 opettajalle jo joulukuussa etukäteen maksetun ylipalkan (1/3) korvaukseksi. Mitä tulee joululoman ajalta maksettavaan palkkaan yleensä, ei kustannuslain säännös ole voinut olla esteenä kaupunginhallituksen v.1943 tekemälle päätökselle, jonka mukaan lomaaika katsotaan sairauslomaan kuuluvaksi, vaikka sitä ei loma-ajaksi ole nimenomaan anottukaan.

Mitä toiseen samassa tiedustelussa mainittuun sairauslomaan tulee, olisi, jos v. 1951 oli jo myönnetty kaksi kuukautta täysipalkkaista sairauslomaa virkasäännön perusteella, kertomusvuoden aikana pidätyksen jälkeen myönnettävä ikälisät ja oikeus 2/3:aan peruspalkasta. Samat palkkaedut olisi myös myönnettävä joululoman ajalta. Tällöin olisi siis kustannuslain edellyttämästä kuukauden täydestä palkasta pidätettävä jo etukäteen v. 1951 maksettu osuus (2.12. 2297 §).

Teurastamolautakunnan tiedusteltua eräälle konemestarille 23.-30.4. 1951 maksettua sairausloma-ajan palkkaa palkkalautakunta päätti ilmoittaa lautakunnalle, että ko. sairausloma oli myönnetty ja sen aiheuttanut tapaus sattunut vanhan virkasäännön voimassa ollessa, jolloin säännössä ei vielä ollut nykyisen virkasäännön asiaa koskevaa määräystä, että sairausloma-ajalta ei makseta palkkaa, jos tauti taikka tapaturma on sattunut oloissa, jotka työsopimuslain 20 §:n 2 momentin mukaan ovat esteenä sairausavun saamiseen. Näin ollen oli tiedustelussa mainittu henkilö oikeutettu ko. ajalta saamaan sairausloma-ajan palkan eikä sitä niin ollen ollut perittävä häneltä takaisin (15.1. 166 §).

Rakennustoimisto oli tiedustellut myönnettäisiinkö eräälle koneenkäyttäjälle sairauslomaa tämän loukattua polvensa lähdettyään klo 16 jälkeen työmaaltaan Ruskeasuolta. Asianomainen oli myöhemmin illalla vielä joutunut tappeluun, josta saamansa huulihaavan hän oli sidotta-

nut seuraavana päivänä, lauantaina, ilmoittaen olevansa poissa työstä. Maanantaina oli mainittu henkilö mennyt perjantaina saamansa jalkavamman vuoksi lääkäriin, joka oli esittänyt hänelle myönnettäväksi sairauslomaa. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa rakennustoimistolle, että koska asianomainen itse oli myöntänyt poissaolonsa 10.11.1951 aiheutuneen edellisenä iltana tappelussa saamastaan vammasta, ei hänelle voitu siltä päivältä maksaa palkkaa, mutta että koska hän 12.11.1951 todetun polvivamman takia oli ollut työkyvytön, minkä polvivamman ei voitu näyttää aiheutuneen sellaisissa oloissa, mitkä estävät sairausavun saannin, mutta ei myöskään oloissa, jotka tekisivät vamman korvattavaksi työtapaturman perusteella, tulisi hänen saada ajalta 12.-24.11.1951 täysi palkkansa (1.4. 750 §).

Lastentarhain tarkastajan tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että esityksessä mainittu lastentarhanopettaja oli oikeutettu synnytyslomasta erilliseen palkalliseen sairauslomaan 8.-31.8. väliseksi ajaksi, mutta että hänen äitiyslomansa loppuosan oli katsottava sisältyneen 31.5. alkaneeseen lastentarhojen yleiseen kesälomakauteen, jota ei yksityisen lastentarhanopettajan kohdalta voitu siirtää muuhun aikaan vuotta (26.8. 1579 §).

Synnytysloma-ajan palkkaedut. Asuntotuotantokomitean tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa seuraavaa: kaupunginvaltuuston 28.11.1951 (v:n 1951 kert. I osan s. 10) tekemän päätöksen mukaan sairaus- ja hautausapuetujen suhteen sovelletaan kaupunginvaltuuston 25.4.1951 (v:n 1951 kert. I osan s. 8) vahvistamaa työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairaus- ja hautausapusääntöä. Koska asuntotuotantokomitean palveluksessa oleva henkilö komitean ilmoituksen mukaan oli katsottava työsuhteessa olevaksi, oli hänelle tuleva synnytysloma myönnettävä em. työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön 2 §:n 6 momentin mukaan, jossa sanotaan, että työntekijällä on raskauden ja synnytyksen vuoksi oikeus saada vapautus työstään enintään 12 viikoksi. Siitä ajasta on neljä viikkoa otettava lomana ennen laskettua synnytystä. Jos synnytys tapahtuu ennen laskettua aikaa, on äidillä oikeus saada vastaava lomanpidennys synnytyksen jälkeen. Sanotulta ajalta on työntekijälle, joka välittömästi ennen työstään vapautumista on ollut kaupungin palveluksessa vähintään yhdeksän kuukautta, suoritettava täysi palkka kahden kuukauden ajalta sekä muulta ajalta 2/3 palkasta. Tällaisen loman myöntäminen ei vähennä työntekijän oikeutta saada muita tähän sääntöön ja Helsingin kaupungin työntekijäin vuosilomasääntöön perustuvia etuja (5.8. 1492 §).

Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa ent. apuhoitajan E. Päiväläisen synnytysloman palkkaetuja koskevan valituksen hyväksymistä (11.3. 570 §).

Synnytyslomasijaisen palkkaaminen. Kotitalouslautakunta oli esittänyt lisämäärärahan myöntämistä käsityönopettaja L. Salosen synnytyslomasijaisen S. Sirveen palkkaamista varten 9.-31.1. väliseksi ajaksi. Palkkalautakunta päätti hylätä esityksen, koska sijaisen palkkaamiseen jo myönnetyt määrärahat vastaavat Salosen palkkaluokan mukaista kuukausipalkkaa. Mikäli sijainen on suorittanut normaalia opetusvelvollisuutta suuremman opetustuntimäärän, on hänellä oikeus saada siitä vahvistettu ylituntipalkkio, joka kuitenkin olisi maksettava kotitalouslautakunnan ylityöpalkkoihin varatusta määrärahasta (18.3. 634 §).

Liikaa maksettujen sairaus- ja vuosilomapalkkojen takaisin periminen. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle esittää, että rakennustoimiston konepajan ja varasto-osaston työntekijöille liikaa maksetut sairaus- ja vuosilomapalkat jätettäisiin perimättä takaisin, koska liikamaksut olivat rakennustoimiston ilmoituksen mukaan johtuneet virheellisistä laskutoimituksista ja annettujen määräysten virheellisestä soveltamisesta (29.4. 927 §).

Veroennakon pidättäminen tapaturmasta aiheutuneen sairausloma-ajan palkasta sekä vuosilomakorvauksesta. Käsityönopettaja S. Grönqvistin anomuksen johdosta palkkalautakunta päätti anojalle ilmoittaa, että voimassa olevien määräysten mukaan kaupunki ei voi peruuttaa tekemäänsä veronpidätystä anojalle maksetusta huhtikuun palkasta sekä että hänen palkkaussuhteensa kaupunkiin oli katsottava päättyneen 30.4.1952, minkä jäl-

keiseltä ajalta hänellä ei ollut oikeutta palkkaetuihin. Voimassa olevien määräysten mukaan kaupunki oli oikeutettu pidättämään vakuutusyhtiö Pohjolan anojalle suorittamasta vahingonkorvauksesta hänelle maksetun kertomusvuoden huhtikuun palkan siitä riippumatta, mihin ajanjaksoihin vakuutusyhtiö Pohjolan suorittamat korvauserät liittyivät. Anojalle oli maksettava voimassa olevien määräysten mukaisesti kertomusvuoden osalle tuleva vuosilomakorvaus eli kuukauden vuosilomaa vastaava korvaus, mistä ei ollut tehtävä muuta pidätystä kuin lainmukainen veroennakko (16.12. 2412 §).

Työntekijäin sairausapusäännön tulkinta. Rakennustoimiston tiedustelun johdosta palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että työntekijäin sairausapusäännön 4 §:n 1 momentin 2. kohta sisältää sen, että työntekijän työsuhde jatkuu hänen sairastuttuaan joka tapauksessa 12 kk., vaikka hän saisikin palkkaa tänä aikana vain kahdelta viikolta. Verrattaessa tätä määräystä työntekijäin vuosilomasäännön 4 §:n 1 momenttiin tullaan siihen tulokseen, että koska tämän momentin määräyksen mukaan 6 kk. keskeytyksettä kaupungin palveluksessa ollut työntekijä saa työsuhteen jatkumisaikaan lukea aikaisemman valtion palveluksensa, asianomainen on sen jälkeen, kun työsuhde kaupunkiin on jatkunut 6 kk, oikeutettu lukemaan hyväkseen valtiolla palvelemansa ajan, kuitenkin enintään 10 vuotta. Mainitun työntekijän tulee siis saada kertomusvuonna vuosilomansa pituudeltaan täysimääräisenä edellä sanotun tavoin laskettuna ja valtion palvelus huomioituna. Niin ikään on hänen vuosilomakorvauksensa v:n 1951 maalis-huhtikuulta maksettava sen määräisenä kuin valtion palveluksen mukaan lukeminen aiheuttaa, sts., hänelle on maksettava vuosilomakorvausta 1.5.-11.7. väliseltä ajalta. Lisäksi palkkalautakunta päätti ilmoittaa ao. laitoksille, että työntekijäin sairausapusäännön 4 §:n 1 momentin 2. kohtaa oli tulkittava edellä selostetun mukaisesti. Ottaen huomioon vielä saman säännön 5 §:n 1 momentin 2 kohdan, jonka mukaan työssäolon ajaksi luetaan poissaolo työstä, joka aiheutuu sairauslomasta siinäkin tapauksessa, että loma on kestänyt kauemmin kuin työntekijäin vuosilomalain 6 §:n 1 momentissa säädetään, tulee siis työntekijäin saada vuosilomansa siten laskettuna kuin em. tavoin palkattomana jatkunut työsuhde olisi työssäoloaikaa. Tästä aiheutuu lisäksi vielä, että jos työntekijä, joka saatuaan kaksi viikkoa täysipalkkaista sairauslomaa sen jälkeen on 11½ kk. palkattomalla sairauslomalla ja siten työsuhteessa kaupunkiin, sinä aikana kuolee ja hän on tosiasiallisesti ollut ennen sairastumistaan työssä kuusi kuukautta, hänen omaisensa ovat oikeutettuja hautausapuun (29.1. 289 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin kertomusvuonna 224 tapauksessa. 31 tapauksessa myönnettiin viranhaltijoille virkavapautta siten, että he saivat nostaa vain osan palkastaan. Eräissä tapauksissa kehotettiin viranhaltijoita käyttämään kesälomaansa anomaansa virkavapautta varten. Virkavapautta myönnettiin yleensä ulkomaista opintomatkaa varten sekä kursseihin, neuvottelupäiviin tai urheilukilpailuihin osallistumista varten. Palkallisen virkavapauden saattoi myöskin aiheuttaa esim. tulirokkotapaus, jolloin ao. viranhaltija oli terveydenhoitoviranomaisten määräyksestä estynyt virkaansa hoitamasta. Virkavapaus myönnettiin yleensä sillä ehdolla, että viranhaltija pysyisi kaupungin palveluksessa kaksi vuotta tai sitä ennen erotessaan maksaisi takaisin loma-ajalta saamansa palkkaedut.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 46 viranhaltijalle joko opintomatkaa, toisen viran hoitamista tai yksityisasioiden järjestämistä varten. Eräässä tapauksessa lyhennettiin jo myönnettyä virkavapautta.

Viransijaisuuspalkkiotta muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna ao. määrärahasta seuraavasti:

	Mk		Mk
Kaupunginhallitus	641 040	Äitiys- ja lastenneuvolat..	96 335
Kaupunginarkisto	10 240	Kunnalliskoti laitoksineen	13 265
Maistraatti	6 600	Lastensuojelulautakunta ...	49 755
Terveydenhoitolautakunta ja sen toimisto	43 855	Lastenhuoltolaitokset	61 835
Eläinlääkintäosasto	8 300	Valmistava poikain ammattikoulu	87 050

Tuberkuloositoimisto	83 720	Valmistava tyttöjen ammattikoulu	5 780
Lastenpsykiatrin toimisto..	59 750	Kaupunginkirjasto	16 845
Veneeristen tautien poliklinikat	28 160		

Raastuvanoikeuden ilmoituksen johdosta, että nuorempi oikeusneuvosmies P.O. Hiltunen oli ilmoittanut eroavansa kaupungin palveluksesta, palkkalautakunta päätti ilmoittaa raastuvanoikeudelle, että lautakunta oli 26.6.1951 myöntänyt oikeusneuvosmies Hiltuselle 1.6.-31.8.1951 väliseksi ajaksi tieteelliseen tutkimustyöhön myönnetyn virkavapauden ajalta 10 % kokonaispalkasta sillä ehdolla, että hän pysyisi kaupungin palveluksessa kaksi vuotta virkavapauden päättymisestä, tai sitä ennen omasta aloitteestaan erotessaan suorittaisi takaisin virkavapautensa ajalta saamansa palkkaedut. Koska hänelle oli myönnetty ero omasta anomuksestaan ennen ehdoksi asetetun määräajan päättymistä, oli häneltä perittävä po. virkavapauden ajalta myönnetyt palkkaedut (28.10. 2052 §).

Myönnetyt eläkkeet. Kertomusvuoden aikana myönnettiin sääntöjen mukainen eläke 310 henkilölle. Kaupunginhallitukselle annettiin useita ylimääräisen eläkkeen myöntämistä koskevia lausuntoja. Useimmiten anomukset esitettiin hylättäviksi. Niissä tapauksissa, joissa valtuusto oli myöntänyt ylimääräisen eläkkeen, palkkalautakunta merkitsi päätöksen tiedoksi ja päätti kirjoittaa eläkekirjat. Eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin kahdessa tapauksessa.

Satamalaitoksen esityksestä palkkalautakunta päätti oikeuttaa esityksessä mainitun työntekijän lukemaan hyväkseen vuosilomaan ja eläkkeeseen nähden yksityisenä kivenhakkaajana kaupungin työmaalla palvelemansa ajat (5.8. 1489 §).

Vt Leivo-Larssonin aloite eräiden yhtiöiden palveluksessa olevien henkilöiden eläke- ym. etujen samaistamisesta kaupungin palveluksessa olevien kanssa. Ko. aloite oli palkkauksen osalta palkkalautakunnan käsiteltävänä 22.4., (ks. s. 10) jolloin lautakunta äänestyksen jälkeen oli esittänyt, ettei aloite antaisi aihetta toimenpiteisiin. Aloite palautettiin kuitenkin uudelleen lautakunnalle ehdotuksen laatimista varten siitä, millä tavalla eläkeasia olisi järjestettävissä sellaisissa asunto-osakeyhtiöissä ja osakeyhtiöissä, joissa kaupunki omistaa koko osakekannan. Palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että po. yhtiöiden työntekijöilleen ja toimihenkilöilleen maksettavien eläkkeiden hoitaminen olisi jätettävä yhtiöiden itsensä järjestettäväksi samoilla perusteilla tapahtuvaksi kuin yksityisissä yhtiöissä (3.6. 1165 §).

Kaupungin kansakoulujen ennen vuotta 1947 eläkkeelle siirtyneiden opettajien eläkkeiden korottamisesta samoin kuin muidenkin aikaisemmin eläkkeelle siirtyneiden viranhaltijaryhmien, joiden toimialalla pätevyysehdot ja työmuodot eivät olleet muuttuneet, olivat vtt Vilkemaa ja Sahlan ym. tehneet aloitteen huomauttaen, että eri vuosina eläkkeelle joutuneiden opettajien eläkkeissä saattoi olla eroa jopa 2 000 mk. Vastaavanlaatuinen asia oli aikaisemmin useaan kertaan ollut käsiteltävänä kielteisin tuloksin. Palkkalautakunta päätti tälläkin kertaa esittää kaupunginhallitukselle, ettei asia antaisi aihetta toimenpiteisiin (24.11. 2245 §).

Hautausapua myönnettiin kertomusvuonna 146 kuolinpesälle, yhteensä 4 556 820 mk.

Rakennustoimiston tiedusteluun, joka koski hautausavustuksen maksamista aputyöntekijän omaisille, joka oli ollut kaupungin palveluksessa yli kuusi kuukautta, vaikkakin kuolemaa edeltäneet kaksi kuukautta ilman sairausloman palkkaa, palkkalautakunta päätti ilmoittaa, että työntekijäin sairaus- ja hautausapusäännön mukaan sairausavun edellytyksenä on keskeytymätön työsuhde eri pituisena eri tapauksissa. Työsuhteen keskeytykseksi ei katsota mm. sairauslomaa, jonka palkkaus määräytyy saman säännön 2 §:n 1 momentin e-kohdan mukaan. Tällöin työntekijällä, joka on ollut palveluksessa vähintään yhden kuukauden, mutta yhtä vuotta lyhemmän ajan, on oikeus sairastuessaan saada täysi palkka enintään kahdelta työviikolta 12 kuukauden kuluessa, jolloin siis työsuhde jatkuu vielä

11½ kk. palkattomana. Näin ollen on ko. aputyöntekijä ollut kuollessaan vielä työsuhteessa kaupunkiin. Saman säännön mukaan maksetaan hautausapu, jos työntekijä kuolee kaupungin palveluksessa ollessaan ja hänen palvelusaikansa on ollut vähintään kuusi kuukautta. Koska palkkalautakunnan käsityksen mukaan hautausavun saannille ei voida asettaa ankarampia ehtoja kuin sairausavun saannille, täytyy katsoa, että työntekijä yleensä on oikeutettu hautausapuun milloin hän on työsuhteessa kaupunkiin. Näin ollen olisi tiedustelun aiheuttaneen työntekijän omaisille maksettava säännön mukainen hautausapu (29.1. 288 §, ks. v:n 1951 kunn.as.kok. s. 150).

Hautausavustusta vastaavan ylimääräisen avustuksen myöntäminen. Palkkalautakunta päätti puoltaa työntekijän lesken R. Jääskeläisen anomusta saada hautausavustusta vastaava ylimääräinen avustus. Anojan mies oli tullut teurastamon palvelukseen 20.6.1947 ja joutui sairauden takia eroamaan teurastajan toimestaan 15.8.1951, jonka jälkeen hän siirtyi 22.10. 1951 sähkölaitoksen palvelukseen, jossa oli kuolemaansa 18.1.1952 saakka (18.3. 627 §).

Kurssikustannusten avustaminen. Nikkilän sairaalan eräät viranhaltijat, jotka olivat saaneet täysipalkkaista virkavapautta osallistumista varten Saston järjestämiin kursseihin Helsingissä, olivat anoneet, että heille siltä ajalta suoritettaisiin matkustussäännön mukainen päiväraha 50 %:n korotuksin sekä eräälle heistä, joka päivittäin matkusti edestakaisin Helsinkiin, myöskin matkakulut. Kun po. sairaala-asioiden suunnittelutoimikunta on puolittain virallinen elin ja sen järjestämiin kursseihin osanotto jossain määrin asianomaisille pakollista palkkalautakunta, huolimatta siitä, että mainitut kurssit ovat lisänneet ao. viranhaltijain pätevyyttä ja olleet heille henkilökohtaiseksi hyödyksi, päätti kaupunginhallitukselle puoltaa avustuksen suorittamista (22.7. 1392 §).

Huoltoviraston eräiden viranhaltijain matkakorvaukset. Eräät Malmin huoltovirastossa toimivat viranhaltijat olivat anomuksessaan mainineet, että heiltä kertomusvuoden alusta oli jätetty pois korvaukset matkasta virkapaikalle ja takaisin asuntopaikkaan, vaikka se heille tullessaan Malmin toimistoon oli luvattu ja myönnetty. Lisäksi anoi huoltotarkastaja S. Rantama korvausta matkakuluista piirissään ja sen ulkopuolella. Huoltolautakunta oli lausunnossaan ilmoittanut, ettei toimistonhoitaja Hartikaisen ja toimistoapulaisen Lindforsin virkatehtäviin liittynyt matkustamista. Lindforsille aikaisemmin maksettu korvaus oli johtunut siitä, että Malmin ja Oulunkylän huoltotoimistoilla oli aluksi ollut yhteinen esimies, jolloin Lindfors oli kotimatkojensa yhteydessä huolehtinut asiakirjojen kuljetuksesta. Rantama ja Peräntie työskentelivät kenttätyössä ja joutuivat suorittamaan matkoja oman piirinsä alueella sekä jossain määrin myös varsinaisella kaupunkialueella. Kun muilla varsinaisella kaupunkialueella toimivilla huoltotarkastajilla ja huoltosisarilla oli liikennelaitoksen vuosikortti, oli lautakunta puoltanut korvauksen suorittamista mainituille henkilöille. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa huoltolautakunnalle, ettei Hartikaiselle ja Lindforsille yleisistä periaatteista poiketen voitu myöntää heidän anomiaan matkakorvauksia. Mitä Rantamaan ja Peräntiehen tuli, joutuivat he tosin eri asemaan kuin ne huoltotarkastajat ja huoltosisaret, joilla on liikennelaitoksen vuosikortti, mikäli noudatettaisiin yleistä periaatetta siitä, että viranhaltijain kotimatkoja ei korvata. Kun kuitenkin sanottua periaatetta olisi tarkasti noudatettava, jotta ei muodostuisi haitallisia ennakkotapauksia, joihin muut virkapaikastaan kaukana asuvat viranhaltijat voisivat vedota, ja kun joka tapauksessa eri viranhaltijat ovat siinä suhteessa erilaisessa asemassa asuinpaikastaan riippuen, palkkalautakunta piti oikeimpana menettelyä, että Rantamalle ja Peräntielle maksettaisiin korvaus kaikista virkamatkoista, mutta ei matkoista kotoa virkapaikkaan eikä virkapaikasta kotiin (20.5. 1070 §).

Oman auton käyttö virkamatkoihin. Sen jälkeen kun raastuvanoikeus oli esittänyt, että seitsemälle rakennustarkastustoimiston viranhaltijalle myönnettäisiin oikeus saada korvausta omien autojensa käyttämisestä virka-ajoihin, palkkalautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että omien henkilöautojen käyttö tehostaisi yleensä ao. viranhaltijan työtehoa, mutta kun järjestelytoimistossa oli parhaillaan käsiteltävänä omien henkilöautojen käyttöä virkamatkoihin yleensä koskeva asia, olisi suota-

vaa, että kaupunginhallitus ratkaisisi maistraatin esityksen vasta järjestelytoimiston ratkaisun jälkeen (8.4. 785 §).

Palkkalautakunta päätti puoltaa piiri-insinööri I. Variksen anomusta saada käyttää omaa henkilöautoaan virka-ajoihin siten, että auton käyttämisestä aiheutuvaa korvausta maksettaisiin vasta 8.10. lukien (7.10. 1903 §).

Yhdessä tapauksessa palkkalautakunta päätti esittää oman auton käyttöä virkamatkoihin koskevan anomuksen hylättäväksi (29.1. 290 §).

Palkkalautakunnalle saapuneita kiertokirjeitä ja tiedotuksia. Merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen kiertokirjeet seuraavista asioista: kaupungin palveluksesta eroavalle viranhaltijalle annettava todistus (22.1. 226 §); kertomusvuoden talousarvio (29.1. 282 §); lääkärintodistusten vaatiminen eräissä tapauksissa (19.2. 447 §); viranhaltijain ja työntekijäin kertomusvuoden vuosilomat (26.2. 489 §); poisto-, jäte- ja romutavaran hoito (8.4. 759 §); teknikkojen ja eräiden muiden viranhaltijain 23.3. alkanut lakko (1.4. 730 §); virkapukujen hankkiminen (17.6. 1229 §); vakuutusyhtiön maksamat tapaturmakorvaukset (10.6. 1213 §); vv. 1953-55 rakennusohjelman laatiminen (2.7. 1284 §); kaupungin ja Olympiajärjestelytoimikunnan taloudellisten välien selvittäminen (28.10. 2053 §); viranomaisten hoidossa olevan kaupungin omaisuuden kunnossapito sekä kaupungin irtaimen omaisuuden hoito (4.11. 2097 §).

Samoin merkittiin tiedoksi rahatoimiston kiertokirjeet, jotka koskivat tulo- ja menojäämiä (2.1. 63, 64 §); säästöarviolaskelmasta (14.10. 1918 §); Kaupunkiliiton palkka-asiainneuvoston kiertokirje Suomen Muusikkojen Liiton neuvotteluoikeuksista kaupunkikuntien ja kaupunkiyhtymien kanssa (11.11. 2158 §); terveydenhoitolautakunnan päätös uusilta viranhaltijoilta ja työntekijöiltä vaadittavasta erillisestä röntgentutkimuksesta (8.1. 89 §).

Esityksiä palkkalautakunta teki kaupunginhallitukselle edellä eri yhteyksissä mainittujen lisäksi mm. seuraavista asioista: eläkkeellä olevan henkilön palkkaamisesta satunnaiseen työhön (8.1. 106 §); rakennusinsinöörilisän maksamisesta rakennustoimiston ja satamalaitoksen insinööreille (26.2. 501 §); ylityö- ja päivystyskorvauksia koskevien ilmoituksien käsittelystä (22.4. 874 §); mittausesimiehenlesken M.E. Auruksenahon ylimääräistä eläkettä koskevasta anomuksesta (27.5. 1115 §); rakennustoimiston yövartijan J. Laitisen eläkeanomuksesta (2.7. 1309 §).

Lausunnot. Paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja lausuntoja, annettiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: II kaupunginvoudinkonttorin ulosottoapulaisten anomuksesta saada erillinen korvaus siitä, että he joutuvat käyttämään asuntoaan virkatehtävien hoitamiseen sekä omalla kustannuksellaan hankkimaan konttoritarvikkeita ym. (2.1. 48 §); viransijaisuuksia hoitavien eläkkeellä olevien opettajien eläke-eduista (8.1. 96 §); kunnalliskodin johtajan lesken anomuksesta saada edelleen asua johtajan virka-asunnossa (8.1. 105 §); sähkölaitoksen autopäivystäjien lukumäärän lisäämisestä (15.1. 186 §); lääkärintodistusten käyttöä koskevien kaupunginhallituksen ohjeiden täydentämisestä (29.1. 300 §); sairauslomasijaisen palkkaamisesta (12.2. 388 §); pallokentän vahtimestarin työ- ja vapaa-aikojen järjestämisestä työaikalain mukaisiksi (26.2. 486 §); työsopimussuhteeseen siirrettyjen autonkuljettajien oikeuttamisesta lukemaan hyväkseen myöskin laskuajoissa työskentelemänsä aika (4.3. 545 §); kansakoulujen tarkastajaneuvoston tilisiirtoja koskevasta esityksestä (18.3. 644 §); liikennelaitosten lautakunnan esityksestä, joka koski palvelukseen otettavilta vaadittavaa lääkärintodistusta (26.3. 705 §); veroviraston tarkkaajan L. Bruunin hakemusta koskevan lääninhallituksen välipäätöksen johdosta (26.3. 722 §); arkkitehti K.V. Kellbergin palvelusta kaupungin viroissa koskevasta rakennushallituksen tiedustelusta (26.3. 726 §); viranhaltijain ja työsopimussuhteessa olevien työntekijäin sairausajan palkan maksamista koskevasta vt Vanhasen ym. aloitteesta (8.4. 806 §); kaupunginkirjaston ja Hannoverin kaupunginkirjaston välisen virkailijanvaihdon aiheuttamista virkavapauksista (22.4. 855 §); ent. käsityönopettaja S. Kivekkään eläkepäätöstä koskevasta valituksesta annetusta lääninhallituksen välipäätöksestä (29.4. 932 §); vuosiloman laskemistavasta (29.4. 941 §); maataloustyöntekijöille annettavien halkojen hinnoittelusta (13.5. 1016 §);

kaupunginkirjaston vahtimestarien virkapukujen ja työtakkien hankkimisesta (13.5. 1021 §); lukemisen ja kirjoituksen erikoisopetuksen järjestämisestä suomenkielisissä kansakouluissa (3.6. 1161 §); sairaalafarmaseuttien oikeuttamisesta lukemaan ikälisiä varten yksityisissä apteekeissa palvelemansa ajat (3.6. 1168 §); lukuvuonna 1952/53 toimeenpantavista ammattikursseista (19.8. 1547 §) kansakoulunoppilaiden vapaaehtoisen musiikkitoiminnan järjestämisestä (19.8. 1551 §); ylityö- ja päivystyskorvauksia koskevien ilmoitusten käsittelytavan muuttamisesta (2.9. 1632 §); v:n 1951 tilintarkastuksesta (2.9. 1633 §); luontoisetuperusteiden arvioimisen suorittamisesta (30.9. 1843 §); apulaispsykologin viran osittaisesta siirtämisestä toiselle viranhaltijalle (30.9. 1844 §); varatuomari H. Honkasen ja varastoesimies B.J. Falckin eläkkeitä koskevista valituksista (30.9. 1848, 1849 §); Tukholman päiväkodin henkilökunnan palkkauksen ja aseman järjestelystä päiväkodin siirtyessä kaupungin haltuun (28.10. 2064 §); työväenopiston siivoustöiden suorittamisesta (18.11. 2193 §); kansakoulunopettajien eläkkeissä esiintyvien epätasaisuuksien korjaamisesta (2.12. 2302 §); lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten päivystyksen järjestämisestä (9.12. 2339 §).

4. Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat kiinteistölautakuntaan v. 1952 seuraavat jäsenet: puheenjohtajana pankinjohtaja L.J. Ahva sekä muina jäseninä ylilääkäri Z. Eriksson-Lihr, jonka tilalla filosofian maisteri J.V. Procopé huhtikuun 28 p:stä syyskuun 24 p:ään, nuohooja E.E. Hakala, lainsäädäntöneuvos E.K. Kytömaa, arkkitehti J. Lappi-Seppälä, taloudenhoitaja B.O. Lehto, kanslianeuvos G.M. Modeen, järjestösihteeri V.N. Puskala sekä johtaja K.T. Salmio (14.1. 72 §, 12.5. 840 §, 6.10. 1753 §). Lautakunnan valitsemana varapuheenjohtajana toimi johtaja Salmio (14.1. 73 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kiinteistöjohtaja J.A. Kivistö (28.1. 174 §).

Lautakunnan eri jaostojen jäsenet valittiin (14.1. 74 §, 12.5. 841 §, 6.10. 1754 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja sen käsittelemät asiat. **Kiinteistölautakunnalla** oli kertomusvuonna 48 kokousta, tonttijaostolla 12, maa- ja metsätalousjaostolla 11 sekä talojaostolla 8 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 339 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 1 447. Tonttijaoston pöytäkirjojen pykäläluku oli 613, maa- ja metsätalousjaoston 93 sekä talojaoston 34. Kiinteistötoimiston kansliaosaston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 3 413, joista toimistopäällikölle kuuluvia asioita oli 433, kansliaosastolle kuuluvia 14, tonttiosastolle kuuluvia 1 593, maatalousosastolle kuuluvia 110, metsätalousosastolle kuuluvia 44, asemakaavaosastolle kuuluvia 370, kaupunkimittausosastolle kuuluvia 227 sekä talo-osastolle kuuluvia asioita 622.

Kiinteistölautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistötoimiston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Lautakunnan kokoukset ja pöytäkirjat. **Lautakunnan kokoukset päätettiin** pitää maanantaisin klo 15 ja pyhä- tai juhlapäivän sattuessa maanantaiksi, sitä seuraavana arkipäivänä. Jaostot saivat päättää omien kokoustensa ajoista (7.1. 5 §). Lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen tarkastajiksi päätettiin kussakin kokouksessa valita kaksi jäsentä. Lautakunnan kokouksissa laaditut pöytäkirjat päätettiin pitää kahdeksan päivän kuluttua kustakin kokouspäivästä ja jaostojen kokousten pöytäkirjat vuosineljänneksittäin yleisesti nähtävänä kiinteistötoimiston kansliaosastossa (28.1. 175 §).

Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin julkaista seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Svenska Demokraten, Työkansan Sanomat, Uusi Suomi ja Vapaa Sana (7.1. 6 §).

Lautakunnan edustus komiteoissa. Lautakunta valitsi puolestaan kiinteistöhallinnon uudelleenjärjestämistä valmistelevaan komiteaan puheenjohtaja L.J. Ahvan, varapuheenjohtaja K.T. Salmion sekä jäsen J. Lappi-Seppälän (11.2. 282 §); kaupungin tonttipolitiikan muuttamista ja uusien teollisuustonttien järjestämistä tutkivaan komiteaan samoin puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa sekä tonttiosaston päällikön K.E. Pettisen (15.7.1250 §).

Viranhaltijat. Toimistopäällikkö J.A. Savolaisen koko kertomusvuoden ajan kestäneen sairausloman aikana määrättiin hänen virkaansa hoitamaan sihteeri E.A. Ruutu tammikuun 1 p:stä kesäkuun 21 p:ään (7.1. 3 §, 4.2.

221 §, 18.2. 315 §, 3.3. 423 §, 31.3. 600 §, 5.5. 799 §, 3.6. 1037 §) sekä edelleen syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään (1.9. 1514 §, 6.10. 1757 §, 3.11. 1967 §, 17.11. 2052 §), elokuun 6 p:stä 11 p:ään ja 25 p:stä 31 p:ään hoiti toimistopäällikön tehtäviä tonttiosaston päällikkö K.E. Pettinen sekä elokuun 12 p:stä 24 p:ään talo-osaston päällikkö U.J. Kallio (11.8. 1433 §).

Henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuoden aikana seuraavia muutoksia: kansliaosastoon apulaissihteerin viransijaiseksi marraskuun 24 p:stä joulukuun 31 p:ään valittiin varatuomari P. Sunila (17.11. 2052 §); tonttiosaston 30. palkkaluokan tilapäisen piirtäjän virkaan nimitettiin H.O. Andersson maaliskuun 1 p:stä (25.2. 372 §, 3.3. 419 §); maatalousosaston virkojen kaupunginvaltuuston päättämän uudelleenjärjestelyn yhteydessä sanottiin irti II apulaisagronomi H. Lappalainen ja toimistoapulainen A. Tiainen kesäkuun 30 p:stä (12.5. 840 §). Heinäkuun 1 p:stä valittiin ensiksi mainittu uuteen apulaiskaupunginagronomin virkaan ja jälkimmäinen uuteen toimentajan virkaan (16.6. 1116 ja 1117 §, 30.6. 1173 §, 15.7. 1252 §); metsätalousosastoon valittiin kaupunginmetsänhoitajan virkaan maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti P.V. Harve (6.10. 1761 §); asemakaavaosastoon valittiin II apulaisasemakaava-arkkitehdin virkaan diplomiarkkitehti A.O.J. Terho sopimuspalkalla (14.1. 81 §, 7.4. 638 §), 42. palkkaluokan insinöörin viransijaiseksi toukokuun 1 p:stä 10 p:ään diplomi-insinööri L.G. Piponius (28.4. 744 §), osastosihteerin virkaan hovioikeuden auskultantti L.P.I. Orpana (17.11. 2051 §, 24.11. 2083 §), toukokuun 1 p:stä otettiin osastoon arkkitehdiksi diplomiarkkitehti K. Nieminen sopimuspalkalla (26.3. 565 §, 5.5. 798 §) sekä eräitä tilastoja laatimaan valtiotieteen kandidaatti O. Laitinen heinäkuun 16 p:stä (15.7.1258 §) ja hänen erottuaan lokakuun 1 p:stä valtiotieteen kandidaatti O. Jalanne (8.9. 1563 §), T.J. Salmisen nimitys 29. palkkaluokan piirtäjän virkaan vahvistettiin (29.7. 1334 §), 21.palkkaluokan tilapäisen piirtäjän virkaan valittiin K.D. Sörensen (25.2. 374 §); kaupunkimittausosastoon perustettuun kartanpiirustuspäällikön virkaan valittiin tammikuun 1 p:stä v.1953 mittausteknikko V.O. Ihalainen (3.11. 1966 §, 10.11. 1994 §), 34. palkkaluokan mittausteknikon virkaan V.O. Teittinen (22.12. 2295 §), kolmea tilapäistä 33. palkkaluokan laskijan virkaa määrättiin v:n 1953 alusta hoitamaan U.K. Hänninen, T.T. Virtanen ja J.F. Rope sekä 32. palkkaluokan laskijan viransijaiseksi samana aikana filosofian kandidaatti I.E. Sarhio (22.12.2296 §), 31. palkkaluokan tilapäisen kartoittajan virkaan valittiin maaliskuun 1 p:stä V.O.L. Tanner (18.2. 322 §, 3.3. 420 §), kahteen 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan valittiin A.M. Oranen (26.3. 564 §, 7.4. 642 §) ja I.E. Kailasvuori (30.6. 1170 §, 29.7. 1335 §), kuuteen tilapäiseen 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan määrättiin v:n 1953 alusta L.R. Ketola, M.K. Jukola, K.K. Ollikainen, T.S. Jouppi, R.E. Hänninen ja R.S. Wahl (22.12. 2297 §).

Toimiston vakinaistettuihin virkoihin päätettiin nimetä heinäkuun 1 p:stä seuraavat tilapäiset viranhaltijat: tonttiosastoon varastoalueiden apulaistarkastajaksi A.A. Aalto ja toimentajaksi I.C. Sandström; asemakaavaosaston osastosihteeriksi varatuomari A.T. Poukka; kaupunkimittausosaston 31. palkkaluokan mittausteknikoksi J.F. Rope sekä talo-osaston osastosihteeriksi V.A. Harmanen, toimistonhoitajaksi C.O. Lindell ja 20. palkkaluokan toimistoapulaiseksi M. Martti (30.6. 1172 §).

Seuraavat tilapäiset viranhaltijat määrättiin hoitamaan entisiä virkojaan kauintaan v:n 1953 loppuun: tonttiosastossa rakennusmestari H. Forsberg, piirtäjä H. Andersson ja toimistoapulainen A. Fagerlund, asemakaavaosaston piirtäjä D. Sörensen, kaupunkimittausosaston kartoittaja V. Tanner sekä metsätalousosaston apulaismetsänhoitaja M. Pitkäniemi (22.12. 2288 §).

Sairauslomaa tai jatkettua sairauslomaa myönnettiin viranhaltijoille kertomusvuoden aikana 47 tapauksessa virkasäännön mukaisin palkkaeduin. Synnytyslomaa myönnettiin kahdessa tapauksessa.

Toimistopäällikkö J.A. Savolaisen vuosiloman ajaksi määrättiin hänen sijaisikseen sihteeri E.A. Ruutu kesäkuun 22 p:stä heinäkuun 27 p:ään

sekä tonttiosaston päällikkö K.E. Pettinen heinäkuun 28 p:stä elokuun 5 p:ään. Samalla merkittiin toimiston osastopäälliköiden vuosilomat (2.6. 1038 §). Apulaismetsänhoitaja H.F.M. Pitkäniemi määrättiin hoitamaan lokakuun 1 p:stä yksinomaan kaupunginmetsänhoitajan virkaa siihen saakka, kunnes uusi kaupunginmetsänhoitaja valittaisiin (29.9. 1715 §). Viransijaisuudet määrättiin eräissä muissakin tapauksissa.

Virkavapautta ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten myönnettiin talo-osaston apulaispäällikölle M.L. Finskakselle toukokuun 12 p:stä 19 p:ään (12.5. 847 §) sekä v.t. kaupungingeodeetti P.L.J. Kärkkäiselle kesäkuun 16 p:stä 30 p:ään (12.5. 848 §). Palkkalautakunnalle puollettiin täyden palkan myöntämistä eo. virkavapauksien aikana.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin halli- ja torikaupanvalvoja P.O. Kivelle (25.8. 1467 §, 15.9. 1612 §, 6.10. 1755 §, 13.10. 1802 §).

Anomansa ero myönnettiin kaupunginmetsänhoitaja E.E. Erkkilälle syyskuun 30 p:stä (15.7.1251 §), asemakaavaosaston 42. palkkaluokan insinöörille L.G. Piponiukselle toukokuun 1 p:stä (31.3. 603 §) sekä osastosihteerille A.T. Poukalle lokakuun 30 p:stä (13.10. 1801 §), kaupunkimittausosaston 21. palkkaluokan piirtäjille A. Korjulalle maaliskuun 1 p:stä (18.2. 319 §) sekä V. Vesteriselle heinäkuun 1 p:stä (26.5. 981 §). Virkasäännön mukaisen eroamisiän perusteella myönnettiin I apulaisasemakaava-arkkitehti B.H. Aminoff'ille ero v:n 1953 tammikuun 26 p:stä alkaen (20.10. 1851 §).

Lupa sivutoimen hoitamiseen. Kertomusvuoden aikana puollettiin palkkalautakunnalle yhdeksässä tapauksessa luvan myöntämistä sivutoimen hoitamiseen (7.1. 4, 17 §, 28.1. 181 §, 4.2. 223-225 §, 22.9. 1660 §, 3.11. 1965 §, 17.11. 2050 §).

Autojen hoidosta suoritettavan korvauksen korottaminen. Kiinteistötoimiston vahtimestareille E. Sihvoselle ja H. Kautiaiselle päätettiin maksaa kertomusvuoden alusta alkaen autojen hoidosta 4 000 mk:n lisäpalkkio kuukaudessa (28.1. 183 §). Sama lisäpalkkio päätettiin maksaa kaupunkimittausosaston mittausmiehille S. Huuskoselle, I. Kaaripuulle ja Å. Blomqvistille (18.2. 320 §, 17.3. 518 §).

Laskujen hyväksyminen. Lautakunta päätti, että toimistopäällikkö ja hänen estyneenä ollessaan sihteeri hyväksyy 11. pääluokan I luvun kohtiin 1-5, 10-13, 19 ja 22, VI luvun kohtiin 1,2,14,16 ja 17 sekä VIII luvun 2. kohtaan kohdistuvat laskut; tonttiosaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy V lukuun sekä VI luvun 9., 11. ja 21. kohtiin kohdistuvat laskut; kaupunginagronomi tai hänen estyneenä ollessaan I apulaisagronomi hyväksyy II lukuun ja VI luvun 10. kohtaan kohdistuvat laskut sekä allekirjoittaa osaston shekkitilin shekit; kaupunginmetsänhoitaja tai hänen estyneenä ollessaan metsätyönjohtaja O. Töyry tai kiinteistölautakunnan kulloinkin määräämä sijainen hyväksyy III lukuun ja VI luvun 3. ja 12. kohtiin kohdistuvat laskut; kaupungingeodeetti tai hänen estyneenä ollessaan apulaiskaupungingeodeetti hyväksyy I luvun 14.-18., 21. ja 23. kohtiin sekä VI luvun 5. kohtaan kohdistuvat laskut sekä että talo-osaston päällikkö tai hänen estyneenä ollessaan apulaispäällikkö hyväksyy I luvun 6.-9. ja 20. kohtiin, IV luvun kohtiin 1-78 sekä VI luvun 4., 7., 18. ja 19. kohtiin kohdistuvat laskut (7.1. 7 §).

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakentamisvelvollisuutta koskevat velkakirjat, jolloin todettiin, että puuttuvat velkakirjat olivat maksettuina tai sen takia, että niissä määrätyt ehdot oli täytetty, luovutettu kuittausta vastaan velalliselle tai lähetetty kiinnityksen hakemista varten kaupunginhallituksen asiamiesosastolle (29.12. 2337 §).

Asemakaavalain mukaisten vakuuksien määrääminen. Lautakunta määräsi katumaan arvon korvaamisesta sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannusten suorittamisesta tontinomistajilta vaadittavien vakuuksien määrän ja laadun. Joissakin tapauksissa lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että tontinomistaja vapautettaisiin mainitun vakuuden asettamisesta.

Autonhuoltoasemien ja moottoripolttoaineen jakeluasemien luovutusehdot ja uusi vuokrasopimuskaavake. Bensiiniasemakomitean laatima uusi luovu-

tusohjelma päätettiin hyväksyä ja tehdä samalla kaupunginhallitukselle komitean ehdottama esitys (26.3. 576 §). Huolto- ja jakeluasemia varten kaupungin omistamaa maata luovutettaessa noudatettavat periaatteet, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.6., merkittiin tiedoksi (30.6. 1166 §). Uusi vuokrasopimuskaavake päätettiin vahvistaa em. vuokrauksia varten (30.6. 1176 §).

Eräiden kaupunginosien saneeraussuunnitelma. Lautakunta päätti antaa 4., 5., 6. ja 7. kaupunginosissa olevien rakennuskiellon alaisten korttelei den saneeraussuunnitelman arkkitehti O. Steniuksen laadittavaksi 240 000 mk:n suuruisesta palkkiosta (17.3. 516 §).

Kiinteistötoimiston tiliviraston perustaminen. Kiinteistölautakunnan tehtyä kaupunginhallitukselle esityksen kiinteistötoimiston tiliviraston perustamisesta merkittiin tiedoksi kaupunginhallituksen päätös, että kysymys tiliviraston perustamisesta pantiin pöydälle siksi, kunnes valtion- ja kunnanverotuksen ja veronkannon yhdistäminen olisi ratkaistu (7.1. 13 §, 25.2. 367 §).

Olympiakisojen virallista kisakertomusta varten annettiin kaupunginhallitukselle selostus lautakunnan hallintoalalla olympiakisojen johdosta suoritetusta valmistelusta ja toiminnasta (20.10. 1858 §).

Sanomalehti- ja aikakauskirjatilaukset. Lautakunta päätti, mitkä sanomalehdet ja aikakauskirjat tilattiin kiinteistötoimiston eri osastoille v:ksi 1953 (27.10. 1914 §).

Talousarvio. Ehdotukset kiinteistölautakunnan kertomusvuoden lisätalousarvioksi sekä v:n 1953 talousarvioksi hyväksyttiin ja päätettiin lähettää kaupunginhallitukselle (12.5. 849 §, 10.9. 1601 §).

Käyttövarat. Lautakunta päätti myöntää käyttövaroistaan mm. 30 000 mk Vallilan lastentarhan huoneiston osakkeiden leimaveron maksamiseen (11.2. 277 §); 5 000 mk kansliaosastolle luovutetun kassakaapin siirtokustannusten maksamiseen (11.2. 279 §); 13 632 mk Ruskeasuon vuokra-alueiden järjestelykustannuksista kaupungille määrätyn osuuden maksamiseen (11.2. 281 §); 1 300 mk tonttiosaston siirtolapuutarhatoimiston muuttokustannuksiin (7.4. 640 §); 2 280 mk puutarhahoidollisten luentopäivien aiheuttamien kustannusten suorittamiseen (7.4. 641 §); 2 250 mk mittausmies S. Huuskoselle liikennerikkomuksesta määrätyn sakon suorittamiseen (29.9. 1717 §); 12 000 mk ilmakuvakartan hankkimista varten kiinteistölautakunnan karttakaapin oveen (13.10. 1804 §); 201 000 mk joulukuusien pystyttämiseksi Senaatintorille, Hakaniementorille, Arkadian kortteliin n:o 198 sekä Kulosaaren kirkon alapuolelle ja 20 000 mk Malmin sairaalan pihalla olevan kuusen jouluvalaistuksen asentamiseen (24.11. 2084 §).

Uuden henkilöauton hankkiminen. Kiinteistötoimisto oikeutettiin ostamaan tilillä Uusien autojen osto olevaa määrärahaa käyttäen Dodge Coronet -merkkinen henkilöauto (30.6. 1175 §). Kaupunginhallitukselle tehtiin esitys vanhan henkilöauton myymisestä (15.7. 1257 §).

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Lautakunnan diaariin ennen marraskuun 1 p:ää 1951 merkityistä keskeneräisistä asioista laadittu luettelo tarkastettiin ja diaarista poistettiin tarpeettomina sellaiset asiat, jotka olivat rauenneet, siirtyneet myöhempään ajankohtaan tai toisen asian yhteydessä selvitettäviksi (17.3. 510 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: kiinteistötoimiston käteiskassan hoitamista (7.1. 8 §); eräiden komiteain sihteerien palkkioita (7.1. 10 §, 17.3. 513 §, 7.4. 643 §, 30.6. 1174 §, 6.10. 1756 §); eräiden Hirvihaaran kartanoon kuuluvien alueiden myyntiä (14.1. 78 §); ehdokkaiden nimeämistä aloitetoimikuntiin (28.1. 185 §, 29.12. 2336 §); bensiiniasemakomitean tehtävien laajentamista (4.2. 228 §); erään yksityisen omistaman tontin viemärin yhdistämistä kaupungin viemäriverkkoon (4.2. 229 §); eräiden asioiden siirtämistä kiinteistöhallinnan uudelleenjärjestelyä valmistelevan komitean tutkittavaksi (11.2. 283 §); virkapukujen hankkimista autonkuljettajina toimiville kiinteistötoimiston vahtimestareille (25.2. 370 §); erään autovaurion korvaamista (25.2. 371 §); maatalousosaston virkojen uudelleenjärjestelyä (25.2. 373 §); käypää vuokraa alhaisempien vuokratulojen merkitsemistä talousarvioon (3.3. 421 §); eräiden kaupungille ostettujen kiinteistöjen hallin-

taa (10.3. 466 §, 21.4. 692 §, 12.5. 843 §, 26.5. 978 §, 25.8. 1465 §); matka-avustusten myöntämistä eräille toimiston viranhaltijoille (17.3. 514 §, 31.3. 599 §, 7.4. 647 §); asunnon varaamista ja vuosiloman myöntämistä asemakaavaosaston eräälle arkkitehdille (26.3. 565 §); tilapäisen työvoiman palkkaamista toimiston eri osastoille (28.4. 752 §, 12.5. 844, 845 §, 4.8. 1408 §, 1.9. 1515 §, 8.12. 2190 §, 15.12. 2247 §); kiinteistölautakunnan edustajan nimeämistä eräisiin lautakuntiin (12.5. 850 §, 29.7. 1345 §); kiinteistöjen ostoa (26.5. 979 §, 22.12. 2291 §); asemakaava-arkkitehdin osallistumista kansainväliseen kongressiin (3.6. 1033 §); kaupunkimittausosaston kartanpiirustuspäällikön viran perustamista (9.6. 1075 §); edustajien lähettämistä kaupunkipäiville (30.6. 1168 §); aluevaihtoja (4.8. 1406 §, 27.10. 1918 §); eräiden sakkojen ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista sekä kaupungin kiinteistöjen katuosuuksien puhtaanapitovastuun järjestämistä (10.11. 1996 §); oman palkkavaatimuksen esittämismahdollisuutta asemakaavaosaston insinöörin virkaa haettaessa (15.12. 2245 §); erään viljelysalueen kauppahinnan maksun lykkäämistä (22.12. 2289 §); työttömyystöiden järjestämistä (22.12. 2290 §) sekä kiinteistötoimiston toimistopäällikön viran hoitamista (29.12. 2339 §).

Palkkalautakunnalle tehtiin kiinteistötoimiston vakinaistettujen virkojen täyttämistä koskeva esitys (12.5. 842 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: ulkomaalaisten oikeutta omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta (7.1. 9 §, 26.5. 977 §, 9.6. 1076 §, 30.6. 1169 §, 29.7. 1336-1339 §, 20.10. 1853 §, 24.11. 2085-2087 §); kiinteistöjen ostoa (4.2. 226 §, 28.4. 749 §, 29.9. 1713 §, 22.12. 2292, 2293 §); ns. Myllypellon ladon palovakuutuskorvauksesta tehtyä valitusta (18.2. 317 §); Pitäjänmäen sankarihautaalueen hallintoa (3.3. 422 §); erään autovaurion korvaamista (17.3. 512 §); henkilövuokra-autotaksan muuttamista ja ko. autojen luokittelua (31.3. 595 §); kiinteän omaisuuden ja irtaimen omaisuuden tarkastajien, vuositilintarkastajien sekä revisiotoimiston v:n 1951 kertomuksia (31.3. 596 §, 3.6. 1035 §, 15.9. 1610 §); kaupungin kiinteistöjen muutos- ja korjaustöiden järjestelyä (31.3. 597 §); kuorma-ajuritaksan korottamista (7.4. 645 §); kadun ja viemärin rakentamiskustannusten jakokomitean II mietintöä (28.4. 741 §); henkilöauton luovuttamista lastensuojeluvirastolle olympiakisojen ajaksi (28.4. 748 §); valitusta erään vuokraoikeuden siirron merkitsemisen hylkäämisestä (5.5. 794 §); teknikkokunnan palkkojen kuoppakorotuksia (9.6. 1073 §); luontoisetukomitean mietintöä (22.9. 1657 §); esitystä kaupunginmetsänhoitajan viran palkkaluokituksen tarkistamisesta (6.10. 1762 §); erään kadun rakentamiskustannusten korvaamisesta annetun vakuuden palauttamista (24.11. 2090 §); kuorma-autoalalla vallitsevan vaikean työtilanteen korjaamista (15.12. 2244 §) sekä palkkion maksamista v:n 1951 jäätelönmyynnin tilintarkastuksesta (22.12. 2298 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto kaupungin palveluksessa olevan teknikkokunnan palkkojen tarkistuksesta (18.2. 321 §).

Kaupunginreviisorille annettiin lausunto Kaivohuoneen ravintolarakennuksen korjaustöistä ja lähetettiin samalla talo-osaston päällikön ja johtaja H. Törnroosin asiasta antamat selvitykset (29.12. 2338 §).

2. Kiinteistötoimiston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kiinteistöja koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston kertomusvuoden aikana päättämät kiinteistöjen ostot, myynnit ja vuokraukset sekä aluevaihdot pantiin täytäntöön (7.1. 12 §, 28.1. 177, 179 §, 11.2. 277 §, 25.2. 368 §, 10.3. 465 §, 17.3. 515 §, 7.4. 638 §, 21.4. 690 §, 12.5. 840 §, 19.5. 909 §, 16.6. 1111 §, 30.6. 1166, 1167 §, 15.7.1259 §, 29.7. 1333 §, 25.8. 1466 §, 22.9. 1656 §, 20.10. 1850 §, 27.10. 1916 §, 17.11. 2048 §, 1.12. 2138 §, 15.12. 2242 §, 22.12. 2287 §; ks. tämän kert. I osaa). Eräissä tapauksissa siirrettiin valtuuston päätöksen toimeenpano siksi, kunnes asemakaavan muutos ja tonttijako olisi vahvistettu.

Samoin pantiin toimeen kaupunginhallituksen tekemät ja kiinteistölautakunnalle toimenpiteitä varten lähettämät päätökset.

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin Pohjois-Haagan asuntoalueelta perustettavia asuntoyhtiöitä varten seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta, mk	Tontin myyntihinta, mk
29105	1	Teknikko P. Saxell [1]	1 672 000	1 672 000
29105	3	Enso-Gutzeit oy. [2]	1 634 000	2 640 000
29107	1	Rakennusmestari T. Liljeqvist [3]	999 500	1 000 000

Tonttien luovuttaminen maanhankintalain tarkoituksiin. Lautakunta päätti luovuttaa Etelä-Kaarelan luoteisosasta tontteja, lukuun ottamatta korttelin n:o 33101 tontteja n:o 1-4 ja korttelin n:o 33103 tonttia n:o 8, maanhankintalain tarkoituksiin maanlunastuslautakunnan määräämistä hinnoista niillä olevine rakennuksineen, maapohjan osalle laskettujen yksikköhintojen vaihdellessa 33 mk:sta 59 mk:aan neliömetriltä, eli keskimäärin 45 mk:n neliömetrihinnasta. Samalla päätettiin, että korttelissa n:o 33102 olevia tontteja n:o 9-11 ja 13 myytäessä on kaupungille pidätettävä hallintaoikeus maaliskuun 15 p:ään 1953 saakka (28.1. 188 §).

Tapanilasta päätettiin luovuttaa maanhankintalain tarkoituksiin kiinteistötoimiston asemakaavaosaston laatimaan asemakaavasuunnitelmaan merkityt omakotitontit. Tonttien hinta päätettiin määrätä vasta sitten, kun maanlunastuslautakunta olisi määritellyt kantansa niiden suhteen (7.4. 661 §).

Mellunkylään kuuluvan Nybron tilan alueelle suunniteltujen asuntotonttien myynnin päätti lautakunta suorittaa maanlunastuslautakunnan määräämin hinnoin asukkaanottolautakunnan nimeämille henkilöille (15.9. 1621 §).

Kaupunginhallitukselle päätettiin ehdottaa, että lautakunta oikeutettaisiin myymään maansaantiin oikeutetuille Hyvinkään Ridasjärveltä Lemmilän tilasta suunnitellut viljelyspalstat (29.9. 1726 §).

Lautakunta päätti hyväksyä Talin-Lassaksen ja Vartiokylän alueista asemakaavaosaston laatimat suunnitelmat lopullisen asemakaavan pohjaksi sekä luovuttaa maanhankintalain tarkoituksiin edelliseltä alueelta 28 ja jälkimmäiseltä 22 asuntotonttia. Ensiksi mainitulta alueelta varattiin yksi tontti kaupungin käyttöön (17.11. 2063 §).

Etelä-Kaarelan lounaisosasta päätettiin luovuttaa tontteja maanlunastuslautakunnan määräämistä hinnoista yksikköhintojen vaihdellessa 42 mk:sta 52 mk:aan neliömetriltä. Niiden tonttien, joihin sisältyi peltomaata, hallintaoikeus päätettiin pidättää kaupungille maaliskuun 15 p:ään 1953 (1.12. 2144 §).

Maanhankintalain 157 a §:ssä tarkoitetuille, asutuslautakunnan toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille myytiin kertomusvuoden aikana seuraavat tontit: [4]

Alue	Asunto-osakeyhtiö	Myyntihinta, mk
Pohj.-Haaga, kortt.n:o 29105, tontti n:o 4	Asunto-oy. Santavuorentie 4-6-7	416 000
" " " 29105 " " 5	"	416 000
" " " 29109 " " 1	"	815 000
" " " 29112 " " 2	Asunto-oy. Poutuntie	6 570 000
" " " 29112 " " 3	Asunto-oy. Poutuntie	8 560 000

1) Kiint.ltk. 15.7. 1261 §. - 2) S:n 25.2. 376 §. - 3) S:n 10.11. 2007 §.
4) Kiint.ltk. 13.10. 1819 §.

Tontin hinnasta oli määrätty osa suoritettava rahatoimistoon kahdeksan päivän kuluessa kiinteistölautakunnan myyntipäätöspäivästä.

Maanhankintalain mukaan myydyt tontit. Maanhankintalain mukaan myytiin kertomusvuonna tontteja seuraavasti:

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m^2	Myynti-hinta, mk
Etelä-Kaarela, kortt.n:o 33028, tontti n:o 2	Teknikko J. Nieminen [1]	1 840	110 400
" " " 33030 " " 9	Metallinkutoja K. Nurmi [1]	1 580	86 900
" " " 33034 " " 3	Kirvesmies N. Lehtonen [1]	1 595	76 700
" " " 33035 " " 1	Parturi O. Sorja [1]	1 590	79 500
" " " 33035 " " 2	Työntekijä L. Sorja [2]	1 690	84 500
" " " 33040 " " 8	Työntekijä A. Lundgren [3]	1 640	98 400
" " " 33053 " " 3	Asentaja E. Helenius [4]	1 300	49 000
" " " 33058 " " 6	Autonasentaja T. Lettinen [5]	1 503	63 000
" " " 33058 " " 9	Faktori N. Englund [6]	1 620	61 000
" " " 33060 " " 4	Kivityöntekijä V. Lag [5]	1 525	79 000
" " " 33060 " " 9	Asentaja O. Järvinen [6]	1 529	48 000
" " " 33061 " " 1	Luutnantti M. Tikka [5]	1 655	86 000
" " " 33061 " " 5	Kirvesmies A. Mölkänen [5]	1 468	64 000
" " " 33061 " " 11	Kauppias L. Erkkilä [5]	1 567	62 000
" " " 33063 " " 5	Autonkuljettaja H. Sarnela [1]	3 660	124 000
" " " 33070 " " 1	Autonkuljettaja R. Ravantti [5]	1 651	66 000
" " " 33071 " " 3	Autonkuljettaja O. Sohlman [1]	1 875	75 000
" " " 33101 " " 5	Etumies A. Tamminen [7]	2 110	121 000
" " " 33101 " " 6	Teknikko A. Roth [8]	1 710	100 000
" " " 33101 " " 7	Hissinkuljettaja L. Vikström [8]	1 835	108 000
" " " 33101 " " 8	Vaatturi E. Laamanen [4]	1 810	106 000
" " " 33101 " " 9	Asentaja E. Nikkanen [9]	2 025	118 000
" " " 33101 " " 10	Työnjohtaja J.V. Tukeva [6]	1 905	112 000
" " " 33101 " " 11	Sähköasentaja T. Markkula [1]	1 740	102 000
" " " 33102 " " 2	Autonkuljettaja O. Heikkaniemi [9]	1 592	87 000
" " " 33102 " " 3	Kirvesmies A. Muuri [10]	1 695	55 000
" " " 33102 " " 4	Viilaaja H. Kuukauppi [6]	1 650	54 000
" " " 33102 " " 5	Hissinasentaja O. Aalto [6]	1 755	68 000
" " " 33102 " " 6	Muurari G. Nylund [1]	1 775	69 000
" " " 33102 " " 7	Valaja L. Lammi [11]	1 750	78 000
" " " 33102 " " 8	Arkistonhoitaja P. Virtanen [9]	1 740	83 000
" " " 33102 " " 9	Työntekijä H. Manninen [12]	2 000	109 000
" " " 33102 " " 10	Varastotyöntekijä T. Lind [10]	1 980	89 000
" " " 33102 " " 11	Majuri evp. M. Honkasalo [13]	2 011	111 000
" " " 33102 " " 12	Metsänhoitaja T. Kukko [9]	1 890	73 000
" " " 33102 " " 13	Autonasentaja A. Hakkarainen [6]	1 850	119 000
" " " 33102 " " 14	Tullivartija K. Mattsson [8]	2 475	110 000
" " " 33102 " " 15	Koetusmestari A. Koho [11]	2 280	87 000
" " " 33103 " " 1	Kirvesmies Y. Kari [7]	1 945	95 000
" " " 33103 " " 2	Maalari V. Grahn [10]	1 680	82 000
" " " 33103 " " 3	Vahtimestari E. Orell [8]	1 675	82 000
" " " 33103 " " 4	Autonkuljettaja G. Skog [8]	1 675	85 000
" " " 33103 " " 5	Autonkuljettaja A. Holmberg [9]	1 740	93 000
" " " 33103 " " 6	Talonomistaja L. Holstein [7]	2 010	102 000
" " " 33103 " " 7	Kirvesmies T. Soukka [9]	1 760	86 000
" " " 33103 " " 9	Ratatyöntekijä L. Rokka [8]	1 965	88 000
" " " 33103 " " 10	Kirjaltaja S. Strandborg [8]	2 025	87 000
" " " 33103 " " 11	Lääketieteen kandidaatti V. Raunio [3]	1 875	91 000
" " " 33103 " " 12	Uuttaaja J. Nieminen [8]	1 455	74 000
" " " 33103 " " 13	Talonmies J. Torkkel [13]	1 450	71 000
" " " 33103 " " 14	Meijerikkö A.Väisänen ja lapset [8]	1 765	86 000
" " " 33103 " " 15	Autoilija A. Åkerfelt [9]	1 780	72 000
" " " 33104 " " 1	Autonkuljettaja K. Suojanen [4]	1 515	104 000
" " " 33104 " " 2	Insinööri B. Wikström [12]	1 385	67 000
" " " 33104 " " 4	Teurastaja J. Fräntilä [3]	1 335	60 000
" " " 33104 " " 5	Konttoristi B. Haglund [11]	1 260	56 000
" " " 33104 " " 7	Matkasaarnaaja T. Laine [11]	1 475	72 000

1) - 13) viitteet katso siv.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala m^2	Myynti-hinta, mk
Etelä-Kaarela, kortt.n:o 33104, tontti n:o 8	Autonkuljettaja A. Koskinen[4]	1 870	91 000
" " " 33104 " " 9	Autoilija P. Nyytäjä[10]	1 515	62 000
" " " 33104 " " 10	Herra M. Kuusela[9]	1 770	88 000
" " " 33105 " " 1	Vahtimestari E. Hulkko[8]	1 935	102 000
" " " 33105 " " 2	Merimies O. Rissanen[1]	1 840	97 000
" " " 33105 " " 3	Kaapelityöntekijä A. Niemi[12]	1 940	114 000
" " " 33105 " " 4	Rakennusmestari J. Moisiomäki[8]	1 795	105 000
" " " 33106 " " 1	Työnjohtaja B. Wallén[7]	1 675	88 000
" " " 33106 " " 2	Puuseppä A. Akso[9]	2 140	117 000
" " " 33107 " " 1	Asentaja K. Aitti[11]	1 575	61 000
" " " 33107 " " 3	Varastonhoitaja P. Päivinen[9]	1 517	64 000
" " " 33107 " " 4	Varastotyöntekijä V. Koskinen[8]	1 560	70 000
" " " 33107 " " 5	Rouva T. Satama ja tytär[9]	1 504	67 000
" " " 33107 " " 6	Osastonhoitaja H. Lillqvist[8]	1 504	67 000
" " " 33107 " " 7	Puuseppä E. Niininen[6]	1 615	72 000
" " " 33107 " " 8	Raitiovaunukuljettaja A. Fagerholm[7]	1 860	91 000
" " " 33107 " " 9	Postiljooni M. Warnes[8]	1 550	66 000
" " " 33107 " " 10	Konemuottaaja T. Tammi[3]	1 605	65 000
" " " 33107 " " 11	Puuseppä M. Heikkinen[7]	1 595	71 000
" " " 33108 " " 1	Langanvetäjä E. Turpeinen[8]	1 865	83 000
" " " 33109 " " 1	Jyrsijä E. Nyyssölä[3]	1 495	67 000
" " " 33109 " " 2	Rouva A. Lökfors ja lapset[13]	1 405	68 000
" " " 33109 " " 3	Hitsaaja M. Laajanen[8]	1 535	69 000
" " " 33109 " " 4	Muurari S. Kalliomaa[7]	1 575	77 000
" " " 33109 " " 5	Kirjaltaja V. Mäki[8]	1 940	95 000
" " " 33109 " " 6	Esittelijä A. Toivanen[1]	1 355	55 000
" " " 33109 " " 7	Asentaja K. Lillsund[7]	1 705	80 000
" " " 33109 " " 8	Ylivahtimestari E. Bergström[7]	1 720	77 000
" " " 33110 " " 1	Asentaja V. Rantanen[7]	1 469	66 000
" " " 33110 " " 2	Varastonhoitaja U. Laine[7]	1 408	63 000
" " " 33110 " " 3	Agronomi P. Väisänen[4]	1 375	67 000
" " " 33110 " " 4	Uuttaaja M. Jokinen[9]	1 660	74 000
" " " 33110 " " 5	Levyseppä V. Vehviläinen[9]	1 515	77 000
" " " 33110 " " 6	Ostopäällikkö Å. Romantschuk[2]	1 431	72 000
" " " 33110 " " 8	Kirvesmies K. Saari[7]	1 555	69 000
" " " 33110 " " 10	Kirvesmies V. Knuutila[7]	1 885	84 000
" " " 33111 " " 1	Maalari S. Lipasti[9]	1 930	86 000
" " " 33111 " " 2	Rikospoliisi E. Kurppa[8]	1 743	78 000
" " " 33111 " " 3	Konttoristi L. Engman[13]	1 570	70 000
" " " 33111 " " 4	Ompelija H. Sinkkonen ja lapset[9]	2 420	115 000
" " " 33111 " " 5	Hioja V. Tavilahti[8]	1 610	72 000
" " " 33111 " " 6	Työntekijä L. Hiltunen[7]	1 635	73 000
" " " 33111 " " 7	Konttoristi K. Joragmaa[9]	1 635	73 000
" " " 33111 " " 8	Kirvesmies V. Siren[8]	1 635	73 000
" " " 33111 " " 9	Huoltotarkastaja B. Roschier[9]	1 635	73 000
" " " 33111 " " 10	Postivirkailija H. Lindblom[3]	1 635	73 000
" " " 33111 " " 11	Autonkuljettaja P. Anttila[9]	2 285	96 000
" " " 33128 " " 1	Työntekijä T. Lahti[2]	1 754	91 000
" " " 33128 " " 2	Puuseppä L. Hyvönen[2]	1 839	95 000
" " " 33132 " " 1	Työntekijä L. Virta[2]	1 700	80 000
" " " 33132 " " 4	Kirvesmies K. Kirsi[2]	1 910	89 000
" " " 33133 " " 1	Työntekijä A. Hiltunen[2]	1 486	69 000
" " " 33134 " " 1	Hienomekaanikko A. Munne[2]	1 558	73 000
" " " 33134 " " 2	Työntekijä R. Sandberg[2]	1 575	66 000
" " " 33134 " " 4	Valokuvaaja H. Eklund[2]	1 460	68 000
" " " 33134 " " 5	Kapteeni A. Toivola[2]	1 695	79 000
" " " 33135 " " 1	Asentaja O. Turunen[2]	1 459	68 000
" " " 33135 " " 2	Rakennusmestari Y. Hyvärinen[2]	1 716	80 000
" " " 33135 " " 3	Varastonhoitaja E. Heinonen[2]	1 479	69 000
" " " 33136 " " 1	Työntekijä A. Lahti[2]	1 512	71 000
Laajalahti, " " 59 " " 6	Työnjohtaja E. Grönholm[14]	1 435	137 760
" " " 64 " " 10	Kirvesmies I. Meeso[15]	1 497	83 832

1) - 15) viitteet katso siv.

Alue, kortteli ja tontti	Ostaja	Tontin pinta-ala, m^2	Myyntihinta, mk
Mellunkylä, kortt.n:o 6	Kivityöntekijä J. Hyvärinen[16]	1 706	60 500
" " " 10	Työntekijä O. Auveri[16]	1 450	59 100
" " " 12	Työntekijä L. Sjöholm[16]	1 465	59 400
" " " 14	Kirvesmies A. Teerikoski[16]	1 240	51 200
" " " 15	Autonkuljettaja V. Viding[16]	1 235	51 100
" " " 16	Työntekijä M. Penttilä[16]	1 380	56 600
" " " 19	Autonkuljettaja T. Kuitunen[16]	1 420	58 700
" " " 22	Peltiseppä V. Pesonen[16]	1 260	52 700
" " " 23	Metallityöntekijä Y. Saarikoski[16]	1 230	51 000
" " " 24	Mekaanikko P. Kuusela[16]	1 600	65 100
" " " 27	Autonkuljettaja L. Valo[16]	1 510	53 000
Pukinmäki, kortt. A, tontti n:o 2	Levyseppä E. Einola[17]	1 472	126 600
" " B " " 8	Työnjohtaja J. Soutela[17]	1 393	125 400
" " C " " 9	Vaihdemies S. Lotsari[17]	1 627	135 100
" " C " " 12	Vanginvartija S. Ikävalko[17]	1 286	110 600
Tuomarinkylä, kortt.n:o 35168, tontti n:o 16	Asentaja T. Hiltunen[18]	2 570	128 500
" " " 35168 " " 17	Ylikonstaapeli O. Virelä[18]	2 375	118 800
" " " 35168 " " 18	Autonkuljettaja E. Paavilainen[19]	2 240	123 200
" " " 35169 " " 3	Herra V. Viitanen[20]	2 275	102 400
" " " 35169 " " 5	Levyseppä V. Vuorinen[21]	2 500	112 500
" " " 35169 " " 7	Autonkuljettaja T. Tuominen[21]	1 770	88 500
" " " 35169 " " 8	Hovimestari U. Rantanen[22]	1 680	84 000
" " " 35169 " " 9	Kirvesmies E. Hakkarainen[21]	1 640	90 200
" " " 35172 " " 2	Insinööri J. Salokanto[20]	2 030	142 100
" " " 35176 " " 9	Aputyöntekijä T. Laukkanen[19]	1 670	83 500
" " " 35176 " " 11	Asentaja Å. Lindström[22]	1 725	94 900
" " " 35176 " " 13	Puuseppä E. Ylöstalo[21]	1 780	106 800
" " " 35176 " " 14	Autonkuljettaja A. Lehtinen[23]	1 810	108 600
" " " 35178 " " 3	Koneenhoitaja H. Hoskonen[23]	3 150	203 500
" " " 35178 " " 8	Kirvesmies A. Metsänen[18]	2 480	148 800
" " " 35178 " " 10	Työnjohtaja T. Jyrä[21]	2 275	136 500
" " " 35183 " " 1	Putkenasentaja E. Heikkilä[20]	1 455	87 300
Vartiokylä, kortt. A, tontti n:o 5	Ratatyöntekijä Å. Viitanen[24]	1 106	72 000
" " B " " 1	Puuseppä Å. Blomster[25]	1 028	67 000
" " B " " 12	Tehdastyöntekijä V. Elg[24]	1 230	80 000
" " B " " 13	Raitiovaunukuljettaja R. Helala[26]	1 175	76 400
" " B " " 14	Autonkuljettaja P. Österholm[25]	1 138	74 000
" " C " " 1	Maataloustyöntekijä T. Salmi[24]	2 640	162 000
" " C " " 2	Pastori Y. Liusvaara[26]	2 112	143 900
" " F " " 3	Työkaluviilaaja M. Laajisto[25]	1 080	65 000

Maansaantiin oikeutetuille myytyjen tonttien kauppakirjat oli allekirjoitettava kahden kuukauden kuluttua kiinteistölautakunnan myyntipäätöspäivästä, muutoin kauppa katsotaan rauenneeksi.

Lemmilän tilaa koskeva aluevaihtoehdotus ja palstoitussuunnitelma. Lautakunta päätti ehdottaa Hyvinkään maalaiskunnalle aluevaihdon suoritettavaksi sen ja kaupungin välillä siten, että maalaiskunta luovuttaisi kaupungille Hyvinkään kunnan Ridasjärven kylässä omistamastaan Kylä-Katilan tilasta RN:o $2\frac{37}{}$ n. 3 700 m^2:n suuruisen alueen sitä vastaan, että kaupunki luovuttaisi vastikkeeksi Hyvinkään maalaiskunnalle Lemmilän tilan RN:o $5\frac{42}{}$ kotilohkon koilliskulmasta n. 11 000 m^2:n suuruisen alueen. Lisäksi ehdotettiin, että maalaiskunta suorittaisi välirahana 73 000 mk ja sitoutuisi rakentamaan kaupungin luovuttamalle alueelle urheilukentän, jonka tulisi olla käyttökunnossa viimeistään kesäkuun 1 p:nä 1954. Hyvinkään maalaiskunnan kunnanvaltuuston ilmoitettua suostuvansa periaatteessa vaihtoon sillä edellytyksellä, että välirahaa ja urheilukentän valmistumisaikaa koskevat ehdot poistettaisiin, teki kiinteistölautakunta aluevaihdosta esityksen kaupunginhallitukselle.

1) Kiint.ltk. 24.11. 2097 §. - 2) S:n 8.12. 2206 §. - 3) S:n 12.5. 854 §. - 4) S:n 3.3. 435 §. - 5) S:n 7.1. 26 §. - 6) S:n 31.3. 616 §. - 7) S:n 11.2. 291 §. 8) S:n 4.2. 239 §. - 9) S:n 25.2. 384 §. - 10) S:n 30.6. 1192 §. - 11) S:n 17.3. 531 §. - 12) S:n 29.9. 1722 §. - 13) S:n 16.6. 1130 §. - 14) S:n 25.8. 1485 §. - 15) S:n 14.1. 92 §. 16) S:n 22.9. 1668 §. - 17) S:n 14.1. 91 §. - 18) S:n 20.10. 1865 §. - 19) S:n 25.8. 1484 §. - 20) S:n 7.1. 27 §. - 21) S:n 7.4. 658 §. - 22) S:n 19.5. 917 §. - 23) S:n 18.2. 334 §. - 24) S:n 12.5. 855 §. - 25) S:n 11.2. 292 §. - 26) S:n 22.9. 1669 §.

Lisäksi lautakunta päätti hyväksyä kaupunkimittausosaston laatiman palstoitussuunnitelman Lemmilän tilan kotilohkon osalle (16.6. 1115 §, 8.12. 2193 §).

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Niissä tapauksissa, joissa rakentamisvelvollisuus katsottiin täytetyksi, päätettiin luovuttaa takaisin rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuudeksi annetut sitoumukset (14.1. 86 §, 11.8. 1437 §). Vuoden kuluessa lautakunta antoi lausuntoja sekä teki esityksiä ja päätöksiä, jotka koskivat rakentamisvelvollisuuden täyttämistä, rakentamisajan pidentämistä, rakentamisvelvollisuuden laiminlyömisestä määrättyjen korvausten suorittamista ym. (7.4. 655, 657 §, 13.10. 1809 §, 1.12. 2151 §).

Lautakunta vahvisti eräissä tapauksissa tontin ostajalle tai vuokraajalle kuuluvan asuntojenrakentamisvelvollisuuden täyttämistä koskevan sitoumuksen vakuudeksi otettavien kiinnitysten määrän (28.1. 177 §, 1.12. 2138 §, 22.12. 2287 §).

Maksunlykkäykset. Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta myönsi lykkäystä tontin kauppahinnan tai maanvuokran maksamiseen, määrättiin eräpäivästä maksupäivään tavanomainen viivästyskorko. Lautakunta teki lisäksi esityksiä tai antoi lausuntoja kaupunginhallitukselle erilaisista maksunlykkäysanomuksista (31.3. 606, 607 §, 15.9. 1616 §, 22.9. 1678 §, 29.9. 1721 §, 13.10. 1814 §, 24.11. 2100 §).

Vuokrasopimusten kultaklausuuliehtojen soveltaminen. Lautakunta päätti periä kultaklausuuliehtoisten vuokrasopimusten nojalla perittävät vuokrat 7.2-kertaisina v:n 1939 vuokriin verrattuina. Tästä päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle sekä pyytää hyväksymistä sille toimenpiteelle, että kiinteistölautakunta oli päättänyt soveltaa kultaklausuuliehtoa v:n 1952 alusta lähtien. Lisäksi päätettiin annettavassa lausunnossa ehdottaa, ettei vt J. Hopeavuoren asiasta tekemä aloite antaisi aihetta mihinkään toimenpiteisiin (27.10. 1926 §).

Herttoniemen asuntoalueen maanvuokrat. Päätettiin, että kertomusvuoden tammikuun 1 p:stä alkaen peritään maanvuokrat 80 %:n määräisinä niistä Herttoniemen asuntoalueen tonteista, jotka ovat kestopäällysteisten katujen varsilla (16.6. 1126 §).

Rakennuslainat. Merkittiin tiedoksi toimenpiteitä varten sosiaaliministeriön ja Aravan päätökset, jotka koskivat kaupungin välittämiä asuntorakennuslainoja. Vuoden kuluessa käsiteltiin lukuisasti erilaisia rakennustoimintaa koskevia laina-asioita, kuten lainojen irtisanomista, siirtämistä tai peruuttamista, lisälaina-anomuksia ym. Lautakunta käsitteli rakennuslainojen kiinnitysjärjestystä koskevia asioita; eräissä tapauksissa myönnettiin tontin omistajalle tai vuokraajalle lupa ko. lainojen kiinnittämiseen ennen kaupungin ehdollista saatavaa (30.6. 1195 §, 29.7. 1374 §, 11.8. 1436 §, 24.11. 2098 §, 22.12. 2314 §).

Tonttien varaaminen. Laajalahti-nimiselle yhdistykselle päätettiin varata Laajalahden asuntoalueen korttelin n:o 27 rakennussuunnitelmaluonnoksen mukaiset tontit n:o 1 ja 2 toimitaloa varten, johon tulisi mm. lasten päiväkoti, tarvittavat kerhotilat, pukuhuoneet suunniteltua pallokenttää varten sekä palosammutuskaluston säilytysvaja (12.5. 851 §).

Vuoden aikana varattiin anomuksesta lukuisasti asunto- ja liiketalotontteja, tontteja teollisuus-, varasto- ym. tarkoituksiin sekä jatkettiin edelleen jo varattujen tonttien varaamisaikaa.

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat asuntotontit[1]:

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Hermanni, kortt.n:o 657, tontti n:o 101	Asunto-oy.Hämeentie 101[2]	31.3.1955 31.12.2010	279 000 279 000[3]
Herttoniemi, kortt.n:o 103, tontti n:o 2	Asunto-oy.Hiihtomäentie 27[4]	S:n	60 000 10 000[3]

Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Herttoniemi, kortt.n:o 103, tontti n:o 3	Asunto-oy.Hiihtomäentie 27[4]	31.12.2010	54 000 9 000[3]
" kortt.n:o 107, tontti n:o 1	Asunto-oy.Susilinna[5]	"	15 500 2 500[3]
" kortt.n:o 129, tontti n:o 5	Rakennusmestari J. Häyrinen[6]	"	84 000 14 000[3]
" kortt.n:o 131, tontti n:o 1	" " "[6]	"	79 000 13 000[3]
" kortt.n:o 133, tontti n:o 1	Asunto-oy.Majavatie 7[7]	"	76 000 12 500[3]
" kortt.n:o 137, tontti n:o 1	Asunto-oy.Mäyränkallio[8]	"	295 000 34 500[3]
" kortt.n:o 138, tontti n:o 1	Asunto-oy. Mäyränlinna[8]	"	320 000 37 500[3]
Maunula, kortt.n:o 278	Asunto-oy.Vesakko[9]	31.3.1954 31.12.2010	512 000 47 300[3]

Edellä mainituista Herttoniemen tonteista perittiin toistaiseksi vuokraa ainoastaan 50 %.

Käpylän korttelin n:o 848 tontin n:o 1 vuokralleanto huutokaupalla. Korttelin n:o 848 tontti n:o 1 vuokrattiin kiinteistötoimistossa lokakuun 13 p:nä pidetyssä huutokauppatilaisuudessa korkeimman vuosivuokran, 300 000 mk, tarjonneelle tarkastaja B. Roschier'ille perustettavaa yhtiötä varten. Kaupunginhallitusta pyydettiin anomaan sosiaaliministeriöltä tarjotun vuokran hyväksymistä (13.10. 1812 §). Kiinteistölautakunnan esittämistä vuokraehdoista, jotka kaupunginvaltuusto vahvisti 3 p:nä syyskuuta, mainittakoon: vuokra sidottiin huhtikuun 1 p:stä 1955 alkaen viralliseen elinkustannusindeksiin "lokakuu 1951=100" siten, että perusvuosivuokrana pidettiin huutokaupassa tarjottua vuokraa; vuokra-ajan alkamisen määräsi lautakunta sen jälkeen kun asemakaava ja tonttijako ko. alueelle oli vahvistettu; vuokra-aika päättyy 31 p:nä joulukuuta 2000; tontille saatiin rakentaa korkeintaan 4-kerroksinen liiketalo, johon oli sijoitettava elokuvateatteri ja jonka kokonaispinta-ala sai olla enintään 2 560 m^2; rakennuksen piirustukset oli esitettävä lautakunnan hyväksyttäväksi; vuokraoikeuteen kuului vapaa siirto-oikeus (4.8. 1412 §).

Korttelin n:o 37 tontin n:o 14 vuokralleanto. Kaupunginhallituksen vahvistamin ehdoin päätettiin johtaja O. Ahosen toimesta perustettavalle yhtiölle vuokrata huutokaupalla korttelin n:o 37 Kaisaniemen- ja Fabianinkadun välinen tontti n:o 14 huhtikuun 1 p:stä 1952 maaliskuun 31 p:ään 1962 sosiaaliministeriön vahvistamasta 2 milj. mk:n vuosivuokrasta (11.2. 294 §, 10.3. 474 §; ks. I osaa). Johtaja O. Ahoselle päätettiin myöntää oikeus rakentaa tontille väliaikaisia myymäläkioskeja odotuskatoksineen sekä pitää niitä paikoillaan enintään syyskuun 1 p:ään 1952. Tontilla olevan purettavan aidan jälleenrakentamisesta vaadituksi vakuudeksi hyväksyttiin johtaja Ahosen tarjoama 30 000 mk:n pankkitalletus. Johtaja Ahonen sitoutui lisäksi suorittamaan aidan purkaustyön ja varastoimaan aidan siten, että jälleenrakentaminen voitaisiin helposti suorittaa. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä kioskien piirustukset. Lisäksi jatkettiin perustetun yhtiön, Kaisaniemen Liiketalo oy:n, oikeutta pitää kioskeja ja katoksia paikoillaan enintään lokakuun 1 p:ään saakka (7.4. 663 §, 5.5. 800 §, 25.8. 1481 §). Sittemmin lautakunta päätti julistaa Kaisaniemen Liiketalo oy:n vuokraoikeuden ko. tonttiin menetetyksi syyskuun 30 p:nä 1952 vuokraehtojen laiminlyönnin vuoksi ja tehdä yhtiön kanssa tontista uuden vuokrasopimuksen lokakuun 1 p:n 1952 ja lokakuun 15 p:n 1953 väliseksi ajaksi. Ehdot olivat seuraavat: vuosivuokra, 300 000 mk, on suoritettava siten, että v:n 1953 kesäkuun aikana suoritetaan 150 000 mk ja syyskuussa 150 000 mk; vuokratulla tontilla saadaan pitää sillä nyt olevat rakenteet ja käyttää niitä katukahvilana, jossa saadaan myydä ja tarjoilla kahvia, jäätelöä, makeisia, tupakkaa, hedelmiä sekä erilaisia virvokkeita; vuokraaja on velvollinen huolehtimaan tontin katuosuuksien

1) Ks. myös I osaa - 2) Kiint.ltk. 8.9. 1575 §. - 3) Elinkustannusindeksiin sidottu perusvuokra. - 4) Kiint.ltk. 27.10. 1920 §. - 5) S:n 15.7. 1272 §. - 6) S:n 11.8. 1445 §. - 7) S:n 18.2. 331 §. - 8) S:n 17.11. 2055 §. - 9) S:n 3.3. 432 §.

puhtaanapidosta, hiekoituksesta ja lumenluonnista talven aikana; kahvila on pidettävä suljettuna lokakuun 15 p:stä 1952 huhtikuun 15 p:ään 1953, jolloin tontilla ei saa harjoittaa mitään muutakaan toimintaa; vuokrakauden päätyttyä vuokraaja on velvollinen poistamaan tontilla olevat rakennelmat ja aitaamaan tontin Kaisaniemenkadun puolelta vastaavaan kuntoon, missä se oli aikaisemmin ollut ja jää tämän velvollisuuden täyttämisestä annettu vakuus edelleen voimaan (6.10. 1774 §).

Maanhankintalain 157 a §:ssä tarkoitetuille asunto-osakeyhtiöille vuokratut tontit. Asutuslautakunnan toimesta em. tarkoitukseen perustetulle Asunto-oy. Majavankulma-nimiselle yhtiölle päätettiin vuokrata Herttoniemen korttelin n:o 135 tontit n:o 3, 4 ja 5 marraskuun 1 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 2010. Vuosivuokrat olivat vastaavasti 23 000, 19 000 ja 27 000 mk maaliskuun 31 p:ään 1955 sekä sen jälkeen riippuvaiset elinkustannusindeksistä "lokakuu 1951=100" siten, että perusvuosivuokrina pidettiin em. vuosivuokria ja että indeksivaihtelut otettiin huomioon vain täysinä kaksinakymmeninä. Muutoin noudatettiin tavanomaisia vuokrausehtoja (13.10. 1819 §).

Alueiden luovuttaminen olympiatoimikunnalle viihdytystoimintaa varten. XV Olympiakisojen järjestelytoimikunnalle päätettiin vuokrata heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:ään viihdytystoimintaa varten seuraavat alueet jäljempänä mainituin ehdoin: 1) Kaisaniemen urheilukenttä lähiympäristöineen Paciuksen patsaasta pohjoiseen, n. 30 000 m^2; 2) Kaisaniemenlahden täytemaa-alue, n. 5 000 m^2; 3) Eläintarhanlahden pohjukassa oleva puistikko, n. 1 000 m^2; 4) Hesperian pallokentän viereinen ent. kahvilan alue, n. 400 m^2; 5) Hesperian puistosta sokeritehtaan aitaan ja sokeritehtaan rataan rajoittuva alue, n. 5 000 m^2; 6) Mäntymäen Messukentän puoleisesta rinteestä n. 1 000 m^2:n suuruinen alue; 7) Messukentän nurmikkokolmion osa, n. 1 000 m^2; 8) korttelista n:o 451 n. 1 000 m^2:n suuruinen osa; 9) lappalaisleiriä varten tarvittava alue tuberkuloosisairaalan pohjoispuolelta. Luovutusehdot olivat seuraavat: alueiden rajat maastossa määrää tonttiosasto; alueille pystytettävien tivoli- ja huvilaitteiden sekä kaikkien muiden rakennelmien maahan kiinnittämisessä on noudatettava rakennustoimiston antamia määräyksiä; alueiden siistimisestä ja saattamisesta ennalleen viihdytystoiminnan jäljiltä kaupungille aiheutuvat kulut sekä istutuksille mahdollisesti koituneet vahingot on korvattava rakennustoimiston laskutuksen mukaan; äänten kantautuminen häiriintyviin kohteisiin on tehokkaasti estettävä; järjestelytoimikunta suorittaa alueiden käytöstä kaupungille korvauksena 1 milj. mk:n suuruisen pohjavuokran ja tämän lisäksi 50 % näillä alueilla järjestettävästä toiminnasta saamistaan nettotuloista, kuitenkin niin, ettei tätä nettotuloista riippuvaa osuutta peritä, jos olympiajärjestelytoimikunnan kokonaistoiminta on tuottanut tappiota. Kaupungilla on oikeus tarvittaessa antaa omien tilintarkastajiensa tarkastaa järjestelytoimikunnan tilit (21.1. 137 §).

Myöhemmin päätettiin samaan tarkoitukseen luovuttaa Domus Academican edustalta Leppäsuon kunnostamaton aukio; korttelin n:o 469 länsiosan kunnostamaton tasanne; Uunisaaren ja Liuskasaaren välinen kannas; Merisatamasta n. 500 m^2:n suuruinen alue Laivurinkadun länsipuolelta ja rakentamaton kortteli n:o 643 Paciuksenkadun varrelta. Luovutusehdot olivat samat kuin edellä. Järjestelytoimikunnan kaupungille suoritettavan pohjavuokran suuruudeksi määrättiin 247 500 mk (3.3. 437 §).

Edelleen päätettiin luovuttaa olympiajärjestelytoimikunnalle n. 1 000 m^2:n suuruinen alue Taivaskalliolta tanssilavaa varten; n. 5 000 m^2:n suuruinen alue Viipurinkadun ja rautatien välisestä puistoalueesta tanssi- ja konserttiryhmien esiintymispaikaksi; n. 20 000 m^2:n suuruinen alue Meilahden metsiköstä Paciuksenkadun länsipuolelta tivolin paikaksi; n. 1 000 m^2 Meilahden metsiköstä ruutikellareiden luoteispuolella olevalta kalliolta nuorisotanssilavaa varten; I linjan varrella oleva rakentamaton kortteli n:o 330 evankelioimistilaisuuksia varten sekä n. 5 000 m^2:n suuruinen alue Sibeliuspuiston länsiosasta, ns. Miramarin alueen eteläpuolelta kansantanssi- ym. ryhmien esiintymispaikaksi. Luovutusehdot olivat jälleen samat kuin aikaisemmin paikkoja luovutettaessa, paitsi että pohjavuokran suuruus oli 720 000 mk. Laitteista määrättiin lisäksi, että ne

oli sijoitettava siten, ettei alueiden kasvillisuudelle aiheutettu vahinkoa eikä maastoa pysyvästi rumennettu (12.5. 860 §).

Heinäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään päätettiin luovuttaa teltan paikka Hietaniemestä, juutalaisen hautausmaan pohjoispuolella olevasta metsiköstä hengellisten tilaisuuksien järjestämistä varten (26.5. 994 §).

Teekkarien toimesta järjestettäviä pienoisgolfkenttiä varten päätettiin luovuttaa Kesäkadun ja Mechelininkadun kulmauksesta sekä Eläintarhantien varrelta 20 x 30 m^2:n suuruiset alueet heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:ään 2 000 mk:n kokonaiskorvauksesta. Alueita käytettäessä oli noudatettava aikaisemmin mainittuja ehtoja ja määräyksiä (3.6. 1047 §).

Sittemmin lautakunta hyväksyi olympiajärjestelytoimikunnan peruutuksen, jossa toimikunta ilmoitti luopuvansa seuraavista viihdytystoimintaan osoitetuista alueista: Mäntymäen rinne, 1 000 m^2; Messukentän nurmikkokolmion osa, 1 000 m^2; tuberkuloosisairaalan pohjoispuolella oleva alue; Kaisaniemen täytemaa-alue, 5 000 m^2; Taivaskallion mäki, 1 000 m^2; kortteli n:o 330; Merisatamassa Laivurinkadun länsipuolella oleva alue, 500 m^2; rakentamaton kortteli n:o 643 Paciuksenkadun varrella. Samalla lautakunta päätti pienentää järjestelytoimikunnalta viihdytystoimintaan luovutetuista alueista perittävän pohjavuokran yhteensä 1 771 750 mk:ksi (29.7. 1360 §).

Kisakylän luovutus olympiajärjestelytoimikunnan käyttöön. Lautakunta päätti luovuttaa kesäkuun 15 p:stä elokuun 4 p:ään olympiajärjestelytoimikunnan käyttöön Kisakylän alueen anomusta seuranneen karttapiirroksen mukaisesti 100 000 mk:n kokonaiskorvauksesta seuraavin ehdoin: alueet oli vapautettava ja siellä olevat rakennelmat purettava heti kisojen päätyttyä; olympiajärjestelytoimikunnan oli huolehdittava käytössään olevien alueiden siistimisestä ja palauttamisesta ennalleen käytön jälkeen; kaikkia rakennelmia katumaahan kiinnitettäessä oli noudatettava rakennustoimiston määräyksiä. Samalla päätettiin ilmoittaa tehdystä vuokrauspäätöksestä kaupunginhallitukselle sekä ehdottaa, että olympiarakennustoimisto oikeutettaisiin sulkemaan yleiseltä liikenteeltä Kisakylän sisäpuolelle jäävät kadun- ja tienosat sekä rakentamaan jalankulkusilta Mäkelänkadun ylitse. Olympiarakennustoimistolle Kisakylän lounaispäästä aikaisemmin vuokratun toimistoparakin ja kivien varastoimispaikan vuokrasopimukset merkittiin sanotuiksi irti kesäkuun 30 p:stä (12.5. 866 §, tonttij. 4.7. 355 §).

Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle vuokrattu alue. Päätettiin vuokrata helmikuun 1 p:stä 1952 alkaen kauintaan joulukuun 31 p:ään 1956 saakka em. yhdistykselle 12. kaupunginosan korttelin n:o 359 tontti n:o 2, joka sijaitsee Aleksis Kiven- ja Pengerkadun kulmauksessa. Tontti vuokrattiin asunnottomien miesten asuntoparakin pystyttämispaikaksi, vuosivuokra oli 10 000 mk ja irtisanomisaika yksi vuosi (28.1. 197 §).

Urheilukenttäalueen vuokralleanto Laajalahdesta. Lautakunta päätti vuokrata rakennussuunnitelmaluonnoksen mukaisen, n. 3 200 m^2:n suuruisen alueen Laajalahden kortteleiden n:o 66 ja 69 väliseltä puistoalueelta Laajalahden Viri -nimiselle voimistelu- ja urheiluseuralle urheilukentäksi syyskuun 1 p:stä alkaen seuraavin ehdoin: vuokra-aika on viisi vuotta, jonka jälkeen vuokraus jatkuu, molemminpuolisena irtisanomisaikana 3 kk; niin kauan kuin vuokra-aluetta käytetään mainittuun tai muuhun lautakunnan hyväksymään tarkoitukseen, on vuokra 1 000 mk vuodessa (25.8. 1469 §).

Alueen vuokraaminen Oy. Matkahuolto ab:lle tilapäistä tavara-asemaa varten. Lautakunta päätti vuokrata Oy. Matkahuolto ab:lle huhtikuun 16 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 1956 Kampin kentältä korttelista n:o 215 b vuokrasopimukseen liitettävän kartan osoittaman 1 800 m^2:n suuruisen alueen linja-autoaseman tilapäistä tavara-asemaa varten 270 000 mk:n vuosivuokrasta, mikä huhtikuun 1 p:stä 1953 oli sidottu elinkustannusindeksiin "lokak.-51=100" siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuokrana oli 270 000 mk ja indeksivaihtelut otettiin huomioon vain täysinä kymmeninä. Lisäksi määrättiin ehdoiksi, että alueelle saatiin rakentaa matkatavara-asema, joka oli sijoitettava 12 m:n etäisyydelle valtioneuvoston kirjapainotalosta, korttelin keskelle Salomonkadun suuntaan sekä että rakennuksen oli ulkonäöltään täytettävä keskeisen asemansa edellyttämät vaatimukset, joten sen piirustuksille oli hankittava julkisivupiirustusten tarkastajain hyväksyntä ennen niiden esittämistä kiinteistölautakunnalle.

Samalla päätettiin sanoa irti Rakennusliike O. Vilamon vuokraoikeus mainitussa korttelissa sijaitsevan työmaakonttorin 450 m²:n suuruiseen alueeseen huhtikuun 15 p:stä (18.2. 329 §).

Myöhemmin päätti lautakunta puolestaan hyväksyä tavara-aseman piirustukset (28.4. 766 §).

Tontin vuokraaminen tallirakennusta varten. Ajuri A.O. Rasille päätettiin vuokrata Toukolan korttelin n:o 2 tontilta n:o 2 sopimukseen liitettävän karttapiirroksen osoittama 1 200 m²:n suuruinen alue tallirakennuksen ja vartiotuvan pitämistä varten tammikuun 1 p:stä lähtien, irtisanomisaika 3 kk, 21 000 mk:n vuosivuokrasta sekä sillä ehdolla, ettei aluetta saanut käyttää ulkovarastointiin eikä asumistarkoitukseen. Alueelle ei myöskään saanut rakentaa mitään uusia rakennuksia (18.2. 340 §, 17.3. 520 §).

Vesilentokoneiden väliaikainen satama. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailutoimistolle luovutettiin heinäkuun 1 p:stä elokuun 15 p:ään olympiakisojen aikana vesilentokoneiden satamaa varten tarvittava vesialue Laajalahdesta sekä ranta-alue Munkkiniemestä, Kalastajatorpan entiseltä hiekkarannalta (30.6. 1186 §).

Olympiajärjestelytoimikunnan liikenneosaston väliaikaisten linja-autoasemien paikoiksi luovutettiin Välskärinkadulta, Hakaniementorilta ja Aleksis Kiven kadulta tarvittavat alueet heinäkuun 1 p:stä elokuun 10 p:ään. Liikennetoimiston oli kunnostettava alueet käytön jälkeen tonttiosaston hyväksymään kuntoon (30.6. 1196 §).

Leirialueiden luovuttaminen olympiajärjestelytoimikunnalle. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä olympiajärjestelytoimikunnan esityksen leirialueiden perustamisesta olympiavieraiden majoitusta varten Lauttasaareen, Lehtisaareen ja Seurasaareen ja luovuttaa anotut alueet kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään toimikunnan käyttöön seuraavin ehdoin: järjestelytoimikunta suorittaa alueiden siistimisen ja saattamisen ennalleen kaupungin hyväksymään kuntoon leirien käyttöajan päätyttyä sekä korvaa kaupungille mahdollisesta jälkikunnostuksesta aiheutuneet kulut; alueilla kasvavan metsän ja muun kasvullisuuden sekä peltojen ja niittyjen suhteen oli noudatettava maa- ja metsätalousosastojen määräyksiä; leirien toiminnasta kaupungin omaisuudelle mahdollisesti aiheutuneet vahingot oli korvattava (21.1. 143 §, 16.6. 1129 §).

Olympiajärjestelytoimikunnalle viihdytystoimintaan luovutettuihin alueisiin kuului lappalaisleirialue tuberkuloosisairaalan pohjoispuolella, mutta koska leirin järjestämisestä oli luovuttu, oikeutti lautakunta toimikunnan järjestämään samalle alueelle sotilaiden majoitusleirin kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään samoin ehdoin kuin olympiavieraiden majoitusleiritkin (4.2. 233 §).

Olympiakisojen pääsylippujen myyntikojuja sallittiin sijoittaa 10 kpl Töölön Sokeritehtaan aidan viereen Helsinginkadun jatkeelle (15.7. 1276 §).

Käpylään järjestettävä lasten leikkipuisto. Kimmon- ja Vipusentien väliselle alueelle järjestettävään lasten leikkipuistoon rakennettavan rakennuksen piirustukset päätettiin hyväksyä ja luovuttaa rakennusta ja leikkitoimintaa varten tarvittava alue toistaiseksi lastensuojelulautakunnalle (18.2. 339 §).

Asuntoalueita koskevien vuokrasopimusten pidentäminen. Kertomusvuonna pidennettiin seuraavia asuntotontteja tai -palstoja koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi pidennetty mistä	mihin	Vuosivuokra, mk
10.kaupunginosa, kortt.n:o 284, tontti n:o 10	Oy. Esso ab.[1]	1.7.1952	30.6.1954	48 000
11.kaupunginosa, kortt.n:o 302, tontti n:o 6	Suomen Lastenhoitoyhdistys[2]	1.1.1952	31.12.1956	5 200
Herttoniemi, huvila-alue n:o 7	Ent.vanginvartija S. Janhunen[3]	1.1.1953	31.12.1954	5 000
" " " 39	Leskirouva M. Lindqvist[4]	1.6.1952	1 kk:n irtis.jälk.	4 000

Tontti tai palsta	Vuokraaja	Vuokrakausi mistä	pidennetty mihin	Vuosi-vuokra, mk
Kaivopuisto, länt.huvila-alue n:o 1	Rouva N. Alfthan[5]	1.1.1953	31.12.1953	16 000
-"- länt.huvila-alue n:o 3	K. ja E. Lindelöf[5]	S:n	S:n	10 000
Kuusisaari, huvilapalsta n:o 2 ja 3	Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys[6]	"	31.12.1955	7 860
Käpylä, huvila-alue n:o 4	Herra E. Ilola ym.[7]	1.1.1952	31.12.1952	6 000
Laajasalo, Turholma	Johtaja A. Rasmussen[8]	1.1.1953	31.12.1954	13 500
" " Bergvik	Arkkitehti G. Wuorio[9]	S:n	S:n	20 000
Leppävaara, kortt.n:o 71, tontti n:o 10(osa)	Neiti I. Flinck[10]	1.7.1952	30.6.1954	6 000
Oulunkylä, etel.huvilaryhmä n:o 14	Helsingin Säilyke oy.[11]	1.9.1952	31.8.1953	5 000
" it. huvila-alue n:o 26	Rouva L.Lönnrot-Seppälä[12]	16.7.1952	15.7.1954	7 000
" it. huvila-alue n:o 31	Herra C. Björkqvist[13]	1.9.1952	31.8.1953	5 600
" it. huvila-alue n:o 32	Autonkuljettaja A. ja rouva M. Landén[14]	S:n	S:n	4 000

Milloin em. pidennysten yhteydessä vuokria korotettiin, pyydettiin kaupunginhallitusta anomaan sosiaaliministeriöltä korotettujen vuokrien vahvistamista.

Auto- ja Tennistalo oy:n vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Auto- ja Tennistalo oy:n vuokraoikeutta Kampin alueen kortteliin n:o 215 a helmikuun 28 p:stä 1952 helmikuun 28 p:ään 1957 muutoin entisillä ehdoilla, paitsi että vuosivuokra korotettiin 4 milj. mk:ksi, joka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin "lokakuu 1951 = 100 ", perusvuosivuokrana 4 milj. mk ja indeksivaihtelut huomioon otettuina vain täysinä kymmeninä. Lisäksi päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että lautakunta oikeutettaisiin vuokrakauden päätyttyä vuokraamaan edelleenkin yhtiölle ko. kortteli enintään kahdeksi vuodeksi silloin määrättävin ehdoin, ellei kaupunki asemakaavan muutoksen tai muun syyn takia halua käyttää korttelia omiin tarkoituksiinsa (31.3. 615 §, 12.5. 852 §). Lautakunta päätti hyväksyä puolestaan korttelin rakennuksen muutospiirustukset (Tonttij. 21.5. 263 §).

Koulumatkailutoimiston parakkialueen vuokrasopimuksen jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Koulumatkailutoimisto oy:n vuokraoikeutta Lauttasaaren ns. parakkialueeseen heinäkuun 1 p:stä 1952 kesäkuun 30 p:ään 1953 entisillä ehdoilla, mutta kuitenkin siten, että yhtiön sallittiin majoittaa alueelle uusiksi vuokralaisiksi sellaisia henkilöitä, jotka olivat joutuneet pois niistä majoituspaikoista, jotka yhtiö joutui tyhjentämään, ja että viisi täysin vapaana ollutta huonokuntoista parakkia saatiin ottaa käyttöön vain kesän ajaksi. Asukkaiden sijoittamisen oli tapahduttava yhteistoiminnassa kaupungin viranomaisten kanssa (5.5. 803 §). Koulumatkailutoimiston parakkialuetta koskeva vuokrasopimus päätettiin siirtää urheilu- ja retkeilylautakunnan hoitoon (26.5. 985 §).

Sauna-Seuralle Vaskiniemestä vuokratun alueen vuokraoikeutta päätettiin jatkaa v:n 1975 loppuun kaupunginvaltuuston määräämästä vuokrasta seuraavilla ehdoilla: alueen käyttö muuhun tarkoitukseen, kuin tieteellisen koesaunan ylläpitoon, oli kielletty; vuokraajalla oli oikeus kaupunkia kuulematta siirtää vuokraoikeus toiselle; likavesien poisto oli järjestettävä rakennustoimiston ja terveydenhoitoviranomaisten määräämällä tavalla; aluetta ei saanut aidata; kaupungilla oli oikeus tarvittaessa käyttää alueelle rakennettua saunaa edustustarkoituksiin (1.9. 528 §, 20.10. 1850 §; ks. I osaa).

Meilahden ja Eläintarhan huvila-alueiden vuokraoikeuksien jatkamisesta annettiin kaupunginhallitukselle lausunto, jossa ehdotettiin ko. huvila-alueiden vuokraoikeuksien uudelleen järjestelyä. Samalla päätettiin

1) Kiint.ltk. 16.6. 1121 §. - 2) S:n 29.7. 1353 §. - 3) S:n 29.7. 1354 §. - 4) S:n 1.9. 1529 §. - 5) S:n 15.12. 2258 §. - 6) S:n 29.7. 1350 §. - 7) S:n 29.7. 1351 §. - 8) S:n 10.11. 2013 §. - 9) S:n 25.8. 1474 §. - 10) S:n 29.7. 1355 §. - 11) S:n 29.7. 1352 §. - 12) S:n 10.11. 2012 §. - 13) S:n 25.8. 1472 §. - 14) S:n 25.8. 1471 §.

hyväksyä alueiden uusien vuokrien määräämisperusteet laaditun taulukon mukaisesti (11.2. 297 §). Päätöstä täydennettiin myöhemmin siten, että vuokrat ensimmäiseltä 5-vuotiskaudelta oli tarkoitettu kiinteiksi pyöristettyinä lähimpään 100 mk:aan vastaamaan niitä lukuja, mitkä oli taulukkoon merkitty, sekä että huvila-alueiden vuokrasopimuksiin otetaan maininta mahdollisesta toisesta 5-vuotiskaudesta siten, ettei siihen sisällytetä vuokran suuruudesta mitään määräystä (31.3. 617 §).

Kaivopuiston läntisten huvila-alueiden vuokraoikeuksien pidentäminen. Kiinteistölautakunnan määrättyä katselmuslautakunnan tarkastamaan syyskuun 21 p:nä Kaivopuiston läntisten huviloiden kuntoa päätettiin periaatteessa asettua puoltamaan 5 vuoden vuokra-ajan pidennystä huvila-alueella, sillä ehdolla että vuokraoikeuksien haltijat suorittaisivat katselmuslautakunnan määräämät rakennusten korjaustyöt (29.7. 1369 §, tonttij. 29.9. 487 §, 11.10. 513 §). Kaupunginhallitukselle päätettiin antaa eo. mukainen lausunto (15.12. 2258 §).

Invaliidisäätiön sairaalaparakkialueen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Invaliidisäätiön vuokraoikeutta, joka koski Ruskeasuolla säätiön huoltolaitosten takana sijaitsevaa 1 000 m²:n suuruista aluetta, tammikuun 1 p:stä 1953 lähtien, irtisanomisaika 3 kk, entisillä ehdoilla (3.11. 1972 §).

Helsingin Soutuklubin venevaja-alueen vuokraoikeuden jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Helsingin Soutuklubin vuokraoikeutta Kaisaniemenlahden etelärannalla sijaitsevaan venevaja-alueeseen tammikuun 1 p:stä lähtien, irtisanomisaika 6 kk, 6 000 mk:n vuosivuokrasta tavanmukaisilla ehdoilla. Yhdistyksen anomus avustuksen myöntämisestä venevajan maalauttamiseen, mikä oli määrätty kolmivuotiskatselmuksessa, päätettiin lähettää urheilu- ja retkeilylautakunnalle (19.5. 915 §).

Kulosaaressa olevan kalastusvaja-alueen vuokraoikeuden jatkaminen. Kalastaja B.J. Ekströmin vuokraoikeutta Kulosaaren itärannalla olevaan 150 m²:n suuruiseen kalastusvaja-alueeseen päätettiin pidentää tammikuun 1 p:stä vuoden loppuun entisillä ehdoilla (Tonttij. 24.1. 54 §).

Pasilan sikala-alue. Työnjohtaja W.V. Löfin vuokraoikeutta Pasilassa sijaitsevaan 3 200 m²:n suuruiseen sikala-alueeseen päätettiin jatkaa tammikuun 1 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 1953 korotetusta 28 800 mk:n vuosivuokrasta (14.1. 89 §).

Vanhankaupungin koiratarha-alue. Opaskoirakouluttaja R. Vailen vuokraoikeutta vesilaitoksen pohjoispuolella Vanhassakaupungissa olevaan koiratarha-alueeseen päätettiin pidentää tammikuun 1 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 1953 entisillä ehdoilla. Syyskuun 25 p:stä siirrettiin alueen vuokraoikeus poliisikonstaapeli R. Hynyselle (14.1. 93 §; tonttij. 25.9. 473 §)

Torikauppias E. Piiraisen käsirattaiden säilytyspaikkaa korttelissa TK 292 Sörnäisten rantatien varrella koskeva sopimus päätettiin sanoa irti vuokraehtojen tarkistamista varten helmikuun 29 p:stä. Samalla päätettiin jatkaa ko. vuokraoikeutta maaliskuun 1 p:stä lähtien 24 000 mk:n vuosivuokrasta muutoin entisillä ehdoilla (Tonttij. 24.1. 65 §).

Asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirto. Kiinteistölautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana seuraavien asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron:

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja	Tonttijaoston päätös
Eläintarhan huvila-alue n:o 2 (½)	Työntutkija E. Sillanmäki ja poliisikonstaapeli M. Meuronen	8.5. 240 §
Haaga, Tomt 4 kv 83 RN 2^{436}	Kirjaltaja M. Kouhio	25.9. 474 §
" " 7 " 78 RN 2^{429}	Rouva I.M. Grönroos	7.2. 86 §
Hermanni, kortt.n:o 651, tontti n:o 14	Hotellinsiivooja A.E. Granqvist	8.11. 551 §
" " " 655 " " 19 (1/3)	Rouva I.T. Kiuru-Hyyryläinen	21.5. 273 §
" " " 655 " " 19 (2/3)	Rouva L. Purje	S:n
Herttoniemi, huvilapalsta n:o 68	Kirvesmies T.M. Kovanen ja kauppaedustaja E.J. Vikman	8.11. 550 §
" kortt.n:o 110, tontti n:o 6 (½)	Verotarkkailija V.H. Tervala	29.3. 163 §
" " " 111 " " 9	Autokoulunopettaja A. ja vaimonsa A.-M. Kangas	23.7. 366 §
" " " 111 " " 11	Putkieristys oy.	12.9. 443 §
" " " 113 " " 5	Toimitusjohtaja A. Venlin	8.5. 238 §

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja	Tonttijaoston päätös
Herttoniemi, kortt.n:o 113, tontti n:o 13	Rouva I. Bengelsdorff	21.5. 267 §
" " " 116 " " 2	Leskirouva A.S. Salmi	24.4. 210 §
" " " 116 " " 6	Rouva A. Nissinen	24.1. 68 §
" " " 116 " " 7	Myyntipäällikkö T. ja rouva I. Neva	22.11. 576 §
" " " 116 " " 8	Sairaanhoitaja L.O. Saras	22.11. 578 §
Kaivopuisto, läntinen huvila-alue n:o 1 a	Piirinuohoojamestari O.F.Karasuo	5.6. 287 §
Koskela, kortt.n:o 982, tontti n:o 13 (½)	Opiskelija E.J. Riskusalo	20.2. 119 §
" " " 986 " " 33	Autoilija L. Grundström	8.5. 241 §
" " " 987 " " 5	Johtaja J. Vartiovaara	11.10. 511 §
" " " 987 " " 15	Sairaanhoitaja E.M. Tuominen ja majuri T.H.K. Laitinen	29.3. 151 §
" " " 988 " " 8	Metsänhoitaja P. ja tohtori S. Yli-Vakkuri	7.2. 87 §
" " " 990 " " 5	Leskirouva H. Martio	6.3. 132 §
" " " 990 " " 8	Vaihdemies K. Pelkonen sekä faktori E. ja rouva S.-L. Ralli	4.7. 337 §
" " " 991 " " 1	Johtaja K.H. Ukkonen	24.1. 67 §
" " " 991 " " 4	Toimittaja U. Kunnas	29.3. 159 §
" " " 991 " " 5	Diplomi-insinööri O.M.I. Kurki-Suonio	12.9. 447 §
" " " 991 " " 10	Rakennusmestari T. Nieminen	8.11. 552 §
" " " 992 " " 5	Rouva S. Leppänen	29.3. 150 §
" " " 993 " " 12 (½)	Leskirouva A. Pitkäsaarento	22.11. 572 §
Kumpula, litt. Y, Novila (½)	Keittäjä H. Mononen	22.11. 575 §
" kortt.n:o 926, tontti n:o 3	Asunto-oy. Limingantalo	24.1. 66 §
" " " 926 " " 92	Talonomistaja K.V. Eloholma	12.9. 448 §
" " " 932 " " 68	Leskirouva M.H. Lehti ja tytär	11.10. 503 §
" " " 936 " " 28	Leskirouva A.I. Roos ja lapset	24.4. 209 §
" " " 937 " " 37 (½)	Rouva S.M. Jokinen	29.3. 164 §
" " " 937 " " 44 ja 46	Asunto-oy. Limingantie 44-46	21.8. 412 §
" " " 937 " " 50	Talonomistaja L. Ohmero	24.1. 69 §
Käpylä, " " 861 " " 17	Ent.maanviljelijä V.V. Vilen	23.7. 367 §
" " " 867 " " 23 (½)	Sähköasentaja T.E. Häkli	21.8. 389 §
" " " 868 " " 15 (½)	Rouva A. Riipinen	6.3. 136 §
" " " 869 " " 7 B	Lääketieteen ja kirurgian tohtori V. ja rouva A. Varis	25.10. 530 §
" " " 873 " " 8	Rouva A.K. Luontola	4.7. 338 §
" " " 876 " " 18	Johtaja I. Moschegov	10.4. 184 §
Malmi, Haaga RN 2^{231}	Työntekijä E. Peltosen oikeudenomistajat	23.7. 368 §
Marttila, kortt.n:o 1, tontti n:o 6	Rouva A. Purkunen	4.7. 339 §
" " " 3 " " 14	Muurari J. Patja	8.5. 239 §
" " " 6 " " 5	Työntekijä E.O. ja vaimonsa M.M. Skinnari	7.2. 105 §
" " " 8 " " 2	Kansakoulunopettaja A.M.Virtanen	22.11. 577 §
Meilahti, huvila-alue n:o 3, Bergvik	Johtaja V. Rouhiainen	10.4. 182 §
" " " " 4	Everstiluutnantti L. Pohjanheimon asekokoelma -niminen säätiö	20.2. 120 §

Tontti tai palsta	Uusi vuokraaja	Tonttijaoston päätös
Munkkiniemi, Tomt 31 kv 91 RN 1^{639}	Kiinteistönomistajain Desinfektiokeskus oy.	25.9. 475 §
Pakila, kortt.n:o 107, tontti n:o 10	Putkenasentaja V. Cederberg ja lapset	4.7. 336 §
" " " 112 " " 2	Alaikäiset S.I. ja E.L. Vento	21.5. 272 §
" " " 122 " " 7	Varastomies R. Ojala	6.3. 141 §
" " " 126 " " 3	Kemigrafi A.E. Saarelainen	24.1. 70 §
Pasila, litt. C	Maalari O.J. Supperi	8.11. 549 §
" kortt.n:o 565, tontti n:o 10	Liikemies C. ja rouva I. Rydén	7.2. 90 §
" " " 570 " " 5	Asunto-oy. Raakelinkatu 5	10.4. 183 §
" " " 572 " " 31	Asunto-oy. Pasilankatu 31	5.6. 294 §
Pirkkola " " 234 " " 9	Kirvesmies M. ja rouva K. Jarva	11.10. 502 §
" " " 234 " " 18	Konttoristi P.P. Heinonen	6.3. 128 §
" " " 235 " " 15	Rouva M.E. Blanz	12.9. 445 §
" " " 269 " " 20	Työnjohtaja B.S. Henriksenin perikunta	29.3. 158 §
Reimars, kortt.n:o 19, tontti n:o 2	Elokuvateatterinomistaja K.A. Fagerström-Nyberg	24.1. 71 §
" " " 21 " " 6	Kirvesmies L. Pykäläniemi ja työntekijä K. Marttala	4.7. 341 §
" " " 23 " " 2	Isännöitsijä O.B. Rautanen	24.4. 214 §
" " " 25 " " 1	Rouva T.I. Niemi	4.7. 340 §
" " " 26 " " 7	Rouva M.V. Hellström	7.2. 104 § 13.12. 612 §
Taivaskallio, kortt.n:o 891, tontti n:o 48	Johtaja J.K. Koskinen	25.10. 531 §
" " " 893 a " " 21	Rouva A.E. Haapanen	6.3. 133 §
" " " 895 " " 16	Tekniikan tohtori E.J. ja rouva L. Helle sekä filosofian maisteri M.E. Vuorijoki	12.9. 444 §
" " " 898 " " 21	Agronomi K.M. ja rouva I. Kallio	22.11. 571 §
Toukola, kortt.n:o XIII, tontti n:o 6	Kirvesmies V.A. Koppelo	21.5. 271 §
Vallila " " 530 " " 3	Lämmittäjä A. Rekonen	22.11. 573 §
" " " 540 " " 7	Autonasentaja T. ja rouva E. Snellman	5.6. 288 §
" " " 540 " " 15	Liikennöitsijä E. Merivirta	13.12. 613 §
" " " 542 " " 7	Leskirouva M.J. ja poikansa Y.L. Laude	5.6. 289 §
" " " 545 " " 21 ja 23	Sairaanhoitaja S. Hakalax-Inkilä	22.11. 574 §
" " " 545 " " 27	Asunto-oy. Inarintie 27	12.9. 446 §
Vanhakaupunki, huvila-alue C	Rouva R. Vainikainen ja johtaja J. Tietäväinen	21.5. 268 §

Edellä olevassa taulukossa mainittujen asuntotonttien ja huvilapalstojen vuokraoikeuden siirron yhteydessä siirrettiin vuokraoikeutta rasittavat lainat uuden vuokraajan vastattavaksi tai tehtiin siitä esitys kaupunginhallitukselle. Vuokraoikeuden siirron tapahtuessa myynnin perusteella merkittiin tapaukset, jolloin kauppa joko oli leimaverosta vapaa tai kauppakirjat oli määrätyn summan arvosta varustettu leimamerkeillä.

Hermannin huvila-alueen Hämeentie 63:n rajajärjestely. Lautakunta päätti vuokrata neiti I. Lehtoselle ym. yhteisesti Hermannin huvila-alueen Hämeentie 63:n tontin, lukuun ottamatta sitä osaa alueesta, joka kuului Hermannin korttelin n:o 650 tontteihin n:o 61 ja 63, irtisanomisaika kuukausi, 2 750 mk:n vuosivuokrasta. Vuokraajalla oli oikeus pitää tontin n:o 63 kautta Hämeentielle kulkevaa vesijohtoa omaa käyttöään varten

entisellä paikalla, mutta kaupunki ei huolehtinut sen korjaamisesta eikä kunnossapidosta. Lisäksi päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että neiti Lehtoselle suoritettaisiin kertakaikkisena korvauksena pesutuvan ja viemärin menetyksestä paikalle rakennettavan talon rakennusmäärärahasta 30 000 mk sekä että tontilla n:o 61 ja 63 olevien palaneiden rakennusten kivijalat poistettaisiin kaupungin toimesta (4.8. 1413 §).

Herttoniemen- ja Laajasalontien liikennejärjestelyn aiheuttamat toimenpiteet. Jäljempänä mainittujen Herttoniemen huvila-alueiden vuokraajien kanssa päätettiin tehdä sopimukset Herttoniemen- ja Laajasalontien liikennejärjestelyä varten tarvittavien maa-alueiden luovuttamisesta kaupungin käyttöön: huvila-alueen n:o 35 vuokraajalle konttoripäällikkö E.A. Wilkmanille päätettiin suorittaa korvauksena 7 500 mk, koska hänen vuokra-aluettaan oli pienennettävä n. 45 m^2; alueen n:o 36 vuokraajalle R. Nyblinille päätettiin suorittaa korvauksena 32 000 mk, aluetta oli pienennettävä 200 m^2; alueen n:o 40 vuokraajille R. ja H. Eskelinille päätettiin suorittaa korvauksena 37 000 mk ja pienentää aluetta 273 m^2; alueen n:o 41 vuokraajalle C. Tidströmille päätettiin suorittaa 10 000 mk ja pienentää aluetta 95 m^2; alueen n:o 32 vuokraajille agronomeille R. ja V. Hellgrenille päätettiin suorittaa korvauksena 5 760 mk, koska aluetta oli pienennettävä polkupyörätien leventämistä varten n. 36 m^2. Mainittuihin sopimuksiin liittyi lisäksi ehto, jonka mukaan kaupunki siirtää kustannuksellaan vuokralueiden aidan uuteen paikkaan, mutta ei ole velvollinen tekemään sitä ennen, kuin liikennejärjestely pannaan toimeen. Samalla päätettiin tehdä Herttoniemessä olevan kioskialueen vuokraajan, rouva L. Nyholmin kanssa sopimus alueen luovuttamisesta polkupyörätien leventämistä varten, sillä ehdolla että kaupunki suorittaa aidan siirron (17.3. 530 §).

Herttoniemen itäisen asuntoalueen I rakennusvaiheen viemäri- ja katutöitä varten tarvittavien alueiden vuokrasuhteista vapauttamiseksi päätti lautakunta merkitä jäljempänä mainittujen Herttoniemen huvila-alueiden vuokraopimuksiin pinta-alojen ja vuokrien muutokset tammikuun 1 p:stä seuraavasti: aluetta n:o 85 pienennettävä n. 25 m^2 korvauksetta; aluetta n:o 84 pienennettävä n. 1 300 m^2 korvauksetta ja vuosivuokra alennettava 10 300 mk:ksi; aluetta n:o 83 pienennettävä n. 1 500 m^2 ja vuosivuokra alennettava 57 000 mk:ksi sekä aluetta n:o 83 a pienennettävä pohjoispäästä n. 300 m^2 ja eteläpäästä 1 350 m^2 korvauksetta ja vuokraa alentamatta (26.3. 569 §).

Lisäksi päätettiin tehdä puutarhuri J.A. Johanssonin perikunnan kanssa huvila-alueita n:o 81 ja 82 koskevaan vuokrasopimukseen liitettäväksi sopimus, jossa perikunta sitoutuu luovuttamaan yhteensä n. 6 500 m^2:n suuruiset alueet kaupungin hallintaan 650 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (8.9. 1570 §, 17.11. 2058 §).

Helsingfors Segelsällskap -nimisen yhdistyksen Liuskaluotoja koskevasta vuokrasopimuksesta päätettiin poistaa 14. kohta, sen johdosta, että luotoja käyttäneille kalastajille oli järjestetty verkonkuivauspaikat Sirpalesaarilta (30.6. 1182 §).

Vuokrauspäätöksen muuttaminen. Lautakunta päätti muuttaa heinäkuun 31 p:nä 1950 tekemäänsä, Herttoniemen asuntoalueen korttelin n:o 134 tonttia n:o 1 koskevaa vuokrauspäätöstä siten, että rakennusmestari P.J. Rautamäelle vuokrattu tontti katsottiin elokuun 1 p:stä 1952 vuokratuksi Teollisuus- ja Rakennus-oy. Teoralle perustettavaa asunto-osakeyhtiötä varten aikaisemmin tehdyn päätöksen mukaisilla ehdoilla sekä lisäksi sillä ehdolla, että yhtiön oli maksettava tontin kertomusvuoden vuokra (4.8. 1418 §).

Työväen Pursiseuralle vuokratun Pyysaaren osan vuosivuokra vahvistettiin 10 000 mk:ksi tammikuun 1 p:stä 1952 lukien (15.9. 1625 §).

Veloituksen määrääminen kaupungin alueen käytöstä. Puolustusministeriötä päätettiin veloittaa 10 400 mk Puolimatkansaaren käytöstä v. 1951 (25.2. 382 §).

Leipurimestari J.N. Oksasta päätettiin veloittaa Toukolan huvila-alueen n:o 2/II käytöstä tammikuun 1 p:n 1950 ja joulukuun 31 p:n 1951 vä-

liseltä ajalta 4 800 mk sekä opiskelija A. Ruishalmetta Toukolan huvila-alueen n:o 3/III käytöstä vastaavalta ajalta 6 000 mk (Tonttij. 24.1. 44 §).

Kuljetusliikkeenharjoittaja A.H. Oksaa päätettiin veloittaa asuinrakennuksen pitämisestä kaupungin maalla Mannerheimintie 75:n kohdalla v:n 1951 ajalta 7 200 mk (Tonttij. 24.1. 47 §).

Oy. Rakennustoimi -nimistä yhtiötä päätettiin veloittaa ruokalarakennuksen pitämisestä kaupungin maalla Stadionin pohjoispuolella tammikuun 1 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseltä ajalta 2 500 mk (Tonttij. 21.5. 259 §).

Olympiaviihdytysalueiden pohjavuokrien alentamisesitys. Sen johdosta, että olympiakisojen vuoksi järjestetty viihdytystoiminta muodostui oletettua paljon lyhytaikaisemmaksi, päätti lautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle, että viihdytysalueiden pohjavuokria saataisiin alentaa siten, että vuokra perittäisiin vain siltä ajalta, minkä yritys oli toiminut ja sellaisesta maa-alueesta, mikä oli kussakin tapauksessa ollut käytössä (20.10. 863 §; ks. I osaa).

Asuntoalueiden vuokrasopimusten irtisanominen. Leskirouva M. Salmelle Huopalahdesta, Amiraalintie 51:stä vuokratun entisen huvila-alueen vuokrasopimus päätettiin anomuksesta merkitä päättyneeksi joulukuun 31 p:nä 1952 (1.12. 2146 §).

Tarkastaja Elvilän Meilahden vuokra-aluetta n:o 26c koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti päättyväksi heinäkuun 1 p:nä 1953 (22.12. 2304 §).

Herra K. Nordbladin vuokraoikeus Vanhan Puodinkyläntien alueeseen n:o 12 merkittiin anomuksesta sanotuksi irti joulukuun 31 p:stä (Tonttij. 11.10. 492 §).

Hermannin korttelin n:o 650 tontteja n:o 61 ja 63, 26.8.1938 päivätty, I. Lehtoselle ym. vuokrattua 3 650 m^2:n suuruista aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti päättyväksi 30.8.1952 (Tonttij. 19.6. 332 §).

Sähkölaitoksen pyynnöstä päätettiin Helsingfors Segelklubb -nimisen yhdistyksen Ison Pässin saarta koskeva vuokraoikeus sanoa irti päättyväksi tammikuun 31 p:nä 1953 ja kehottaa yhdistystä sopimaan sähkölaitoksen kanssa saarella omistamiensa rakennusten mahdollisesta paikoillaan pitämisestä (27.10. 1925 §).

Desinfioimislaitoksen vuokraoikeus Viipurinkadun varrella olleeseen ns. täisauna-alueeseen merkittiin päättyneeksi maaliskuun 31 p:stä lähtien (5.5. 810 §).

Helsingin Kuorma-autoliikennöitsijöille annettu oikeus pitää kuorma-autojen tilauskioskia korttelin n:o 369 kaakkoiskulmassa It. Brahenkadun varrella sanottiin irti korttelin kunnostamistöiden vuoksi helmikuun 29 p:stä lukien (7.1. 31 §).

Ajuri J.V. Majarannan vuokraoikeus korttelin n:o 544 tonttiin n:o 8 julistettiin menetetyksi vuokrasopimuksen ehtojen täyttämättä jättämisen johdosta, mutta päätös peruutettiin, kun oli todettu vuokraajan siistineen tontin. Samalla päätettiin lisätä vuokrasopimukseen ehto, jonka mukaan tontille ei saanut varastoida mitään ulkosalle (19.5. 914 §, 24.11. 2095 §).

Vuokrasopimusten ja vuokrauspäätösten peruuttaminen ja purkaminen ym. Lautakunta päätti peruuttaa huhtikuun 9 p:nä 1951 tekemänsä päätöksen Herttoniemen korttelin n:o 124 tonttien n:o 3 ja 4 vuokraamisesta Asunto -oy. Hiihtomäentie 42-44 -nimiselle yhtiölle. Samalla päätettiin anoa kaupunginhallitukselta 64 125 mk:n määrärahaa v:n 1951 maksamattomien vuokrien poistamiseksi tileistä (22.9. 1676 §).

Liikkeenharjoittaja E. Tiesvirralle kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti vuokrattua Tuomarinkylän korttelin n:o 35174 tonttia n:o 14 koskeva vuokrasopimus päätettiin anomuksesta purkaa heinäkuun 1 p:stä (16.6. 1122 §).

Lautakunta päätti anomuksesta peruuttaa lokakuun 1 p:nä 1951 tekemänsä päätöksen alueen vuokraamisesta korttelista n:o 285 Das Schweizerische Praktikantenhaus -nimiselle säätiölle sekä ilmoittaa kaupunginhallitukselle, ettei valtuuston asiasta tekemää päätöstä ollut pantu täytäntöön (11.2. 288 §).

Taidemaalari A. Hakavalle ja kuvanveistäjä L. Leppäselle määrätty Herttoniemen korttelin n:o 107 tonttia n:o 1 koskeva vuokranmaksuvelvollisuus päätettiin lakkauttaa joulukuun 31 p:stä 1951 (28.1. 193 §).

Vuokralle annetut viljelys- ja syöttömaat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat alueet viljelys- tai laiduntarkoitukseen:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi	Vuosi- tai kausivuokra, mk
Etelä-Kaarela, 0.04 ha	Rouva H. Sinkkonen[1]	Viljelyskausi 1952	400
" 0.10 ha	Ompelija S. Lipasti[2]	"	800
" 0.05 ha	Herra K. Jorasmaa[3]	"	550
" 0.05 ha	Herra V. Tavilahti[4]	"	550
Herttoniemi, vilj.m 1 ha ja syöttöm 2 ha	Ajuri G. Eklund[5]	"	4 000
" öljysatama-alueelta 0.35 ha	Herra F. Haapanen[6]	"	5 250
Kumpula, viljelyspalsta n:o 15	Rouva S. Odell[7]	"	3 000
Kyläsaari, täytemaa-alueelta syöttömaata	Herra A. Ståhlberg[8]	"	2 200
Laajalahti, korttelista n:o 8 0.09 ha	Rakennusmestari I. Sainio[9]	1.1.1952-31.12.1954	1 500
" kortt. n:o 132, tontti n:o 1	Herra E. Kukkamäki[10]	1.1.1953-31.12.1955	5 000
Malmi, Vilpo-nim. tilat ym., 1.24 ha	Maanviljelijä E. Laiho[11]	1.1.1952-31.12.1955	6 000
Meilahti, 4 ha	Sotainvalidien Veljesliitto[12]	Viljelyskausi 1952	40 000
" viljelyspalsta n:o 3	Herra S. Strömberg[7]	"	1 500
Munkkiniemi, Pitkäpelto, syöttömaata	Herra F. Vuori[8]	"	3 000
" Haapalahdentieltä, syöttömaata	" " " [8]	"	1 000
" korttelista n:o 91 400 m²	Rouva A. Forsell[7]	"	600
" " " " 200 m²	Rouva L. Kytönen[7]	"	300
Oulunkylä, Perkiö, 2 ha	Wärtsilä-yhtymä, Hietalahden telakka[13]	1.1.1952-31.12.1954	25 000
" " 1 ha	SOK[6]	Viljelyskausi 1952	15 000
Paloheinä, 560 m²	Herra U. Ollberg[14]	"	600
Pukinmäki, II Vantaantien varrelta syöttömaata	A. Kunnaila[7]	"	500
Reijola, viljelysmaa litt C	Herra K. From[7]	"	4 000
" viljelyspalstat K¹, K² ja K³	Herra A. Aarnio[7]	"	3 000
" syöttömaa f¹ ja f²	" " " [7]	"	2 000
" viljelyspalsta litt K 4	Rouva A. Jäppilä[7]	"	9 000
" " D¹	Rouva A. Laitanen[7]	"	450
" syöttöpalstat g¹ ja g²	Rouva L. Vilenius[7]	"	3 000
" 480 m²	Rouva E. Mandelin[8]	"	480
" viljelyspalsta E, 1 200 m²	Herra O. Supperi[6]	"	1 800
Ruskeasuo, Punamäki litt A	Metsänvartija A. Aalto[15]	"	1 500
Vanhakaupunki, 0.6 ha	Puutarhuri V. Liemola[16]	"	9 000

Viljelys- ym. alueiden vuokrasopimusten irtisanominen vuokraehtojen tarkistusta varten. Vuokran tarkistamiseksi päätettiin sanoa irti A. Petrellin perikunnan Reijolan huvila-aluetta n:o 15 koskeva sopimus päättyväksi lokakuun 31 p:nä; C.T. Wardin Reijolan aluetta koskeva sopimus päättyväksi syyskuun 30 p:nä sekä seuraavat sopimukset päättyviksi joulukuun 31 p:nä: työntekijä P.A. Lindströmin Kaarelan kylästä Löfkullan

---

Kolmeksi vuodeksi vuokratuita alueita koskevissa sopimuksissa oli irtisanomisaikana 3 kk. - 1) Tonttij. 5.6. 283 §. - 2) S:n 5.6. 284 §. - 3) S:n 19.6. 321 §. - 4) S:n 19.6. 322 §. - 5) S:n 4.7. 351 §. - 6) S:n 5.6. 282 §. - 7) S:n 8.5. 231 §. - 8) S:n 21.5. 252 §. - 9) S:n 24.4. 206 §. - 10) S:n 19.6. 313 §. - 11) S:n 5.6. 281 §. - 12) S:n 24.4. 205 §. - 13) S:n 24.4. 203 §. - 14) S:n 8.5. 230 §. - 15) S:n 19.6. 320 §. - 16) S:n 24.4. 204 §.

tilasta RN 5⁰ n. 0.2 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus; kivenhakkaaja J. Laukkasen perillisten Malmin Karls-nimisestä tilasta RN 1³ vuokraamaa n. 1410 m²:n suuruista aluetta koskeva sopimus; leskirouva E. Berglundin Viikin latokartanon kylästä Viikinmäki-nimisestä tilasta RN 2 vuokraamaa 0.4 ha:n aluetta koskeva sopimus; maanviljelijä V. Boströmin saman kylän Viikinmäki-nimisestä tilasta RN 2² vuokraamaa n. 0.42 ha:n aluetta koskeva sopimus; mäkitupalaisen K.V. Rannan saman kylän Viikinmäki-nimisestä tilasta RN 2 vuokraamaa n. 0.06 ha:n aluetta koskeva sopimus; rouva T. Långin samasta tilasta vuokraamaa n. 0.11 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus; maanviljelijä G. Öhrnbergin Viikinmäeltä vuokraamaa 0.28 ha:n tonttimaata ja 0.33 ha:n suuruista peltomaata koskeva sopimus (Tonttij. 29.3. 149 §) sekä saman vuokraajan Malmilta vuokraamaa n. 0.664 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus (21.4. 700 §); tullivartija E. Hyypän Viikin latokartanon kylän Viikinmäki-nimisestä tilasta RN 2 vuokraamaa n. 0.14 ha:n suuruista aluetta koskeva sopimus (Tonttij. 21.5. 253 §); Osuusliike Elannolle samasta tilasta vuokrattua 616 m²:n myymäläaluetta koskeva sopimus (Tonttij. 24.1. 64 §) sekä puutarhuri A. Johanssonille Herttoniemestä vuokrattua aluetta koskeva sopimus (Tonttij. 21.8. 413 §).

Katukahvilat. Oy. Ravintola Elite ab:lle päätettiin vuokrata 100 m²:n suuruinen puistokaistale ravintolan edustalta kertomusvuoden kesäkaudeksi 19 000 mk:n vuokrasta sekä samoilla ehdoilla kuin aikaisemminkin (3.3. 427 §).

Oy. Tit-Bit -niminen yhtiö oikeutettiin harjoittamaan tarjoilua Toivonkatu 1-3:ssa omistamansa Cafeteira-nimisen kahvilan edustalla jalkakäytävällä kertomusvuoden kesän aikana 10 000 mk:n korvauksesta (15.7. 1275 §; tonttij. 4.7. 335 §). Myöhemmin päätettiin korvaus alentaa 3 000 mk:ksi (Tonttij. 21.8. 398 §).

Helsingin Osuuskauppaa päätettiin veloittaa Arkadiankatu 23:n edustalla harjoitetusta ulkotarjoilusta kesäkausilta 1951 ja 1952 yhteensä 40 000 mk (29.9. 1718 §).

Tilapäisen ulkotarjoilun harjoittamiseen myönnetty lupa. Sokeain Ystävät -nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa harjoittaa tilapäisesti ulkotarjoilua heinäkuun 17 p:n ja elokuun 3 p:n välisenä aikana Eläintarhantie 7:ssä olevalla vuokra-alueellaan. Korvauksena kaupungille päätettiin periä 1 000 mk (29.7. 1368 §).

Pienoisgolfkentät. Olympiajärjestelytoimikunnalle pienoisgolfkenttiä varten luovutetut alueet päätettiin luovuttaa Teknillisen Korkeakoulun Ylioppilaskunnan Ristin Kilta -nimiselle yhdistykselle kisojen jälkeen elokuun 16 p:stä lokakuun 31 p:ään samaan tarkoitukseen ja samoilla ehdoilla 3 000 mk:n kokonaiskorvauksesta (11.8. 1446 §). Lisäksi hyväksyttiin alueille rakennettavien kioskirakennusten piirustukset (Tonttij. 12.9. 430 §).

Kesäteatterit. Malmin Työväen Näyttämön Kannatusyhdistykselle myönnettiin oikeus järjestää kertomusvuoden kesäkautena ulkoilmanäytäntöjä entiseen tapaan n. 700-800 m²:n suuruisella alueella Malmin Kellaritien varrella seuraavilla ehdoilla: alueelle ei saanut pystyttää mitään kiinteitä rakennelmia; alueelta kantautuva ääni oli tehokkaasti estettävä häiritsemästä ympäristöä; virvokkeiden myynti alueella oli sallittua vain näytelmätilaisuuksien aikana; korvaus alueen käytöstä kesäkautena oli 1 000 mk (26.3. 573 §).

Oy. Komediateatteri oikeutettiin järjestämään teatteriesityksiä teltassa Leppäsuolla toukokuun 18 p:stä 31 p:ään 50 000 mk:n kokonaiskorvauksesta tavanmukaisilla alueen siistinä pitoa ym. koskevilla ehdoilla. Ympäristön häiriintyminen oli tehokkaasti estettävä. Alueen käyttösuunnitelmat oli esitettävä tonttiosaston hyväksyttäviksi ennen niiden toteuttamista (28.4. 763 §, 12.5. 856 §).

Tanssilava-alueet. Lautakunta päätti, että tanssilava-alueilla, joilla tanssitilaisuuksien pito oli sopimuksen mukaan sallittu enintään kolmena iltana viikossa, tanssitilaisuuksia saatiin järjestää heinäkuun 15 p:n ja elokuun 15 p:n välisenä aikana jokaisena iltana (5.5. 804 §).

Malminseudun Työväenyhdistykselle myönnettiin oikeus järjestää tanssilava-alueellaan Pukinmäen Jokitien varrella tanssitilaisuuksia, jotka

saivat kestää kauintaan klo 23:een saakka, kolmena iltana viikossa em. aikana. Samalla päätettiin merkitä alueen vuosivuokraksi tammikuun 1 p:stä alkaen 3 000 mk entisen 10 000 mk:n sijasta ja ilmoittaa yhdistykselle, että lavalla ei saanut järjestää mainittuja tilaisuuksia elokuun 15 p:n jälkeen, ja että alueen vuokraus voi jatkua näin rajoitettuna, mikäli yhdistys huolehtii edelleen alueen ja sen rakennusten siisteyden säilymisestä sekä samoin huolehtii tehokkaasti järjestyksen valvonnasta alueella (3.6. 1044 §).

Alueiden luovutus yleisiä käymälöitä varten. Lautakunta päätti luovuttaa rakennustoimistolle yleisiä käymälöitä ja vedenheittopaikkoja varten tarvittavat alueet ja hyväksyä puolestaan esitetyt rakennuspiirustukset (28.1. 191 §, 11.2. 290 §, 25.2. 389 §, 17.3. 528 §; tonttij. 10.1. 8 §).

Eräiden rakennelmien pystyttäminen olympiakisojen kilpailureittien varrelle. Yleisradion olympiaosasto oikeutettiin pystyttämään radioselostajakoppeja maratonreitin varrelle, sillä ehdolla että rakennelmat oli purettava heti kisojen päätyttyä (15.7. 1269 §).

Samoin oikeutettiin Olympia Filmi oy. pystyttämään maraton- ja maantiepyöräilyreitin varrelle korokkeita (29.7. 1372 §).

Luvan myöntäminen Helsingin Keskusvankilalle erään alueen eristämiseen. Lautakunta päätti oikeuttaa Helsingin Keskusvankilan eristämään erään Sörnäistenniemellä sijaitsevan alueen piikkilanka-aidalla ja poistamaan alueelta näkyväisyyttä haittaavat pensaat ja muun kasvullisuuden, sillä ehdolla että oikeus oli kaupungin puolesta peruutettavissa kuukauden kuluttua irtisanomisesta (14.1. 100 §).

Voimistelu- ja Urheiluseura Jyryn kanoottivaja. Lautakunta päätti oikeuttaa Voimistelu- ja Urheiluseura Jyryn pystyttämään vuokra-alueelleen Herttoniemen rautatiesillan eteläpuolelle Vantaan rannalle 6 x 16 m:n suuruisen kanoottivajan, jonka piirustukset lautakunta puolestaan hyväksyi (21.4. 713 §; tonttij. 5.6. 285 §).

Imatran Voima oy:lle vuokratun virkistysalueen vuokra. Imatran Voima oy:llä vuokralla olevan, Vantaan itäisen suistohaaran rannalla sijaitsevan, 2 500 m^2:n suuruisen virkistysalueen vuosivuokraksi merkittiin toukokuun 1 p:stä alkaen 2 500 mk (25.2. 378 §).

Entisen ruokalarakennuksen käyttö tilapäiseen majoitukseen. Imatran Voima oy. oikeutettiin käyttämään entistä ruokalarakennusta, joka sijaitsi yhtiön Vanhankaupungin muuntoasema-alueen välittömässä yhteydessä, kertomusvuoden loppuun saakka tilapäisesti miehistömajoitukseen. Vuosivuokra korotettiin 48 000 mk:ksi entisen 2 400 mk:n asemesta. Ehtona oli lisäksi, että yhtiö sitoutui majoittamaan rakennukseen vain palveluksessaan olevia, muilta muuntoasemilta Vanhankaupungin muuntoaseman laajennustöihin tilapäisesti siirtämiään työntekijöitä. (14.1. 97 §).

Muuntamot. Päätettiin hyväksyä sähkölaitoksessa laaditut muuntamoiden piirustukset ja luovuttaa niitä varten tarvittavat alueet Haagasta, Tapanilasta, Pakilasta ja Oulunkylästä (17.3. 529 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Malmin Sähkölaitoksen rakentamaan väliaikaisen sähkömuuntajan Taliin Reimars RN 3^2 -nimiselle tilalle 500 mk:n vuotuisesta korvauksesta maaliskuun 1 p:stä alkaen kolmen kuukauden irtisanomisaikana (3.3. 430 §). Yhtiölle vuokrattiin lisäksi muuntajia varten tarvittavat alueet Pukinmäeltä Erottajan- ja Kartanontien kulmauksesta, Pitäjänmäeltä Partio- ja Viinentien kulmauksesta sekä Laajalahdesta Alberga RN 2^{579} -nimisen tilan alueelta, kunkin alueen irtisanomisaika oli 6 kk ja vuosivuokra 1 000 mk. Samalla lautakunta hyväksyi puolestaan muuntamoiden piirustukset (9.6. 1085 §, 25.8. 1470 §; tonttij. 21.8. 396, 397 §).

Malmin Sähkölaitoksen muuntajia ja johtokatuja koskevista vuokrasopimuksista päätettiin kuusi sopimusta sanoa irti päättyviksi joulukuun 31 p:nä 1952 ja kaksi päättyviksi maaliskuun 31 p:nä 1953. Em. sopimuksia päätettiin jatkaa tammikuun 1 p:stä 1953 ja jälkimmäisiä huhtikuun 1 p:stä 1953 muuten entisillä ehdoilla, paitsi että sopimusten irtisanomisajaksi määrättiin 3 kk (15.9. 1606 §).

Oulunkylästä tien leventämiseen tarvitut alueet. Merkittiin, että kauppias M. Haikio, professori K. Bruhn, Oy. Kumpu n:o 6, rouva V. Juselius

ja Mannerheimin Lastensuojeluliitto olivat luovuttaneet vuokra-alueistaan korvauksetta Koskelasta Oulunkylän kautta Itä-Pakilaan johtavan tien leventämiseen tarvitut alueet. Tästä tehtiin asianmukainen merkintä ko. alueita koskeviin vuokrasopimuksiin (3.3. 434 §, 31.3. 611 §).

Oy. Esso ab:n autonhuoltoasema. Lautakunta päätti myydä Oy. Esso ab:lle 4. kaupunginosan korttelissa n:o 215 c sijaitsevan rakennuksen 1.5 milj. mk:n kauppahinnasta, joka oli maksettava käteisellä kauppakirjaa allekirjoitettaessa, sekä vuokrata mainitulle yhtiölle n. 1825 m^2:n suuruisen alueen saman korttelin pohjoisosasta autonhuoltoasemaa varten huhtikuun 1 p:stä 1952 maaliskuun 31 p:ään 1957 mm. seuraavilla ehdoilla: vuosineljänneksittäin etukäteen suoritettava vuosivuokra oli huhtikuun 1 p:stä 1952 maaliskuun 31 p:ään 1954 saakka 900 000 mk sekä sen jälkeen riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä siten, että "lokakuu 1951= 100" indeksilukua 100 vastaavana perusvuosivuokrana pidettiin em. vuosivuokraa ja että indeksivaihtelut otettiin huomioon täysin 10 %:ein; alueelle kunnostettavan autonhuoltoaseman yhteydessä sai olla enintään viisi bensiininjakelupumppua; huoltoaseman piirustukset oli esitettävä kiinteistölautakunnan hyväksyttäväksi; asema oli pidettävä avoinna kaikkina vuorokauden aikoina; yhtiö oli velvollinen vuokraamaan kaupungille kohtuullisesta vuokrasta huoltoasemarakennuksen toisesta kerroksesta kiinteistötoimiston hyväksymän huonetilan rakennustoimiston puhtaanapitoosaston työntekijäin ruokailua ja oleskelua varten; vuokraajan oli suoritettava ja kustannettava vuokra-alueensa katuosuuden kunnossa- ja puhtaanapito; kaupungilla oli kuitenkin oikeus ottaa suorittaakseen mainitut työt, joista vuokraajan oli suoritettava määrätty korvaus; muissa suhteissa oli soveltuvin osin noudatettava bensiiniasemakomitean esittämiä vuokraehtoja (25.2. 387 §, 31.3. 602 §; ks. I osaa).

Myöhemmin lautakunta hyväksyi puolestaan autonhuoltoaseman piirustukset, sillä ehdolla että rakennuksen ulkoseinät rapataan ja maalataan (21.4. 696 §). Lisäksi hyväksyttiin öljylämmityslaitteen sekä maanalaisten säiliöiden ja jakelulaitteiden asennuspiirustukset (12.5. 869, 870 §).

Vastauksena Oy. Esso ab:n kirjelmään, joka koski huoltoasema-alueen vuokrasopimuksen määräysten tulkintaa, lautakunta päätti ilmoittaa, ettei ko. vuokrasopimusta tulla sanomaan irti, ennen kuin kaupunki tarvitsee aluetta, mikäli yhtiö puolestaan noudattaa tehtyä sopimusta (19.5. 918 §).

Koskelaan suunnitellun moottoriajoneuvojen huoltoaseman paikka päätettiin vuokrata huutokaupalla ja luokitella asema I luokkaan kuuluvaksi (15.12. 2261 §). Lisäksi päätettiin seuraavaa: Mäkelänkadun, Sofianlehdonkadun ja Vähänkyröntien muodostamasta kolmiosta vuokrataan 2 000 m^2:n suuruinen alue moottoriajoneuvojen huoltoaseman paikaksi huhtikuun 1 p:stä 1953 lähtien 20 vuoden ajaksi; alueen suuruus määrätään tarkemmin huoltoasemarakennuksen piirustusten hyväksymisen yhteydessä; asemalle on sijoitettava vähintään kaksi jakelupylvästä, joiden kummankin perusvuosivuokra on 120 000 mk; alueelle on rakennettava 1-kerroksinen autonhuoltoasemarakennus, joka sisältää vähintään yhden lämmitettävän huoltopaikan tarpeellisine lisätiloineen, jolloin huoltotiloista määrättävä erikoisvuokra tulee olemaan 500 mk rakennuksen jokaista bruttoneliömetriä kohden; huoltoasema on pidettävä avoinna ainakin klo 6-20; muutoin sovelletaan kaupunginvaltuuston vahvistamia vuokrausperiaatteita; huutokauppa toimitetaan kiinteistölautakunnan istuntosalissa maanantaina joulukuun 29 p:nä 1952 (22.12. 2311 §).

Alueen vuokraaminen autojen pikapesuasemaa varten. Johtaja K. Sevilälle päätettiin vuokrata ns. Tilkan sillan alta n. 500 m^2:n suuruinen alue autojen pikapesuaseman perustamista varten toukokuun 15 p:stä alkaen, irtisanomisaika kuukausi, 5 000 mk:n kuukausivuokrasta. Veden käytössä oli vuokraajan noudatettava tonttiosaston antamia määräyksiä (5.5. 801 §). Johtaja Sevilä oikeutettiin lisäksi pitämään maksullista parkkeerauspaikkaa autojen pesupaikan länsipuolella elokuun 15 p:ään saakka 1 000 1 000 mk:n kertakaikkisesta lisäkorvauksesta (Tonttij. 4.7. 354 §).

Kasarmikadun Huoltoasema oy:n vuokrasopimukset. Lautakunta päätti vuokrata Kasarmikadun Huoltoasema oy:lle sen entisen vuokra-alueen lisäksi Kaartinmaneesin ja sairaala-alueen välistä n. 418 m^2:n suuruisen lisäalueen kesäkuun 1 p:stä 1952 kesäkuun 30 p:ään 1954 saakka 50 160 mk:n

lisävuosivuokrasta. Aluetta saatiin käyttää vain varastointiin ja lautakunnan puolestaan hyväksymien piirustusten mukaisesti rakennetun autonalustojen pesurakennuksen pitämiseen (3.6. 1045 §).

Kasarmikadun Huoltoasema oy. oikeutettiin lisäksi pystyttämään Kaartinkujalle kolme bensiininjakelulaitetta maanalaisine säiliöineen ja muine laitteineen heinäkuun 1 p:stä 1952 kesäkuun 30 p:ään 1954. Vuokra vuoden loppuun oli 180 000 mk laskettuna 120 000 mk:n vuosivuokran mukaan jakelulaitetta kohden. Kaupungilla oli oikeus korottaa vuokraa tammikuun 1 p:stä 1953 sen mukaan, mitä muiltakin bensiininjakeluasemilta tultaisiin perimään. Yhtiön oli omalla kustannuksellaan, rakennustoimiston ohjeiden mukaisesti päällystettävä Kaartinkuja asfaltilla ja rakennettava Kaartinkujan ja Kasarmikadun risteykseen ajoluiska (15.7. 1280 §). Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä huoltoasemalle rakennettavan myyntikioskin piirustukset (29.7. 1357 §).

Lisäys Oy. Shell ab:n vuokrasopimukseen. Oy. Shell ab:n kanssa korttelin n:o 601 vuokraamisesta autonhuolto- ja bensiininjakeluaseman pitämistä varten 27.12.1950 tehtyyn vuokrasopimukseen päätettiin lisätä ehto siitä, että vuokraajan velvollisuutena oli pitää vuokra-aluettansa ympäröivät kadut kunnossa ja puhtaana (31.3. 608 §).

Oy. Shell ab:n huoltoasemarakennuksen korottaminen. Oy. Shell ab. oikeutettiin korottamaan Salomonkadun varrella sijaitsevaa autonhuoltoasemarakennusta esitettyjen piirustusten mukaisesti (12.5. 862 §).

Bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien vuokrasopimusten pidentäminen. Seuraavien bensiininjakelu- ja autonhuoltoasemien paikkoja koskevat vuokraoikeudet pidennettiin kertomusvuoden ajaksi (28.1. 196 §).

Paikka	Vuokraaja	Vuosivuokra, mk
Puutarhakatu	Oy. Esso ab.	120 000
Merikatu	"	120 000
Hakaniementori	"	240 000
Mechelininkatu	"	240 000
Pakila, Alkutie	"	120 000
Kulosaari	"	240 000
Liisantori	Oy. Shell ab.	120 000
Kampintori	"	120 000
Länt.Brahenkatu	"	240 000
" (lisäalue)	"	60 000
Vaasankatu	"	120 000
Töölöntori	"	120 000
Mäkelänkatu	"	240 000
Porvoon- ja Laajasalontien risteys	"	120 000
Salomonkatu	"	750 000
Hietalahdentori	Bensiininkuluttajain oy.	120 000
Kivelänkatu	"	120 000
Malmi, Tallbacka	"	240 000
Reijolankatu	Suomalainen Gulf Oil co.	350 000

Edellä olevassa luettelossa mainittujen vuokraoikeuksien pidentämisen yhteydessä pantiin toimeen vuosivuokrien korotus, jolle saatiin sosiaaliministeriön vahvistus (5.5. 802 §, 13.10. 1807 §).

Bensiininjakelulaitteiden ja bensiinisäiliöiden sijoitusluvat. Lautakunta päätti oikeuttaa Bensiininkuluttajain oy:n helmikuun 1 p:stä asentamaan Mannerheimintien ja Kivelänkadun risteyksessä sijaitsevalle bensiininjakelualueelle jakelulaitteen maanalaisine säiliöineen kaasuöljyn myyntiä varten, sillä ehdolla että yhtiö suorittaa tästä oikeudesta maaliskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään lisävuokrana 100 000 mk. Tämä lisäsopimus oli voimassa kuukauden irtisanomisen varassa. Vuokraaja sitoutui lisäksi olemaan esittämättä kaupungille minkäänlaisia vaatimuksia vuokra-ajan pidentämisestä tai vuokraajalle sopimuksen päättymisestä mahdolli-

sesti aiheutuvan vahingon tai haitan korvaamisesta, vaikka kaupunki sanoisi irti vuokrasopimuksen päättymään milloin tahansa, siis aikaisemminkin kuin vuokraaja sopimusta allekirjoitettaessa oli saattanut olettaa (3.3. 433 §).

Bensiininkuluttajain oy. oikeutettiin asentamaan Malmilta Tallbackan tilasta RN 893 vuokraamalleen autonhuoltoasemalle kolmas jakelulaite säiliöineen. Huoltoaseman vuokraa korotettiin 55 000 mk heinäkuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta (15.7. 1281 §). Jakelulaitteiden sijoituspiirustukset hyväksyttiin (Tonttij. 25.9. 482 §).

Kone oy:lle myönnettiin oikeus sijoittaa maanalainen bensiinisäiliö jakelulaitteineen omistamansa tontin edustalle Haapaniemenkadulle toukokuun 1 p:stä alkaen, irtisanomisaika 3 kk, 36 000 mk:n vuosikorvauksesta, sillä ehdolla ettei rakennustöihin ryhdytty ennen kuin katurakennusosasto oli todennut, etteivät kadussa olevat viemäri- tai muut johdot olleet säiliön asentamisen esteenä (28.4. 753 §).

Oy. Esso ab. sai oikeuden asentaa huolto- ja bensiininjakeluasemilleen heinäkuun 1 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi lisälaitteita seuraavasti: Hakaniementorin huoltoasemalle yhden tilapäisen jakelulaitteen 1 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta; Kulosaaren huoltoasemalle yhden pysyvän jakelulaitteen ilman lisävuokraa ja kaksi tilapäistä jakelulaitetta 2 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta; Merisataman jakeluasemalle yhden tilapäisen jakelulaitteen 1 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta; Pakilan jakeluasemalle kaksi tilapäistä jakelulaitetta 2 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta ja yhden pysyvän jakelulaitteen heinäkuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 60 000 mk:n lisävuokrasta sekä Toukolan jakeluasemalle kaksi tilapäistä jakelulaitetta 2 000 mk:n kertakaikkisesta korvauksesta (12.5. 868 §).

Oy. Esso ab. oikeutettiin asentamaan Hakaniemen huoltoasemalle pysyvä lisäjakelulaite elokuun 15 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi. Huoltoaseman vuokraa korotettiin tältä ajalta 45 000 mk (25.8. 1477 §).

Karjakunta-nimiselle osuuskunnalle myönnettiin oikeus sijoittaa omaa tarvettaan varten bensiininjakelulaite Työpajankadun varrelle korttelin n:o 282 tontin n:o 3 kohdalle, jalkakäytävän reunalle heinäkuun 15 p:stä alkaen kolmen kuukauden irtisanomisaikana sekä korvauksesta, joka kertomusvuoden ajalta määrättiin 36 000 mk:n vuosivuokran mukaisesti. Kaupungilla oli oikeus tammikuun 1 p:stä 1953 tarkistaa vuokra bensiininjakeluasemien ns. peruspylvään vuosivuokran mukaisesti suhteessa 3:10. Rakennustöihin ei saanut ryhtyä ennen kuin rakennustoimisto oli todennut, etteivät Työpajankadun viemäri- ja muut johdot olleet säiliön asentamisen esteenä (29.7. 1349 §).

Lautakunta päätti purkaa toukokuun 31 p:stä lähtien maanalaista bensiinisäiliötä koskevan Teollisuuskeskus oy:n kanssa tehdyn vuokrasopimuksen ja oikeuttaa Oy. Shell ab:n sijoittamaan Etel. Makasiinikadun jalkakäytävän alle yhden 10 000 l:n vetoisen maanalaisen bensiinisäiliön jakelulaitteineen kesäkuun 1 p:stä alkaen, irtisanomisaika 3 kk. Vuokra oli kertomusvuoden osalta 70 000 mk; tammikuun 1 p:stä 1953 lähtien se määräytyi kaupungin kulloinkin vahvistaman jakelupylvään vuosivuokran mukaisesti (26.5. 995 §).

Teollisuuskeskus oy:lle päätettiin palauttaa yhtiön bensiinisäiliön pito-oikeudesta maksamaa vuokraa 92 000 mk. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että tätä varten osoitettaisiin poistojen ja palautusten tililtä rahatoimiston käytettäväksi 72 000 mk (6.10. 1773 §).

Lautakunta oikeutti Oy. Shell ab:n asentamaan Länt. Brahenkadun ja Pengerkadun autonhuoltoasemille kesäkuun 15 p:stä alkaen kullekin yhden jakelulaitteen vuokrasta, joka mainitusta päivästä vuoden loppuun oli 65 000 mk, sekä Penger- ja Vaasankatujen kulmauksessa sijaitsevalle autonhuoltoasemalle yhden lisäjakelulaitteen heinäkuun 1 p:stä 60 000 mk:n vuokrasta vuoden loppuun (16.6. 1120 §, 30.6. 1187 §).

Oy. Volvo-Auto ab. oikeutettiin pitämään edelleen bensiininjakelulaitetta korttelin n:o 534 tontilla n:o 5, irtisanomisaika 3 kk, 24 000 mk:n vuosivuokrasta (28.4. 764 §).

Tontin vuokraaminen pienteollisuustaloa varten. Rakennusliike Oy. Puomi ab:n toimesta perustettavalle yhtiölle päätettiin vuokrata kaupungin-

valtuuston päätöksen mukaisesti 23. kaupunginosan korttelin n:o 671 tontti n:o 1 teollisuustonttien tavanmukaisilla vuokraehdoilla sekä lisäksi sillä ehdolla, että vuokraaja antaa valtuuston päätöksen 3. kohdassa edellytetyn sopimussakon vakuudeksi tontin vuokraoikeuteen kiinnitetyn 3 milj. mk:n määräisen haltijavelkakirjan, jolla on etuoikeus viimeistään niiden kiinnitysten jälkeen, jotka vastaavat 75 % tontille rakennettavan rakennuksen rakennuskustannuksista (15.9. 1622 §, 17.11. 2048 §; ks. I osaa).

Tontin vuokraaminen Helsingin Kauppiaat oy:lle. Helsingin Kauppiaat oy:lle päätettiin vuokrata elintarviketeollisuuden harjoittamista varten korttelista n:o 272 tontti n:o 1 Sörnäistenniemeltä 1.4.1952-31.12.1968 väliseksi ajaksi. Vuosivuokra oli 31.3.1953 sakka 113 000 mk ja sen jälkeen sidottu elinkustannusindeksiin, perusvuosivuokrana 9 800 mk. Tontti vuokrattiin ko. alueen yleisten vuokraehtojen mukaisesti. Sopimukseen kuului myös asuntojen rakentamisvelvollisuus 1/4:lle henkilökunnasta (26.3. 570 §).

Varasto- ja teollisuusalueen vuokraaminen Suomen Hiilihappoteollisuus osakeyhtiölle. Suomen Hiilihappoteollisuus osakeyhtiölle päätettiin vuokrata Sörnäistenniemeltä n. 8 186 m^2:n suuruinen, karttaliitteeseen punaisin rajaviivoin merkitty alue A-B-C-D-A tehdas- ja varastoalueeksi jäähdyttämöalueen pohjois- ja Keskusvankila-alueen itäpuolelta tammikuun 1 p:stä 1953 joulukuun 31 p:ään 1957 saakka 300 000 mk:n vuosivuokrasta, joka sidottiin elinkustannusindeksiin "lokakuu 1951 = 100" siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuosivuokrana oli 300 000 mk ja että indeksivaihtelut otettiin huomioon ainoastaan täysinä kymmeninä, sekä ehdolla, että kaupunki sai vuokrakauden aikana suhteellista vuokranalennusta vastaan 6 kk:n irtisanomisajan jälkeen ottaa hallintaansa karttaliitteessä kirjaimin A-D-I-L-A merkityn katualueen. Tämän lisäksi vuokrattiin erillisellä vuokrasopimuksella n. 6 000 m^2:n suuruinen, karttaliitteeseen sinisin rajaviivoin merkitty kallioalue C-D-E-F-G-H-C em. tehdasalueen pohjoispuolelta varastoimisalueeksi, irtisanomisaika 3 kk, 60 000 mk:n vuosivuokrasta, joka sidottiin indeksiin em. tavalla, sillä ehdolla, ettei tälle alueelle saanut rakentaa mitään ja että yhtiö aitaamalla alueen esti sivullisten pääsyn sinne.

Yhtiön aikaisemmat ko. aluetta koskevat vuokrasopimukset päätettiin katsoa päättyneiksi joulukuun 31 p:nä. Samalla päätettiin veloittaa yhtiötä 101 000 mk toukokuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta siitä 3 788 m^2:n suuruisesta tehdasalueesta, jonka vuokraoikeus päättyi huhtikuun 30 p:nä (15.12. 2255 §).

Suvilahdenkadun varrella oleva varastoalue. Lautakunta päätti sanoa irti Oy. Aga ab:n vuokraoikeuden Suvilahdenkadun varrella sijaitsevaan 910 m^2:n suuruiseen varastoalueeseen syyskuun 30 p:stä sekä luovuttaa ko. alueesta lokakuun 1 p:stä lähtien n. 420 m^2:n suuruisen osan rakennustoimiston katurakennusosastolle putkivalimoa varten 25 200 mk:n tilitysvuokrasta, irtisanomisaika 3 kk (11.8. 1444 §).

Tontin vuokraaminen Oy. Tektor ab:lle. Lautakunta päätti vuokrata kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti Oy. Tektor ab:lle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle Pitäjänmäen teollisuusalueen korttelin n:o 14 tontin n:o 9 valtuuston määräämin ehdoin sekä lisäksi sillä ehdolla, että vuokraaja osallistuu kolmanneksella sen yksityisraiteen rakentamiskustannuksiin, jonka Valtameri osakeyhtiö oli suunnitellut rakennettavaksi mainitun korttelin tontille n:o 8 tonttien n:o 9 ja 10 kautta, tai neljänneksellä, mikäli myös tontti n:o 7 tulisi tarvitsemaan ko. raidetta (7.4. 638 §; ks. I osaa).

Teollisuusalueen vuokralleanto Malmilta. Toimitusjohtaja R.A. Kassarin toimesta perustettavalle yhtiölle päätettiin vuokrata viideksi vuodeksi Malmin tilasta RN 199 sopimukseen liitettävän karttapiirroksen osoittamasta paikasta 6 000 m^2:n suuruinen alue mm. seuraavin ehdoin: vuosivuokra oli 300 000 mk maaliskuun 31 p:ään 1953 saakka ja sen jälkeen riippuvainen virallisen elinkustannusindeksin "lokakuu 1951=100" vaihteluista, perusvuosivuokrana alkuvuokra; alueen rajat määräsi kaupunki; vuokraaja oli velvollinen ennen asemakaavan vahvistamista itse rakentamaan ja kustantamaan kaikki tarvitsemansa tiet, vesi- ja viemärijohdot sekä puhdis-

tuslaitokset; aluetta saatiin käyttää teolllisuuden jäteaineiden jalostukseen; laitoksen toiminta ei saanut häiritä ympäristöä ja sen piirustukset oli asianmukaisesti hyväksyttävä (4.8. 1416 §).

Varastoalueen vuokralleanto Malmi-Tapanilasta. Rakennus- ja Insinööritoimisto Yrjö Karjalainen oy:lle päätettiin vuokrata Malmi-Tapanilasta Hokava oy:n alueen ja rautatien väliltä alue varastoa ja korjaamoa varten tammikuun 1 p:stä 1953 joulukuun 31 p:ään 1957. Vuosivuokra oli maaliskuun 31 p:ään 1954 saakka 270 000 mk ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana em. vuosivuokra. Vuokraoikeuteen ei kuulunut vapaata siirto-oikeutta. Muissa suhteissa noudatettiin tavanmukaisia varastoalueiden vuokrausehtoja (1.12. 2148 §).

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalue. Lautakunta päätti vuokrata toukokuun 1 p:stä 1952 huhtikuun 30 p:ään 1957 Kyläsaaren uuden asemakaavan mukaiset tontit seuraaville yhtiöille, joiden vuokrasopimukset olivat aikaisemmin rajajärjestelyjen vuoksi sanottu irti: Asfaltti-Eristys- ja Sementtiliike Julius Vainiolle 173 000 mk:n perusvuokrasta korttelin n:o 665 tontin n:o 4; Hakaniemen Romu oy:lle ja Oy. J.K. Koskinen ab:lle yhteisesti 205 000 mk:n perusvuokrasta korttelin n:o 665 tontin n:o 6; Asfaltti oy. Lemminkäiselle 206 000 mk:n perusvuokrasta korttelin n:o 665 tontin n:o 8; Paperinkäyttö oy:lle 206 000 mk:n perusvuokrasta korttelin n:o 665 tontin n:o 10; Tynnyrikeskus oy:lle 112 000 mk:n perusvuokrasta osan korttelin n:o 665 tontista n:o 12; Insinööritoimisto Teräsmies oy:lle 180 000 mk:n perusvuokrasta korttelin n:o 666 tontin n:o 7; Helsingin Tynnyritehdas oy:lle 272 000 mk:n perusvuokrasta korttelin n:o 666 tontin n:o 9 sekä Oy. Wager ab:lle 430 000 mk:n alkuvuokrasta korttelin n:o 678 tontin n:o 1. Yhteiset vuokrausehdot olivat seuraavat: a) Vuosivuokra on kiinteä maaliskuun 31 p:ään 1953 saakka ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin "lokakuu 1951=100" siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuosivuokrana pidetään alkuvuokraa ja että indeksivaihtelut otetaan huomioon ainoastaan täysinä kymmeninä. b) Vuokraaja on velvollinen omalla kustannuksellaan rakentamaan vuokra-alueelleen johtavat vesi- ja viemärijohdot ja tien kaupungin määräysten mukaisesti, mikäli se niitä tarvitsee ennen kuin nämä työt tullaan asianmukaisessa järjestyksessä kaupungin toimesta tekemään. c) Muissa suhteissa noudatetaan tavanmukaisia varastoalueiden vuokrausehtoja. d) Siirtyminen uusille vuokra-alueille on suoritettava loppuun elokuun 1 p:ään 1952 mennessä ja tältä 3 kk:n siirtymisajalta peritään vuokra-alueiden vuokrasta ainoastaan 50 %. Kuitenkin on vuokraaja velvollinen siltä ajalta, jolloin hänen omaisuuttaan tai rakennuksiaan on uuden vuokra-alueen rajojen ulkopuolella, maksamaan tästä ko. alueen haltijalle 10 mk/m^2 kuukaudessa tonttiosaston laskentaperusteiden mukaisesti, mikäli ao. vuokraajat eivät keskenään toisin sovi. e) Tonttien n:o 6/665 sekä 7 ja 9/666 vuokraajien on toistaiseksi sallittava kauttakulku tonteille johtavaa entistä tietä pitkin 3 kk:n ajan. f) Kyläsaaren varastoalueen tontit on aidattava panssariverkkoaidalla (21.4. 706 §).

Edellä olevassa päätöksessä mainittu korttelin n:o 666 tontti n:o 7, joka oli vuokrattu Insinööritoimisto Teräsmies oy:lle, vuokrattiin myöhemmin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti samalle yhtiölle 30 vuodeksi entisillä ehdoilla sekä seuraavilla lisäehdoilla: kaupungilla on oikeus vuokrakauden kestäessä korottaa valtuuston päätöksen mukaista vuokraa siten, että se, sitten kun Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueen kuntoonpanotyöt on kaupungin toimesta viety niin pitkälle, että sille voidaan määrätä yleiset luovutusehdot, tulee vastaamaan alueen yleistä vuokratasoa; tontin rakentamisvelvollisuuteen ja asuntojen rakentamisvelvollisuuteen nähden (1/4 lisääntyvästä työntekijämäärästä) samoin kuin muissakin tontin käyttöä koskevissa suhteissa noudatetaan teollisuusalueiden tavanmukaisia vuokrausehtoja. Tontin arviohinnaksi määrättiin 4.5 milj. mk. Edellinen vuokrasopimus merkittiin päättyneeksi elokuun 31 p:nä 1952 (9.6. 1077 §, 22.9. 1656 §, 10.11. 2008 §; ks. I osaa).

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti päätettiin vuokrata Havulinna oy:lle tai sen toimesta perustettavalle yhtiölle korttelin n:o 666 tontti n:o 3 samoin 30 vuodeksi, mutta yhtiön anomuksesta päätös sittemmin peruutettiin (29.7. 1367 §, 22.9. 1656 §, 10.11. 2005 §).

Kengitys- ja ajokalupaja Heino & Harjunen -nimiselle toiminimelle, jonka aikaisempi vuokrasopimus oli samoin alueen järjestelyn johdosta sanottu irti, päätettiin vuokrata korttelin n:o 666 tontista n:o 11 n. 400 m^2:n suuruinen alue pajaa varten elokuun 1 p:stä 1952 huhtikuun 30 p:ään 1957 saakka 36 400 mk:n vuokrasta. Vuokran indeksiin sitomisesta, vesi- ja viemärijohtojen sekä tien rakentamisvelvollisuudesta määrättiin samoin kuin edellisissä vuokrasopimuksissa, muissa suhteissa noudatettiin tavanmukaisia varastoalueiden vuokrausehtoja (29.7. 1361 §).

Lautakunta päätti vuokrata toukokuun 1 p:stä 1953 joulukuun 31 p:ään 1981 Oy. Concrete ab:lle korttelin n:o 660 suunniteltua tonttia n:o 13 vastaavan alueen 129 000 mk:n alkuvuokrasta sekä Heteka oy:lle saman korttelin tonttia n:o 16 vastaavan alueen 219 000 mk:n alkuvuokrasta. Vuokrien indeksiin sitominen, vuokran korottamisoikeus, vesi- ja viemärijohtojen sekä tien rakentamisvelvollisuus olivat samat kuin edellisissä vuokrauksissa. Sekä tontin rakentamisvelvollisuuteen, mutta ei asuntojen rakentamisvelvollisuuteen, nähden että muissakin tontin käyttöä koskevissa suhteissa noudatettiin teollisuustonttien tavanmukaisia vuokraehtoja. Yhtiöiden aikaisemmat Kyläsaaren aluetta koskevat vuokrasuhteet päätettiin merkitä samalla irtisanotuiksi huhtikuun 30 p:stä 1953 lähtien (22.12. 2302 §).

Jätekeskus oy:lle päätettiin vuokrata 5 000 m^2:n suuruinen alue korttelista n:o 685 kesäkuun 1 p:stä 1952 huhtikuun 30 p:ään 1957. Vuosivuokra oli 430 000 mk maaliskuun 31 p:ään 1953 saakka ja sen jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuosivuokrana alkuvuokra. Vesi- ja viemärijohtojen rakentamisesta määrättiin samoin kuin edellä. Yhtiön oli kustannuksellaan kunnostettava Kokkosaarenkatu pääsytieksi alueelleen katurakennusosaston ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Vesialueen täyttämisessä oli noudatettava satamarakennusosaston määräyksiä (19.5. 922 §).

Kyläsaaren tulevalta ratapiha-alueelta päätettiin vuokrata seuraavat alueet: Oy. Wager ab:lle 2 325 m^2:n suuruinen alue huhtikuun 1 p:stä halko- ja puutavaratarhaa varten 279 000 mk:n vuosivuokrasta. Vuokrasopimus merkittiin myöhemmin irtisanotuksi kesäkuun 30 p:stä (Tonttij. 6.3. 138 §, 21.5. 255 §); Inarin Halko -nimiselle toiminimelle n. 600 m^2:n varastoalue n:o 15 kesäkuun 1 p:stä 72 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 21.5. 262 §); rakennusmestari A. Poutulle varastoalue n:o 19, jonka vuosivuokra oli 72 000 mk (Tonttij. 11.10. 498 §, 8.11. 538 §); maalarimestari L. Mellais'ille alue n:o 17 63 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 25.10. 527 §); Metsäpuu oy:lle varastoalue n:o 20 puutavaran varastointia ja myyntiä varten 90 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 22.11. 568 §) sekä Timber-Opi oy:lle varastoalue n:o 18 b polttopuun varastointia ja myyntiä varten 72 000 mk:n vuosivuokrasta. Irtisanomisaika eo. vuokrauksisssa oli 3 kk (Tonttij. 11.10. 505 §).

Vallilan metsän varastoalue. A. Kivikoskelle Vallilan metsästä vuokratun 3 000 m :n suuruisen sepelimurskaamoalueen suuruudeksi päätettiin kesäkuun 1 p:stä merkitä 1 500 m^2 ja vuosivuokraksi 90 000 mk entisen 180 000 mk:n sijasta (Tonttij. 5.6. 293 §). Myöhemmin Kivikosken vuokraoikeus merkittiin irtisanotuksi kesäkuun 30 p:stä ja alueesta päätettiin vuokrata 1 000 m^2 rakennusmestari O. Sorjoselle heinäkuun 1 p:stä, irtisanomisaika 6 kk, 60 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 19.6. 323 §).

Autonkuljettaja V. Mäkelälle päätettiin vuokrata pajarakennuksen paikka Vallilan metsästä vastapäätä hänelle aikaisemmin vuokrattua Mäkelän varastoaluetta n:o 1/I marraskuun 1 p:stä, irtisanomisaika kuukausi, 2 000 mk:n kuukausivuokrasta, sillä ehdolla ettei pajan ulkopuolelle saanut varastoida (Tonttij. 25.10. 522 §).

Asfaltti oy. Lemminkäisen sepelimurskaamoalueen suuruudeksi päätettiin heinäkuun 1 p:stä merkitä 9 600 m^2 entisen 7 600 m^2:n sijasta ja vuosivuokraksi 576 000 mk aikaisemman 456 000 mk:n asemesta (Tonttij. 19.6. 324 §).

Peltisepille M. Kontiolle ja E. Kokolle vuokratun varastoalueen suuruudeksi päätettiin merkitä elokuun 1 p:stä 675 m ja vuosivuokra päätettiin korottaa samalla 50 500 mk:ksi (Tonttij. 4.7. 353 §).

Rakennus oy. Elmeri Niemelälle vuokratun alueen suuruudeksi päätettiin

marraskuun 16 p:stä merkitä 1 043 m^2 entisen 900 m^2:n sijasta ja vuosivuokraksi 62 580 mk entisen 54 000 mk:n asemesta (Tonttij. 22.11. 562 §).

Uudenpellon varastoaluetta päätettiin vuokrata seuraavasti: rakennusmestari I. Eropellolle alue n:o 36 tammikuun 1 p:stä 54 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 10.1. 30 §); Kelkkarappausliike A. Harjulle alue n:o 41 helmikuun 1 p:stä 30 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 24.1. 45 §); Rakennus oy:lle alue n:o 39 helmikuun 1 p:stä 30 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 24.1. 51 §); Rakennustoimisto A. Mannerhoville alue n:o 37 helmikuun 1 p:stä 24 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 24.1. 52 §, 7.2. 103 §); Rakennusteknikot oy:lle alue n:o 42 helmikuun 1 p:stä 60 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 24.1. 53 §); rakennusmestari M. Stenforsille alue n:o 38 helmikuun 16 p:stä 30 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 7.2. 98 §); Tehokaluste oy:lle alue n:o 22 b syyskuun 16 p:stä 67 500 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 12.9. 434 §); Maalausliike Viljo Hartikaiselle alue n:o 35 lokakuun 1 p:stä 26 220 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 25.9. 476 §); Vakiorakennus oy:lle alue n:o 29 b lokakuun 1 p:stä 72 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 11.10. 497 §); johtaja M. Heiniselle alue n:o 29 a joulukuun 16 p:stä 36 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 13.12.598 §). Kaikissa em. varastoalueiden vuokrauksissa oli irtisanomisaikana 3 kk.

Asfalttiliike Lindman ja Kumpp. -nimisellä toiminimellä vuokralla olleen alueen n:o 26 suuruudeksi päätettiin syyskuun 1 p:stä merkitä 1 000 m^2 entisen 675 m^2:n asemesta ja vuosivuokra korotettiin 40 500 mk:sta 60 000 mk:aan (Tonttij. 12.9. 450 §).

Luistinseuroille vuokratun varastoalueen vuokrasopimuksesta poistettiin alueen aitaamisvelvollisuus ja seurojen vuokra-alueeksi osoitettiin uusi paikka täytemaalta (Tonttij. 11.10. 497 §).

Viikinmäen varasto- ja pienteollisuusalue. Lautakunta päätti hyväksyä alueelta varasto- ja pienteollisuustontteja vuokrattaessa noudatettavat periaatteet sekä vuokrata kesäkuun 1 p:stä 1953 toukokuun 31 p:ään 1958 seuraavat tontit: tontin n:o 1/IV T. Niemisen Automaalaamolle automaalaamoa varten 118 700 mk:n alkuvuokrasta; tontin n:o 5/II Häklin Kalustot oy:lle varastorakennusta varten 107 300 mk:n alkuvuokrasta; tontin n:o 5/III Färbe oy:lle varastorakennusta varten 41 800 mk:n alkuvuokrasta; tontin n:o 4/III ammattiopettaja O. Hietalalle valimo- ja verstasrakennusta varten 39 900 mk:n alkuvuokrasta; tontin n:o 1/III Metallityöpaja P. Tuomelle verstasrakennusta varten 51 400 mk:n alkuvuokrasta; tontin n:o 1/II Metallikalusto oy:lle verstasrakennusta varten 70 200 mk:n alkuvuokrasta; tontit n:o 1 ja 2/I Kuljetusliike Liito oy:lle autohallirakennusta ja -korjaamoa varten 103 000 mk:n alkuvuokrasta sekä tontin n:o 2/II autoilija H. Sjölundille autokorjaamoa varten 66 300 mk:n alkuvuokrasta. Vuokraehdot olivat seuraavat: a) vuosivuokra on alkuvuokran suuruinen maaliskuun 31 p:ään 1954 ja tämän jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin "lokakuu 1951=100" siten, että indeksilukua 100 vastaavana perusvuosivuokrana on alkuvuokra ja indeksivaihtelut otetaan huomioon vain täysinä kymmeninä; b) vuokraajalla on etuoikeus saada tontti uudelleen vuokratuksi vuokrakauden päätyttyä, jos kaupunki antaa tontin edelleen vuokralle; c) vuokraoikeuteen on vapaa siirto-oikeus; d) vuokraaja on velvollinen omalla kustannuksellaan huolehtimaan tieosuutensa kunnostamisesta ajokelpoiseksi toukokuun 31 p:ään 1953 mennessä ja tämän jälkeen huolehtimaan sen kunnossa- ja puhtaanapidosta myös talviliikenteen aikana; e) tontit on aidattava panssariverkkoaidalla toukokuun 31 p:ään 1955 mennessä; f) muissa tontin käyttöä koskevissa suhteissa noudatetaan varastoalueiden sopimuskaavakkeesta ilmeneviä ehtoja (15.12. 2259 §, 22.12. 2310 §).

Viikin varastoalue. Leskirouva A. Mäen vuokraoikeus 4 400 m^2:n suuruiseen Viikin varastoalueeseen n:o 3/III merkittiin päättyneeksi huhtikuun 30 p:nä ja alue päätettiin vuokrata toukokuun 1 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 1953 Konemies oy:lle mm. seuraavilla ehdoilla: vuokraa ei peritty kertomusvuoden osalta; v:n 1953 vuokra oli 235 000 mk; aluetta saatiin käyttää varastoimiseen ja pienteollisuuden harjoittamiseen; vuokraoikeuteen kuului vapaa siirto-oikeus (Tonttij. 24.4. 208 §).

Mäkelän varastoalue. Oy. Putkisto ab:lle päätettiin vuokrata heinäkuun

1 p:stä alue n:o 2/VIII, irtisanomisaika 6 kk, 108 000 mk:n vuosivuokrasta (Tonttij. 5.6. 291 §).

Herra T. Simolinin vuokraoikeus alueeseen n:o 2/V merkittiin anomuksesta irtisanotuksi syyskuun 15 p:stä ja alue päätettiin vuokrata Kotelokulma oy:lle 30 000 mk:n vuosivuokrasta sekä irtisanomisaikana 6 kk (Tonttij. 12.9. 440 §).

Teollisuus- ja varastoalueiden vuokraoikeuksien jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Niilo Enne oy:n vuokraoikeutta Sörnäistenniemen korttelin n:o 275 tonttiin n:o 20 tammikuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1953 entisillä ehdoilla sekä Oy. Teollisuusrakenne-Industrikonstruktion ab:n vuokraoikeutta saman korttelin tonttiin n:o 1 maaliskuun 1 p:stä 1952 joulukuun 31 p:ään 1953 vuosivuokrasta, mikä oli 230 000 mk ja huhtikuun 1 p:n 1953 jälkeen sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin "v.1914=100" siten, että indeksilukua 1000 vastaavana perusvuokrana pidetään 20 000 mk ja että indeksivaihtelut otetaan huomioon vain täysinä kymmeninä (17.3. 523 §).

Ilotulitus oy:n ja Lataus oy:n vuokraoikeuksia Vartiokylässä sijaitseviin teollisuusalueisiin päätettiin jatkaa kertomusvuoden ajaksi, edellistä 84 150 mk:ksi ja jälkimmäistä 135 550 mk:ksi korotetuista vuosivuokrista (14.1. 88 §).

Rouva A. Salinmäen vuokraoikeutta Viikin varastoalueeseen n:o 2/III, joka oli vuokrattu autokorjaamoa varten, päätettiin jatkaa tammikuun 1 p:stä 1954 joulukuun 31 p:ään 1956 (14.1. 98 §).

Vallilan Puutavara oy:n vuokraoikeutta Teollisuuskadun varrella sijaitsevaan varastoalueeseen päätettiin jatkaa tammikuun 1 p:stä 1953, irtisanomisaika 2 kk, sekä sillä ehdolla, että yhtiö sitoutui luovuttamaan alueen tyhjänä em. irtisanomisajan jälkeen (6.10. 1765 §).

Varastorakennuksen pito-oikeus katumaalla. Paperinkäyttö oy. oikeutettiin pitämään paikoillaan katumaalla osan varastorakennustaan, joka sijaitsi yhtiölle vuokratulla Kyläsaaren varastoalueen korttelin n:o 665 tontilla n:o 10. Irtisanomisaika oli 3 kk ja vuokra 1500 mk/kk (19.5. 913 §).

Teollisuus- ja varastoalueiden vuokraoikeuden siirto. Toimitusjohtaja J. Ahokas päätettiin hyväksyä Jalmari Ahokas oy:lle vuokratun Pitäjänmäen teollisuusalueen uudeksi vuokraajaksi syyskuun 1 p:stä alkaen muutoin entisillä ehdoilla, paitsi että vuosivuokra korotettiin 48 000 mk:ksi (Tonttij. 21.8. 390 §).

Kyläsaaren vanhan korttelin n:o III alueiden n:o 4, 5, 10 ja 11 uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin Oy. Concrete ab. Vuokrasopimukset yhdistettiin siten, että alueen suuruudeksi tuli 3 744 m^2 ja vuosivuokraksi 322 000 mk sekä irtisanomisajaksi 6 kk (Tonttij. 12.9. 451 §).

Viikin varastoalueen korttelin n:o I alueiden n:o 1 ja 2 uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin johtaja A. Lähteenmäki (15.7. 1268 §); alueiden n:o 5 ja 6 uudeksi vuokraajaksi Insinööritoimisto Aeromekano sekä myöhemmin Oy. Autorex ab. (Tonttij. 6.3. 135 §, 25.9. 469 §) sekä korttelin n:o IV tontin n:o 5 uudeksi vuokraajaksi Puusepänliike A. Taivainen oy. (Tonttij. 21.8. 414 §).

Vallilan metsässä sijaitsevan Oy. Rudus ab:n sepelinmurskaamoalueen uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin Asfalttiosakeyhtiö Lemminkäinen, jonka vuokrasopimukset yhdistettiin yhdeksi sopimukseksi (Tonttij. 10.1. 32 §).

Mäkelän varastoalueen n:o 4/II uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin Oy. Kupari ja Pelti J. Savolainen ab. (Tonttij. 24.1. 58 §); alueen n:o 3/IX uudeksi vuokraajaksi Toiminimi Svante Turunen (Tonttij. 7.2. 93 §) sekä alueen n:o 1/VIII uudeksi vuokraajaksi sähköasentaja J. Turtiainen (Tonttij. 22.11. 563 §).

Korttelin n:o 178 varastoalueiden n:o 11 ja 12 uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin Halko- ja Ainespuu oy. (Tonttij. 24.1.57 §); tontin n:o 26 uudeksi vuokraajaksi Oy. Tiekone ab. (Tonttij. 24.1. 59 §) sekä tontin n:o 17 uudeksi vuokraajaksi Kiinteistöosakeyhtiö Kolmikanta (Tonttij. 8.11. 535 §).

Varasto- ym. alueiden pinta-alojen muutokset. Lautakunta päätti merkitä helmikuun 16 p:stä lähtien Kevytbetoni oy:lle vuokrattujen Kyläsaaren varastoalueiden n:o 4 ja 5/III suuruudeksi 2 144 m^2 entisen 2 360 m^2:n

sijasta ja vuosivuokraksi 171 520 mk aikaisemman 188 800 mk:n asemesta. Romukauppias E. Koskisen vuokra-alue n:o 6/III suurennettiin 516 m^2:ksi entisen 300 m^2:n asemesta ja vuosivuokra korotettiin 12 000 mk:sta 29 280 mk:aan (Tonttij. 7.2. 95 §).

Varastoalueeksi rakennustoimiston käyttöön luovutetun ns. Maunulan saha-alueen pinta-alaksi merkittiin tammikuun 1 p:stä 1953 lähtien 7 500 m^2 entisen 1.9 ha:n sijasta ja tilitysvuokraksi 190 000 mk:n asemesta 75 000 mk (1.12. 2149 §).

Kaasulaitoksen käyttöön Malmi-Tapanilasta luovutetun turvehiiltämöalueen suuruudeksi päätti lautakunta merkitä tammikuun 1 p:stä 600 m^2 aikaisemman 2.17 ha:n asemesta sekä alentaa vuositilitysvuokran 107 000 mk:sta 24 000 mk:aan. Samalla päätettiin vuokrata alueelta Oy. Airam ab:lle samasta ajankohdasta turpeen tilapäistä varastointia varten 1 000 m^2, irtisanomisaika kaksi viikkoa, 5 000 mk:n kuukausivuokrasta. Kaasulaitoksen turvehiiltämöalueen käyttöoikeus merkittiin päättyneeksi elokuun 31 p:nä (Tonttij. 10.1. 31 §, 12.9. 439 §).

Vuokrauspäätösten muuttaminen ja peruuttaminen. Lautakunta päätti purkaa helmikuun 19 p:nä 1951 tekemänsä päätöksen Sörnäisten korttelin n:o 277 tonttien n:o 2 ja 4 vuokraamisesta Oy. Jalokoivu ab:lle ja vuokrata ko. tontit Lautavarasto oy. -nimiselle yhtiölle marraskuun 1 p:stä entisillä ehdoilla. Oy. Jalokoivu ab:ltä päätettiin periä tammikuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseltä ajalta vuokraa 274 000 mk:n suuruisen indeksiin sidotun vuosivuokran mukaisesti. Lautavarasto oy:n vuokrasopimukseen merkittiin, että tonttien indeksiin sidottu vuosivuokra, niin kauan kuin niitä käytettiin yksinomaan ulkovarastoalueena, oli 274 000 mk (27.10. 1928 §, 3.11. 1964 §).

Lautakunta päätti anomuksesta peruuttaa marraskuun 26 p:nä 1951 tekemänsä päätöksen, jolla oli vuokrattu Pitäjänmäen teollisuuskorttelin n:o 14 tontti n:o 7 Laakerikeskus oy:lle (21.1. 138 §).

Tonttijaoston lokakuun 25 p:nä 1951 tekemä päätös 5 659 m^2:n suuruisen Malmin varastoalueen n:o 3 vuokraamisesta Tehokalusto oy:lle päätettiin anomuksesta peruuttaa (Tonttij. 29.3. 153 §). Samoin päätettiin peruuttaa lautakunnan lokakuun 8 p:nä 1951 tekemät päätökset, joilla Halkoja Ainespuu oy:lle vuokrattiin Malmin varastoalue n:o 5 ja Konetehdas V. Kumpulainen oy:lle Malmin varasto- ja pienteollisuusalue n:o 2 (Tonttij. 10.4. 179 §, 8.5. 220 §).

Varastoalueiden vuokrasopimusten irtisanominen. Olympiarakennustoimistolle Koskelantien ja Sofianlehdonkadun kulmauksesta rakennustarpeiden varastoimista varten vuokrattua 3 000 m^2:n suuruista aluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin anomuksesta merkitä irtisanotuksi joulukuun 31 p:stä 1951 (Tonttij. 10.1. 15 §).

Anomuksesta päätettiin merkitä irtisanotuiksi Vallilan Puutavara oy:n Malmin varastoalueita n:o 7 ja 9 koskeva vuokrasopimus (8.12.2202 §) sekä herra O. Taimisen Viikin varastoaluetta n:o 3/II koskeva vuokrasopimus (Tonttij. 22.11. 561 §), molemmat joulukuun 31 p:stä.

Konerasva oy:lle Herttoniemen tilasta RN 5^{30} vuokratun alueen vuokrasopimus merkittiin päättyneeksi marraskuun 26 p:nä 1951 (7.1. 21 §).

Seuraavat Kyläsaaren vuokrasopimukset päätettiin rajajärjestelyjen vuoksi sekä vuokraehtojen tarkistamista varten sanoa irti päättyviksi 30.4.1953: Helsingin Puhelinyhdistys, vuokra-alan suuruus 2 050 m^2, romukauppias K. Koskinen, 516 m^2, Vallilan Uusi Romukauppa, 300 ja 750 m^2 sekä Paraisten Kalkkivuori oy., 700 m^2 (13.10. 1811 §).

Työmaaruokalan parakin poistaminen. Lautakunta määräsi, että Makkaratehdas J.H. Seppälä oy:n vuokra-alueella, Sörnäisten korttelin n:o 272 teollisuustontilla n:o 3 oleva ruokailuparakki oli poistettava ja tontti ympäristöineen siistittävä heinäkuun 15 p:ään mennessä (3.6. 1042 §). Myöhemmin todettiin, ettei määräystä ollut noudatettu, ja annettiin yhtiölle uusi kehoitus parakin purkamistoimenpiteisiin ryhtymiseksi sillä uhalla, että lautakunta muutoin ryhtyisi oikeudellisiin toimenpiteisiin (29.7. 1365 §).

Tilapäiset varastoalueet. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle useita, enimmäkseen pienehköjä alueita tilapäiseen varastoimistarkoitukseen tai muuta lyhytaikaista käyttöä varten, irtisanomisaikana oli taval-

lisimmin kaksi viikkoa. Sen lisäksi käsiteltiin muita mainittuja alueita koskevia asioita, kuten vuokraoikeuden irtisanomista tai siirtoa, korvauksen perimistä kaupungin alueen luvattomasta käytöstä yms.

Lupa alivuokralaisen pitämiseen varasto- ja pienteollisuusalueella myönnettiin kertomusvuoden aikana neljässä tapauksessa (25.2. 381 §, 22.12. 22.12. 2307 §; tonttij. 19.6. 319 §, 21.8. 411 §).

Siirtolapuutarhat. Oulunkylän siirtolapuutarhayhdistys oikeutettiin korvauksetta kunnostamaan siirtolapuutarhan välittömässä läheisyydessä oleva nurmikenttä kisailualueeksi tai kahdeksi koripalloiluun ja lentopalloiluun soveltuvaksi kentäksi sekä käyttämään niitä toistaiseksi, mikäli alueita ei muuhun tarvita (14.1. 95 §).

Lautakunta päätti, että Kumpulan siirtolapuutarhaan paalutetaan kaksi uutta palstaa sekä että tonttiosasto oikeutetaan vuokraamaan ne tavanmukaisilla ehdoilla (5.5. 812 §).

Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä uusien siirtolapuutarhojen rakentamis- ja vanhojen siirtolapuutarhojen sähköistämisohjelman sekä tehdä tämän toteuttamisesta esityksen kaupunginhallitukselle (29.7. 1346 §).

Kaupunginhallitukselle tehtiin Pakilan ja Marjaniemen siirtolapuutarhayhdistysten anomuksesta esitys kerhotalojen rakentamisesta näiden yhdistysten käyttöön. Samalla ilmoitettiin lautakunnan kantana, että Reimarlan siirtolapuutarhan rakentaminen v. 1953 olisi asetettava etusijalle ennen ko. kerhotalojen rakentamista (11.8. 1440 §, 22.9. 1666 §).

Sosiaaliministeriön päätös, jossa vahvistettiin Marjaniemen, Pakilan, Oulunkylän ja Vallilan siirtolapuutarhapalstojen perusvuosivuokraksi 75 penniä neliömetriltä, merkittiin tiedoksi. Tähän perusvuokraan saatiin säännöstelymääräysten estämättä soveltaa indeksiehtoa, toistaiseksi kuitenkin enintään v:n 1950 keskimääräiseen indeksilukuun saakka (31.3.612 §, 29.9. 1727 §).

Itä-Pakilan siirtolapuutarhayhdistyksellä vuokralla olleen saunarakennuksen alueen vuokraoikeus päätettiin anomuksesta siirtää Itä-Pakilan Sauna oy:n nimiin kesäkuun 1 p:stä (Tonttij. 21.5. 261 §).

Vuokra-alueiden vuosikatselmukset. Lautakunta päätti hyväksyä kertomusvuoden kevätkatselmusohjelman toukokuun 6 p:n ja kesäkuun 13 p:n väliseksi ajaksi sekä syyskatselmusten ohjelman syyskuun 2 p:n ja lokakuun 10 p:n väliseksi ajaksi. Edustajat katselmusten toimittamista varten nimettiin (21.4. 698 §, 11.8. 1438 §).

Lautakunta päätti periaatteessa pidentää niitä vuosikatselmuksissa annettuja määräaikoja, jotka koskivat Vallilan asuntoalueen kellaritilojen käyttämistä verstas- ja liikehuoneistoina (1.9. 1525 §). Sittemmin myönnettiin eräille Vallilan ja Kumpulan asuntoalueen asukkaille oikeus käyttää kellaritiloja mainittuun tarkoitukseen kesäkuun 1 p:ään 1953 (27.10. 1927 §, 3.11. 1969 §). Lautakunta myönsi myös joissakin tapauksissa luvan käyttää asuinrakennuksen kellaritilaa tai talousrakennuksen osaa tilapäisasuntona (20.10. 1868 §, 10.11. 2000, 2001 §).

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin lisäksi anomuksia, jotka koskivat katselmuksissa määrättyjen korjaustöiden suoritusajan pidentämistä, rakennuksen purkamispäätöksen muuttamista ym. (15.7. 1277-1279 §, 25.8. 1475, 1476 §, 1.9. 1519 §, 6.10. 1767-1769 §, 27.10. 1922 §, 10.11. 1999 §; tonttij. 8.5. 225 §, 5.6. 295 §, 25.9. 458 §).

Tonttiosaston hoitoon määrättiin Tapanilan kylästä Leivolan tila RN 3^{167} (28.1. 177 §); Jäähdyttämö-niminen tila RN 5^{23} Herttoniemessä (28.1. 179 §); Malmin kylässä sijaitseva ns. VPK:n tontti (4.2. 244 §); Tallbackan tilasta RN 8^{93} n. puolen aarin suuruinen tilapäisen sähkömuuntajan alue (18.2. 341 §); Vilpo-nimiset tilat Malmilla (10.3. 467 §); Hermanni II:n korttelin n:o 15 tontti n:o 13 (17.3. 553 §); Tapanilassa olevat tilat Solhem RN 1^{137} ja Träskvidjehagen RN 1^{138} (19.5. 907 §); Albergan tilat n:o 2^{480} ja 2^{481} sekä pelto-osa tiloista 2^{479}, 2^{482}, 2^{483} ja 2^{584} (8.9. 1580 §); Työkeskus Toimelalle Korpaksen tilasta RN 1^{36} vuokrattu 8.25 ha:n suuruinen alue (15.9. 1627 §); Pakilasta Hyrylän maantien ja Huvilatien kulmauksesta U. Mickelssonille vuokrattu 2.5 ha:n suuruinen alue (29.9. 1731 §); A. Logrenille Oulunkylän Nybondaksen tilasta vuokrattu 0.18 ha:n suuruinen alue (29.9. 1732 §); I. Lundstenille Herttoniemen Sofielundin tilasta vuokrattu n. 1 ha:n alue (29.9. 1733 §) sekä Tammisalosta 19.12.

tehdyllä kauppakirjalla ostetut tontti-, katu- ja torialueet (22.12. 2299 §). Lisäksi siirrettiin tonttiosaston hallintoon sopimus, joka koski Marjaniemen Sähköosuuskunnan oikeutta pitää sähköjohtoa kaupungin maalla (17.3. 535 §).

Piirustusten hyväksyminen. Lautakunta hyväksyi puolestaan mm. raajarikkoisten koulukodin piirustukset (14.1. 86 §); korttelin n:o 727 tonteille n:o 1 ja 14 rakennettavien ns. läpikulkutalojen piirustukset (21.4. 712 §); Helsingin Invaliidien Asunnot oy:n toipilaskoti- ja asuntorakennuksen piirustukset (26.5. 986 §); Maunulan Kansanasunnot oy:n asuntoalueen lämpökeskusrakennuksen laajennuspiirustukset (26.5. 987 §); Maunulaan rakennettavan vanhusten asuntolan piirustukset (3.6. 1039 §); maansaantiin oikeutetuille Herttoniemeen rakennettavien kerrostalojen piirustukset (1.9. 1521 §); Pakilan uuden suomenkielisen kansakoulun piirustukset (20.10. 1867 §); Barnavårdsföreningen i Finland -nimisen yhdistyksen Kallion lastenhoitorakennuksen laajennuspiirustukset (27.10. 1924 §); Linnanmäen huvipuiston muuntamo- ja käymälärakennusten piirustukset (Tonttij. 19.6. 317 §) sekä Puotinkylän Työväentalo oy:n sauna- ja käymälärakennuksen piirustukset (Tonttij. 19.6. 318 §). Lisäksi hyväksyttiin suuri määrä asuin-, tehdas- ja varastorakennusten piirustuksia sekä vanhojen rakennusten muutospiirustuksia.

Omakotitalojen edelleen vuokraaminen sekä asuntopinta-alojen ylitykset. Eräissä tapauksissa myönnettiin lupa lainoitetun omakotitalon vuokralle antamiseen vuodeksi tai vuotta lyhyemmäksi ajaksi (Tonttij. 7.2. 78 §, 8.5. 224 §). Niissä tapauksissa, joissa todettiin luvattomasti ylitetyn Aravan lainoittaman omakotitalon asuntopinta-alaa, ehdotettiin kaupunginhallitukselle, että talonomistaja velvoitettaisiin purkamaan luvattomat rakennelmat tai hyväksymään muutospiirustukset, jolloin lainasta sanottaisiin osa irti (Tonttij. 7.2. 77 §).

Luvan myöntäminen Aero oy:lle tilapäisen avokatoksen rakentamiseen. Aero oy. oikeutettiin rakentamaan Malminrinteen puoleiselle Kampin torille muuntoaseman viereen n. 5 x 13 m:n suuruinen, lautarakenteinen avokatos, jossa oli päätyseinät sekä matala matkatavaratiski. Oikeus myönnettiin heinäkuun 1 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi 7 500 mk:n kokonaiskorvauksesta sekä eräillä ehdoilla. Myöhemmin hyväksyttiin katoksen piirustukset (3.6. 1048 §, 16.6. 1128 §).

Oy. Karl Fazer ab:n vuokraoikeus, joka koski tunnelin rakentamista Perämiehenkadun alitse yhtiön omistamien tonttien n:o 5/120 ja 24/123 välille, päätettiin merkitä anomuksesta irtisanotuksi joulukuun 31 p:stä 1951, koska yhtiö oli luopunut tunnelin rakentamisesta (Tonttij. 10.1. 14 §).

Messukenttä. Lautakunta oikeutti Suomen Messut osuuskunnan käyttämään Messukentän nurmikkokolmiosta 800 m^2:n suuruista aluetta kevätmessujen ulkonäyttelyalueeksi tavanmukaisilla ehdoilla. Korvaus alueen käytöstä oli 8 000 mk (10.3. 483 §). Messukentän eteläisestä päästä luovutettiin osuuskunnalle 8 000 m^2:n suuruinen alue huhtikuun 18 p:stä 29 p:ään autonäyttelyn ulkoalueeksi 40 000 mk:n korvauksesta (17.3. 526 §).

Eläintarhanajot. Lautakunta päätti luovuttaa tavanmukaisen puistoalueen Eläintarhanajojen järjestämistä varten toukokuun 11 p:nä Eläintarhanajojen toimikunnan käyttöön 100 000 mk:n korvauksesta samoilla ehdoilla kuin edellisenäkin vuonna. Harjoitusajot saatiin suorittaa 9 ja 10 p:nä poliisiviranomaisten kanssa sovittavana aikana (21.4. 704 §).

Koiravaljakkoajot. Useille yhdistyksille myönnettiin lupia koiravaljakkoajojen järjestämiseen lapsille talvikautena 1952/53 puistoissa ja leikkikentillä. Luvat myönnettiin määrätystä kokonaiskorvauksesta sillä ehdolla, ettei paikallisten kelkkamäkien eikä luistinratojen toimintaa häiritty (10.11. 2006 §, 8.12. 2198, 2199 §, 15.12. 2257 §).

Urheilukilpailut, ulkoilmajuhlat ja -kokoukset. Kertomusvuoden aikana myönnettiin lukuisasti lupia erilaisten urheilukilpailujen järjestämiseen kaupungin puisto- ym. alueilla enimmäkseen pienestä korvauksesta sekä ehdoilla, jotka koskivat kilpailualueen eristämistä, liikenteen järjestelyä kilpailujen aikana, alueen siistimistä jälkeenpäin ym.

Lautakunta oikeutti XV Olympia Helsinki -nimisen yhdistyksen järjestämään olympiakisojen maratonjuoksu-, kävely- ja maantiepyöräilykilpailut

korvauksetta ja käyttämään reittien varrella olevia kaupungin omistamia vapaita maa-alueita katsomotarkoituksiin (30.6. 1184 §).

Lisäksi myönnettiin lupia erilaisten ulkoilmajuhlien ja -tilaisuuksien järjestämiseen tavanmukaisilla ehdoilla sekä ilman kaupungille suoritettavaa korvausta. Lautakunta oikeutti tonttiosaston päällikön myöntämään anotut luvat juhannuskokkojen polttamiseen; näitä lupia myönnettiin eri yhdistyksille.

Lupa kelkkamäen rakentamiseen. Oy. Strömberg ab:lle myönnettiin oikeus rakentaa kelkkamäki Pitäjänmäelle kaupungin maalle Kornetin- ja Takomontien väliseen rakentamattomaan kortteliin, sillä ehdolla, että mäkeä saivat lapset yleisesti käyttää ja että yhtiö sitoutui poistamaan mäkirakennelmat paikalta kuukauden kuluessa, jos tonttiosasto niin vaatisi (22.12. 2305 §).

Kaupungin ja Helsingin Osakepankin välinen tilitys. Hyväksyttiin kaupungin ja Helsingin Osakepankin välinen tilitys niistä tuloista ja menoista, joita kaupungilla oli ollut v. 1951 entisistä kortteleista n:o 532 ja 272 sekä Verkkosaarista (21.4. 711 §).

Lähivuosien katu-, viemäri- ja vesijohtorakennusohjelma päätettiin lautakunnan puolesta hyväksyä ja lähettää ehdotus kaupunginhallitukselle (9.6. 1086 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: tonttien luovuttamista sähkö- ja kaasulaitosten asentajien asuinrakennuksia varten (7.1. 23 §); lainan ottamista valtiolta omakotirakennustoimintaa varten (7.1. 25 §, 22.12. 2303 §); kiinteistöjen ostoa (14.1. 82,84 §, 21.1. 145 §, 10.3. 479 §, 17.11. 2054 §, 15.12. 2256 §); lisävaihteen rakentamisoikeutta Wärtsilä-yhtymän pistoraiteeseen (14.1. 90 §); erään kaupungin ostaman alueen kauppahinnan koron maksamista (21.1. 136 §); korttelin n:o 721 tontilla n:o 1 olevan jyrkänteen reunan aitaamista (4.2. 234 §); korttelin n:o 37 tontin n:o 14 vuokraehtojen määräämistä (4.2. 243 §); Valtameri oy:n yksityisraiteen rakentamista Pitäjänmäen teollisuusalueelle (11.2. 286 §); kiinteistöjen myyntiä (18.2. 324 §, 25.2. 377 §, 21.4. 699 §, 12.5. 853 §, 3.6. 1040 §, 20.10. 1864 §, 17.11. 2053, 2061 §, 1.12. 2152 §, 22.12. 2304 §); Oy. Nobel Standard ab:n Koirasaaren öljylaiturin piirustusten hyväksymistä ja vuokrasopimuksen täydentämistä (18.2. 326 §); tonttien ja alueiden vuokralleantoa (25.2. 385 §, 21.4. 707 §, 26.5. 982,986,992 §, 29.7. 1373 §, 4.8. 1412 §, 13.10.1811 §, 3.11. 1968 §, 1.12. 2147 §); tonttien myynnissä suoritettavan käsirahan korottamista ja tontinmyyntiluettelon vuosittaisen laatimisvelvollisuuden poistamista (3.3. 424 §); siirtolapuutarhaneuvojan oikeuttamista kantamaan omakotipiirustusten myynnistä kertyviä maksuja (10.3. 476 §); Alkoholiliikkeen pistoraidesopimuksen siirtämistä kiinteistölautakunnalle (10.3. 485 §); Marttilan omakotialueen tonttien vuokria (17.3. 524, 525 §); teollisuustonttien vuokrasopimusehtoja vastaavan vuokra-ajan pidentämisoikeuden myöntämistä Kyläsaaren varastoalueiden vuokraajille (17.3. 533 §); eräiden vuokrasopimusten indeksivuokrien vahvistamista (21.4. 705 §, 8.9. 1569 §); autonhuolto- ja bensiininjakeluasemien vuokrankorotusten alistamista sosiaaliministeriön vahvistettavaksi (5.5. 802 §); aluevaihtoja (5.5. 809 §, 30.6. 1179 §, 6.10. 1771 §, 27.10. 1923 §); Herttoniemen vuokra-alueiden lunastustoimituksessa noudatettavaa järjestelyä (19.5. 923 §); Pohjois-Haagan I asuntoalueen tonttien myyntihintojen vahvistamista sekä vahvistettujen myyntihintojen tarkistamista (16.6. 1119 §); pysäköinnin kieltämistä Etel.Rautatiekadun osalla (30.6. 1183 §); maansaantiin oikeutetuille kertomusvuonna rakennettavien kerrostalojen tonttien hintojen ja vuosivuokrien vahvistamista (15.7. 1263 §); sosiaaliministeriön hyväksymisen hankkimista eräiden tonttien vuokrien kultaklausuuliehtojen soveltamiselle (15.7. 1271 §); tonttien varaamista eri tarkoituksiin (4.8. 1411 §, 1.12. 2143 §, 8.12. 2203 §); komitean asettamista selvittämään teollisuusalueiden raidekysymyksiä (11.8. 1439 §); Pirkkolan ja Pakilan omakotialueiden teiden kunnossapitoa ja talviaurausta (22.9. 1664 §); eräiden katujen kunnostamista (22.9. 1675 §); Jalokoivu oy:lle vuokrattujen tonttien vuokran alentamista (6.10. 1766 §); Vallilan asunto-osuuskunnan kuoletuslainojen maksamista (13.10. 1805 §); Invaliidisäätiölle luovutetun Ruskeasuon tontin luovu-

tusehtojen tarkistamista (20.10. 1861 §); oikeuden myöntämistä hajoituskaivon rakentamiseen Laajalahdentien jalkakäytävän alle (3.11. 1971 §); oikeuden myöntämistä lämpöjohtokanavan rakentamiseen Santavuorentien alitse (10.11. 2010 §); tontin luovutusta Salmisaaren höyryvoimalaitoksen henkilökunnan asuinrakennusta varten (24.11. 2096 §); ajotien järjestämistä Pohjois-Haagan korttelin n:o 29112 tontille n:o 3 (8.12. 2197 §); maanlunastustoiminnan saattamista entistä järkiperäisemmälle kannalle (8.12. 2205 §); rakennusten purkamista Meilahden huvila-alueelta n:o 26 c (22.12. 2304 §) sekä erään omakotitalon piirustusten muuttamista (Tonttij. 10.1. 6 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: tonttien varaamista eri tarkoituksiin (7.1. 18 §, 14.1. 87,102,103 §, 21.1. 142 §, 18.2. 330 §, 25.2. 386 §, 26.3. 567 §, 16.6. 1134 §, 30.6. 1191 §, 29.7. 1359 §, 8.9. 1572 §, 20.10. 1860 §, 1.12. 2145 §, 8.12. 2196 §); tonttien ja alueiden myyntiä (7.1. 19 §, 26.3. 574 §, 16.6. 1132 §, 29.7. 1358 §, 22.9. 1681 §); tonttien ja alueiden vuokralleantoa (7.1. 28 §, 11.2. 298 §, 18.2. 332 §, 29.9. 1720 §, 22.12. 2306 §); Pakilan omakotialueen eräiden Kyläkunnantien varrella olevien tonttien tienpuoleisten rajojen siirtämistä (28.1. 187 §); aluevaihtoja (4.2. 231 §, 29.7.1356, 1370 §, 29.9. 1730 §); yhdistysten avustamista (4.2. 236 §, 4.2. 242 §); ehdotuksia kaupungin tonttipolitiikan muuttamiseksi (11.2. 287 §, 5.5. 805 §); rautatieraiteiden rakentamista Pitäjänmäen ja Herttoniemen teollisuusalueille (18.2. 337,338 §); valtion virastojen kalliosuojasta tehtävän sopimuksen ehtojen määräämistä (25.2. 375 §); Suomen Hotelli- ja Ravintolakoulusäätiön koulutalosuunnitelman ja piirustusten hyväksymistä (25.2. 388 §, 1.9.1524 §); valtion suoritettavaa lisäkorvausta Föreningen Gubbhemmet i Helsingfors -nimiselle yhdistykselle (3.3. 428 §); Maunulan Pienasunnot oy:n pihamaiden jatkuvan hoidon järjestämistä (3.3. 436 §); kerrostalojen rakentamista Talin Pajamäen alueelle (10.3. 484 §, 28.4. 768 §); eräitä Laajalahden tontinvuokraajia koskevia ulosottotoimenpiteitä (26.3. 575 §); Tammisalossa olevan puistoalueen lunastamista (31.3. 609 §); sosiaaliministeriön hintaosaston kirjelmää tontinvuokrien säännöstelystä (31.3. 610 §); halpakorkoisten kiinnelainojen myöntämistä pienkiinteistönomistajille peruskorjauksia varten (7.4.651 §); invalideille vuokrattujen Marttilan omakotitonttien vuokraehtojen muuttamista (7.4. 659 §); eräiden asunto-osakeyhtiöiden laina-anomuksia (7.4. 660 §, 19.5. 921 §, 16.6. 1125 §); lainatakuiden myöntämistä maanhankintalain mukaisten asuntotonttien rakennustöiden loppuunsaattamiseksi (21.4. 697 §); autonhuolto- ja bensiininjakeluasemien vuokralleantoa, säiliöiden sijoitusta ym. (28.4. 755,762 §); Helsingin Yliopiston vapauttamista asettamasta vakuutta rakentamisvelvollisuuden täyttämisestä (12.5. 861 §); Laajalahdesta maanhankintalain tarkoituksiin pakkolunastetuista alueista kaupungilta vaadittavaa hintaa (12.5. 867 §); Ilotulitus oy:n räjähdysainevaraston sijaintia (26.5. 984 §); vanhusten asuntolan rakentamista Maunulaan (3.6. 1039 §); tonttien ja alueiden ostamista (3.6. 1041 §, 30.6. 1189 §, 15.9. 1615 §, 22.9. 1665 §, 17.11. 2059 §); valituksia Laajalahden asuntoalueen kyläteitä koskevan maanmittaustoimituksen johdosta (3.6. 1046 §); Vallilaan rakennettavan ns. läpikulkutalon piirustuksia (16.6. 1133 §); maanlunastustoiminnan saattamista entistä järkiperäisemmälle kannalle sekä Haltiavuoren alueen osan luovuttamista maanhankintalain tarkoituksiin (15.7.1260 §); Etelärantatien leventämiseen tarvittavien alueiden hinnan määrittelyä (15.7.1264 §); korttelin n:o 101 tontin n:o 4 kohdalla olevan jalkakäytävän kuntoonpanon määräajan lykkäämistä (15.7. 1265 §); kaasulaitoksen Malmin turvehiiltämörakennuksen myyntiä ja alueen vuokralleantoa (15.7. 1273 §); Aleksanterinkatu 13 -nimisen yhtiön rakennuksen korottamisanomusta (4.8. 1410 §); Urlus osuuskunnan tontin lunastuslainan siirtoa Urlus säätiön nimiin (4.8. 1417 §); eräiden Marjaniemen huvilanomistajien anomusta saada kustannuksellaan vetää vesijohtoputki palokaivosta (25.8. 1468 §); luvan myöntämistä Imatran Voima oy:lle rakettimoottorin kokeiluun Vanhassakaupungissa (1.9. 1520 §); Teirilän tilasta pakkolunastetun maatalousmaan hintaa laskettaessa tapahtuneen virheen oikaisua (1.9. 1522 §); määrärahan ottamista v:n 1953 talousarvioon Työkeskus Toimelan Tukiyhdistyksen siirtolapuutar-

hatoimintaa varten (8.9. 1571 §); Hakasalmen oy:n uudisrakennuksen julkisivun korkeutta (15.9. 1614 §); kesävesijohdon rakentamista Työkeskus Toimelan siirtolapuutarhaa varten (22.9. 1672 §); Asunto-oy. Vallilan Pienasunto -nimisen yhtiön kuoletuslainojen takaisin maksamista ja yhtiöjärjestyksen muuttamista (13.10. 1808 §); Oy. Elo ab:n sivuraiteen rakennusanomusta (13.10. 1817 §); ruotsalaisen kauppakorkeakoulutalon rakennuskustannusten vahvistamista ja kaupungin saatavien postponoimista (13.10. 1818 §); Pakilan uuden suomenkielisen kansakoulun tonttia ja viemäröimissuunnitelmaa (20.10. 1867 §); Hokava oy:lle Malmi-Tapanilasta luovutettavaksi ehdotetun alueen ja rakennusten luovutusehtojen tarkistamista (27.10. 1919 §); Merimiehenkadun osan vuokraamista Suomen Kaapelitehdas oy:lle tilapäiseksi varastoalueeksi (10.11. 2009 §); jaloittelupaikkojen järjestämistä koirille (15.12. 2250 §); teollisuustonttien luovutusehtojen tarkistamista (15.12. 2251 §); ns. keskusautotallikomitean mietintöä (15.12. 2260 §); Karjalan yhteiskoululle varatun tontin vaihtamista (22.12. 2300 §) sekä omakotirakennusneuvonnan tehostamista (22.12. 2301 §).

Maistraatille annettiin lausuntoja maanalaisten bensiinisäiliöiden sijoittamisesta (7.1. 30 §, 21.1. 144 §, 28.4. 754 §, 26.5. 991 §, 25.8. 1478 §) sekä varastoalueen aitaamisesta (Tonttij. 10.1. 10 §).

3. Kiinteistötoimiston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Viljelyssuunnitelma kertomusvuodeksi hyväksyttiin maatalousosaston ehdotuksen mukaisesti (Maa- ja metsätj. 20.3. 20 §).

Inventoimishinnat. Päätettiin vahvistaa yleisimpien maataloustuotteiden inventoinnissa noudatettavat hinnat (Maa- ja metsätj. 28.11. 91 §).

Maatilojen tarkastukset. Merkittiin tiedoksi tulokset niistä tarkastuksista, jotka maa- ja metsätalousosasto suoritti kaupungin maatiloilla Vartiokylässä, Rastilassa, Kastellissa, Pohjois-Herttoniemessä, Fallkullassa, Suutarinkylässä, Haltialassa, Hirvihaarassa, Kaarelassa, Leppävaarassa ja Talissa (Maa- ja metsätj. 19.6. 44 §, 8.8. 48 §, 30.9. 61 §).

V:n 1952 tärkeimmät maanviljelyskonehankinnat hyväksyttiin (Maa- ja metsätj. 12.2. 10 §).

Pukinmäen tilan AIV-tornin rakennussuunnitelma, joka oli laadittu Silorakennus oy:n kanssa, päätettiin hyväksyä (Maa- ja metsätj. 20.3.25 §).

Sadonkorjuutilanne lokakuun 2 p:nä. Merkittiin tiedoksi selostus sadonkorjuutilanteesta lokakuun 2 p:nä ja todettiin, että epäedullisten sääsuhteiden vuoksi sadon kypsyminen oli ollut tavallista hitaampaa ja sadonkorjuu oli vielä kesken. Kevätvehnästä oli korjaamatta 54.4 %, kaurasta 7.6 % ja perunasta 49.6 % (Maa- ja metsätj. 6.10. 64 §).

Maatalousosaston hoitoon päätettiin määrätä Suutarilan kylässä olevan Bertkullan tilan RN 5^{5} ja Uusitalon tilasta RN 3^{7} ostetun n. 2.71 ha:n suuruisen alueen viljelyspalstat (19.5. 904 §); Tapanilan tilasta K. 127 RN 7^{323} ostettu n. 0.599 ha:n suuruinen alue (29.7. 1333 §) sekä Herttoniemestä Viikin tilasta maanviljelijä V. Boströmille vuokrattu n. 0.42 ha:n suuruinen alue (6.10. 1764 §).

Vuokralle annetut viljelyspalstat. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle seuraavat viljelyspalstat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Haaga RN 1^{140}, 1.5 ha	Ajuri A. Lilja[4]	31.12.1953[1]	9 000[3]
" Backas RN 2^{755}, 4.3 ha	Ajuri K. Vilen[5]	S:n	24 000[3]
" Vähä-Huopalahden kylä, 3.55 ha	Helsingin Maatalouskerhoyhdistys[6]	31.12.1957	32 000
Herttoniemi RN 4^{3} ja 5^{21}, 3 ha	Maanviljelijä V. Boström[7]	31.12.1953[1]	15 000[3]
Kottbyn yksinäistaloa RN 1^{6}, n. 1.25 ha	Hevosmies C. Ivanoff[8]	31.12.1952[1]	2 000[2]
Malmi, Haagan tila RN 2^{231}, 0.75 ha	Helsingin evankelisluterilaiset seurakunnat[9]	S:n	11 250[3]

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra, mk
Malmi, Tapanila ja Viikinmäki, 6.7 ha	Helsingin Maatalouskerho-yhdistys [6]	31.12.1953[1]	48 000
" Stensböle RN 1^{7} ja Tallbacka RN 8^{93}, 1.62 ha	Maanviljelijä K. Nummelin[10]	S:n	9 700[3]
" Tallbacka RN 8^{157}, 0.15 ha	Herra B. Stigell[11]	31.12.1952[1]	1 000[2]
" Toivola RN 7^{117}, 0.111 ha	Autonkuljettaja E. Lehtinen[12]	31.12.1953[1]	1 000[3]
" Sunnuntaipalstat RN 2^{181}, 0.09 ha	Huvilanomistaja K. Hagel[13]	S:n	1 000[3]
" Pukinmäki ja Viikinmäki, 7.22 ha	Liikemies G. Öhrnberg[14]	"	40 000[3]
" tiloista Pehrs, Tallbacka, Stensböle ja Påhls, laidunta 0.65 ha ja peltoa 3.87 ha	Maanviljelijä K. Nummelin[15]	"	20 700[3]
" tiloista Påhls, Ströms ja Stormossaängen, 2.41 ha	Maanviljelijä I. From[16]	"	15 800[3]
Nybondas RN 5^{1}, 1.67 ha	Maanviljelijä R. Lindbäck[17]	31.12.1952[1]	10 000[2]
Oulunkylän kartano RN 6 ja Nybondas RN 5^{1} ja 5^{2}, laidunta 1.9 ha ja peltoa 23.6 ha	" [18]	31.12.1953[1]	140 000[3]
" " RN 6, 51^{b}, 0.045 ha	Kauppias H. Ahlroth[19]	31.12.1952[1]	500[3]
" " " " 4.65 ha	Maanviljelijä V. Lindström[20]	31.12.1953[1]	30.000[3]
Pakila, Murmästars RN 2^{59}, 1.02 ha	Ajuri S. Hanhinen[21]	S:n	6 000[3]
Tapanila, Rasmus RN 8^{455}, 70 m^2	Herra E. Saarinen[22]	31.12.1952[1]	200[3]
Tapaninkylä, Åsmus 65 RN 5^{32} ja Åsmus 7 RN 5^{286}, 6.17 ha	Helsingin Taimistot oy.[23]	{31.3.1953 31.12.1957	{74 040 6 730[3]
Viikinmäki RN 2^{4}, 1.68 ha	Maanviljelijä Matti Kuisma[24]	31.12.1952[1]	12 000[3]

Viljelyspalstojen vuosivuokra maksettiin etukäteen joko vuosittain tai puolivuosittain. Eräiden vuokrauksien yhteydessä sanottiin irti vuokraajien entiset maanvuokrasopimukset päättyviksi kertomusvuoden lopussa.

Taulukossa mainittujen viljelysalueiden lisäksi vuokrattiin maanviljelijä G. Öhrnbergille Stensbölen tilalla oleva lato, joka oli kunnostettava, katettava ja maalattava v:n 1953 aikana maatalousosaston määräysten mukaisesti. Maanviljelijä M. Kuismalle vuokrattiin hänen vuokra-alueellaan oleva perunakellari sekä maanviljelijä R. Lindbäckille neljä latoa, perunakellari ja riihirakennus, jonka vuokraaja sai sisustaa talliksi.

Tontin vuokraaminen Pukinmäen Vapaaehtoiselle Palokunnalle. Yhdistykselle päätettiin vuokrata Malmilta Tallbackan tilasta RN 8^{93} n. 0.37 ha:n suuruinen ns. VPK:n tontti tammikuun 1 p:stä alkaen viideksi vuodeksi 500 mk:n vuosittain etukäteen maksettavasta vuosivuokrasta, mikä huhtikuun 1 p:stä alkaen oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana 50 mk. Vuokrasopimus tehtiin tavanomaisten ehtojen lisäksi sillä ehdolla, että vuokraajalla oli vapaa siirto-oikeus ja vuokraajan oli vastattava mahdollisista kadun rakentamiskustannuksista (4.2. 244 §).

---

1) Sopimus jatkuu sen jälkeen vuoden kerrallaan, irtisanomisaika 2 kk. - 2) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin huhtikuun 1 p:stä 1952 alkaen. - 3) Vuokra sidottu elinkustannusindeksiin huhtikuun 1 p:stä 1953 alkaen. - 4) Maa- ja metsätj. 28.11. 83 §. - 5) S:n 28.11. 84 §. - 6) Kiint.ltk. 20.10. 1873 §. - 7) Maa- ja metsätj. 28.10. 75 §. - 8) S:n 12.2. 5 §, 20.3. 27 §. - 9) S:n 13.6. 33 §. - 10) S:n 30.9. 58 §. - 11) S:n 12.2. 7 §. - 12) S:n 30.9. 54 §. - 13) S:n 28.10. 67 §. - 14) S:n 28.10. 69 §. - 15) S:n 28.10. 74 §. - 16) S:n 28.11. 80 §. - 17) S:n 12.2. 6 §. - 18) S:n 28.11. 87 §. - 19) S:n 13.6. 41 §. - 20) S:n 28.11. 89 §. - 21) S:n 28.11. 82 §. - 22) S:n 13.6. 34 §. - 23) Kiint.ltk. 6.10. 1776 §; maa- ja metsätj. 30.9. 56 §. - 24) Maa- ja metsätj. 6.10. 71 §.

Stensbölen tilasta vuokratun viljelysalueen vuokraoikeuden siirto. Pienviljelijä H. Täckenströmille Malmin Stensbölen tilasta vuokrattua 4,32 ha:n peltoaluetta koskeva vuokrasopimus päätettiin siirtää työntekijä V. Alhokarille tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen muuten entisillä ehdoilla, paitsi että vuosivuokraksi vahvistettiin 25 000 mk (Maa- ja metsätj. 30.9. 55 §).

Vuokra-alueiden pienentäminen. Maria Holmbergin perikunnan käyttöön jäävän Kaarelan kartanon viljelysalueen pinta-alaksi päätettiin maaliskuun 14 p:stä alkaen merkitä 80,65 ha, millä perusteella viimeisen vuokrakauden vuokrakin laskettiin (28.1. 199 §).

Katsastaja Y. Hietasella Pakilan Murmästars RN 2^{59} -nimisestä tilasta vuokralla olleen alueen suuruudeksi päätettiin tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen merkitä 1,68 ha. Vuosivuokraksi vahvistettiin 10 000 mk muiden vuokraehtojen jäädessä ennalleen (Maa- ja metsätj. 28.11. 81 §).

Vuokrasopimusten irtisanominen. Joukko maanvuokrasopimuksia sanottiin irti kertomusvuoden aikana tai merkittiin vuokraajien irtisanomiksi (Maa- ja metsätj. 12.2. 4,6 §, 28.10. 66,68,70,72 §, 28.11. 79,80,83,87,89 §).

Indeksiehtoiset maanvuokrat. Indeksin nousun johdosta vahvistettiin kertomusvuoden huhtikuun 1 p:stä alkaen indeksiehtoisten maanvuokrien korotukset (Maa- ja metsätj. 20.3. 26 §).

Tilapäisten perunapalstojen vuokralleanto. Maatalousosasto oikeutettiin suorittamaan harkintansa mukaan tilapäisiä perunapalstojen vuokrauksia (Maa- ja metsätj. 20.3. 20 §).

Pukinmäen kalliosuojat. Rake oy:n vuokrasopimus, joka koski Pukinmäen Brusaksen tilalla RN 62 Pihlajamäen kalliossa sijaitsevaa kahta kalliosuojaa, merkittiin anomuksesta päättyväksi huhtikuun 31 p:nä. Kesäkuun 1 p:stä vuokrattiin ko. kalliosuojat Suomen Filmiteollisuus oy:lle 1 550 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 2 kk. Mikäli vuokraaja varastoi kellareihin tulenarkoja aineita, tuli varastoinnin tapahtua siitä annettujen asetusten ja säädösten mukaisesti (Maa- ja metsätj. 9.4. 28 §, 13.6. 32 §).

Malmin ampumaradalle johtava puolustusministeriön sähkölinja. Puolustusministeriön kiinteistötoimisto oikeutettiin tammikuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi pitämään Malmin Sonabyn ja Stensbölen tilojen mailla öljykatkaisijakoppi ja kolme sähköjohtopylvästä, joista yksi kaksoipylväs, seuraavilla ehdoilla: korvaus linjan pidosta on kolmen kk:n ajalta 500 mk, mikä on maksettava rahatoimistoon vuosineljänneksittäin etukäteen; ellei sitä määräaikana suoriteta, on langenneille erille maksettava 10 % sakkokorkoa; sopimuksen irtisanomisaika on kummaltakin puolen 3 kk; linja on kuitenkin sopimusaikana, jos kaupungin etu sitä vaatii, siirrettävä toiseen paikkaan puolustusministeriön toimesta ja kustannuksella; sopimusajan päättyessä on ministeriön vietävä alueelta pois pylväät ja öljykatkaisijakoppi ja saatettava alue kaupungin hyväksymään kuntoon (Maa- ja metsätj. 20.3. 21 §).

Malmin Sähkölaitokselle tilapäisen sähkömuuntajan paikaksi päätettiin vuokrata Tallbackan tilasta RN 8^{93} n. puolen aarin suuruinen alue tammikuun 1 p:stä alkaen, irtisanomisaika 2 kk, 200 mk:n vuosivuokrasta tavanomaisilla ehdoilla. Vuokraaja oli oikeutettu rakentamaan alueelle esitettyjen piirustusten mukaisen muuntajan (18.2. 341 §).

Kalastusvaja-alueen vuokraoikeuden siirto. Viikinmäen tilaan RN 2^{4} kuuluvalla Reininniemellä sijaitsevan, kalastaja A. Ellenbergillä vuokralla olleen kalastusvaja-alueen uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin maaliskuun 20 p:stä alkaen sairaanhoitaja C. Skogster entisillä ehdoilla. Vuokra korotettiin 1 000 mk:ksi tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen (Maa- ja metsätj. 20.3. 16 §).

Ab. Julius Tallberg oy:n räjähdysainevaraston vuokran korottaminen. Ab. Julius Tallberg oy:lle räjähdysainevarastoa varten Kaarelan metsästä vuokratun alueen vuosivuokra päätettiin korottaa tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen 15 000 mk:ksi, mikä oli maksettava vuosittain etukäteen (Maa- ja metsätj. 30.9. 60 §).

Oikeus pitää rakennuksia kaupungin maalla. Rouva I. Lundstenille myönnettiin oikeus pitää omistamansa rakennukset Herttoniemen tilan RN 5^{27} maalla kertomusvuoden loppuun 4 000 mk:n korvauksesta (Maa- ja metsätj. 20.3. 18 §).

Lisäksi myönnettiin vuoden aikana eräitä lupia pitää paikoillaan työkaluvajaa, latoa tai muuta vastaavanlaista rakennusta vuokra-alueella, sillä ehdolla että rakennus tarvittaessa tai viimeistään vuokrakauden päättyessä oli poistettava ilman kaupungille aiheutuvia kustannuksia.

Jäiden otto Vantaanjoesta. Maatalousosasto oikeutettiin myöntämään lupia jäiden myyntiin Vantaanjoesta 12 mk:n hinnasta m^2:ltä (Maa- ja metsätj. 20.3. 17 §).

Turpeen myynti. Maatalousosasto oikeutettiin myymään Puutarhatoimisto oy:lle Haagan-Pirkkolan tiealueelta turvetta enintään ruokamultakerroksen vahvuudelta ja 500 m^2:n alalta 500 mk:n hinnasta m^3:ltä (3.6. 1053 §).

Työsuhteen perusteella vuokralle annettujen asuntojen vuokrat päätettiin korottaa joulukuun 1 p:stä alkaen 25 %. Työntekijöiden asuntojen kuukausivuokraksi vahvistettiin 32-47 mk/m^2 (Maa- ja metsätj. 28.11. 90 §).

Maataloustyöntekijöiltä perittävien maataloustuotteiden ja halkojen hinnat. Maidon hinnaksi vahvistettiin 25 mk/l ja viljatuotteiden kilohinnoiksi: ruisjauhot 35 mk, grahamjauhot 36 mk, vehnäjauhot 46 mk, ohrajauhot 46 mk, kaurajauhot 27 mk, kauraryynit 44 mk, ohraryynit 47 mk, mannaryynit 47 mk sekä herneet 45 mk (Maa- ja metsätj. 12.2. 13 §).

Kaupunginhallitukselle tiedoitettiin, että jaosto oli vahvistanut maataloustyöntekijöille luovutettavien halkojen hinnoiksi maaliskuun 1 p:stä alkaen: koivuhalot 950-1100 mk/m^3, havuhalot 900-1050 mk/m^3 ja sekahalot 850-1000 mk/m^3 (29.7. 1379 §; maa- ja metsätj. 13.6. 38 §).

Saunamaksut. Vahvistettiin ne taksat, joita oli noudatettava kaupungin maatilojen saunoja kylpemiseen tai pesutupana käytettäessä (Maa- ja metsätj. 20.3. 23 §).

Maatalousosaston auton käyttö opintomatkohin. Maatalousosaston viranhaltijat oikeutettiin kaupunginagronomin harkinnan mukaan ja hänen esittämänsä ohjelman puitteissa suorittamaan maatalousosaston henkilöautolla muutamia opintomatkoja kesän aikana (Maa- ja metsätj. 13.6. 37 §).

Fallkullaan rakennettavan työntekijäin *saunan piirustukset* päätettiin hyväksyä (11.8. 1448 §).

Kyntökilpailujen järjestämislupa. Mäntsälän maamiesseuralle myönnettiin lupa järjestää Uudenmaan maanviljelysseuran alueen kyntökilpailut Hirvihaaran kartanossa. Kilpailuista ei aiheutunut tilalle mitään kustannuksia, mutta tulopuolelle voitiin merkitä n. 10 ha:n kyntötulos (Maa- ja metsätj. 30.9. 59 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: Fallkullan tilan päärakennuksen kahden huoneiston määräämistä virka-asunnoiksi (26.3. 577 §, 15.9. 1626 §; maa- ja metsätj. 20.3. 22 §); Malmin lentokentän ojan perkaamista ja kunnossapitoa (20.10. 1871 §) sekä Kaarelan kartanon viljelysmaiden vuokraamista Maatalouskoneiden Tutkimussäätiölle (3.11. 1976 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Helsingin Maatalouskerhoyhdistyksen avustuksia (3.3. 438 §, 29.7. 1378 §, 20.10. 1873 §); liitosalueen metsien ja tienvierustojen puhdistamista olympiakesäksi (21.4. 714 §) sekä Nikkilän sairaalan vesijohdon uusimisen vuoksi eräille maanviljelijöille aiheutettua vahinkoa (13.10. 1820 §).

4. Kiinteistötoimiston metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Laidunmaan vuokralleanto. Maanviljelijä G. Oleniukselle päätettiin vuokrata kertomusvuoden kesäkaudeksi Rekolasta entiseltä Hiekka oy:n alueelta 0.537 ha 7 000 mk:n vuokrasta, sillä ehdolla ettei laidunmaaksi käytetty taimistoa kasvavaa metsämaata (21.4. 715 §).

Räntan-niminen luoto päätettiin vuokrata Kalatukkuliike A. Vainiolle kevätkalastuksen kalankuivausta varten heinäkuun 10 p:ään asti 3 500 mk:n etukäteen suoritettavasta vuokrasta sekä sillä ehdolla, että luoto oli käytön jälkeen täysin siivottava (31.3. 618 §).

Kalavesien vuokralleanto. Lautakunta päätti vuokrata viideksi vuodeksi maaliskuun 1 p:stä kalastaja A.V. Kortelaiselle Bredvikin tilan kalaveden RN 1^{35} 3 000 mk:n vuosivuokrasta, kalastaja V. Janssonille Laajalahden kalaveden RN 2^{664} 1 500 mk:n vuosivuokrasta sekä kalastaja O. Liljeströmille Laajalahden kalavedet RN 2^{748}, 1^{86} ja 1^{87} 1 500 mk:n vuosivuokrasta. Indeksiin sidotut vuokrat oli maksettava vuosittain etukäteen ja vuokrauksen ehtona oli lisäksi se, että kaupunki sai myöntää vuokratulle alueelle kotitarve- ja virkistyskalastusta varten ns. prikkalupia kohtuullisen määrän ja että vuokraaja avusti kalanviljelystyössä Laajalahdella (3.3. 441 §, 10.3. 486,487 §).

Vesilintujen metsästys. Poliisien ampumaseuralle myönnettiin oikeus metsästää alleja ja meriteeriä eräillä kaupungin omistamilla ulkosaarilla ja -luodoilla sekä näiden välisillä vesialueilla 1.10.-31.12. välisenä aikana vuodeksi kerrallaan, enintään kuitenkin kolmeksi vuodeksi, erinäisin ehdoin, joista mainittakoon, että kaupunki pidätti oikeuden myöntää metsästyslupia samalle alueelle myös muille Helsingissä toimiville metsästysseuroille sekä että yhdistys muiden metsästysluvan saaneiden yhdistysten kanssa on yhteisvastuussa järjestyksen säilymisestä alueella ja velvollinen huolehtimaan metsästyksen- ja riistanvalvonnasta muulloinkin kuin metsästyskautena. Luvasta perittiin vuosittain korvauksena 1 500 mk (1.9. 1530 §).

Kalanviljely- ja kalavesien hoitoavustukset. Lautakunta päätti jakaa kertomusvuonna kalanviljelyyn ja kalavesien hoitoavustuksiin varatun määrärahan siten, että Fiskodlingens Vänner -yhdistykselle myönnettiin 35 000 mk, Poliisi-Erämiehille 10 000 mk, Suomenlinnan Eränkävijöille 15 000 mk ja Suomen Kalamiesten Keskusliiton Helsingin piirille 40 000 mk. Avustuksen saajat velvoitettiin näyttämään toteen, että myönnetyt varat oli käytetty ko. tarkoituksiin (15.12. 2262 §).

Puutavaran hakkuuilmoitus. Helsingin metsänhoitolautakunnalle päätettiin lähettää ilmoitus v:n 1951 hakkuista, joita oli suoritettu n. 400 ha:n alueella. Hakkuumäärät olivat: järeää puuta yhteensä 43 048 j^3, josta havutukkeja oli 32 454 j^3, lehtipuita 2 952 j^3 ja paalupuita 7 642 j^3; pientavaraa oli yhteensä 7 102 pm^3, siitä kuusipaperipuita 12 pm^3, halkoja 6 675 pm^3 sekä muuta pientavaraa 415 pm^3 (3.3. 439 §).

Metsäsuunnitelma kaupungin metsiä varten päätettiin vahvistaa ja samalla kehotettiin kaupunginmetsänhoitajaa tekemään lautakunnalle yksityiskohtaiset esitykset niistä metsäsuunnitelmaan sisältyvistä ehdotuksista, joista kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen oli päätettävä (3.6. 1032 §).

Kivien louhintaluvat. Kertomusvuoden aikana myönnettiin kahdeksassa tapauksessa lupa louhia kiillegneissikalliota tai liuskakiveä Herttoniemen louhintapaikasta 600 mk:n kuutiometrihinnasta (21.1. 148 §, 18.2. 342 §, 26.3. 579 §, 19.5. 924 §, 29.7. 1377 §, 29.9. 1734, 1735 §, 20.10. 1874 §) ja yksi lupa graniittikallion louhintaan Laajalahden louhintapaikasta 500 mk:n hinnasta kuutiometriltä (19.5. 925 §).

Metsätalousosaston hoitoon määrättiin Ala-Tikkurilan kylästä Skogsskiftet-niminen tila RN 2^{47} (11.2. 278 §); Suutarilan kylässä olevan Bertkullan tilan RN 5^{5} ja Uusitalon tilasta RN 3^{7} ostetun n. 2,71 ha:n suuruisen alueen metsämaat (19.5. 904 §); Vantaanjoen varrelta Ab. Kottby Gård -nimiseltä yhtiöltä ostetut alueet, lukuunottamatta 6 000 m^2:n suuruista aluetta (26.5. 978 §); kiinteistöluettelokartan kuvioitten 39-43 osoittamat maat (25.8. 1488 §) sekä Tammisalosta joulukuun 19 p:nä tehdyllä kauppakirjalla ostetusta alueesta puisto- ja vesialueet (22.12. 2299 §).

Jäniksien metsästys. Neljässä tapauksessa myönnettiin lupa ampua jäniksiä siirtolapuutarha-alueilla maaliskuun 31 p:ään 1953 saakka. Alueilla olevia rakennuksia ja istutuksia ei saanut vahingoittaa eikä käyttää ajokoiraa. Saaliista oli tehtävä ilmoitus huhtikuun 15 p:ään mennessä metsätalousosastolle (20.10. 1875, 1876 §, 24.11. 2104 §, 1.12. 2156 §).

Variksien ampuminen. Kaupunginmetsänhoitaja oikeutettiin myöntämään lupia variksien ampumiseen kertomusvuoden aikana 3.3. 440 §).

Osaston auton käyttö opintomatkoihin. Metsätalousosasto oikeutettiin käyttämään kaupunginmetsänhoitajan harkinnan mukaan osaston autoa henkilökunnan jatkokoulutusretkeilyjen suorittamiseen (Maa- ja metsätj. 28.10. 77 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: metsäsuunnitelman hyväksymistä (21.1. 146 §) sekä määrärahan myöntämistä lähimetsien siistimiseen (17.3. 536 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: olympiakisojen järjestelytoimikunnan kirjelmää Laajalahden lentoasemaan liittyvistä järjestelyistä (7.1. 34 §); korvauksen hankkimista Toivoniemen tilasta siirtoväen pika-asutuslain nojalla erotetuille alueille jääneistä arvopuista (21.1. 147 §); Koivukylän tiehoitokunnan soranostoanomusta (26.3. 580 §); Herttoniemen kartanon puiston kunnostamista ja hoitoa (30.6. 1199 §) sekä merivoimien esikunnan anomusta saada pitää sähkökaapelia Lauttasaaren eteläkärjen ja Melkin välisellä vesialueella (29.7. 1375 §).

5. Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia, jotka on lähemmin selostettu v:n 1952 kunnallisessa asetuskokoelmassa n:o 135-180 sekä v:n 1953 kunnallisessa asetuskokoelmassa.

Asemakaavaehdotukset. Kaupunginhallitukselle puollettiin asemakaavaehdotuksia viemäröimissuunnitelmineen, jotka koskivat seuraavia alueita: 46. kaupunginosan korttelia n:o 46026 (4.2. 249 §); Herttoniemen itäisen asuntoalueen eteläosaa (25.2. 401 §); 29. kaupunginosan luoteisosaa (5.5. 817 §); Herttoniemen läntisen asuntoalueen eteläosaa (4.8. 1420 §); Oulunkylän aluetta (13.10. 1822 §) sekä 38. kaupunginosan luoteisosaa ja 39. kaupunginosan etelä- ja länsiosaa (17.11. 2064 §).

Lopullisen asemakaavan pohjaksi hyväksyttiin Vartiokylässä sijaitsevaa Bellbon tilaa koskeva asemakaavaluonnos (11.2. 303 §); Alppikylän pohjois- ja itäpuolella olevien alueiden asemakaavaehdotus (7.4. 668 §); Herttoniemen läntisen asuntoalueen etäläosan asemakaavaehdotus (5.5. 815 §); Mellunkylässä sijaitsevan tilan Nybro RN 2^{29} osan asemakaavaehdotus (15.9. 1637 §) sekä Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen asemakaavaehdotus (8.12. 2210 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Lautakunta päätti puoltaa kaupunginhallitukselle asemakaavaosaston laatimien, seuraavia kortteleita koskevien korkeustasopiirustusten vahvistamista: 2. kaupunginosan korttelia n:o 37 (28.4. 773 §); 10. kaupunginosan korttelia n:o 293 (10.11. 2021 §); 12. kaupunginosan kortteleita n:o 353,354 a,359 ja 365 (26.5. 1001 §, 20.10. 1878 §); 13. kaupunginosan korttelia n:o 401 (20.10. 1879 §); 14. kaupunginosan kortteleita n:o 477,484 ja 507 (28.4. 775 §, 26.5. 1000 §, 10.11. 2022 §); 15. kaupunginosan korttelia n:o 526 (3.3. 445 §); 20. kaupunginosan kortteleita n:o 785,787,791-794 (1.12. 2159 §); 21.kaupunginosan kortteleita n:o 665 ja 666 (30.6. 1211 §, 20.10. 1880 §); 23. kaupunginosan korttelia n:o 671 (27.10. 1930 §); 30. kaupunginosan kortteleita n:o 30013,30014,30016,30050,30056 (3.3. 444 §, 27.10. 1929, 1931 §); 31. kaupunginosan kortteleita n:o 31106,31131,31135 ja 31136 (3.6. 1056 §, 10.11. 2020 §); 46. kaupunginosan kortteleita n:o 22 ja 23 (3.3. 443 §) sekä 81. kaupunginosan kortteleita n:o 137 ja 138 (28.4. 774 §).

Eräiden Hermannin tonttien osien luovuttaminen Hämeentien leventämistä varten. Päätettiin, että Hermannin alueelta, Hämeentien varrella olevia tontteja luovutettaessa määrätään, että 5 m leveä istutuksia varten varattu tontinosa on tarvittaessa luovutettava korvauksetta katumaaksi (21.1. 152 §).

Laajalahden kansakoulun vesi- ja viemärijohdon rakentaminen. Espoon kunta oikeutettiin rakentamaan Laajalahden kansakoulun tontille kolmiosainen hajoituskaivo, jonka tilavuus henkeä kohden oli vähintään 100 l.

Likavedet oli johdettava rakennustoimiston katurakennusosaston laatiman piirustuksen mukaisesti. Viemäri oli mitoitettava siten, että siihen voitaisiin myöhemmin liittää kaikki ko. viemäröimisalueella olevat tontit. Vesijohto oli rakennettava liittyväksi SOK:n rakentamaan vesijohtoverkostoon (15.12. 2273 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: rakentamisoikeuden järjestelyä korttelin n:o 155 tontilla n:o 31 (7.1. 39 §); Etelärantatien järjestelyä (28.1. 209 §); yleisen käymälän rakentamista Tapanilaan (11.2. 301 §); Vähänkyröntien tilapäistä sulkemista (21.4. 724 §); jalkakäytävien kulmien pyöristämistä Lapinlahdentien ja Kalmistokadun risteyksen kohdalla (30.6. 1200 §); henkilövuokra-autoasemien merkitsemistä (30.6. 1206 §); istutusten järjestämistä Meritullintorille (30.6. 1209 §); suojakaiteiden rakentamista Simon- ja Kaivokadun risteykseen (29.7.1380 §); Pohjolankadun linja-autopysäkin siirtämistä (29.7. 1381 §); länteenpäin suuntautuvan linja-autoliikenteen järjestelyä (1.9. 1536 §); ajotien rakentamista Vilhovuorenkatu 11:n kiinteistöön puistoalueen kautta (8.9. 1584 §); vanhojen kaupunginosien terveyttämistä varten tarvittavan rakentamiskiellon jatkamista (10.11. 2025 §); liitosalueen eräiden osien rakentamiskiellon jatkamista (10.11. 2026 §); Johanneksentien leventämistä (24.11. 2109 §); ylikäytävän rakentamista Paciuksenkadun raitiotiekaistalle (24.11. 2110 §) ja Sanoma oy:n ja kaupungin välistä aluevaihtoa (8.12. 2212 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: ajotien rakentamista Koroistentie 7:n kohdalla (7.1. 35 §); urheiluja leikkikenttiä (7.1. 37 §, 14.1. 104,108 §, 28.1. 208 §, 18.8. 353 §, 12.5. 876 §, 15.7.1283 §, 13.10. 1825 §, 20.10. 1881 §); puistoja ja istutuksia (7.1. 41 §, 31.3. 624 §, 27.10. 1934 §); vesi- ja viemärijohtojen rakentamista (7.1. 43 §, 29.9. 1739 §); kadunnimikilpien asettamista Paloheinän asuntoalueelle (14.1. 111 §); varojen myöntämistä lasten liikenneturvallisuusopetukseen (21.1. 149 §, 22.12. 2316 §); yleisiä mukavuuslaitoksia (21.1. 150 §, 25.2. 397, 400 §, 10.3. 492 §); kaupungin e eri sairaaloille varattavia paikkoja (21.1. 151 §, 31.3. 623 §); henkilövuokra-autojen jakamista I ja II luokkaan (28.1. 201 §); korttelin n:o 657 tontin n:o 101 rakentamisoikeuden lisäämistä (28.1. 203 §); kaupungin läpi johtavien liikenneväylien merkitsemistä (28.1. 206 §); paikallisliikenteen kehittämisen yleissuunnitelmaa (4.2. 245 §); eräiden valtateiden rakentamista kaksiajoraiteisiksi pikateiksi (4.2. 246 §); Ruoholahden ja sen ympäristön liikennejärjestelyä (4.2. 247 §); automaattisia ajoneuvoliikenteen lasku- ja opastinlaitteita (4.2. 250 §, 30.6. 1201 §, 29.9. 1736 §, 10.11. 2018 §, 15.12. 2269 §); vuokra-autoasemien järjestämistä liitosalueelle (4.2. 256 §); tontin varaamista Marian sairaalan asuntolaa varten (4.2. 257 §); uimarantoja ja pyykinpesulaitureita (18.2. 347, 349, 350 §, 27.10. 1933, 1935 §, 15.12. 2265 §); katuluokituksen muuttamista (25.2. 398 §); jalkakäytävän rakentamista vanhalle Nurmijärventielle (3.3. 442 §); yksityisten linja-autojen henkilökunnan oleskeluhuoneen rakentamista Rautatientorille (10.3. 491 §, 8.9. 1581 §); alennuksen myöntämistä 4-12-vuotiaille lapsille liikennelaitoksen matkalippujen hinnoista (17.3. 541 §); Helsingin maalaiskunnan eräiden osien rakennussuunnitelmaa sekä sen takaisia määräyksiä (17.3. 546 §, 7.4. 665 §); avustuksen myöntämistä liikenneviikon järjestämiseen (26.3.581 §); Hämeentien ja Lautatarhankadun kulmauksen bensiininjakelupylväiden sijaintia (31.3. 622 §); tilastotoimiston ehdotusta kaupungin eri alueiden nimityksiksi (31.3. 626 §); kadunnimistöä (7.4. 666 §, 26.5. 1007 §); Haagan asemakaavaehdotuksen johdosta tehtyjä muistutuksia (7.4. 669 §); ehdotusta "olympiakellon" sijoittamisesta Stadionin läheisyyteen (21.4. 721 §); eräiden Haagan katujen päällystämistä (28.4. 770 §); Herttoniemen kartanopuiston alueen käyttöä (5.5. 814 §); olympialaisten liikenneohjeita (5.5. 816 §); Mellunkylästä Vesalaan johtavan tien kunnostamista (19.5. 929 §); ehdotusta satamaradan käytöstä myös matkustajaliikenteeseen (19.5. 930 §); Westendin osan rakennussuunnitelmaa (16.6. 1138 §); Pakilan asemakaavoittamista (30.6. 1205 §); yhdystien rakentamista Pakilan ja Pitäjänmäen välille (15.7. 1288 §); Vallilan raitiotievaunuhallin

ratapihan täydentämistä (4.8. 1423 §); historiallisen kaupunginosan perustamista (25.8. 1490 §); Rajakylän tietoimikunnan avustamista (25.8. 1491 §); Suomen Marsalkan ratsastajapatsaan paikkaa (25.8. 1496 §, 27.10. 1939 §); olympiakisojen aikaisten liikennejärjestelyjen osittaista säilyttämistä (25.8. 1497 §); Espoon kunnan Leppävaaran alueen korttelin n:o 81 ja sen ympäristön rakennussuunnitelman muutosta (1.9. 1531 §); hautausmaa-alueiden luovutusta katolisille seurakunnille (1.9. 1532,1533 §); erään tien poistamista Tapanilan valmisteilla olevasta asemakaavasta (1.9. 1535 §); Kulosaaren vanhan sillan liikennöitävyyden turvaamista (8.9. 1582 §); liikennelaitoksen liikennesuunnitelman muuttamista (22.9. 1683 §); filmikameran ostamista poliisilaitokselle (6.10. 1779 §); liikenneturvallisuusviikon järjestämistä (6.10. 1781 §); Nordenskiöldinkadun ja kentän välisen alueen liittämistä Laakson ratsastuskenttään (20.10. 1877 §); satamaradan Leppäsuon tasoristeyksen sulkemista (27.10. 1936 §); Paavo Nurmen patsaan sijoittamista Stadionin edustalle (3.11. 1978 §); Eino Leinon patsaan sijaintipaikkaa (17.11. 2067 §); kaupungin osallistumista maanhankintalain mukaisesti muodostetun Etelä-Kaarelan asuntoalueen runkotien rakentamiseen (24.11. 2106 §); poliisien kesäkodin rakentamista Lauttasaareen (1.12. 2157 §) sekä eräiden kaupungin ja valtion viranomaisten muodostaman pysyväisen yhteistoimikunnan asettamista tutkimaan liikennelupakysymyksiä (15.12. 2271 §).

Kaupunginhallitukselle annettiin edellisten lisäksi joukko lausuntoja erilaisista liikennettä koskevista kysymyksistä, kuten raitiotie- tai linja-autoliikenteen kulkureiteistä, pysäkkien järjestelystä, liikennöimisluvista ym.; vuokra-autoasemien siirtämisestä, perustamisesta tai poistamisesta; suojateiden merkitsemisestä ja liikennemerkkien asettamisesta; pysäköintipaikkojen määräämisestä tai pysäköinnin kieltämisestä; polkupyörätelineiden sijoittamisesta; katujen risteyksien liikennejärjestelyistä sekä liikennejärjestelyistä johtuvista katutöistä.

Olympiajärjestelytoimikunnalle annettiin lausuntoja, jotka koskivat toimikunnan ehdottamia liikennejärjestelyitä (28.1. 204 §; 4.2. 254 §; 18.2. 354 §; 21.4. 717 §; 5.5. 819 §; 12.5. 875 §; 3.6. 1057 §; 3.6. 1059 §).

Rakennustarkastuskonttorille annettiin lausuntoja rakennuslupa-anomuksista (16.6. 1144, 1145 §).

6. Kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä (ks. I osaa).

Kaupungin karttojen myynti. Lautakunta hyväksyi kaupungin painettujen karttojen myynnin järjestettäväksi siten, että 1:4000 suuruisten karttojen myynti sekä virkakäyttöön että yleisölle ja 1:10000 suuruisten punavärikarttojen myynti virkakäyttöön siirrettiin kaupunkimittausosastolta painatus- ja hankintatoimistolle, mutta tulot mainituista myynneistä merkittiin kiinteistötoimiston karttojen ja jäljennösten myynnin tilille (25.2. 403 §).

Eräiden alueiden rajankäynnin suorittaminen. Uudenmaan läänin maanmittauskonttoria päätettiin pyytää määräämään kaupunkimittausosaston palveluksessa oleva maanmittausinsinööri E. Krogerus suorittamaan Haagan erinäisiä tiloja koskevat rajankäynnit kymmenenä eri toimituksena kaupunkimittausosastossa laaditun erillisen luettelon mukaisesti (1.12. 2167 §).

Hirvihaaran kartanon palstoitussuunnitelma hyväksyttiin ja annettiin tonttiosaston tehtäväksi laatia ehdotus palstojen myynnistä ko. palstoitusalueelta (15.9. 1609 §).

Mittausmiesten palkkauskysymyksiä, kuten palkan maksamista määrätyn palkkaluokan mukaan, ikälisiä, sairausloman ajalta maksettavaa lain määräämää sairausavustusta ym. käsiteltiin vuoden aikana lukuisasti (7.1. 51 §, 21.1. 159,160 §, 11.2. 307 §, 26.3. 584 §, 19.5. 939 §, 30.6.1215 §, 15.7. 1299 §, 1.9. 1545 §, 10.11. 2027 §, 8.12. 2218 §).

Lisäpalkkiona auton hoidosta päätettiin suorittaa 4 000 mk kuukaudessa mittausmies-autonkuljettaja E. Forsbergille toukokuun 1 p:stä lähtien ja kesän aikana autonkuljettajana toimivalle mittausmies O. Laarille (19.5. 938 §, 9.6. 1091 §).

Kaupunkimittausosaston huoneisto. Kaupunkimittausosasto muutti talon Etelärantа 10 neljänteen kerrokseen huoneisiin n:o 427-443, joka merkittiin tiedoksi (24.11. 2093 §). Kaupunginhallitukselta anottiin 500 000 mk:n määrärahaa tarvittavien muutostöiden suorittamiseksi ko. huoneistossa (1.12. 2177 §, 15.12. 2249 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: palokaivoja varten tarvittavia alueita (14.1. 114 §, 28.1. 211 §, 3.3. 450 §, 17.3. 549 §, 5.5. 823 §, 3.6. 1061 §, 20.10. 1891 §, 22.12. 2321 §); teiden leventämistä ja tarvittavien alueiden ostamista (14.1. 116 §, 21.1. 158 §, 18.2. 357 §, 3.6. 1060 §, 30.6. 1213 §, 11.8. 1454 §, 1.9. 1540, 1541 §); viranhaltijan oman auton käyttöä virkatehtävissä (14.1. 117 §); aluevaihtoja (4.2. 262 §, 30.6. 1214 §); Etelärantatien leventämiseen tarvittavan alueen pakkolunastusta (3.3. 448 §); tietyön yhteydessä yksityisalueelta kaadettujen puiden korvaamista (3.3. 452 §); käteiskassan perustamista osastoon (3.3. 453 §); alueen ostoa Tapanilasta linja-autopysäkkiä varten (17.3. 550 §); Backaksen sotilasvirkataloon kuuluvan alueen luovutusta Helsingin maanviljelysinsinööripiirin käyttöön (16.6. 1146 §); Helsingin-Vihdin maantien rakentamista (29.7. 1385 §); maa-alueen käyttöoikeuden luovutusta Ryttylän koulukodin alueesta perustettavaa kylätietä varten (1.9. 1537 §); mittausmies-autonkuljettajalle määrätyn sakon maksamista kaupungin varoista (15.9. 1638 §); tontinmittaajan oikeuksien myöntämistä osaston insinöörille S. Kortteelle (15.9. 1645 §); Nukarin lastenkodin kaivon paikan vuokraamista (13.10. 1832 §, 8.12. 2216 §); eräiden kaupungin Etelä-Kaarelassa olevien tilojen yhdistämistä (3.11. 1985 §) sekä osaston kalustonhankintaa (8.12. 2217 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Helsingin maalaiskunnan tekemää peltoalueen myyntitarjousta (14.1. 115 §); kaupungin kartan painattamislupia (21.1. 155 §, 7.4. 672 §, 13.10. 1830 §, 1.12. 2166 §); aluevaihtoa Munkkiniemen Pikku-Kuusisaaressa (21.1. 156 §); Helsingin-Malmin-Porvoon maantien oikaisua Malmin hautausmaan kohdalla (28.1. 213 §); palokaivoja ja -altaita varten tarvittavien alueiden hankkimista (4.2. 263 §); Pukinmäen Kartanontien rakentamista rakennussuunnitelman edellyttämään paikkaan (11.2. 308 §); Akateemisen kirjakaupan anomusta saada painattaa mainoslehtisiä (9.6. 1092 §); Hämeen lääninhallituksen välipäätöstä Padasjoen kunnan kaupungin halkotoimistolle vuokraamasta maa- ja vesialueesta (30.6. 1216 §); Vihdin tiealueen pakkolunastusta (29.7. 1387 §); eräiden poikkeuksellisten rakennuslupien myöntämistä (25.8. 1501 §, 8.12. 2213 §); Ryttylän-Turkhaudan maantien oikaisun toteuttamista (22.9. 1687 §) sekä maaperätutkimuksen suoritusta ns. Haagan 3. alueella (20.10. 1890 §). Lisäksi annettiin joukko lausuntoja tilojen lohkomisista ym. maanmittaustoimituksista.

Huoltolautakunnalle annettiin lausunto Tervalammen työlaitoksen ja siirtoviljelijä E. Kaiposen välisestä tilusvaihtosuunnitelmasta (1.12. 2168 §).

7. Kiinteistötoimiston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastoja ja laitoksia varten vuokralle otetut huoneistot. Asuntotuotantokomitean käyttöön päätettiin vuokrata Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankilta Aleksanterinkatu 46:sta n. 200 m^2:n suuruinen huoneisto marraskuun 1 p:stä lukien 80 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen (27.10. 1953 §).

Äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin vuokrata yhteiskäyttöön Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien kanssa Asunto-oy. Nousiaistentie 6 -nimiseltä yhtiöltä 100 m^2 huonetilaa 15 000 mk:n lämpö- ja läm-

minvesikustannukset sisältävästä kuukausivuokrasta helmikuun 1 p:stä alkaen samoilla ehdoilla, jotka on mainittu lokakuun 7 p:nä 1950 allekirjoitetussa vuokrasopimuksessa. Lisäehtona oli, että seurakunnat antavat kerhohuoneiston käyttöoikeuden äitien vastaanottoa varten maanantaisin klo 16-18.30 väliseksi ajaksi sekä tarvittaessa ylimääräisiä vastaanottoja varten arkiaamuisin ja -iltaisin. Samalla päätettiin luopua em. vuokrasopimuksesta, joka koski samassa talossa sijaitsevaa kolmen huoneen ja keittiön huoneistoa (28.1. 217 §).

Marmoripalatsista häädetyn äitiysneuvolan käyttöön luovutettiin Kapteeninkatu 20-22:ssa sijaitseva, Hyvösen lastenkotisäätiön omistama kolmen huoneen, palvelijanhuoneen ja keittiön huoneisto huhtikuun 16 p:stä alkaen 10 000 mk:n kuukausivuokrasta, ilman lämpökustannuksia. Kaupunginhallitukselta päätettiin anoa 600 000 mk:n määräraha huoneiston korjaustöitä varten (4.2. 272 §, 16.6. 1155 §).

Äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin vuokrata Munkkiniemestä Asunto-oy. Perustie 24 -nimiseltä yhtiöltä n. 170 m^2:n suuruinen huoneisto 102 000 mk:n suuruisesta lämpökustannukset sisältävästä kuukausivuokrasta. Vuokrasopimus astuisi voimaan silloin, kun huoneisto luovutetaan asianmukaisesti järjestettynä neuvolan käyttöön (25.8. 1503 §).

Apollonkatu 14-16:ssa sijaitsevalle lastenneuvolalle päätti lautakunta vuokrata samasta talosta, jonka omistaa Svenska Olaus Petri församlingen -niminen yhdistys, lisätilaksi II kerroksesta aulan eteistiloineen sekä kirjoitushuoneen käytettäväksi kansliana aamupäivisin. Em. huonetilat vuokrattiin tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen viideksi päiväksi viikossa klo 9-13 väliseksi ajaksi 6 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja valoineen ja muuten lastenneuvolan vuokrasopimuksen ehdoilla (1.12. 2173 §).

Merkittiin tiedoksi, että huoneenvuokralautakunnan päätöksen mukaan oli kaupunki velvoitettu häädön uhalla muuttamaan lastenneuvolansa Intiankatu 13:stä syyskuun 1 p:nä. Uutta huoneistoa Arabian alueelta äitiysneuvolaa varten ei ollut saatavissa, joten neuvolan oli toistaiseksi pakko lopettaa toimintansa, kunnes uusi huoneisto löydettäisiin (11.8.1460 §

Maunulan lastentarha- ja seimirakennus päätettiin vuokrata Maunulan Kansanasunnot oy:ltä elokuun 21 p:stä alkaen vuodeksi kerrallaan vuosivuokrasta, jonka suuruus oli 5 656 200 mk ja joka oli maksettavava puolivuosittain etukäteen. Sopimuksen irtisanomisaika oli 3 kk (25.8. 1510 §).

Marian sairaalan talous- ym. toimihenkilöiden tilapäisenä asuntona käytettäväksi päätettiin Lapinlahdenkatu 25:stä vuokrata 116 m^2:n suuruinen, kolmen huoneen, hallin, palvelijanhuoneen ja keittiön huoneisto heinäkuun 15 p:stä alkaen enintään neljän vuoden ajaksi 10 000 mk:n kuukausivuokrasta lämmityskuluineen. Vuokrauksen edellytyksenä oli huoneenvuokralautakunnan suostumus (9.6. 1108 §).

Metsäkummun tarkkailukodin henkilökunnan asuntolaksi päätettiin Oulunkylästä vuokrata C.A. Lexanderin perikunnalta Kullobacka 8:sta neljän huoneen ja keittiön huoneisto elokuun ajaksi 9 340 mk:n kuukausivuokrasta, johon ei sisältynyt lämmityskustannuksia, sekä syyskuun 1 p:stä alkaen edelleen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk. Vuokraajalla oli oikeus käyttää korvauksetta vuokranantajan omistamia huonekaluja (25.8. 1507 §).

Kansanhuoltotoimistolle yleisten ostokorttien jakelupaikaksi luovutettiin Pohj.Esplanaadikatu 19:stä huoneisto syyskuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseksi ajaksi 186 910 mk:n suuruisesta lämpökustannukset sisältävästä kuukausivuokrasta (30.6. 1218 §). Lautakunta päätti sanoa irti em. huoneistoa, joka oli vuokrattu Pohjoismaiden Yhdyspankilta, koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi lokakuun 31 p:nä (1.12. 2185 §). Kaupunginhallituksen alistettua lautakunnan päätöksen tutkittavakseen annettiin asiasta pyydetty lisäselvitys (15.2. 2282 §).

Nuorisotyölautakunnan käyttöön nuorisojärjestöjen kokoontumispaikaksi päätettiin luovuttaa Siltasaarenkatu 3-5:stä kaupungille vuokrattu kuusi huonetta, keittiön, neljä eteistä, WC:n ja kylpyhuoneen käsittävä, 203.5 m^2:n suuruinen huoneisto huhtikuun 1 p:stä alkaen 20 355 mk:n kuukausivuokrasta lämmitykseen tarvittavine polttopuineen. Ehtona oli, että mikäli nuorisotyölautakunnan Unioninkatu 27:ssä sijaitsevaa toimistoa ei oli-

si saatu syksystä lähtien sijoitetuksi muualle, se siirrettäisiin em. huoneistoon. Kaupunginhallitukselta päätettiin anoa huoneiston korjauksia varten 510 000 mk:n määräraha talo-osaston käyttöön (30.6. 1227 §).

Nuorisotyölautakunnan lainavarastoa varten päätettiin vuokrata Henkivakuutusyhtiö Verdandilta Döbelninkatu 3 a:sta 30 m^2:n suuruinen varasto ja WC syyskuun 1 p:stä alkaen 5 250 mk:n kuukausivuokrasta, johon kuului valaistus ja lämpö. Irtisanomisaika oli 3 kk (1.9. 1558 §).

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin kertomusvuoden aikana vuokrata seuraavat huonetilat: Helsingin Yhteislyseolta Lapinlahdenkatu 1:stä syyskuun 1 p:n 1952 ja elokuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk, kolme luokkahuonetta iltavuoroon 50 000 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokraehtoihin kuului, että koulu sai käyttää myös voimistelusalia ja laboratoriohuonetta (1.9. 1554 §, 29.9. 1746 §); Raittiusyhdistys Koitolta Yrjönkatu 31:stä syyskuun 1 p:n 1952 ja toukokuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi kolme luokkahuonetta 105 000 mk:n kuukausivuokrasta ja voimistelusali 300 mk:n tuntivuokrasta. Vuokranantajalla oli oikeus käyttää vuokrattuja huoneita omiin tarkoituksiinsa iltaisin (1.9. 1556 §). Sittemmin vuokrattiin lisäksi jatkoluokkia varten yksi luokkahuone 10 000 mk:n kuukausivuokrasta (22.9. 1691 §); Kalliolan Kristillis-Yhteiskunnallisen Työkeskuksen omistamasta talosta Vaasanrinne 5:stä yhteensä 118,5 m^2 huonetilaa 20 140 mk:n suuruisesta, valo- ja lämpökustannukset sisältävästä kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk (7.1. 67 §); myöhemmin samasta paikasta samalta vuokranantajalta kerhosali, kolme kerhohuonetta, keittiö ja várastohuone, yhteensä 460 m^2, elokuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi vuodeksi kerrallaan. Sopimus oli sanottava irti 3 kk ennen vuokrakauden päättymistä. Kuukausivuokraan, 78 200 mk, sisältyi korvaus valosta ja lämmöstä. Vuokrasopimuksen ehdoista mainittakoon mm.: koulutyön huoneistoissa oli päätyttävä klo 16, jotta huoneet ehdittiin siivota talon omaa käyttöä varten; koulutyön aiheuttamat siivoustyöt korvasi vuokraaja, samoin oppilaiden kalustolle tai kiinteistölle mahdollisesti aiheuttamat vahingot; huoneisiin sijoitettiin pieniä 15 oppilaan luokkia ja pulpettien asemesta käytettiin pöytiä; mikäli keittiössä käytettiin sähkövirtaa opetustarkoituksiin, korvasi koulu näin aiheutuneet kulut (11.8. 1457 §); samasta talosta vuokrattiin lisäksi juhlasali, pukeutumishuone ja kerhohuone entisin vuokraehdoin 30 000 mk:n kuukausivuokrasta, mihin sisältyi lämpö, valo ja siivous (22.9. 1692 §); Arkadian Yhteislyseolta Arkadiankatu 28:sta kaksi luokkahuonetta kouluvuoden 1952/53 iltavuoroon 20 000 mk:n kuukausivuokrasta, mihin kuuluivat lämpö-, valo- ja siivouskustannukset (1.9. 1553 §).

Edellisten lisäksi vuokrattiin Työväenopiston kansakoululuokkien käyttöön Paasivuorenkatu 5:stä Voimistelu- ja Urheiluseura Tarmon käytössä oleva voimistelusali 30 tunniksi kevätlukukauden ajaksi 450 mk:n tuntivuokrasta (18.2. 362 §); Pakilan suomenkielisen kansakoulun käyttöön Pakinkylän kirkon kannatusyhdistykseltä sen omistamasta kirkkorakennuksesta seurakuntasali, kaksi kerhohuonetta ja tarjoiluhuone, joiden yhteispinta-ala oli 163 m^2, sekä lisäksi portaikko ja eteinen, yhteensä 37 m^2, syyskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi 54 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen ja valoineen. Tarpeelliset korjaukset oli kaupungin suoritettava (13.10. 1838 §); Haagan kansakoululle Huopalahden seurakuntatalon yläsali aamupäiviksi korkeintaan 24 oppilaan suuruisen luokan käyttöön 15 000 mk:n kuukausivuokrasta. Huoneeseen oli sijoitettava pulpettien asemesta helposti siirrettävät pöydät ja kaupungin oli sovittava kirkon vahtimestarin kanssa siivouksen ja muun vahtimestarille koituvan lisätyön korvaamisesta (22.9. 1694 §); Lauttasaaren Yhteiskoulun Kannatusyhdistykseltä Lauttasaaren yhteiskoulun talosta neljä luokkahuonetta iltapäiväkäyttöön ja yksi opettajainhuone koko päiväksi syyskuun 1 p:n 1952 ja toukokuun 31 p:n 1953 väliseksi ajaksi 105 000 mk:n kuukausivuokrasta, mihin sisältyivät lämpö-, valo- ja siivouskustannukset. Vuokrasopimus jatkui edelleen kouluvuosittain siihen saakka, kunnes Lauttasaaren uusi kansakoulurakennus valmistuisi (22.9. 1693 §); Malms Svenska Ungdomsförening -nimiseltä yhdistykseltä Hämeentie 31:stä kerhohuone 24 tunnin ja juhlasali 23 tunnin viikottaiseen käyttöön 24 000 mk:n kuukausivuokrasta syyskuun 20 p:n 1952 ja toukokuun 31 p:n 1953 välisek-

si ajaksi. Vuokraan sisältyivät lämpö-, valo- ja siivouskustannukset ja sopimus jatkui edelleen toistaiseksi kouluvuosittain. Lisäksi päätettiin hankkia huoneistoon palolautakunnan määräämä palokalusto (22.9. 1690 §, 27.10. 1950 §).

Herttoniemestä suomenkielisten kansakoulujen käyttöön Susitie 11:stä vuokratun huoneiston vuokrasopimus päätettiin sanoa irti syyskuun 1 p:stä (11.8. 1458 §).

Ruotsinkielisen työväenopiston käyttöön päätettiin vuokrata Svenska Privata Läröverket för flickor -nimiseltä koululta yksi luokkahuone syyskuun 1 p:stä alkaen kuuden kuukauden ajaksi 3 000 mk:n kuukausivuokrasta. Samalla hyväksyttiin ko. koululta aikaisemmin vuokrattujen luokkahuoneiden vuokraksi 2 512 mk kuukaudessa luokkahuonetta kohden. Lisäksi päätettiin työväenopistolle vuokrata voimistelusali Kruununhaan ruotsalaisesta kansakoulusta 350 mk:n tuntivuokrasta (1.9. 1557 §).

Rakennustoimiston puhtaanapito-osaston käyttöön oikeutti lautakunta talo-osaston vuokraamaan Oy. Esso ab:ltä Olavin- ja Etel.Rautatiekadun kulmauksessa sijaitsevalta bensiiniasemalta yhden huoneen, pinta-alaltaan 20 m^2, 2 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen joulukuun 1 p:stä alkaen (1.12. 2174 §).

Virastoille ja laitoksille luovutetut kaupungin huoneistot. Lisätilaksi ratsastavalle poliisille päätettiin luovuttaa Ruskeasuon ratsastushallista talli, eteinen, ullakko ja uusi ulkovaja, yhteensä 557 m^2, lokakuun 1 p:stä alkaen vuodeksi kerrallaan, irtisanomisaika 3 kk. Talo-osasto oikeutettiin siirtämään kertomusvuoden vuokran maksamista varten 60 672 mk arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä poliisilaitoksen vuokratilille. Vastaavalle tilille päätettiin merkitä v:n 1953 talousarvioehdotukseen lisämäärärahaa 242 688 mk (25.8. 1509 §).

Toukolan äitiys- ja lastenneuvolalle päätettiin luovuttaa Intiankatu 20:stä huoneistot E 17 ja F 21, sillä edellytyksellä että huoneenvuokralautakunta hyväksyy näissä huoneistoissa asuvien perheiden sijoittamisen toisaalle (22.9. 1702 §).

Nuorisotyölautakunnan käyttöön kerhohuoneistoksi luovutettiin Intiankatu 20:stä 30 m^2:n suuruinen huoneisto syyskuun 1 p:stä alkaen 1 440 mk:n tilitysvuokrasta, mihin sisältyi korvaus valosta, mutta ei lämmöstä (29.7. 1397 §). Lisäksi päätettiin, mikäli kaupunginhallitus myöntäisi tarvittavan, 123 000 mk:n suuruisen määrärahan muutostöitä varten, luovuttaa nuorisotyölautakunnalle Unioninkatu 27:stä huoneenvuokratoimiston käytössä ollut ns. arkistotila ja sen vieressä oleva eteistila. Huoneistotilan tilitysvuokra oli 13 275 mk kuukaudessa valoineen ja lämpöineen (10.3. 500 §).

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön päätettiin luovuttaa Alppikatu 1:stä I kerroksesta huonetilaa 1 276 m^2, tilitysvuokra lämpöineen 1 684 320 mk vuodessa sekä kellarikerroksesta tilaa 260 m^2, jonka tilitysvuokra oli 343 200 mk vuodessa (1.12. 2179 §).

Ammattiopetuslaitosten johtokunnan käyttöön päätettin luovuttaa Alppikatu 1:stä kolmikerroksinen kivirakennus, pinta-alaltaan 1 535 m^2, jonka tilitysvuokra vuodessa oli 2 026 200 mk (1.12. 2179 §).

Kotitalouslautakunnalle päätettiin luovuttaa ns. Käärmetalossa Mäkelänkatu 86-96:ssa sijaitseva pesulaitos syyskuun 16 p:stä alkaen toistaiseksi, 75 000 mk:n kuukausivuokrasta sillä ehdolla, että lautakunnan oli vastattava kaikista hoitokustannuksista, kuten henkilökunnan palkkauksesta, kylmän ja kuuman veden kulutuksesta mittarin tai arviolaskelman mukaisesti, pesulakoneiden korjauksesta, voima- ja valaistusvirran kulutuksesta ym. Lämmityskulut sisältyivät kuitenkin vuokraan (8.9. 1598 §).

Kaupungintalossa II ja III kerroksissa olevien vapaiden huoneiden järjestely asemakaava-, kaupunkimittaus- ja tonttiosaston kesken hyväksyttiin. Siirtolapuutarhaosaston käytössä olleet pohjakerroksen huoneet luovutettiin painatus- ja hankintatoimiston käyttöön (11.2. 311 §).

Hesperian huvila. Lautakunta päätti: hyväksyä ns. Hesperian huvilan . II kerroksessa sijaitsevan salin jakamisen väliseinällä talo-osaston laatiman suunnitelman ja 114 000 mk:aan päättyvän arviolaskelman mukaisesti; oikeuttaa talo-osaston vuokraamaan asutustoimistolle rakennuksen II ker-

roksesta 30 m²:n suuruisen toimistohuoneen heinäkuun 1 p:stä 2 640 mk:n suuruisesta valaistuskulut sisältävästä kuukausivuokrasta; oikeuttaa talo-osaston luovuttamaan asuntotuotantokomitean käyttöön 106 m²:n suuruisen kolmen huoneen ja keittiön huoneiston 5 000 mk:n kuukausivuokrasta ilman valoa ja lämpöä sekä lisäksi oikeuttaa Helsingin Marttayhdistyksen käyttämään olympiakisojen aikana kanttiinitarkoituksiin em. rakennuksen vieressä olevaa sorastettua aluetta, sillä ehdolla että asutustoimiston henkilökunnalle ja asiakkaille oli turvattava tarpeellinen kulkutie (28.4. 784 §).

Mäntymäki-Tallbacka -nimisen huvilan vuokralleanto. Em. huvilaa koskeva Helsingin Suomalaisen Marttayhdistyksen kanssa tehty vuokrasopimus sanottiin irti päättyväksi 31 p:nä maaliskuuta sekä päätettiin luovuttaa huvila sen vapauduttua Helsingin Kunnantyöntekijöiden Keskustoimikunnan käyttöön talo-osaston myöhemmin määrättävin vuokraehdoin (8.12. 2219 §).

Tehdasrakennuksen vuokraaminen Oy. G. Söderström ab:lle. Oy. Oka ab:n omistajalle, Oy. G. Söderström ab:lle päätettiin vuokrata tehdaskorttelista n:o 178 tehdasrakennus kesäkuun 1 p:stä viideksi vuodeksi 321 720 mk:n vuosivuokrasta. Vuokrasopimukseen muutettiin vuokra sidotuksi viralliseen elinkustannusindeksiin, muut ehdot pysyivät samoina kuin aikaisemmassa Oy. Oka ab:n kanssa tehdyssä sopimuksessa. Näihin sisältyi mm. vuokraajan velvollisuus huolehtia kustannuksellaan rakennuksen ulko- ja sisäkorjauksista sekä vakuuttaa rakennus palon varalta (19.5. 967 §).

Oy. Renlund ab:n ja kaupungin välinen sopimus. Lautakunta päätti ostaa Oy. Renlund ab:ltä ns. Agroksen vuokra-alueella sijaitsevan autotallirakennuksen 1 milj. mk:n kauppahinnasta seuraavilla ehdoilla: yhtiö saa edelleen huhtikuun 1 p:stä 1951, mihin päivään mennessä mainitun alueen vuokrasopimus oli sanottu irti, hallita aluetta elokuun 31 p:ään 1952. Tästä ajasta on 6 kk vuokratonta ja 11 kk:n ajalta yhtiö suorittaa vuokrana 20 000 mk kuukaudessa, eli yhteensä 220 000 mk, mikä maksetaan sopimusta allekirjoitettaessa; autotallirakennuksen vastaanotto tapahtuu elokuun 31 p:nä; yhtiö sitoutuu toukokuun 1 p:ään mennessä poistamaan autotallirakennuksen vieressä olevat kaksi hirsistä rakennettua vajarakennusta; kaupungilla on oikeus kevään ja kesän aikana suorittaa alueella tarpeellisia tasoitus- ym. töitä; yhtiö luovuttaa elokuun 31 p:nä korvauksetta kaupungille kaikki ne rakennukset ja kalliosuojat, em. rakennuksia lukuun ottamatta, jotka sijaitsevat mainittuna päivänä kaupungille luovutettavalla vuokra-alueen osalla.

Samalla päätettiin vuokrata yhtiölle Agroksen alueen itäinen, n. 3 500 m²:n suuruinen osa syyskuun 1 p:stä kahdeksi vuodeksi, minkä jälkeen vuokrakausi jatkuu 6 kk:n irtisanomisaikana, 100 000 mk:n vuosivuokrasta sekä muiden tavanmukaisten ehtojen lisäksi sillä ehdolla, että kaupungin määräämillä henkilöillä on oikeus kulkea alueen kautta kaupungin omistukseen siirtyvin kalliosuojin (14.1. 80 § ; ks. v:n 1951 kert. I osan s. 49).

Suomen Auto oy:n tehdasrakennusta koskevan vuokrasopimuksen jatkaminen. Suomen Auto oy:n vuokraoikeutta tehdaskorttelissa n:o 178, Hernesaarenkatu 14:ssä sijaitsevaan tehdasrakennukseen päätettiin pidentää viisi vuotta, eli joulukuun 31 p:ään 1957 saakka 540 000 mk:n vuosivuokrasta, joka sidottiin elinkustannusindeksiin "lokakuu 1951=100" siten, että indeksin vaihtelut otetaan huomioon täysinä 10 %:eina. Vuokrantarkistus toimitetaan vuosittain tammikuussa, ensi kerran v. 1953 (21.1. 168 §).

K.A. Wigg ab:n vuokrasopimuksen uusiminen. Yhtiölle päätettiin vuokrata korttelista n:o 178 edelleen viideksi vuodeksi 1 125 m²:n suuruinen alue sekä 80 m²:n lisäalue maaliskuun 1 p:stä lähtien entisillä ehdoilla 100 000 mk:n vuosivuokrasta, joka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin em. tavalla (21.1. 167 §).

Viipurin- ja Kotkankadun kulmassa olevan parakkialueen vuokraaminen Koulumatkailutoimistolle. Desinfioimislaitoksen em. alue parakkeineen päätettiin vuokrata Koulumatkailutoimistolle kolmeksi vuodeksi toukokuun 15 p:stä alkaen 40 000 mk:n vuosivuokrasta käytettäväksi majoitustarkoituksiin yhteistoiminnassa kaupungin viranomaisten kanssa. Majoitettavak-

si tuli ensisijassa perheellisiä pommisuojien asukkaita sekä säännöllisesti työssä käyviä yksinäisiä henkilöitä. Vuokrien suuruus oli myös määrättävä yhteistoiminnassa kaupungin viranomaisten kanssa. Koulumatkailutoimiston oli kustannuksellaan kunnostettava parakit kohtuulliset siisteysvaatimukset täyttäviksi (5.5. 831 §).

Koulumatkailutoimiston Keijontien asuntolan majoitustilojen lisääminen. Koulumatkailutoimistolle myönnettiin oikeus pystyttää 500 m²:n suuruinen lisärakennus Keijontien poikamiesasuntolan yhteyteen 15 000 mk:n vuosivuokrasta. Irtisanomisaika oli 6 kk, lisäksi oli ehtona se, että rakennukseen saatiin sijoittaa asumaan vain poliiseja, opiskelijoita ja kurssilaisia. Samalla hyväksyttiin rakennuksen piirustukset (26.3. 585 §).

Ehdotus kiinteistölautakunnan hallinnossa olevien kaupungin omistamien kesähuviloiden vuokraamisesta kertomusvuoden kesäkaudeksi päätettiin hyväksyä siten muutettuna, että Lasten Kesä -nimiselle yhdistykselle vuokratun ns. Aino Acktén huvilan vuokraksi vahvistettiin 25 000 mk. Samalla päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle, ettei ruotsinkielisen työväenopiston vuokrausanomusta ollut voitu ottaa huomioon (19.5. 971 §). Kaupunginhallituksen alistettua päätöksen tutkittavakseen annettiin asiasta lisäselvitys sekä ehdotettiin, että mikäli Stansvikin huviloiden n:o 57-60 vuokraamista H. Forsmanille ei hyväksyttäisi, mainitut huvilat luovutettaisiin kaupungin virkamiesyhdistyksen käyttöön (26.5. 1025 §).

Rajasaaressa sijaitsevan huvilan vuokraaminen. Talo-osasto oikeutettiin edelleen vuokraamaan Rajasaaressa sijaitseva Kumla-niminen huvila huoneenvuokralautakunnan hyväksymisen perusteella rakennustoimiston katurakennusosaston palveluksessa oleville henkilöille. Samalla hyväksyttiin ehdotus huvilan jakamisesta kahdeksi asunnoksi ja päätettiin anoa kaupunginhallitukselta yleisten töiden lautakunnan käyttöön 600 000 mk:n määräraha muutostöiden toteuttamista varten (9.6. 1095 §).

Kammion sairaalan vuokraaminen kaupungin käyttöön. Lautakunta päätti tehdä Ab. Kammio Sjukhem - Kammion Sairaskoti oy:n kanssa vuokrasopimuksen, jonka mukaan kaupunki vuokrasi korttelin n:o 478 tontilla n:o 33 Töölönkadun varrella olevan tonttialueen siinä sijaitsevine rakennuksineen kaupunginhallituksen 19.6. määräämin ja kaupunginvaltuuston 2.7. hyväksymin vuokraehdoin heinäkuun 1 p:n 1952 ja kesäkuun 30 p:n 1957 väliseksi ajaksi, irtisanomisaika 6 kk (30.6. 1236 §; ks. I osaa s.).

Talo-osaston hoitoon määrättiin: Hämeentie 85-87:ssä sijaitsevat Ab. Folkhemmet -nimisen yhtiön kaupungille lahjoittamat rakennukset (7.1. 12 §); Oy. Renlund ab:ltä ostetut ns. Agroksen alueella olevat rakennukset alueineen (14.1. 80 §); Tapanilan kylästä B 369 I -niminen tila RN 12224 (11.2. 277 §); Raajarikkojen Koulusäätiöltä ostettu korttelin n:o 303 tontilla n:o 1 oleva kiinteistö (3.6. 1031 §); Viipurinkadun varrella oleva ns. täisauna-alue (5.5. 810 §); korttelista n:o 305 ostettu talo ja tontti n:o 4 Kolmannen linjan varrella (20.10. 1856 §) sekä Malmilla sijaitseva tila n:o 44 RN 3^{55} (15.12. 2246 §).

Vuokramaksut. Merkittiin kertomusvuoden aikana tapahtuneet kaupungin virastojen ja laitosten huoneistojen vuokramaksujen muutokset ja osoitettiin niitä varten tarvittavat varat talousarvion kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset.

Talo-osasto oikeutettiin siirtämään em. tililtä tarpeelliset määrärahat korotettujen vuokrien maksamiseksi eri laitosten tileille niissä tapauksissa, joissa ei v. 1951 enää ollut voitu merkitä lisämäärärahaa kertomusvuoden talousarvioon (21.1. 166 §). Samoin oikeutti lautakunta talo-osaston hyväksymään vierailta vuokrattujen huoneistojen vuokrien korotukset sosiaaliministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Epäselvissä tapauksissa oli vuokran korotuskysymykset esitettävä lautakunnan ratkaistaviksi (1.12. 2187 §).

Lisäksi lautakunta käsitteli lukuisia asioita, jotka koskivat kaupungin virastojen ja laitosten uusien huoneistojen tilitysvuokrien määräämistä, kaupungin toimesta rakennettujen asuinrakennusten vuokrien suuruutta, lämminvesimaksuja ym.

Luodon Ravintola oy:n vuokrasopimuksen uusiminen. Lautakunta päätti merkitä Luodon Ravintola oy:n kanssa aikaisemmin tehdyn vuokrasopimuksen päättyneeksi maaliskuun 31 p:nä ja tehdä mainitun yhtiön kanssa Luodon

saaressa sijaitsevia rakennuksia koskevan uuden vuokrasopimuksen huhtikuun 1 p:n 1952 ja maaliskuun 31 p:n 1957 väliseksi ajaksi 125 000 mk:n vuosivuokrasta, joka oli riippuvainen virallisesta elinkustannusindeksistä. Indeksin tarkistus tapahtui vuosittain huhtikuussa, ensi kerran v. 1953. Sopimus tehtiin muutoin entisillä ehdoilla, mutta sillä nimenomaisella lisäehdolla, että rakennusten sisä- ja ulkokorjaukset oli vuokraajan toimitettava kertomusvuoden kevääseen mennessä (21.1. 163 §).

Esplanaadikappeli piha-alueineen vuokrattiin tilapäisesti Suomen Partiotyttöjärjestölle myyjäisiä varten syyskuun 30 p:stä lokakuun 4 p:ään 10 000 mk:n vuokrasta, sillä ehdolla että järjestön oli vastattava kaikista vuokrauksen aiheuttamista kuluista sekä huolehdittava kustannuksellaan paikan kunnostamisesta ja siistimisestä entiselleen (7.4. 675 §).

Esplanaadikappelin vuokraaja Oy. G.W. Rasmussen ab. oikeutettiin suorittamaan omalla kustannuksellaan esittämiensä piirustusten mukaiset ravintolarakennuksen muutostyöt sekä tarpeellisiksi harkitsemansa vesi- ja viemärijohtotyöt (21.4. 736 §). Vuokraajalle myönnettiin oikeus avata ravintola yleisölle viimeistään toukokuun 25 p:nä (5.5. 830 §).

Kutsuntahuoneiston varaaminen. Helsingin sotilaspiirille ilmoitettiin, että asevelvollisuuskutsuntoja varten luovutetaan kertomusvuoden syyskuun aikana sotilaspiirille tarvittavat huonetilat Stadionilta myöhemmin määrättävästä vuokrasta (30.6. 1217 §).

Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottohuoneistot. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan poliisilaitoksen tarvitsemat tilapäishuoneistot henkikirjoitusilmoitusten vastaanottoa varten ja maksamaan vuokrat sekä siirtämään arvaamattomien vuokrien ja vuokrankorotusten tililtä 12 200 mk poliisilaitoksen vuokratilille (7.1. 63 §).

Saunat. Mäkelänkatu 86-96:n sauna päätettiin luovuttaa olympiakisojen ajaksi XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen olympiakyläosaston käyttöön 100 000 mk:n suuruisesta korvauksesta. Vuokraajan oli kustannuksellaan huolehdittava saunan lämmityksestä ja vastattava kaikista saunalle tai sen laitteille aiheutuneista vahingoista. Kuuma vesi toimitettiin talon puolesta (30.6. 1243 §).

Mäkelänkatu 86-96:n ja Susitie 2-6:n sauna- ja pesulaitokset päätettiin tarjota vuokrattaviksi julkisella huutokaupalla (10.3. 505 §).

Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan osaston lähemmin määrättävissä olevasta ajankohdasta lukien Mäkelänkatu 86-96:ssa oleva saunalaitos siihen kuuluvine laitteineen ja myöhemmin rakennettavine polttopuusuojineen sekä pesularakennuksessa sijaitseva huoneen ja keittiön käsittävä 25,82 m^2:n suuruinen asuinhuoneisto saunaliikkeenharjoittaja V. Timoselle 160 000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen. Kuluttamastaan kylmästä vedestä oli vuokraajan maksettava vesilaitoksen tariffin mukaan ja kuumasta vedestä sosiaaliministeriön määrämä hinta, joka oli 22 penniä litralta (20.10. 1894 §). Lautakunta suostui vuokraajan anomukseen vuokravakuuden maksamisesta siten, että se suoritettaisiin v:n 1953 tammi-maaliskuun vuokramaksun yhteydessä vuokramaksun suuruisena kultakin kuukaudelta (27.10. 1955 §).

Autotallit. Terveydenhoitolautakunnan käyttöön päätettiin vuokrata autotalli pankinjohtaja C.A. Saurenilta Vuorimiehenkatu 7:stä neljän kuukauden ajaksi tammikuun 1 p:stä 3 000 mk:n kuukausivuokrasta (7.1. 68 §) sekä edelleen toukokuun 1 p:stä kertomusvuoden loppuun, minkä jälkeen vuokrasuhde jatkui kuukauden irtisanomisen varassa. Kuukausivuokra oli elokuun 31 p:ään 3 000 mk ja sen jälkeen 3 500 mk (22.9. 1689 §). Samoin vuokrattiin Hämeentie 39:stä lokakuun 1 p:stä alkaen, irtisanomisaika kuukausi, säilytystilaa yhtä autoa varten 3 000 mk:n kuukausivuokrasta. Auto oli kuitenkin arkisin päiväsaikaan säilytettävä muualla (6.10. 1789 §).

Kaupunkiliitolta, Ainonkatu 2:sta päätettiin vuokrata autotalli kaupunginhallituksen autoa varten toukokuun 16 p:stä alkaen 7 000 mk:n kuukausivuokrasta (5.5. 837 §).

Oy. Helsingin kansanasunnot -nimiseltä yhtiöltä päätettiin Mäkelänkatu 107:stä vuokrata neljä autotallia ja neljä työhuonetta helmikuun 1 p:stä alkaen 51 850 mk:n, lämpökustannukset sisältävästä kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk (19.5. 958 §).

Rakennustoimiston puhtaanapito-osaston käyttöön luovutettiin Ehrensvärdintie 14:stä pohjakerroksessa sijaitseva autotalli 280 000 mk:n tilitysvuokrasta vuodessa (8.12. 2237 §).

Malmin poliisipiiriä varten päätettiin vuokrata Malmin VPK:n omistamasta autotallirakennuksesta Kirkkotie 10:stä paikka yhtä autoa varten tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen 2 500 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk (22.12. 2327 §).

Tilapäismajoitus. Suomen Luterilaiselle Evankeliumiyhdistykselle luovutettiin majoituksen järjestämistä varten Kansakoulukatu 3:n ammattikoulutalosta kaksi kerrosta kesäkuun 26 p:stä 29 p:ään korvauksetta sekä erinäisin ehdoin (9.6. 1096 §).

Puhelinkioskit. Helsingin Puhelinyhdistyksen kanssa tehtiin sopimus Pukinmäellä Karhusuon- ja Erottajantien kulmassa olevan puhelinkioskipaikan vuokraamiseksi ennestään voimassa olevan sopimuksen mukaisesta 3 000 mk:n vuosivuokrasta tammikuun 1 p:stä alkaen (14.1. 127 §).

Puhelinyhdistykselle päätettiin puhelinkioskien rakentamista varten vuokrata alueita seuraavasti: Lauttasaaresta Isokaari 7:n ja 9:n välillä olevalta puistokäytävältä, Merimiehen- ja Perämiehenkadun kulmauksesta, Koskelantien jalkakäytävän varrelta, Sturen- ja Helsinginkadun kulmauksesta, Hämeentien ja Mäkelänkadun kulmauksesta sekä Tapanilasta torin laidasta; kukin alue vuokrattiin 3 000 mk:n vuosivuokrasta (4.2. 268 §, 12.5. 888 §, 26.5. 1020-1022 §, 29.7. 1396 §). Lisäksi myönnettiin yhdistykselle oikeus puhelinkioskien pystyttämiseen samoin 3 000 mk:n vuosivuokrasta kioskia kohden sekä lokakuun 1 p:stä alkaen Postitalon edustalla olevaan puistikkoon, Hämeentie 29-31:n puistikkoon, Kalmisto- ja Itämerenkadun kulmaan jalkakäytävän reunaan, Aleksis Kiven kadun ja Savonkadun kulmaukseen, Pukinmäelle sekä Koskelantien kaakkoispuolella olevalle alueelle ja tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen Maunulaan Metsäpuron-Pellontien varrelle (6.10. 1795 §, 13.10. 1842-1846 §, 10.11. 2036 §). Olympiakisojen ajaksi myönnettiin yhdistykselle oikeus pystyttää eräitä tilapäisiä puhelinkioskeja yhteensä 700 mk:n suuruisesta korvauksesta (30.6. 1224 §).

Puhelinyhdistys oikeutettiin siirtämään puhelinkioskejaan seuraavasti: Mannerheimintie 60:n kohdalta Mannerheimintie 58:n kohdalle, Mannerheimintie 70-72:n kohdalla olevalta odotuskorokkeelta jalkakäytävälle, Meri- ja Kapteeninkadun kulmasta Puistotien ja Merisatamarannan kulmassa sijaitsevaan puistikkoon, Pitäjänmäellä oleva kioski Nurmijärventien ja Helsingin-Turun maantien risteyksessä olevaan puistikkoon sekä Hämeentie 54:n kohdalta Helsingin- ja Pengerkadun kulmassa olevaan puistikkoon (12.5. 889, 890 §, 19.5. 944 §, 29.7. 1400 §, 6.10. 1796 §).

Merkittiin tiedoksi, että Helsingin Puhelinyhdistys sanoi irti Esplanaadin Teatteripuistikossa sekä Eteläranta 6:n kohdalla sijainneiden puhelinkioskien paikkojen vuokrasopimukset (7.1. 66 §, 4.2. 269 §).

Huoneistojen muutos- ja korjaustyöt. Kaupungin virastojen ja laitosten huoneistoissa suoritettiin kertomusvuoden aikana lukuisasti erilaisia muutos- ja korjaustöitä. Näihin tarvittavat varat lautakunta joko myönsi talo-osaston käytettäväksi kiinteistöjen pääluokan Talo-osasto -luvun määrärahoista Korjaukset tai anoi ne kaupunginhallitukselta yleisten töiden lautakunnan käyttöön.

Kotitalouslautakunnan opetuskeittiön korjaustyöt. Talo-osasto oikeutettiin suorittamaan välttämättömiksi todetut korjaustyöt kotitalouslautakunnan opetuskeittiön huoneistossa, Fredrikinkatu 16:ssa ja käyttämään tähän tarkoitukseen 400 000 mk vierailta vuokrattujen huoneistojen korjausten tililtä (11.8. 1461 §).

Poliisin neuvontatoimiston huoneiston korjaukset. Talo-osasto oikeutettiin suorittamaan korjaustyöt poliisin neuvontatoimiston huoneistossa Annankatu 13:ssa ja maksamaan kulut poliisitalojen korjausten tililtä (3.3. 456 §).

Lasipalatsin maalaus- ja korjaustyöt päätettiin antaa Uuni- ja rakennusliike Kaarlo Saxbergin suoritettaviksi 1 290 000 mk:n tarjoushinnasta, johon tarvittava määräraha päätettiin anoa kaupunginhallitukselta (5.5. 834 §).

Eräiden viranhaltijoiden asuntojen vuokrasuhteet. Lautakunta päätti periaatteessa, että mikäli niiden kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden, joille oli hankittu asunto asuntotuotantokomitean rakennuttamista taloista, palvelussuhde kaupunkiin lakkaa, kysymys vuokrasuhteen irtisanomisesta otetaan myös harkittavaksi (20.10. 1893 §).

Talo-osaston palveluksessa olevien talonmiesten, lämmittäjien ja siivoojien palkkauskysymyksiä, kuten ikälisää vastaavien palkankorotusten myöntämistä, virka-asuntojen määräämistä, kaupungin omistukseen joutuneiden kiinteistöjen talonmiesten palkan suuruutta ym. käsiteltiin kertomusvuoden aikana (10.3. 504 §, 26.3. 586 §, 22.9. 1696, 1698 §, 6.10. 1790 §, 20.10. 1896 §, 10.11. 2041 §, 17.11. 2073 §, 24.11. 2128 §, 8.12. 2227 §, 22.12. 2329 §).

Rappeutuneiden rakennusten myynti purettavaksi. Talo-osasto oikeutettiin myymään Hämeentie 100:n rakennukset purettaviksi ja poiskuljetettaviksi urakoitsija P. Koskiruoholle 225 000 mk:n hinnasta. Rakennusten paikat oli ostajan siistittävä ja tasoitettava (4.2. 274 §).

Kaupunginhallituksen 14.5. tekemän päätöksen nojalla 25.6. toimitetussa vanhojen rakennusten huutokaupassa myytiin purettaviksi ja poisvietäviksi seuraavat rakennukset: Miramar-huvilan asuin- ja vajarakennus, Runeberginkatu 63:n pihalla oleva tallirakennus, Viikintorpan navetta- ja tallirakennus sekä Karhusuontien varrella olevat rakennukset ja kellarit. Kaupunginhallitukselta anottiin 45 000 mk:n määrärahaa mainittujen rakennusten purkamis- ja siirtokustannusten maksamiseksi (30.6. 1226 §).

Mainonta. Suomen Ulkomainonta oy:lle myönnettiin oikeus asettaa mainosviirit omistamiensa kaupungin maalla sijaitsevien mainostornien katoille 1 000 mk:n vuosivuokrasta tornia kohden. Lisävuokraus sisällytettiin voimassa olleeseen, mainospilareita koskevaan yhtiön vuokrasopimukseen (10.3. 498 §). Yhtiö oikeutettiin lisäksi pystyttämään pyörivä valomainospilari Wulffin kulmauksessa olevaan kolmioon sillä edellytyksellä, että pilari tultaisiin siirtämään Erottajalle sen lopullisen järjestelyn tapahduttua (12.5. 887 §). Yhtiölle myönnettiin oikeus pystyttää tilapäisiä mainostauluja olympiakisojen ajaksi neljään tarkemmin määrättyyn paikkaan, korvaus 112 500 mk (3.6. 1069 §), sekä mainosrakennelma Arkadian aukiolle Salpausselän 30-vuotisjuhlakilpailujen mainostamiseksi 8 000 mk:n korvauksesta (14.1. 125 §).

XV Olympia Helsinki -yhdistyksen huoltojaostolle myönnettiin oikeus sijoittaa mainoksia komitean toimesta kisojen ajaksi järjestettäviin tilapäisiin ulkomuonitus- ja kioskirakennelmiin, sillä ehdolla että komitean oli suoritettava kaupungille 35 % mainostuksesta saamistaan tuloista ja huolehdittava kaikista mainostuksen aiheuttamista toimenpiteistä (16.6. 1152 §).

Edellisten lisäksi myönnettiin runsaasti lupia tilapäisten mainosjulisteiden pystyttämiseen. Luvista perittiin erikseen määrätty korvaus, lukuun ottamatta joitakin tapauksia, jolloin mainostuksen katsottiin olevan yleishyödyllistä laatua. Kertomusvuonna myönnettiin mainostuslupia olympiakisojen johdosta tavallista enemmän.

Päätettiin, ettei kiinteistölautakunta myönnä lupia jalkakäytävämainosten kiinnittämiseen (29.7. 1389 §).

Kauppahallit. Tarjousten perusteella vuokrattiin 2 Kauppatorinhallin myymälää (Taloj. 18.3. 2 §), 11 Hakaniemen kauppahallin myymälää (Taloj. 23.7. 9 §, 1.8. 13 §, 17.11. 32 §), 6 Kasarmitorinhallin myymälää (Taloj. 18.3. 2 §, 23.7. 9 §, 1.8. 13 §, 4.9. 17 §, 17.11. 30 §) sekä 12 Hietalahden kauppahallin myymälää (Taloj. 23.7. 9, 11 §, 1.8. 13 §, 4.9. 18 §, 17.11. 31 §).

Oikeus hallimyymälän vuokraoikeuden siirtoon myönnettiin 1 tapauksessa (Taloj. 18.3. 3 §).

Kauppatorinhallin 1 vihannesmyymälä muutettiin kukkamyymäläksi (24.11. 2118 §).

Hietalahden kauppahallin erään lihamyymälän vuokra päätettiin alentaa 2 240 mk:sta 1 700 mk:aan (20.10. 1899 §). Kaupunginhallitukselta anottiin 185 000 mk:n määrärahaa yleisten töiden lautakunnan käyttöön Hietalahden kauppahallin myymälän n:o 59 muuttamiseksi hallikaitsijan huoneeksi (25.8. 1506 §).

Torikauppa. Lautakunta oikeutti talo-osaston tarjoamaan v:ksi 1953 Kauppatorin 8 kiinteää perunanmyyntipaikkaa ja 14 kiinteää puutarhatuotteiden myyntipaikkaa kertomusvuoden vuokrista niiden entisille vuokraajille sekä, mikäli jokin myyntipaikoista tällöin jäisi vuokraamatta, tarjoamaan sen sekä mahdollisesti perustettavat uudet myyntipaikat julkisella kuulutuksella vuokrattaviksi (24.11. 2130 §).

Kiinteiden perunanmyyntipaikkojen n:o 7 ja 8 vuokraajien anomuksesta päätettiin alentaa näiden paikkojen kuukausivuokrat 3 800 mk:sta 3 000 mk:aan eli samoiksi kuin muidenkin perunanmyyntipaikkojen vuokrat (8.12. 2236 §).

Kioskien aukioloaika olympiakisojen aikana. Merkittiin tiedoksi kaupunginvaltuuston 18.6. tekemä päätös kaupungin omistamalla maalla olevien kioskien ym. aukioloajan muuttamisesta olympiakisojen ajaksi sekä annettiin talo-osaston tehtäväksi huolehtia päätöksen tiedoksi saattamisesta sanomalehdissä julkaistavalla kuulutuksella (30.6. 1167 §).

Virvoitusjuomakioskit. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan virvoitusjuomakioskit niiden entisille vuokraajille v:n 1951 vuokrista (18.2. 363 §). Ne kioskit, joita ei sillä tavalla saatu vuokratuiksi, kuulutettiin kirjallisten tarjousten perusteella vuokrattaviksi tavanomaisin ehdoin (7.4. 679 §, 21.4. 737 §; taloj. 7.4. 6 §).

Hakaniementorin kioski päätettiin vuokrata Työväenyhdistysten Keskusliitolle 671 500 mk:n kokonaisvuokrasta heinäkuun 21 p:n ja lokakuun 15 p:n väliseksi ajaksi eräillä ehdoilla (15.7. 1315 §, 8.9. 1593 §). Sama kioski luovutettiin myöhemmin lokakuun 16 p:stä 1952 huhtikuun 15 p:ään 1953 liikennelaitokselle henkilökunnan odotussuojaksi ja alennuslippujen myyntipaikaksi 3 000 mk:n kuukausivuokrasta ilman valoa ja lämpöä (13.10. 1840 §).

Rajaseudun Ystävien Liitolle vuokrattiin alue Kaivopuistosta, vastapäätä Uunisaarta tilapäisen kioskin pystyttämistä varten heinäkuun 14 p:stä elokuun 15 p:ään 25 000 mk:n vuokrasta sekä erinäisillä alueen siistimistä koskevilla ehdoilla (29.7. 1393 §).

Virvoitusjuomakioskin pystyttämistä varten vuokrattiin E. Ruohoselle alue Paloheinän- ja Raivion tien risteyksestä lokakuun 16 p:ään saakka 6 700 mk:n kuukausivuokrasta tavanmukaisilla kioskipaikan vuokrausehdoilla sekä sillä lisäehdolla, että kioski oli vuokrakauden päätyttyä poistettava ja alue siistittävä (29.7. 1402 §).

Lisäksi myönnettiin kioskinpito-oikeuksia: E. Saarisalolle Puistolaan Vanhan Porvoon- ja Nummitien risteykseen, M. Michelssonille Pakilaan Lepolan- ja Tuusulantien risteykseen sekä E. Koskiselle Malmille Tullivuoren- ja Porvoontien risteykseen, kullekin 40 000 mk:n vuokrasta (7.4. 681-683 §); E. Lagervallille Munkkiniemen Saunatien varrelle sekä A.M. Karlssonille Haagan raitiotien päätepysäkille, molemmille 3 400 mk:n vuokrasta (7.4. 684, 685 §) sekä rouva H. Aallolle Maunulaan 100 000 mk:n vuokrasta (7.4. 686 §).

Sosiaaliministeriön hintaosaston 5.9. tekemä päätös, jolla mm. eräiden virvoitusjuomakioskien vuokrat alennettiin kertomusvuoden myyntikautena, merkittiin tiedoksi (15.9. 1649 §). Kioskien vuokraajat anoivat kuitenkin olympiakesän huonojen myyntitulosten johdosta vuokriensa edelleen alentamista kertomusvuoden ajalta. Kaupunginhallitukselle päätettiinkin esittää, että kioskien vuokrista myönnettäisiin vielä 15 %:n alennus, lukuun ottamatta niitä kioskeja, joiden vuokria sosiaaliministeriö oli alentanut enemmän kuin 15 %, joten näiden kioskien vuokriksi jäisi mainitulla päätöksellä määrätyt vuokrat (20.10. 1906 §; taloj. 10.10. 21 §). Kaupunginhallitus päätti 6.11. kioskien vuokrat alennettaviksi ehdotuksen mukaisesti.

XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen huoltojaostolle vuokrattujen virvoitusjuomakioskien vuokran tarkistaminen. Lautakunta päätti muuttaa 26 p:nä marraskuuta 1951 tekemäänsä päätöstä alueiden vuokraamisesta ylimääräisiä virvoitusjuomakioskeja ym. varten siten, että jos myynti nousee yli 50 milj. mk:n saadaan em. päätöksen perusteella kaupungille tulevasta vuokrasta vähentää kioskitoiminnan valvomisesta aiheutuneet lisäkustannukset todellisten menojen mukaisesti, kuitenkin enintään

650 000 mk. Jos myynti sen sijaan on 50 milj. mk tai siitä alle, ei mainittuja kustannuksia saa vähentää vuokrasummasta, joka jää 2 %:ksi bruttomyynnistä (30.6. 1246 §).

Virvokkeiden myynti olympiakisojen ajaksi järjestetyillä huvialueilla. Olympiakisojen järjestelytoimikunnan viihdytystoimistolle myönnettiin oikeus järjestää kiinteistölautakunnan sille myöntämillä huvialueilla makkarain, virvokkeiden ja jäätelön myyntiä, sillä ehdolla että alueet oli toimikunnan toimesta ja kustannuksella aidattava ja aitapiirustukset alistettava rakennustarkastajan hyväksyttäviksi (16.6. 1159 §).

Tilapäiskahviloiden järjestäminen olympiakisojen ajaksi. T:mi Velanko & Korkeavuori oikeutettiin järjestämään tilapäiskahvila kahvin, voileipien, savukkeiden ym. virvokkeiden myyntiä varten Topeliuksen- ja Kammiokadun puiston leikkikentälle sekä Kotkankadun varrelle, edellinen 100 000 mk:n ja jälkimmäinen 75 000 mk:n suuruisesta korvauksesta (16.6. 1162 §).

Ns. Snack-bar'in pystyttäminen olympiakisojen ajaksi. Ravintoloitsija K. Loukomiehelle myönnettiin oikeus ns. Snack-bar'in pystyttämiseen Sibeliuspuistoon heinäkuun 1 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi. Vuokraksi määrättiin 100 000 mk sekä päivittäiseksi myyntiajaksi klo 7-22. Vuokraajan oli heti sopimusajan päätyttyä poistettava pystytetyt rakennelmat ja kunnostettava puistoalue entiselleen. Samalla hyväksyttiin rakennelmia varten laaditut piirustukset (26.5. 1019 §).

Makkaranmyyntipaikat. T:mi Herkkupala oikeutettiin harjoittamaan Simonkadun ja Mannerheimintien kulmasta vuokraamallaan paikalla makkaroiden yömyyntiä kioskiautosta. Samalla päätettiin oikeuttaa makkaranmyyjät ilman lisäkorvausta harjoittamaan myyntiänsä kaksista myyntirattaista (26.5. 1026 §).

Makkaranmyyntipaikkojen vuokraajien vuokranalennusanomusten johdosta päätettiin esittää kaupunginhallitukselle näihin vuokriin määrätyn ns. olympialisän poistamista (20.10. 1906 §; ks. v:n 1951 kert. II osan s. 74). Kaupunginhallitus päätti 6.11., että olympialisä jätetään perimättä.

Lautakunta oikeutti talo-osaston tarjoamaan 19 makkaroiden yömyyntipaikkaa v:ksi 1953 niiden entisille vuokraajille kertomusvuoden vuokrista sekä, mikäli osa paikoista tällöin jäisi vuokraamatta, kuuluttamaan ne julkisesti vuokrattaviksi (24.11. 2130 §). Myyntipaikkojen vuokriin, joista vuokrasopimusten mukaan v:n 1953 aikana kertyisi 10 332 000 mk, esitettiin kaupunginhallitukselle anottavaksi sosiaaliministeriön hintaosaston vahvistus (8.12. 2235 §).

Kolmikulmassa sijaitseva makkaroiden yömyyntipaikka päätettiin vuokraajan anomuksesta siirrettäväksi v:n 1953 alusta Iso Roobertin- ja Fredrikinkatujen kulmaukseen, ns. Ahlströmin talon kohdalla olevaan jalkakäytäväsyvennykseen (24.11. 2115 §; taloj. 17.11. 25 §).

Uusi makkaroiden myyntipaikka päätettiin perustaa Albertin- ja Eerikinkatujen kulmaan (24.11. 2117 §; taloj. 17.11. 27 §). Paikka vuokrattiin v:ksi 1953 kauppias S. Virtapurolle 240 000 mk:n kokonaisvuokrasta, jolle päätettiin anoa sosiaaliministeriön hintaosaston vahvistus (15.12. 2283 §).

Jäätelönmyyntipaikat. Sotainvaliidien Veljesliiton Helsingin piirille ja Helsingin Invaliidien yhdistykselle myönnettiin yhteisesti voimassa olevan vuokrasopimuksen puitteissa, ilman eri korvausta olympiakisojen ajaksi 15 uutta jäätelönmyyntipaikkaa eri puolille kaupunkia halli- ja torikaupanvalvojan osoittamiin paikkoihin (30.6. 1241 §).

Kukkienmyyntipaikat. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan entiset 31 kukkienmyyntipaikkaa niiden aikaisemmille vuokraajille sekä mahdollisesti vuokraamatta jäävät paikat kirjallisten tarjousten perusteella. Vuokrauksessa noudatettiin entisiä ehtoja ja vuokria, mutta heinäkuun 1 ja 31 p:n väliseltä ajalta oli maksettava 150 %:n korotus olympialisänä (25.2. 412 §, 10.3. 507 §). Vuokraamatta jääneet Päävahdintorin ja Kampintorin myyntipaikat annettiin myöhemmin vuokralle, edellisen vuokra oli 21 000 mk ja olympialisä 5 250 mk, jälkimmäisen 64 000 mk ja 16 000 mk. Olympialisä sekä 30 % vuokrasta oli maksettava ennen myyntikauden alkua (7.4. 680 §; taloj. 7.4. 7 §).

Myyntipaikkojen vuokraajien vuokranalennusanomusten johdosta päätettiin kaupunginhallitukselle ehdottaa, että myyntipaikkojen vuokriin määrätyt olympialisät poistettaisiin (20.10. 1906 §). Kaupunginhallituksen 6.11. tekemän päätöksen mukaisesti jätettiin mainitut lisämaksut perimättä.

Olympiakisojen aikaisten kenttämuonituspaikkojen vuokrien alentaminen. XV Olympia Helsinki -niminen yhdistys anoi kisojen aikana järjestettyjen kenttämuonituspaikkojen vuokrien alentamista. Tämän johdosta ehdotettiin kaupunginhallitukselle, että Torkkelinkadun leikkikentällä, Eläintarhantiellä ja Ratakatu 2:ssa sijainneiden kenttämuonituspaikkojen, joiden toiminta vähäisen myynnin johdosta oli lopetettu ennen sovitun myyntikauden päättymistä, vuokria alennettaisiin yhteensä 31 136 mk (20.10. 1907 § taloj. 10.10. 22 §). Kaupunginhallitus päätti 6.11., että yhdistykselle palautetaan mainittu summa.

Taimistotuotteiden myyntipaikan vuokraaminen linja-autoasemalta. Saarioisten taimistot -nimiselle toiminimelle päätettiin vuokrata osa linja-autoaseman lämpökeskuksen savupiipun ympäriltä betoniaidalla erotetusta alueesta taimistotuotteiden jakelu- ja myyntipaikaksi heinäkuun 15 p:stä alkaen 1 000 mk:n kuukausivuokrasta yhdeksi vuodeksi, minkä jälkeen sopimus jatkuu vuoden kerrallaan, ellei sitä kummaltakaan puolelta sanota irti viimeistään kolme kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä. Vuokraajan velvollisuutena oli pitää alue täysin tyydyttävässä kunnossa (15.7. 1329 §).

Kukkakioskin perustaminen Erottajan kalliosuojaan ym. Vuokraaja E. Isakssonille myönnettiin oikeus rakentaa kukkakioski Erottajan maanalaisen mukavuuslaitoksen aulaan. Samalla hyväksyttiin kioskin piirustukset ja rakennuslupa myönnettiin sillä ehdolla, että kioski jää korvauksetta kaupungin omaisuudeksi. Mukavuuslaitoksen kuukausivuokraksi määrättiin heinäkuun 1 p:stä 70 000 mk, muut vuokraehdot jäivät entiselleen. Vuokraaja oikeutettiin lisäksi korottamaan mukavuuslaitoksen käytöstä perittävän kertamaksun 20 mk:aan (30.6. 1240 §).

Olympiakisojen aikaisten kioskien ja myyntikojujen pystyttämisluvat. Posti- ja lennätinhallitukselle myönnettiin oikeus 200 000 mk:n kokonaisvuokrasta pystyttää kioskeja posti-, lennätin- ja puhelintoimipaikoiksi heinäkuun 1 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi seuraaville paikoille: parakki Nordenskiöldinkadulle sekä kioskit Rautatientorille, kaupunginmuseon luoksen, Hesperian puistoon, Salomon- ja Fredrikinkadun kulmaan, Krematorion läheisyyteen, Merikadulle, Johanneksenkirkon seutuville, Mäntymäen ja Meilahden soutustadionin läheisyyteen. Päivittäinen aukioloaika oli klo 7-22. Mikäli paikkojen käytöstä aiheutui istutuksille vahinkoa, oli vuokraajan kunnostettava ne ennalleen (19.5. 947 §).

Olympia-Kuva oy:lle myönnettiin oikeus pystyttää kisojen ajaksi Stadionin kentän eteläpäässä sijaitsevan kukkulan pohjoisreunaan n. 40 m pitkä, 2 m leveä ja 2 m korkea, kentän puolelta avoin kuvapalvelukioski ao. viranomaisten aikanaan hyväksymien piirustusten mukaisesti sekä 50 000 mk:n korvauksesta (30.6. 1229 §).

Kalevala Koru oy:lle vuokrattiin muistoesineiden myyntiä varten paikat Rautatientorilta, Hankkijan luona olevalta aukiolta, Hesperian puistosta ja Messuhallin takana olevasta kolmiosta heinäkuun 1 p:n ja elokuun 15 p:n väliseksi ajaksi yhteisestä 200 000 mk:n vuokrasta. Päivittäinen myyntiaika oli klo 7-22 (19.5. 948 §).

Sanomalehtien myyntipaikat. Pikatoimisto Marsille luovutettiin kertomusvuodeksi entisin ehdoin jo aikaisemmin käytössä olleet 143 sanomalehtien myyntipaikkaa sekä näiden lisäksi kaksi uutta vakinaista paikkaa ja olympiakisojen ajaksi 20 tilapäispaikkaa (30.6. 1238 §). V:ksi 1953 päätettiin Pikatoimisto Marsin valvontaan luovuttaa aikaisemmin vahvistetuin ehdoin 130 eri puolilla kaupunkia sijaitsevaa sanomalehtien myyntipaikkaa. Samalla kehotettiin toimistoa valvomaan, että myyntirattaat poistettiin yöksi myyntipaikoilta (1.12. 2178 §).

Olympiakisojen ajaksi myönnettiin eräitä lupia käyttää lehtien, olympiatiedoitusten ym. myyntiin kiertäviä myyjiä. Näitä lupia myönnettiin Rautatiekirjakauppa oy:lle, Kustannus oy. Kansanvallalle, Oy. Uusi Suomi -nimiselle yhtiölle ym. päivälehdille (16.6. 1160 §, 30.6. 1230 §, 15.7. 1325 - 1327 §).

XV Olympia Helsinki -yhdistyksen huoltojaostolle vuokrattiin ulkomaisten sanomalehtien myyntiä varten kioskin paikka Messuhallin takana olevasta kolmiosta 5 000 mk:n vuokrasta myyntikaudelta (19.5. 946 §).

Kengänkiilloituspaikat. Pikatoimisto Marsille luovutettiin kertomusvuodeksi entisillä ehdoilla aikaisemmin käytössä olleet kengänkiilloituspaikat sekä näiden lisäksi 15 uutta paikkaa (30.6. 1239 §).

V:ksi 1953 luovutettiin Pikatoimisto Marsin valvontaan samoin ehdoin kuin ennenkin 35 kengänkiilloituspaikkaa (1.12. 2178 §).

Valokuvauspaikat. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan entiset kahdeksan valokuvauspaikkaa kertomusvuodeksi paikkojen entisille vuokraajille samoista vuokrista ja samoilla ehdoilla kuin ennenkin. Vuokraamatta jääneet paikat saatiin vuokrata halukkaille v:n 1951 pohjavuokrista (25.2. 413 §).

Arpojen myynti. Kertomusvuoden aikana myönnettiin lupia useille yhdistyksille, seuroille ym. arpojen myymiseen määrätyillä paikoilla sekä määräaikana. Luvista perittiin useimmiten korvaus. Lisäksi myönnettiin eräitä lupia arpajaisvoittojen, kuten henkilöautojen, moottoripyörien ym. näytteilläpitoon myyntipaikoilla.

Joulukuusien myyntipaikat. Lautakunta oikeutti talo-osaston kuuluttamaan huutokaupalla vuokrattaviksi kertomusvuoden jouluksi 21 joulukuusen yksinmyyntipaikkaa, joiden perusvuokriksi määrättiin 3 000 mk paikkaa kohden. Lisäksi sai talo-osasto myöntää lupia joulukuusien myyntiin kaupungissa ja liitosalueella sopiviksi katsotuissa paikoissa joulukuun 18-24 p:n välisenä aikana 300 mk/vrk paikkaa kohden sekä samoin lupia joulukuusen jalkojen myyntiin kokonaishintaan 250 mk kutakin paikkaa kohden (24.11. 2127 §). Yksinmyyntipaikkojen huutokauppa toimitettiin joulukuun 12 p:nä. Kaikki tarjotut paikat, lukumäärältään 21, vuokrattiin, vuokramäärien kokonaissumman noustessa 358 000 mk:aan (15.12. 2284 §).

Joulukoristeiden yms. myyntiin myönnettiin lupia joulukuun 15-24 p:n väliseksi ajaksi L. Vallinille Kolmen sepän patsaan luona kolmessa paikassa, V. Salmiselle Ateneumin itäpuolella, Fredrikintorilla ja Hankkijan edustalla, E. Nurmelle Ateneumin länsipuolella ja E. Tuomiselle Bulevardin- ja Yrjönkadun kulmassa. Korvaus paikkaa kohden oli 5 000 mk (24.11. 2119 §; taloj. 17.11. 29 §).

Katujen joulukoristelu. Aleksanterinkatu-nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa ko. kadun koristeluun marraskuun 29 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi. Valaistuksen järjestelystä oli sovittava sähkölaitoksen kanssa, samoin hankittava tarvittava poliisiviranomaisten lupa. Lautakunta antoi suostumuksensa joulukellojen soittoon, mutta ei musiikin esittämiseen. Korvaus määrättiin 100 000 mk:ksi (10.11. 2034 §). Lisäksi myönnettiin määrätystä korvauksesta eräille muillekin yhdistyksille ja liikkeille lupia katujen tai katuosuuksien ym. koristamiseen joulukuun aikana (24.11. 2132 - 2134 §, 1.12. 2182, 2184 §).

Aleksanterinkadun koristelu olympialaisten aikana. Lautakunta suostui Aleksanterinkatu-yhdistyksen anomukseen saada koristaa mainittu katu ylioppilastalon ja Unioninkadun väliseltä osalta olympialaisten aikana. Lupa myönnettiin sillä ehdolla, ettei koristelussa saanut esiintyä yksityisten liikkeiden mainoksia sekä että kaiutinlaitteita käytettäisiin ainoastaan kisauutisten välitykseen. Korvaus määrättiin 50 000 mk:ksi (3.6. 1066 §).

Pelastusarmeijan joulupadat. Lupa joulupatojen sijoittamiseen myönnettiin sillä ehdolla, ettei padoista koitunut haittaa liikenteelle sekä että yhdistys hankki tarvittavan poliisiviranomaisten suostumuksen (8.12. 2231 §).

Lupa varojen keräykseen Suomen Marsalkan patsasta varten. Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnalle myönnettiin korvauksetta oikeus pystyttää tilapäinen koju Hietaniemen hautausmaan kappelin vastapäätä, hautausmaan ulkopuolelle tammikuun 27 ja 28 p:ksi varojen keräämiseksi ratsastajapatsaan kustannuksiin (21.1. 171 §).

Eräiden pysäköimispaikkojen vuokraaminen. Oy. Hartwall ab. oikeutettiin käyttämään Lapinlahdenkatu 6:n pihamaata autojen parkkeerauspaikkana huhtikuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään 15 000 mk:n kuukausikorvauksesta

sekä sillä ehdolla, että huhtikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana oli autot päivisin poistettava pihalta koululasten siellä oleskelun vuoksi (10.3. 506 §). Helsingin Osuuskaupalle myönnettiin oikeus pysäköidä viittä henkilöautoa Runeberginkatu 63:n rakentamattomalla tontilla heinäkuun 15 p:n ja elokuun 15 p:n välisenä aikana 5 000 mk:n suuruisesta korvauksesta (30.6. 1223 §).

Helsingin Suomalaiselle Säästöpankille ns. pankkiauton käyttöön myönnetty lupa. Helsingin Suomalaiselle Säästöpankille oli myönnetty eräillä ehdoilla lupa pankkitoiminnan harjoittamiseen linja-autosta määrätyillä paikoilla kaupunkialueella kesäkuun 1 p:stä alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk. Korvauksena luvasta oli pankin maksettava 500 mk kuukaudessa pysähtymispaikkaa kohden, eli yhteensä vuodessa 30 000 mk (19.5. 942 §). Kaupunginhallituksen alistettua em. päätöksen tutkittavakseen kiinteistölautakunta antoi asiasta lisäselvityksen ja ehdotti, että päätös saataisiin panna täytäntöön (26.5. 1024 §). Kaupunginhallituksen kumottua 5.6. lautakunnan päätöksen merkittiin tämä tiedoksi (30.6. 1165 §; ks. I osaa).

Vallilan kerhokeskuksen avustaminen. Vallilan kerhokeskukselle myönnettiin yhteensä 57 942 mk kertomusvuonna talo-osaston käytössä olleista kasvatustoiminnan määrärahoista (Taloj. 23.7. 10 §, 10.10. 20 §).

Piirustusten hyväksyminen. Lautakunta hyväksyi puolestaan mm. Katariinankatu 3:n pihalle rakennettavan autosuojan (31.3. 630 §), Pasilan lastenseimen ulkorakennuksen (27.10. 1943 §) sekä Koulumatkailutoimiston Viipurin- ja Kotkankatujen kulmaan rakennettavan asuntorakennuksen (27.10. 1952 §) piirustukset.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: talo-osaston pakettiauton korjauskulujen suorittamista kaupungin autovakuutusrahastosta (7.1. 64 §); erään virvoitusjuomakioskin siirtämistä (21.1. 162 §); palonehkäisytoimenpiteisiin ryhtymistä Kaupungintalossa (11.2. 310 §); Pitäjänmäen neuvolahuoneiston jatkamista (25.2. 405 §); terveydenhoitolautakunnan Kaupungintalossa olevien toimistohuoneiden järjestelyä (25.2. 408 §); kiinteistöjen palovakuutuksia (3.3. 454 §, 21.4. 734 §, 1.9. 1547 §, 3.11. 1990 §); virvoitusjuomakioskin rakentamista Hakaniementorille (3.3. 457 §); mainosasioiden keskittämistä talo-osaston hoitoon (10.3. 497 §); Bredbackan tilan päärakennuksen siirtämistä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan hallintoon (17.3. 552 §); määrärahan myöntämistä sodanaikaisten vuokrajäämien poistamiseksi (17.3. 558 §); Aleksis Kiven asuinpaikkaa ilmaisevan muistokilven kiinnittämistä ns. Mosabackan torpan seinään (31.3. 631 §); rappeutuneiden rakennusten purkamista (21.4. 731 §, 5.5. 832 §, 22.9.1697 §); virkapuvun ym. hankkimista eräille kaupungin virastojen ovenvartijoille (28.4. 788 §, 1.12. 2172 §); kiinteistöjen ostoa (5.5. 829 §, 30.6. 1225 §, 29.7. 1401 §); Stansvikin käymälä- ja puuvajarakennuksen rakentamista talorakennusosaston suunnitelman mukaisesti (26.5. 1017 §, 9.6. 1094 §); kaupungin vuokralle antamien ulkona olevien myyntipaikkojen olympiakisojenaikaisen myyntiajan määräämistä (26.5. 1027 §); olympia-rakennustoimiston Käpylässä olevan toimistoparakin ostamista tilapäiseen majoitustarkoitukseen (15.9. 1652 §); Koulumatkailutoimistolle asuinparakin rakentamista varten myönnetyn lainan ehtojen määräämistä (10.11. 2044 §); asuntolaina-anomusta (24.11. 2121 §) sekä ylimääräisen eläkkeen myöntämistä kaupungin omistukseen siirtyneen talon talonmiehelle (22.12. 2324 §)

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin asioista, jotka mm. koskivat: Pasilan korttelin n:o 563 tontilla n:o 3 sijaitsevien rakennusten hallintaa (7.1. 53 §); huoneistojen määräämistä virka-asunnoiksi tai vuokraamista virkaan sidottuina (7.1. 59 §, 28.1. 215 §, 17.3. 551 §, 7.4. 673 §, 30.6. 1221, 1242 §, 29.7. 1391, 1392 §, 4.8. 1428 §, 11.8. 1462 §, 20.10. 1900 §, 17.11. 2080 §, 1.12. 2180 §, 8.12. 2223 §, 22.12. 2323 §); Hyvösen lastenkodin pihan eristämistä (7.1. 65 §); tilapäismajoitusta kalliosuojissa (14.1. 118, 124 §); nuorisotoimiston lisätilaanomusta (14.1. 122 §); Maanviljelijäin Maitokeskus oy:n valitusta jäätelönmyyntipaikkojen vuokrauksesta kertomusvuodeksi (14.1. 123 §); kiinteistöjen ostoa (4.2. 265 §, 25.2. 411, 414 §, 17.3. 559 §, 7.4. 678 §, 15.7. 1303 §, 11.8. 1461 §, 22.9. 1695 §); asuntojen järjestämistä Hert-

toniemen aseman virkailijoille (11.2. 312 §); huoneistojen hankkimista kaupungin virastoja ja laitoksia varten (18.2. 358, 360 §, 11.8. 1459, 1461 §, 8.9. 1587, 1588 §, 20.10. 1901, 1902, 1905 §, 3.11. 1987 §, 10.11. 2031 §, 17.11. 2077, 2079 §); Helsingin seurakuntien ehdotusta kaupungin asuntotilanteen helpottamiseksi (18.2. 359 §); aloitetta kurssi- ja lomakodin perustamiseksi Helsingin Tuberkuloosiyhdistyksen käyttöön (18.2. 364 §); yhdistetyn saunan, pesulan ym. rakentamista Vartiokylään (3.3. 459 §); laina-anomuksia (3.3. 461 §, 13.10. 1841 §); Munkkiniemen sivukirjaston huoneiston käyttöä vaaliluetteloiden ym. tarkistuksiin (10.3. 499 §); keskuspoliisitalon rakentamista ja poliisihuoneistojen korjaustöitä (7.4. 674 §, 27.10. 1957 §); eräiden vuokrajäämien poistamista tileistä (21.4. 732, 733 §); Kivelänkatu 5-7:n talon hallintaa sekä isännöitsijän ja talonmiehen tehtävien järjestämistä (28.4. 782 §); huoneistojen hankkimista huolto- ja sairaalahenkilökuntaa varten (28.4. 787 §, 29.9. 1747 §); Kivelän sairaalan johtajan autotallin vuokran alentamista (28.4. 790 §); Viipurin- ja Kotkankadun kulmassa olevan desinfioimislaitoksen parakin käyttöä (5.5. 831 §); Suomenlinnan urheilukentän pukusuojan ja yleisen käymälän rakentamista (12.5. 897 §); kaupunginarkiston ja verotusvalmisteluviraston huoneistokysymysten järjestelyä (12.5. 898 §); kalakaupan siirtämistä Kauppatorilta muualle kuningasvierailun ajaksi (19.5. 970 §); ehdotuksia asuntojen hankkimiseksi vanhuksille (26.5. 1015 §); Kulosaaren kartanon päärakennuksen korjaustöitä (26.5. 1016 §); kaupungin lunastusoikeuden käyttämistä eräiden asuntoosakkeiden myynnin yhteydessä (26.5. 1018 §, 4.8. 1426 §); Kiven Naiset -nimisen yhdistyksen asuntojenrakentamisehdotusta (9.6. 1093 §); kioskien aukioloaikoja (9.6. 1103 - 1107 §, 15.12. 2277 §); Kammion sairaalan vuokraamista kaupungin käyttöön (16.6. 1148 §); huoneiston luovutusta Primula oy:lle olympiakisojen ajaksi (16.6. 1156 §); Alku lastentarhan huoneiston luovutusta yhteismajoitussairaalaksi olympiakisojen järjestelytoimikunnalle (16.6. 1157 §); huoneistojen hankkimista poliisilaitokselle olympiakisojen ajaksi (30.6. 1219 §); Suomenlinnan lastentarhan pihamaan aitaamista ja kunnostamista (30.6. 1220 §); verotusvalmisteluviraston ruokailuhuoneen käyttöä olympiakisojen aikana (30.6. 1244 §); Malmin sivukirjaston ja lastensuojeluviraston osaston siirtämistä Päätie 38:aan (15.7. 1301 §); lukollisen rautaristikon hankkimista työtupien varaston ikkunaan (15.7. 1304 §); huoneiston luovutusta suomenkielisten kansakoulujen käyttöön Alppikatu 1:stä (15.7. 1307 §); Erottajan kalliosuojan viemärin luovuttamista kiinteistön Erottajankatu 15-17 käyttöön (29.7. 1398 §); Hirvihaaran kartanon rakennusten palovakuuttamista (25.8. 1508 §); tapaturmantorjuntayhdistyksen liikenneturvallisuusmainontaa ja siitä suoritettavien korvausten määrittelemistä (8.9. 1591 §); luontoisetuperusteiden arvioimista (15.9. 1646 §); Velodromin pukusuojien käyttöä majoitustarkoituksiin (15.9. 1647 §); neuvola- ja lastentarhahuoneistojen hankkimista ym. käsitelleen komitean mietintöä (22.9. 1688 §); ulkosalla tapahtuvan myynnin järjestelyä, jäsenten nimittämistä asetettavaan toimikuntaan (22.9. 1704 §); kaupungin kirjastorakennusten vartiointia (29.9. 1743 §); kaupungin ja evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteistä asuntojenrakennussuunnitelmaa (6.10. 1793 §); taiteilija M. Bröyerin avustamista Kruununhaassa sijaitsevien vanhojen puutalojen kunnostamisessa (10.11. 2032 §); aloitetta puutalojen rakentamiseksi kalliosuojiin majoitetuille (10.11. 2045 §); kiinteistöjen hankintaa toipilaskotien perustamiseksi (24.11. 2114 §); yksityisten linja-autojen henkilökunnan oleskeluhuoneen järjestämistä Rautatientorille (1.12. 2169 §); kaupungin kiinteistöjen vapauttamista omaan käyttöön (1.12. 2170 §); Herttoniemen lastentarhan ja -seimen ulkoilualueen järjestämistä ym. (1.12. 2175 §); säilytystilojen varaamista puhtaanapitolaitoksen autoille ja työkoneistoille (8.12. 2224 §) sekä Helsingin Raittiit Automiehet -nimisen yhdistyksen avustusanomusta (8.12. 2230 §).

Maistraatille annettiin lausuntoja tulenarkojen aineiden varastoinnista (3.3. 458 §, 10.3. 496 §). Huoltovirastolle suoritettiin eräiden kiinteistöjen arviointeja (14.1. 121 §, 25.2. 406 §, 10.11. 2040 §, 15.12. 2278 §).

Kaupunginagronomin selostus kiinteistötoimiston maatalousosaston toiminnasta:

Osaston hoidossa oli 7 maatilaa, joiden viljelyspinta-ala oli yhteensä 1 109 ha. Lisäksi oli vuokralle annettuja maita 642 ha. Omassa viljelyksessä olleiden peltoalueiden käyttö oli seuraava: kesantona 72 ha, leipäviljalla 359 ha, kauralla 239 ha, heinällä 294 ha, perunalla 48 ha ja muilla viljelyskasveilla sekä laidunalueena 97 ha.

Tärkeimmistä viljelyskasveista saadut sadot olivat seuraavat:

	Kokonaissadot tonneissa	Hehtaarisadot kiloissa
ruis	56.9	1 540
syysvehnä	117.3	2 475
kevätvehnä	255.7	1 490
ohra	220,7	2 465
kaura	369.1	1 565
peruna	650.o	13 600
heinä	1 008.3	3 670

Sateisen kesän johdosta satotulokset jäivät yleensä huomattavasti normaalia alhaisemmiksi ja osa viljasadosta kelpasi vain rehutavaraksi.

Nautaeläimiä oli vuoden lopussa 2 sonnia, 105 lehmää ja 50 nuorta eläintä. Maitoa tuotettiin kaikkiaan 407 994 kg. Pukinmäen ja Tuomarinkylän tilojen maito myytiin tarkastusmaitona. - Hevosia oli vuoden lopussa 57 täysikasvuista ja yksi alle 3-vuotias. - Vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli 101 ja vuoden aikana tehtiin 35 045 työpäivää.

Uudisrakennustöinä suoritettiin navettarakennuksen yhteyteen sijoitetun AIV-tornin sekä kurkkuhuoneen rakentaminen Pukinmäen tilalle ja saunan rakentaminen Fallkullaan. Asuinrakennusten korjaustöistä huomattavin oli Fallkullan päärakennuksessa suoritettu yläkerran jako kahdeksi huoneistoksi. Vartiokylän puimalassa suoritettiin korjaus- ja muutostöitä puinti- ja kuivatustyön rationalisoimiseksi sekä Pukinmäen tilan navetan katto tukirakenteineen uusittiin.

Talousarvio sekä todelliset menot ja tulot olivat seuraavat:

M e n o t

	Määräraha ylitysoikeuksineen, mk	Todelliset menot, mk
Maatalousosasto		
Hallinto		
1. Palkat	2 778 400	2 105 380
2. Huoneistomenot	242 000	242 000
3. Muut kustannukset	398 530	398 530
Maatilat		
4. Palkat	36 845 669	36 845 669
Oma maatalous		
5. Peltoviljelys	20 705 040	20 705 040
6. Puutarhaviljelys	435 000	434 567
7. Navetat	7 000 000	6 999 267
8. Sikala	1 000 000	999 027
9. Tallit	3 200 000	3 190 221
10. Autot ja traktorit	3 394 145	3 394 145
11. Tuotteiden myyntikustannukset	2 500 000	2 497 648
12. Sivutoimintojen kustannukset	195 000	195 000
13. Kaluston kunnossapito	2 064 449	2 064 449
14. Rakennusten kunnossapito	3 999 485	3 999 485
15. Tapaturmavakuutusmaksut ja poistot	150 680	150 680
16. Kaluston hankinta	5 000 022	5 000 022
17. Uudisrakennukset	2 500 000	2 499 212

Vuokratalous

18. Maiden vuokraus	515 000	462 791
19. Vuokralle annettujen rakennusten korjaukset	2 749 624	2 749 624
Yhteensä	95 673 044	94 932 757

T u l o t

	Talousarvion mukaan, mk	Todelliset tulot, mk
1. Peltoviljelys	36 700 000	31 499 244
2. Puutarhat	3 500 000	2 580 171
3. Navetat	7 200 000	10 655 595
4. Sikala	1 500 000	1 938 596
5. Tallit	5 535 000	3 297 150
6. Auto- ja traktorityö omaan talouteen	6 585 000	4 729 000
7. Tuotteiden myynti	24 000 000	15 363 750
8. Sivutoimintojen tulot	600 000	821 240
9. Maiden ja viljelmien vuokraus	3 700 000	3 427 015
10. Rakennusten vuokraus	1 700 000	2 300 702
11. Vakuutuskorvaukset	50 000	94 050
12. Sekalaiset tulot	1 000 000	868 698
Yhteensä	92 070 000	77 575 211

Tulostili osoitti omassa viljelyksessä olevilta tiloilta 10 109 mk:n tappiota hehtaaria kohden kun taas vuokralle annetuista viljelysmaista saatu puhdas tuotto hehtaaria kohden oli 3 740 mk.

Kaupungingeodeetin selostus kaupunkimittausosaston toiminnasta:

Kaupunkimittausosaston henkilökunnan muodostivat kaupungingeodeetin viran ollessa täyttämättä vt. kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetin viransijainen, neljä insinööriä sekä yksi sopimuspalkkainen insinööri n.4 1/2 kuukauden ajan ja yksi insinööri puolipäivätyössä 7 kuukautta. Lisäksi 8 mittausteknikkoa, joista yksi toimi laskijana, kaksi laskijaa, kiinteistöluettelon hoitaja, 6 vakinaista kartoittajaa ja yksi tilapäinen kartoittaja, toimistonhoitaja, 9 vakinaista piirtäjää, tilapäinen piirtäjä, ylimääräinen piirtäjäharjoittelija, toimistoapulainen ja vahtimestari.

Kaupungingeodeetille tontinmittaajana ja tonttikirjanpitäjänä sekä kiinteistötoimiston johtosäännön mukaan osastolle kuuluvista tehtävistä mainittakoon seuraavat työt ja toimitukset: tontinmittauksia 165, yleisten alueiden mittauksia 2, kivijalkakatselmuksia 286, rakennusalan paalutuksia ym. toimituksia 481, tontin rajan määräämisiä 15, asemakaavan tai rakennussuunnitelman mukaisia kortteleita paalutettiin 66, tonttijaon mukaisia tontteja paalutettiin 103, maanmittaustoimituksia suoritettiin 20, näissä erotettiin palstoja 20, yhteiseltä pinta-alaltaan 15.5 ha, rajoja käytiin 2.o km, pyykkejä rakennettiin 69, muita varten paalutettiin palstoja 18, katuja, sähkölinjojen suuntia ym. paalutettiin 39.7 km, tonttikartan jäljennöksiä 162, joista kaupungille 16, mittakirjan jäljennöksiä 99, joista kaupungille 9, piirroksia 952, joista kaupungille 144, todistuksia ja otteita 541, joista kaupungille 22, kirjelmiä maistraatille 48 ja tonttijakoehdotuksia 113.

Kolmiomittauksella havaittiin ja laskettiin yksi uusi piste.
Tarkkavaakitusverkkoa lisättiin havaitsemalla 28 pistettä. Uusia pisteitä rakennettiin 26 kpl.
Monikulmiomittaus-, kartoitus- ja pintavaakitustyöt selviävät seuraavasta taulukosta:

Mittausalue	Rakennettu monik. pist., kpl	Kulma-hav.pisteillä	Mitattu sivuja, km	Kartoitettu, ha	Pinta-vaakittu, ha	Täydennysmittattu, ha	Kairauspisteitä, kpl
Haagan piiri	20	-	3.7	-	-	144.o	334
Herttoniemen piiri	80	221	17.7	-	5.o	95.o	12
Kanta-Helsingin piiri	5	18	3.4	0.5	1.5	3.o	-
Malmin piiri	3	9	0.5	50.o	-	38,5	-
Pakilan piiri	15	63	2.1	15.o	30.5	600.o	155
Yhteensä	123	311	27.4	65.5	37.o	880.5	501

Sisätöissä laskettiin koordinaatit 420 monikulmiopisteelle.
Karttoja piirrettiin mittakaavaan 1:500 419 ha ja 1:2000 98 ha sekä täydennysmittausalueilla vastaavasti täydennettiin karttalehdet.
Katukarttoja 1:500 tehtiin maastotöiden osalta 35 karttalehteä vastaavasti.
Uudenmaan läänin maanmittauskonttorissa suoritettiin jakokarttoihin ja asiakirjoihin kohdistuvia tutkimuksia, jotka koskivat mm. tiealueiden omistussuhteita ja epäselviä tilanrajoja. Myös maastossa suoritettiin näitä koskevia mittauksia. Katurakennustöitä varten selvitettiin teiden levityksiin tarvittavia alueita ja hankittiin työlupia ko. töiden suorittamiseksi. Samoin palokaivoja varten selvitettiin tarvittavat alueet ja niiden omistajat sekä tehtiin alustavat sopimukset kauppoja varten.
Kaupungin alueella suoritettuja maanjakotoimituksia, joissa kaupunkimittausosastolta oli edustaja saapuvilla, oli yhteensä 57 kpl.
Kiinteistöluetteloa täydennettiin laskemalla suurimmalle osalle maa-alueita kirjanpitoarvot arviolautakunnan antamien ohjeiden mukaan. Samoin tarkistettiin rakennusten arvoja indeksiä vastaavalle tasolle. Asemakaavojen tultua vahvistetuiksi osalle liitosaluetta, on kiinteistöluettelokartan muutamia lehtiä tarvinnut uusia. Samoin uusittiin mainitun kartan käyttökopioita 50 kpl. Maanhankintalain mukaan luovutettujen alueiden paljous on pitänyt kiinteistöluettelon täydentämistä normaalia suuritöisempänä.
Vuoden kuluessa merkittiin diariin 267 saapunutta asiakirjaa.
Painettujen karttojen alkuperäislehtiä on jatkuvasti pidetty ajan tasalla ja neljästä 1:4000 mittakaavaisesta karttalehdestä otettiin uusi korjattu painos. Matkailijakartan uusittu painos ilmestyi keväällä.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän kertomus:

V:n 1952 aikana suoritettiin runsaasti rakennusten sisä- ja ulkokorjauksia. Täydellinen sisäkorjaus suoritettiin 176 asunnossa. Hietaniemenkadun taloryhmässä toimitettiin kolmen rakennuksen ulkomaalaus ja talossa Mäkelänkatu 37-43 maalattiin kadunpuolinen julkisivu sekä molemmat päätyseinät, pihanpuolisen sivustan maalaamisen siirtyessä seuraavaan vuoteen. Edellisinä vuosina alullepantua Vallilassa sijaitsevien taloryhmien sähköjohtojen ja -laitteiden uusimistyötä jatkettiin, mutta työn loppuunsaattaminen siirtyi vielä seuraavaan vuoteen.

Asuinhuoneistojen ja huoneiden lukumäärä pysyi samana kuin edellisenä vuotena. Asuntojen, huoneiden ja niissä asuneiden henkilöiden lukumäärä vuoden 1952 päättyessä oli seuraava:

Asuntoryhmä	Asuntoja	Huoneita	Asukkaita yhteensä	Asukkaita huonetta kohti
Hietaniemenkatu 5-13	68	80	202	2.5
Kirstinkatu 16	40	44	134	3.o
Somerontie 4-12	124	130	402	3.o
Kangasalantie 13-19	239	240	819	3.4
Karstulantie I-XXI	333	500	1 208	2.4
Mäkelänkatu 37-43	87	175	357	2.o
Sammatintie 9-11	48	72	169	2.3
Yhteensä	939	1 241	3 291	2.6

Vastaava asukasluku v:n 1951 päättyessä oli 3 376 ja asukkaita huonetta kohti 2.7.

Asuinhuoneistojen lisäksi oli neljä myymälähuoneistoa ja yksi toimistohuoneisto, jossa kunnallisten työväenasuntojen konttorihuoneisto sijaitsi.

Marraskuun 13 p:nä 1952 annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla korotettiin asuinhuoneistojen vuokrat joulukuun 1 p:stä 1952 lähtien 337.5 % keşäkuun 1 p:nä 1939 voimassaolleisiin tai myöhemmin vahvistettuihin perusvuokriin verrattuna.

Kertomusvuoden menoarvioon merkityt määrärahat ja niiden käyttö ilmenevät seuraavasta:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilinpäätöksen mukaan, mk
Vakinaiset viranhaltijat	2 614 520	2 629 230
Tilapäiset viranhaltijat	308 400	308 400
Vuosilomasijaiset	243 685	200 985
Muut palkkamenot	551 120	542 615
Vuokrat	269 000	396 000
Lämpö	200 000	209 599
Valaistus	220 000	784 485
Siivoaminen	50 000	59 342
Vedenkulutus	1 000 000	1 173 137
Puhtaanapito	1 700 000	1 973 581
Kalustonhankinta	200 000	184 926
Kaluston kunnossapito	40 000	12 722
Kasvatustoiminta	75 000	75 000
Korjaukset	13 000 000	12 894 992
Yhteensä	20 471 725	21 445 014

Eri asuntoryhmien kesken kustannukset jakaantuivat seuraavasti:

Hietaniemenkatu 5-13	1 938 012	
Kirstinkatu 16	768 234	
Somerontie 4-12	2 180 326	
Kangasalantie 13-19	3 333 671	
Karstulantie I-XXI	7 698 990	
Mäkelänkatu 37-43	2 574 565	
Sammatintie 9-11	2 006 134	
Kangasalantie 11, isännöitsijän asunto	140 800	20 640 732
Kangasalantie 11, kerhohuoneisto		804 282
	Yhteensä	21 445 014

Vuokrasaatavia oli edelliseltä vuodelta siirtynyt jääminä 5 890 mk. Etukäteen oli edellisenä vuotena maksettu kertomusvuoden vuokria 62 208 mk. Kertomusvuoden aikana saatiin v:n 1953 vuokria etukäteen 67 763 mk. Vuokrasaatavia siirtyi jääminä v:lle 1953 2 735 mk. Kertomusvuoden nettovuokratulot olivat yhteensä 12 101 160 mk.

Kiinteistölautakunnan hallinnassa ollut Vallilan Kerhokeskus, Kangasalantie 11, siirtyi kaupunginhallituksen maaliskuun 27 p:nä tekemän päätöksen nojalla nuorisotyölautakunnan hallintaan tammikuun 1 p:stä 1953.

Asuntotuotantokomitea

Vuoden 1952 aikana kuuluivat asuntotuotantokomiteaan ent. kiinteistöjohtaja V.V. Salovaara puheenjohtajana ja arkkitehti P. Hanste varapuheenjohtajana sekä jäseninä kiinteistöjohtaja J.A. Kivistö, professori H. Ekelund, arkkitehti V. Tuukkanen, diplomi-insinööri K. Pettinen, diplomi-insinööri A. Lippa heinäkuun 17 p:stä alkaen ja osastopäällikkö U. Kallio. Komitean kutsumana asiantuntijajäsenenä toimi osastosihteeri O. Christiansen. Toimisto sijaitsi marraskuun 1 p:ään saakka talossa Katariinankatu 3. Kiinteistötoimiston vuokrattua huoneiston Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankilta siirtyi komitean toimisto taloon Aleksanterinkatu 46. Toimistopäällikkönä oli varatuomari H. Sahrakorpi ja työpäällikkönä rakennusmestari M. Lindbäck. Lisäksi toimistohenkilökuntaan kuuluivat K. Pyykkö, W. Pyykkö, M. Nylund ja Y. Huotari koko vuoden sekä A. Nurmi 26.6. saakka, H. Partanen 7.7. alkaen, M. Nieminen 9.6. alkaen ja K. Pehu 5.11. alkaen. Työmaanvalvojina toimivat rakennusmestarit E. Hovi, J. Johansson ja K. Ylönen koko vuoden sekä P. Rautamäki 17.7. alkaen, E. Lindbäck 15.7. alkaen, V. Ekman ja Hj. Laukkoski 1.11. alkaen sekä A. Holmberg 13.8.-20.10. välisen ajan. Kertomusvuonna asuntotuotantokomitea kokoontui 85 kertaa. 23.9. komiteassa hyväksytyn työjärjestyksen mukaan toimintansa aloittanut yleisjaosto piti 26 kokousta ja teknillinen jaosto 20 kokousta.

Kertomusvuoden aikana komitea jatkoi edellisten vuosien rakennusohjelmien valmistamista, minkä lisäksi pantiin alulle uusia rakennushankkeita kaikkiaan 106 894 m^3, joihin tuli 16 asuinrakennusta ja 2 myymälärakennusta.

Maunulassa aloitettiin komitean toimesta kesäkuussa Asunto-oy. Vesakon, jonka kuutiotilavuus on 50 050 m^3, rakennusohjelma. Sen seitsemään 3-kerroksiseen asuinrakennukseen sisältyy kaikkiaan 182 huoneistoa, joiden yhteinen lattiapinta-ala on 9 397 m^2. Lisäksi kuuluu ohjelmaan yksi myymälärakennus. Urakoitsijaliikkeiltä pyydettyjen tarjousten perusteella sai rakennusteknillisten töiden suorittamisen Vilamo oy., vesi- ja

lämpöjohtotyöt Vesi-Putkitus oy. ja Lämpötoimi oy., sähkötyöt Hankkija ja Helsingin Sähkötyö oy. sekä maalaustöiden suorittamisen Maalausliike Paavo Kaires oy. Rakennusten kokonaiskustannuksiksi laskettiin 437 milj. mk, josta osakepääoma 64 milj., aravalaina 152 milj., rahalaitosten lainat 108 milj. ja kaupungin lainat 113 milj. mk.

Toukokuussa aloitettujen Asunto-oy. Mäyränlinnan ja Asunto-oy. Mäyränkallion 4 asuinrakennuksen ja yhden myymälärakennuksen yhteinen kuutiotilavuus on 43 000 m^3. Rakennuksiin tulee kaikkiaan 136 asuinhuoneistoa, yhteinen lattiapinta-ala 8 618 m^2. Rakennusteknilliset työt sai molempien yhtiöiden osalta suorittaakseen Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus oy. Asunto-oy. Mäyränlinnan vesi- ja lämpöjohtotyöt tekee Oy. Putkisto ab. ja sähkötyöt Sähköapu oy., kun taas Asunto-oy. Mäyränkalliossa vesi- ja lämpöjohtotöiden urakoitsijana toimii Vesi ja Lämpö oy. sekä sähkötöiden urakoitsijana Elektro-Sähkö oy. Maalauksen suorittaa molemmissa yhtiöissä Maalaus oy. Kokonaiskustannusten on arvioitu nousevan Asunto-oy. Mäyränlinnassa 215 milj. mk:ksi, josta osakepääoma 42 milj., aravalaina 75 milj., pankkilainat 47 milj. ja kaupungin lainat 51 milj. mk, ja Asunto-oy. Mäyränkalliossa 183 milj., josta osakepääoma 38 milj., aravalaina 65 milj., pankkilainat 43 milj. ja kaupungin lainat 38 milj. mk.

Kaupungin myöntämän erillisen määrärahan, 61 milj. mk, turvin ryhtyi komitea rakentamaan heinäkuussa Ruskeasuolle ns. läpikulkutaloja, täyskunnallisia vuokrataloja, joiden kuutiotilavuus on 7 144 m^3 ja joihin tulee 36 asuinhuoneistoa. Asuinhuoneistojen lattiapinta-ala on 1 330 m^2. Rakennusteknilliset työt sai suorittaakseen Oy. Tektor ab., vesi- ja lämpöjohtotyöt Suomen Asennustoimisto oy., sähkötyöt Sähkö oy. AEG ja maalaustyöt Maalausliike Paavo Kaires oy.

Toinen täyskunnallinen, kolmen 2-kerroksisen puutalon ryhmä kohoaa Malmin pienasuntoalueelle. Rakennusten yhteinen tilavuus on 4 700 m^3. Näihin taloihin tulee 24 asuinhuoneistoa. Lattiapinta-ala on kaikkiaan 864 m^2. Rakennusteknillisten töiden urakoitsijana toimii Rakennustoimisto Juho L. Aalto, jonka urakkaan sisältyvät myös maalaustyöt. Sähkötyöt suorittaa Hankkija. Rakennustyöt aloitettiin elokuussa.

Edellisten vuosien rakennusohjelmista valmistuivat vuoden aikana seuraavat:

Karhulinna: 3 asuintaloa ja huoltorakennus, jossa sijaitsee saunapesulaitos, lastentarha ja lämpökeskus. Asuinhuoneistoja valmistui 156. Lattiapinta-ala on 9 804 m^2 ja rakennusten tilavuus 47 200 m^3.

Asunto-oy. Oulunkylän Rivitalojen 20 taloa, yhteensä n. 44 000 m^3 käsittäen 100 huoneistoa. Lattiapinta-alaa tuli asutuksi n. 8 900 m^2. (As.-oy. Oulunkylän Rivitalojen koko ohjelma käsittää 22 taloa, tilavuus 48 100 m^3. Asuinhuoneistoja tulee kaikkiaan 110 kpl ja huoneistojen lattiapinta-ala on 9 814 m^2.)

Maunulan Kansanasunnot oy:n v:n 1951 ohjelma käsitti 3 asuinrakennusta ja 1 sauna-pesula- ja myymälärakennuksen, tilavuus 25 450 m^3. Asuinhuoneistoja valmistui 66, joiden lattiapinta-ala on 4 519 m^2. (Maunulan Kansanasunnot oy:n vuosien 1949, 1950 ja 1951 ohjelmat käsittävät 82 370 m^3 ja 252 asuinhuoneistoa. Lattiapinta-alaa on kaikkiaan 15 922 m^2. Rakennusohjelmiin kuuluu 13 asuinrakennusta, 1 lämpökeskus ja sauna-pesularakennus.)

Helsingin Perheasunnot oy:n v:n 1950 rakennusohjelma käsitti 3 asuintaloa, joissa on 113 huoneistoa, lattiapinta-alaltaan 5 912 m^2. Rakennusten tilavuus on 29 230 m^3. (Helsingin Perheasunnot oy:n vuosien 1949 ja 1950 ohjelmat käsittävät 50 876 m^3 ja 211 asuinhuoneistoa. Lattiapinta-alaa on kaikkiaan 10 560 m^2. Rakennusohjelmaan kuuluu 6 asuinrakennusta.)

Rakennustoiminnan rahoittamiseen komitea oli käyttänyt kertomusvuoden loppuun mennessä varoja yhteensä 3 565 335 068 mk, josta kaupungin rakennustoiminnan tukemiseen myönnettyjen määrärahojen osuus oli 1 924 829 052 mk osakepääomalainoitukset mukaanluettuna. Aravalainoja oli käytetty 1 092 400 000 mk ja loput saatu rahalaitoksilta sekä korottomina irtisanomattomina lainoina osakkailta.

5. Painatus- ja hankintatoimisto

Painatus- ja hankintatoimiston yhteydessä aloitti toimintansa rotaprint-osasto. Tähän palkattiin kolme uutta henkilöä, jotka tulivat kaikki työsuhteeseen. Muita muutoksia ei vuoden kuluessa toimiston työmuodoissa tapahtunut.

Painatus- ja sidontakustannukset nousivat eri laitosten osalta yhteensä noin 74 milj. mk:aan, johtuen tämä siitä, että kirjapainoalalla tapahtunut palkkojen ja paperin hintojen nousu edellisenä vuonna pääsi ainoastaan osittain vaikuttamaan, kun sen sijaan se kohdistui kertomusvuoden menoihin kokonaisuudessaan.

Konttori- ym. tarvikkeiden veloitusmäärä oli 37 837 640 mk, joten se nousi edellisestä vuodesta noin 10 milj. mk:lla. Tähän nousuun vaikutti huomattavasti se, että olympiajärjestelytoimikunta tilasi kaikki tarvitsemansa konttoritarvikkeet toimiston välityksellä.

Puhelinmaksuja ja ilmoituskustannuksia veloitettiin vuoden aikana 2 000 921 mk.

Konekorjaamon veloitusmäärä, johon sisältyi sekä korjauksia että puhdistuksia oli 2 331 664 mk.

Rotaprint-osaston laskutus oli 3 231 025 mk, johon sisältyi kaikki osaston kaupungille aiheuttamat kustannukset sekä lisäksi puhdas ylijäämä noin 300 000 mk. Kun tähän lisätään laitoksen saama suoranainen hyöty 1 351 421 mk niin havaitaan, että rotaprint-osasto tuotti ensimmäisen toimintavuotensa aikana kaupungille noin 1 650 000 mk. Tämä riittää täysin kuolettamaan osastoa varten hankittujen kojeiden ja laitteiden arvot, joten osaston tuottama hyöty seuraavina vuosina tulee kokonaisuudessaan kaupungin hyväksi ilman perushankintavähennyksiä.

Matkailijakarttoja myytiin vuoden aikana 4 559 169 mk:n arvosta johtuen tämä suuri lisäys, n. 350 %, lähinnä olympiakisoista, jolloin karttojen kysyntä nousi tavattomasti. Asemakaavakarttoja myytiin 272 407 mk:n arvosta, joten niidenkin myynnissä tapahtui noin 100 %:n lisäys.

Kalustojen hankintoja suoritettiin kuten aikaisemminkin yhteistoiminnassa eri virastojen ja laitosten kanssa.

Painatus- ja hankintatoimiston varaston arvo oli vuoden lopussa 7 291 961 mk, joten se aleni edellisestä vuodesta noin 1 milj. mk:lla.

Vuoden aikana monistettiin kaikkiaan 2 599 260 lomaketta ja käytettiin tähän tarkoitukseen kaikkiaan 17 224 vahaa.

6. Järjestelytoimisto

1. Yleistä

Järjestelytoimiston henkilökunnan muodostivat vuoden aikana: toimistopäällikkö R. Oksanen, työntutkimusinsinööri A. Salo, toimistotyöntutkijat F. Kaltamo ja A. Vuoristo, työntutkijat(tp.) R. Hovi ja K. Nordman sekä toimistoapulainen U. Anttila.

Lisäksi toimistoa on avustanut sairaalatutkimuksissa yhteensä neljäksi kuukaudeksi tilapäisesti palkattuna ent. ylihoitajatar neiti B. Kihlman sekä teurastamon tutkimuksessa ja huoneistosiivousalojen mittauksessa ja luokituksessa rakennustoimiston työntutkija Koskikallio.

Toiminta on tapahtunut ohjesäännön ja toimintasuunnitelman mukaisesti käytettävissä olevin työvoimin; samalla pyrittiin kehittämään toimintamuotoja tarpeen vaatimusten mukaan.

2. Työtehoneuvottelukunta

Kaupunginhallituksen järjestelytoimiston johtosäännön 7 §:ssä mainittuun työtehoneuvottelukuntaan kuuluivat virkamiesjäsenten (kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, kaupunginsihteeri ja kaupunginreviisori) lisäksi valtuutetut J. Hakulinen, K. Kulo, C.J. Nikander sekä professori E. Niini ja rehtori A. Rautavaara.

Työtehoneuvottelukunta kokoontui vuoden aikana yhden kerran, helmikuun 8 p:nä, jolloin käsiteltiin järjestelytoimiston vuosikertomus v:lta 1951 sekä suunnitelma virastojen ja laitosten edustajille järjestettävästä rationalisoimis- ja johtamistaidollisesta koulutuksesta v:n 1952 aikana.

3. Ennen v. 1952 aloitettujen rationalisoimistutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Teollisuuslaitoksissa jatkui v. 1948 suoritettujen rationalisoimistutkimusten perusteella päätettyjen uudistusten toteuttaminen reikäkorttikonesovellutusten osalta. Niinpä tapahtui teollisuuslaitosten työpalkkojen kirjanpito v:n 1952 alusta reikäkorttikoneilla ja lopulliset valmistelut vesi-, kaasu- ja sähkölaskutuksen koneellistamista varten suoritettiin loppuun vuoden kuluessa.

Rahatoimistoa koskevan jo v. 1949 valmistuneen rationalisoimistutkimuksen pohjalla tehtyä ehdotusta ei kaupunginhallitus vielä ratkaissut.

Kaupungin irtaimistokirjanpidon uusinta, joka perustuu järjestelytoimiston v. 1951 valmistamaan tutkimukseen tapahtui jo muutamien laitosten kohdalta v. 1952 aikana. Eräät suuret laitokset ovat jo suorittaneet valmisteluja siirtyäkseen uuteen järjestelmään v. 1953.

Huoltotoimen alalla suunniteltiin Tervalammen työlaitoksen uusi tilitysjärjestelmä yhteistoiminnassa revisiotoimiston ja laitoksen kanssa, mikä ehdotus otettiin käytäntöön maaliskuussa. Kodinhoitotoimiston töiden uudelleenjärjestelystä tehtiin alustava ehdotus ja asia jäi neuvotteluvaiheeseen. Työtuvissa aloitettiin tutkimus marraskuussa ja alustava ehdotus valmistui vuoden vaihteessa.

Lastensuojeluvirastossa äitiysavustus- ja perhelisätoimiston töiden uudelleenjärjestelystä suoritettiin tutkimuksia ja käytiin neuvotteluja, joihin osallistui mm. kaupunginrevii sori. Lopulliset ehdotukset jätettiin virastolle huhtikuussa. Elatusaputoimiston uuden perimis- ja kirjanpitojärjestelmän uudistuksen toimeenpanoa järjestelytoimisto avusti samoinkuin muidenkin toimistojen lomakeuudistusta.

Kaupungin laitoksia koskevan neuvontapalvelun tehostamista koskevat ehdotukset toteutettiin vuoden aikana. Kaupunginhallituksen kirjaamon yhteydessä ryhtyi toimimaan kaupungin laitosten käyttöä koskeva puhelinpalvelu yleisöä varten. Samaa tarkoitusta palveleva, luettelon kaupungin laitosten hoitamista asioista käsittävä Asiahakemisto 1952 jaettiin kaupungin virastoille ja laitoksille sekä eräille muille viranomaisille.

Tutkimuksen siivoustyön perusteista valmistuttua v. 1951 järjestelytoimisto sai tehtäväkseen suorittaa vielä kaupungin kaikki huonetilat käsittävän siivousalojen mittauksen ja luokittelun, joka päättyi heinäkuun 2 p:nä. Mittauksesta laadittiin siivousalojen mittauspöytäkirjat, jotka uuden järjestelmän tullessa voimaan lähetetään ao. laitoksille ja kiinteistötoimiston talo-osastolle, jolle tulee kuulumaan järjestelmän jatkuva valvonta. Järjestelmän käytäntöönotto lykkääntyi kuitenkin, koska se palkkalautakunnan ilmoituksen mukaan on kytketty keväällä 1953 käytäviin työehtosopimusneuvotteluihin.

Palokunnan rationalisoimistutkimus valmistui lopullisesti helmikuun 18 p:nä. Ehdotukset koskivat uudistuksia palokunnan hallinnollisessa ja alueellisessa organisaatiossa, koulutuksen ja työajan järjestelyssä sekä kalusto-, varasto-, huolto- ja korjaamoasioissa. Korjaamoa, varastoa ja huoltoa koskevat ehdotukset on jo toteutettu. Muut ehdotukset olivat käsiteltävinä kaupunginhallituksen asettamassa komiteassa, joka vuoden vaihteeseen mennessä oli saanut työnsä loppuvaiheeseen. Mainitulle komitealle suoritettiin eräitä palokuntaa koskevia lisätutkimuksia.

Maistraatin toimisto-organisaatiota koskeva tutkimus valmistui tammikuun 16 p:nä. Ehdotuksista on osa jo toteutettu.

4. *Uudet tutkimukset*

Teurastamon tutkimisen antoi kaupunginhallitus teurastamolautakunnan esityksestä järjestelytoimiston tehtäväksi jo v. 1951, mutta muiden töiden takia päästiin se alkamaan vasta kevättalvella 1952. Vuoden loppuun mennessä olikin varsinainen tutkimus valmis, joskin lopullisen ehdotuksen tekeminen siirtyi v. 1953 puolelle. Tutkimuksessa selvitettiin ja tehtiin parannusehdotuksia toimintaedellytyksistä, kannattavuudesta, organisaatiosta, kustannuslaskennasta, töiden järjestelystä ja työvoiman tarpeesta eri osastoilla. Samoin suoritettiin täydelliset aikatutkimukset teurastustyön palkkausperusteena olevien työnarvojen määräämiseksi. Ehdotukset merkitsevät toteutettuina yhteensä n. 15 milj. mk:n vuotuisia kustannussäästöjä, jotka tekevät taksojen korotukset tarpeettomiksi.

Kivelän sairaalan sisätautien hoito-osastojen tutkimisen antoi kaupunginhallitus järjestelytoimiston tehtäväksi sairaalalautakunnan esityksestä. Tutkimuksen yhteydessä suoritettiin mm. yhden viikon yleisaikatutkimukset viidellä eri osastolla. Tutkimukseen osallistui ent. Punaisen Ristin sairaalan ylihoitaja sairaala-alan asiantuntijana ja samalla pidettiin yllä kiinteää yhteyttä valtion sairaaloissa tutkimuksia suorittaviin SASTO:n työntutkijoihin. Sairaalan johtajan loppupuolella vuotta sattuneen sairauden takia ei lopullisia neuvotteluja ehditty pitää v:n 1952 aikana. Alus-

tavat parannusehdotukset tarkoittavat muutoksia hoito-osastojen eriasteisen henkilökunnan määrien keskinäiseen suhteeseen, työnjakoon, työvuorojen järjestelyyn, työmenetelmiin ja työolosuhteisiin.

Kaupungin moottoriajoneuvojen käyttöä ja kustannusten valvontaa varten suunniteltiin yhteistoiminnassa revisiotoimiston kanssa yhteinäinen moottoriajoneuvokortisto, jonka käytäntäänotosta v. 1953 alusta lähtien sovittiin eräiden kaupungin suurimpien laitosten kanssa, joilla on paljon moottoriajoneuvoja.

Eräitä muita tutkimuksia valmistui seuraavasti:

1) Sofianlehdon lastenkodin erilliset tutkimukset a) vastaanottokodin ja pikkulastenkodin puhelinyhteyksien järjestäminen, syyskuun 1 p:nä, b) pikkulastenkodin keittiön uudelleen järjestäminen, lokakuun 17 p:nä, c) vastaanottokodin ja pikkulastenkodin lämmityshenkilökunnan työn järjestely, joulukuun 2 p:nä ja d) vastaanottokodin siivoojien työn järjestely, joulukuun 4 p:nä;

2) selvitys karjanhoito- ja keittiötyön järjestämisestä Ryttylän koulukodissa, helmikuun 27 p:nä;

3) tutkimus ruoanjakajien työn järjestelystä työväenopistossa toimivassa kansakoulussa, syyskuun 12 p:nä;

4) tutkimus kirjalainojen ja sakkojen perimisjärjestelmän uudistamiseksi kaupunginkirjastossa, kesäkuun 11 p:nä;

5) lastentarhain kanslian kirjanpidon uudistamisen suunnittelu yhteistoiminnassa lastentarhain tarkastajan ja painatustoimiston kanssa, joulukuun 10 p:nä;

6) työväenopistotalon siivoojien työolojen selvittely, marraskuun 3 p:nä.

5. *Lausunnot*

Lausuntoja annettiin etupäässä kaupunginhallitukselle. Ne koskivat pääasiassa kaupungin virastojen työvoimatarpeen toteamista, uusien virkojen perustamista tai jonkin muun taloudellisia laskelmia vaativan kysymyksen selvittelyä. Yhteensä annettiin 120 kirjallista lausuntoa (v. 1949 32 kpl, v. 1950 58 kpl, v. 1951 109 kpl). Näistä 33 lausuntoa koski v. 1953 talousarviota varten ehdotettua tilapäistä henkilökuntaa. Eräät lausunnot vaativat pitempiäkin tutkimuksia. Näiden lausuntojen perusteella voitiin luopua yhteensä 82:n virastojen ja laitosten ehdottaman viranhaltijan palkkaamisesta.

6. *Aloitetoiminta*

Aloitteita jätettiin järjestelytoimistoon vuoden kuluessa yhteensä 222 (v. 1951 170 kpl). Aloitetoimikunnissa käsiteltiin loppuun 216 (175) aloitetta, joista osa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 53 eli n. 25 %. Palkkioiden yhteismäärä oli 236 000 mk ja niiden suuruus vaihteli 30 000 mk:sta 500 mk:aan, palkkion keskimääräisen suuruuden ollessa n. 4 500 mk. Aloitteiden keskimääräistä käsittelyaikaa ei toimiston ponnisteluista huolimatta saatu 58 päivää lyhyemmäksi. 26 aloitteen käsittely jäi kesken.

Lopullisesti käsitellyt aloitteet jakaantuvat aiheittain:

teknillisiä	142	eli	66 %	kokonais-määrästä;	niistä palkittu	43	eli	30 %
kontt.tekn.	31	"	14 "	"	"	9	"	29 "
hallinnoll.	20	"	9 "	"	"	-		-
sosiaalisia	23	"	11 "	"	"	1	"	4 "
Yhteensä	216		100 %			53		25 %

aloitetoimikunnittain:

I	24	eli	11 %	kokonais- määrästä;	niistä palkittu	8	eli	33 %
II	28	"	13 "	"	"	10	"	36 "
III	93	"	43 "	"	"	20	"	22 "
IV	71	"	33 "	"	"	15	"	21 "
Yhteensä	216		100 %			53		25 %

Käsitellyistä aloitteista on viranhaltijoiden tekemiä 122 ja työntekijöiden tekemiä 93. Edellisistä on palkittu 30 ja jälkimmäisistä 23. Yksi aloite on tuntemattomalta tekijältä.

Aloitetoimikunnat ovat kokoontuneet v. 1952 kuluessa seuraavasti:

I	4	kertaa:	pöytäkirjan §:iä	28
II	5	"	"	34
III	13	"	"	113
IV	8	"	"	88
Yhteensä	30	kertaa:	pöytäkirjan §:iä	263

Aloitteiden käsittelyä varten aloitetoimikunnat pyysivät ao. laitosten lausunnot. Sen lisäksi useat aloitteet aiheuttivat lisäselvittelyä tai tutkimuksia, jotka jaettiin eri henkilöiden kesken järjestelytoimistossa.

7. Koulutustoiminta

Järjestelytoimiston toimesta järjestetty koulutus kohdistui pääasiassa informoivan rationalisointikoulutuksen antamiseen esimiesryhmille, jotka aikaisemmin eivät olleet tällaiseen osallistuneet. Seuraavia kursseja tai muita koulutustilaisuuksia järjestettiin:

Kahdet rationalisoimiskurssit (25 tuntia) työnjohtajille, nimittäin huhtikuun 15 - 25 p:nä ja marraskuun 3 - 14 p:nä. Kurssin ohjelmaan sisältyi esityksiä rationalisoimistoiminnan periaatteista, työntutkimuksesta, työnjohto-opista, luonneopista ja tapaturmantorjunnasta; TWI-ohjelman mukaan käytiin pienissä ryhmissä konferenssimuotoisesti lävitse työn yksinkertaistaminen (TY), lisäksi oli ohjelmassa filmiesitys ja tutustuminen sosiaalimuseoon. Kursseihin osallistui yhteensä n. 70 työnjohtajaa.

Luento- ja neuvottelupäivät kaupungin kunnantyöntekijäin ammattiosastojen puheenjohtajille ja pääluottamusmiehille huhtikuun 7 - 8 p:nä. Päivillä alustettiin seuraavat aiheet, joista kustakin käytiin vilkas keskustelu: Suomalaisen luonteen vaikutukset esimiesten ja alaisten välisiin suhteisiin, Esimiehen asema nykyajan valossa, Kunta työnantajana verrattuna yksityistyönantajiin, Rationalisoimistoiminnan päämäärät ja siinä käytettävät menettelytavat, Rationalisoimistoiminnan järjestely Helsingin kaupungin hallinnossa, Aloitetoiminnan pääperiaatteet ja aloitetoiminnan järjestely Helsingin kaupungin palveluksessa olevia varten, Työturvallisuus ja Raittiuskysymys työmailla.

Neuvottelupäiville osallistui n. 50 työntekijäin edustajaa ja 10 kaupungin laitosten edustajaa.

TS (työn ihmissuhde) - ohjaajakursseilla marraskuun 1 - 11 p:nä, jotka toimeenpantiin Teollisuuden Työnjohto-opistolla mainitun opiston järjestämänä, koulutettiin yhteensä 12:n kaupungin eri laitoksen edustaja TS-koulutustehtävää edelleen hoitamaan.

Kaupungin johtavien virkamiesten "me-henki" päivät Teollisuuden Työnjohto-opistolla huhtikuun 22 ja 29 p:nä. Ohjelmaan kuului aiheen: Laitoksen henkilöpolitiikkaan vaikuttavia tekijöitä ns. "me-henkeen" pyrittäes-

sä, käsittely. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 26 virkamiestä, rakennustoimistosta (8), liikennelaitoksesta (6), sähkölaitoksesta (5), kaasulaitoksesta (3), vesilaitoksesta (3) ja järjestelytoimistosta (1).

Johtamistaidollisia neuvottelutilaisuuksia kaupungin johtavia virkamiehiä (n.70) *varten* pidettiin kaksi. Alustettavina ja keskusteltavina olivat aiheet: Sielullista voimataloutta, professori O. Oksala helmikuun 19 p:nä ja Laitoksen organisatorinen rakenne henkilösuhteiden perustana, professori E. Niini marraskuun 11 p:nä.

Järjestelytoimiston oman henkilöstön jatkokoulutuksesta huolehdittiin järjestämällä ajoittain toimiston sisäisiä koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia. Toimiston tutkimushenkilökunta on osallistunut Työntutkijain Killan järjestämille neuvottelupäiville sekä muihin esitelmätilaisuuksiin ja tutustumisretkeilyihin. Toimistopäällikkö on osallistunut Tukholmassa tammikuun 10 - 12 p:nä toimeenpantuun pohjoismaiden pääkaupunkien rationalisointikonferenssiin ja Rastorin järjestämille työntutkimuspäälliköiden neuvottelupäiville kesäkuun 3 - 4 p:nä. Toimistotyöntutkija Kaltamo suoritti huhtikuun 21 - 26 p:nä TY-ohjaajakurssin ja toimistotyöntutkija Vuoristo marraskuun 1 - 11 p:nä TS-ohjaajakurssin. Lisäksi suurin osa henkilöstöstä osallistui lokakuussa palkkauskomitean toimesta järjestetyille palkkaluokituskursseille (16 tuntia).

8. *Muu toiminta*

Tiedoituslehti. V:n 1951 alusta lähtien julkaistu tiedoituslehti ilmestyi vuoden aikana 9:nä numerona. Lehden tarkoituksena on saattaa virastojen ja laitosten tietoon rationalisoimistutkimuksissa, aloitetoiminnassa tai muuten esiin tulleita yleistä merkitystä omaavia organisaation, työmenetelmien tai -välineiden, aineenkäytön tai työolosuhteiden parannustoimenpiteitä. Kustannusten säästämiseksi tiedoituslehti toimitettiin 4-lehtisenä monisteena. Painoksen suuruus oli 500 ja oli se tarkoitettu jaettavaksi nimenomaan virastojen ja laitosten esimiesasemassa oleville henkilöille.

Tapaturmantorjunta-asiat. Järjestelytoimiston v:n 1951 lopulla kaupunginhallitukselle tekemästä esityksestä, joka koski tapaturmien kaupungille aiheuttamien kustannusten pienentämistä, saapui vuoden aikana ao. laitosten lausunnot. Järjestelytoimisto kävi niiden perusteella neuvotteluja Tapaturmantorjuntayhdistyksen kanssa, jolloin laadittiin suunnitelma tapaturmantorjuntatyön tehostamiseksi kaupungin laitoksissa. Kaupunginhallitukselle tehtävä esitys siirtyi v:n 1953 puolelle.

Eräiden *komiteoiden avustamista* suoritti järjestelytoimisto myöskin erilaisten selvitysten avulla. Komiteoista mainittakoon: palokunnan rationalisointiehdotuksia käsittelevä komitea, kaupungin kiinteistöjen hoitokomitea, henkilökuntalehtikomitea ja maistraatin lomakekomitea. Lisäksi järjestelytoimisto osallistui Olympian kisojen pääsylippujen jakosuunnitelmien ja tarpeellisten lomakkeiden laadintaan sekä kaupunginhallituksen olympiavieraiden autokuljetusten järjestelyyn.

Lomakerationalisointia suoritettiin, paitsi työntutkimusten yhteydessä, erillisenä palveluna suunnittelemalla ja piirtämällä pyydettyjä lomakkeita.

Konekirjoituskokeiden valvontatehtävä on aiheuttanut 12:n konekirjoituskokeen järjestämisen ja tulosten laskemisen.

7. Huoltokassa

Huoltokassan hoitokuntaan kuuluivat v. 1952 puheenjohtajana apulaiskaupunginsihteeri L.O. Johanson, varapuheenjohtajana kaupungininsinööri W.A. Starck sekä jäsenenä valtiotieteen kandidaatti V.O. Järvinen kaupunginhallituksen valitsemina, pääluottamusmies J. Hämäläinen ja uuttaaja A.K. Pajunen jäsenistön valitsemina. Hoitokunnan sihteerinä toimi vuoden alusta syyskuun 30 p:ään ekonomi V. Molander ja lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun majuri L. Molander. Kaupunginhallituksen määräämänä tilintarkastajina olivat reviisori Y.H. Vehmersalo ja varalla reviisori E.E. Lehto sekä jäsenistön valitsemina reviisori V.O. Salmi ja varalla reviisori N.V. Puisto.

Hoitokunta kokoontui vuoden aikana kahdeksan kertaa.

Huoltokassan esimiehenä ja vastuunalaisena hoitajana toimi heinäkuun 3 p:stä alkaen majuri Molander. Henkilökuntaan kuului vuoden aikana kahdeksan toimistoapulaista. Huoltokassa muutti toukokuun 12 p:nä uuteen huoneistoon rahatoimiston toimitalon toiseen kerrokseen.

Huoltokassa maksoi talletuksille korkoa tammikuun 1 p:n ja helmikuun 28 p:n välisenä aikana 5½ % ja maaliskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n välisenä aikana 5¾ %, velkaeristä veloitettiin vastaavasti 2 % enemmän.

Huoltokassan henkilötilien määrä tammikuun 1 p:nä oli 6 599, kertomusvuoden aikana avattiin uusia tilejä 2 573 sekä päätettiin 2 172 tiliä, joten joulukuun 31 p:nä tilejä oli 7 000.

Tulot:		Mk	*Menot:*		Mk
Jäsenten tililleppanot		193 448 593	Jäsenten tililtäotot		180 898 593
Korkotuotot kaupungilta v:lta			Jäsenten talletusten lisäys		12 550 000
1951	2 143 936		Jäsenille hyvitetty korko v:lta		
1952	2 404 830	4 548 766	1951	2 143 936	
Peritty jäsenmaksuja teollisuuslaitosten ammattiyhdistykselle		1 589 936	1952	2 404 830	4 548 766
Aikakauslehtien välityspalkkio huoltokassalle		8 438	Teollisuuslaitosten ammattiyhdistys nostanut jäsenmaksuja		1 482 036
			Jäsenmaksuja maksamatta edelliselle		107 900
			Ylijäämä		8 438
Yhteensä		199 595 733	Yhteensä		199 595 733

Koska huoltokassan tili rahatoimistossa jatkuvasti osoitti varoja, ei kaupunginhallituksen myöntämää 300 000 mk:n ennakkoerää käytetty.

8. Tilastotoimisto

Virkojen järjestely ja palkat. Tilastotoimiston edellisen vuoden aikana tekemän esityksen johdosta vahvisti kaupunginvaltuusto pätevyysvaatimukset eräille toimiston johtaville viranhaltijoille. Tilastotoimiston esityksestä päätti kaupunginvaltuusto vuoden 1953 alusta alkaen perustaa toimiston reikäkorttiosastoon yhden 26. palkkaluokkaan kuuluvan reikäkorttikoneenhoitajan viran ja kaksi 19. palkkaluokkaan kuuluvaa toimistoapulaisen virkaa. Samasta ajankohdasta lakkautettiin kolme 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa, jota paitsi yksi 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virka siirrettiin V:stä IV:een kielitaitoluokkaan.

Yleisen tilapäisten virkojen vakinaistamisen yhteydessä perustettiin tilastotoimistoon heinäkuun 1:stä päivästä alkaen yksi 21. palkkaluokan ja kaksi 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa.

Toimiston esitys apulaisaktuaarin viran siirtämisestä 30:nnestä 32. palkkaluokkaan siirrettiin palkkaluokituskomitean harkittavaksi.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä siirrettiin toimiston siivoojat sekä vahtimestarin apulainen virkasuhteesta työsuhteeseen, kuitenkin siten, että silloiset viranhaltijat henkilökohtaisesti jäivät virkasäännön alaisiksi.

Henkilökunta. Toimistoapulainen A.D. Grönroos erosi tilastotoimiston palveluksesta marraskuun 15 p:nä siirtyen eläkkeelle. Toimistoapulainen A.A.B. Ahlman nautti virkavapautta vuoden alusta kesäkuun 30 p:ään, jolloin hän erosi tilastotoimiston palveluksesta.

Sääntöpalkkaisiin virkoihin valittiin reikäkorttikoneenhoitajan virkaan tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen toimistoapulainen L.O. Arjomaa, 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan helmikuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen A.H. Ikonen, 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin huhtikuun 1 p:stä alkaen tilapäinen toimistoapulainen E.I. Paasio, heinäkuun 1 p:stä alkaen toimistoapulainen M.M. Markkula sekä tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen toimistoapulainen A-M. Korte, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin marraskuun 16 p:stä alkaen toimistoapulaiset A.A. Ahlman ja S.M.M. Österlund, 19. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin tammikuun 1 p:stä 1953 toimistoapulaiset A. A. Seppelin ja M.M.K. Pernaja, sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin heinäkuun 1 p:stä alkaen tilapäiset toimistoapulaiset T.E. Kupiainen ja I.T. Turunen ja marraskuun 16 p:stä alkaen neiti L.A. Hauhio, rouva I.M. Liiro ja vs. toimistoapulainen M.M.K. Pernaja.

Tilapäisenä apulaisaktuaarina toimi koko vuoden filosofian maisteri H.M. Jännes. Vastaperustettuun tilapäiseen 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin syyskuun 1 p:stä alkaen rouva L.I. Taskula. Tilapäisenä 21. palkkaluokan toimistoapulaisena toimi tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään rouva E.I. Paasio sekä huhtikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään toimistoapulainen M.M. Markkula. Tilapäisenä 18. palkkaluokan toimistoapulaisena toimi koko vuoden rouva M.A. Nenonen, tammikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään rouva T.E. Kupiainen, tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään neiti A.V. Udd sekä huhtikuun 1 p:stä kesäkuun 30 p:ään neiti I.T. Turunen. Sitäpaitsi oli toimiston palveluksessa työsuhteen perusteella siivoojia, toimistoapulaisia ja vahtimestarin apulainen.

Tammikuun 1 p:stä apulaisaktuaarin virkaan valittu filosofian kandidaatti O.O. Viitaila oikeutettiin astumaan virkaansa vasta huhtikuun 1

p:stä alkaen, jota paitsi hänelle myönnettiin palkaton loma huhtikuun 1 p:stä 14 p:ään. Koko kyseisenä aikana hoiti virkaa filosofian maisteri M. Lehtomäki.

Avoimia virkoja ja viransijaisuuksia hoitivat: 21. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa tammikuun 1 p:stä 31 p:ään toimistoapulainen A.H. Ikonen; 21. palkkaluokan toimistoapulaisen sääntöpalkkaista virkaa helmikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään toimistoapulainen M.M. Markkula sekä tilapäistä virkaa tammikuun 1 p:stä 31 p:ään rouva M.M.K. Pernaja; 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa tammikuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään toimistoapulainen A.D. Grönroos, helmikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään rouva M.M.K. Pernaja, huhtikuun 1 p:stä marraskuun 19 p:ään toimistoapulainen S.M.M. Österlund, syyskuun 15 p:stä lokakuun 14 p:ään toimistoapulainen A.A. Ahlman sekä marraskuun 19 p:stä vuoden loppuun toimistoapulainen S.T.I. Ohenoja; 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaa tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään neiti I.T. Turunen, huhtikuun 1 p:stä marraskuun 15 p:ään rouva M.M.K. Pernaja ja S. Salovaara, huhtikuun 20 p:stä heinäkuun 12 p:ään rouva M. Penttala, syyskuun 19 p:stä lokakuun 14:ään neiti L.A. Hauhio sekä joulukuun 5 p:stä 31 p:ään rouva M. Häggblom.

Virkalomaa sairauden vuoksi nauttivat kirjasto- ja arkistoamanuenssi L.E. Ruotsalainen maaliskuun 6 p:stä 24 p:ään sekä heinäkuun 8 p:stä 22 p:ään, toimistoapulainen E.M.N. Inberg elokuun 4 p:stä 14 p:ään ja elokuun 20 p:stä syyskuun 15 p:ään, toimistoapulainen X.E. Bergh syyskuun 15 p:stä lokakuun 14 p:ään, tp. toimistoapulainen M.A. Nenonen maaliskuun 13 p:stä 31 p:ään ja huhtikuun 10 p:stä toukokuun 31 p:ään sekä vs. toimistoapulainen S. Salovaara kesäkuun 16 p:stä 30 p:ään ja syyskuun 1 p:stä 20 p:ään, jota paitsi myönnettiin eräitä lyhyempiä sairauslomia. Synnytyslomaa nauttivat toimistoapulainen H.A. Björkman huhtikuun 20 p:stä heinäkuun 12 p:ään sekä toimistoapulainen M.S. Sandström marraskuun 19 p:stä ja tilapäinen toimistoapulainen M.A. Nenonen joulukuun 12 p:stä vuoden loppuun.

Osallistuminen kursseihin. Kaupunginhallituksen järjestämää kunnallishallinnollista luentosarjaa seurasivat toimistopäällikkö, aktuaarit, apulaisaktuaarit sekä kirjasto- ja arkistoamanuenssi. Toimistopäällikkö piti luennon kaupungin julkaisuista ja niiden käytöstä.

Kaupunginhallituksen kolmelle toimiston viranhaltijalle myöntämän 18 000 mk:n matka-apurahan turvin osallistuivat toimistopäällikkö, aktuaari Å.J. Saxén sekä apulaisaktuaarit K.E. Bruun ja L.O. Kivekäs Kööpenhaminassa kesäkuun 14-17 p:nä järjestettyihin kunnallis- ja yleistilaston konferensseihin.

Opintomatka-avustuksen palautus. Koska kaupunginhallitus ei suostunut tilastotoimiston esitykseen, että toimiston palveluksesta eronnut apulaisaktuaari V.M. Krisé olisi velvoitettu palauttamaan ainoastaan osa hänelle vuonna 1949 myönnetystä matka-apurahasta, palautti maisteri Krisé kyseessä olevan apurahan kokonaisuudessaan.

Tapaturmat. Tilapäiselle toimistoapulaiselle M.A. Nenoselle matkalla työhön sattuneen tapaturman johdosta suoritti vakuutusyhtiö Pohjola hänelle korvausta yhteensä 29 560 mk. Niinikään suoritti vakuutusyhtiö 350 mk siivooja M.L. Näkyvälle työssä sattuneen tapaturman johdosta.

Toimistohuoneisto. Koska tilastotoimiston huoneisto oli osoittautunut liian ahtaaksi ja kokonaisratkaisua ei lähivuosien aikana ollut odotettavissa, teki toimisto esityksen huoneistokysymyksen ratkaisemiseksi lyhyellä tähtäimellä. Esitys ei vuoden aikana johtanut tulokseen.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisemat teokset:

Helmikuun 22 p:nä		Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 33.1948. Edellinen osa. IV + 179 s.
Maaliskuun 8	"	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 16. 1945/46 - 1946/47. VIII + 126 + 47 s.
Toukokuun 19	"	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 29. 1951. XXX + 404 s.

Toukokuun	19	p:nä	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 29. 1951. XXX + 404 s.
Kesäkuun	7	"	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 34.1949. Edellinen osa. IV + 191 s.
"	7	"	Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 30-32. 1945-47. Jälkimmäinen osa. IV + 59 + 101 s.
"	13	"	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 24. 1952. XVI + 424 s.
"	13	"	Kommunalkalender för Helsingfors stad. 24. 1952. XVI + 424 s.
Elokuun	2	"	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja - Statistisk årsbok för Helsingfors stad. 41. 1952. XIII + 385 s. + kartta.
Syyskuun	24	"	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 16. 1945/46 - 1946/47. VIII + 127 + 47 s.
Lokakuun	13	"	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 60. 1947. Jälkimmäinen osa. III + 380 s.

Julkaisun "Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä" vihot ilmestyivät tammikuun 23 p:nä, helmikuun 20 p:nä, maaliskuun 18 p:nä, huhtikuun 23 p:nä, toukokuun 19 p:nä, kesäkuun 17 p:nä, heinäkuun 14 p:nä, elokuun 14 p:nä, syyskuun 15 p:nä, marraskuun 13 p:nä (kaksoisnumerona) ja joulukuun 17 p:nä.

Tyydytyksellä on todettava, että terveyden- ja sairaanhoitojulkaisuista valmistui kaksi vuosikertomus- ja yksi kolmevuotiskatsausjulkaisu, jota paitsi kolmas vuosikertomusnidos vuoden päättyessä oli lopullisesti hyväksytty painettavaksi ja osaksi painettukin.

Jotta myös muut myöhästyneet julkaisut saataisiin ajankohtaisiksi, ryhdyttiin eräisiin järjestelyihin. Samanaikaisesti kuin edellisten vuosikertojen painatusta jatkettiin entisissä kirjapainoissa, ryhdyttiin painattamaan vuoden 1951 kunnalliskertomusta kaupungin hankinta- ja painatustoimiston uudella rotaprintlaitteella sekä lukuvuoden 1950/51 Opetuslaitokset-nimistä julkaisua siinä kirjapainossa, josta asetuskokoelmakin siirrettiin hankinta- ja painatustoimistoon. Alkuvaikeuksien johdosta rotaprintpainatus kuitenkin oli odotettua hitaampaa.

Myöhemmin ilmestyvistä julkaisuista valmistuivat seuraavat eripainokset: kaupunginarkiston, kaupunginkirjaston, yhteiskunnallisen huollon, satamalaitoksen ja teurastamon (suomen- ja ruotsinkielisenä) toimintakertomukset v:lta 1950, lastensuojelulautakunnan, kaupunginkirjaston, työnvälitystoimiston ja liikennelaitoksen (suomen- ja ruotsinkielisenä) toimintakertomukset v:lta 1951 sekä kansakoulujen kertomus lukuvuodelta 1950/51.

Eripainoksia otettiin seuraavista asetuskokoelmassa julkaistuista asetuksista: Helsingin kaupungin poliisijärjestyksen muutoksista 5 000 + 5 000 kpl, rakennusjärjestyksen muutoksista 2 000 + 2 000 kpl, määräyksistä maidon ja kerman pastöroimisesta sekä pastöroidun maidon ja kerman myynnistä Helsingin kaupungissa 500 + 300 kpl, Helsingin kaupungin lastentarhain lautakunnan ja sen alaisten laitosten ohjesäännöstä 1 975 + 700 kpl, kodinhoitotoiminnan ohjesäännöstä 400 + 100 kpl, Helsingin kaupungissa henkilöautoilla harjoitettavaa ammattimaista alueliikennettä varten vahvistettujen järjestysohjeiden muuttamisesta 500 kpl, Helsingin kaupungin kuorma-ajuritaksasta 200 kpl ja Helsingin kaupungin liikennejärjestyksen muutoksesta 200 kpl.

Uusia painoksia otettiin seuraavista asetuksista: työehtosopimuksesta Helsingin kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunta r.y:n välillä 500 + 100 kpl, työehtosopimuksesta Helsingin kaupungin ja Helsingin kaupungin maataloustyöntekijäin ammattiosasto r.y:n välillä 100 + 100 kpl, paloturvallisuusmääräyksistä Helsingin kaupungissa olevia ruiskumaalaamoita varten 500 kpl, ja Helsingin kaupungin liikenne-

järjestyksestä 500 kpl (uuteen painokseen sisältyvät myös asetus sisältävä yleisen liikennejärjestyssäännön, otteita autoasetuksesta sekä päälliikenneväyliä ja ajonopeutta koskevat määräykset).

Säädöskokoelman julkaiseminen. Lausunnossaan valtuustoaloitteen johdosta, joka ehdotti kaupunkia koskevien asetuksien uuden pysyväiskokoelman julkaisemista, tilastotoimisto esitti, että uusi kokoelma olisi julkaistava irtolehtijärjestelmää noudattaen läheisesti asetuskokoelman julkaisemisen yhteydessä. Yhtyen toimiston ehdotukseen kaupunginhallitus päätti, että tilastotoimiston vuoden 1953 alusta on julkaistava Helsingin kaupungin säädöskokoelma - Författningshandbok för Helsingfors stad.

Julkaisujen vieras kieli. Koska pohjoismaiden virallisissa tilastojulkaisuissa on päätetty siirtyä ranskan kielestä englannin kieleen, kaupunginhallitus tilastotoimiston esityksestä oikeutti toimiston tästä lähtien vieraana kielenä käyttämään julkaisuissaan englannin kieltä.

Rationalisointi. Toimistossa tapahtuvan rationalisoinnin puitteissa on rautateitse lähetettyjen ja saapuneiden tavarain tilasto, joka aikaisemmin on tehty käsin, siirretty reikäkorteille.

Sairaalain potilastilasto. Vuonna 1949 lepäämään jätetty esitys kaupungin sairaaloiden potilastilaston siirtämisestä tilastotoimistoon otettiin uudelleen käsiteltäväksi ja päätettiin, että toimisto vuoden 1953 alusta ottaisi tämän tilaston hoitaakseen.

Nuorisotutkimus. Raittius- ja nuorisolautakuntien esityksestä tehty tutkimus nuorison vapaa-ajan harrastuksista ja alkoholin käytöstä valmistui, ja tutkimusten tulokset julkaistiin kuukausijulkaisussa n:o 10-11/1952.

Vanhustutkimus. Vanhusten olojen parantamista harkitsemaan asetetun komitean esityksestä suoritti toimisto keväällä otantamenetelmää käyttäen haastattelututkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää helsinkiläisten vanhusten sosiaalisia, taloudellisia ja asumisoloja. Vuoden lopussa voitiin komitealle antaa ennakkotietoja tutkimuksen tuloksista, mutta tutkimuskertomuksen julkaiseminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Krooniset sairaat. Tilastotoimistossa käsiteltiin terveydenhoitoviraston aluehoitajien täyttämät ilmoituskaavakkeet heidän tiedossaan vuodenvaihteessa 1951/52 olevista kroonisesti sairaista, ja tulokset julkaistiin kuukausijulkaisussa n:o 6/1952.

Kaupunkiin tapahtuvan muuttoliikkeen tutkimus. Kaupungin seurakunnista saatujen tietojen perusteella on tilastotoimisto jatkuvasti laatinut tilastotietoja kaupunkiin muuttaneiden sukupuolesta, iästä, perheoloista sekä muuttopaikkakunnasta. Koska kaupunkiin suuntautuva muuttoliike taas on vilkastunut ja tietoja muuttoon vaikuttaneista syistä sekä muuttaneiden työ- ja asumisoloista on pidettävä tärkeinä, on toimisto päättänyt otantamenetelmällä ryhtyä tällaiseen tutkimukseen. Kertomusvuoden aikana suoritettiin tämäntapaisen tutkimuksen valmisteluja.

Helsinkiin vuonna 1880-1920 tapahtuneen muuttoliikkeen selvittäminen. Historiatoimikunnan esityksestä edellisenä vuonna aloitettua tutkimusta jatkettiin kertomusvuoden aikana.

Kiinteistön- ja väestönlaskenta. Väestönlaskennan aineiston tarkistusta kirkonkirjoihin vertaamalla jatkettiin Helsingin väestönlaskennan keskustoimikunnan toimesta koko vuoden ajan. Työn aiheuttamista kustannuksista suoritti valtio palkkoina ja palkkioina 3 221 497 mk ja kaupunki vuokrina ja yleismenoina 126 211 mk.

Sitten kun Tilastollinen päätoimisto keväällä oli lävistänyt kiinteistötiedot reikäkorteille, otettiin tilastotoimistolle jäljennökset näistä korteista. Samoin jäljennettiin syksyllä Tilastollisen päätoimiston lävistämät varsinaisen väestönlaskennan otantatutkimuksen reikäkortit, jotka käsittävät kaikki asukkaat joka kymmenennessä kaupunkialueen kiinteistössä. Tilastollisessa vuosikirjassa julkaistiin eräät kiinteistölaskennan tulokset ja tilastollisen kuukausijulkaisun joulukuun niteessä otantatutkimukseen perustuvat tiedot väestön jakautumisesta iän, sukupuolen, siviilisäädyn, elinkeinohaaran, ammatissaolon, ruokakunnan kokoonpanon ja perhetyypin mukaan.

Väestö vuodenvaihteessa 1952/53. Suomen Tietotoimisto on säännöllisesti uudenvuodenaattona seurakunnista saatujen tietojen mukaan ilmoittanut ennakkotietona kaupungin väkiluvun. Koska seurakuntien luvut ovat olleet todellisia lukuja huomattavasti suurempia, laski tilastotoimisto väestönlaskennan otantatutkimuksen perusteella kullekin evankelis-luterilaiselle seurakunnalle uudet luvut, jotka ilmoitettiin sekä asianomaiselle seurakunnalle että Suomen Tietotoimistolle.

Kiinteistökortiston täydentäminen. Tilastotoimistossa on ennestään ollut kortisto Kanta-Helsingin alueen kiinteistöistä, mistä on ilmennyt mm. kiinteistön omistaja ja tontilla olevat rakennukset. Kiinteistönlaskennan tietojen perusteella ryhtyi toimisto täydentämään tätä kortistoa myös liitosalueen kiinteistöt käsittäväksi.

Kiinteistötuomaripiirijako. Kaupunginhallituksen asettaman komitean pyynnöstä teki tilastotoimisto esityksen kaupunkialueen jakamiseksi kolmeen kiinteistötuomaripiiriin.

Kansainvälisen tilastotyön tukeminen. Tilastotoimiston esityksestä kaupunginhallitus periaatteessa päätti tukea Kansainvälisen tilastoinstituutin julkaisutoimintaa. Instituutin tarkoituksena on ryhtyä julkaisemaan useita maailman suuria kaupunkeja koskevia tilastosarjoja.

Tietojen kerääminen kaupunkiin saapuneista polttopuista. Kaupungin polttoainepäällikön toimiston esityksestä ryhtyi tilastotoimisto mainittua toimistoa varten keräämään tietoja kaupunkiin meritse ja rautateitse kuukausittain saapuneista polttopuista.

Toimenpiteitä Olympian kisojen johdosta. Maahan saapuneita ulkomaalaisia varten julkaistiin tilastollisen kuukausijulkaisun heinäkuun niteessä Helsinkiä koskevia yleistietoja paitsi suomen- ja ruotsinkielellä myös englanninkielellä.

Lausuntoja. Paitsi edellä mainituisssa tapauksissa antoi toimisto lausunnot suunnitellusta henkilökuntalehdestä sekä kahdesta kaupungin aloitetoimintaan kuuluvasta ehdotuksesta.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Kaupunginkansliaan lähetettiin toimistossa laaditut kaupunginvaltuuston esityslistojen ja kaupunginhallituksen mietintöjen vuoden 1951 hakemistot suomeksi ja ruotsiksi sekä kaupunginhallituksen vuoden 1951 jälkimmäisen puoliskon ja vuoden 1952 ensimmäisen puoliskon esityslistojen hakemistot. Sitä paitsi annettiin kaupunginkansliaan useita sen pyytämiä tietoja.

Samoin kuin edellisinä vuosina kerättiin, laadittiin ja välitettiin kaupungin eri virastoille useita tilastotietoja. Mm. laadittiin huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan sekä kansakoulujen vuosikertomuksia varten tarvittavat tilastoyhdistelmät, jota paitsi tilastotoimiston toimesta kerättiin ja ilmoitettiin useat viralliseen tilastoon annettavat tiedot. Kiinteistötoimiston asemakaavaosastolle annettiin mm. tiedot kansakouluhuoneistoista ja oppilaiden lukumäärästä. Useita kaupungin laitoksia avustettiin niiden pyytämien yhdistelmien laatimisessa.

Valtiokalenteria varten laadittiin luettelo kaupungin virastoista ja niiden viranhaltijoista. Vakuutusyhtiö Pohjolalle lähetettiin tiedot tapaturman varalta vakuutettujen kaupungin viranhaltijain ja työntekijäin työpäivien luvusta ja vuosiansioista. Tilastolliseen päätoimistoon annettiin tiedot Helsingin muuttoliikkeestä, yleishyödyllisistä rahastoista sekä kaupungin raha-asioita koskeva tilasto. Sosiaaliseen tutkimustoimistoon lähetettiin vuosineljänneksittäin tiedot Helsingin rakennustoiminnasta. Uudenmaan lääninhallitukselle toimitettiin eräitä sen vuosikertomustaan varten tarvitsemia tietoja. Tampereen kaupunginaktuaarille lähetettiin eräitä Tampereen tilastollista vuosikirjaa varten tarvittavia tietoja. Edelleen annettiin Aravan johtajalle eräitä tietoja Helsingin asunto-oloista ja Talouspoliittiselle suunnitteluneuvostolle asuntojen pinta-aloista. Lahden kansanopistolle ja kansankorkeakoululle annettiin tietoja muuttoliikkeestä Lahdesta Helsinkiin ja Helsingistä Lahteen.

Pohjoismaiden suurkaupunkien tilastokonttoreille lähetettiin tietoja niiden vuosikirjoissa julkaistavaa, näiden kaupunkien yhteistä tilastoa varten. Maailman terveydenhoitojärjestölle sekä Lontoon General Register Office'lle lähetettiin säännöllisesti tietoja väestönmuutoksista. Moodys

Government and Municipal Manual käsikirjaa varten annettiin Valtionvarainministeriön kansantalousosaston välityksellä tietoja kaupungin lainoista. Egyptin kunnallisasiainministeriölle annettiin laajahko selostus kunnallishallinnon eri haaroista. Sitä paitsi annettiin lukuisia tietoja yksityisille henkilöille.

Kalustohankinnat. Kertomusvuoden aikana hankittiin 2 sähkökäyttöistä Monroe-konetta, 1 kirjoituskone, 1 lattiankiilloituskone, 1 kirjoituspöytä, 5 konekirjoituspöytää, 10 tukituolia. Kirjastossa tapahtuneen vaurion johdosta uusittiin eräät seinään kiinnitetyt kirjastohyllyt. Uudishankintojen arvo oli 494 481 mk.

Vuokralla olevan reikäkorttien lajittelukoneen tehoa lisättiin sen nopeutta parantamalla, ja samoin saatiin kaupunginhallituksen lupa lisätä tabulaattorikoneen laskulaitteiden lukumäärää.

Kirjasto lisääntyi vuoden aikana 704 nidettä. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja lisättiin. Kaupungin laitosten kirjallisuuden luettelointi jatkui.

Lähetysten lukumäärä oli 8 594 (1951: 8 147), mistä lähetettyjä kirjeitä 1 622 (1 628) ja jaettuja julkaisuja 6 972 (6 519).

Menot ja tulot. Seuraava taulukko osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momenttinimike	Määräraha talousarvion mukaan mk	Siirto- ja lisämäärärahat mk	Yhteensä mk	Menot tilien mukaan mk	Määrärahan säästö(+)tai ylitys(-) mk
Vakinaiset viranhaltijat	16 306 480	[1] 113 095	16 419 575	16 773 325	[2] -353 750
Tilapäiset viranhaltijat	1 601 400	[3] 102 800	1 704 200	1 289 364	+414 836
Muut palkkamen	1 938 840	-	1 938 840	1 739 465	+199 375
Vuokra	916 584	[4] 2 630	919 214	919 214	-
Valaistus	20 000	[5] 39 221	59 221	59 221	-
Siivoaminen	120 000	-	120 000	110 338	+ 9 662
Painatus ja sidonta sm.	9 000 000	[6] 1 088 006	10 088 006	10 088 006	-
Tarverahat	1 061 364	-	1 061 364	1 071 841	[2] - 10 477
	30 964 668	1 345 752	32 310 420	32 050 774	+259 646

Toimiston tulot myydyistä julkaisuista ja ent. siivoojalle vuokratusta huoneesta olivat 128 758 mk.

---

[1] Sairauslomasijaisten palkkaamiseen. [2] Kvston sallima ylitys. [3] Uuden tp. toimistoapulaisen palkkaamiseen. [4] Korotetun vuokran suorittamiseen. [5] Sähkönhinnan korotuksen aiheuttama. [6] V:lta 1951 siirto 938 099 mk ja kohonneiden painatuskustannusten johdosta myönnetty 149 907 mk.

9. Kaupunginarkisto

Johtosäännön muutos. Kaupunginvaltuusto hyväksyi syyskuun 3 p:nä kaupunginarkiston johtosäännön eräiden pykälien muutoksen, jonka nojalla johtosäännössä mainittu, mutta arkiston koko olemassaolon ajan täyttämättä ollut apulaiskaupunginarkistonhoitajan virka poistettiin ja sen sijaan molemmat tähänastiset amanuenssin virat muutettiin arkistonhoitajan viroiksi. Vuosien kuluessa vakiintunut ja tarkoituksenmukaiseksi osoittautunut työnjako, jonka mukaan pätevyydeltään tasa-arvoisista viranhaltijoista toinen ensi sijassa hoiti nykyään toiminnassa olevista virastoista siirrettyjä asiakirjoja ja valvoi asiakirjojen luovutuksia yms., toisen keskittyessä etupäässä lakkautettujen viranomaisten arkistojen järjestämiseen ja luetteloimiseen, tuli täten muodollisestikin vahvistetuksi. Virkanimikkeisiin nähden saatiin samalla säilytetyksi rinnastussuhde valtionarkistoon, jonka vanhemman ja nuoremman amanuenssin virat samoin äskettäin muutettiin arkistonhoitajan viroiksi.

Henkilökunta. Kaupunginarkiston henkilökunnan kokoonpanossa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia. Kaupunginarkistonhoitajana oli edelleenkin filosofian maisteri R. Rosén, arkistoamanuensseina, sittemmin arkistonhoitajina filosofian maisterit V. Mattila ja S. Möller, toimistonhoitajana neiti A. Soura ja vahtimestarina herra E. Parkkali. Kesälomasijaisena oli kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana ylioppilas, sittemmin filosofian maisteri S. Lindstedt. Temppeliaukion arkistovaraston lämmittämisestä vahtimestarin kesäloman aikana huolehti rouva A. Välimäki. Amanuenssi Möllerin ollessa Helanderin säätiöltä v:n 1951 saamansa apurahan turvin virkavapaana helmikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään tieteellisiä töitä ja ulkomaista tutkimusmatkaa varten hänen sijaisenaan oli toimistonhoitaja Soura, jonka sijaisena vuorostaan oli ylioppilas Lindstedt.

Toimisto- ja arkistotilat. Jo v. 1951 vireillä ollut kysymys tontin varaamisesta kaupunginarkiston ja mahdollisesti myöskin tilastotoimiston tarpeisiin rakennettavaa taloa varten ei kertomusvuoden aikana edistynyt. Liioin ei ole siitä huolimatta, että kiinteän omaisuuden tarkastajat uudelleen kiinnittivät asiaan huomiota, katsottu voitavan suorittaa paloturvallisuuden ja ilmanvaihdon parantamiseksi välttämättömiä korjaustöitä Sofiankadun 4:ssä ja Unioninkadun 27:ssä sijaitsevissa arkistovarastoissa. Tämän johdosta ja koska kaupunginarkisto välttämättä tarvitsee lisätiloja, arkisto helmikuun 14 p:nä esitti, että kiinteistötoimiston talo-osaston tehtäväksi annettaisiin selvittää, olisiko ruotsalaisen kauppakorkeakoulun uudisrakennuksesta Runebergin-, Arkadian- ja Lapuankatujen kulmauksesta vuokrattavissa käyttökelpoista varastotilaa ja toimistohuoneita. Kauppakorkeakoulun hallituksen edustajien kanssa käydyt neuvottelut johtivat sittemmin siihen, että uudisrakennuksen Runeberginkadun puoleisesta osasta lokakuun 15 p:nä vuokrattiin toimistotilaa 100 m^2 sekä saman talon kellarikerroksesta varastotilaa 720 m^2. Vuokra-aika oli aluksi viisi vuotta laskettuna siitä päivästä, jolloin edellämainitut tilat lopullisesti valmistuneina luovutetaan arkiston käyttöön, mikä tapahtunee v:n 1953 huhtikuun

alussa. Vuosikausia vireillä ollut kaupunginarkiston sijoituskysymys tuli täten toistaiseksi ratkaistuksi suhteellisen tyydyttävällä tavalla. Erityisen tärkeätä on, että työtä voidaan tehostaa toimiston ja sen yhteydessä olevan arkistovaraston jouduttua lähelle aikaisemmin erillään ollutta Temppeliaukion kalliosuojan varastoa, jolloin käynee mahdolliseksi säännöllisesti suorittaa järjestelytöitä ja avustaa tutkijoita koko virka-aikana myöskin viimeksimainitussa paikassa.

Toiminta kunnallisena arkistokeskus-viranomaisena

Esitykset ja lausunnot. Kunnalliseen arkistohallintoon kuuluvista, kaupunginarkiston antamista lausunnoista on mainittava seuraavaa:

kaupunginhallitukselle: tammikuun 8 p:nä amanuenssi Möllerin virkavapausanomuksesta; helmikuun 14 p:nä kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomuksesta v:lta 1951; helmikuun 14 p:nä kaupunginarkiston eräiden virkojen uudelleenjärjestelystä; elokuun 14 p:nä Helsingfors lyceum-nimisen oppilaitoksen (v. 1831-91) oppilasluettelon painattamisesta; sekä elokuun 15 p:nä tilapäisen amanuenssin viran perustamisesta kaupunginarkistoon;

huoltovirastolle: marraskuun 24 p:nä huoltoviraston arkistoksi suunnitellussa huoneessa suoritettavista muutos- ja korjaustöistä.

Lisäksi kaupunginarkisto kaupunginhallituksen kehoituksesta antoi lausuntonsa seuraavien toiminimien ym. anomuksista, jotka koskivat oikeutta käyttää Helsingin kaupungin vaakunaa: J. Ratilainen, Merkkivalmistamo A. Oelker, Käsityöliike Aitta, Suomen siviili- ja asevelvollisuusinvaliidien liitto, Helsingin puhelinyhdistys, Koruteollisuus Tillander oy., Oy. G.W. Sohlberg, Wärtsilä-yhtymän Arabian tehtaat, taiteilija N. Granberg, Bymanin koriste oy., Oy. H. Salonius & K:nit, V.H. Tanner oy. (Vaasa), Granvia oy., Osuuskunta Suomen Messut, Ibero oy., Karjalaisten urheiluseurojen kannatusyhdistys sekä Oy. Stockmann ab. Ennen lopullisen lausunnon antamista kaupunginhallitukselle toimitettiin useille hakijoille kirjallisesti Helsingin vaakunaa ja sen käyttöä koskevia selvityksiä ja ohjeita.

Tarkastukset ja neuvonta. Arkiston johtosäännön 11 §:n mukaisia tarkastuksia suoritettiin kertomusvuoden aikana Malmin sairaalan, sähkölaitoksen, kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston, halkotoimiston, huoltoviraston ja Helsingin vapaan huollon keskuksen arkistoissa. Tarpeen mukaan neuvoteltiin useiden virastojen ja laitosten edustajain kanssa arkistonhoidollisista erikoiskysymyksistä. Kaupunginvaakunan käyttöä koskevien ohjeiden tultua vahvistetuiksi varsin monet henkilöt kävivät kaupunginarkistossa tietoja ja neuvoja pyytämässä.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot. Asiakirjoja luovuttivat kertomusvuoden aikana seuraavat virastot, laitokset ja yksityiset virkamiehet:

kaupunginhallitus; revisiotoimisto; kiinteistötoimiston asemakaava-, kaupunkimittaus- ja talo-osastot; satamalaitoksen kansliaosasto; huoltovirasto; lastensuojeluviraston suojelukasvatus-, turvattomien lasten huolto- ja äitiysavustusosastot; terveydenhoitolautakunta; työnvälitystoimiston nuoriso-osasto; kaupunginorkesteri; vaakunakomitea; v:n 1946 rakennustoimikunta; historiallisen kaupunginosan perustamiskomitea; kaupunginjohtaja E. Rydman; kaupunginsihteeri E. Waronen; ja poliisilaitoksen henkikirjoitustoimisto.

Lisäksi kaupunginarkistoon luovuttivat asiakirjoja Helsingin Vapaan Huollon Keskus; Lauttasaaren Vapaan Huollon Keskus; Oulunkylän Vapaan Huollon Keskus; Oy. Marjaniemen huvilayhdyskunta (talousneuvos K. Lehtinen ja rakennusmestari V.E. Leino); isännöitsijä H. Suortti; ja insinööri W.K. Åström. Vaikka v:n 1953 aikana tapahtuvan kaupunginarkiston muuton

vuoksi koetettiin välttää suurempien leveranssien vastaanottoa, kertyi uutta asiakirja-aineistoa kuitenkin n. 60 hyllymetriä.

Edellisenä vuonna aloitettua asiakirjojen mikrofilmaamista jatkettiin valokuvauttamalla mm. tuhoutumassa olevia asiakirjoja 1700-luvun alkuvuosilta ja eräs Helsingin kauppa- ja sivistyshistorian kannalta tärkeä yksityiskokoelma. Sellaisia virastoja, joiden hallussa oli esim. korvaamatonta kartta- ja piirustusaineistoa, pyydettiin harkitsemaan tällaisen aineiston filmaamista ja filmien tallettamista kaupunginarkistoon.

Inventointi-, järjestämis- ja luetteloimistyöt. Kertomusvuoden aikana vastaanotetut asiakirjat inventoitiin, asetettiin paikoilleen ja järjestettiin valmistavasti. Lopullisesti järjestetyistä ja luetteloiduista arkistoista mainittakoon Oy. Marjaniemen huvilayhdyskunnan, kaupunginorkesterin ja Kulosaaren sillan arkistot. Järjestettävinä olivat eräät maistraatin, ensimmäisen kaupunginvoudin, huoltoviraston, lastensuojeluviraston, kaupunginlääkärin ja kiinteistötoimiston maatalousosaston asiakirjasarjat sekä v:n 1925 henkikirjoitusilmoitukset. Maistraatin pöytäkirjojen varustamista hakemistoilla jatkettiin 1740-luvun osalta. Valtuuston painettujen asiakirjojen vanhempien osien mahdollista seulomista silmälläpitäen laadittua alustavaa suunnitelmaa kokeeksi sovellettaessa todettiin, että tämä kovin laajaksi paisunut kokoelma haitatta lienee supistettavissa ainakin puoleen.

Kaupunginarkiston v. 1953 tapahtuvaa muuttoa ryhdyttiin syyspuolella valmistamaan mm. yksityiskohtaisen tarkasti mittaamalla eri kokoelmia ja suunnittelemalla niiden uudelleensijoittamista.

Käsikirjasto. Kirjaston järjestämistä ja luettelointia samoin kuin Helsinki-bibliografian laatimista jatkettiin muiden töiden sen salliessa. Painotuotteita lahjoittivat vuoden varrella Svenska Litteratursällskapet i Finland; Stadshistoriska Institutet, Tukholma; filosofian tohtori E. Kuujo; Jyväskylän kaupunginkanslia; Riksheraldikerämbetet, Tukholma; Oy. Valistus; Helsingin yliopiston kirjasto; sosiaalineuvos V. Karpio; arkistonhoitaja K. Pirinen; Suomen Sukututkimusseura; Helsingin evankelis-luterilaisten seurakuntien kirkkohallintokunta; rakennusmestari V.E. Leino; Helsingin Toinen Lyseo; Universitetsbiblioteket, Lund; Oy. Perkko; rouva H. Riikonen; Stockholms stadsarkiv; Kymin oy:n Juankosken tehdas; Suomen Historiallinen Seura; arkistonhoitaja S. Möller; rouva L. Ahla; Suomalainen Tiedeakatemia; kaupunginarkistonhoitaja R. Rosén; Göteborgin rahatoimikamarin arkisto; pastori J.A. Hedman; ja Riksarkivet, Tukholma. Kaikkiaan kartutettiin kirjastoa lahjoitusten, vaihtojen, siirtojen ja ostojen kautta 358 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 144 (v.1951 150) ja lähteneitä 80 (75). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 117 (124). Puhelimitse hoidetuista lukuisista hengillepano-, eläke- ym. selvityksistä ei pidetty luetteloa eikä liioin niistä monista, usein melkoista työtä aiheuttaneista suullisista tiedusteluista, jotka kohdistuivat Helsingin historiaan. Asiakas- ja tutkijakäyntejä merkittiin toimistossa 141 (129) ja Temppeliaukion arkistovarastossa 175 (225), minkä lisäksi tarvittaessa järjestettiin tutustumiskäyntejä. Asiakirjoja annettiin eri virastoille lainaksi 44 (69) yksikköä. Kirjastosta annettiin eri virastoille lainaksi niiden tarvitsemaa ammattikirjallisuutta.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka käsittävät vain annetuista todistuksista ym. kertyvät lunastusmaksut, nousivat 2 980 mk:aan (3 390 mk). Menot, niihin luettuina myöskin tilitysvuokrat, olivat 4 814 091 mk (4 178 979 mk), mistä määrästä kuitenkin vielä kertomusvuonna on vähennettävä ent. Viipurin kaupungin hoitokunnan kaupunginkassaan suorittama 18 888 mk:n vuosivuokra sille asiakirjain säilytyspaikaksi kertomusvuoden loppuun asti luovutetusta Temppeliaukion arkistovaraston huonetilasta.

10. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

Vuoden 1951 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittuun lautakuntaan ovat kuuluneet seuraavat jäsenet: isännöitsijä V.A. Ahde, kivenhakkaaja A.A. Ahdekivi, tarkastaja A. Ahola, filosofian maisteri A.F. Alenius, tarkastaja K. Altti, verotusvirkailija A.R. Bockström, kirjeenkantaja R.R. Bäckström, kauppias W.J. Elki, rehtori M.W. Fager, peltiseppä K.V. Granlund, tilintarkastaja H. Gertsch, entinen veturinkuljettaja F.B. Gröndahl, toimitusjohtaja T.E. Huttunen, kirjaltaja V.J.P. Kalervo, kassanhoitaja M.V. Keskimäki, verotusvirkailija A.O. Keskiväli, talousneuvos E. Kilpiä, sähköasentaja E. Kulmala, varatuomari P.T. Lehto, maanviljelijä L.E. Lindberg, sorvaaja T. Lohikivi, toimittaja M.L. Nieminen, viilaaja T. Nieminen, varatuomari T.J. Nordberg, verotusvirkailija K.B. Nylander, varatuomari H.R. Olsson, rouva M. Paasiala, kauppatieteen kandidaatti E.E. Palmu, kirvesmies E. Peuranen, toimitusjohtaja I.S. Pormala, viilaaja V.A. Puisto, talousneuvos G. Pätynen, kansakoulunopettaja S.T. Rekola, rouva A.E.E. Sallavo, kivenhioja K.A. Silén, vapaaherra R. Standertskjöld-Nordenstam, kauppias K.A. Teräskallio, taksoitussihteeri T.M. Uimonen, rouva A.L. Valkama, postivirkailija J.P.O. Valpas, johtaja O.A. Vaulo, kamreeri G.N. Weckström, autonasentaja H.A. Vesterlund, varatuomari J.R.E. Westin, kauppaneuvos L. Viljanen ja toimitusjohtaja K.M. Virva. Tarkastaja Aholan kuoltua valitsi kaupunginvaltuusto toukokuun 7 päivänä hänen tilalleen hovioikeuden auskultantti A.I. Mäkelän.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg ja varapuheenjohtajana tarkastaja Ahola.

Laajempia ja tärkeimpiä kysymyksiä valmisti yleiskokousta varten lautakunnan asettama valmisteluvaliokunta, johon kuului 11 jäsentä ja jonka puheenjohtajana toimi varatuomari Nordberg.

Lautakunta toimi yhteentoista jaostoon jakautuneena ja oli lautakunnalla 5 yleiskokousta, jaostoilla yhteensä 496 kokousta, sekä valmisteluvaliokunnalla 9 kokousta.

Lautakunnan yleiskokousten pöytäkirjat sisälsivät yhteensä 37 pykälää ja valmisteluvaliokunnan pöytäkirjat 49 pykälää. Yleiskokoukset päättivät seuraavista asioista: puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valitsemisesta; valmisteluvaliokunnan asettamisesta; maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteista; rakennusten arvonpoistoista; virkamiesten edustuskulujen vähennyskelpoisuudesta; ammattikirjallisuuden hankkimisesta johtuneiden menojen vähennyskelpoisuudesta; rajavartioston palveluksessa olevien toimirahojen sekä puolustuslaitoksessa palvelevien leirirahojen ja merivartiostoissa palvelevien purjehdusrahojen ym. palkkausetujen vähennyskelpoisuudesta; soittajille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; teatteri- ja filminäyttelijöille ammatin harjoittamisesta aiheutuneiden kulujen vähennyskelpoisuudesta; Suomalaisen Oopperan kuoron jäsenille ja avustajina toimiville tilapäisnäyttelijöille myönnettävästä tulonvähennyksestä; tulonvähennyksestä erinäisille työläisryhmille työkalujen kulumisesta; verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen vähentymisen johdosta joulukuun 3 p:nä 1948 annetun lain 55 §:n 4a) kohdan mukaan myönnettävästä vähennyksestä; kuolleen henkilön tulon

verottamisesta, jos häneltä on jäänyt leski ja turvattomia lapsia; huoneistonomistajan nauttimasta asuntoedusta; käyvän vuokran määräämisestä palkannauttijain kokonaan tai osaksi vuokravapaasta asunnosta; luontoisetujen arvoista; lausunnon antamisesta erään valtioneuvostolle tehdyn muistutuksen johdosta, joka koski maatalouskiinteistöjen taksoitusperusteita; liitosalueen taksoitusperusteista; puutarhaviljelyksestä saadun tulon verottamisesta; n.s. isäntäpalkan vahvistamisesta maatalouskiinteistöjä verotettaessa; verovelvollisille annettavassa kuulutuksessa kosketeltavista asioista; kiinteistöjen harkintataksoituksesta; lautakunnan jakautumisesta jaostoihin; jaostoilta siirrettyjen asioiden ratkaisemisesta; neljän jäsenen valitsemisesta tutkijalautakuntaan; sääntöjen hyväksymisestä A.A. Ekströmin rahastolle; jäsenten valitsemisesta A.A. Ekströmin rahaston toimikuntaan.

Muiden paikkakuntien taksoituslautakunnilta ja muilta viranomaisilta saapui lautakunnalle suuri määrä tiedusteluja ja tiedoituksia taksoitukseen kuuluvista asioista, jotka koskivat enimmäkseen yksityisiä verovelvollisia.

Taksoitus, joka toimitettiin v:n 1951 tulojen perusteella, valmistui kesäkuun alussa ja taksoitusluettelo oli verovelvollisten nähtävänä sanotun kuukauden 14 p:stä 27 p:ään, mainitut päivät mukaanluettuina. Tuloilmoitusten lukumäärä oli 255 927 ja verotettujen lukumäärä 229 942, veroäyrejä kertyi 956 173 522, joista kiinteistötulojen osalta 24 702 817 äyriä, elinkeino- ja ammattitulojen osalta 251 922 596 äyriä ja palkanluontoisten tulojen osalta 679 548 109 äyriä.

Vielä mainittakoon, että v:n 1952 tulojen perusteella toimitettavaa taksoitusta varten valittu uusi lautakunta aloitti toimintansa jo kertomusvuoden aikana lokakuussa.

Tutkijalautakunta

Lautakuntaan kuuluivat: maistraatin puolesta kunnallispormestari W.V. Henriksson puheenjohtajana, oikeusneuvosmies C.C. Oker-Blom sekä kunnallisneuvosmiehet Y.N. Similä ja J. Lappi-Seppälä;

kaupunginvaltuuston valitsemina: postimies T.A. Aaltonen, maalari K.V. Andersson, kauppatieteitten kandidaatti K. Bäckström, toimitusjohtaja E. V. Hasa, asemamies E.V. Heinonen, toimitusjohtaja L.J. Kinnunen, toimitusjohtaja T.M. Kontula ja varatuomari T.V. Sivula;

taksoituslautakunnan valitsemina: filosofian maisteri A.F. Alenius, ent. veturinkuljettaja F.B. Gröndahl, talousneuvos G. Pätynen ja postivirkailija J.P.O. Valpas.

Lautakunta käsitteli taksoituksesta tehdyt muistutukset, joita oli 3 373, elokuussa. Lautakunnan käsiteltyä muistutukset veroäyrimäärä aleni 952 432 412:een, joista tuli kiinteistöjen osalle 24 605 680, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 249 040 694 sekä palkanluontoisten tulojen osalle 678 786 038 äyriä. Tutkijalautakunnan päätös pidettiin nähtävänä lokakuun 14 p:stä alkaen 14 päivän ajan. Veroäyrin hinnaksi vahvistettiin 12 markkaa.

Verolautakunta

Lautakuntaan kuuluivat valtiovarainministeriön määräämänä varatuomari J.R.E. Westin puheenjohtajana, sekä jäseninä filosofian maisteri A.F. Alenius, lainopin kandidaatti J.A. Bertell, osastonjohtaja E.A. Biström, varatuomari J.E. Blomkvist, osastonjohtaja H. Bruhn, varatuomari Y. Daher, osastonjohtaja A. Denisoff, varatuomari A. Eerola, osastonjohtaja J. Ekroos, ekonomi K. Erander, osastonjohtaja P. Heininen, ekonomi P. Helle,

verotusvirkailija A. Jaakkola, hovioikeuden auskultantti A. Jalanne, ekonomi L. Kallio, osastonjohtaja E. Kivirikko, hovioikeuden auskultantti L. A. Kotiniemi, hovioikeuden auskultantti M. Lahtinen, osastonjohtaja N. Lehtosalo, osastonjohtaja U. Lehmusvuo, jaostopäällikkö W. Leinonen, toimitusjohtaja K. Linnos, varatuomari A. Linturi, tarkastaja U. Merilinna, kansliapäällikkö V. Nikko, varatuomari T. Nordberg, osastonjohtaja V. Pasonen, osastonjohtaja A. Pettersson, osastonjohtaja E. Pöysti, opettaja S. Rekola, lainopin kandidaatti M. Rikkonen, toimitsija E.A. Saastamoinen, osastonjohtaja J. Salo, reviisori V. Suosalmi, hovioikeuden auskultantti L. Terho, hovioikeuden auskultantti T. Tuunanen, ilmoituspäällikkö A. Valkama, osastonjohtaja G. Willberg ja hovioikeuden auskultantti W.W. Wirtanen.

Kaupunginvaltuuston valitsemina kuuluivat lautakuntaan: ekonomi A.A. Aulanko, isännöitsijä B.T. Björkman, verotusvirkailija A.R. Bockström, putkimestari Y.M. Broman, sihteeri M.O. Ennoila, kamreeri A.G.R. Estlander, varatuomari K.B. v.Fieandt, puuseppä T. Haaja, asematarkastaja I.R. Hast, tilintarkastaja T.E. Huttunen, verotusvirkailija A.O. Keskiväli, toimitusjohtaja A.A. Kivilahti, toimitusjohtaja A.R. Kotilainen, ekonomi T. Lehtonen, ekonomi H.O.F. Liljeström, taloudenhoitaja E.S. Linnanvirta, majuri E.B. Liusvaara, kirvesmies K.V.Niinikoski, toimittaja N.K. Nilsson, verotusvirkailija K.B. Nylander, rouva E.M. Peräläinen, talousneuvos G. Pätynen, kamreeri F.M. Rautio, toimitsija V. Riihinen, varatuomari R.Å.O. Rosenius, varastonhoitaja A.E. Räisänen, ekonomi J.V. Saraste, raitiovaunukuljettaja Å. Stark, filosofian maisteri C.S. Stenius, asiamies V.M. Tammilehto, filosofian maisteri T.F. Tarponen, taksoitussihteeri T.M. Uimonen ja filosofian maisteri K.V. Vartiovaara. Valtuuston valitsemia varamiehiä oli sama lukumäärä.

Lautakunta toimi seitsemänä jaostona, ollen kullakin jaostolla valtiovarainministeriön määräämät puheenjohtaja ja valtionasiamies. Ensimmäisen yleiskokouksensa lautakunta piti tammikuun 17 p:nä.

Kertomusvuonna toimitettiin tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1951. Tulo- ja omaisuusveroluettelon ja eräiden valtionverojen jälkiverotuksia koskevien veroluettelojen lyhennysotteet olivat asianomaisten nähtävinä marraskuun 1 p:stä saman kuukauden 14 p:ään, sanotut päivät mukaanluettuina.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa: tulovero 17 887 212 296 mk, omaisuusvero 1 821 087 185 mk, veronkorotusta (lain 96 §) 51 869 092 mk, jälkiverotukset 326 279 433 mk, maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero 20 086 448 006 mk, tuloista pidätetty veron ennakko 4 421 857 157 mk, ennakkoverolipuilla maksuunpantu veron ennakko 9 209 016 586 mk, suoritettava veromäärä 6 950 657 867 mk, palautettava ennakkomäärä 525 943 145 mk, veromäärä, jota ei peritä 168 488 mk, ei palautettavat ennakot 32 907 mk, verotettujen lukumäärä 204 180, veroilmoitusten lukumäärä 256 605. Tulo- ja omaisuusverosta tehtiin 3 501 määräaikaista valitusta.

Verotusvalmisteluvirasto

Kertomusvuonna toimi viraston johtajana varatuomari J.R. Westin sekä apulaisjohtajana varatuomari J.E. Blomkvist.

Vuoden aikana viraston palvelukseen otettiin tai sen palveluksessa olevia määrättiin uusiin virkoihin seuraavasti: apulaissihteereiksi tammikuun 1 p:stä asianvalvojan apulaiset J. Bertell, L. Terho ja tarkkaaja E. Söderqvist, maaliskuun 1 p:stä liiketarkkaaja A. Eerola ja toukokuun 1 p:stä tarkkaaja V. Hussi; asianvalvojan apulaisiksi apulaissihteerit G. Thulé tammikuun 1 p:stä ja A. Asikainen toukokuun 1 p:stä; liiketarkkaajaksi tarkkaaja H. Salin toukokuun 1 p:stä, kiinteistötarkkaajaksi apulaisosastonjohtaja Y. Salonen marraskuun 1 p:stä, osastonjohtajaksi apulaisosastonjohtaja R. Venho maaliskuun 1 p:stä; apulaisosastonjohtajiksi tarkkaajat L. Löf ja E. Mäntynen lokakuun 1 p:stä ja tarkkaajiksi hovioikeuden.

auskultantti V. Hietaniemi joulukuun 15 p:stä sekä ylimääräiset tarkkaajat P. Palonen, A. Seppälä ja E. Siitonen maaliskuun 1 p:stä, H. Itkonen, J. Jäntti, V. Karvinen, P. Kilo, O.Linnanvirta, E. Marimo, P. Mustonen, E.W. Ojala, A. Räsänen, J. Sittnikow, F.V. Skogman, M. Weckström, J.E. Vilskman ja N. Virzenius kesäkuun 1 p:stä sekä P. Kaartinen, P. Lakomaa, J. Leiwo, E.O. Ojala, E. Telimaa ja V. Tuokko joulukuun 1 p:stä; liikeosastonhoitajaksi osastonhoitaja A. Lassman maaliskuun 1 p:stä, osastonhoitajiksi kanslia-apulainen A.Hiilloskorpi kesäkuun 1 p:stä ja toimistoapulainen E. Lehmuskoski maaliskuun 1 p:stä sekä toimistoapulaisiksi kanslia-apulaiset M. Westling helmikuun 1 p:stä, M. Skibdahl ja E. Tuomikoski kesäkuun 1 p:stä sekä A-M. Cederwall ja R. Söderström lokakuun 1 p:stä; kanslia-apulaisiksi seuraavat: C. Forsman tammikuun 1 p:stä, S. Tirronen helmikuun 1 p:stä, R. Aaltonen maaliskuun 1 p:stä, S. Sihvola maaliskuun 6 p:stä, T. Hänninen ja T. Salonen huhtikuun 1 p:stä, I. Nevasaari huhtikuun 15 p:stä, A. Talsi huhtikuun 16 p:stä, M. Koskivaara ja E. Linnamaa toukokuun 1 p:stä, K. Castrén toukokuun 19 p:stä, R. Airaksinen ja K. Rindell kesäkuun 1 p:stä, K. Hilpi ja H. Virtanen heinäkuun 1 p:stä, L. Suviala elokuun 1 p:stä, M. Linna syyskuun 1 p:stä, E. Järvinen syyskuun 2 p:stä, M-L. Kangasniemi syyskuun 8 p:stä, E-L. Heino lokakuun 1 p:stä, A. Blom lokakuun 10 p:stä, E. Ikäheimo lokakuun 15 p:stä, D. Toivola lokakuun 13 p:stä sekä H. Forsman ja I. Sointu joulukuun 1 p:stä; puhelinkeskuksenhoitajaksi S. Salakari toukokuun 1 p:stä; vahtimestareiksi M. Närhi helmikuun 1 p:stä ja P. Nurmi marraskuun 1 p:stä; ovenvartijoiksi J. Aintila helmikuun 4 p:stä ja K. Tuominen syyskuun 19 p:stä.

Viraston palveluksesta erosivat: tarkkaajat K. Ahonen joulukuun 15 p:nä ja M. Airola maaliskuun 31 p:nä; kanslia-apulainen K. Berghem lokakuun 31 p:nä; tarkkaajat A. Bockström syyskuun 30 p:nä, L. Bruun elokuun 10 p:nä ja J. Hellsten marraskuun 15 p:nä; kanslia-apulaiset M. Hjelt (kuollut) lokakuun 7 p:nä, K. Kankkunen marraskuun 26 p:nä ja R. Karlberg maaliskuun 10 p:nä; vahtimestari H. Karlsson lokakuun 31 p:nä; kanslia-apulaiset B. Kihlström toukokuun 29 p:nä ja A. Kosola maaliskuun 15 p:nä; tarkkaajat U. Leino joulukuun 31 p:nä, V. Levonen (kuollut) marraskuun 25 p:nä ja G. Lindblom joulukuun 31 p:nä; kanslia-apulaiset A. Lindholm huhtikuun 14 p:nä ja U. Lindholm elokuun 15 p:nä; liiketarkkaaja B. Lindström syyskuun 30 p:nä; vahtimestari T. Lindström syyskuun 3 p:nä; kiinteistötarkkaaja E. Liusvaara tammikuun 31 p:nä; kanslia-apulainen H. Mallat maaliskuun 26 pnä; toimistoapulainen S. Markkula joulukuun 31 p:nä; apulaissihteeri M. Rikkonen huhtikuun 30 p:nä; toimistoapulainen D. Ronkainen kesäkuun 30 p:nä; kanslia-apulainen B. Salo helmikuun 18 p:nä; tarkkaaja E. Seitola lokakuun 31 p:nä; osastonjohtaja A. Standertskjöld elokuun 10 p:nä; tarkkaaja P. Swanljung joulukuun 31 p:nä; apulaissihteeri J. Tolvanen elokuun 31 p:nä; apulaisosastonjohtaja E. Tuormaa (kuollut) helmikuun 26 p:nä ja kanslia-apulainen M. Wickman toukokuun 31 p:nä.

Virkavapautta on kertomusvuoden aikana nauttinut 138 virkailijaa, heistä 119 sairauden perusteella, vaihdellen loma-aika 4 päivästä 291 päivään.

Kunnan varoista suoritettiin vuoden aikana palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 25 321 035 mk, tilapäisille virkailijoille 71 764 457 mk ja ylityökorvauksina 6 355 599 mk, kun taas valtion varoista suoritettiin pysyväisille toimenhaltijoille 81 645 673 mk varsinaisina palkkoina ja 7 572 872 mk ylityöstä, tilapäisille apulaisille 11 371 484 mk sekä lisätyövoiman käyttämisestä yksinomaan valtion verotuksissa 25 152 424 mk. Tuntipalkka oli vuoden aikana miesten osalta 170 - 325 mk ja naisten osalta 128:57 - 160:50 mk.

Kertomusvuonna virasto sai maaliskuussa käyttöönsä noin 500 neliömetrin lisähuoneiston Kaupunkiliiton uudesta talosta, Eduskuntakatu 4:stä. Tähän huoneistoon siirrettiin ne osastot, jotka toimittavat kiinteistönomistajien sekä yksityisten kirjanpitovelvollisten liikkeenharjoittajien verotukset. Siihen asti kiinteistöosasto oli toiminut Siltasaarenkatu 5:ssä sijaitsevassa talossa sekä yksityisten kirjanpitovelvollisten osasto päävirastossa.

Viraston huoneistoista maksettiin vuokraa kunnan varoista 8 451 251 mk ja valtion varoista 7 506 904 mk. Kertomusvuoden päättyessä oli viraston käytössä kunnan varoilla ostettua kalustoa 4 278 796 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 2 068 298 mk:n arvosta sekä valtion varoilla hankittua kalustoa 1 750 363 mk:n arvosta ynnä kirjoitus- ja laskukoneita 4 254 983 mk:n arvosta.

Kunnallistaksoituksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 2 892 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle, kun taasen valtionverotuksista tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 6 015 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille ja 180 lausuntoa valtiovarainministeriölle. Sitä paitsi lähetettiin eri virastoille 2 683 kunnallistaksoitusta tahi valtionverotusta koskevaa muuta kirjelmää. Vuoden kuluessa saapui sellaisia kirjelmiä, joissa ei ole pyydetty lausuntoa, 246 kunnallistaksoitusta koskevaa ja 781 valtionverotuksia koskevaa. Lisäksi eri osastoilta lähetettiin ja osastoille saapui suuri määrä erilaisia virkakirjeitä.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltävänä oli 1 176 kunnallisveroa koskevaa verovapautusasiaa, joista 337 tapauksessa vero poistettiin, 491 tapauksessa veroa oikaistiin ja alennettiin, 266 tapauksessa vero pysytettiin muuttamatta ja 82 tapauksessa veron maksuaikaa pidennettiin.

Kansaneläkemaksua koskevia lyhennysasioita oli kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltävänä 462 tapausta, joista 240 tapauksessa maksu poistettiin, 165 tapauksessa maksua oikaistiin ja 57 tapauksessa maksu pysytettiin muuttamatta.

Asiamiesosaston toiminnasta mainittakoon seuraavaa:

Osastolla suoritetun valmistavan tutkimuksen jälkeen ilmoitettiin rikospoliisille syytteeseen asettamista varten 157 henkilöä. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta täkäläisessä raastuvanoikeudessa vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana 37 henkilöä veronkavalluksesta, 11 henkilöä rikoslain 36 luvun 10 tai 11 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta, 78 henkilöä ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta ja 3 henkilöä muista rikkomuksista. Tuomittu rangaistus oli 2 tapauksessa kuritushuonetta, 8 tapauksessa vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 7 kuukautta, sakkorangaistusten vaihdellessa 5:stä 200:aan päiväsakkoon. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 1 693 500 mk.

Syytejuttujen yhteydessä tuomittiin vahingonkorvauksia kunnalle 893 844 markkaa ja valtiolle 10 670 924 mk. Rikosasioiden selvittämistä varten osasto pyysi 28 lausuntoa rikostutkimuskeskukselta. Monissa sellaisissakin tapauksissa, joissa osaston suorittamat tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa varteenotettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja varoista. Sitä paitsi huolehdittiin arvopaperikaupoista suorittamatta jätettyjen leimaverojen perimisestä. Kaupungin ja valtion verosaatavien valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa toimitettiin tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiesosastolle 238 tapauksessa ja lääninhallitukselle 242 tapauksessa.

Kertomusvuonna virastossa toimi erityinen tarkastusosasto. Tämä osasto, jonka henkilökunta käsitti kuusi virkailijaa, suoritti tarkastuksen noin 300 toiminimen ja ammatinharjoittajan kohdalta ja tämän lisäksi teki erinäisiin ammatinharjoittajaryhmiin kohdistuvia ynnä muita verotuksen tehostamista tarkoittavia tutkimuksia. Varsinaisissa tarkastuksissa selvitettiin salattuja tuloja n. 190 milj. mk.

Kaupungin menot päätyvät 122 683 305 mk:aan ja valtion menot 148 152 321 mk:aan. Varsinaisia tuloja virastolla ei ollut muita kuin evankelisluterilaisten seurakuntien taksoitusluettelon kappaleesta suorittama 1 080 000 mk:n korvaus, josta puolet tilitettiin suoraan rahatoimistolle ja toinen puoli lääninkonttorille valtion osuutena, sekä toimituskirjojen lunastuksia kaupungille 161 670 mk ja valtiolle 112 465 mk, mitkä määrät niinikään tilitettiin rahatoimistolle ja lääninkonttorille.

11. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan viidentenätoista toimintavuotena kuuluivat sen hallitukseen ylipormestari E.H. Rydman hallituksen puheenjohtajana sekä jäseninä ent. veturinkuljettaja B. Gröndahl ja toimistonhoitaja S. Hiisivaara-Mörk kaupunginvaltuuston valitsemina sekä apulaisvarastonhoitaja E. Angelvirta, sairaalatarkastaja M. Saarenheimo ja johtaja S. Seppälä kassan jäsenistön valitsemina. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi johtaja S. Seppälä ja sihteerinä filosofian maisteri A. Danielson. Sääntöjen määräämässä kassan jäsenten vuosikokouksessa, joka pidettiin huhtikuun 25 p:nä valittiin v:n 1952 tilejä tarkastamaan kamreeri V. Kerkkänen ja tarkastaja V. Laitinen sekä varalle kamreeri R. Brandt ja opettaja S. Rekola.

Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan suoritti kaupunki edelleenkin kassan myöntämille eläkkeille lisäyksiä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin eläkkeen nauttijoille, tehden nämä lisäykset kertomusvuonna yhteensä 39 456 204 mk.

Kassan viidentenätoista toimintavuotena liittyi kassaan 414 uutta jäsentä ja siitä erosi 40. Kassan jäsenistä kuoli vuoden kuluessa 51. Vuoden aikana vapautettiin 104 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta sääntöjen 12 §:n 1 mom:n perusteella.

V:n 1952 aikana suoritti filosofian maisteri T. Jylhä kassan tilan matemaattistilastollisen tutkimuksen, jonka kohteeksi valittiin kassan asema joulukuun 31 p:nä 1950. Kun v. 1946 suoritettua tutkimusta varten kerättiin kassan jäsenistä sangen perusteellisia ja laajoja tilastollisia tietoja, on tässä tutkimuksessa osittain voitu käyttää aikaisemmin kerättyjä tietoja hyväksi. Tutkimusta varten tarpeelliset tiedot on näin ollen tällä kertaa voitu saada kassan omasta tilastosta. Tarkastuksen tuloksena filosofian maisteri Jylhä totesi, että vakuutusteknilliset laskelmat kohdistuvat pitkälti tulevaisuuteen ja että käytettävä laskukorkokanta tavallisesti valitaan sangen varovasti. Tästä syystä on laskelmissa edelleen käytetty 4.5 %:n korkokantaa. Kun kassan jäsenten kuolevuusperusteena on käytetty ns. normaaliperusteiden mukaista kuolevuustaulua ikärajakorotuksineen ja kassan jäsenten kuolleisuus vv. 1945-50 on ollut pienempi kuin normaaliperusteiden mukaan laskettu, sisältyy kuolevaisuusolettamukseen huomattava varmuuslisä. Kun toisaalta suunniteltu sääntöjen muutos lisäisi varmuuslisän tarvetta, suoritettiin laskelmat käyttäen 10 %:n varmuuslisää. Hoitokustannuksiin varattiin laskelmissa 10 % eläkemaksutuloista. Näiden laskelmien perusteella olisi vakuutusmaksurahaston määrään v:n 1950 tilinpäätöksessä ollut lisättävä 1 070 000 mk. Ottaen kuitenkin huomioon, että mainitusta tilinpäätöksestä vakuutusmaksurahasto muodosti vain n. 3/4 kassan kaikista varoista ja että yksin käyttörahastossa oli 3 791 228 mk, filosofian maisteri Jylhä totesi, että kassan tila oli ilmeisesti laskelmien suoritushetkenä hyvä.

Seuraavista taulukoista selviää tarkemmin muutokset jäsenistössä toimintavuoden kuluessa:

	I		II		III	IV	V	Yhteensä
	Kuukausipalkkaisia	Tunti- tai viikkopalkkaisia	Kuukausipalkkaisia	Tunti- tai viikkopalkkaisia	Kuukausipalkkaisia			
V:sta 1951 jäljellä olevia	*101*	*1 003*	*882*	*452*	*505*	*775*	*355*	*4 073*
Uusia	11	63	88	155	32	51	14	414
Eronneita	2	13	11	4	2	6	2	40
Kuolleita	3	18	12	3	8	4	3	51
Eläkeluokasta toiseen siirtyneitä:								
Entisistä palkkaluokista	2	25	20	1	4	2	-	54
Uusiin palkkaluokkiin	-	-	5	21	19	7	2	54
V:een 1952 jääneitä	*105*	*1 010*	*932*	*620*	*542*	*821*	*366*	*4 396* [1]
Näistä naisia	37	3	65	33	9	2		149

Kassan jäsenistä 51 kuoli kertomusvuoden aikana ja heidän jälkeensä jäi 50 leskeä ja 26 orpoa. Eläkettä nauttivia leskiä kuoli 13 ja 3 meni uuteen avioliittoon. Orpoeläkkeitä päättyi yhteensä 23.

V:n 1952 lopussa voimassa olevien eläkkeiden määrä kuukautta kohden ilmenee seuraavasta:

Eläkeluokka	Eläkettä nauttivia leskiä	Leskieläkkeitä, mk	Eläkettä nauttivia orpoja	Orpoeläkkeitä, mk	Eläkkeitä kaikkiaan, mk
I	281	84 300	89	10 470	94 770
II	84	33 600	37	5 334	38 934
III	80	40 000	30	5 184	45 184
IV	48	33 600	13	2 800	36 400
V	29	26 100	15	3 960	30 060
Yhteensä	522	217 600	184	27 748	245 348

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Eläkemaksut	4 167 336	Kustannukset	531 088
Kaupungin osuus eläkkeisiin	2 113 342	Suoritetut eläkkeet	2 888 366
Korot	2 593 062	Poistot	24 327
Makasiini oy:n rahasto	283 686	Agio	39 380
		Siirretty vakuutusmaksurahastoon	4 083 463
		Siirretty varmuusrahastoon	204 173
		Siirretty käyttörahastoon	1 386 629
Yhteensä	9 157 426	Yhteensä	9 157 426

1) Näistä oli maksusta vapautettuja 115.

12. Ulosottolaitos

Helsingin kaupungin ulosottolaitoksen tarkkailuosaston päätehtävänä oli edelleenkin v. 1952 valvoa toisen kaupunginvoudin konttorin toimintaa, joka käsitti vero- ja yleisten maksujäämien pakkoperintää.

Jäljempänä annetaan tietoja toisen kaupunginvoudin konttoriin perittäväksi jätetyistä verolipuista sekä tämän perimisen tuloksista kertomusvuonna:

	Lukumäärä tammikuun 1 p:nä	Vuoden aikana saapuneita	Yhteensä	Näistä lipuista: Perittiin	Palautettiin	Jäi jäljelle v:een 1953	Perittyjä %:na koko lukumäärästä
Kunnallisvero	134 198	56 300	190 498	32 687	25 349	132 462	17.o
Valtion tulo- ja omaisuusvero	91 012	33 703	124 715	35 611	30 357	58 747	28.o
S:n ennakkomaksut	23 230	12 013	35 243	11 052	6 855	17 336	31.o
Kirkollisvero	35 695	63 082	98 777	45 959	15 898	36 920	46.o
Yhteensä	284 135	165 098	449 233	125 309	78 459	245 465	30.o

Näiden verolippujen edustama rahamäärä oli seuraava:

	Kunnallisvero, mk	Valtion tulo- ja omaisuusvero, mk	Kirkollisvero, mk	Yhteensä, mk
Edellisestä vuodesta jäljellä olevien	1 031 207 781	[1] 2 094 760 272	117 621 062	3 243 589 115
V.1952 perittäväksi saapuneiden	887 585 625	[2] 1 458 313 854	148 696 439	2 494 595 918
Yhteensä	1 918 793 406	3 553 074 126	266 317 501	5 738 185 033
Perittyjen	291 499 499	[3] 988 725 924	95 241 345	1 375 466 768
Palautettujen	273 260 554	[4] 437 848 746	34 380 383	745 489 683
V:een 1953 jääneiden	1 354 033 353	[5] 2 126 499 456	136 695 773	3 617 228 582
Yhteensä	1 918 793 406	3 553 074 126	266 317 501	5 738 185 033

Lisäksi perittiin kunnallisveron lisäystä 41 398 200 mk sekä valtion tulo- ja omaisuusveron lisäystä 120 083 527 mk, johon jälkimmäiseen määrään sisältyy ennakkomaksujen lisäystä 31 445 849 mk.

Toimeksiantajien Helsingissä perittäviksi jättämistä verolipuista palautettiin vuoden kuluessa yhteensä 85 854 merkinnöin, ettei veromääriä voitu laillisesti periä seuraavista syistä:

	Verovelvolliset olivat: Varattomia	Löytymättömiä	Muut esteet	Virka-aputapaukset	Yhteensä
Kunnallisvero vuodelta:					
1948 ja aikaisemmin	6 234	2 559	465	1 177	10 435
1949	811	1 862	441	1 582	4 696
1950	265	538	470	863	2 136
Ennakkomaksut	1 848	616	4 812	606	7 882
Yhteensä	9 158	5 575	6 188	4 228	25 149
Valtion tulo- ja omaisuusvero vuodelta:					
1948 ja aikaisemmin	12 568	8 033	1 273	4 159	26 033
1949	391	1 319	388	1 843	3 941
1950	63	7	69	244	383
Ennakkomaksut	1 582	512	4 045	707	6 846
Yhteensä	14 604	9 871	5 775	6 953	37 203
Kirkollisvero vuodelta:					
1948 ja aikaisemmin	7 115	3 279	436	1 813	12 643
1949	769	2 733	378	3 580	7 460
1950	152	682	161	2 076	3 071
Sekal.kirkollisverot	112	47	34	135	328
Yhteensä	8 148	6 741	1 009	7 604	23 502
Kaikkiaan	31 910	22 187	12 972	18 785	85 854

1) Siitä 1 068 113 630 mk ennakkomaksuja. - 2) S:n 533 146 361 mk. - 3) S:n 385 966 940 mk. - 4) S:n 68 876 727 mk. - 5) S:n 1 146 416 324 mk.

Palautetut veroliput edustivat rahassa 745 489 683 mk. Edellisen vuoden perintään verraten verolippujen lukumäärä pieneni 3 % kun taas rahamäärä oli 27 % suurempi. Verolajin mukaan jakautuivat nämä palautukset seuraavasti: kunnallisvero 28 % (32 % v. 1951), tulo- ja omaisuusvero 43 (39) % ja kirkollisvero 27 (29) %. Syiden mukainen ryhmittely oli: varattomuus 37 (40) %, tuntemattomuus 25 (31) %, sekalaiset esteet 15 (6) % sekä virka-avun pyynnöin palautetut veroliput 21 (23) %.

Em. verojäämien lisäksi perittiin toisen kaupunginvoudin konttorin toimesta seuraavat sekalaiset verot ja maksut:

Vero- tai maksulaji	Perittyjen verolippujen luku	Peritty määrä, mk
Liikevaihtovero	878	75 555 170
Suhdannevero	1	2 899
Omaisuuden luovutusvero	3 116	45 345 596
Ylimääräinen tulovero	49	480 904
V:n 1944 tuloveron lisäys	5	3 592
Ylimääräinen varallisuusvero	7	15 170
Perintö- ja lahjavero	145	18 584 152
Koiravero	320	1 007 493
Sotalaina	10	92 686
Sotavakuutus	359	781 474
Kansaneläkemaksut	1 852	2 146 892
Ruotsalaisen Olaus Petri seurakunnan veloittamat verot	58	150 673
Saksalaisen seurakunnan veloittamat verot	6	9 703
Venäläisen kreikkalaiskatolisen seurakunnan veloittamat verot	659	1 164 814
Juutalaisen seurakunnan veloittamat verot	1	3 345
Kauppayhdistyksen veloittamat verot	906	449 125
Sairaalamaksut	216	803 089
Sairaankuljetusmaksut	235	96 700
Erilaiset uudisrakennusmaksut	5	5 067
Hissintarkastusmaksut	17	104 500
Puhtaanapitomaksut	12	171 097
Radiolupamaksut	1 876	1 083 154
Pidättämättä jätetyt ennakot	107	60 548 733
Mätkäysvero	136	21 380 617
Valtion ammattientarkastus	1	1 000
Yhteensä	10 977	229 987 645

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, valtion- ja kirkollisverolippuja perittiin yhteensä 130 309 eli 20 956 verolippua (19 %) enemmän kuin v. 1951. Näiden jäämien raha-arvo oli 1 375 466 768 mk eli 63 % enemmän kuin ed. vuonna. Kunnallisverojen perintätulos osoittautui paremmaksi kuin v. 1951. Verolippujen lukumäärä nousi 10 938:lla eli 50 %, perityn rahamäärän noustessa 59 115 277 mk:lla eli 25 %. Kunnallisverojen koko verolippumäärä (jäännös v:lta 1951 ja kertomusvuonna perittäväksi vastaanotetut veroliput) yhteensä 190 498 kpl, raha-arvoltaan 1 918 793 406 mk, kasvoi ed. vuoteen verraten 3.4 % ja rahamäärään nähden 32 %. Verolippujen määrästä saatiin perityksi 17 % ja rahamäärästä 15 % (ed. vuonna vastaavasti 12 ja 14 %). Estetodistuksin tai virka-avunpyynnöin palautettiin toimeksiantajille 13 % verolippujen koko määrästä ja 14 % ao. rahamäärästä. Perimättömien jäämien v:een 1953 siirtynyt jäännös väheni lukumäärään nähden 73 %:sta (v. 1951) 70 %:iin, mutta pysyi raha-arvoltaan melkein muuttumattomana (71 %).

Valtion tulo- ja omaisuusverojäämien pakkoperintä kehittyi siten, että kertomusvuonna perittiin 688 verolippua (1.4 %) vähemmän ja 557 963 368 mk (43 %) enemmän kuin v. 1951. Tämän veroryhmän koko määrä,

yhteensä 159 958 verolippua, joiden raha-arvo oli 3 553 074 126 mk, väheni ed. vuodesta lukumäärään nähden 18 % ja rahamäärään nähden 21 %. Perittyjen verolippujen lukumäärän ja raha-arvon suhde koko tulo- ja omaisuusveron osalta oli vastaavasti 29 % (ed.v. 24 %) ja 27 (16) %. Estetodistuksin tai virka-avun pyynnöin palautettiin toimeksiantajille 23 (18) % verolippujen määrästä ja 12 % raha-arvosta. Veroryhmän v:een 1953 siirtynyt jäännös oli 47 (58) % koko verolippumäärästä ja raha-arvoltaan 59 (72) %.

Kirkollisveroja perittiin 5 832 kpl (14 %) sekä rahassa 33 090 012 mk (53 %) enemmän kuin v. 1951. Koko verolippumäärä, tässä jäämäryhmässä 98 777 lippua, raha-arvoltaan 266 317 501 mk, väheni lukumäärään nähden 37 % ja rahamäärään nähden 51 %. Perittyjen verolippujen ja raha-arvon suhde oli vastaavasti 46 (39) % ja 35 (30) %. Estetodistuksin palautettiin toimeksiantajille 16 (26) % tämän verolajin koko lippumäärästä sekä 12 (13) % sen raha-arvosta. Perimättömien jäämien v:een 1953 siirtynyt jäännös eneni koko lukumäärään nähden 37 (35) % ja raha-arvoltaan 51 (57) %.

Maaseudulta virka-avun pyynnöin saapuneita verolippuja perittiin 14 555 kpl ja rahassa 68 779 739 mk, eli 2 089 (16 %) verolippua ja 50 % enemmän kuin v. 1951. Toisen kaupunginvoudinkonttorin perimän vero- ja maksujäämien koko määrä oli 150 841 verolippua, joista veronlisäyksineen kertyi 1 835 715 879 mk. Siten perittiin 8 800 verolippua (6 %) ja rahassa 801 442 091 mk (77 %) enemmän kuin ed. vuonna.

Helsinki-Huopalahden kaupunginvoudinkonttori

Kaupunginvoudinkonttorin tehtäviin kuuluu verojen ja muiden ilman tuomiota tai päätöstä ulosotettavien maksujen perimінen, sakkojen ja valtiolle maksettaviksi tuomittujen korvauksien perintä, muidenkin rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano, yksityisoikeudellisissä asioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpano sekä haasteiden ja muiden tiedoksiantojen toimittaminen.

Verolippuja saapui v. 1952 11 456 kpl, sakko-otteita 1 240 kpl, toimeksiantoja palkanulosmittausasioissa 465 kpl ja haaste-, tiedoksianto- sekä jättöasioissa 1 164 kpl, joihin kuhunkin saattaa sisältyä useampia verolippuja ja tiedoksiantoja. Yksityisoikeudellisia tuomioita saapui 287 kpl.

Veroja, sakkoja ja korvauksia perittiin kaikkiaan 54 713 853 mk.
Yksityisoikeudellisia saatavia perittiin kaikkiaan 3 318 580 mk.
Vapausrangaistusten täytäntöönpanoasioita oli 19 kpl.

13. Rakennustarkastustoimisto

Piirustuksia vahvistettiin v. 1952 835 uudisrakennusta varten, joista 259 oli lisärakennuksia tai korotuksia, sekä 351 muutostyötä varten. Uudisrakennussuunnitelmissa oli 2 440 asuinhuoneistoa ja näissä 8 213 asuinhuonetta ja keskimäärin 3.4 huonetta huoneistoa kohti. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli suunnitelmissa 137 540 m^2. Sanottujen rakennusluvan saaneiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 1 230 261 m^3.

Vuoden aikana valmistui 486 uudisrakennusta - näistä 182 lisärakennuksia tai korotuksia - sekä muutostöitä 243. Valmistuneissa rakennuksissa oli 2 826 asuinhuoneistoa ja näissä 9 013 asuinhuonetta. Valmistuneissa asuinhuoneistoissa oli keskimäärin 3.1 huonetta. Varasto-, myymälä-, työhuone- yms. tiloja oli valmistuneissa rakennuksissa yhteensä 179 328 m^2. Näiden rakennusten yhteinen kuutiotilavuus oli 1 464 952 m^3.

Rakennustarkastustoimiston valvonnan alaisena oli vuoden aikana 1 774 työmaata: uudisrakennuksia ja lisärakennuksia 1 198 ja muutos- ja korjaustöitä 576. Kortiston mukaan on työmailla suoritettu tarkastuksia n. 6 500.

Piirustusten tarkastamisesta ja rakennustöiden valvonnasta kantoi kaupunki vuoden aikana rakentajilta 4 165 141 mk. Tämän lisäksi suorittivat rakentajat vuokria rakennusaikana käyttämästään katumaasta 3 644 728 mk, joten kaupunki sai vuoden kuluessa rakennustoiminnan kautta tuloja 7 809 869 mk. Rakennustarkastuksesta aiheutuneet menot olivat 15 503 143 mk

Henkilökunnassa ei vuoden aikana tapahtunut muita muutoksia kuin että yksi tilapäinen piirivalvojan virka muutettiin sääntöpalkkaiseksi.

14. Julkisivupiirustusten tarkastus

Toimikuntaan kuuluivat itseoikeutettuina jäseninä rakennustarkastaja P. Hanste, joka samalla toimi puheenjohtajana, asemakaava-arkkitehti V. Tuukkanen ja kaupunginarkkitehti L. Björk sekä kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä professori J.S. Sirén, joka samalla toimi varapuheenjohtajana, ja rakennusinsinööri T. Vuorinen. Sihteerinä toimi rakennustarkastuskonttorin toimistonhoitaja S. v. Schoultz.

Toimikunta kokoontui 28 kertaa ja kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 822. Tarkastettujen piirustusten lukumäärä jakautui seuraavasti:

Asuin- ja liikerakennuksia	71
Tehdas-, varasto- ym. rakennuksia	20
Korotus- ja lisärakennuksia	48
Huvila-, talous- ym. rakennuksia liitosalueilla	514
Julkisivumuutoksia	32
Mainoksia	12
Yhteensä	697

Tarkastajien menot nousivat kertomusvuonna 232 010 mk:aan.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1952 puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti O. Möller sekä jäseninä hallitusneuvos R.R.Lehto, hallitusneuvos M.E. Jaakkola ja varatuomari A.A. Kesänen. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari E.W. Elfvengren.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 45 varsinaiseen kokoukseen. Säännöllisäiset kokoukset pidettiin tiistaisin, paitsi kesä-elokuussa, jolloin kokoukset pidettiin kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina. Puheenjohtajalla oli lisäksi vastaanotto perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Sen lisäksi oli lautakunnassa arkipäivisin klo 10-12 asiakirjojen vastaanotto.

Lautakunnan kokouksissa laadittujen pöytäkirjojen yhteinen pykälämäärä oli 1 278 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehentilien luku 1 115. Sen ohessa lautakunta antoi holhoojille ja kasvattajille neuvoja holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli kertomusvuoden alussa merkitty 1 574 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista edellisiä oli 1 352 ja jälkimmäisiä 222; holhoustoimista oli 646 lakimääräisiä ja 706 määräykseen perustuvia.

Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 214 uutta holhous- ja uskotunmiehen tointa sekä poistettiin päättyneinä 170 holhous- ja uskotunmiehen tointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 618 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia 669 ja määräykseen perustuvia 728 eli yhteensä 1 397 sekä uskotunmiehen toimia 221. Näihin määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakuntien holhouksessa olevat henkilöt.

16. Huoneenvuokralautakunnat

Helsingin kaupunki oli jaettuna huoneenvuokrasäännöstelystä maaliskuun 17 p:nä 1949 annetun valtioneuvoston päätöksen 72 §:n 2 mom:n ja helmikuun 15 p:stä 1951 alkaen helmikuun 8 p:nä 1951 annetun valtioneuvoston päätöksen 60 §:n 2 mom:n tarkoittamiin, huoneenvuokrasäännöstelymielessä erillisiin kuntiin verrattaviin piireihin siten, että Malmin-Tapanilan alue muodosti Malmin piirin muun osan kaupunkia muodostaessa ns. varsinaisen kaupungin piirin. Sosiaaliministeriön maaliskuun 24 p:nä 1949 antaman päätöksen ja helmikuun 15 p:nä 1951 voimaan tulleen valtioneuvoston helmikuun 8 p:nä 1951 antaman päätöksen mukaan kuului Malmin piiriin alue, jonka rajoina ovat idässä Malmin, Stenbölen ja Viikin kylän itäraja Herttoniemen rautatiehen asti, etelässä Herttoniemen rautatie Vantaanjokeen asti, lännessä Vantaanjoki ja pohjoisessa kaupungin raja. Varsinaisen kaupungin piirissä oli yhden varsinaisen päätoimisen huoneenvuokralautakunnan lisäksi kolme luottamusmieslautakuntaa. Malmin piirissä toimi sen sijaan vain yksi huoneenvuokralautakunta. Lautakunnat olivat lukuunottamatta yhtä varsinaista päätoimista lautakuntaa kaikki ns. luottamusmieslautakuntia, joiden puheenjohtajat ja jäsenet hoitivat tehtävänsä sivutoimina. Lautakuntien yhteisenä elimenä, jolle lautakuntien yhteisten asioiden hoito kuului, toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta oli niinikään, kuten aikaisemminkin, toiminnassa pääasiallisesti periaate- ja tulkintakysymysten käsittelyä varten.

Kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Lautakuntien kokouksia oli yhteensä 1 128 vastaavan luvun oltua v. 1951 1 172. Tällöin on varsinaisen päätoimisen eli ns. I huoneenvuokralautakunnan säännölliseen työpäivään katsottu sisältyvän kaksi kokousta siten, että aamu- ja iltapäivästä kummastakin muodostuu yksi erillinen kokous. Kokoukset jakaantuivat eri lautakuntien osalle seuraavasti:

I lk.	II lk.	III lk.	IV lk.	Malmin lautakunta	Keskuslautakunta	Neuvottelukunta
526	126	206	132	120	16	2

Keskuslautakunnan ja neuvottelukunnan kokouksia lukuunottamatta kestivät lautakuntien kokoukset kertomusvuonna keskimäärin 1 t. 39 min. Lautakunnat käsittelivät kokouksissaan toiminnanjohtajan määräämän työnjaon mukaisesti kaikkiaan 14 306 asiaa (v. 1951 13 941), joista Malmin piirin lautakunnassa 940. Käsitellyt asiat jakaantuivat laatunsa mukaan seuraavasti:

Asia koski:	Käsiteltyjä asioita	Asia koski:	Käsiteltyjä asioita
Perusvuokran vahvistamista..	1 338	Asunnonsaantihakemusten ottamista ns. kiireellisten tapausten listalle	1 958
Irtisanomislupia	2 469		
Liikehuoneistojen vuokrasuhteita	394	Huoneistojen vapaaksi julistamista	490
Alivuokralaisten vuokranmaksun suuruutta	438	Keskuslautakunnan asioita...	255
Huoneistojen käytön tehostamista	710	Neuvottelukunnan asioita ...	7
Asunnonvälityksiä	5 797	Muita asioita	450
		Yhteensä	14 306

Kuten edellä olevasta havaitaan, oli kertomusvuonna käsiteltyjen asioiden lukumäärä suunnilleen yhtä suuri kuin v. 1951.

Vuokrasopimusten irtisanomista koskevat asiat. Asuinhuoneistoja koskevien vuokrasopimusten irtisanomisperusteet pysytettiin kertomusvuonna samanlaisina kuin edellisenäkin vuonna. Pääasiallisesti tästä johtui, että käsiteltyjen irtisanomisasioiden lukumäärä väheni hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Kertomusvuoden aikana käsiteltiin huoneenvuokralautakunnissa 2 469 asuinhuoneistoa koskevan vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa vastaavan luvun oltua v. 1951 2 772. Mainitusta 2 469 asiasta koski 1 545 päävuokrasuhteen irtisanomista tai ns. pakkovaihtoa sekä 924 alivuokrasuhteen irtisanomista. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 395, päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 67, pakkovaihtoon 142 ja alivuokrasuhteen irtisanomiseen 350 tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 153 tapauksessa sellaisen työsopimuksen lakkaamisesta, jonka mukaan työpalkkaan sisältyy vapaa asunto taikka jonka johdosta työntekijällä on oikeus vuokralla hallita työnantajan huoneistoa, 150 tapauksessa huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 92 muista tapauksista, esim. talon purkamisesta. Alivuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 234 tapauksessa vuokranantajan (omistaja tai päävuokralainen) tilanahtauden vuoksi, 32 tapauksessa alivuokralaisen pahantapaisen elämän tai vuokranmaksun laiminlyömisen vuoksi sekä 84 tapauksessa muusta syystä. On kuitenkin huomattava, että nämä päätökset eivät aina osoita lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Asunnonvälitys. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli huoneenvuokralautakuntien Malmin piirin huoneenvuokralautakunta mukaan luettuna kortistoissa 8 716 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta vastaten 26 640 henkilöä. Mainituista hakemuksista oli 7 386 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 23 332 henkilöä. Kertomusvuoden viimeisenä päivänä oli hakemusten kokonaismäärä 8 858 käsittäen 27 149 henkilöä. Välttämättömässä asunnontarpeessa olevien asunnonsaantihakemuksia oli taas 7 888 käsittäen 24 593 henkilöä. Asunnonsaantihakemusten lukumäärä oli, kuten esitetyistä luvuista näkyy, entisestään lisääntynyt. Seuraavasta taulukosta ilmenee asunnonsaantihakemusten sekä asunnonhakijoiden lukumäärä eri ajankohtina (käsittää sekä varsinaisen että Malmin piirin huoneenvuokralautakunnat):

Päivämäärä	Kaikki hakemukset		Välttämättömässä asunnontarpeessa olevat	
	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä	Hakemusten lukumäärä	Henkilömäärä
1.1.1949	7 248	21 384	5 744	17 575
1.1.1950	7 804	23 804	6 681	20 898
1.1.1951	8 144	25 148	7 102	22 602
1.1.1952	8 716	26 640	7 386	23 332
1.2.1952	8 709	26 667	7 417	23 374
1.3.1952	8 717	26 927	7 446	23 680
1.4.1952	8 770	26 238	7 500	23 070
1.5.1952	8 741	26 599	7 552	23 619
1.6.1952	8 796	26 833	7 630	23 925
1.7.1952	8 690	26 682	7 629	24 063
1.8.1952	8 531	26 184	7 517	23 642
1.9.1952	8 547	26 265	7 534	23 728
1.10.1952	8 761	26 720	7 719	24 107
1.11.1952	8 691	26 741	7 648	24 127
1.12.1952	8 940	26 802	7 865	24 062
1.1.1953	8 858	27 149	7 888	24 593

V:n 1952 aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 5 832 asunnonsaantihakemusta. Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä oli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 298 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 25 384 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 061 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää hakemusta vastaten 22 365 henkilöä. V:n 1952 päättyessä oli hakemusten kokonaismäärä varsinaisen kaupungin huoneenvuokralautakuntien kortistossa 8 439 käsittäen 25 886 henkilöä. Näistä hakemuksista oli 7 548 välttämättömässä asunnontarpeessa olevien tekemää käsittäen 23 567 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset joulukuun 31 p:nä seuraavasti:

Perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta	816
Perheitä, joilla 1-2 alle 18-vuotiasta lasta	4 474
Lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia	2 456
Yksinäisiä henkilöitä	693
Yhteensä	8 439

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Päävuokralaisia	2 061
Alivuokralaisia	3 754
Matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia	2 624
Yhteensä	8 439

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Paikkakunnalle muuttaminen	621
Avioliiton solmiminen	1 586
Perheen lisäys	1 029
Asunnon pienuus	1 593
Asunnon kehnous	1 041
Asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden	65
Häätö edellisestä asunnosta	1 323
Muu syy	1 181
Yhteensä	8 439

Asunnonhakijoista oli muuttanut varsinaisen kaupungin piirin alueelle:

Vv. 1939-44	723
" 1945-49	980
" 1950-51	615
V. 1952	189
Yhteensä	2 507

Kertomusvuoden aikana tuli varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien välitettäväksi 2 343 asuinhuoneistoa, vastaavan luvun v.1951 oltua 1 938. Tähän lukuun sisältyvät vuokranantajien vapaaksi tai vapautuviksi ilmoittamat huoneistot sekä huoneenvuokralautakuntien vapaaksi tai erillisiksi julistamat huoneistot. Näistä osoitettiin 2 312 asunnon tarpeessa oleville ja 31 joutui vapaasti vuokrattaviksi, kun vuokralaisiksi osoitetut eivät hyväksyneet huoneistoja. Huoneluvun mukaan ryhmittyivät välitetyt huoneistot seuraavasti:

1 huone	657
1 huone ja keittokomero	295
1 huone ja keittiö	627
2 huonetta ja keittokomero ...	269
2 huonetta ja keittiö	252

3 huonetta ja keittokomero ...	24
3 huonetta ja keittiö	111
4 huonetta ja keittiö	42
5 huonetta ja keittiö	20
6 huonetta ja keittiö	12
7 huonetta ja keittiö	2
8 huonetta ja keittiö	1
Yhteensä	2 312

Osoituksen saaneissa oli 2 294 perhettä, yhteensä 7 670 henkilöä.
Kertomusvuoden aikana antoivat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat luvan 2 142 huoneiston vaihtoon ja hyväksyivät 303 väliaikaista vuokrasopimusta.
Malmin piirin huoneenvuokralautakunnan kortistossa oli kertomusvuoden alussa 418 voimassa olevaa luokiteltua asunnonsaantihakemusta, jotka käsittivät 1 256 henkilöä. Hakemuksista oli 325 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää, vastaten 967 henkilöä. Vuoden lopussa oli hakemusten kokonaismäärä 419 käsittäen 1 263 henkilöä. Näistä oli 340 välttämättömässä asunnon tarpeessa olevien tekemää käsittäen 1 026 henkilöä. Perhesuhteiden mukaan ryhmittyivät hakemukset joulukuun 31 p:nä seuraavasti:

Perheitä, joilla vähintään 3 alle 18-vuotiasta lasta	73
Perheitä, joilla 1-2 alle 18-vuotiasta lasta	179
Lapsettomia perheitä tai perheitä, joilla 18-vuotiaita tahi sitä vanhempia lapsia	128
Yksinäisiä henkilöitä	39
Yhteensä	419

Hakijoiden asunto-olojen mukaan ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Päävuokralaisia	185
Alivuokralaisia	146
Matkustajakodeissa ym. tilapäismajoituspaikoissa asuvia	88
Yhteensä	419

Sen mukaan, mikä oli pääasiallinen syy asunnon tarpeeseen, ryhmittyivät hakemukset seuraavasti:

Paikkakunnalle muuttaminen	22
Avioliiton solmiminen	45
Perheen lisäys	39
Asunnon pienuus	57
Asunnon kehnous	83
Asunnon epämukava sijainti työpaikkaan nähden	7
Häätö edellisestä asunnosta	68
Muu syy	98
Yhteensä	419

Asunnonhakijoista oli muuttanut Malmin piirin alueelle:

Vv. 1939-44	45
" 1945-51	122
V. 1952	6
Yhteensä	173

Lautakunta välitti kertomusvuoden aikana 152 huoneistoa 136 perheelle. Asunnon saaneiden lukumäärä oli 477. Välitetyt huoneistot ryhmittyivät huoneluvun mukaan seuraavasti:

1 huone tai keittiö	64
1 huone ja keittiö tai kaksio	76
2 huonetta ja keittiö	11
3 huonetta ja keittiö tai suurempi...	1
Yhteensä	152

Kertomusvuoden aikana Malmin piirin huoneenvuokralautakunta antoi luvan 35 huoneiston vaihtoon sekä hyväksyi 8 väliaikaista vuokrasopimusta.

Siitä huolimatta, että huoneenvuokralautakuntien oli huoneenvuokrasäännöstelystä helmikuun 8 p:nä 1951 annetun valtioneuvoston päätöksen 32 §:n mukaan sosiaaliministeriön antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti huolehdittava siitä, että asuinhuoneiston saavat ensi sijassa paikkakunnalla jatkuvasti asuneet omatta syyttään häädetyt tai häädettävät lapsiperheet, tällaisille lapsiperheille voitiin osoittaa asunnot vasta useamman kuukauden kuluttua häädöstä lukien. Sosiaaliministeriön maaliskuun 7 p:nä 1951 Helsingin kaupungin huoneenvuokralautakunnille antaman ohjeen mukaan katsotaan paikkakunnalla jatkuvasti asuneiksi perheiksi vain perheet, jotka ennen osoituksen saamista ovat Helsingin kaupungissa asuneet yhtäjaksoisesti vähintään 2 vuotta.

Huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen 32 §:n 3 mom:n mukaan on huoneenvuokralautakunnan osoitettava vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitettuun huoneistoon, jota on käytetty työsopimuksen perusteella työntekijän asuntona, ensi sijassa asukkaaksi työnantajan pyynnöstä muu hänen työntekijänsä. Tämän johdosta osoitettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien toimesta kertomusvuoden aikana 30.6 % välitettävistä asunnoista työsopimuksen perusteella työntekijöille. Noin 14 % välitetyistä huoneistoista osoitettiin taas vapaaksi tai vapautuvaksi ilmoitetussa huoneistossa pitemmän aikaa alivuokralaisina asuneille, koska olisi ollut kohtuutonta häätää näitä huoneistosta.

Huoneistojen käytön tehostaminen. Tehostamistoimenpiteillä tarkoitetaan huoneenvuokrasäännöstelystä annetussa valtioneuvoston päätöksessä vain nk. pakkoalivuokrausta. Kuten jo vv. 1949, 1950 ja 1951, supistui tehostamistoiminta kertomusvuonnakin pääasiallisesti siihen, että muuttoilmoitusten perusteella tarkkailtiin huoneistojen asukasmääriä. Mainittakoon, että kertomusvuoden aikana jätettiin varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokratoimistoon 91 612 muuttoilmoitusta. Huoneenvuokralautakunnat antoivat vain 109 huoneiston haltijalle määräyksen luovuttaa osa huoneistosta, yhteensä 111 huonetta, alivuokralaisille. Vain yhdessä tapauksessa määrättiin otettavaksi alivuokralaiseksi 2-henkinen perhe. Yksinäisiä henkilöitä määrättiin sen sijaan otettavaksi 110 tapauksessa yhteensä 110 henkilöä. Mainituissa tapauksissa saivat huoneiston haltijat itse valita alivuokralaisensa.

Toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on muodostaa itsenäisiä asuntoja julistamalla omalla sisäänkäytävällä varustetut huoneistojen osat erillisiksi huoneistoiksi, ei lueta huoneenvuokrasäännöstelypäätöksen mukaan varsinaisiksi tehostamistoimenpiteiksi, vaikkakin ne asiallisesti tarkoittavat huoneistojen käytön tehostamista. Tämä toiminta muodostui vuosi vuodelta yhä merkityksettömämmäksi. Niinpä v. 1952 julistivat varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakunnat vain 21 huoneiston osaa erilliseksi. Vuonna 1951 oli vastaava luku 20.

Huoneenvuokratoimisto

Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alainen toimisto sijaitsi koko vuoden talossa Aleksanterinkadun 28:ssa – Unioninkadun 27:ssä. Toimisto oli edelleenkin jaettuna kanslia- ja asunnonvälitysosastoon. Henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

	1.1.51	1.1.52	1.1.53
Toimistopäällikkö	1	1	1
Konttoripäällikkö	1	1	1
Osastopäälliköt	2	1	1
Sihteerit	8	8	9
Apulaissihteerit	5	5	3
Kortistonhoitaja	1	1	1
Keskuskortistonhoitaja	1	1	1
Asunnontarkastajat	13	14	13
Toimistoapulaiset	48	45	43
Ylivahtimestari	1	1	1
Vahtimestarit	3	3	3
Siivoojat	4	4	4
Lähetit	3	3	3
Yhteensä	91	88	84

Malmin alatoimisto sijaitsi Malmilla kaupungin omistamassa huoneistossa Helsingintie 5:ssä. Malmin alatoimiston henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta:

	1.1.51	1.1.52	1.1.53
Sihteerit	1	1	1
Asunnnontarkastajat	2	2	2
Toimistoapulaiset	2	1	1
Yhteensä	5	4	4

Lisäksi mainittakoon varsinaisen kaupungin piirin päätoimisen eli I huoneenvuokralautakunnan puheenjohtaja ja 2 jäsentä, jotka on katsottava myös tilapäisiksi viranhaltijoiksi.

Huoneenvuokralautakunnilla oli kuten ennenkin lisäksi sosiaaliministeriön määräämä toiminnanjohtaja. Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi kaupunginvaltuuston valitsemana lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana, jonka huoneenvuokralautakuntien johtosäännön mukaan tulee mm. johtaa ja valvoa lautakuntien toimintaa ottamalla huomioon, mitä huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajasta on säädetty, toimia neuvottelukunnan puheenjohtajana ja huolehtia siitä, että neuvottelukunnalle esitettävät asiat valmistellaan ja esitellään. Lautakuntien palveluksessa oli myöskin ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa. Näitä oli kertomusvuoden alussa 6, toimien kaikki pelkästään kokouspalkkiota vastaan.

Melko laaja huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva lainsäädäntö aiheutti runsaasti kyselyjä yleisön taholta. Varsinaisen kaupungin piirin huoneenvuokralautakuntien alaisen huoneenvuokratoimiston neuvonnassa onkin ollut 5 virkamiestä, joista 3 otti vastaan yleisöä asunnonsaantiasioissa ja 2 hoiti varsinaisen juridisen neuvonnan, joka myös on voinut tapahtua puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa yleisö panee myös neuvonnassa vireille riita-asiansa lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokranmaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 42 216 henkilöä, minkä lisäksi 17 976 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot

Menot. Huoneenvuokralautakuntien v:n 1952 menot nousivat yhteensä 49 014 489 mk:aan, kuten alla olevasta yhdistelmästä tarkemmin ilmenee:

	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (−), mk
Palkkiot	5 552 000	4 796 320	+ 755 680
Tilapäiset viranhaltijat	39 888 600	38 264 775	+ 1 623 825
Vuosilomasijaiset	355 040	336 095	+ 18 945
Muut palkkamenot	1 692 800	1 651 350	+ 41 450
Vuokra	2 740 336	2 632 848	+ 107 488
Siivoaminen	90 000	74 318	+ 15 682
Painatus ja sidonta	575 719	575 719	
Tarverahat	700 000	683 064	+ 16 936
Omistajan kustannuksella siirrettävän ja varastoitavan omaisuuden siirtämis- ja varastoimiskustannukset	50 000	-	+ 50 000
Yhteensä	51 644 495	49 014 489	+ 2 630 006

Tulot. Pöytäkirjojen lunastusmaksuista kertyi tuloja 581 115 mk.

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat henkilöt: puheenjohtajana lakitieteen kandidaatti C.A. Öhman, varapuheenjohtajana liittopuheenjohtaja R.J. Heinonen sekä muina jäseninä palokorpraali E.A. Jauros lokakuun 15 p:ään saakka sekä siitä alkaen sorvaaja L. Santanen, vakuutustarkastaja G.O. Rundman, taloustirehtööri M.J. Hopeavuori, palokorpraali B.V. Bergström, palokorpraali P.F. Kaja, rakennusmestari A.A. Linnamaa ja professori V. Virtanen sekä itseoikeutettuna jäsenenä rakennustarkastaja, diplomiarkkitehti P. Hanste. Varajäseninä olivat kamreeri A.G.R. Estlander, sorvaaja N.J. Keskinen, toimitsija J.E. Lannervo ja kiinteistöneuvos J.A. Savola sekä itseoikeutettuna varajäsenenä apulaisrakennustarkastaja, diplomiarkkitehti T.M. Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli notariaattipäällikkö K-E. Östenson. Sihteerinä toimi varatuomari P-E. Gustafs.

Palolautakunta kokoontui kertomusvuonna 32 kertaa, kokousten pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 530, saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 490 sekä lähetettyjen kirjeiden lukumäärä 272.

Palolautakunta teki kertomusvuonna seuraavat lopulliset *päätökset* asioista, jotka koskivat: palolaitoksen v:n 1952 määrärahoista maksettavien laskujen hyväksymistä (16.1. 5 §); erinäisten laskujen suorittamista palokunnan rahaston varoista (16.1. 21 §, 30.1. 30 §, 23.5. 201 § ja 19.11. 472 §); palopäällikön päiväkäskyn tammikuun 24 p:ltä kumoamista (30.1. 29 §); kahden Tirfor-merkkisen vintturin hankkimista (30.1. 31 §); Oy. Helvarilta tilattujen autoradioitten laskun maksamista (30.1. 41 §, 23.5. 218 § ja 4.6. 229 §); etumiehen käyttämistä nuohouspäivystyksessä (30.1. 43 §); jakamattomien varojen siirtämistä palokunnan rahastojen pääomaan (30.1. 48 §); kirjoituskoneen ja konttorikaluston hankkimista (13.2. 61 §); avustusten jakamista liitosalueen vapaaehtoisille palokunnille (27.2. 83 §, 23.5. 203 § ja 3.12. 494 §); palolautakunnan diarista poistettavia asioita (27.2. 85 §); palomiesten pohjoismaisiin opintopäiviin osallistuvien majoitusta eri paloasemille (12.3. 104 §); urheilulehtien tilaamista kertomusvuodeksi palo- ja vartioasemille (12.3. 105 §); kalustonhankinnoista päättämisen pidättämistä lautakunnalle kertomusvuonna sekä hankintojen suorittamista ja lautakunnalle ilmoittamista (12.3. 121 §); lahjapalkkion suuruuden vahvistamista 25 vuoden palveluksesta 10 000 mk:ksi (9.4. 145 §); pikaliittimien tilaamista Oy. Masalin & Kumpp. -nimiseltä yhtiöltä (9.4. 158 §); palomiesten kalastuskerhon kanttiinin järjestämistä pääpaloasemalle (23.4. 171 §); palokunnan kesäpuvun vahvistamista (7.5. 190 § ja 14.5. 195 §); Valtion Teknillisen Tutkimuslaitoksen 12 270 mk:n suuruisen laskun suorittamista Karhulan pumpun koetuksesta (23.5. 206 §); sammutushenkilöiden kesähousujen tilaamista Matti Reijonen oy:ltä (4.6. 226 §); poratalttakoneen, malli 5B 46, jyrsinkoneen,

malli P 2, jarruhihnan hioma- ja niittauskoneen, Barret malli P 51 C, hankkimista palokunnan korjaamoon (4.6. 230 §); letkujen tilaamista Oy. Fenco ab:ltä (4.6. 243 § ja 3.12. 498 §); 50 000 mk:n suuruisen avustuksen myöntämistä Helsingin Palomiesten ammattiosastolle palokunnan rahastosta palomiesten pohjoismaisten opintopäivien järjestämistä varten (18.6. 255 §); yleisen palotarkastuksen loppuosan suorittamista kertomusvuonna (18.6. 257 §); kertomusvuoden talousarvioon letkujen hankintaa varten merkityn määrärahan käyttöä (18.6. 272 §); palopäällikkö Pesosen 60-vuotispäivän muistolahjaa (18.6. 276 §); asukkaiden määräämistä eräisiin huoneistoihin Korkeavuorenkadun 39:ssä (1.7. 291 §, 13.8. 328 § ja 22.10. 433 §); palkkion myöntämistä talouspäällikkö N-G. Holmquistille palolautakunnan sihteerin tehtävistä (1.7. 296 § ja 27.8. 359 §); Masalin & Kumpp. yhtiön toimittaman Teho-kärjen laskun maksamista (30.7. 304 §); palomestari K.W. Åströmin 8 000 mk:n suuruisen laskun maksamista palolautakunnan toimeksiannosta laadituista piirustuksista (27.8. 343 §); sanoma- ja aikakauslehtien tilaamista v:ksi 1953 (8.10. 404 ja 405 §); eri jaostojen kokouspalkkioiden maksamista (9.4. 149 §, 4.6. 244 § ja 8.10. 419 §); valituksen tekemistä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen Uudenmaan lääninhallituksen päätöksestä palokunnan alipäällystöön kuuluvien virkojen täyttämistä koskevassa asiassa (22.10. 439 §); I. Laatikaisen 720 mk:n suuruisen laskun suorittamista konekirjoitustyöstä (5.11. 447 §); erikoisopetuksen antamista moottorien käytössä palokunnan autonkuljettajille ja moottoriruiskujen hoitajille (5.11. 452 §); 2 Chrysler Royal 135 hv:n venemoottorin tilaamista (3.12. 496 §); paineilma-savunaamaripumpun tilaamista (3.12. 497 §); tyhjennyspumpun ja hiilihappolumi-sammuttajayhdistelmän hankinnasta luopumista (3.12. 500 §); kahden Dodge-Power -merkkisen maastoauton tilaamista (3.12. 501 § ja 23.12. 511 §); laskujen hyväksymistä ja arvopostin kuittaamista v:n 1953 aikana (23.12. 508 §); yleisen palotarkastuksen suorittamista kantakaupungin alueella v. 1953 (23.12. 512 §) ja päätöstä XVI nuohouspiirin hoitamisesta (23.12. 527 §).

Palolautakunta teki kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille seuraavat ***esitykset*** asioista, jotka koskivat: edustajien valitsemista palolaitoksen aloitetoimikuntaan (30.1. 46 §); vanhemman palomiehen ja palokorpraalin virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta sekä tp. palomiehen virkojen täyttämistä julistamalla ne haettavaksi kerran kalenterivuoden alussa ilman hakuaikaa (13.2. 68 § ja 9.4. 155 §); teollisuuskortteleita koskevien asemakaavamääräysten muuttamista (27.2. 89 §); komitean asettamista käsittelemään järjestelytoimiston antamaa selostusta palolaitoksessa suoritetusta rationalisoimistutkimuksesta (27.2. 99 §); väestönsuojelulautakunnan hallinnassa olevien hälytyssireenien luovuttamista korvauksetta eräille vapaaehtoisille palokunnille (26.3. 128 §); 6 Ford Thames -merkkisen autonalustan myymistä sekä myynnistä saatujen tulojen käyttämistä Volvo-alustojen hinnan maksamiseen (26.3. 142 § ja 9.4. 254 §); tp. toimistoapulaisen palkkaamista palolaitoksen toimistoon kertomusvuoden loppuun (9.4. 156 §); palolaitoksen avunannoista perittävien maksujen korottamista (9.4. 159 §); sairaankuljetusautojen käyttämisestä perittävien maksujen korotusta (9.4. 160 §); 20 kesäpuseron lainaamista korvauksetta olympiakisojen ajaksi Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle (9.4. 161 §); Håkan Brunbergin maalaaman taulun ostamista palolaitokselle (9.4. 166 §); täyden eläkkeen myöntämistä palokunnan eräille viranhaltijoille (13.2. 58 §, 23.4. 170 §, 23.5. 199 §, 23.5. 200 § ja 10.9. 363 §); tp. paloinsinöörin siirtämistä perustettavaan sääntöpalkkaiseen paloinsinöörin virkaan sekä tp. paloteknikon siirtämistä perustettavaan sääntöpalkkaiseen paloteknikon virkaan virkoja haettaviksi julistamatta (23.5. 198 §); eräiden sihteerin palkkioiden suorittamista (4.6. 244 ja 245 §, 1.7. 296 §); palopäällikkö L. Pesosen määräämistä kaupungin edustajaksi Oslossa syyskuun 15 p:nä pidettävään pohjoismaiseen palosuojelukokoukseen ja syyskuun 16-21 p:nä pidettävään pohjoismaiseen paloteknikkokokoukseen (1.7. 287 §); palokersantti Hyytiäisen Karhutien 13-15:ssä olevan väliaikaisen asunnon määräämistä virka-asunnoksi (1.7. 292 §); esitystä, että kaupunginhallitus pyytäisi palokunnan päällystöltä ja ruiskumestareilta lausuntoa Karhula oy:ltä tilatuista nokkapumpuis-

ta (30.7. 310 §); Korkeavuorenkadun 39:ssä sijaitsevista huoneistoista n:o B 20 ja B 29 suoritettavan luontoisetukorvauksen määräämistä (13.8. 327 §); eri paloasemilla suoritettavia korjaus- ja rakennustöitä (13.8. 334 §); kahden C.M.C. -merkkisen paloauton poistamista kirjoista ja niiden myymistä (27.8. 346 § ja 22.10. 432 §); erikoispalkkion suorittamista palotarkastuksiin osallistuville palomiehille (10.9. 366 § ja 23.12. 513 §); palolaitoksen talousarvioehdotusta v:ksi 1953 (10.9. 373 §); palolaitoksen tilapäisten viranhaltijain luetteloa v:ksi 1953 (24.9. 381 §) 1 000 l:n vetoisen vesisäiliön luovuttamista Vanhan Käpylän vapaaehtoiselle palokunnalle (8.10. 400 §); Töölön paloaseman rakennussuunnitelman laatimista (5.11. 445 §); jäähdytyshuoneen rakentamista Kallion paloaseman keittiöön (5.11. 446 §); 20 000 mk:n suuruisen korvauksen myöntämistä palomies S. Westerlundille liikenneonnettomuusasiassa käytetyn oikeusavustajan palkkion maksamista varten (5.11. 450 §); eräitten palokaivojen poistamista liitosalueen palokaivojen ja -altaiden rakennussuunnitelmasta (5.11. 451 §); koeajaksi otettavien tilapäisten palomiesten palkkaamista 21. palkkaluokan mukaan avoinna olevien vakinaisten palomiesten virkojen säästyneistä palkoista (5.11. 469 §); komitean asettamista esityksen tekemiseksi palokunnan virkapukukysymyksessä (3.12. 499 §); apulaispalopäällikkö T. Sundquistin määräämistä Valtion Teknillisessä Tutkimuslaitoksessa järjestettäville ylemmille betonikursseille (23.12. 509 §) sekä 10 anomusta, jotka koskivat ylitysoikeuksien ja lisämäärärahojen myöntämistä eräille palokunnan tileille ja 14 esitystä, jotka koskivat eräiden viranhaltijain oikeutusta saada täydet palkkaedut myönnettyjen virkavapauksien ajalta.

Palolautakunta antoi kaupunginhallitukselle ja muille viranomaisille seuraavat *lausunnot*, jotka koskivat: komitean mietintöä Senaatintorin ympäristön julistamisesta vanhaksi kaupunginosaksi (16.1. 17 §); teknikkojen palkkojen tarkistusta (13.2. 71 §); palokunnan autoradiopuhelimia sekä lähiajan suunnitelmia ultralyhytaaltoalueen käyttömahdollisuuksista (27.2. 82 §); Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton anomusta ravintoloiden ja majoitusliikkeiden yleisömäärän lisäämisestä olympiakisojen ajaksi (27.2. 95 §); XV Olympia Helsinki 1952 järjestelytoimikunnan esitystä eräistä toimenpiteistä olympiakisoja varten (27.2. 98 §); tie- ja vesirakennushallituksen kirjelmää Helsingin uuden lentoaseman palotoimen valvonnasta (12.3. 116 §); S. Kähärin anomusta saada laskea vuosilomaa varten hyväkseen Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalassa palvelemansa ajat (26.3. 126 §); Oy. Mannerheimintie 9 -nimisen yhtiön anomusta, että sanotussa talossa oleva tavaratalo saataisiin ottaa väliaikaiseen käyttöön (26.3. 128a ja 23.12. 523 §); lausuntoa Uudenmaan lääninhallitukselle palopäällikön valituksesta lautakunnan helmikuun 13 p:nä tekemästä päätöksestä ruiskumestarin, palokersantin, varusmestarin ja varastonhoitajan virkojen täyttämisestä (9.4. 163 §); lastensuojelulautakunnan esitystä auton luovuttamisesta lastensuojeluviraston käyttöön olympiakisojen ajaksi (23.4. 172 §); kaupungin irtaimen omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1951 (23. 4. 173 § ja 24.9. 390 §); Pitäjänmäen asukkaiden anomusta käyttövesipostin rakentamisesta Konalaan (7.5. 184 §); hätäpuhelintoimikunnan asettamista (23.5. 204 §); palomies O. Laamasen valitusta erottamispäätöksestä (4.6. 225 §); Kammion sairaalan paloturvallisuutta (4.6. 231 §); sairaalalautakunnan esitystä kulkutautisairaalan potilaskuljetuksen suorittamisesta yöaikana palolaitoksen autoilla (18.6. 258 §); tulenarkojen nesteiden varastointia (18.6. 259 §, 30.7. 319 § ja 13.8. 330 §); Helsingin Vapaaehtoisen Palokunnan avustusanomusta (30.7. 305 §); filosofian maisteri A. Mustosen ja tohtori K. Turpeisen anomusta saada vetää vesijohtoputki Marjaniemen palokaivosta (30.7. 316 §); palomies K. Honkasen ym. kantelua palopäällikön antamasta varoitusrangaistuksesta (30.7. 323 §); Oy. Semptalin ab:n kanssa tehtävään vuokrasopimukseen otettavia paloturvallisuutta koskevia määräyksiä (13.8. 329 §); luontoisetukomitean mietintöä (27.8. 352 §); lausuntoa Uudenmaan lääninhallitukselle palotarkastaja O. Rundmanin ym. valituksesta kaupunginhallituksen heinäkuun 10 p:nä tekemästä päätöksestä (27.8. 354 §); kaupungin vuositilintarkastajien kertomusta v:n 1951 tilien tarkastuksesta (18.9. 377 §); Suomi-Filmi

oy:n anomusta saada suorittaa tilapäistä filmausta Haagan Työväenyhdistyksen omistamassa talossa Steniuksentie 10:ssä (8.10. 415 §); Malminkadun 5:ssä sijaitsevien autotallien käyttöoikeuden pidentämistä (22.10. 428 §); sotamies S. Latvalan korvausanomusta (22.10. 437 §); henkilökuntalehden suunnittelua kaupungin viranhaltijoita varten (23.12. 514 §); kiinteistölautakunnan esitystä kaupungintalon ja rahatoimiston paloturvallisuuden tehostamisesta (23.12. 521 §) sekä 116 lausuntoa, jotka koskivat asemakaavan tai tonttijaon muutoksia, 28 lausuntoa, jotka koskivat ruiskumaalauksen harjoittamista ja 15 lausuntoa, jotka koskivat rakennuspiirustusten hyväksymistä.

Palolaitos

Viranhaltijat. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä tekemän päätöksen mukaan lakkautettiin kesäkuun 30 p:stä palolaitoksen tp. paloinsinöörin ja tp. paloteknikon virat ja perustettiin heinäkuun 1 p:stä alkaen vastaavat vakinaiset virat.

Sääntöpalkkaisten virkojen lukumäärä oli tällöin 295 ja tilapäisiä virkoja oli 4.

Palolautakunta nimitti lokakuun 22 p:nä paloinsinöörin virkaan tp. paloinsinööri E. Piutulan sekä syyskuun 10 p:nä paloteknikon virkaan tp. paloteknikko O. Karuvaaran, molemmat heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Vt. palokersantiksi palopäällikkö nimitti kesäkuun 1 p:stä alkaen palokorpraali E. Thurmanin. Kertomusvuoden aikana korotti palopäällikkö 6 vanhempaa palomiestä palokorpraaleiksi sekä hyväksyi vanhemmiksi palomiehiksi 8 tp. palomiestä ja tp. palomiehiksi 13 uutta miestä.

Kertomusvuoden aikana siirtyivät eläkkeelle palokersantit M.V. Heikkilä ja E.I. Salomaa, palokorpraalit H.J. Karjalainen, M. Kuisma, P.J. Vatanen ja A.W. Westermarck.

Kuoleman kautta poistuivat palokunnan riveistä palokorpraalit V.A. Heino ja P.H. Pohjanmäki sekä palomies E.O. Autiomäki.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijöiden lukumäärä kohosi 17:stä työntekijästä 18:aan.

Palokunnan koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus vuoden lopussa ilmenee seuraavasta taulukosta:

Paloasema	Sammutushenkilökunta			Palotarkastajat	Toimisto		Korjaamot ja varusvarasto			Yhteensä
	Palopäällystö	Alipäällystö	Miehistö		Mp.	Np.	Viranhaltijat	Tuntityöntekijät Mp.	Tuntityöntekijät Np.	
Pääpaloasema	5	12	102	5	3	6	4	15	3	155
Kallio	1	5	70	–	–	–	1	–	–	77
Käpylä	–	1	29	–	–	–	–	–	–	30
Kulosaari	–	1	19	–	–	–	–	–	–	20
Munkkiniemi	–	1	9	–	–	–	–	–	–	10
Malmi	–	1	9	–	–	–	–	–	–	10
Pitäjänmäki	–	1	9	–	–	–	–	–	–	10
Yhteensä	6	22	247	5	3	6	5	15	3	312

Avoimina olivat vuoden lopussa yksi kersantin ja kolme palokorpraalin virkaa.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa kesälomasijaisina yhteensä 107 miestä.

Virkavapautta joko opintomatkaa, urheilukilpailuihin osallistumista tms. tarkoitusta varten saivat seuraavat viranhaltijat: ruiskumestari B. Gustafsson ja palokersantti T. Salomaa 7.1. - 2.2., ruiskumestari

A. Winqvist ja palokersantti G. Holm 11.2. - 8.3., palomies M. Laaksonen 24.3. - 10.5., palotarkastaja P. Hallio ja palomestari H. Virranne 3.3. - 8.3., palomies N. Henriksson 27.2. - 31.3., 25.6. - 3.8. ja 18.8. - 28.8., palomies L. Berglund 1.3. - 16.3. ja 28.4. - 11.5., palomies E. Hoffström 2.3. - 16.3. ja 27.4. - 11.5., palomies V. Kuokkanen 22.3. - 25.3., 10.4. - 14.4., 24.5. - 25.5. ja 11.6. - 12.6., palomies I. Halonen 1.5. - 30.6., palokersantti G. Skarp ja O. Pokkinen 10.3. - 5.4., palokersantti V. Vihanto 15.4. - 10.5. ja 1.1. - 28.2., palokersantti T. Manninen 15.4. - 10.5., palomies L. Lindberg 12.4. - 10.5., palomies O. Linnonmaa 25.6. - 3.8., palomies N. Rehn 14.7. - 2.8., palokorpraalit E. Aasholm, V. Hammar, A.J. Pusa ja E. Thurman 12.7. - 18.7., palokorpraali E. Jauros 12.7. - 18.7. ja 1.10. - 30.11., palokorpraali S. Ojanen 1.9. - 31.10., palokersantit M. Harjukari ja M. Hyytiäinen 1.9. - 27.9., palokersantti G. Lindroos ja A. Wiren 29.9. - 25.10., palokersantit O. Hagström ja E. Nyberg 27.10. - 22.11., ruiskumestari A. Jäppinen ja palokersantti A. Nordström 24.11. - 20.12., palomestari A. Harne ja palotarkastaja U. Särkijärvi 8.12. - 17.12. sekä toimistoapulainen L. Pellinen 1.8. - 14.8.1952.

Huoneistot ja tekniset välineet. Heinäkuun alussa aloitettiin Herttoniemen palovartioaseman rakennustyöt ja Sörnäisten niemen palovaseman rakennus purettiin ja siirrettiin Herttoniemeen. Ennen vuoden loppua rakennus saatiin vesikattoon. Pääpaloasemalla aloitettiin joulukuussa ullakkokerroksen lattian uusiminen ja toimisto siirrettiin väliaikaisesti voimistelusaliin.

Kertomusvuoden alussa saapui Åsbrink-tehtailta ensimmäinen konetikapuuauto ja toinen saapui elokuussa. Autoja on tämän jälkeen kokeiltu ja korjattu.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneitten luku ja jakautuminen eri palo- ja vartioasemille vuoden lopussa selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Autoja														Ruiskuveneitä	Syöksyveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Pioneeriautoja	Vesisäiliöautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Letku- ja ruiskuautoja	Nokipalo- ja vesivahinkosuojeluautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Linjankorjausautoja	Yhteensä			
Pääpaloasema	2	2	1	-	1	1	1	1	1	1	7	1	1	20	1	1	5
Kallio	2	1	1	-	-	2	-	-	7	2	-	-	-	15	-	1	4
Käpylä	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	2
Kulosaari	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	1
Munkkiniemi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Malmi	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Pitäjänmäki	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
VPK:n käytössä	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	4
Yhteensä	11	5	2	1	1	4	1	1	8	3	7	1	1	46	1	3	17

Palokunnalla oli 23 varsinaista tulipaloautoa, joista 18 ruiskulla varustettua. Viimeksimainituista kolme oli varustettu 2 500, neljä 2 000, yksi 1 700, yksi 1 500, kolme 1 000, kolme 600 ja kolme 500 l/min. pumpulla. Edellä mainituista ruiskulla varustetuista autoista oli kahdeksan va-

rustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla. Moottoriruiskuja oli 17, joista kolme 1 500, neljä 1 000, yksi 800 ja yhdeksän 600 l/min. tehoisia. Ruiskuveneen pumpun teho on 4 000 l/min. Kaikkien ruiskujen yhteinen teho oli siis 43 700 l/min.

Uutta nylon paloletkua saatiin kertomusvuoden aikana hankituksi yhteensä 3 025 metriä. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 4 752 metriä ja letkuvarasto käsitti vuoden lopussa 31 697 metriä, josta 3" liittimillä varustettua pääjohtoa 16 198 metriä.

Paloilmoitus ja hälytys. Palokunnan palolennätinverkkoon oli kytketty 283 palolennätinkaappia, joista yksityisiä 15, itsetoimivia paloilmoituslaitteita, jotka ovat kytketyt suoraan palokunnan lennätinverkkoon, oli 15 paikassa. Lisäksi oli Helsingin Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle on suorat johdot, kytketty 156 hätäpuhelinta. Puhelinkeskus oli yhdistetty palokunnan hälytysnumeroon 005 kolmella johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja vartioasemat sekä poliisi yhdistetyt toisiinsa suoralla johdolla. Viidessä henkilöautossa, säiliöautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelimet.

Kertomusvuoden aikana valmistui pääpaloaseman uusi puhelinkeskus sekä keskusradio, joka on kytketty suoralla johdolla kaikkiin palo- ja vartioasemiin.

Palopostit ja vedenottopaikat. Kertomusvuoden aikana valmistui 13 kpl uusia vesijohdon paloposteja, joten niitten lukumäärä vuoden lopussa oli 2 300. Kantakaupungissa oli 7 palokaivoa ja neljä 450 m^3:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Liitosalueella valmistui 11 uutta palokaivoa ja 1 allas, joten kokonaismäärä vuoden lopussa oli 63 palokaivoa, 12 lammikkoa ja 7 allasta.

Palotarkastukset. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupungin alueella tammikuun 2 p:n ja huhtikuun 1 p:n välisenä aikana, saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueilla kesäkuun 25 p:n ja heinäkuun 8 p:n välisenä aikana sekä varsinaisella liitosalueella syyskuun 15 p:n ja marraskuun 20 p:n välisenä aikana. Tarkastuksissa annettiin yhteensä 1 409 määräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastuksen johdosta ilmoitettiin 2:ssa tapauksessa palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja 11:ssä tapauksessa poliisiviranomaiselle syytteen nostoa varten sekä pyydettiin 7:n tapauksen johdosta maistraatin haastemiehen toimenpidettä korjausmääräysten perille toimittamiseksi niiden laiminlyönnin toteennäyttämiseksi maistraatille tehtävää ilmoitusta varten.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin kaupunginhallitukselle 2, maistraatille 72, lääninhallitukselle 1, poliisilaitokselle 3, kaasulaitokselle 87 sekä sairaaloille, kouluille ja yksityisille yhteensä 9 kpl.

Tämän lisäksi suoritettiin pyydettyjä tarkastuksia ja annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Turvavartiointi. Teattereissa ym. huoneistoissa vartioitiin näytäntöjen aikana yhteensä 825 kertaa seuraavasti: Kansallisteatterissa 2 miestä 294 kertaa, Ruotsalaisessa Teatterissa 2 miestä 370 kertaa, Suomalaisessa Oopperassa 2 miestä 161 kertaa ja Linnanmäellä 1 mies 20 kertaa. Tämän lisäksi asetti vapaaehtoinen palokurta turvavartiointia eräisiin muihin teattereihin. Messujen, näyttelyiden yms. tilaisuuksien turvavartioinnista huolehtivat vapaavuorojen miehet.

Nuohous. **Kaupunki oli nuohoustöiden suorittamista varten jaettu 24 nuohouspiiriin, joissa nuohoojien yhteinen lukumäärä oli 76.**

Nokivalkeiden lukumäärä v. 1943-52 oli seuraava:

1943....	19	1945....	51	1947....	115	1949....	87	1951....	65
1944....	24	1946....	101	1948....	94	1950....	71	1952....	69

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa, jossa tarkastetaan rakennuspiirustukset ennen rakennuslupa-asiain käsittelyä maistraatissa, on viikottain ollut mukana palopäällikkö tai apulaispalopäällikkö, minkä ohessa on erikoistapauksissa palokunnan puolesta toimitettu piirustusten seikkaperäisempi ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa on palokunnan edustaja ollut mukana.

Tulipalot. Palokunta hälytettiin kertomusvuoden aikana 1 169 kertaa, niistä 589 kertaa todellisen tulipalon tai tulipalovaaran johdosta, 69 kertaa nokivalkean tähden, 75 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 31 kertaa happikojeavustuksen antamista varten, 94 kertaa erehdyksestä, 15 kertaa vian esiintyessä hälytyslaitteissa ja 89 kertaa ilkivaltaisuudesta sekä 207 kertaa muista syistä.

Tulipaloja oli Helsingissä tammikuussa 46, helmikuussa 33, maaliskuussa 52, huhtikuussa 62, toukokuussa 65, kesäkuussa 51, heinäkuussa 81, elokuussa 32, syyskuussa 39, lokakuussa 38, marraskuussa 48 ja joulukuussa 42.

Hälytystapa. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsystä saatiin 514 tapauksessa puhelimitse, 10 tapauksessa hätäpuhelimella, 57 tapauksessa palolennättimellä ja 8 tapauksessa suullisesti. 369 tulipaloa sattui klo 6-18 ja 220 tulipaloa klo 18-6 välisenä aikana.

Tulipalojen jakautuminen tulen irtipääsypaikan mukaan käy ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

Tulen irtipääsypaikka:		Tulen irtipääsypaikka:	
Asuinhuoneita	76	Nostokurkia	4
Asuinrakennuksia	10	Nurmikkoja, maastoja	38
Autoja, moottoripyöriä	29	Pesutupia	4
Autotalleja	1	Pölykanavia	3
Halkopinoja	2	Raitiovaunuja	13
Hiilivarastoja	14	Rautatievaunuja	3
Hissejä, moottoreja	14	Roskakuiluja	7
Kaatopaikkoja	29	Roskalaatikkoja	18
Kattilahuoneita	14	Saunoja	9
Kattoja	3	Siltoja	2
Kellareita	24	Sähköjohtoja	5
Keittiöitä, keittokomeroita	24	Tehdaslaitoksia	18
Kioskeja, putkia	4	Tervapatoja	14
Kylpyhuoneita	5	Työhuoneita	53
Laivoja, moottoriveneitä	11	Ullakoita	15
Liikehuoneita	19	Uudisrakennuksia	16
Mainoskilpiä	4	Vajoja tai ulkorakennuksia	42
Metsiä	22	Varastoja	18
Muuntajia	2	Yhteensä	589

Tulen irtipääsyn syyt olivat seuraavat:

Avotulen varomaton käsittely	24	Räjähdys	8
Hitsauskipinä	33	Salama	4
Huolimattomuus	59	Sähkökoje	17
Ilkityö	3	Sytytetty	13
Itsesytytys	37	Tulenarat nesteet	5
Kamiina	23	Tupakointi	72
Kipinä	45	Varomaton tuhkan käsittely	11
Lasten leikkiminen tulella	25	Viallinen savuhormi	8
Neonvalot	4	Vioittunut kaasujohto	4
Oikosulku	94	Ylikuumeneminen	27
Puhalluslamppu	3	Tuntematon syy	67
Rakennusvirhe	3	Yhteensä	589

Kertomusvuoden aikana sattuneista 589 tulipalosta oli 395 eli 67.1 % pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muulla käsikalustolla tai säiliösuihkulla, 115 eli 19.5 % oli sammutettu palokunnan saapuessa, 75 eli 12.7 % keskikokoisia, jotka sammutettiin käyttämällä yhtä palopostia tai ruiskua sekä 4 eli 0.7 % vakavanlaatuisia, joissa tarvittiin enemmän voimaa. Vakavanluontoisiin tulipaloihin kuuluviksi voidaan lukea seuraavat tulipalot:

Syyskuun 6 p:nä syttyi tulipalo Suomi-Filmin studiossa Matalasalmen-

kadun 1:ssä. Palo syttyi roskakuilussa, josta se levisi ullakoille. Ullakot tuhoutuivat ja välipermanto putosi studiohuoneisiin. Palon laajuuteen oli syynä virheellinen palomuuri. Sammutustyössä käytettiin 7 kpl 2" ja 5 kpl 3" suihkua.

Lokakuun 6 p:nä syttyi tulipalo Suomen Kaapelitehdas oy:n rakennuksessa Merimiehen-Perämiehen-Pursimiehen ja Telakkakatujen rajoittamassa korttelissa. Hälytys suoritettiin klo 22.54 lukuisista kelloista ja puhelimista, jolloin palopaikalle lähetettiin hyökkäysyksikkö, 2 ruisku-, 2 pioneeri- ja raskasruiskuyksikköä sekä 2 sairasvaunua. Molemmat konetikapuut ja kaikki sairasvaunut lähetettiin ennen klo 23.oo. Palo oli syttynyt viidennessä kerroksessa Oy. Airamin työsalissa kaasukompressorikoppiin vuotaneen kaasun räjähtäessä katkaisijan kipinästä. Tuli levisi viidennessä kerroksessa, Perämiehen-Merimiehenkadun kulmassa olevaan tehdassaliin, jonne kaasua myös oli vuotanut. Räjähdys oli voimakas, ikkunoita puitteineen sinkoutui kadun yli ja ulkoseinä siirtyi noin 50 m:n pituudelta jopa 20 cm ulospäin. Koko sali oli liekkien vallassa. Klo 23.30 mennessä oli palo kerroksessa rajoitettu. Sammutuksen painopiste siirtyi kuudenteen kerrokseen ja ullakolle. Palo oli päässyt ulkoseinän ja välipohjan väliin syntyneestä repeytymästä mansardikaton ja huoneiden ulkoseinien väliseen onkaloon ja siltä ullakkoon ja puisten ikkunalyhtyjen sekä osittain puisten seinien läpi kuudennen kerroksen huonetiloihin. Ulkopuolinen katkaisu ei onnistunut. Sitä vaikeutti mm. vaikea mansardikattorakenne. Palon laajetessa hälytettiin yön aikana sivuasemien yksiköitä, vapaana olevaa päällystöä, alipäällystöä ja miehistöä, palopäällystökoulu ja kymmenkunta vapaaehtoista palokuntaa sekä varusmiehiä. Räjähdysrepeämien kautta yritti tuli levitä uudestaan viidenteen ja myös neljänteen kerrokseen, mutta se saatiin estettyä. Kuudennessa kerroksessa ja ullakolla palo levisi koko korttelin ympäri kiertäen palonkestävät seinät ja katkaisulinjat tai pakottaen sammutusmiehistön vetäytymään. Kuudennessa kerroksessa Telakkakadun puolella oleva työsali ei palanut. Sammutusolosuhteet olivat erittäin vaikeat. Suurimpana syynä tähän on pidettävä mansardikerroksen suurelta osalta puisia rakenteita sekä onkaloita. Öljyistä sekä kemikalioista kehittynyt paksu ja ärsyttävä savu vaikeutti myös sammutusta. Palopaikalla oli käynnissä 5 ruiskua, joista oli selvitetty 9 pääjohtoa ja näistä yli 20 suihkua. Letkua oli käytössä 1 375 m 3":n ja 2 140 m 2":n paksuista. Lisäksi oli käytössä porrashuonevesiposteja. Jälkisammutus alkoi lokakuun 7 p:nä noin klo 8.oo ja sitä jatkui toista vuorokautta. Vahingot arvioitiin n. 262 milj. mk:ksi. Sairaalahoitoon joutui 31 miestä, joista suurin osa sai silmätulehduksia.

Edellä mainittujen suurpalojen lisäksi sattui kertomusvuoden aikana muita huomattavia tulipaloja, joista mainittakoon toukokuun 24 p:nä varastorakennuksen palo Lautatarhankadun 8:ssa ja joulukuun 5 p:nä asuinrakennuksen palo Yrjönkadun 10:ssä.

Henkilökunnan tapaturmat. Kertomusvuoden aikana sattui tulipalojen sammutusmiehistön keskuudessa 27 savumyrkytys- ja 30 loukkaantumistapaturmaa. Näistä 21 tapausta ei vaatinut sairaalahoitoa. Harjoituksissa tai työpalvelussa loukkaantui 24. Sellaisia tapaturmia, joiden aiheuttamia työpäivämenetyksiä tapaturmayhtiöt eivät korvanneet, oli 23. Kaikkien tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset olivat 616 päivää ja tapaturmayhtiöiden niistä suorittamat korvaukset 310 022 mk.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 176 kertaa ja oli sairauspäivien luku 2 071. Tuntityöntekijäin vastaavat luvut olivat 9 ja 169.

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 7 098 985 750 mk ja kiinteän omaisuuden arvo 12 945 180 400 mk eli yhteensä 20 044 166 150 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 185 852 856 mk:aan ja kiinteimistön osalta 145 700 453 mk:aan eli yhteensä 331 553 309 mk:aan, joka oli 1.6 % uhatun omaisuuden arvosta. Suomen Kaapelitehdas oy:llä sattuneen tulipalon vahingot nousivat irtaimiston osalta 158 665 660 mk:aan ja kiinteän omaisuuden osalta 103 544 209 mk:aan eli yhteensä 262 209 869 mk:aan.

Palovahingon korvausprosentit vv. 1943-1951 olivat seuraavat:

1943 .... 0.4	1946 .... 1.6	1949 .... 0.7
1944 .... 0.2	1947 .... 0.9	1950 .... 0.7
1945 .... 2.3	1948 .... 1.1	1951 .... 0.7

Sairaankuljetustoiminta. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 13 526 kertaa, joista 11 796 kertaa sairaiden ja 1 730 kertaa tapaturmaisesti vahingoittuneiden henkilöiden kuljettamiseen. Vastaavat luvut v. 1951 olivat 12 767, 11 182 ja 1 585. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 759:llä. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 37 eli 2 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	1 099	147	1 246
Helmikuu	949	133	1 082
Maaliskuu	966	125	1 091
Huhtikuu	1 012	123	1 135
Toukokuu	1 014	170	1 184
Kesäkuu	935	148	1 083
Heinäkuu	1 137	171	1 308
Elokuu	772	160	932
Syyskuu	940	133	1 073
Lokakuu	975	120	1 095
Marraskuu	1 062	155	1 217
Joulukuu	935	145	1 080
Yhteensä	11 796	1 730	13 526

Kuljetusmatkojen pituus oli 146 979 km. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 4 569 578 mk, edellisenä vuonna 3 772 042 mk.

Palokunnan menoissa ei kertomusvuonna edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut suurempia muutoksia. Aikaisemmin hankittavaksi suunniteltua ja tilattua kalustoa on kuitenkin kertomusvuonna vastaanotettu ja maksettu siirtomäärärahatililtä, joten kalustonhankintamenot osoittavat edelliseen vuoteen verrattuina lisääntymistä.

Menot olivat seuraavat:

Palkkiot	476 810
Vakinaiset viranhaltijat	108 683 605
Tilapäiset viranhaltijat	8 217 260
Vuosilomasijat	7 665 808
Muut palkkamenot	25 706 499
Vuokra	6 052 292
Lämpö	7 625 651
Valaistus	1 212 867
Siivoaminen	199 660
Vedenkulutus	273 735
Puhtaanapito	164 920
Kaluston hankinta	22 855 225
Kaluston kunnossapito	6 292 028
Painatus ja sidonta	217 116
Tarverahat	876 983
Vaatteiden pesu	510 759
Lääkintähuolto	99 876
Yleisten laitteiden kunnossapito	129 439
Käyttövoima	56 650
Autojen käyttö	3 411 699
Vakuutusmaksut	264
Yhteensä	200 729 146

Avustusta saivat Helsingin Vapaaehtoinen Palokunta 750 000 mk, Suomen Palosuojeluyhdistys 534 720 mk, liitosalueen vapaaehtoiset palokunnat 5 milj. mk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokala 250 000 mk, yhteensä 6 534 720 mk.

Tulot suurentuivat kertomusvuonna johtuen sairaankuljetus- ja avunantotaksojen korottamisesta, lisääntyneestä sairaankuljetuksesta sekä poistetun kaluston myynnistä kertyneestä tulolisäyksestä.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 4 569 578 mk, luontoiseduista 1 418 700 mk ja sekalaisista tuloista 3 772 215 mk, siis yhteensä 9 760 493 mk.

Palokunnan rahastot. Kaupunginvaltuusto päätti marraskuun 12 p:nä hyväksyä Helsingin kaupungin palokunnan rahastolle sekä Gösta Waseniuksen rahastolle uudet säännöt, joista sisäasiainministeriö joulukuun 29 p:nä vahvisti ensinmainitun rahaston säännöt. Uusien sääntöjen mukaan palokunnan rahastot n:o 1 ja 2 yhdistettiin yhdeksi rahastoksi, jonka varoja käytetään henkilökunnan yhteisiä tarkoituksia varten sekä yksityisen viranhaltijan hyväksi. Gösta Waseniuksen rahaston varoja käytetään päällystöön ja alipäällystöön kuuluvien viranhaltijoiden opiskelua tai opintomatkoja varten. Helsingin kaupungin palokunnan rahaston pääomaan palolautakunta siirsi sääntöjen määräysten mukaan 20 % tuloista eli 177 680 mk, joten tämän rahaston pääoma kertomusvuoden lopulla oli 1 181 000 mk ja käyttämättömiä varoja oli 31 789 mk. Gösta Waseniuksen rahaston vastaavat luvut olivat 120 113 mk ja 23 011 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvia varapalokuntia oli 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen miesvahvuus oli 623 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman irtopumppua 8, kuorma-autoja 3, paloautoja pumppuineen 14, moottoriruiskuja 23, 3":n letkua 5 569 m ja 2":n letkua 5 460 m. Näitten lisäksi toimi kaupunkialueella 1 tehdaspalokunta.

Varapalokuntien tulipalotoiminta

Varapalokunta	Hälytysten luku		Yhteensä
	Kaupunkialueella	Kaupunkialueen ulkopuolella	
Helsingin	5	8	13
Degerön	15	-	15
Haagan	10	4	14
Karjalan Tulentorjujat	7	-	7
Vanhan Käpylän	7	-	7
Kårbölen	1	2	3
Lauttasaaren	20	1	21
Malmin	23	2	25
Marjaniemen	8	1	9
Munkkiniemen	26	1	27
Oulunkylän	26	4	30
Pakilan	1	11	12
Pukinmäen	10	-	10
Puistolan	22	1	23
Pitäjänmäen	9	6	15
Tapanilan	15	-	15
Vartiokylän-Mellunkylän	5	2	7
Yhteensä	210	43	253

18. Huoltotoimi[1)]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kaupungin sosiaalihuollon hallinnon alalla oli kertomusvuoden huomattavin tapahtuma uuden sosiaaliohjesäännön sekä huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten uuden ohjesäännön voimaantulo. Molemmat ohjesäännöt, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.8.1951 ja sosiaaliministeriö vahvisti 5.11.1951, astuivat voimaan kertomusvuoden alusta. Sosiaaliohjesäännön oleellisin merkitys oli siinä, että sen kautta tuli entistä tarkemmin selvennetyksi ja osittain uudelleenjärjestetyksi sosiaalihuollon alalla toimivien lautakuntien - huoltolautakunnan , lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan - työnjako. Työnjaon uudelleenjärjestelyn yhteydessä siirrettiin mm. aikaisemmin lastensuojeluvirastoon kuulunut työhuoltotoimisto huoltovirastoon. Edelleen uusi sosiaaliohjesääntö on omiaan luomaan kiinteämpää yhteistoimintaa sanottujen lautakuntien kesken mm. määräämällä niitä pitämään yhteisiä neuvottelukokouksia.

Huoltolautakunnan käytännöllisen huoltotyön osalta ne toimenpiteet, joiden päämääränä oli ollut laitoshoitotilanteen helpottaminen, johtivat kertomusvuonna uuden vanhainkodin toiminnan osittaiseen aloittamiseen, kunnalliskodin uuden haaraosaston avaamiseen Kulosaaressa sekä uuden ajanmukaisen hoidokkirakennuksen valmistumiseen Tervalammen työlaitokselle. Niinikään voitiin Tervalammen työlaitoksen uuden talous- ja keittiörakennuksen perustustyöt panna alulle.

Huoltolautakunnan toimintaa koskevista säännöksistä on vielä mainittava, että sosiaaliministeriö vahvisti huhtikuun 30 p:nä Helsingin kodinhoitotoiminnan ohjesäännön.

Yleisistä huoltolautakunnan toimialaan liittyvistä kertomusvuonna annetuista lainsäädöksistä olivat tärkeimmät helmikuun 1 p:nä annettu asetus sosiaalihuollon hallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta, helmikuun 15 p:nä annettu vanhuusavustuslaki ja saman kuun 29 p:nä annettu vastaava täytäntöönpanoasetus, lokakuun 24 p:nä annettu asetus vanhuusavustuslain väliaikaisten täytäntöönpanosäännösten kumoamisesta, joulukuun 30 p:nä annettu laki siirtoväen huollon järjestämisestä vv. 1953 ja 1954 sekä toukokuun 9 p:nä annettu laki invaliidihuoltolain muuttamisesta. Lisäksi on mainittava valtioneuvoston päätös perheellisille sotaleskille annettavista sairausavustuksista.

Sosiaalihuoltoa yleensä koskevista, huoltolautakunnan toimintaan välillisesti vaikuttavista säädöksistä olivat merkittävimmät mielisairaslaki ja mielisairasasetus, sukupuolitautilaki ja sukupuolitautiasetus, laki tuberkuloosilain muuttamisesta, laki kansaneläkelain muuttamisesta, laki väliaikaisista poikkeuksista kansaneläkelakiin, laki kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä, asetus kansaneläkelain toimeenpanosta annetun asetuksen väliaikaisesta muuttamisesta, laki valtion viran- tai toimenhaltijain perheeläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta sekä asetus valitusoikeuden kieltämisestä ylimääräistä sotaeläkettä koskevista sosiaaliministeriön päätöksistä; lisäksi valtioneuvoston päätökset perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, tulojen

enimmäismääristä perheenasuntoavustuksia myönnettäessä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, tapaturmavakuutuslaissa säädetyn erään markkamäärän korottamisesta sekä kunnallisten kodinhoitajien koulutukseen ja palkkaukseen annettavasta valtionavusta annetun päätöksen muuttamisesta.

Yhteiskunnallisen huollon kaupungille aiheuttama taloudellinen rasitus nousi edellisestä vuodesta, mikä nousu aiheutui pääasiallisesti huollettavien lukumäärän lisääntymisestä, laitoshuoltokustannusten noususta sekä uuden vanhainkodin ja kunnalliskodin uuden haaraosaston toiminnan aloittamisesta.

Köyhäinhoidon avunsaajien lukumäärä nousi jonkin verran ja oli välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaisluku 10 169, mikä merkitsi 808 henkilön eli 8.o %:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Tämä välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuinen luku oli korkein sitten v:n 1941.

Viimeisen kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset lukumäärät sekä heidän prosentuaalinen osuutensa kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä väestöstä seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1943	7 672	3.o	1948	8 326	2.3
1944	6 768	2.6	1949	9 782	2.7
1945	7 049	2.6	1950	9 475	2.6
1946	8 106	2.4	1951	9 361	2.5
1947	8 385	2.3	1952	10 169	2.6

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa oli jatkuvasti alhainen. Juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta annetun lain mukaisten toimenpiteiden kohteeksi joutuneiden lukumäärä aleni hieman, kun sitä vastoin irtolaishuollossa olleiden luku nousi ja alkoholistihuoltoa saaneiden lukumäärä kohosi tähänastiseen huippuarvoonsa.

Huoltotoimen kustannuksista mainittakoon, että bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta noin 208.2 milj. mk tehden kertomusvuonna 912 943 695 mk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:
Konttoripäällikkö K. Järnefelt
Insinööri F. Kreander
Toimitsija I. Mattila
Tullipäällysmies S. Lindroos
Liittosihteeri V. Porkkala
Rouva M. Björklund
Huoltosihteeri A. Koskinen
Teologian tohtori V. Päivänsalo
Rouva A. Salminen
Rouva E. Stolt
Toimitsija A. Seme

Varajäsenet:
Rouva K. Suontausta
Insinööri B. Oljelund
Sosionomi L. Veijalainen
Rouva G. Meinander
Autonasentaja E. Nurminen
Terveyssisar U. Ekman
Rouva K. Andersson
Insinööri V. Toivanen
Rouva M. Salmenkylä
Sorvaaja L. Santanen
Rouva S. Saveri

Lisäjäsenet:	*Varalisäjäsenet:*
Vahtimestari E. Hintikainen	Vaatturi G. Nyman
Rouva A. Appelberg	Kansakoulun johtaja K. Saltzman
Rouva D. Niklander	Koneenhoitaja K. Lampila
Toimistosihteeri M. Tamminen	Maisteri O. Suominen
Autonasentaja O. Lundén	Kappaompelija L. Pyykkö
Tarkastaja M. Ahlberg	Rouva L. Sjöblom
Toimitusjohtaja S. Saarinen	Maisteri M. Valla
Insinööri E. Porri	Huoltojohtaja R. Orava
Toiminnanjohtaja I. Turunen	Lastentarhaintarkastaja T. Särkijärvi
Rouva K. Nieminen	Rouva A. Riuttu
Rouva V. Pessi	Ompelija E. Heiskanen

Porrin tilalle tuli 28.5. alkaen vahtimestari E. Laaksonen.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Kreander.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhoitoa varten jaettu 5 valvontapiiriin ja kukin niistä kahteen alueeseen. Alueiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Vahvistetun sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaosto, omaisuus- ja korvausjaosto, kuusi huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaosto, irtolaishuoltojaosto, työhuoltojaosto sekä kodinperustamis- ja lapsilisäjaosto.

Hallintojaostoon kuului lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Kreander varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä huoltolautakunnan asettamien johtokuntien ja huoltolautakunnan toisten jaostojen puheenjohtajat, nimittäin jäsen Päivänsalo kunnalliskodin johtokunnan puheenjohtajana, jäsen Mattila Tervalammen työlaitoksen johtokunnan puheenjohtajana, huoltotoimen toimitusjohtaja Asteljoki omaisuus- ja korvausjaoston puheenjohtajana sekä apulaisjohtajat Toivola ja Lindroos muiden jaostojen puheenjohtajan ominaisuudessaan. Huoltolautakunta määräsi (17.6. 50 §) hallintojaoston jäseneksi näiden lisäksi apulaisjohtaja Y. Salon työhuoltojaoston sekä kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaoston puheenjohtajan ominaisuudessa.

Omaisuus- ja korvausjaostoon kuului puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja, varapuheenjohtajana jäsen Koskinen ja kolmantena jäsenenä lisäjäsen Appelberg.

Huoltojaostoissa I-VI toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäseninä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Hintikainen, toisessa jaostossa jäsen Lindroos ja lisäjäsen Lundén, kolmannessa jaostossa jäsen Stolt ja lisäjäsen Ahlberg, neljännessä jaostossa jäsen Salminen ja lisäjäsen Niklander, viidennessä jaostossa jäsen Seme ja lisäjäsen Tamminen sekä kuudennessa jaostossa jäsen Porkkala ja lisäjäsen Porri.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola viran puolesta määrättynä sekä valittuina jäsen Porkkala ja lisäjäsen Tamminen.

Irtolaishuoltojaostoon kuului puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola sekä jäseninä jäsen Salminen ja lisäjäsen Hintikainen.

Työhuoltojaostoon kuului puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola toukokuun 31 p:ään saakka sekä sen jälkeen apulaisjohtaja Salo ja jäseninä lautakunnan jäsen Björklund ja lisäjäsen Pessi.

Kodinperustamis- ja lapsilisäjaostoon kuului puheenjohtajana apulaisjohtaja Toivola toukokuun 31 p:ään saakka sekä sen jälkeen apulaisjohtaja Salo ja jäseninä lautakunnan jäsen Seme sekä lisäjäsen Saarinen.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

kunnalliskodin johtokuntaan puheenjohtajana Päivänsalo, varapuheenjohtajana Koskinen ja jäsenenä Turunen;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Mattila, varapuheenjohtajana Björklund ja jäsenenä kaupunginagronomi J. Kukkonen; sekä työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Stolt sekä kolmantena jäsenenä Saarinen.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa sekä irtolais- ja alkoholistihuoltojaostoissa oli E. Saastamoinen omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa sekä työtupien johtokunnassa W. Elki ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 109 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 13 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 217 asiaa. Jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pykälien luku
I	22	179	Omaisuus- ja korvausjaosto	10	226
II	26	239	Kodinperustamis- ja lapsilisäjaosto	25	88
III	21	179	Työhuoltojaosto	27	187
IV	25	209	Alkoholistihuoltojaosto	25	537
V	28	181	Irtolaishuoltojaosto	25	327
VI	20	232			

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 14 kokoukseen käsitellen niissä 299 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 13 kokousta ja pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 211. Työtupien johtokunta kokoontui 9 kertaa käsitellen 111 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Vanhainkodin hallinto. Kun Oulunkylään rakennetun uuden vanhainkodin ensimmäinen hoidokkirakennus oli vuoden loppuun mennessä saatu sisustamis- ja kalustamisvaiheessa niin pitkälle, että laitos oli valmis aloittamaan toimintansa, päätti huoltolautakunta (12.12. 97 §) järjestää vanhainkodin hallinnon siten, että vanhainkodin johtokuntana toistaiseksi tulee toimimaan kunnalliskodin johtokunta ja sen johtajana kunnalliskodin johtaja.

Tulojen huomioonotto köyhäinhoidossa. Huoltolautakunta päätti (28.10. 81 §), että köyhäinhoitoavustuksen suuruutta punnittaessa jätetään avustettavien saamista eläkkeistä, elinkorosta tai muusta tulosta huomioonottamatta seuraavan taulukon osoittamat määrät:

Tulo kuukaudessa	Jätetään huomioimatta tulo kokonaisuudessaan
1 – 600 mk	600 mk
601 – 1 000 "	650 "
1 001 – 1 500 "	700 "
1 501 – 2 000 "	750 "
2 001 – 2 500 "	800 "
2 501 – 3 000 "	900 "
3 001 – 3 500 "	1 000 "
3 501 – 4 000 "	1 200 "
4 001 – 4 500 "	1 300 "
4 501 – 5 000 "	1 400 "
5 001 – 6 000 "	1 500 "
6 001 –	

Avustusnormit. Kun uuden indeksisarjan ravintoa koskeva ryhmäindeksi oli edellisen vuoden lokakuusta, jolloin huoltolautakunta viimeksi vahvisti ravintoavustusnormit, noussut kertomusvuoden syyskuun loppuun mennessä 8.o %:lla korotti huoltolautakunta (28.10. 81 §) avustusnormeja vastaavasti ja vahvisti kuukausittain jaettavien ravintoavustusten uudet perusnormit normaalitapauksissa joulukuun 1 p:stä alkaen seuraaviksi:

0 - 6	vuotiaille	perhetaloudessa eläville	2 150 mk kk:ssa
7 - 10	"	" "	2 700 " "
11 - 15	"	" "	3 500 " "
16 - 59	"	" "	3 800 " "
60 -	"	" "	4 100 " "
16 - 59	"	yksinäisille henkilöille	4 000 " "
60 -	"	" "	4 300 " "
Ulkona aterioiville henkilöille			200 mk päivässä;

Lisäksi huoltolautakunta päätti näiden normien soveltamisesta:

a) että normeissa määrättyjä summia voidaan kussakin yksityistapauksessa tositarpeen mukaan korottaa sairauden tai muun siihen verrattavan, avustusehdotuksessa perusteltavan syyn nojalla, jolloin seuraavissa sairauksissa lisäerät on yleensä, lääkärintodistuksesta riippuen, määriteltävä seuraavia summia soveltaen: raskaana olevat ja keuhkotuberkuloottiset 750 mk kuukaudessa; sokeritautiset, huonossa kunnossa olevat ja vatsahaavaiset 550 mk kuukaudessa;

b) että sellaisen kotitehtävissä olevan äidin ravintoavustusnormiin, jolla on hoidossaan päivittäin vähintään 3 alaikäistä lasta, lisätään 500 mk kuukaudessa;

c) että koko päivän kestävässä säännöllisessä työssä kodin ulkopuolella olevan avustettavan avustusta laskettaessa on hänen ravinnonkulutuksensa määriteltävä siten, että vastaavaan perusravintoavustusnormiin lisätään 1 000 mk.

Kodinhoitoavusta perittävät korvaukset. Sosiaaliministeriö oli huoltolautakunnan tekemästä esityksestä päättänyt syyskuun 10 p:nä oikeuttaa Helsingin kaupungin huoltolautakunnan muilta kuin vähävaraisilta kodinhoitoapua saavilta perheiltä perimään korvausta työtunnilta tai sen osalta harkintansa mukaan, enintään kuitenkin sen määrän, joka saadaan jakamalla kodinhoitajan kuukausipalkka 200:lla. Tämän perusteella huoltolautakunta päätti (28.10. 83 §) ottaa käytäntöön kodinhoitoavusta määrättäviä korvauksia perittäessä normaalitapauksissa sovellettavat ohjetaulukot, joissa normaalityöpäivältä perittävä korvaus vaihteli perheen tulojen ja lapsiluvun mukaan 150 mk:sta 900 mk:aan sekä työtunnilta perittävä korvaus 20 - 110 mk:aan. Jälkimmäistä oli sovellettava silloin, kun kodinhoitaja työskentelee perheessä vain osan päivästä tai kun hän joutuu siellä tekemään ylityötä. Lisäksi päätettiin, että taulukoita oli noudatettava yleisohjeena eli siis sellaisinaan ns. normaalitapauksissa. Mikäli kuitenkin huomattavan suuret sairausmenot, erittäin korkea vuokra, muun omaisen kuin lasten huolto, normaalia suuremmat työmatkakustannukset tai muut vastaavat, yleisestä tasosta poikkeavat menot huomattavasti rasittavat perheen taloutta, oli tällaiset menot joko kokonaan tai osittain yksityistapauksessa otettava huomioon tulojen vähennyksenä ja samoin oli jokaisen yli 10 vuotta täyttäneen lapsen osalta tehtävä 500 mk:n vähennys. Niinikään molempien aviopuolisoiden ollessa työssä kodin ulkopuolella oli heidän yhteisistä tuloistaan vähennettävä kohtuulliseksi katsottava määrä kodinhoitoavun korvausta määriteltäessä.

Laitoshoidossa olevien eläkkeennauttijain käyttövarat. Huoltolautakunta päätti (28.10. 82 §), että huoltolautakunnan alaisissa huoltolaitoksissa tai huoltolautakunnan maksusitoumuksella muissa laitoksissa hoidettaville henkilöille, jotka saavat kansaneläkettä, vanhuusavustusta, muita eläkkeitä, elinkorkoja tai muita vastaavia etuuksia, mutta joiden eläke tai muu etuus on siirretty huoltolautakunnalle käytettäväksi henkilön huoltoon, maksetaan, ellei laki, asetus tai kansaneläkelaitos toisin määrää, tammikuun 1 p:stä 1953 kuukausittain heidän omaan käyttöönsä henkilökohtaisia tarpeita varten seuraavat määrät käyttövaroiksi:

Eläke tai etuus kuukaudessa	Käyttövarat kuukaudessa
	eläke kokonaisuudessaan
1 - 550 mk	550 mk
551 - 1 000 "	600 "
1 001 - 1 500 "	650 "
1 501 - 2 000 "	700 "
2 001 - 3 000 "	800 "
3 001 - 4 000 "	1 000 "
4 001 - 5 000 "	1 200 "
5 000 mk:sta ylöspäin harkinnan mukaan, kuitenkin vähintään	

Kunnalliskodin hoitopäivämaksut. Kunnalliskodin edellisen vuoden tilinpäätöksen perusteella huoltolautakunta (3.3. 22 §) vahvisti huoltokustannusten perimistoiminnassa v. 1952 noudatettaviksi hoitopäivämaksuiksi seuraavat:

	mk
1) perittäessä korvausta valtiolta ja kunnilta	400
2) " " yksityisiltä korvausvelvollisilta:	
a) Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien hoidosta	150
b) muualla " " "	400
c) kotipaikkaoikeutta vailla olevien hoidosta	400

Lisäksi päätettiin, että jos 2 b ja c kohdissa tarkoitetun huollettavan korvausvelvollinen omainen oli viimeksi tullut hengillekirjoitetuksi Helsingissä, voitiin häneen nähden perimistoiminnassa noudattaa 150 mk:n hoitopäivämaksua, mikäli korkeamman taksan soveltaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

Kunnalliskodin huollettavien uutteruusrahat. Huoltolautakunta päätti (17.6. 49 §) syyskuun 1 p:stä alkaen otettavaksi käytäntöön uudistetut perusteet uutteruusrahojen maksamisessa kunnalliskodin huollettaville. Uudistetussa järjestelmässä pyrittiin entistä paremmin ottamaan huomioon uutteruusrahan suuruuden oikeudenmukainen suhde huollettavien suorittaman työn laatuun, määrään ja vaativuuteen nähden ja tämän saavuttamiseksi otettiin käytäntöön seuraava taulukko enimmäismäärineen mutta ilman minimirajoja:

		mk kk:ssa
Ryhmä 1.	Ammattitaitoa vaativa raskaampi työ: Tähän kuuluvat esim. puusepät, viilaajat, maalarit, verhoilijat, sepät yms.	enintään 3 000
" 2.	Ammattitaitoa vaativa kevyempi työ: Ompelijat, kutojat, harjansitojat, räätälit, parturit	" 2 000
" 3.	Ammattitaitoa vaativa henkinen työ: Konttorityöt, puhelinkeskuksen hoitajat ym. ..	" 3 000
" 4.	Luottamustehtävät: Yö- ja porttivahdit, postinkantajat	" 1 800
" 5.	Raskas ruumiillinen työ: Puutarha-, hevos-, hiilitarha- ja paarinkantotyöt, keittiön ja pesulan apumiehet	" 2 000
" 6.	Kevyempi ruumiillinen työ: Keittiöapulaiset, astianpesijät, siivoojat, puutarhakitkentä, pihamiehet, pesuapulaiset...	" 1 000
" 7.	Kevyt työ: Huoneen lakaisijat, riipijät, ostoksilla kävijät, sukankutojat, vaatteidenpaikkaajat, pöytienkattajat ym. kevyet taloustyöt	" 800
" 8.	Työterapeutin järjestämät työt: Varsinaiseen työhön kykenemättömät, joille on järjestetty työtä ajankuluksi tai hoidon vuoksi	" 500

Taulukon soveltamisessa päätettiin noudatettavaksi seuraavia lisäohjeita: Saadakseen korkeimman ryhmässään myönnettävän uutteruusrahan on huollettavan oltava kaikkina arkipäivinä kokopäivätyössä ja tehtävä työnsä täysin tyydyttävästi ja ahkerasti. Mikäli poikkeustapauksissa joudutaan suorittamaan ylityötä, maksetaan siitä 10 mk tunnilta, kevyestä työstä (ryhmät 6 ja 7) kuitenkin 6 mk tunnilta. Sellaista työtä, joka vie enemmän aikaa kuin 46 viikkotuntia, esim. puhelinkeskuksen hoito, ei käsitellä ylityönä, vaan huomioidaan se uutteruusrahaa yleensä arvioitaessa. Uutteruusrahaa arvioitaessa on otettava huomioon ei vain työsaavutus vaan myöskin ahkeruus ja yritteliäisyys.

Työpisteen raha-arvo ja työvelvollisten ylläpitokustannukset Tervalammen työlaitoksessa. Suomen Työlaitosten Keskusliiton suosituksesta ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi maan muihin työlaitoksiin verrattuna korotettiin (1.2. 15 §) Tervalammen työlaitoksessa työvelvollisten työpisteen raha-arvo 40 mk:sta 55 mk:aan sekä heidän ylläpitomaksunsa 200 mk:sta 275 mk:aan hoitopäivältä helmikuun 1 p:stä alkaen.

Vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukeminen. Talousarvioon alkoholistihuollon tehostamista varten varatusta määrärahasta huoltolautakunta myönsi (28.4. 34 §) AA-Kotikerholle ja Vapaan alkoholistihuollon kannatusyhdistykselle apurahoina yhteensä 350 000 mk niiden suorittamaa vapaaehtoista alkoholistihuoltotyötä varten.

Lautakunnan ja kaupungin edustajat erinäisissä tehtävissä. Huoltolautakunnan hallintojaosto (3.3. 26 §) valitsi huoltolautakunnan edustajaksi Oulunkylän Vapaan Huollon Säätiön isännistöön vv:ksi 1952-54 toimistonhoitaja I. Johanssonin ja hänen varamiehekseen huoltotarkastaja S. Nilssonin. Kaupunginhallitus oli (20.3. 877 §) asettanut kunnalliskodin alueella olevien rakennusten muutostöitä varten suunnittelutoimikunnan, jonka puheenjohtajaksi määrättiin huoltotoimen toimitusjohtaja A. Asteljoki ja jäseneksi mm. kunnalliskodin johtaja A. Paasivuori. Kaupunginvaltuusto valitsi marraskuun 12 p:nä kaupungin edustajiksi Uudenmaan työlaitosliiton liittovaltuustoon varsinaiseksi jäseneksi huoltotoimen toimitusjohtajan A. Asteljoen ja varajäseneksi apulaisjohtaja O. Toivolan.

III. Esitykset

Sosiaaliministeriölle huoltolautakunta teki mm. esityksen:

kodinhoitoavun korvausperusteista. Koska kunnallisen kodinhoitoavun korvausperusteita koskevan sosiaaliministeriön päätöksen edellyttämä 250 mk:n suuruinen enimmäiskorvaus vuorokaudelta eräissä tapauksissa osoittautui liian alhaiseksi, huoltolautakunta päätti tehdä sosiaaliministeriölle esityksen kodinhoitoavun korvausperusteiden muuttamisesta siten

1) että muilta kuin vähävaraisilta kodinhoitoavusta perittävä yleinen 250 mk:n korvaus koskisi ainoastaan normaalia 8 tunnin työpäivää ja että sen ylittävästä työajasta saataisiin periä 250 mk:n päiväpalkan mukainen suhteellinen lisäkorvaus sekä

2) että kodinhoitoapua saaneen perheen varallisuudesta riippuen saataisiin poikkeuksellisesti periä enintään 750 mk:aan nouseva korvaus 8 tunnin työpäiviltä ja ylimeneviltä työtunneilta vastaava lisäkorvaus (29.8. 59 §).

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai sen hallintojaosto teki seuraavat esitykset:

Kolmen vuoden rakennusohjelma. Kaupunginhallituksen kehoitettua lautakuntia laatimaan ehdotuksia oman toimialansa osalta vv. 1953-1955 toteutettavista rakennusyrityksistä huoltolautakunnan hallintojaosto esitti, että huoltolautakunnan osalta toteutettaisiin seuraava rakennusohjelma (Hall.jaosto 14.8. 121 §):

Vuonna 1953:

1) Tervalammen työlaitoksen talousrakennus (rakenteilla, mutta valmistunee lopullisesti vuoden 1953 aikana).

2) Oulunkylän vanhainkodin II rakennusvaihe (4 hoidokkirakennusta ja 1 henkilökunnan asuinrakennus, yhteiseltä tilavuudeltaan n. 50 000 m³).
3) Kunnalliskodin G-rakennuksen muuttaminen kroonisten sairaalaosastoiksi.

Vuonna 1954:

4) Kunnalliskodin henkilökunnan asuinrakennusryhmä (110-120:lle henkilökuntaan kuuluvalle).
5) Kunnalliskodin A-rakennuksen muuttaminen sairaalaosastoiksi.
6) Kunnalliskodin keittiön uusiminen.

Vuonna 1955:

7) Kunnalliskodin henkilökunnan asuinrakennusryhmä (n. 120:lle henkilökuntaan kuuluvalle).
8) Kunnalliskodin F-rakennuksen kunnostaminen poliklinikaksi ja erityisosastoiksi.
9) Kunnalliskodin B-rakennuksen kunnostaminen erityisosastoiksi.
10) Vanhainkodin rakentaminen Munkkiniemen-Haagan suunnalle (n. 100-150 hoitopaikkaa).

Vanhainkodin rakennussuunnitelman muuttaminen. Kun sairaalapaikkatilanne kaupungissa yleensä ja kunnalliskodin sairasosastoilla oli muodostunut erittäin vaikeaksi, teki huoltolautakunta kaupunginhallitukselle esityksen vanhainkodin toisen rakennusvaiheen rakennussuunnitelman muuttamiseksi siten, että siihen kuuluvista hoidokkirakennuksista yksi suunniteltaisiin sairasosastoiksi sekä että vanhainkodin rakennustoimikunnalle annettaisiin tehtäväksi ryhtyä asian edellyttämiin kiireellisiin toimenpiteisiin. Samalla huoltolautakunta esitti, että kaupunginvaltuuston hyväksymän huoltolaitoskomitean yleissuunnitelman mukaisesti ryhdyttäisiin valmistelemaan vanhainkodin perustamista Munkkiniemi-Haagan tai Malmin suunnalle ja että asemakaavaosastolle annettaisiin tehtäväksi etsiä sitä varten sopiva rakennuspaikka (13.10. 67 §).

Kunnalliskodin Kulosaaren haaraosasto. Kun kaupunki oli ostanut huoltolaitostarkoituksia varten Kulosaaresta erään kiinteistön, jossa loppukesällä oli tarkoitus aloittaa kunnalliskodin haaraosaston toiminta, teki hallintojaosto kaupunginhallitukselle esityksen eräiden virkojen perustamisesta ko. osastoon ja eräistä muistakin järjestelyistä (Hall.jaosto 9.6. 76 §).

Kunnalliskodin haaraosastojen ym. nimet. Huoltolautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että otettaisiin pohdittavaksi kunnalliskodin, sen haaraosastojen, vanhainkodin sekä vanhusten asuntoloiden nimikysymys ja että asiasta hankittaisiin mm. Helsinki-seuran ehdotus (12.12. 104 §).

Huoltolautakunnan hallintojaosto teki esitykset Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin myöntämisestä 30 vuoden palveluksesta huoltoviraston toimistoapulaiselle E. Rundmanille sekä kunnalliskodin viranhaltijoille, työtoiminnan valvoja R. Engblomille, leipoja H. Lehtiniemelle ja pesuapulainen E. Järviselle sekä hopeisen ansiomerkin myöntämisestä kunnalliskodin viranhaltijoille, pesuapulainen M. Makkoselle ja hoitajatar N. Pirkléniille sekä niinikään työtupien viranhaltijoille, työtupien johtaja P. Kiljuselle ja kirjanpitäjä S. Järviselle.

Näiden lisäksi tehtiin kaupunginhallitukselle eräiden virkojen järjestelyä, tilapäistä työvoimaa, määrärahoja sekä vähäisempiä juoksevia asioita koskevia esityksiä.

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja. Osan näistä käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Useihin annettuihin lausuntoihin liittyi lisäksi huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokunnilta vaaditut lausunnot. Tärkeimmistä lausunnoista mainittakoon seuraavat kaupunginhallitukselle annetut:

Asuntojen hankkiminen vanhuksille. Vt. J. Hakulisen ym. tekemästä aloitteesta, joka koski toimenpiteitä asuntojen hankkimiseksi perheettömille ja työssä tai eläkkeellä oleville vanhuksille, huoltolautakunta esitti (28.4. 35 §), että ko. kysymyksen ratkaisemisessa olisi rinnakkain käytettävä ja kehitettävä kaikkia sopiviksi katsottavia muotoja, joita olivat mm. erityiset vanhusten asuntolat, asunto-osakkeiden ostaminen vanhoista kiinteistöistä, sellaisten ehtojen asettaminen rakennuttajille tontin myynnin yhteydessä, että rakennettaviin taloihin olisi varattava tietty määrä vanhuksille tarkoitettuja asuntoja, pienasuntojen varaaminen kaupungin asuntotuotantokomitean toimesta rakennettavista asuintaloista jne.

Vanhusten asuntolat. Maunulaan rakennettavan vanhusten asuntolan piirustuksista hallintojaosto (Hall.jaosto 1.9. 135 §) ilmoitti, ettei sillä ollut huomauttamista piirustuksia vastaan, ja tähdensi, että vaikean asuntopulan vuoksi ko. asuntolan rakentaminen toteutettaisiin kokonaisuudessaan mahdollisimman pian.

Kroonikkojen laitoshoito. Huoltolautakunta suositteli (12.12. 106 §) komitean asettamista selvittämään kysymystä siitä, mitkä kroonisen sairaanhoidon yhteyteen kuuluvista tehtävistä kuuluvat eri lautakuntien hoidettaviksi sekä laatimaan yhtenäisen yleissuunnitelman kroonikkojen sairaanhoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Sairaalalautakunnan esityksestä, joka koski kroonikkojen entistä suuremmassa mitassa tapahtuvaa siirtämistä Kivelän ja Marian sairaaloista huoltolautakunnan alaisiin laitoksiin, antoi myös hallintojaosto lausuntonsa (Hall.jaosto 4.2. 13 §).

Kiinteistön ostaminen huoltolaitostarkoituksiin. Kulosaaressa sijaitsevan, kaupungin ostettavaksi tarjotun kiinteistön hankkimista koskevassa asiassa huoltolautakunta (1.2. 16 §) totesi, että ko. toimenpide tulisi helpottamaan eräitä sisäisiä järjestelyjä kunnalliskodissa tehdessään mahdolliseksi n. 20-25 virkeämmän hoidokin sijoittamisen ko. kiinteistöön, minkä vuoksi huoltolautakunta puolsi kiinteistön ostamista.

Kunnalliskodin henkilökunnan asuntokysymys. Vt. Bruunin ym. aloitteesta kunnalliskodin hoitopaikkojen lisäämiseksi antamassaan lausunnossa huoltolautakunta (12.5. 38 §) totesi, että aloitteessa tehty ehdotus ei ollut uusi ja tähdensi sitä, että aloitteessa tarkoitettuja toimenpiteitä oli pidettävä vain väliaikaisina osaratkaisuina ja että erityisen henkilökunnan asuinrakennuksen aikaansaamista kunnalliskotiin oli pidettävä välttämättömänä ja kiireellisenä.

Tervalammen työlaitoksen keittiö- ja talousrakennuksen piirustukset. Arkkitehtitoimisto Salmio-Toiviainen & Toiviaisen laatimia Tervalammen työlaitoksen uuden keittiö- ja talousrakennuksen pääpiirustuksia koskevassa lausunnossaan huoltolautakunta (17.6. 48 §) puolsi piirustusten hyväksymistä ja ehdotti samalla, että louhimis- ja maanpoistotöihin saataisiin ryhtyä heti piirustusten tultua hyväksytyksi.

Vapaiden huoltojärjestöjen avustusanomuksista antoi huoltolautakunta tai sen hallintojaosto kaupunginhallitukselle useita lausuntoja.

Tervalammen maatilan tarkastus. Kaupunginreviisorin pyydettyä lausuntoa Tervalammen maatilalla suoritetun tarkastuksen perusteella laaditusta tarkastuskertomuksesta, josta kävi ilmi, että tarkastajalla ei ollut ollut aihetta erityisiin huomautuksiin, mutta että hän oli suositellut eräitä organisatoorisia järjestelyjä ja henkilökunnan lisäämistä hoidokkien lukumäärän kasvamisen vuoksi; huoltolautakunta (12.12. 95 §) totesi, että esitetyt kysymykset olivat jatkuvasti olleet työlaitoksen johtokunnassa käsiteltävinä ja että niiden johdosta jo oli tehty esityksiä kaupungin päättäville hallintoelimille.

Muut lausunnot. Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysi näitä lausuntoja kansaneläkelaitos.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon, että kaupunginhallitus valitsi viraston kolmanneksi apulaisjohtajaksi varatuomari Y. Salon, työ- ja opintohuoltaja A-L. Levanto siirtyi lastensuojeluvirastosta huoltovirastoon ja notaareiksi valittiin varatuomarit K. Keskinen ja S. Vaismaa. Niinikään on mainittava, että työhuoltotoimiston koko henkilökunta siirrettiin vuoden alussa lastensuojeluvirastosta huoltovirastoon. Eläkkeelle siirtyivät huoltoviraston viranhaltijoista kanslianhoitaja E. Johansson palveltuaan virastossa 43 vuotta sekä huoltotarkastajat S. Kaartinen ja N. Sederholm.

Huoltolaitosten henkilökunnassa tapahtui seuraavat tärkeimmät muutokset: kunnalliskodin johtajaksi valittiin apulaisjohtaja A. Paasivuori ja apulaisjohtajaksi työtoiminnan valvoja R. Engblom, Tervalammen työlaitoksen johtajaksi valittiin maatalous- ja metsätieteen kandidaatti V. Laajarinne ja apulaisjohtajaksi sosionomi A. Laukas, työtupien johtajaksi valittiin sosionomi L. Eerikäinen ja uuden vanhainkodin tp. taloudenhoitajaksi filosofian maisteri Y. Lehmus. Eläkkeelle siirtyi työtupien johtaja P.E. Kiljunen.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10-13, paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10-12. Erityishuoltoa hoitavilla toimistoilla, kuten alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Huoltoviraston huoneistojen käytöstä mainittakoon, että huoltovirastoon oli noin puolen vuoden ajaksi sijoitettu myös tilapäinen vanhuusavustustoimisto.

Toimistotyö. Köyhäinhoitoa, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 22 473 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistonhoitajat toimittivat edellisten lisäksi 325 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erityishuoltoa. Huoltosisarten täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 14 315.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 7 476 kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 190 745 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli ns. aktien luku kasvoi 4 425 ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 174 144. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 3 958 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 2 049 tapauksessa ja 494 tapauksessa varattomuustodistus. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsitteli toimisto 4 505 antaen niistä tarvittavat lausunnot. Rekisteritoimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 3 119 tutkimuskäyntiä. Rekisteritoimistossa laadittiin lisäksi huoltotoimintaa valaisevat tilastolliset katsaukset sekä koottiin niitä varten tarvittava aineisto.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 933 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä oli toimistossa 5 034.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden lapsilisäilmoitusten perusteella lapsilisälain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 53 343 (edellisen vuoden vastaavana aikana 54 034). Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän huostassa tai laitoksissa hoidettavina olevien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 2 583 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta toimisto peri kodinhoitomaksuja yhteensä 1 546 312 mk.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invaliidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki niissä so-

siaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 805 sekä laati 4 650 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 744 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistossa ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 281 uutta irtolaistapausta, 991 uutta alkoholistitapausta sekä 534 uutta ns. raittiushuoltotapausta (laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa). Toimiston huoltotarkastajat saivat tutkittavakseen kaikkiaan 10 740 tapausta, joista suuri osa oli ns. vanhoja tapauksia. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat näissä tapauksissa yhteensä 31 745. Alkoholistien lähettämistä alkoholistihuoltoloihin koskevia esityksiä kanslia teki 406. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 875 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 620 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 765 henkilöstä on edempänä luvuissa Irtolaislakiin perustuva huolto, Alkoholistilakiin perustuva huolto ja Raittiushuolto.

Asiamiesosaston eri toimistojen suorittamista tehtävistä mainittakoon seuraavat tärkeimmät numerotiedot:

Yleinen toimisto, jota tehtäviensä laadun mukaan nimitetään tavallisesti omaisuustoimistoksi, hoiti päätyönään täyteen huolenpitoon otettujen henkilöiden holhousasiat ja heidän omaisuutensa haltuunottoon, hoitoon ja rahaksimuuttoon liittyvät monipuoliset tehtävät, joiden yhteydessä on lautakunnan puolesta jouduttu runsaasti mm. esiintymään oikeusistuimissa. Vuoden aikana oli toimiston hoidettavana kaikkiaan 1 728 henkilön omaisuusasioita, joista 758 oli uusia, kertomusvuoden aikana vireillepantuja ja joista seuraavaan vuoteen siirtyi 1 234 muiden tultua vuoden kuluessa loppuunhoidetuiksi. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 870 henkilöä ja lopussa 863 henkilöä.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 840 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 531 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 956, joista 796 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitetyiksi 698, joista 582 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-toimistoon saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 1 347 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 2 424:ään.

Valtiontapausten eli D-toimisto haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan kaikkiaan 1 220 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 370 köyhäinhoitoa, 34 lastensuojeluhoitoa ja 7 molempia, 443 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta ja 452 tapauksessa siirtoväkeen kuuluville annetusta huollosta. Näiden lisäksi 509 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta kotipaikkaoikeussäännösten mukaisesti. Edelleen toimisto haki korvausta 404 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-toimisto velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 10 797 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 5 886 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa sekä loput 4 911 tapausta lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaismäärästä 2 781, joista 2 003 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 061 tapausta, niistä huoltolautakunnan 1 516 ja lastensuojelulautakunnan 545. Työlaitokseen toimisto lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 29 miestä ja yhden naisen. Tässä on syytä huomauttaa, että yksityisiin maksuvelvollisiin kohdistuva perimistoiminta tapahtuu toiminnan uudelleenjärjestelyn jälkeen pääasiassa huoltotoimistoissa L-toimiston valvomana. Toimistossa toimivat seuraa-

vat erikoistyöryhmät: lastensuojelulaitoksista aiheutuvia korvauksia perivä ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä, joka mm. hoitaa yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiainryhmä, joka hoitaa huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 9 397 henkilöä eli 2.4 % kaupungin hengille kirjoitetun väestön keskiväkiluvusta. Miehiä oli tästä luvusta 3 088, naisia 6 009 ja alle 16-vuotiaita lapsia 300. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä lisäystä 654 henkilöä eli 7.5 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiavustusta vuoden aikana alle 2 500 mk saaneita oli 772 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 154 henkilön eli 24.9 %:n lisäystä. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 10 169 henkilöä.

Näiden lisäksi tuli kotiin annetuista varsinaisista kotiavustuksista välillisesti osallisiksi 3 316 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 589 ja lapsia 2 727. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 13 485, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osallisiksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävinä ryhminä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 347 sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 44 henkilöä. Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä vv. 1943-52 absoluuttisesti sekä suhteessa kaupungin hengille kirjoitetun väestön keskiväkilukuun osoittaa seuraava vertailu:

	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
	Absoluuttiset luvut									
Varsinaiset avunsaajat	6 972	6 259	6 587	7 698	7 281	7 432	8 628	8 629	8 743	9 397
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	7 672	6 768	7 049	8 106	8 385	8 326	9 782	9 475	9 361	10 169
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	8 939	7 677	8 130	10 192	10 481	10 390	12 714	12 363	12 151	13 485
	%:na väkiluvusta									
Varsinaiset avunsaajat	2.7	2.4	2.4	2.3	2.0	2.1	2.4	2.3	2.3	2.4
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	3.0	2.6	2.6	2.4	2.3	2.3	2.7	2.6	2.5	2.6
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	3.5	2.9	2.9	3.0	2.9	2.9	3.5	3.3	3.2	3.5

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 80.1 % syntynyt muulla paikkakunnalla kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 59.2 %, maamme kaupungeissa 35.6 %, maamme kauppaloissa 0.7 % ja ulkomailla 4.5 %. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä syntyneitä	2 387	5 118	26	7 531
%:na varsinaisista avunsaajista	77.3	85.2	8.7	80.1

Siten siis yli 3/4 miehistä ja runsaasti 4/5 naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 2 006 henkilöllä eli 21.3 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tai riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	614	1 330	62	2.006
%:na varsinaisista avunsaajista	19.9	22.1	20.7	21.3

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on vv. 1943-52 kehittynyt seuraavasti:

	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	1 434	1 314	1 590	1 834	1 625	1 693	1 890	1 847	1 961	2 006
%:na varsinaisista avunsaajista	20.6	21.o	24.1	23.8	22.3	22.8	21.8	21.4	22.4	21.3

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten ja valtion tapausten osuus muodosti siten runsaan viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli hallitsevassa asemassa sairaus, kivulloisuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 62.7 %, josta mielisairaus 18.9 %, tuberkuloosi 6.6 %, vajaamielisyys 1.5 %, nivelreumatismi 1.3 %, raajarikkoisuus 0.6 %, sokeus ja kuurous 0.4 % sekä muut sairaudet 33.4 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 21.4 %:lla ja seuraavina riittämätön ansio 2.4 %:lla, työttömyys 2.3 %:lla, huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.4 %:lla, elatusvelvollisuuden laiminlyönti 1.3 %:lla, synnytys 1.2 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.1 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.7 %:lla, aviopuolison kuolema 0.4 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 5.1 %:lla. Eri syyryhmät muuttuivat edelliseen vuoteen verraten vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävä, että muutamissa syyryh-

missä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 28.2 %:lla, mutta miehillä vain 7.9 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 13.7 %:lla ja naisista vain 2.9 %:lla sekä muu sairaus miehillä 40.3 %:lla ja naisilla 29.8 %:lla. Aviopuolison perheensä jättäminen, huolehtiminen aviottomista lapsista ja synnytys esiintyi syynä yksinomaan naisten kohdalla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1943-52 kehittynyt seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Vanhuudenheikkous....	28.6	30.8	27.4	25.4	26.5	22.5	20.3	22.1	22.o	21.3
Mielisairaus ja vajaamielisyys	23.o	24.3	23.4	21.8	23.4	22.5	20.2	20.4	20.9	20.4
Muut sairaudet [1])....	37.4	34.9	39.o	40.5	38.9	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3
Aviopuolison kuolema.	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4
Perheen suurilukuisuus	0.5	0.4	0.4	0.6	0.9	1.o	0.7	0.8	0.9	0.7
Epäsosiaalinen elämäntapa [2].....	6.o	4.1	5.o	6.3	6.4	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7
Työttömyys [3].....	0.3	0.7	1.1	1.2	0.9	0.8	2.5	1.4	1.o	2.3
Muut syyt [3].....	4.1	4.6	3.6	4.o	2.7	3.7	4.8	4.5	4.o	3.9
	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiaiden ikäryhmissä, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä oli ollut vanhuudenheikkous. Erikseen on lisäksi huomattava, että 20-29 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus syynä oli melkoisen suuri, lähes 1/3. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 %	20-29 %	30-39 %	40-49 %	50-59 %	60-64 %	65- %
Vanhuudenheikkous	-	-	-	-	-	-	60.4
Mielisairaus ja vajaamielisyys	24.6	21.6	24.3	28.4	28.2	23.1	10.6
Muut sairaudet	39.6	37.8	44.o	49.7	60.6	67.6	25.8
Aviopuolison kuolema	-	0.3	0.3	0.7	0.5	0.4	0.2
Perheen suurilukuisuus	-	0.5	2.o	1.6	0.5	-	-
Epäsosiaalinen elämäntapa	19.8	32.6	18.9	10.7	3.6	2.5	0.3
Työttömyys	4.7	3.2	4.1	4.1	2.8	2.o	0.4
Muut syyt	11.3	4.o	6.4	4.8	3.8	4.4	2.3
	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o	100.o

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 20.7 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 79.o %:lla ja jokin muu syy 0.3 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyn ohella vaikuttava lisäsyy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsyy esiintyi 2 243 henkilön kohdalla, joista 1 071:llä oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivulloisuus tai muutoin vähentynyt työkyky, 374:llä riittämätön ansio, 265:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus sekä 142:lla perheen suuruus, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

1) Erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky.
2) Avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen, elatusvelvollisuuden laiminlyönti ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys.
3) Riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiavustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmittyvät varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1]	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 286	2 386	276	3 948
" yksityishoidossa olleita ...	3	2	-	5
" kotiavustusta saaneita	1 060	2 630	16	3 706
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	739	991	8	1 738
Yhteensä	3 088	6 009	300	9 397

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa huoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiavustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia [1]	Yhteensä
Laitoksissa olleita	2 025	3 377	284	5 686
Yksityishoidossa olleita	3	2	-	5
Kotiavustusta saaneita	1 060	2 630	16	3 706
Yhteensä	3 088	6 009	300	9 397

Laitoshoitoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiavustuksen ohella oli siis saanut 5 686 henkilöä eli 60.5 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 63.6 %) ja yksinomaan kotiavustusta 39.4 % (edellisenä vuonna 36.3 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 (edellisenä vuonna 0.1 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuivat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1952 aikana saaneista henkilöistä:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	1 345	3 507	6	4 858
Lyhytaikainen	1 743	2 502	294	4 539
Yhteensä	3 088	6 009	300	9 397

Suurimmalla osalla eli 51.7 %:lla kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä vain 43.6 %, mutta naisista 58.4 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 2.o %:n saadessa säännöllistä köyhäinhoitoavustusta.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittyivät siten, että heistä oli naimattomia 43.5 %, naimisissa olevia 24.6 %, eronneita 10.7 % ja leskiä 21.2 %. Miehet ja naiset ryhmittyivät varsin eri tavoin siviilisäätyynsä nähden: kun miehistä oli naimattomia 39.1 %, naimisissa olevia 41.7 %

1) Kotiavustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiavustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä sairaanhoitovälineitä tms.

1) Lasten osalta kotiavustus etupäässä käsitti heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä tms.

ja leskiä 7.3 %, oli naisista naimattomia 45.7 %, vajaa kolmasosa 28.3 % oli leskiä ja vain 15.8 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 11.9 % ja naisista 10.2 %. Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 82.o % aviosyntyisiä, 17.7 % aviottomia ja yhden syntyperä oli tuntematon. Isä oli kuollut 28 avustetulta lapselta ja 26 lapsen isästä ei ollut tietoa.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista 96.8 % oli 16 vuotta täyttäneitä ja vain 3.2 % alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli seuraavan taulukon mukainen:

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16 - 19 v.	43	1.4	63	1.1	106	1.2
20 - 29 "	305	9.9	587	9.8	892	9.8
30 - 39 "	538	17.4	686	11.4	1 224	13.5
40 - 49 "	734	23.8	800	13.3	1 534	16.9
50 - 54 "	349	11.3	361	6.o	710	7.8
55 - 59 "	263	8.5	430	7.2	693	7.6
60 - 64 "	263	8.5	459	7.6	722	7.9
65 - 69 "	214	6.9	651	10.8	865	9.5
70 - "	379	12.3	1 972	32.8	2 351	25.8
Yhteensä	3 088	100.o	6 009	100.o	9 097	100.o

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli yli puolet eli 50.9 % kaikista täysikasvuisista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 58.4 %, mutta miesten kohdalla 36.2 %. Vanhuuden rajaksi tavallisesti määritellyn 65 vuotta oli avunsaajista sivuuttanut 35.4 %. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyivät suurimpina ryhmät 40–49 ja 30–39 tehden vastaavasti 16.9 % ja 13.5 %. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40–49 23.8 % ja 30–39 17.4 %, naisista vastaavasti 13.3 % ja 11.4 %.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	85	2.8	127	2.1	212	2.3
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia..	35	1.1	69	1.1	104	1.2
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	224	7.3	683	11.4	907	10.o
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	215	7.o	453	7.5	668	7.3
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 164	37.7	1 370	22.8	2 534	27.9
Muita työntekijöitä	998	32.3	1 315	21.9	2 313	25.4
Merimiehiä ja kalastajia...	84	2.7	13	0.2	97	1.1
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa...	79	2.6	113	1.9	192	2.1
Yksityisten palvelijoita...	1	0.o	1 139	19.o	1 140	12.5
Muun elinkeinon harjoittajia	35	1.1	182	3.o	217	2.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia..	168	5.4	545	9.1	713	7.8
Yhteensä	3 088	100.o	6 009	100.o	9 097	100.o

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät yms. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä yli puolet kaikista täysikasvuisista avunsaajista, erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus 7/10, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli melkein viidesosa kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- ym. ammattityöntekijöitä 50.3 % ja muita työntekijöitä 28.3 %, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys[1] osoittaa: 2 366 avunsaajaa asui yhden huoneen asunnoissa, 938 kahden huoneen asunnoissa sekä 323 kolme tai useampia huoneita käsittävissä asunnoissa. Asukkeina asui 1 589 ja yömajoissa 396 henkilöä, loput olivat laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 42.2 %, kahden huoneen 16.7 %, kolmen ja useamman huoneen asunnoissa asui 5.7 %, asukkeina 28.3 % sekä yömajoissa 7.1 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 2 025 miestä, 3 377 naista ja 284 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 5 686 henkilöä (edellisenä vuonna 5 557).

Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 134 499 (edellisenä vuonna 1 062 376), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 199.5 huoltopäivää (edellisenä vuonna 191.2).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken.

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden[2] ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1952

16 v u o t t a t ä y t t ä n e e t

L a i t o s	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2 025	3 377	5 402	369 593	733 867	1 103 460	204.3
Kaupungin omat laitokset	1 741	2 461	4 202	322 052	567 089	889 141	211.6
Huoltolautakunnan alaiset	*509*	*835*	*1 344*	*120 513*	*230 782*	*351 295*	*261.4*
Kunnalliskoti	444	835	1 279	114 221	230 782	345 003	269.7
Tervalammen työlaitos	70	–	70	6 292	–	6 292	89.9
Sairaalat	*786*	*734*	*1 520*	*52 663*	*39 308*	*91 971*	*60.5*
Marian sairaala	281	275	556	7 600	8 282	15 882	28.6
Kivelän sairaala	198	310	508	9 826	17 290	27 116	53.4
Tuberkuloosisairaala	279	90	369	32 984	11 499	44 483	120.6
Auroran sairaala	53	41	94	1 239	848	2 087	22.2
Malmin sairaala	37	55	92	1 014	1 389	2 403	26.1
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskuskodit	*533*	*981*	*1 514*	*148 876*	*296 999*	*445 875*	*294.5*
Nikkilän sairaala	443	823	1 266	138 630	272 667	411 297	324.9
Kivelän sairaala	96	136	232	10 246	19 579	29 825	128.6
Keskuskodit	–	51	51		4 753	4 753	93.2
Muiden omistamat laitokset	363	1 039	1 402	47 541	166 778	214 319	152.9

1) Ks. tämän kertomuksen taulukko-osassa olevaa selvitystä.

2) Kahdessa tai useammassa laitoksessa esiintyvä hoidettu on otettu summaan vain kerran.

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Vanhainkodit ja turvakodit	***20***	***423***	***443***	***4 760***	***89 959***	***94 719***	***213.8***
Vanhainkoti Altenheim ...	-	8	8	-	2 744	2 744	343.o
" Annikoti	-	1	1	-	31	31	31.o
" Aurinko	1	6	7	366	1 557	1 923	274.7
" De gamlas hem	-	9	9	-	3 020	3 020	335.6
" Et. ruots. seurakunnan	-	1	1	-	274	274	274.o
" Helenahemmet	-	3	3	-	506	506	168.7
" Hemgården ...	-	4	4	-	1 162	1 162	290.5
" Iltala	-	3	3	-	749	749	249.7
" Kanerva	-	13	13	-	4 727	4 727	363.6
" Kylänpää	-	17	17	-	4 692	4 692	276.o
" Käpyrinne ...	1	14	15	330	3 382	3 712	247.5
" Lugnet	-	11	11	-	3 554	3 554	323.1
" Maria yhdistyksen	-	28	28	-	9 055	9 055	323.4
" Rouvasväenyhdistyksen..	-	6	6	-	2 134	2 134	355.7
" Ruotsalaisen metodistiseurakunnan	-	4	4	-	1 464	1 464	366.o
" Seurakuntien	-	79	79	-	24 023	24 023	304.1
" Sjömansro ...	3	-	3	954	-	954	318.o
" Syysaurinko..	1	3	4	366	748	1 114	278.5
" Taloustyöntekijäin yhdistyksen palvelijatarkoti..	-	9	9	-	2 510	2 510	278.9
" Venäläisten..	6	41	47	2 172	12 293	14 465	307.8
" Vesper	-	1	1	-	183	183	183.o
Lepokoti Kaisankoti...	-	8	8	-	161	161	20.1
" Koivula	-	1	1	-	21	21	21.o
" Lepopirtti...	5	12	17	116	268	384	22.6
" Päiväkumpu...	-	1	1	-	122	122	122.o
" Rajalan	-	1	1	-	90	90	90.o
" Vivamo	1	-	1	20	-	20	20.o
" S. Virtasen..	-	1	1	-	42	42	42.o
Invalidikoti Kyyhkylä ...	1	-	1	70	-	70	70.o
Nummelan luontaishoitola	-	1	1	-	27	27	27.o
Seurakuntien nuorisokoti	-	1	1	-	366	366	366.o
Töölön seurakunnan kesäkoti	-	1	1	-	60	60	60.o
Äitienkoti Ensi-Koti	-	53	53	-	3 706	3 706	69.9
Pippingskjöldin hoitola..	-	58	58	-	3 316	3 316	57.2
Emmauskoti	-	32	32	-	1 383	1 383	43.2
Kuhankosken tyttökoti ...	-	2	2	-	550	550	275.o
Hovin koulukoti	1	-	1	366	-	366	366.o
Sokeainkoulu	-	1	1	-	366	366	366.o
S.Söderlundin lastenkoti	-	1	1	-	307	307	307.o
Kuuromykkäkoti Åvik	-	1	1	-	366	366	366.o
Työkodit ja siirtolat	***1***	***28***	***29***	***352***	***1 465***	***1 817***	***62.7***
Rajamäen työsiirtola	1	-	1	352	-	352	352.o
Turvakoti Väinölä	-	28	28	-	1 465	1 465	52.3
Sairaalat, parantolat yms.	***229***	***472***	***701***	***8 425***	***16 455***	***24 880***	***35.5***
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	-	103	103	-	1 362	1 362	13.2
Helsingin yleisen sairaalan muut osastot	100	199	299	2 552	4 408	6 960	23.3
Kätilöopisto	-	28	28	-	332	332	11.9
Allergia sairaala	1	4	5	148	431	579	115.8
Radiumkoti	-	1	1	-	16	16	16.o
Suomen Punaisen Ristin sairaala	89	79	168	2 503	1 768	4 271	25.4
Suomen Punaisen Ristin Plastiikkasairaala	1	-	1	21	-	21	21.o
Tilkka	3	-	3	139	-	139	46.3
Työterveyslaitos	14	12	26	448	420	868	33.4
Betania sairaskoti	1	2	3	18	450	468	156.o

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Salve sairasputoimisto..	1	6	7	7	100	107	15.3
Kotivalli	-	1	1	-	91	91	91.o
Diakonissalaitos, "Betel" Lahti	-	1	1	-	91	91	91.o
Kuopion lääninsairaala...	1	-	1	24	-	24	24.o
Nurmijärven kunnansairaala	-	1	1	-	6	6	6.o
Porvoon sairaskoti	-	1	1	-	18	18	18.o
Vihdin sairaala	-	1	1	-	366	366	366.o
Västra Nylandssjukhus ...	1	-	1	5	-	5	5.o
Erilaiset keuhkotautiparantolat	4	4	8	309	631	940	117.5
Karkun parantola	-	1	1	-	18	18	18.o
Heinolan reumasairaala ..	2	8	10	69	612	681	68.1
Invalidisäätiön huoltolaitos	9	3	12	864	185	1 049	87.4
Helsingin sairaskoti	-	7	7	-	2 531	2 531	361.6
Veikkolan parantola	9	24	33	952	2 155	3 107	94.2
Kaatumatautisten hoitolat	1	2	3	366	464	830	276.7
***Mielisairashoitolat ..... ***	***116***	***197***	***313***	***34 004***	***58 899***	***92 903***	***296.8***
Kammion sairaala	-	4	4	-	1 126	1 126	281.5
Lapinlahden sairaala	7	10	17	354	405	759	44.6
Niuvanniemen sairaala ...	1	2	3	266	732	998	332.7
Pitkäniemen sairaala	1	4	5	366	1 139	1 505	301.o
Kellokosken sairaala	38	60	98	11 879	19 170	31 049	316.8
Rauhan mielisairaala	-	1	1	-	92	92	92.o
Harjavallan piirimielisairaala	1	1	2	366	366	732	366.o
Tammisaaren piirimielisairaala	37	71	108	10 009	20 574	30 583	283.2
Uudenkaupungin piirimielisairaala	-	20	20	-	7 146	7 146	357.3
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	9	7	16	2 948	2 445	5 393	337.1
Helsingin Diakonissalaitoksen Rinnekoti ..,....	19	17	36	6 894	5 704	12 598	349.9
Toivolan poikakoti	3	-	3	922	-	922	307.3

16 vuotta nuoremmat

	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiv. keskim. hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	161	123	284	5 472	4 567	10 039	35.3
Kaupungin omat laitokset...	121	105	226	4 483	4 245	8 728	38.6
Huoltolautakunnan alainen..	***1***	-	***1***	***16***	-	***16***	***16.o***
Kunnalliskoti	1	-	1	16	-	16	16.o
***Sairaalat ..... ***	***117***	***104***	***221***	***4 023***	***3 879***	***7 902***	***35.8***
Marian sairaala	33	27	60	987	812	1 799	30.o
Kivelän sairaala	15	4	19	307	123	430	22.6
Tuberkuloosisairaala	6	6	12	637	812	1 449	120.8
Auroran sairaala	67	67	134	2 003	2 108	4 111	30.7
Malmin sairaala	3	3	6	89	24	113	18.8
***Mielisairaalat ..... ***	***3***	***1***	***4***	***444***	***366***	***810***	***202.5***
Nikkilän sairaala	-	1	1	-	366	366	366.o
Kivelän sairaala	3	-	3	444	-	444	148.o
Muiden omistamat laitokset	42	18	60	989	322	1 311	21.9
Sairaalat, parantolat yms.	***42***	***17***	***59***	***989***	***308***	***1 297***	***22.o***
Helsingin yleinen sairaala	34	16	50	825	284	1 109	22.2
Diakonissalaitos	-	1	1	-	24	24	24.o
Suomen Punaisen Ristin sairaala	6	-	6	66	-	66	11.o
Lastenlinna	1	-	1	47	-	47	47.o
Raajarikkoisten huoltolaitos	1	-	1	51	-	51	51.o
***Kärkisaaren lomakoti ..... ***	-	***1***	***1***	-	***14***	***14***	***14.o***

Näiden taulukoiden mukaan tuli 79.1 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 31.o % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli melkein puolet eli 47.6 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa sekä Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 509 miestä, 835 naista ja 1 lapsi eli yhteensä 1 345 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 28 henkilön lisäystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

K u n n a l l i s k o t i

Kertomusvuoden aikana aloitti kunnalliskodin kolmas haaraosasto syyskuun 10 p:nä toimintansa tarkoitusta varten ostetussa kiinteistössä Kulosaaressa Pajulahdentie 7:ssä. Uuteen haaraosastoon voidaan sijoittaa 25 jalkeilla olevaa huollettavaa. Tämän haaraosaston perustaminen teki samalla mahdolliseksi lisätä sairasosastopaikkojen lukua Käpylän kunnalliskodissa.

Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkit pitkäaikaisesta palveluksesta jaettiin seuraaville kunnalliskodin viranhaltijoille: kultaiset ansiomerkit keittäjä A. Ekholmille ja työtoiminnan valvojalle R. Engblomille sekä hopeiset ansiomerkit hoitaja N. Pirclénille ja pesuapulaiselle M. Makkoselle.

Hoidokit. Kunnalliskodissa hoidettiin kertomusvuonna 444 miestä ja 835 naista, yhteensä 1 279 täysikasvuista henkilöä, sekä 1 poika eli siis kaikkiaan 1 280 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 945 henkilöä, vuoden varrella otettiin 335 ja poistettiin 332 henkilöä. V:een 1953 jäi siis jäljelle laitoksiin 948 henkilöä. Kaikkiin hoidokkien lukumäärää koskeviin numerotietoihin sisältyvät myös ns. sotasiirtolaiset. Kunnalliskodin työhuoneissa on edelleen päivisin työskennellyt eräitä työtupien mieshoidokkeja. Sen sijaan laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei ole luettu hoidokkilukuihin.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	73	Karkasi laitoksesta	4
Lähetettiin kotikuntaansa	3	Kuoli	218
Lähetettiin muihin laitoksiin..	34	Yhteensä	332

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	44	20	960	Heinäkuu	25	25	911
Helmikuu	23	31	961	Elokuu	27	22	916
Maaliskuu	32	33	956	Syyskuu	22	24	932
Huhtikuu	39	34	952	Lokakuu	29	35	944
Toukokuu	24	21	946	Marraskuu	27	23	954
Kesäkuu	22	28	927	Joulukuu	21	36	954
				Koko vuosi	335	332	943

Huoltopäiviä oli koko vuonna 345 019 eli 269.5 päivää keskimäärin hoidokkia kohden. Miespuoliset hoidokit olivat kertomusvuonna laitoksessa keskimäärin 257.3, naispuoliset 276.4 ja lapset vastaavasti 16.o hoitopäivää.

Menot ja tulot. Kunnalliskodin menot ja tulot, lukuunottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	158 476 843	Kunnalliskodin	1 786 552
Yhteiset menot	28 530 149	Luontoisetukorvaukset...	7 247 564
Yhteensä	187 006 992	Yhteensä	9 034 116

Tuotannollisten laitosten yhteinen voitto oli kaikkiaan 1 466 189 mk (edellisenä vuonna tappio 110 656 mk). Siitä tuottivat voittoa kunnalliskodin työhuoneet 185 918 mk ja pesula 1 457 832 mk sekä maanviljelys tappiota 177 561 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli tuotantolaitosten menoja huomioonottamatta 542:02 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 515:84 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, jää hoidokkipäivän nettokustannukseksi 511:59 mk. Erikseen mainittakoon, että kustannukset hoidokkien ja laitoksen ruoassa olevan henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 102:24 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä ja pesulaitoksessa.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 3 408, ollen suurin syyskuussa 350 käyntiä, ja alhaisin joulukuussa 229 käyntiä.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 218 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Vanhuudentaudit...	6	14	20	Kasvaimet	10	10	20
Tartuntataudit ...	-	1	1	Ruoansulatuselinten taudit	-	1	1
Hermoston taudit..	3	7	10	Luuston ja nivelten taudit	-	1	1
Verenkiertoelinten taudit	26	88	114	Tapaturmat	-	1	1
Hengityselinten taudit	15	35	50	Yhteensä	60	158	218

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Laitoksen kirkossa pidettiin 54 suomenkielistä ja 17 ruotsinkielistä jumalanpalvelusta. Edellisissä oli osanottajia yhteensä 3 394 ja jälkimmäisissä 534 henkilöä. Sairasosastoilla pidettiin erikseen säännöllisesti hartaushetkiä, samoin haaraosastoissa ja muilla osastoilla tarpeen mukaan. Ehtoollisjumalanpalveluksista oli suomenkielisiä 26 ja ruotsinkielisiä 4, minkä lisäksi eri osastoissa ja yksityisten sairaiden kohdalla järjestettiin ehtoollistilaisuuksia.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. hoidokkien opintokerhon avulla. Laitoksen kirjasto tyydytti omien kirjavarojensa lisäksi kaupunginkirjastosta saatujen kirjaerien turvin hoidokkien ja henkilökunnan lukuhalua. Lainauksien luku oli 5 890. Hoidokkien käytössä oli lisäksi 162 vuosikertaa sekä suomen- että ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville hoidokeille järjestettiin askartelutoimintaa asiantuntevan henkilön ohjaamana. Hoidokkien kerhohuoneistoon sijoitettu kanttiini tuotti niinikään hoidokeille virkistystä. Eri järjestöjen toimeenpanemia juhlia ovat tehostaneet säännöllisesti toimeenpannut kaitafilminäytännöt. Elokuvaesityksiä on ollut laitoksessa ja sen haaraosastoissa yhteensä 63 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Hoidokkien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 13 miestä päivittäin. Hoidokkien työpäivien luku oli 3 677 ja työtupamiesten 3 955. Naiset työskentelivät käsityöosastolla. Työhuoneiden voitto oli 185 918 mk.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajuureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljaa. Tappio oli 177 561 mk.

Pesulaitos. Pesulassa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 361 640 kg vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekanikko, 2 apumiestä ja parikymmentä palkattua pesuapulaista sekä 6 hoidokkia päivittäin. Pesula tuotti voittoa 1 457 832 mk.

T e r v a l a m m e n t y ö l a i t o s

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 536 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Köyhäinhoitolain nojalla oli näistä laitoksessa 70 eri henkilöä. Vuoden alussa oli laitoksessa köyhäinhoitolain nojalla 22 miestä, v:een 1953 jäi 30.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 240 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 95.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 226 eri miestä.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Kuukausi	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden
Tammikuu	17	22	96.1	Heinäkuu	28	15	122.6
Helmikuu	26	17	92.9	Elokuu	27	24	122.5
Maaliskuu	46	26	102.o	Syyskuu	27	42	133.3
Huhtikuu	48	19	123.o	Lokakuu	40	27	135.1
Toukokuu	31	25	127.6	Marraskuu	41	25	152.9
Kesäkuu	34	23	115.2	Joulukuu	24	25	153.4
				Koko vuosi [1]	389	290	122.9

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 45 036.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 25 686 160 mk ja bruttotulot 14 864 233 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 2 487 193 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 570:35 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 240:30 mk (edellisenä vuonna 465:44 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, saadaan nettomenoksi 185:07 mk (edellisenä vuonna 240:18 hoitopäivältä).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä tehden kaikkiaan 32 846 työpäivää. Hoidokkien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 2 581 828 mk:n arvosta, mistä summasta 2 113 549 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitokseen tuotujen osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri kävi kahdesti kuukaudessa tarkastamassa hoidokkeja, ja hänen vastaanotoillaan kävi kaikkiaan 591 hoidokkipotilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjel-

1) Laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen määrät eivät tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on voitu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

maa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista ja hoidokkeja kehittävää. Huollettavien keskinäisiä kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti keskimäärin kahdesti viikossa. Urheilukilpailuja oli laitoksessa useita. Vielä mainittakoon laitoksen musiikkiyhtyeen toiminta ja esiintymiset, shakki- ym. pelien harjoitukset ja niissä pidetyt kilpailut, radiovastaanottimien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Viljelty pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa Forsbacka-nimisen tilan viljelykset mukaanluettuina 141.76 ha. Raivattua laidunmaata on yhteensä 16.64 ha. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät:

Kasvi	Viljelysala, ha	Sato	
		Kaikkiaan, kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruis	6.17	7 615	1 234
Kevätvehnä	3.20	4 300	1 343
Ohra	1.30	3 106	2 389
Herne	1.22	1 240	1 016
Kaura	32.55	siemen 12 900 rehu 60 500	2 254
Peruna	7.36	92 323	12 543
Heinä, kuivana korjattu	44.50	130 000	2 921
" , tuoreena korjattu (AIV)	9.16	76 200	8 318
Vihantarehu (AIV)			
Timoteinsiemenviljelys	1.oo	220	220
Täyskesanto	5.72	-	-
Laidun	17.50	49 200 ry	2 811
Lanttu	3.50	51.000	14 571
Syysrypsi	1.20	2 237	1 864
Muiden viljelyksessä	1.50	-	-

Lannoitukseen käytettiin 1 700 kuormaa karjanlantaa, 18 170 kg superfosfaattia, 14 000 kg kalisuolaa ja 14 500 kg kotkafosfaattia, 1 300 kg kaliumsulfaattia, 16 500 kg hienofosfaattia, 13 000 kg kalkkikivijauhetta ja 11 300 kg montansalpietaria. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 254.

Nautakarja käsitti vuoden alussa 56.8 ja lopussa 67.5 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1951-52 3 558 kg maitoa, 151 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.2 ja säännöllisten (34 kpl) vastaavasti 3 471 kg, 143 kg, 4.1 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 333 eläintä ja vuoden lopussa 298 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 393 sikaa. Kanalassa oli vuoden alussa 126 ja vuoden lopussa 132 kanaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettaväksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 5 täysikasvuista henkilöä, joista 3 miestä ja 2 naista.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 5 444 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 3 706 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 2 500 mk:n arvosta. Tilapäistä avustusta eli kotiavustusta al-

le 2 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 772 henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annetusta kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 589 aviopuolisoa ja 2 727 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina varsinaisesta kotiavustuksesta:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului mies ja vaimo	mies	vaimo	Perheitä yhteensä	Lasten luku	Perheitä, joihin kuului mies ja vaimo	mies	vaimo	Perheitä yhteensä
1	62	5	253	320	6	15	-	6	21
2	80	2	259	341	7	10	-	2	12
3	87	3	135	225	8	3	-	3	6
4	58	1	62	121	9	2	-	-	2
5	37	1	18	56	10	1	-	-	1
					Yhteensä	335	12	738	1 105

Alle 16-vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 2 727 eli perhettä kohden keskimäärin 2.5 (edellisenä vuonna 2.5).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä kotiavustuksesta osallisiksi joutuneet, saadaan summaksi 9 532 (edellisenä vuonna 8 317), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustusta.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1943	496:19	1945	726:90	1947	1 646:87	1949	2 916:18	1951	4 026:1
1944	519:28	1946	1 268:69	1948	2 412:46	1950	3 185:12	1952	5 012:0

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot Helsinginkadun 24:ssä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 4 oli naisia varten sekä C-osastolla 3 ryhmänä. B-osaston huollettavat työskentelivät ompelutyössä muiden ryhmien yhteydessä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 180. Työtupien kaikki osastot olivat suljettuina heinäkuun 17 p:stä elokuun 16 p:ään. Työtupien puutyöosaston lakkauttamisen jälkeen ovat mainitun osaston työntekijät jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Sen jälkeen kun kaupungin laitosten vaatetushankinnat kaupunginhallituksen tekemällä päätöksellä ovat tulleet keskitetyiksi työtupiin, ovat työtupien pääasiallisimpina töinä olleet tilaustyöt kaupungin eri laitoksille, ja nousi näiden osuus työtupien koko tuotannosta kertomusvuonna 97.1 %:iin.

Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden, näiden laitosten virkapukujen ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus on niinikään ollut työtupien tehtävänä. Yksityisten tilaajien töitä on voitu suorittaa vain varsin rajoitetusti.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina siten, että se oli pienimmillään 124 elokuussa sekä suurimmillaan 166 lokakuussa. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta talousarviossa edellytettyä alhaisempi.

Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 32 234, ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä, joita oli 3 955 = 36 189.

Työtupien bruttomenot olivat 104 079 216 mk ja bruttotulot 94 548 732 mk joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jää 9 530 484 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 295:66 mk. Nämä numerot eivät kuitenkaan anna oikeata kuvaa työtupien kustannuksista, koska niihin sisältyy kunnalliskodissa työskennelleiden palkkoja sekä työaineisiin ja kalustoon sidottuja menoeriä. Työaine- ja valmistevaraston sekä kaluston arvo, joka vuoden alussa oli 22 239 348 mk sekä lopussa 35 120 245 mk, oli vuoden aikana lisääntynyt 12 880 897 mk:lla. Kun tämä otetaan huomioon, osoittaa tulos työtupien tuottaneen voittoa 3 350 413 mk, mikä työntekijää ja työpäivää kohden merkitsi 103:94 mk:n nettotuloa (edellisenä vuonna 79:92 mk).

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut tietty kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisen köyhäinhoitoavustuksen varaan. Niinikään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonneet työmahdollisuuksia muutamille valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä vähäiselle määrälle työttömiä.

Lopuksi on huomautettava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja ja muita lahjoituksia oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk
Åleksandras understöd-rahasto	634:-
Bergmanin, Maria, testamenttirahasto	820:-
Brobergin, Gustava Katarina, ym. rahastot	1 194:-
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux-rahasto	870:-
Gardbergin, Lisette, rahasto	82:-
Grefbergin, Emma, rahasto	9 422:-
Gripenbergin, Hedvig Charlotta, rahasto	918:-
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto	426:-
Holmströmin, John, rahasto kainojen köyhien hyväksi	17 245:-
Kordelinin, Alfred, avustusrahasto	19 970:-
Lampan, Elsa Maria, rahasto	1 740:-
Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	574:-
Sierckenin, Carl, rahasto	230:-
Wavulinin, Waldemar, lahjoitusrahasto	1 230:-
Westzynthiuksen, W.J.S., testamenttirahasto	1 714:-
Yhteensä	57 069:-

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustuksina 44 henkilölle yhteensä 57 069 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun köyhäinhoidon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhoitolain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 875 eri henkilöä, joista 368 miestä ja 507 naista. Niinä kuutenatoista vuotena, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuol-

toa on pääkaupungissa suoritettu, on kunakin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1945	71	548	619
1938	132	359	491	1946	165	587	752
1939	176	466	642	1947	180	621	801
1940	145	551	696	1948	242	665	907
1941	112	579	691	1949	206	605	811
1942	69	597	666	1950	218	547	765
1943	75	629	704	1951	297	521	818
1944	63	571	634	1952	368	507	875

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä kohonnut edellisestä vuodesta.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, kertomusvuonna vasta ensi kerran huoltoon otettuja 281, erikseen miehistä uusia 183 ja naisista 98. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1945	41	128	169
1938	71	171	242	1946	129	187	316
1939	79	185	264	1947	109	164	273
1940	53	238	291	1948	145	184	329
1941	35	169	204	1949	97	122	219
1942	20	202	222	1950	122	112	234
1943	37	203	240	1951	173	116	289
1944	15	116	131	1952	183	98	281
				Yhteensä	1 427	2 641	4 068

Tämä uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 35.1 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 153 eli 17.5 %, erikseen miehistä 20.1 % ja naisista 15.6 %

Irtolaisia oli syntynyt, prosentteina koko määrästä:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	45.4	37.3	40.7
" kauppaloissa	3.5	3.3	3.4
" maalaiskunnissa	50.3	57.8	54.6
Ulkomailla	0.8	1.6	1.3

Äidinkielenä oli suomi 806:lla eli 92.1 %:lla, ruotsi 59:llä eli 6.8 %:lla ja lopulla 10:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä ...	112	30.4	48	9.5	160	18.3
Työn vieroksuminen..	169	45.9	86	16.9	255	29.2
Kerjuu	7	1.9	3	0.6	10	1.1
Ammattihaureus	-	-	363	71.6	363	41.5
Muu peruste	80	21.8	7	1.4	87	9.9
Yhteensä	368	100.o	507	100.o	875	100.o

Irtolaisnaisista joutui 71.6 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai muun perusteen nojalla. Miehistä suurin osa, 45.9 %, otettiin huoltoon työn vieroksumisen perusteella, 30.4 % kuljeksivan elämän ja 21.8 % muilla perusteilla, ts. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle. Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin. Loput olivat huollossa kerjuun perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä ehdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräajan ns. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	28	7.6	22	4.3	50	5.7
Kotikuntaan lähettäminen...	46	12.5	29	5.7	75	8.6
Irtolaisvalvonta	138	37.5	114	22.5	252	28.8
Työlaitos	100	27.2	198	39.1	298	34.1
Pakkotyö	8	2.2	30	5.9	38	4.3
Jälkivalvonta	47	12.8	114	22.5	161	18.4
Ilman huoltotoimenpidettä..	1	0.2	-	-	1	0.1
Yhteensä	368	100.o	507	100.o	875	100.o

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 5.7 % ja valvonta-asteelle 28.8 %; työlaitoksessa oli 34.1 % ja pakkotyössä 4.3 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan runsas kolmasosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 14.9 %, valvonta-asteelle 35.2 %, työlaitoksessa oli 23.1 % ja jälkivalvonnassa 2.9 %.

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käypiä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämisestä laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 54 567, josta 13 105 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	220	59.8	241	47.5	461	52.7
Naineita	90	24.4	126	24.9	216	24.7
Leskiä	10	2.7	29	5.7	39	4.4
Eronneita	47	12.8	111	21.9	158	18.1
Siviilisääty tuntematon..	1	0.3	-	-	1	0.1
Yhteensä	368	100.o	507	100.o	875	100.o

Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 90 eli 10.3 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 9.o % ja naisista 11.2 %.

Lapsia oli kaikkiaan 274 irtolaisella yhteensä 451.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosenteissa olivat irtolaishuollossa olevista seuraavat ottaen huomioon, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön:

	18-20 v.	21-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60 v.-	Yhteensä
Miehiä	3.o	26.3	32.1	23.4	11.4	3.8	100.o
Naisia	6.3	30.2	29.2	23.1	7.7	3.5	100.o
Kaikkiaan	4.9	28.6	30.4	23.2	9.3	3.6	100.o

Koulusivistys. Irtolaisista 34 eli 3.9 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 46 eli 5.3 %, kansakoulun käyneitä oli 680 eli 77.7 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 44 eli 5.o %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 42:lla eli 4.8 %:lla, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys 26:lla eli 3.o %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 1 eli 0.1 % ja 2:n eli 0.2 %:n koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	6	1.6	1	0.2	7	0.8
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia...	7	1.9	5	1.o	12	1.4
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	26	7.1	33	6.5	59	6.7
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	12	3.2	26	5.1	38	4.4
b) työntekijöitä	7	1.9	23	4.5	30	3.4
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	110	29.9	224	44.2	334	38.2
Muita työntekijöitä	185	50.3	118	23.3	303	34.6
Merimiehiä ja kalastajia ...	10	2.7	4	0.8	14	1.6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	4	1.1	3	0.6	7	0.8
Yksityisten palvelijoita ...	-	-	59	11.6	59	6.7
Muun elinkeinon harjoittajia	1	0.3	-	-	1	0.1
Ilman varsinaista tai tuhnettua elinkeinoa olevia	-	-	11	2.2	11	1.3
Yhteensä	368	100.o	507	100.o	875	100.o

Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät ammattinsa mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty eräitä yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja, kuten heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan ym.

Kaikista irtolaisista oli 273 eli 31.2 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjuusta.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 442 eli 50.5 % kaikista, miehistä erikseen 229 eli 62.2 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 53.o %.

Kustannukset. Bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 6 522 929 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina toisilta kunnilta ja valtiolta 1 775 100 mk, joten nettomenoiksi jäi 4 747 829 mk. Irtolaisille annetun köyhäinhoidon kustannukset eivät sisälly näihin lukuihin.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 620 henkilöä, joista 3 328 miestä ja 292 naista. Kertomusvuonna alkoholistihuollossa olleiden luku on uusi vuotuinen huippuluku alkoholistilain voimassaolon aikana. Niiden vuosien aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1945	1 447	198	1 645
1938	764	41	805	1946	1 794	197	1 991
1939	817	38	855	1947	2 448	321	2 769
1940	533	14	547	1948	2 769	348	3 117
1941	426	12	438	1949	2 620	309	2 929
1942	493	50	543	1950	3 076	338	3 414
1943	650	98	748	1951	3 115	296	3 411
1944	509	109	618	1952	3 328	292	3 620

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 412 miestä ja 217 naista eli yhteensä 2 629 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 916 miestä ja 75 naista eli kaikkiaan 991 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1945	915	126	1 041
1938	484	24	508	1946	968	104	1 072
1939	315	8	323	1947	1 297	170	1 467
1940	150	4	154	1948	1 184	148	1 332
1941	201	8	209	1949	864	97	961
1942	242	43	285	1950	972	96	1 068
1943	346	78	424	1951	835	73	908
1944	191	65	256	1952	916	75	991
				Yhteensä	10 265	1 155	11 420

Uusien alkoholistien yhteissumma 11 420 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi alkoholistilain voimassaoloaikana. Naisia oli näistä vain 10.1 %. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä lähes neljäsosa eli 22.6 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Alkoholisteista oli syntynyt, prosentteina koko määrästä:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	44.2	41.1	44.o
" kauppaloissa	3.5	3.4	3.5
" maalaiskunnissa ...	50.9	53.8	51.1
Ulkomailla	1.4	1.7	1.4

Äidinkielenä oli suomi 3 346:lla eli 92.4 %:lla, ruotsi 258:lla eli 7.1 %:lla ja jokin muu kieli 16:lla.

Huollon peruste. Perustetta, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lainmukaisiin huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	105	3.2	1	0.3	106	2.9
Häiriö tai pahennus	1 192	35.8	133	45.6	1 325	36.6
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	168	5.o	3	1.o	171	4.7
Rasitukseksi joutuminen ...	80	2.4	5	1.7	85	2.4
Köyhäinhoidon tarve	17	0.5	-	-	17	0.5
Juopumuspidätykset	1 696	51.o	148	50.7	1 844	50.9
Vapaaehtoisuus	70	2.1	2	0.7	72	2.o
Yhteensä	3 328	100.o	292	100.o	3 620	100.o

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 50.9 %:lla. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 36.6 % (edellisenä vuonna 36.3 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 7.6 % (edellisenä vuonna 10.2 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 2.9 %:lla. Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin saman suuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 63.1 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 27.5 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 72 alkoholistia. Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet ns. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta poispäästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonnaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	940	28.3	65	22.2	1 005	27.8
Raittiusvalvonta	1 149	34.5	127	43.5	1 276	35.3
Huoltolahoito täytäntöönpanematon	492	14.8	23	7.9	515	14.2
Huoltolahoito täytäntöönpantu	323	9.7	19	6.5	342	9.4
Jälkivalvonta	424	12.7	58	19.9	482	13.3
Yhteensä	3 328	100.o	292	100.o	3 620	100.o

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 63.2 %, raittiusvalvontaan 26.8 %, huoltolahoitoon määrättynä oli 7.7 % ja jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 2.3 %.

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 70 696, joista 7 875 oli naisten. Numerot eivät ole täydellisiä, vaan niistä puuttuvat vaarallisten sekä vapaaehtoisina omalla kustannuksellaan huoltoloissa olleiden päivät.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 223	36.7	59	20.2	1 282	35.4
Naineita	1 670	50.2	133	45.5	1 803	49.8
Leskiä	73	2.2	35	12.o	108	3.o
Eronneita	362	10.9	65	22.3	427	11.8
Yhteensä	3 328	100.o	292	100.o	3 620	100.o

Aviottomina syntyneitä tai tietymätöntä syntyperää olevia oli alkoholisteista 5.1 %, erikseen miehistä 4.8 % ja naisista 7.9 %. Lapsia oli 1 672 alkoholistilla yhteensä 3 393.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja oli 40-49 vuotiaita, nimittäin 36.8 %. Myös 30-39 vuotiaita oli runsaasti, 29.7 %. Alle 21-vuotiaita oli vain 0.6 % ja 50 vuotta vanhempia 16.5 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18-20 v.	21-29 v.	30-39 v.	40-49 v.	50-59 v.	60 v.-	Kaikkiaan
Luku	-	23	593	1 074	1 334	498	98	3 620
%	-	0.6	16.4	29.7	36.8	13.8	2.7	100.o

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 95 eli 2.6 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 183 eli 5.1 %, kansakoulun käyneitä oli 2 747 eli 75.9 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 124 eli 3.4 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 215:llä eli 5.9 %:lla, akateemisen loppututkinnon oli suorittanut 35 eli 1.o %, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 219:llä eli 6.o %:lla ja kahden alkoholistin koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	88	2.6	3	1.o	91	2.5
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia...	15	0.5	3	1.o	18	0.5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	167	5.o	29	9.9	196	5.4
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa...	189	5.7	14	4.8	203	5.6
b) työntekijöitä	57	1.7	14	4.8	71	2.o
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	1 660	49.9	136	46.6	1 796	49.6
Muita työntekijöitä	996	29.9	69	23.6	1 065	29.4
Merimiehiä ja kalastajia ...	60	1.8	-	-	60	1.6
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa ...	60	1.8	2	0.7	62	1.7
Yksityisten palvelijoita ...	-	-	10	3.4	10	0.3
Muun elinkeinon harjoittajia	12	0.4	1	0.4	13	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	24	0.7	11	3.8	35	1.o
Yhteensä	3 328	100.o	292	100.o	3 620	100.o

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- ym. ammattityöntekijät kuuluen siihen 49.6 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- ym. työntekijäin) osuus oli huomattava, 29.4 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta, itsenäiset liikkeenharjoittajat, sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- ym. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat yms.), itsenäiset liikkeenharjoittajat, liikehenkilökunta sekä yksityisten palvelijat.

Muita tietoja. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 277 eli 7.7 %.

Kustannukset. Bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 20 116 995 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti muilta kunnilta ja valtiolta korvauksina yhteensä 196 760 mk, joten lopullisiksi nettomenoiksi jäi 19 920 235 mk. Näihin lukuihin eivät sisälly alkoholisteille annetusta köyhäinhoidosta aiheutuneet kustannukset.

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikka-toimintaa on edelleen jatkettu alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa on johtanut lääketieteen lisensiaatti J. Tirkkonen toukokuun loppuun saakka ja sen jälkeen lääketieteen lisensiaatti H. Carpelan. Vastaanotto on ollut kahdesti viikossa talossa Pengerkatu 5. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 931 potilasta, joiden käyntikertojen yhteinen luku nousi 2 579:ään. Pääosa potilaista oli alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimiston sinne lähettämiä raittiusvalvonnassa olevia alkoholisteja.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 14 037 eri henkilöä, joista miehiä 12 750 ja naisia 1 287. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 1 115 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätetty-

jä oli 4 921 ja syytteeseen asetettiin 5 271 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 34 279. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 2.45 ja kutakin naista kohden 2.37. Eniten pidätyksiä sattui heinä- ja elokuussa, vähiten tammi- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 5 232, irtolaisina rekisteröityjä 813 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina rekisteröityjä 1 091.

Juopumuspidätykset vv. 1943-52 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1946	29 446	2 584	32 030	33 898	4 452
1947	28 051	2 794	30 845	32 241	4 190
1948	27 557	2 207	29 764	31 643	4 086
1949	26 696	2 079	28 775	30 544	3 848
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1951	28 430	2 300	30 730	32 139	3 709
1952	31 833	2 446	34 279		

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu taulukko-osastossa.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Juopuneina tavattujen henkilöiden raittiushuollosta eräissä tapauksissa annetun lain tarkoittamia toimenpiteitä sovellettiin 765 henkilöön, joista 743 miespuolista ja 22 naispuolista. Näistä oli 231 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

Vuodesta 1947 alkaen, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on lain edellyttämiä toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1950	784	14	798
1948	254	12	266	1951	811	7	818
1949	569	16	585	1952	743	22	765

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli näistä kertomusvuonna 256 eli 33.5 %. Raittiushuollossa olleista oli syntynyt:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	51.7	40.9	51.4
" kauppaloissa	3.2	-	3.1
" maalaiskunnissa ...	44.8	59.1	45.2
Ulkomailla	0.3	-	0.3

Huoltotoimenpiteet, siviilisääty ja syntyperä. Lain edellyttämiä huoltotoimenpiteitä ovat varoitus ja raittiussuojelu. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä siviilisäädyn mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	604	81.3	19	86.4	623	81.4
Raittiussuojelu..	139	18.7	3	13.6	142	18.6
Yhteensä	743	100.o	22	100.o	765	100.o

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	626	84.3	15	68.2	641	83.8
Naineita	113	15.2	5	22.7	118	15.4
Eronneita	4	0.5	2	9.1	6	0.8
Yhteensä	743	100.o	22	100.o	765	100.o

Avicttomina syntyneitä oli 32, tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina.

Ikä. Suurin osa raittiushuollossa olleista oli 21-24 vuotiaita, nimittäin 80.o %. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25-vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18-20 v.	21-24 v.	Kaikkiaan
Luku	-	153	612	765
%	-	20.o	80.o	100.o

Ammatti. Ammattinsa mukaan raittiushuollossa olevat ryhmittyivät seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	10	1.4	-	-	10	1.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia ...	1	0.1	-	-	1	0.1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	3	0.4	2	9.1	5	0.6
Liikehenkilökuntaa:						
a) päällystöä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa ...	29	3.9	1	4.5	30	3.9
b) työntekijöitä	26	3.5	6	27.3	32	4.2
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	293	39.4	9	40.9	302	39.5
Muita työntekijöitä	270	36.3	2	9.1	272	35.6
Merimiehiä ja kalastajia	16	2.2	-	-	16	2.1
Yleisessä laitoksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	32	4.3	-	-	32	4.2
Yksityisten palvelijoita	-	-	2	9.1	2	0.3
Muun elinkeinon harjoittajia	3	0.4	-	-	3	0.4
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia ...	60	8.1	-	-	60	7.8
Yhteensä	743	100.o	22	100.o	765	100.o

Suurimman ammattiryhmän muodostivat tehdas- ym. ammattityöntekijät ja seuraavalla tilalla olivat muut, ts. apu-, seka- ym. senkaltaiset työntekijät. Näin ollen painopiste raittiushuollon kohteina olevien ryhmittymisessä ammateittain oli yhdenmukainen irtolais- ja alkoholistihuollossa oleviin verrattuna.

Kustannukset. Raittiushuollosta aiheutuneet kustannukset ovat olleet vain hallintokustannuksia, joita ei ole voitu erikseen laskea ja jotka sisältyvät irtolais- ja alkoholistihuoltotoimiston muihin kustannuksiin.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista valtion rahoittamista mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon edellä virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavat tiedot:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 643:lle helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 26 012 000 mk.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 319 034 100 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 120 800 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 318 913 000 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	53 687	90 407	903	91 310
II	53 514	90 331	946	91 277
III	53 542	90 568	903	91 471
IV	53 343	90 702	924	91 626

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (= nostajat) ryhmittyivät sen mukaan kuinka monesta lapsesta he lapsilisän nostivat, vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	27 893	6 lapsesta	120
2 "	16 795	7 "	37
3 "	6 266	8 "	8
4 "	1 751	9 "	1
5 "	471	10 "	1
		Yhteensä	53 343

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 385 omaiselle kaikkiaan 12 940 810 mk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	195	toukokuu	264	syyskuu	288
helmikuu	208	kesäkuu	234	lokakuu	279
maaliskuu	218	heinäkuu	229	marraskuu	255
huhtikuu	208	elokuu	202	joulukuu	286

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 1 287.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja kodinsiivoojat kaikkiaan 12 494 työpäivää, joista 1 528 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta kodinhoitomaksuina yhteensä 1 546 312 mk.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto ja työhuolto

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytetyn huollon kohteina oli kertomusvuonna 1 093 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Näille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 17.o milj. mk, josta kuitenkin opintojen keskeyttämisen yms. johdosta palautettiin 1,o milj. mk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista n. 2,o milj. mk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön.

Invalidihuoltoa koskevan lainsäädännön edellyttämän huollon kohteena oli kaikkiaan 897 invalidia, johon sisältyvät myös invalidirahan saaneet. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 6,3 milj. mk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 561 220 mk. Tämän lisäksi tulee invalidirahana maksetut 27,o milj. mk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuollosta annettujen säädösten perusteella suoritettiin 263 sotaorvon työhuoltomenoina kaikkiaan 5,4 milj. mk. Lisäksi Presidentti Kallion rahaston varoista 35 orvon tilapäisavustuksia. Siten kaikkiaan 298 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 5,6 milj. mk:n arvosta.

Sotaleskien työhuoltolain voimassaolon päätyttyä edellisen vuoden loppuessa jatkettiin vielä kertomusvuonna aikaisempia päätösten edellyttämien ammattiopinto- ja työvälineavustusten suorittamista. Näistä tuli osallisiksi 33 sotaleskeä kustannusten ollessa 0,9 milj. mk.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa ja lisätalousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1952 varoja yhteensä 937 149 623 mk, josta määrästä kuitenkin 5 000 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 932 149 623 mk, johon sisältyi Helsingin Sokeaintalosäätiölle, Väestöliitolle, Svenska befolkningsförbundet i Finland -nimiselle järjestölle, Helsingin tuberkuloottiset -yhdistykselle, Pelastusarmeijan lämmittelytuvalle, Rajamäen työsiirtolalle, Vanhojen Huolto -yhdistykselle ja Koditomien Tuki -yhdistykselle tulevat, yhteensä 4 685 000 mk tekevät avustukset. Vuoden varrella siirrettiin kaupunginhallituksen käytettäväksi lisäksi kunnallista työhuoltoa varten 2 900 000 mk.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaikkiaan 922 865 114 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään edellä mainituille yhdistyksille jaetut avustukset 4 465 081 mk, Pelastusarmeijan Leppävaarassa olevan miesten majoituskodin tappion peittämiseen myönnetyt 285 000 mk, Koditomien Tuki -yhdistyksen lisäavustus 100 000 mk, Kallioniemen Kesäkodin tappion peittämiseen myönnetyt 100 000 mk, eräiden kunnalliskodin viranhaltijain kurssikustannukset 16 000 mk, pikakeitinryhmän asentamisesta kunnalliskotiin aiheutuneet 432 400 mk:n suuruiset kustannukset, kustannukset sähkövirran jännitteen muuttamisesta kunnalliskodissa 269 885 mk, vanhainkodin käyntiinpanokustannuksiin käytetyt 1 306 281 mk ja höyrykattilan hankkimiseksi Tervalammen työlaitoksen navettaan käytetyt 394 223 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytettäväksi 915 496 244 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 303 717 438 mk, jää jäljelle 611 778 806 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1952. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 132 953 782 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1943-52 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1943	41 433 239	1948	228 448 069
1944	42 932 472	1949	291 800 076
1945	64 514 281	1950	357 843 589
1946	114 765 724	1951	478 825 024
1947	154 004 698	1952	611 778 806

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1952.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan	Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (-) lasketut
	Markkaa		
Korvaukset annetusta huollosta	88 000 000	130 109 525	+ 42 109 525
Kunnalliskoti laitoksineen:			
Kunnalliskoti	1 500 000	1 786 552	+ 286 552
Työhuoneet	3 000 000	3 257 837	+ 257 837
Maanviljelys	1 100 000	873 260	- 226 740
Pesula	12 840 000	14 466 520	+ 1 626 520
Tervalammen työlaitos	13 333 480	14 864 233	+ 1 530 753
Tervalammen maatila	28 096 664	28 687 658	+ 590 994
Työtuvat	90 000 000	94 548 732	+ 4 548 732
Luontoisetujen korvaukset.	7 085 000	7 247 564	+ 162 564
Kodinhoitajatoiminta	9 967 400	7 875 557	- 2 091 843
Yhteensä	254 922 544	303 717 438	+ 48 794 894

Menot	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnetyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) Ylitys (-)
	Markkaa			
Huoltolautakunta ja sen toimistot	100 371 250	3 861 978	90 501 256	+ 13 731 972
Kassa- ja tiliosasto	7 360 780	32 000	7 438 299	- 45 519
Asiamiesosasto	25 476 190	80 545	23 634 267	+ 1 922 468
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	28 435 040	203 410	28 530 149	+ 108 301
Kunnalliskoti	166 325 474	2 136 620	158 476 843	+ 9 985 251
Työhuoneet	3 527 992	-	3 071 919	+ 456 073
Maanviljelys	1 524 740	-	1 050 821	+ 473 919
Pesulaitos	13 233 149	196 790	13 008 688	+ 421 251
Tervalammen työlaitos	26 888 654	33 365	25 686 160	+ 1 235 859
Tervalammen maatila	27 217 490	-	26 200 465	+ 1 017 025
Työtuvat	101 347 844	148 505	104 079 216	- 2 582 867
Vanhainkoti	80 404 020	201 715	80 541 892	+ 63 843
Yksityishoito	150 000	-	27 000	+ 123 000
Sairaanhoito	127 610 000	-	127 470 958	+ 139 042
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	6 000 000	-	7 097 239	- 1 097 239
Suoranaiset avustukset	206 000 000	-	210 834 375	- 4 834 375
Päivähoitokustannukset	200 000	-	121 625	+ 78 375
Matkakulut	675 000	-	349 810	+ 325 190
Hautauskulut	1 700 000	-	1 653 790	+ 46 210
Alkoholistihuollon tehostaminen	2 500 000	-	2 499 123	+ 877
Sekalaiset menot	517 000	-	669 800	- 152 800
Invalidihuolto	-	2 900 000	2 552 549	+ 347 451
Yhteensä	927 464 623	9 794 928	915 496 244	+ 21 763 307

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1943	195:05	1945	281:97	1947	564:33	1949	1 027:54	1951	1 858:50
1944	195:32	1946	410:01	1948	813:64	1950	1 383:98	1952	2 346:54

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi on erikseen mainittava, että kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkelaissa säädettyjen lisäeläkkeiden kunnanosuuksia kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 73 706 757 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin v. 1952 rahakorvauksina annetusta huollosta 194 727 823 mk, josta 130 109 525 mk koski huoltolautakunnan ja 64 618 298 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	43 336 537	16 151 148	59 487 685
Toisilta kunnilta peritty	27 737 294	10 068 863	37 806 157
Yksityisiltä peritty	59 035 694	38 398 287	97 433 981
Yhteensä	130 109 525	64 618 298	194 727 823

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 34 mieheltä ja 1 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 481 558 mk, josta 346 008 mk huoltolautakunnalta saadun ja 135 550 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan kertyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset	130 109 525	64 618 298	194 727 823
Työllä korvattu	346 008	135 550	481 558
Yhteensä	130 455 533	64 753 848	195 209 381

Huoltolautakunnan osuus rahakorvausten yhteismäärästä nousi edelliseen vuoteen verraten 37 440 401 mk eli 40.4 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta saatujen korvausten määrät 9 045 854 mk eli 26.4 %, toisilta kunnilta perittyjen 5 862 256 mk eli 26.8 % ja yksityisiltä perittyjen 22 532 291 mk eli 61.7 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1943-1952 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1943	49.7	1945	54.8	1947	36.4	1949	34.7	1951	39.4
1944	47.9	1946	42.o	1948	34.3	1950	36.1	1952	45.4

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sa-

notut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1943	17.7	1945	13.3	1947	11.o	1949	11.8	1951	13.1
1944	16.2	1946	8.5	1948	11.6	1950	13.4	1952	14.2

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 12 108 857 mk.

1. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltotoimistojen toimistotyöhön v. 1952

	Lähetteitä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia		Lääke- ja sairaanhoitotarvikemääräyksiä	Suoritettuja kassamaksuerä	Annettuja varattomuustodistuksia	Annettuja lausuntoja kansaneläkelaitokselle	Annettuja lausuntoja muita todistuksia ja lausuntoja
	Kunnalliskotiin	Työlaitokseen	Työtupiin	Sairaaloihin	Muihin laitoksiin					
Toimisto										
I	-	-	3	328	11	3 062	6 119	133	22	294
II	-	-	8	498	-	3 784	7 611	184	11	289
III	-	-	10	467	2	5 592	6 224	253	51	304
IV	-	-	6	373	-	3 916	7 582	207	44	704
V	-	-	1	249	-	2 130	4 300	74	154	837
VI	330	28	63	962	285	918	7 700	186	-	34
Yhteensä	330	28	91	2 877	298	19 402	39 536	1 037	282	2 462
Kuukausi										
Tammikuu	35	1	5	268	40	1 627	3 048	124	25	249
Helmikuu	22	-	9	239	27	1 463	3 258	84	42	277
Maaliskuu	32	5	12	255	21	1 812	3 391	86	15	195
Huhtikuu	34	3	2	245	29	1 765	3 211	78	14	135
Toukokuu	28	3	12	237	12	1 497	3 391	73	28	209
Kesäkuu	26	1	7	233	24	1 704	3 442	75	19	184
Heinäkuu	26	-	-	235	24	1 394	3 081	62	13	156
Elokuu	22	2	9	216	12	1 369	3 367	66	42	131
Syyskuu	24	2	6	221	18	1 725	3 513	115	19	292
Lokakuu	32	1	5	239	32	1 916	2 748	105	29	235
Marraskuu	26	6	13	241	21	1 618	2 930	93	23	233
Joulukuu	23	4	11	248	38	1 512	4 156	76	13	166
Yhteensä	330	28	91	2 877	298	19 402	39 536	1 037	282	2 462

2. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1952

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone	522	1 719	125	2 366
2 huonetta	295	562	81	938
3 "	102	120	20	242
4 "	39	35	7	81
Asui asukkina	488	1 062	39	1 589
" yömajassa	311	85	-	396
" laitoksessa koko vuoden	1 323	2 423	4	3 750
Tuntematon	8	3	24	35
Yhteensä	3 088	6 009	300	9 397

3. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1952

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksessa olleita	770	1 601	6	2 377	516	785	270	1 571	3 948
Yksinomaan yksityishoidossa olleita	3	2	-	5	-	-	-	-	5
Yksinomaan kotiavustusta saaneita	263	1 344	-	1 607	797	1 286	16	2 099	3 706
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta saaneita	309	560	-	869	430	431	8	869	1 738
Yhteensä	1 345	3 507	6	4 858	1 743	2 502	294	4 539	9 397

4. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1952

	18–20 v.		21–24 v.		25–29 v.		30–34 v.		35–39 v.		40–44 v.		45–49 v.		50–54 v.		55–59 v.		60 v.–		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Msp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	11	32	34	68	63	85	68	76	50	72	52	69	34	48	32	27	10	12	14	18	368	507	875
Irtolaishuollon peruste																							
Kuljeksiva elämä	7	9	17	9	27	13	19	7	14	4	13	4	3	–	9	–	–	–	3	2	112	48	160
Työn vieroksuminen	4	6	12	10	25	10	38	9	20	13	24	13	22	12	14	6	6	4	4	3	169	86	255
Kerjuu	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	3	1	1	–	1	–	–	2	7	3	10
Ammattihaureus	–	16	–	49	–	61	–	60	–	55	–	49	–	35	–	21	–	8	–	9	–	363	363
Muu peruste	–	1	5	–	11	1	11	–	14	–	15	3	6	–	8	–	3	–	7	2	80	7	87
Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu																							
Varoitus	1	5	5	3	8	1	7	1	1	2	1	3	1	3	2	–	2	–	–	4	28	22	50
Kotikuntaan lähettäminen	5	10	11	6	9	9	4	1	7	3	5	–	2	–	2	–	–	–	1	–	46	29	75
Irtolaisvalvonta	5	9	10	16	30	15	29	17	13	15	21	19	10	10	9	5	4	4	7	4	138	114	252
Työlaitos	–	8	6	33	13	41	17	27	20	32	13	27	12	10	12	10	3	5	4	5	100	198	298
Pakkotyö	–	–	–	1	–	3	1	5	1	4	4	5	2	8	–	3	–	–	–	1	8	30	38
Jälkivalvonta	–	–	2	9	3	16	10	25	7	16	8	15	7	17	7	9	1	3	2	4	47	114	161
Ei toimenpidettä	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1
Syntymäpaikka																							
Helsinki	2	3	7	10	16	12	13	9	10	16	7	14	8	6	8	4	1	4	2	1	74	79	153
Helsinkiä ympäröivät kunnat[1]	–	–	–	1	–	3	–	1	2	3	1	–	–	1	–	–	–	–	1	1	4	10	14
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	–	1	2	2	1	2	2	1	–	–	1	–	–	3	1	1	1	–	1	–	9	10	19
" " " kauppalat	1	3	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	3	6
" " " maalaiskunnat	1	2	2	4	2	9	3	2	2	2	4	1	1	3	–	2	1	2	1	1	17	28	45
Muut Suomen kaupungit	3	2	4	15	16	17	15	11	12	15	10	19	10	11	11	7	3	2	–	1	84	100	184
" " kauppalat	–	2	1	5	5	3	1	2	1	1	2	–	–	–	–	1	–	–	–	–	10	14	24
" " maalaiskunnat	4	19	18	31	23	39	34	48	21	34	26	33	14	24	12	10	4	4	8	13	164	255	419
Ulkomaat	–	–	–	–	–	–	–	2	–	1	1	2	1	–	–	2	–	–	1	1	3	8	11
Rikollisuus																							
Tuomittu 0 kertaa	6	25	14	51	27	46	20	46	20	40	17	31	12	24	12	12	3	7	8	12	139	294	433
" 1 kerran	5	7	20	17	36	39	48	30	30	32	35	38	22	24	20	15	7	5	6	6	229	213	442

1) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

5. Irtolaishuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1952

Huollossa olleita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste									Huollossa olleita kaikkiaan		
	Kuljeksiva elämä		Työn vierokseminen		Kerjuu		Ammattihaureus	Muu peruste				
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Msp.
Irtolaishuollossa olleita kaikkiaan	112	48	169	86	7	3	363	80	7	368	507	875
Siviilisääty												
Naimattomia	84	27	101	36	4	2	174	31	2	220	241	461
Naineita	16	10	38	22	-	1	90	36	3	90	126	216
Leskiä	-	3	7	8	-	-	17	3	1	10	29	39
Eronneita	12	8	23	20	3	-	82	9	1	47	111	158
Siviilisääty tuntematon	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1
Syntyperä												
Aviosyntyisiä	102	41	158	75	6	2	325	69	7	335	450	785
Aviottomia	10	6	11	11	1	1	38	9	-	31	56	87
Syntyperä tuntematon	-	1	-	-	-	-	-	2	-	2	1	3
Ammattiryhmä												
Virkamiehiä yms.	1	-	4	1	-	-	-	1	-	6	1	7
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	4	-	1	1	-	-	4	2	-	7	5	12
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	14	2	8	4	-	-	26	4	1	26	33	59
Liikehenkilökuntaa:												
a) päällystöä, työnjohtajia	6	1	4	6	-	-	19	2	-	12	26	38
b) työntekijöitä	1	2	2	3	-	-	18	4	-	7	23	30
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	25	17	47	33	3	2	169	35	3	110	224	334
Muita työntekijöitä	56	10	95	28	4	1	78	30	1	185	118	303
Merimiehiä ja kalastajia	4	1	5	2	-	-	1	1	-	10	4	14
Yleisten laitosten palveluskuntaa	1	1	2	-	-	-	2	1	-	4	3	7
Yksityisten palvelijoita	-	11	-	8	-	-	39	-	1	-	59	59
Muun elinkeinon harjoittajia	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	-	3	-	-	-	-	7	-	1	-	11	11

6. Alkoholistihuollossa olleet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1952

	18–20 v.		21–24 v.		25–29 v.		30–34 v.		35–39 v.		40–44 v.		45–49 v.		50–54 v.		55–59 v.		60 v. –		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Map.
Alkoholistihuollossa olleita kaikkiaan	22	1	151	3	426	13	440	30	544	60	672	76	541	45	315	31	134	18	83	15	3 328	292	3 620
Alkoholistihuollon peruste																							
Vaarallisuus	–	–	5	–	10	–	8	–	16	–	35	1	15	–	13	–	3	–	–	–	105	1	106
Häiriö tai pahennus	7	1	42	2	125	6	126	14	201	32	282	34	200	17	133	11	44	7	32	9	1 192	133	1 325
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	2	–	9	–	17	–	28	2	37	–	38	–	22	1	9	–	3	–	3	–	168	3	171
Läheisen henkilön rasituksesi joutuminen	1	–	6	–	17	2	9	–	13	1	12	–	13	–	5	1	3	–	1	1	80	5	85
Köyhäinhoidon tarve	–	–	–	–	2	–	4	–	3	–	2	–	2	–	2	–	1	–	1	–	17	–	17
Juopumuspidätykset	12	–	87	1	244	5	252	14	265	27	290	41	276	27	149	18	78	10	43	5	1 696	148	1 844
Vapaaehtoisuus	–	–	2	–	11	–	13	–	9	–	13	–	13	–	4	1	2	1	3	–	70	2	72
Huoltotoimenpiteen laatu																							
Varoitus	8	–	32	2	144	4	145	8	149	11	177	16	132	11	81	6	38	4	34	3	940	65	1 005
Raittiusvalvonta	12	1	84	1	164	6	156	14	181	34	220	34	172	15	90	10	48	4	22	8	1 149	127	1 276
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	2	–	20	–	50	–	65	1	84	2	107	8	91	6	45	2	18	4	10	–	492	23	515
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	–	–	7	–	32	–	40	1	62	3	64	7	62	4	41	3	13	1	2	–	323	19	342
Jälkivalvonta	–	–	8	–	36	3	34	6	68	10	104	11	84	9	58	10	17	5	15	4	424	58	482
Syntymäpaikka																							
Helsinki	9	–	61	1	121	6	96	7	150	13	156	21	88	6	42	5	23	1	9	2	755	62	817
Helsinkiä ympäröivät kunnat [1]	–	–	4	–	8	–	15	–	7	1	11	2	9	–	9	1	3	1	2	1	68	6	74
Muut Uudenmaan läänin kaupungit	–	–	1	–	7	–	6	–	4	–	15	1	17	–	6	–	2	1	1	–	59	2	61
Muut Uudenmaan läänin kauppalat	–	–	3	–	5	–	5	–	4	2	3	1	11	1	3	–	2	–	–	–	36	4	40
Muut Uudenmaan läänin maalaiskunnat	–	–	4	1	9	–	19	1	22	2	35	2	32	1	27	1	11	3	14	1	173	12	185
Muut Suomen kaupungit	1	–	21	–	74	2	79	4	110	8	145	21	124	11	61	5	26	3	16	2	657	56	713
" " kauppalat	–	–	4	1	10	1	10	–	11	2	14	–	16	1	9	1	5	–	3	–	82	6	88
" " maalaiskunnat	12	1	52	–	187	4	207	18	226	32	283	26	235	25	154	16	60	8	37	9	1 453	139	1 592
Ulkomaat	–	–	1	–	5	–	3	–	10	–	10	2	9	–	4	2	2	1	1	–	45	5	50
Käsitelty irtolaisena ennen v. 1952	–	–	2	–	12	1	20	11	22	25	36	30	35	11	32	10	13	8	7	2	179	98	277
Ei käsitelty irtolaisena	22	1	149	3	414	12	420	19	522	35	636	46	506	34	283	21	121	10	76	13	3 149	194	3 343

1) Espoo ja Helsingin maalaiskunta.

7. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1952

Ikä, vuotta	Henkilöitä, jotka vuoden varrella pidätettiin							Kaikkiaan pidätettyjä henkilöitä	Näistä					Kaikkiaan pidätyskertoja	Näistä johti syytteeseen
	1	2	3	4	5	6-9	10-		Syytteeseen asetettuja	Ei ennen pidätettyjä	Nuorina rekisteröityjä	Alkoholisteina rekisteröityjä	Irtolaisina rekisteröityjä		
	kertaa														
								Miehiä							
Alle 18	52	5	1	1	-	2	-	61	4	51	-	-	-	85	4
18-20	249	39	12	9	3	4	1	317	25	233	128	17	2	452	29
21-24	755	176	96	42	20	44	15	1 148	466	525	654	98	22	2 154	613
25-29	1 109	299	152	80	57	98	45	1 840	775	713	286	508	46	4 156	1 219
30-34	979	320	141	65	51	82	76	1 714	674	637	4	611	56	4 248	1 055
35-39	1 034	323	142	85	62	116	82	1 844	690	602	-	795	59	4 970	1 194
40-44	1 148	383	197	108	79	126	85	2 126	822	626	-	1 002	66	5 485	1 321
45-49	906	300	157	92	44	105	90	1 694	691	484	-	807	46	4 668	1 105
50-54	559	172	73	59	33	62	57	1 015	351	296	-	486	40	2 770	626
55-59	307	76	48	25	9	30	15	510	189	169	-	236	12	1 206	275
60-	307	74	26	16	17	34	7	481	143	171	-	192	12	1 031	201
Kaikki	7 405	2 167	1 045	582	375	703	473	12 750	4 830	4 507	1 072	4 752	361	31 225	7 642
								Naisia							
Alle 18	3	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	3	-
18-20	10	1	-	-	1	-	-	12	1	10	3	-	5	17	1
21-24	40	10	3	-	-	2	-	55	11	28	12	5	16	86	11
25-29	72	20	7	3	1	3	-	106	21	45	4	17	36	171	27
30-34	106	31	16	9	3	8	5	178	64	64	-	37	70	392	84
35-39	138	36	23	12	7	19	9	244	85	83	-	90	96	623	142
40-44	144	31	20	13	13	21	13	255	104	60	-	127	93	702	173
45-49	109	26	15	10	9	15	8	192	72	61	-	81	57	520	107
50-54	65	23	15	7	6	7	2	125	49	30	-	61	44	292	66
55-59	35	10	3	2	-	4	2	56	12	10	-	31	20	129	25
60-	41	6	6	3	2	2	1	61	22	20	-	31	15	119	27
Kaikki	763	194	108	59	42	81	40	1 287	441	414	19	480	452	3 054	663

19. Lastensuojelu[1)]

Yleistä

Uuden sosiaalihuollon hallinnosta annetun lain mukaisesti järjestettiin kertomusvuoden alusta alkaen myös Helsingin kaupungin lastensuojelun toiminta hallinnollisesti uuden ohjesäännön pohjalle. Sosiaaliministeriö vahvisti marraskuun 5 p:nä 1951 uuden ohjesäännön, jonka avulla pyrittiin keventämään aikaisempiin kokemuksiin nojautuen lastensuojelun hallintoa siten, että runsaat juoksevat asiat voitaisiin käsitellä joustavasti joko virastossa tai ilmoitusluotoisina päätösvaltaelimissä. Käytännöllisiä tapauksia hoitamaan asetettiin 3-jäsenisiä jaostoja, jotka ryhtyivät käyttämään kukin omalla alallaan lautakunnan päätösvaltaa. Lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset saivat myös uuden ohjesääntönsä. Ne alistettiin hallinnollisesti kahden 3-jäsenisen johtokunnan alaiseksi. Kertomusvuoden kokemusten perusteella todettiin, että uusi hallinto toimi odotusten mukaisesti ja onnistuneesti.

Lastensuojelulautakunta pyrki jatkuvasti kiinnittämään huomiota sijoitustoiminnan kehittämiseen. Sijoitustoiminnan painopiste siirtyi jatkuvasti kaupungin omien laitosten ulkopuolelle yksityiskoteihin ja yksityisiin lastenkoteihin. Omien laitosten paikkaluku pysyi osapuilleen entisenä ja hoidokkiaines jatkuvasti vaikeutui hoidollisesti ja kasvatuksellisesti sen vuoksi, että huostaanotetuista yleensä sijoitettiin perhekoteihin kaikki normaalilapset. Lautakunta kiirehti jo tämän kehityksen vuoksi toimenpidettä, joka merkitsee vastaisuudessa lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten hoito- ja kasvatushenkilöstön osittaista lisäämistä, sen tarkoituksenmukaisempaa ryhmittelyä sekä pätevyysvaatimusten korottamista. Yleensä vanhoihin suojiin perustettujen laitosten kunnostamista muutenkin jatkettiin ja voidaan nyt katsoa sodanaikaisten vaurioiden tässä suhteessa korjaantuneen. Toivolan koulukoti muodostaa kuitenkin poikkeuksen ja lautakuntaa huolestutti vakavasti mainitun laitoksen rakennustöiden jatkuva viivästyminen.

Kertomusvuonna voitiin ryhtyä toteuttamaan aikaisempaa suunnitelmaa, joka koski vastaanottokodin toiminnan tarkoituksenmukaisempaa järjestelyä. Ridasjärvelle perustettu Lemmilän vastaanottokoti avasi mahdollisuudet Sofianlehdon vastaanottokodin järjestelylle siten, että viimemainittu laitos voitiin vapauttaa vaikeimmasta poika-aineksesta. Metsäkummun tarkkailukoti tulee varmaan omalta osaltaan lisäämään lajittelumahdollisuuksia. Sen sijaan ei vieläkään onnistuttu saamaan jälkihuoltoisille laitospaikkoja sen vuoksi, ettei etsiskelyistä huolimatta löydetty tarkoitukseen sopivia tiloja. Jälkihuoltoisten sijoituskysymys jäi edelleen painamaan lastensuojeluviranomaisten mieltä.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Sosiaaliministeriön marraskuun 5 p:nä 1951 vahvistaman Helsingin kaupungin sosiaaliohjesäännön mukaan, jota alettiin noudattaa kertomusvuoden alusta, lastensuojelulautakuntaan kuului puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja 7 muuta jäsentä sekä jaostoissa käsiteltäviä asioita varten tarpeellinen määrä lisäjäseniä, samoin yhtä monta varajäsentä kuin lautakunnassa on jäseniä ja lisäjäseniä. Lisäjäseniä kuului lautakuntaan 4.

Lastensuojelulautakunnan kokoonpano oli näin ollen seuraava:

Puheenjohtaja:
Manninen, S., toimittaja

Varapuheenjohtaja:
Päivänsalo, V.A., teologian tohtori

Muut jäsenet:
Ylppö, A., professori
Bruun, E., ylikirjastonhoitaja
Enne, R., rouva
Suosalmi, M., rouva
Westerlund, V.G., varatuomari
Ikonen, A., arkistonhoitaja
Ruohonen, R., sairaalatyöntekijä

Varajäsenet:
Heiniö, P., ylilääkäri
Mickwitz, A.-M., kirjastoamanuenssi
Lojander, I., rouva
Penttinen, E., varanotaari
Lindberg, P., varatuomari
Välimaa, T., ompelija
Karvinen, A., toimittaja
Oksanen, T.N., opettaja
Lahdensuu, S., lääketieteen tohtori

Lisäjäsenet:
Nuotio, S., sacr.min.kand.
Jyrkänne, A., rouva
Dahl, L., rouva
Saltzman, K., kansakoulunjohtaja

Varalisäjäsenet:
Sinervö, A., lastenlinnan johtaja
Ristimäki, I., rouva
Puhjo, S., rouva
Aminoff, M., rouva

Lautakunnan jäsen R. Enne erosi huhtikuun 23 p:nä ja hänen tilalleen tuli opettaja M. Ohra-aho.

Jaostojen puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseniksi määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet:

Lastenhuoltojaosto:
Päivänsalo, V., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja
Jyrkänne, A.

Suojelukasvatusjaosto:
Westerlund, V.G., puheenjohtaja
Ruohonen, R., varapuheenjohtaja
Nuotio, S.

Äitiysavustus- ja perhelisäjaosto:
Ylppö, A., puheenjohtaja
Suosalmi, M., varapuheenjohtaja
Dahl, L.

Elatusapujaosto:
Ikonen, A., puheenjohtaja
Enne, R., (myöhemmin Ohra-aho, M.) varapuheenjohtaja
Saltzman, K.

Lastenhuoltolaitosten johtokuntien kokoonpano oli seuraava:

Lastenkotien johtokunta:
Päivänsalo, V., puheenjohtaja
Bruun, E., varapuheenjohtaja

Koulukotien johtokunta:
Westerlund, V.G., puheenjohtaja
Suosalmi, M., varapuheenjohtaja

Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toimitusjohtaja A.E. Heiskanen. Hänen varamiehenään oli lastenkotien johtokunnassa lastenhuollontarkastaja M. Törnudd ja koulukotien johtokunnassa nuorisonhuoltaja K. Helasvuo.

Kaupunginhallituksen edustajana kaikissa edellä mainituissa päätösvaltaelimissä oli maisteri V.O. Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten uuden ohjesäännön mukaan lastensuojelulautakunnalle aikaisemmin kuuluneet lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät siirtyivät kertomusvuoden alusta kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 230(edellisenä vuonna 335) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä.

Lastenkotien johtokunta piti 13 ja koulukotien johtokunta 9 kokousta vuoden aikana. Eri jaostojen toimintaa selostetaan tuonnempana asianomaisen toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämä kaupungin kolmen sosiaalialan lautakunnan, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lau-

takunnan ynteinen neuvottelukokous pidettiin joulukuun 18 p:nä kaupunginkellarissa. Läsnä oli 36 henkeä.

Lastensuojelulautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat

Eräiden lastenhuoltolaitosten toimintaa koskevat muutokset. Kaupunginvaltuuston tammikuun 23 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti tapahtuivat kertomusvuonna seuraavat muutokset laitosten toiminnassa: Vastaanottokodin suojelukasvatukselliset pojat siirrettiin helmikuun 19 p:nä Lemmilän vastaanottokotiin, joka alkoi tällöin varsinaisen toimintansa 10-paikkaisena laitoksena. Huhtikuun 19 p:nä siirrettiin Reijolan lastenkodin lapset Vastaanottokotiin, johon täten muodostui 35-paikkainen leikki-ikäisten ja 52-paikkainen kouluikäisten lasten osastot käsittävä Sofianlehdon vastaanotto koti. Siihen liitetään v. 1953 hallinnollisesti myös Sofianlehdon pikkulastenkoti. Huhtikuun 19 p:nä siirtyivät myös ammattioppilaskodin pojat Reijolan päärakennukseen, jonne muodostui 18-paikkainen Reijolan nuorisokoti. Laitoksella oli läheisyydessä myös pieni erillinen oppilasasuntola, joten laitoksen paikkaluku todellisuudessa oli 25. Metsäkummun tarkkailukoti siirtyi oston kautta elokuun 1 p:nä lastensuojelulautakunnan hallintaan. Suurten korjaustöiden vuoksi laitos pääsi aloittamaan toimintansa vasta v. 1953. Kertomusvuoden alusta apulastentarha Aula toimi ensimmäistä vuotta lastensuojelulautakunnan alaisena.

Ryttylän komitean mietintö. Sanotussa laitoksessa edellisenä vuonna sattuneiden kahden oppilaan kuolemantapauksen johdosta tutkimuksia suorittava ja laitoksen olosuhteita yleensä tutkiva komitea sai kertomusvuonna mietintönsä valmiiksi. Mietinnössä esitettiin suoritettavaksi joukko muutoksia ja parannuksia. Asia oli lastensuojelulautakunnan käsiteltävänä toukokuun 16 p:nä. Lautakunta totesi, että tutkimuskomitean työn aikana oli kiinnitetty huomiota sellaisiin epäkohtiin, joita voitiin välittömästi laitoksen toimesta ryhtyä poistamaan. Lautakunta puolestaan päätti asi assa seuraavaa: Ryttylän koulukodin paikkaluku vahvistettiin 64:ksi heinäkuun 1 p:stä alkaen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa pyydettiin tarkistamaan Ryttylän kansakoulun ja apukoulun opetusohjelma siten, että opetuksessa pyritään tehostamaan käytännöllistä puolta kuitenkaan vaikeuttamatta oppilaiden siirtymistä kaupungin muihin kansakouluihin ja päinvastoin. Lastensuojeluviraston selvitettäväksi annettiin virastossa tutkimustyötä suorittavan henkilöstön työnjakoa, tutkimustyön järjestelyä sekä lastenhuoltolaitosten toiminnan valvontaa koskevat kysymykset samoinkuin muutenkin valmisteltavaksi tehtävät esitykset, joihin komitean mietintö nyt tehtyjen päätösten lisäksi antaa aihetta. Mietintöä kaupunginhallitukselle jättäessään lautakunta esitti, että kaupunginhallitus kiirehtisi Ryttylän aseman ja Turkhaudan välisen maantien oikaisemista koulukodin kohdalla; antaisi yleisten töiden lautakunnan tehtäväksi laatia suunnitelman ja kustannusarvion Ryttylän koulukodin oppilasasuntojen jakamisesta, uimarannan kunnostamisesta sekä alueen aitaamisesta; asettaisi terveydenhoito-, lastensuojelu- ja lastentarhainlautakuntien sekä kansakoulujen johtokuntien edustajista kokoonpannun komitean selvittämään lastenpsykiatrien ja psykologien kokonaistarpeen, niiden keskeisen työnjaon ja virkojen hallinnolliset alistussuhteet sekä pyytäisi sosiaaliministeriötä selvittämään kysymyksen maan kaikkien koulukotien yhteistoiminnasta ja niiden oppilasjaottelusta ja järjestämään kursseja, joilla voidaan antaa koulukotien henkilökunnalle ja muille vastaavassa asemassa oleville sellainen laitospedagoginen ja teknillinen pätevyys, mitä valtion kasvatuslaitoksista annetun asetuksen 10 §:n mukaan niiden laitosten virkojen ja toimien haltijoilta vaaditaan.

Lastenpsykiatrien ja psykologien kokonaistarvetta selvittelevä komitea Ryttylän koulukodin olosuhteita tutkineen komitean ehdotuksen ja lastensuojelulautakunnan asiasta antaman lausunnon perusteella kaupunginhallitus päätti asettaa apulaiskaupunginjohtaja P. Railon puheenjohdolla toimivan 6-henkisen komitean tutkimaan asiaa. Lastensuojelulautakunnan edustajaksi komiteaan valittiin lastensuojelun toimitusjohtaja A.E. Heiskanen (11.11. 185 §). Komitea ei saanut työtään valmiiksi kertomusvuoden kuluessa.

Lastenhuoltolaitosten hoitohenkilökunnan ryhmitys, pätevyysvaatimukset ja palkkaus. Lautakunta joutui kertomusvuonna käsittelemään edellä olevaa asiaa koskevan, lastenhuoltolaitoskomitean mietinnön pohjalta laaditun

laajan esityksen. Lautakunta hyväksyi puolestaan ehdotuksen vain pienin perusteluja koskevin muutoksin ja päätti lähettää sen kaupunginhallitukselle harkittavaksi ja edelleen kaupunginvaltuuston käsittelyyn saatettavaksi (6.6. 102 §). Esitys tarkoitti hoito- ja kasvatushenkilöstön pätevyysvaatimusten korottamista lastenhuoltolaitoksissa kautta linjan, sanotun henkilöstön osittaista lisäämistä sekä samalla palkkauksen korottamista. Asiaa ei vielä lopullisesti ratkaistu.

Sofianlehdon vastaanottokodin laajennusohjelma. Asia oli ollut vireillä jo vuodesta 1948. Lautakunta päätti nyt esillä olleista vaihtoehdoista kannattaa sellaista ratkaisua, että vastaanottokodin rakennus kokonaisuudessaan muutetaan henkilökunnan asuntolaksi ja lapsia varten rakennetaan 2 osastoa, nimittäin vastaanotto- ja hallinto-osasto sekä 1-6-vuotiaiden hoito-osasto (9.9. 153 §). Edelliseen tulisivat mm. lääkärin ja psykiatrin vastaanotto, terapiahuone, tarkkailuluokka sekä 24-paikkainen kahteen alaosastoon jakautuva vastaanotto-osasto. Jälkimmäinen käsittäisi kolme 12-paikkaista 1-3-vuotiaiden hoito-osastoa.

Jälkihuoltoisten laitostarve. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kiinteistölautakuntaa kehoitettaisiin hankkimaan lastensuojelulautakunnan käyttöön kiireellisesti kolme nuorisokotitoimintaan soveltuvaa huoneistoa (15.7. 114 §). Niitä ei saatu kertomusvuonna.

Päivystystyö kaupungin lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että asianomaiset johtokunnat saisivat päättää hoidokkien turvallisuuden taikka kasvatuksellisten ja hoidollisten näkökohtien niin vaatiessa suoritettavaksi lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksissa päivystystyötä seuraavasti: 1) kullakin osastolla yksi työaikalain alainen viranhaltija tai työntekijä sellaisena vuorokauden aikana, jolloin osastolla ei ole työvuorossa olevaa hoitajaa tai vastaavaa muuta työntekijää, sekä 2) sunnuntai- ja juhlapäivinä yksi viranhaltija, joka ei ole työaikalain alainen, laitoksen yleisvalvontaa (11.11. 188 §). Asiaa ei vielä ratkaistu.

Sopimus Helsingin Lasten Linnassa varattavista hoitopaikoista. Lautakunta varasi kertomusvuonna em. laitoksesta 10 hoitopaikkaa hoitomaksusta, jossa on otettu huomioon laitoksen kunnossapito- ja käyttökustannukset sekä vahvistetun taksan mukainen varsinainen hoitomaksu. Sopimus koskee hoitopaikkojen varaamista lautakunnan vapaasti käytettäväksi 0-2-vuotiaille ja poikkeustapauksessa sitä vanhemmille, erityishoitoa tarvitseville lapsille ja on voimassa aina vuoden, ellei sitä ennen joulukuun 1 p:ää irtisanota päättyväksi kalenterivuoden päättyessä.

Työhuoltotoimiston hallinnollinen siirto. Sosiaaliohjesäännön mukaan työhuoltotoimisto määrättiin kuulumaan huoltolautakunnan alaisuuteen. Kaupunginvaltuusto siirsi toimiston virat kertomusvuoden alusta lastensuojelun alaisuudesta huoltolautakunnan alaisuuteen. Työhuoltotoimisto jäi kuitenkin toimimaan lastensuojeluviraston huoneistoon melkein kertomusvuoden loppuun, koska sille huoltoviraston yhteyteen varatut huonetilat vapautuivat korjauksen jälkeen vasta joulukuun puolivälissä.

Olympiakisojen aiheuttamat poikkeukselliset lastenhuoltotoimenpiteet. Lähestyvien kisojen johdosta lautakunta päätti esittää kaupunginhallituksen kautta sosiaaliministeriölle ja kaupungin kansakouluviranomaisille erinäisiä varotoimenpiteitä kaupunkiin saapuvien ja täällä jo olevien lasten huollon suhteen (1.4. 57 §). Lautakunta avasi myös väliaikaisen vastaanottoaseman Hyvösen lastenkodin huoneistoon Kotkankatu 14. Varovaisuustoimenpiteet osoittautuivat tarpeettomiksi.

Lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten *henkilökunnan sairaus- ja synnytysloma-anomuksia* käsiteltiin yhteensä 107 (99).

Lausunnot. Lautakunta antoi kertomusvuonna edellä mainittujen esitysten lisäksi kaupunginhallituksen pyynnöstä 18 (10) lausuntoa, joista useimmat koskivat lasten- ja nuorisonhuoltoon anottuja avustusmääräraho-ja.

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaisesti viiteen toimistoon seuraavasti:

1. *Hallinnollinen toimisto,* jonka tehtävänä oli valmistella lastensuo-

jelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston toimitusjohtajana toimi hovioikeuden auskultantti A.E. Heiskanen. Lautakunnan sihteerinä oli sosionomi E. Stenholm.

2. *Lastenhuoltotoimisto,* jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuului lastensuojelulain VI luvun edellyttämä kasvattilasten valvonta, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten hoidon valvonta, nuorten kotiapulaisten valvonta, lisäksi kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston johtajana oli lastenhuollontarkastaja, filosofian maisteri M. Törnudd.

3. *Suojelukasvatustoimiston* tehtävänä oli valmistella suojeluskasvatusjaostolle esitettäviksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, niin myös suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston johtajana oli nuorisonhuoltaja, filosofian maisteri K. Helasvuo.

4. *Elatusaputoimisto,* jonka tehtävänä oli hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten hoidon ja kasvatuksen sekä taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston johtajana oli lastenvalvoja, varatuomari A. Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, varatuomari E. Tynkkynen.

5. *Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto,* joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat samannimiselle jaostolle esiteltäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa pikkulastenhoidon neuvontaa ja äitiyshuoltoa. Toimiston hoitajana toimi rouva S. Hiisivaara-Mörk.

Kassa-, tili- ja perimisasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa oli lastensuojelun palveluksessa 219 sääntöpalkkaisesti sekä 57 tilapäisesti palkattua ja 36 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 312 viranhaltijaa. Vastaavat luvut olivat vuoden päättyessä 242, 30,42 ja 314. Henkilökunnasta oli vuoden alussa 46 sääntöpalkkaista ja 19 tilapäistä ja vuoden päättyessä 62 sääntöpalkkaista, 1 tilapäinen ja 1 työsuhteessa oleva lastensuojeluviraston palveluksessa sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 37 697 kirjelmää (edellisenä vuonna 46 720). Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 333 (1 349), lastenhuoltotoimiston 6 868 (6 555), suojelukasvatustoimiston 5 796 (4 801), elatusaputoimiston 15 420 (17 269) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 8 280 (9 191).

Lastenhuoltolaitokset

Kertomusvuonna olivat kaupungin omistuksessa seuraavat lastenhuoltolaitokset:

Sofianlehdon pikkulastenkoti, jossa eri osastoilla oli yhteensä 100 hoitopaikkaa 0-2 vuoden ikäisille normaalilapsille. Kodin johtajana toimi terveyssisar L. Härmälä apunaan 35 sääntöpalkkaista ja 15 tilapäistä viranhaltijaa.

Sofianlehdon vastaanottokoti. Laitos käsitti 35-paikkaisen leikkiikäisten ja 52-paikkaisen kouluikäisten lasten osaston. Laitoksen johtajana toimi filosofian kandidaatti W. Erko apunaan 37 vakinaista ja 8 tilapäistä viranhaltijaa.

Hyvösen lastenkoti toimi 33-paikkaisena normaalilasten laitoksena Kotkankadun 14-16:ssa. Kodin johtajattarena oli terveyssisar M-L. Kantele apunaan 9 muuta viranhaltijaa.

Malmin lastenkoti oli tarkoitettu normaalilapsia varten ja sen paikkaluku oli 37. Kodin johtajana oli kasvattaja E. Hytönen apunaan 11 sääntöpalkkaista ja 1 tilapäinen viranhaltija sekä 4 muuta työntekijää.

Reijolan nuorisokoti. Laitos toimi 18-paikkaisena jälkihuoltoa kaipaavien poikien hoitokotina. Pojat kävivät laitoksesta käsin työssä ja suorittivat vahvistetun maksun hoidostaan laitokselle. Laitoksen johtajana oli voimistelunopettaja L. Halonen. Lisäksi oli laitoksessa 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Kullatorpan lastenkodissa hitaasti kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaikäisten kehitystasolla olevia lapsia varten oli 25 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola. Lisäksi oli laitoksen palveluksessa 9 sääntöpalkkaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 3 muuta työntekijää.

Nukarin lastenkoti syvemmin vajaamielisiä lapsia varten. Hoitopaikkoja oli laitoksessa 30. Kodin johtajana oli neiti R. Ojalainen apunaan 10 sääntöpalkkaista ja 1 tilapäinen viranhaltija sekä 4 muuta työntekijää.

Apulastentarha Aula. Laitos toimi 55-paikkaisena vajaamielisten lasten päivähoitokotina. Johtajana oli lastentarhanopettaja T. Särkijärvi. Lisäksi oli laitoksessa 8 muuta viranhaltijaa.

Toivolan koulukoti Pakilassa omine maatalouksineen oli tarkoitettu enintään 60 apukouluasteella olevalle turvattomalle lapselle. Laitoksessa toimi suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu. Koulukodin johtajana toimi opettaja V.Ilasmaa. Muuta henkilökuntaa oli 24 sääntöpalkkaista ja 5 tilapäistä viranhaltijaa sekä 2 muuta työntekijää.

Lemmilän vastaanottokoti Ridasjärvellä. Laitos toimi 10-paikkaisena suojelukasvatuksellisten lasten vastaanotto- ja tarkkailukotina. Laitoksessa toimi kansakoulu. Laitoksen v.t. johtajana toimi ylioppilas J. Aalto apunaan opettaja ja 3 tilapäistä viranhaltijaa.

Ryttylän koulukoti omine maatiloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 64 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa kiinnitettiin erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja M.E. Sutinen apunaan 32 sääntöpalkkaista ja 4 tilapäistä viranhaltijaa.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maatiloineen, Lohjan pitäjässä, oli tarkoitettu 26 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistui myös opetukseen, toimi opettaja H. Laaksonen apunaan 8 sääntöpalkkaista ja 1 tilapäinen viranhaltija.

Ent.Bengtsårin koulukodin tila Bromarvin pitäjässä oli kertomusvuonna edelleenkin lautakunnan hallinnassa. Tilalla harjoitettiin maanviljelystä kaupungin laskuun, suoritettiin jatkuvasti viljelysmaiden perusparannuksia ja metsänraivauksia sekä tilalla olevien rakennusten kunnostamistöitä. Tilalla oli myös kertomusvuonna nuorisotyölautakunnan järjestämiä nuorison kesäleirejä.

Metsäkummun tarkkailukoti. Laitos siirtyi elokuun 1 p:nä kaupungin hallintaan, mutta korjaustöiden vuoksi ei päässyt aloittamaan toimintaansa kertomusvuonna. Laitos on tarkoitettu 15 lapsen psykoterapeuttiseksi hoitolaitokseksi.

Lastenhuoltolaitosten toiminta. Sen lisäksi, mitä muualla eri yhteyksissä on esitetty lastenhuoltolaitoksista, mainittakoon, että laitosten välittömästä johdosta vastasi asianomainen laitoksen johtaja. Laitosten yleisvalvonnan suoritti toimitusjohtaja. Kasvatuksellisesta valvonnasta huolehti lastenkotien ja Toivolan koulukodin osalta lastenhuoltontarkastaja ja muitten koulukotien osalta nuorisonhuoltaja.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääkau-

pungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen. Jatko-opetukseen sisältyvillä käytännöllisillä oppiaineilla oli oma, niitä varten laadittu ohjelmansa. Ruotsinkielisiä luokkia ei lautakunnan hallintoon kuuluvissa laitoksissa ollut, sillä verraten harvalukuiset ruotsinkieliset hoidokit voivat vastaanottokodissa asuen käydä kaupungin ruotsinkielistä kansakoulua. Opetuksen tarkastuksesta koulukodeissa huolehti Helsingin kaupungin kansakoulujentarkastaja.

Terveydenhoitotarkastukset laitoksissa hoiti lautakunnan lääkäri, lääketieteen lisensiaatti P. Leisti. Kaupungin lastenpsykiatri teki kertomusvuonna tarkastusmatkoja lautakunnan alaisiin laitoksiin. Lasten terveydentilasta mainittakoon lautakunnan lääkärin kertomuksesta poimittuna seuraavaa:

Viime vuosina ilmennyt yleinen terveydentilan paraneminen jatkui laitoksissa kertomusvuoden aikana. Suurin osa taulukossa mainituista sairaustapauksista oli lievää laatua ja kaikki parantuivat. Erikoisen ilahduttavaa oli se, ettei tuberkuloositapauksia ilmennyt yhtään. Uudet hoidokit kaikki suojarokotettiin. Eri laitosten hygienisessä puolessa ei ilmennyt mitään huomauttamista, lukuunottamatta Toivolan koulukotia, jossa rappeutuneet rakennukset olivat esteenä epäkohtien korjaamiseen. Erikoisesti kiinnitti huomiota Toivolan keittiörakennuksen alkeellisuus. Sitä on pidettävä täysin epätyydyttävänä nykyaikaisen laitoshuollon kannalta.

Ravinnon laatu ja vaatetus olivat hyvät ja lasten keskimääräinen painonnousu normaali.

Sofianlehdossa sattui vain 2 kuolemantapausta, joissa perussyynä oli toisella synnynnäinen heikkous ja toisella synnynnäinen sisäerityshäiriö. Kertomusvuoden aikana suoritettiin kaikissa laitoksissa säännönmukaiset tarkastuskäynnit ja uusille lapsille tulotarkastus. Maaseudulla olevien laitosten kohdalta äkillisissä sairaustapauksissa käytettiin paikallisen lääkärin apua.

Laitosten sairaanhoidollisesta puolesta vastaavat hoitajat suorittivat tehtävänsä hyvin.

Eri sairaustapausten lukumäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

Tautiryhmä	Sofianlehto	Malmi	Hyvönen	Vastaanottokoti	Kullatorppa	Nukari	Lemmilä	Toivola	Toivoniemi	Ryttylä	Yhteensä
Hengityselinkatarrit	168	28	-	31	41	29	1	20	-	18	336
Korvatulehdukset	71	1	-	6	1	-	-	6	-	1	86
Ihottumat	38	5	-	4	-	10	-	2	-	-	59
Ripuli	40	-	-	1	-	3	-	5	-	-	49
Paiseet	24	3	-	3	-	1	2	10	1	1	45
Tapaturmat ja loukkaantumiset	-	7	1	6	-	1	2	11	-	10	38
Tuhkarokko	6	-	-	31	-	-	-	-	-	-	37
Silmätulehdukset	21	1	1	3	-	1	1	-	-	4	32
Angina	18	-	-	1	-	1	1	5	2	-	28
Vesirokko	-	-	-	25	-	-	-	-	-	2	27
Sikotauti	-	5	5	3	-	-	-	-	-	-	13
Vihurirokko	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Suutulehdukset	6	1	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Keuhkokuume	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Yhteensä	395	62	7	114	42	46	7	59	3	36	771

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin vuoden aikana 2453 (2168) lapsia koskevaa ilmoitusta ja virka-apupyyntöä. Tällöin ei ole laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita koskevaa toimintaa selostetaan eri kohdassa. Virka-apupyynnöistä oli 143 (47) holhousasioita ja 95 (80) adoptioasioita sekä 59 muita lasten kotiolojen selvittelyasioita koskevia. Adoptioasioista koski 9 (14) aviolapsia ja muut avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. Oman ryhmänsä muodostivat sosiaaliministeriön lastensuojelutoimistolle annetut 15 (25) lausuntoa, jotka koskivat erinäisten helsinkiläisten luovuttamista ottolapsiksi Ruotsiin ja Tanskaan. Ilmoitukset ja virka-apupyynnöt jakaantuivat ilmoituksen tekijän, ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

Huostaan otetut lapset. Turvattomien lasten huoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 2327 (2222) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa, eli 1685 (1657) lasta oli sijoitettu yksityishoitoon, nimittäin 984 (905) yksityisiin perheisiin ja 701 (752) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 241 (225) eli 10.4 % (10.1 %) ruotsinkielisiä ja 9 (16) eli 0.4 % (0.7 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 806 (790) lasta ja poistettiin 661 (701) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1953 jäi 1666 (1521) lasta.

	0–1 v.		2–6 v.		7–15 v.		Yli 16 v.		Kaikkiaan		
Ilmoituksen tekijä:	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Yht.
Huoltoviranomainen	11	16	51	52	69	53	12	11	143	132	275
Terveydenhoitoviranomainen	35	40	54	32	19	11	–	1	108	84	192
Kouluviranomainen	–	–	3	1	18	11	4	–	25	12	37
Poliisiviranomainen	6	10	11	17	19	9	1	2	37	38	75
Muut viranomaiset	10	10	46	30	47	40	–	2	103	82	185
Lastensuojelujärjestöt	16	19	21	32	9	6	–	–	46	57	103
Lastensuojeluviraston virkailijat	8	8	22	16	10	18	–	2	40	44	84
Vanhemmat	127	135	196	176	83	94	–	–	406	405	811
Yksityiset henkilöt	56	60	153	124	136	137	13	12	358	333	691
Yhteensä	269	298	557	480	410	379	30	30	1266	1187	2453
Ilmoituksen syy:											
Lapsen:											
sairaus	8	18	6	12	13	5	–	2	27	37	64
vajaamielisyys	3	3	20	10	28	31	9	7	60	51	111
mielisairaus	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1	1
muu siel.poikkeav.	–	–	7	4	17	7	–	–	24	11	35
sokeus	1	–	–	–	–	–	–	–	1	–	1
kuurous	–	–	–	–	1	–	–	–	1	–	1
raajärikkoisuus	–	1	–	–	1	–	–	–	1	1	2
koulunkäynnin laiminlyöminen	–	–	–	–	5	4	1	–	6	4	10
Vanhempien:											
kuolema	3	2	4	5	17	12	–	–	24	19	43
sairaus	70	73	93	86	29	23	–	–	192	182	374
mielisairaus	1	1	5	2	1	5	1	–	8	8	16
ansiotyö	13	10	15	8	2	2	–	–	30	20	50
lapsen hoidon laiminlyöminen	21	10	46	46	22	15	–	2	89	73	162
kasvatuskyvyn puute	4	8	25	29	34	23	–	–	63	60	123
lapsen hylkääminen	4	7	8	6	8	6	1	–	21	19	40

huolimattomuus	10	7	27	19	17	5	-	-	54	31	85
juoppous	17	20	51	51	40	48	4	1	112	120	232
vankilassaolo	2	2	4	6	3	3	1	-	10	11	21
lapsen pahoinpitely	6	-	26	15	10	12	2	1	44	28	72
koulunkäynnin estäminen	-	-	-	-	4	2	-	-	4	2	6
työn puute	-	-	-	4	-	1	-	-	-	5	5
asuntovaikeudet	74	92	72	70	34	25	1	1	181	188	369
avio- tai asumusero	5	9	38	24	30	34	-	3	73	70	143
muu syy	27	35	110	83	94	116	10	12	241	246	487
Yhteensä	269	298	557	480	410	379	30	30	1266	1187	2453
Toimenpiteet:											
Varoitus	12	8	22	26	22	22	-	-	56	56	112
Suojeluvalvonta	-	4	5	4	9	4	-	-	14	12	26
Epätäydellinen huostaanotto	11	7	9	11	8	7	-	-	28	25	53
Huostaanotto sopimuksen perusteella hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella	83	96	76	60	51	30	-	-	210	186	396
Lausunnot eri viranomaisille	5	4	5	2	7	8	-	-	17	14	31
Muut toimenpiteet	4	10	44	35	61	43	-	5	109	93	202
Ei toimenpiteitä	135	153	351	305	226	242	29	25	741	725	1466
Huostaanotto vastoin vanhempien tahtoa	18	16	41	36	23	21	1	-	83	73	156
Yhteensä	1	-	4	1	3	2	-	-	8	3	11
	269	298	557	480	410	379	30	30	1266	1187	2453

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 61 (81) lasta, 5105 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 9 lasta, 1594 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 14 (13) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 326 (317), yksityisissä hoitokodeissa 45 (33) lasta.

Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot kaupungin lastenpsykiatrin ja koulupsykologien toimistoista, Malmin kasvatusneuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosastolta, Kulkutautisairaalan psykosomaattiselta osastolta ja Samfundet Folkhälsan'in mentaalihygienisestä neuvolasta.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1]

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1951		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:sen 1953		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.		Poik.	Tytt	Poik.	Tytt.		
Aistiviallisten laitokset	1	-	-	-	1	1	-	1	-	347	347.0
Kaatumatautisten huoltolaitokset	2	2	1	-	5	-	-	2	1	628	125.6
Vajaamielisten laitokset	39	45	10	7	101	3	4	55	53	35 993	356.4
Heikkomielisten lasten lastenkodit	55	21	2	1	79	6	1	53	24	27 915	353,4
Ongelmalasten hoito- ja tarkkailukodit	2	1	1	-	4	2	1	-	-	694	173,5
Sairaalat	5	2	-	-	7	1	1	8	2	2 562	366,0
Tavalliset lastenkodit	84	58	27	18	187	19	15	71	56	49 097	262.6
Yksityisperheet Helsingissä	5	5	-	5	15	1	1	6	6	4 520	301.3
Yksityisperheet muualla	5	18	8	2	33	-	5	18	15	11 670	353,6
Yhteensä	198	152	49	33	432	33	28	214	157	133 426	308.9

1) **Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, niin eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska hänet on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen, ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.**

Kaikista poikkeuksellisista lapsista oli syvemmin vajaamielisiä 180 (157), heikkomielisiä 189 (199) ja muuten poikkeavia 63 (61).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 103 (91) syvemmin vajaamielisiä, 113 (116) heikkomielisiä ja 24 (21) muuten poikkeavia.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin lastenkodeissa v:n 1952 aikana selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Mukarin lastenkoti	Toivolan koulukoti	Hyvösen lastenkoti	Reijolan morsiokoti	Yhteensä
	Osasto									
	A	B	C							
V:sta 1951 hoitoon jääneitä	107	32	38	31	37	32	70	28	32	407
V. 1952 hoitoon otettuja	203	109	75	19	30	18	11	32	7	504
Yhteensä	310	141	113	50	67	50	81	60	39	911
Näistä:										
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:										
yksityishoitoon	38	29	4	-	4	-	1	5	-	81
toiseen lastenkotiin	55	19	18	18	8	17	2	3	-	140
sairaalaan	2	2	-	1	1	-	1	-	-	7
b) Toimiston hoidosta poistettuina luovutettiin:										
vanhempainsa hoitoon	73	50	37	1	13	-	1	14	-	189
toiseen maksuttomaan hoitoon	15	2	8	1	4	-	1	3	-	34
toisen kunnan hoitoon	9	4	2	1	-	-	2	1	-	19
muihin lastenhuoltolaitoksiin	-	-	12	-	-	-	-	1	-	13
kuoli	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2
poistettiin muista syistä	-	-	1	1	-	-	-	-	17	19
Poistettuja yhteensä	194	106	82	23	30	17	8	27	17	504
V:een 1953 jääneitä	116	35	31	27	37	33	73	33	22	407

Yksityishoitoon sijoitetut lapset. Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1952 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 4 lapseen, Helsinkiin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuun 5 lapseen, Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettuun 7 lapseen ja maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuun 9 lapseen nähden.

	Yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perheisiin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1951 hoitoon jääneitä	225	126	226	446	1 023
V.1952 hoitoon otettuja	273	77	95	217	662
Yhteensä	498	203	321	663	1 685
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	7	4	5	8	24
siirrettiin kunnan lastenkotiin	9	20	8	9	46
siirrettiin yksityisiin lastenkoteihin	44	11	6	7	68
siirrettiin sairaalaan	9	-	-	2	11
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuoltoosastolle	-	-	-	-	-
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	1	-	-	-	1
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	162	21	24	40	247
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	5	1	1	5	12
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	-	-	-	-	-
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	19	11	12	14	56
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	8	4	18	28	58
poistettiin muista syistä	1	-	-	-	1
kuoli	5	-	-	2	7
Poistettuja yhteensä	270	72	74	115	531
V:een 1953 jääneitä	228	131	247	548	1 154

Nurmijärven Yhteiskoulun koulukodista poistettiin 1 tyttö, 152 päivää.

Yksityishoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret, kun taas maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen suoritti kertomusvuoden aikana tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset saivat käydä kansakoulua, joista vierailla kunnille menevät koulumaksut lautakunta suorit-

ti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta valmisti 23:lle (30) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 991 093 mk (807 810), josta saatiin sosiaaliministeriöltä 337 200 (243 323) mk:n korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 446 (368). Näistä erosi 115 (151) ja uusia sijoitettiin 217 (229), joten vuoden päättyessä maaseudulle sijoitettujen lukumäärä oli 548 (446).

Palkattuja asiamiehiä lautakunnalla oli Helsingin maalaiskunnassa, Espoossa, Kirkkonummella, Vihdissä, Tuusulassa, Lohjalla, Nurmijärvellä, Sipoossa, Hyvinkäällä, Mäntsälässä, Nummella, Somerolla, Nurmossa, Jokioisissa, Kiikalassa ja Pusulassa.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 300 mk:sta alkaen kuukaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat lapset - lukumäärältään 1685 - aikaisemmin mainitut koulukustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 76 979 833 mk (55 920 339) eli keskimäärin 45 685 mk vuodessa kutakin lasta kohden lukuunottamatta sitä osuutta, joka saatiin maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 21 (46) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 6 (44) lasta ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 36 (19) lasta, joten v:een 1953 jäi 51 (21) valvottavaa.

Aviottomien lasten valvonta. Aviottomien lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi turvattomien lasten huoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 3706 (3694) aviotonta lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. mukaisesti selviää taulukko-osastosta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tuli lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueillaan olevien kasvattilasten eli sellaisten lasten hoitoa ja kasvatusta, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä olivat jättäneet vieraan henkilön tai jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojelulautakunnan valvonnan alaisina oli kertomusvuonna yhteensä 530 (415) kasvattilasta, joista poikia 249 (202) ja tyttöjä 281 (213). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 210 (130) ja aviolapsia 320 (285).

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkihuolto. Yksityisiin hoitokoteihin sijoitetut lapset eivät yleensä ole kaivanneet jälkivalvontaa, koska asianomaiset kasvattajat huolehtivat hyvin heistä. Jotkut maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset, laitoksissa hoidetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 9 (10) lasta. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 10 lasta ja poistettiin 11, joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 9 (8). Toivolan koulukodin entisiä hoidokkeja valvottiin laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 4 nuorta kotiapulaista ja poistettiin luetteloista 17. Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 19 (29), joten v:lle 1953 siirtyi 6 (19) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen varattomienkin perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi rautatielippuja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja aivan pienten lasten saattajille. Näin jaettiin lippuja kaikkiaan 429 (395), joista 276 (262) lapsille ja 153 (133) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat

ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, vanhempien avustuksella maksuttomia tai maksullisia kesäkoteja 362 (288), jolloin lastenhuoltojaosto tarpeen mukaan välitti hoitomaksut. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhyempiaikaista. Ennen lasten maalle lähettämistä toimitettiin terveystarkastus. Useimmat lapset tutki lautakunnan lääkäri joko lastensuojeluvirastossa tai omalla vastaanotollaan.

Kustannukset edellä mainituista matkalipuista nousivat 415 460 (280 485) mk:aan.

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 15 (16) kokousta. Käsiteltyjen asioiden lukumäärä oli 1531 (1581).

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 1054 (842), jotka ilmoitusten tekijäin, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v.		16 - 17 v.		Kaikkiaan		
	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Poik.	Tytt.	Yht.
Ilmoituksen tekijä							
Kouluviranomainen	68	26	3	3	71	29	100
Poliisi- ja oikeusviranomainen	408	39	195	91	603	130	733
Huoltoviranomainen	5	7	2	6	7	13	20
Lastensuojeluviranomainen	27	2	3	8	30	10	40
Yksityinen henkilö	74	32	30	25	104	57	161
V.1952 saapuneita ilmoituksia yhteensä	582	106	233	133	815	239	1 054
Ilmoituksen syy							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	-	-	-	-	-	-	-
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	61	21	3	3	64	24	88
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	380	29	8	2	388	31	419
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	-	-	3	1	3	1	4
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	18	4	43	12	61	16	77
Ehdollinen tuomio	10	-	27	14	37	14	51
Irtolaistapainen elämä	55	31	38	84	93	115	208
Tavattu juopuneena	11	-	93	4	104	4	108
Muu syy	47	21	18	13	65	34	99
V.1952 saapuneita ilmoituksia yhteensä	582	106	233	133	815	239	1 054
V:sta 1951 jäljellä olevia ilmoituksia	114	15	27	8	141	23	164
Kaikkiaan	696	121	260	141	956	262	1 218
Toimenpiteet							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	222	26	75	13	297	39	336
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta	7	-	-	-	7	-	7
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
Toimitettu kotikuntaansa	13	1	15	9	28	10	38
Toimitettu lääkärinhoitoon	1	1	1	1	2	2	4
Muu toimenpide	1	-	2	-	3	-	3
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	66	22	16	13	82	35	117
Lsl. 9 § 1 mom.	2	1	-	-	2	1	3
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, sopimuksen nojalla	41	12	6	18	47	30	77
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	11	1	1	1	12	2	14
Nuorisonhuoltajan toimenpide tai ei mitään toimenpidettä	198	34	106	61	304	95	399
V.1952 käsiteltyjä ilmoituksia yhteensä	562	98	222	116	784	214	998
V:een 1953 jääneitä ilmoituksia	134	23	38	25	172	48	220
Kaikkiaan	696	121	260	141	956	262	1 218

Ilmoitukset koskivat 890 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16-vuotiaita poikia oli 482 ja tyttöjä 95 sekä 16-17 vuotiaita poikia 198 ja tyttöjä 115.

Tutkimuksen yhteydessä pyydettiin psykiatrilääkärin lausuntoja kaupungin lastenpsykiatrin toimistosta, kansakoulujen kasvatusneuvolasta, Samfundet Folkhälsan i svenska Finland-nimisen järjestön mentaalihygienisestä neuvolasta, Kivelän sairaalan hermo- ja mielitautiosaston lääkäriltä ja Aurora-sairaalan psykosomaattiselta osastolta, minkä lisäksi eräitä hoidokkeja ohjattiin psykiatrilääkärin yksityisvastaanotolle. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin niinikään lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän koulukodissa.

Lastenhuoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin lastenhuoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	L a p s i a					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1951	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1953	Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
Lemmilän vastaanottokoti	-	45	45	35	10	2 769	61.5
Ryttylän koulukoti	48	35	83	32	51	19 166	230.9
Toivoniemen koulukoti	12	20	32	15	17	5 007	156.5
Sofianlehto C	18	30	48	48	-	1 734	36.1
Reijolan nuorisokoti	2	-	2	2	-	216	108.o
Yhteensä	1) 80	1) 130	1) 210	132	78	28 892	137.6

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta:

	Suojeluvalvonnassa		Laitoshuollon jälkivalvonnassa tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastens. viranomainen	Yksityinen henkilö	Lastens. viranomainen	Yksityinen henkilö	Poik.	Tytt.	Yht.
Jäljellä v:sta 1951	209	19	79	3	227	83	310
V.1952 valvontaan tulleita	102	22	13	9	113	33	146
Yhteensä	311	41	92	12	340	116	456
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	21	1	11	1	14	20	34
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	23	5	14	1	33	10	43
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin jälleen lastenhuoltolaitokseen	33	4	9	-	35	11	46
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	6	-	-	-	4	2	6
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto-osaston huollettavaksi	4	4	1	-	6	3	9
V:een 1953 jääneitä	224	27	57	10	248	70	318
Yhteensä	311	41	92	12	340	116	456

1) Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 240 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 110 poikaa ja 24 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 85 poikaa ja 21 tyttöä. Huoltopäiviä oli 46845.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 20 lasta yhteensä 1606 päivää; 7 poikaa ja 1 tyttö oli sitäpaitsi ollut jossain muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 1 poika ja 2 tyttöä.

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 107 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa varten oli suojelukasvatustoimistossa edelleen sosiaaliministeriön palkkaama naispuolinen työntekijä. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat.

Alaikäiset lainrikkojat. Suojelukasvatustoimiston puolesta hoiti nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät Vankeusyhdistyksen ylläpitämä nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle'15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15 vaan ei 18 vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojelulain määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja.

Useat yksityiset kansalaiset toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien tai siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 700 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Tilapäisiä avustuksia myönnettiin harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	304	11	315
16 - 17- -"-	189	38	227
18 - 20- -"-	263	54	317
Yhteensä	756	103	859

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin v. 1952 irtolaistapaisen elämän takia 82 alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 35 ja tyttöjä 47. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 89, joista 38 poikia ja 51 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 104, joista 100 poikia ja 4 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 95 eri henkilöä, joista 91 poikia ja 4 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15-vuotiaana rikoksensa tehneet sekä ne 15-17-vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15-17-vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, osan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteiden varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoi-

miston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuunottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennenkuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 16 kokousta.

Elatusaputoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen, kun sensijaan äitien opastaminen lasten hoidossa, lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen tapahtuivat lastenhuollontarkastajan ja lastenhuoltotoimiston toimesta.

Lokakuun 1 p:stä 1948 alkaen liitettiin lastenvalvojan valvontaan ja hoitoon asumus- ja avioerolapset elokuun 20 p:nä 1948 lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain perusteella. Kertomusvuonna hankittiin lastenvalvojan toimesta erinäisiä sopimuksia edellämainitun lain piiriin kuuluvissa tapauksissa ja 148 tapauksessa oikeuden päätös lasten elatuksesta, mutta pääasiallisin toiminta kohdistui kuitenkin elatusapujen perimiseen eri tavoin, viimekädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen maksamaan työllään lastensa elatusta. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle asumus- ja avioerolasten kohdalta 325 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten kohdalta 104 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin edellisten osalta 215 ja jälkimmäisten osalta 68 tapauksessa. Aviolasten elatusavun maksamisen laiminlyöjiä oli lastenvalvojan luetteloissa kertomusvuoden lopussa 1776.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1951 jäljellä olevia	3113	Luettelosta poistettuja	571
Uusia hoidokkeja	593	V:een 1953 jääneitä	3135

Seuraavat yhdistelmät valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	2697	1364
Leskiä ja laillisesti eronneita	348	242
Naineita	69	716
Tietoja puuttuu	21	813
Yhteensä	3135	3135

Ikä, vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
-15	4	-
16-19	308	101
20-24	1002	615
25-29	827	620
30-34	541	427
35-39	338	306
40-49	100	264
50-	-	80
Tietoja puuttuu	15	722
Yhteensä	3135	3135

Ammatti:		
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	69	210
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	30	120
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	213	152
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	580	256
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	892	923
Muita työntekijöitä	189	375
Merimiehiä ja kalastajia	2	105

Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	125	224
Yksityisiä palvelijoita	646	1
Muun elinkeinon harjoittajia	35	6
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	354	763
Yhteensä	3135	3135

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa valvoivat lastenhuoltotoimiston huoltotarkastajat ja lastenhoidonneuvolain hoitajat käyden tarkastamassa nuorempien lasten hoitopaikkoja kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään neljä kertaa vuodessa. Tällöin seurattiin lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä annettiin äideille ohjeita lasten järkiperäisessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lasten katsottiin olevan sairaanhoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Huoltotarkastajien ja lastenhoidonneuvolain hoitajien tiedonantojen mukaan lasten hoito-olot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai	%
Hyvän hoidon	78.5	Hyvän hoidon	82.5
Suhteellisen hyvän hoidon	20.6	Suhteellisen hyvän hoidon	16.7
Epätyydyttävän hoidon	0.9	Epätyydyttävän hoidon	0.8
Äidin koti oli:		**Kasvatusäidin koti oli:**	
Hyvässä kunnossa	64.6	Hyvässä kunnossa	72.7
Suhteellisen hyvässä kunnossa	32.o	Suhteellisen hyvässä kunnossa	23.4
Epätyydyttävässä kunnossa	3.4	Epätyydyttävässä kunnossa	3.9

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli v:n 1952 aikana 28, joista kuollessaan 25 oli sairaalassa, 2 lastenkodissa ja 1 lapsen kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuoleman syy:

Aivoverenvuoto	1	Suolitulehdus	1
Aivo- ja munuaishäiriö	1	Synnytyksen yhteydessä	6
Epämuodostunut	1	Vatsasyöpä	1
Keskosia	7	Yleinen verenmyrkytys	1
Keuhkokuume	7	Tuntematon	1
Keuhkopöhö	1	Yhteensä	28

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianomaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määristä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste, sitten kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 207 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten koroituksia 20.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 12 ja uusia haasteita otettiin 174. Koska näistä 26 tapauksessa ei vastaajaa saatu laillisesti haastetuksi ja kun 14 juttua sovittiin sekä 19 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 127 elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 95, hävittiin 26 riittämättömien todistusten vuoksi ja 6 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä toistaiseksi luovuttava joko siksi, että lapsen äiti kieltäytyi antamasta selvitykseen tarpeellista lisätietoa tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaik-

kiaan esiinnyttiin oikeudessa avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten elatusapuasioissa 357 ja aviolapsia koskevassa asiassa 148 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muillekin huoltoviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 442.

Ottolapsiksi hyviin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin asianomaisten äitien suostumuksella 89 avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Lastensuojelulautakunnan elatusapujaosto piti kertomusvuonna 16 kokousta.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

T u l o t

Siirto v:sta 1951	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 223 609
Valvottujen säästötilien saldo	233 609	8 360 823	8 594 432
Helsinkiläisille lapsille perityt elatusmaksut	38 723 254	28 351 802	67 075 056
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	1 083 313	6 207 225	7 290 538
Yksityisiltä perityt tilap. avustusten korvaukset			7 000
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	248 685	397 465	646 150
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	306 179	511 323	817 502
Kaupungin suorittama tilap. avustuksen korvaus			8 750
Korkotuloja joulukuun 31 p:nä 1952	15 618	446 975	462 593
Lastenvalvojan säästötili ja postisiirtotili			56 055
		Yhteensä	86 181 685

M e n o t

	Aviolasten puolesta, mk	Aviottomien lasten puolesta, mk	Yhteensä, mk
Helsinkiläisille äideille suoritetut lastenhoitokorvaukset	38 282 144	28 000 798	66 282 942
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	1 083 313	6 207 225	7 290 538
Myönnetyt tilapäiset raha-avustukset			15 750
Oikeuskuluihin käytetty	554 864	908 788	1 463 652
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästötilin ja postisiirtotilin korko			56 055
Siirto v:een 1953:			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo			1 333 842
Valvottujen säästötilien saldo ...	488 150	9 250 756	9 738 906
		Yhteensä	86 181 685

Lastenvalvojan oikeuskuluihin ja kansliamenoihin sekä aviottomien lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli varattu lautakunnan menoarvioon 800 000 mk:n suuruinen määräraha, mutta tarvittiin tähän 873 292 mk.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden aikana käsiteltiin yhteensä 6 064 (edellisenä vuonna 5 822) äitiysavustusanomusta. Niistä hyväksyttiin 5 879 (5 689) ja hylättiin 185 (133). Äitiysavustuksen määrä oli 4 500 mk syntynyttä lasta kohden ja myönnettiin se kaikille, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita tai jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin.

Anomuksia ottivat vastaan lastensuojeluviraston lisäksi äitiysneuvolat. Lastensuojeluvirastoon jätettiin 2 106 (2 128) ja neuvoloihin 3 958 (3 694) anomusta.

Äitiysavustuksen hakijoista oli 5 651 (5 406) naimisissa olevaa ja 413 (416) naimatonta. 79 (69) anojaa synnytti kaksoset.

Vuoden 1952 loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 29 174 400 (25 596 400) mk. Luontoisavustuksia ennettiin 14 913 900 mk:n (11 432 300) arvosta. Luontoisavustukset olivat 3 300 ja 4 500 mk:n hintaisia lastenvaatteita ja -hoitovälineitä sisältäviä pakkauksia. Luontoisavustus oli ensi kerran äitiysavustuksen historiassa kohonnut yhtä suureksi kuin raha-avustuskin ja uusi järjestely edellytti äitiysavustuksen toimeenpanoasetuksen muuttamisen. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Perhelisät. Vuoden aikana käsiteltiin kaikkiaan 1 904 (1 890) perhelisähakemusta, joista 24 oli kokouksessa kahteen kertaan. Hakijoista oli 461 (462) leskeä ja 124 (115) työkyvytöntä, joille perhelisä myönnettiin jo toisesta lapsesta lähtien. Hakemuksista hylättiin 97 (61), joista 66 (41) tapauksessa veroäyrien määrä huomattavasti ylitti ylimmän sallitun rajan ja 31 (20) tapauksessa hylättiin hakemukset muista syistä. Verotettavan tulon raja oli v. 1952 toimitetun taksoituksen perusteella IV kalleusryhmässä 2-lapsisella perheellä 2 500, 3-lapsisella 3 000, 4-lapsisella 3 700, 5-lapsisella 4 440, 6-lapsisella 5 180 äyriä jne. Perhelisää saaneilla 1 783 perheellä (1 792) oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 091 (7 100), joista 6 943 (6 945) alle 16-vuotiasta ja 147 (153) sellaista 16 vuotta täyttänyttä, mutta alle 20-vuotiasta, jotka huomioitiin perhelisää myönnettäessä sen takia, että he jatkoivat koulunkäyntiään tai opintojaan sekä 1 (2) sellainen 16 vuotta täyttänyt lapsi, joka huomioitiin työkyvyttömyyden takia.

Perhelisää saaneista perheistä oli 261 (264) sellaisia, joille lautakunta myönsi perhelisän harkinnan perusteella, vaikka maksuunpantujen veroäyrien määrä ylitti valtioneuvoston vahvistaman enimmäismäärän. Perhelisän määrä oli edelleenkin 4 000 mk perhelisään oikeutettua lasta kohden.

Lapsiluvun perusteella jakaantuivat perhelisäperheet seuraavasti:

Lasta perhettä kohden	Perheitä	Lasta perhettä kohden	Perheitä
2	340 (340)	6	117 (120)
3	144 (141)	7	49 (43)
4	771 (808)	8	10 (10)
5	350 (327)	9	- (1)
		10	2 (2)
		Yhteensä	1 783 (1 792)

Perhelisää saaneista oli 1 198 (1 215) varsinaista suurperhettä, 461 (462) leskien ja 124 (115) työkyvyttömien perhettä.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	277	(237)	Työnjohtoasemassa olevia	36	(38)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym.yrittäjiä	76	(57)	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	713	(787)
Liike- ja varastoapulaisia	138	(150)	Muita työntekijöitä	279	(266)
Autonkuljettajia	75	(90)	Leskiä, työkyvyttömiä ja muita ilman ammattia...	189	(167)
			Yhteensä	1 783	(1 792)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisämäärästä 11 154 000 mk:sta (11 128 860) jaettiin suurille perheille 7 287 000 (7 365 860), leskiperheille 2 747 000 (2 705 000) ja työkyvyttömien perheille 1 120 000(1 058 000) mk. Perhelisän saajat hankkivat itse suurimman osan haluamiaan tarvikkeita esittäen niistä hyväksyttävän tilityksen perhelisätoimistoon. Kaupungin työtuvan välityksellä saatiin huomattava määrä vuodevaatteita ja pyyhkeliina- ja lakanakangasta ja Väestöliitto välitti huonekaluja ja vuoteita. Oy. Hetekasta saatiin rautasänkyjä 10 prosentin alennuksella.

Perhelisävaroista käytettiin asuinrakennusten kunnostamiseen 301 500 mk (274 250), sänkyihin ja vuodevaatteisiin 5 721 300 mk (5 021 906), huonekaluihin 503 150 mk (301 840), vaatetukseen 4 166 300 mk (5 118 214), viljelysten edistämiseen 4 000 mk (28 500), astioihin ja taloustarvikkeisiin 386 900 mk (332 400) ja muihin luontoissuorituksiin 70 850 mk (51 750).

Perhelisän hakijoitten luo tehtiin vuoden kuluessa 3 447 (4 316) kotikäyntiä, joilla tarkkailijat tutustuivat perheitten taloudellisiin ja terveydellisiin olosuhteisiin ja neuvottelivat perhelisän tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Kokoukset. Äitiysavustus- ja perhelisäjaosto piti vuoden aikana 23 kokousta.

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 1 743 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 906 lasta (edellisenä vuonna 870), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 2 649 (2 547) lasta. Näistä oli 2 313 turvatonta ja 322 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 14 lasta osan vuodesta turvattomien lasten huoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 1 656 eli 62.5 % ja aviottomia 993 eli 37.5 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 60.7 ja 39.3 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 75.6 ja 24.4. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 147:llä eli 69.3 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 416:lla eli 25.1 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 93 eli 5.6 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 493:lla eli 49.7 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 452:lla eli 45.5 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 48:lla eli 4.8 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 061 eli 79.5 % niistä, joiden syntämäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 42 ja muualla Uudenmaan läänissä 65, joten

muualla syntyneitä oli ainoastaan 423 eli 16.3 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus oli 2 029:llä eli 76.6 %:lla Helsingissä, 15:lla kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 33:lla muualla Uudenmaan läänissä. Vain 147:llä oli kotipaikkaoikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 191 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ym. ammattityöntekijäin lapsia 1 132 eli 42.7 %, muiden työntekijäin 420 eli 15.9 %, palvelijoiden 234 eli 8.8 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 177 eli 6.7 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 353 eli 13.3 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 103 eli 3.9 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 558:ssa eli 21.1 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 229 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 329 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sensijaan 2 067:ssä eli 78.0 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 333 eli 12.6 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 286:lta eli 10.8 %:lta oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 233 lasta eli 8.8 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 470 lapsen, 17.7 %:n, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 166 tapauksessa, 6.3 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2 337:llä eli 88.2 %:lla suomi, 288:lla eli 10.9 %:lla ruotsi ja 24:llä eli 0.9 %:lla jokin muu kieli.

Muussa suhteessa viitataan kertomuksen liitteenä olevaan tilastoosaan.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 061 eli

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan

Lastensuojelutyön rahoitus

Menot. Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat v. 1952 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 343 081 805 mk jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk
Lastensuojelulautakunta	32 174 212
Lastenkodit	69 077 123
Sofianlehdon vastaanottokoti	28 669 904
Toivolan koulukoti (oppilaskoti)	19 342 079
Reijolan nuorisokoti	4 137 881
Koulukodit	32 294 590
Varaus Nukarin lastenkodin ja Toivolan koulukodin uudisrakennusten kaluston hankintaa varten vuonna 1953	9 700 000
Apulastentarha Aula	3 721 945
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus	76 979 833
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoitus valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	5 447 300
Palkkiot suojelukasvatusosaston ohjauksen alaisille yksityisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	366 600
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito ...	5 992 178

Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja -opetus	4 927 332
Lasten kesävirkistys	4 338 163
Lastenvalvojan käyttövarat	873 292
Lasten hampaiden hoito	61 540
Matkakulut	528 891
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot sekä alaikäisten lähettäminen kotikuntiinsa	204 044
Lastenhuoltolaitosten maatilat	21 164 823
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	11 640 000
Kaupungin ja yksityisten yhdistysten lastensuojelutyöhön kaupunginhallituksen päätöksellä myönnetyt varat	11 440 075
Yhteensä	343 081 805

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjauskustannuksia seuraavat määrät:

	Mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	1 595 481
Kullatorpan lastenkoti	850 679
Malmin lastenkoti	592 187
Nukarin lastenkoti	737 972
Hyvösen lastenkoti	1 442 242
Sofianlehdon vastaanottokoti	2 504 902
Reijolan nuorisokoti	1 109 326
Toivolan koulukoti	2 750 040
Ryttylän koulukoti	2 142 920
Toivoniemen koulukoti	1 189 746
Yhteensä	14 915 495

Tulot. Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot nousivat kertomusvuonna 119 378 844 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Mk	Mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		
Valtiolta	16 151 148	
Vierailta kunnilta	10 072 663	
Yksityisiltä korvausvelvollisilta	38 394 487	64 618 298
Huoltolaitosten valtionapu		23 961 886
Huoltolaitosten oppilastöistä saadut tulot		893 766
Maatilojen tilittämät tulot	Mk	
Ryttylän tila	8 852 965	
Toivoniemen tila	3 620 515	
Toivolan tila	4 652 526	
Bengtsårin tila	981 572	18 107 578
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		9 347 131
Reijolan nuorisokodin hoidokkien suorittama korvaus		1 450 185
Gustav Valfrid Hyvösen rahaston tuotto		1 000 000
Yhteensä		119 378 844

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta 357 997 300 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittavaksi nettomenoksi 238 618 456 mk eli 49 265 322 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Huoltolaitosten tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa otettiin huomioon myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilinpäätös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maatiloille suorittamat vuosivuokrat, Toivoniemessä 526 488 mk, Ryttylässä 3 748 432 mk ja Toivolassa 790 988 mk eli yhteensä 5 065 908 mk, joista kahden ensiksi mainitun laitoksen tuloihin sisältyi valtionapu, siirrettiin kaupungin kassaan kaupungin näihin laitoksiin sijoittamien pääomien korkohyvityksiksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja maatalousrakennusten kuoletusten jälkeen maatilojen tilinpäätös osoitti tappiota Toivoniemen kohdalla 821 804 mk, Ryttylän kohdalla 57 512 mk ja Toivolan kohdalla 879 585 mk eli yhteensä 1 758 901 mk.

Eri laitosten nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuna nousivat v. 1952 seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	34 843 917	841	307 945
Kullatorpan lastenkoti	7 260 247	613	224 336
Malmin "	6 973 888	571	208 840
Nukarin "	8 297 577	745	272 491
Hyvösen "	6 693 144	654	239 507
Sofianlehdon vastaanottokoti	26 834 715	1 129	413 188
Reijolan nuorisokoti	4 001 069	456	166 995
Toivolan koulukoti	18 373 915	700	256 185
Ryttylän "	24 358 672	1 218	445 942
Toivoniemen "	4 826 764	912	333 825
Apulastentarha Aula	3 694 083	400	146 466
Lemmilän vastaanottokoti ...	4 623 866	1 683	615 843
Yhteensä	150 781 857	824	301 719

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Menoerä	Lastenkodit									Koulukodit			
	Sofianlehto	Kullatorppa	Malmi	Nukari	Hyvönen	Apulastentarha Aula	Sofianlehdon vastaanottokoti	Lemmilän vastaanottokoti	Reijolan nuorisokoti	Toivola	Ryttylä	Toivoniemi	Kaikkiaan
	Markkaa												
Palkkaukset ...	497	394	352	437	316	315	654	909	164	417	601	430	466
Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	141	59	64	103	126	53	228	107	100	93	334	167	147
Ruokinta.....	98	70	53	67	91	25	103	184	125	96	101	87	90
Vaatetus, kalusto ja pesu ...	77	76	85	100	92	4	107	300	49	68	135	139	89
Muut menot	28	13	16	37	29	4	37	183	19	26	48	88	32
Yhteensä	841	613	571	744	654	400	1 129	1 683	456	700	1 218	912	824

Hintatason jatkuneesta noususta ja erinäisistä muistakin syistä johtuen kohosivat lastenhoitokustannukset edelliseen vuoteen verraten kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 155 mk kutakin hoitopäivää kohden.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 11 640 000 mk. Tästä saivat *Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osasto* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 410 000 mk; *Suomen Lastenhoitoyhdistys* äitikodin tukemiseksi 260 000 mk; *Helsingin Kaupunkiläheys* Kilon lastenkodin tukemiseksi 325 000 mk; *Pelastusarmeija* lastenkotiensa tukemiseksi 130 000 mk; *Helsingin Ensi-Koti* äiti- ja lapsikodin tukemiseksi 550 000 mk; *Aula Työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin tukemiseksi 455 000 mk; *Helsingin Poikakotiyhdistys* poikakodin tukemiseksi 180 000 mk; *Leppävaaran pientenlastenkoti* (Hilja Kivimäki) lastenkodin tukemiseksi 80 000 mk; *Hemsysterskolan å Hindhår gård* lastenkodin tukemiseksi 50 000 mk; *Vankeusyhdistys* 500 000 mk ja *Helsingin Diakonissalaitos* korvauksena 10 lisäpaikan varaamisesta lastensuojelulautakunnan tarpeisiin Rinnekoti-nimisestä vajaamielishoitolasta 8 700 000 mk.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana seuraavat avustukset, yhteensä 11 440 075 mk: tasasuuntaajan hankkimista varten Ryttylän koulukodin elokuvakoneeseen 86 000 mk; Lemmilän vastaanottokodin v:n 1952 menoja varten 2 885 466 mk; Suomen Lastenhoitoyhdistyksen ruotsinkielisten lasten vastaanotto-osastosta suoritettavaa vuokraa varten 684 000 mk; sekä v:tta 1951 varten 171 000 mk; Ryttylän maatilan uusien kasvihuoneiden lämmittämistä varten 100 000 mk; Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Metsäkummun tarkkailukodin v:n 1951 tappion peittämiseen 697 000 mk; lastenhuoltolaitoksiin toimitettujen raitiotievaunujen kuljetuskustannusten suorittamista varten 93 583 mk; Helsingin Diakonissalaitokselle avustuksena laitoksen ylläpitämän Pitäjänmäen lastenkodin v:n 1951 tappion peittämiseen 4 600 000 mk; kaluston hankkimista varten Metsäkummun tarkkailukotiin 934 635 mk; talonmiehen palkkaamista varten Metsäkummun tarkkailukotiin 117 500 mk; Kullatorpan lastenkodin jännitteen korotuksesta aiheutuneiden töiden maksamista varten 128 570 mk; Malmin lastenkodin juurikasvikellarin kattamista varten 260 394 mk; Sofianlehdon ja Vastaanottokodin paloturvallisuustöitä varten 181 927 mk ja lisävuokraksi Suomen Lastenhoitoyhdistykselle sen kaupungilta saaman lainan v:n 1952 kuoletuserän suorittamiseen 500 000 mk.

Näiden avustusten lisäksi kaupunginhallitus jakoi lautakunnan tilien ulkopuolella yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemiseen varatusta määrärahasta lastensuojelutarkoituksiin yhteensä 530 000 mk. Näistä varoista saivat avustusta *Leppävaaran Pientenlastenkoti*, omistaja Hilja Kivimäki, 80 000 mk; *Helsingin Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys* 50 000 mk ja *Samfundet Folkhälsan i svenska Finland* 400 000 mk. Lasten kesävirkistystoimintaa varten kaupunginhallitus myönsi kertomusvuonna 37 eri yhdistykselle yhteensä 6 152 000 mk.

Kaupungin avustusta saaneiden yksityisten lastenhuoltoyhdistysten toiminnan valvominen oli lähinnä lastenhuollontarkastajan ja lastenhuoltotoimiston tehtävänä.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat joulukuun 31 p:nä 1952 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	2 930
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	10 820
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	18 571
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	11 582
L.A. Crönholmin orpolasten rahasto	10 450	2 093
M. Kotschackin lastenvaatetusrahasto	83 300	2 912
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	5 451
Yhteensä	289 250	54 359

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustusta, yhteensä 65 176 mk.

20. Oikeusaputoimisto

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 9 p:nä oikeusapulautakuntaan puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. Nyberghin ja jäseniksi lakitieteen lisensiaatti, varatuomari A. Aaltosen, varatuomari H. Sipilän, valtiotieteen kandidaatti E. Aleniuksen ja lainopin kandidaatti L. Sauraman. Varapuheenjohtajakseen oikeusapulautakunta valitsi lakitieteen lisensiaatti, varatuomari A. Aaltosen. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusapulautakunnassa oli pankinjohtaja E. Harkia.

Oikeusavustajana kertomusvuonna oli edelleen varatuomari Y. Hämesalo, apulaisoikeusavustajana varatuomari S. Korpela ja toimistoapulaisena rouva S. Lindegren. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari M. Eklund ja hovioikeuden auskultantti M. Hämesalo sekä neiti L. Kontkanen. Siivoojana oli rouva M.M. Lentämäki.

Oikeusapulautakunnalla oli vuoden kuluessa kolme kokousta. Niissä käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusaputoimiston menot olivat v. 1951 2 050 663 mk ja kertomusvuonna 2 492 394 mk.

Oikeusaputoimiston toiminta jatkui kertomusvuonna ohjesäännön mukaisesti samaan tapaan kuin edellisenä vuonna. Toimeksiantoja saatiin kotimaassa olevilta oikeusaputoimistoilta. Ruotsista saatiin sikäläisiltä eri oikeusaputoimistoilta kertomusvuonna kuitenkin enemmän toimeksiantoja kuin aikaisempina vuosina.

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 341, oltuaan edellisenä vuonna 1 408. Työ- ja palkkariidat pysyivät edelleen suurimpana asiaryhmänä. Niistä saatiin valtaosa järjestetyksi sovinnolla, tarvitsematta ryhtyä oikeudenkäyntiin. Avioero- ja asumuserojuttuja oli melkein sama määrä kuin edellisenä vuonna. Nämä jutut ovat nykyään laajentuneet sikäli, että niitten yhteydessä hyvin usein myös vaaditaan toisen aviopuolison häätämistä yhteisestä asunnosta. Veroasioita hoidettiin edelleen huomattava määrä. Jälempänä olevat numerotiedot osoittavat lähemmin oikeusaputoimiston toiminnan v. 1952.

Käyntien luku oli 11 341, edellisenä vuonna 11 320, v. 1950 11 147 ja v. 1949 11 164.

Eri kuukausien osalle käynnit jakaantuivat seuraavästi:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä kaikkiaan	Käyntejä päivää kohden
Tammikuu	26	904	34.8
Helmikuu	25	798	31.9
Maaliskuu	25	985	39.4
Huhtikuu	23	943	41.o
Toukokuu	26	989	38.o
Kesäkuu	23	998	43.4
Heinäkuu	27	934	34.6
Elokuu	26	972	37.4
Syyskuu	26	1 034	39.8
Lokakuu	27	946	35.o
Marraskuu	25	982	39.3
Joulukuu	23	856	37.2
Yhteensä	302	11 341	37.6

Kuten edelläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 302 päivänä. Käyntien luku päivää kohti oli 37,6, niiden luvun oltua edellisenä vuonna 37,7 ja v. 1950 37.1.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 59 ja pienin 2.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioitten luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin ym. niissä asioissa, joissa toimiston ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1 341, joista 1 328 oli kertomusvuonna tulleita ja 13 edelliseltä vuodelta siirtyneitä. Kirjallisia toimituksia oli 1 609, niistä hakemuskirjoja 507.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Ajureita	2	-	2
Asentajia	10	-	10
Agronomeja	1	-	1
Autonapumiehiä	7	-	7
Autonkuljettajia	27	-	27
Betonityömiehiä	5	-	5
Ent. vakuutusvirkailijoita	2	1	3
Ent. kauppiaita	1	-	1
Hierojia	-	5	5
Hienomekaanikkoja	1	-	1
Hitsaajia	7	-	7
Filosofian maistereita	-	1	1
Jalkinetyöntekijöitä	2	-	2
Konemestareita	2	-	2
Keittäjiä	-	13	13
Kartanpiirtäjiä	-	2	2
Keittiömestareita	1	-	1
Kelloseppiä	1	-	1
Kirjapainotyöntekijöitä	7	7	14
Kirvesmiehiä	19	-	19
Kivityömiehiä	4	-	4
Konttoristeja	13	25	38
Kotiapulaisia	-	49	49
Koululaisia	4	4	8
Kutojia	-	13	13
Kulkukauppiaita	4	2	6
Kylmäkköjä	-	6	6
Kylvettäjiä	-	1	1
Lastenhoitajia	-	5	5
Leipureita	4	2	6
Liikemiehiä	2	-	2
Liikeapulaisia	2	38	40
Lähettejä	2	1	3
Lämmittäjiä	12	-	12
Maalareita	17	-	17
Merimiehiä	5	-	5
Metallityömiehiä	12	-	12
Mielisairaanhoitajia	-	2	2
Modisteja	-	2	2
Muurareita	5	-	5
Muusikkoja	2	-	2
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	-	321	321
Nuohoojia	3	-	3
Näyttelijöitä	1	-	1
Ompelijoita	-	35	35
Opiskelijoita	4	6	10
Pankkivirkailijoita	-	2	2
Partureita	-	5	5
Poliisikonstaapeleita	2	-	2
Posteljooneja	4	-	4
Puistonvartijoita	3	-	3
Putkityömiehiä	3	-	3
Puuseppiä	6	-	6
Peltiseppiä	10	-	10
Raitiotieläisiä	1	3	4
Rakennustyöntekijöitä	4	1	5
Rautatieläisiä	-	35	35
Ravintola-apulaisia	-	8	8
Sairaanhoitajia ja sairaala-apulaisia	6	-	6
Satamatyömiehiä	73	33	106
Sekatyöntekijöitä	-	3	3
Silittäjiä	-	34	34
Siivoojia	1	-	1
Somistajia	5	4	9
Sorvaajia	4	-	4
Sähköasentajia	2	1	3
Taitelijoita	5	2	7
Talonmiehiä	1	13	14
Tarjoilijoita	4	34	38
Tehdastyöntekijöitä	5	-	5
Työnjohtajia	4	6	10
Vaatetustyöntekijöitä	5	-	5
Vahtimestareita	14	2	16
Varastomiehiä	3	-	3
Verhoilijoita	7	-	7
Viilareita	14	-	14
Yövartijoita	390	738	1 128
Yhteensä			

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoitusoikeuteen kuuluvia asioita:		Yleisiä veroja koskevia asioita	221
vuokrasaatavia	31		
työ- ja palkkariitoja	386	Holhousasioita	7

muita saamisoikeuksia koskevia asioita	43
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	9
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
avioerojuttuja	151
avioliittoriitoja	41
asumuseroja	50
perheen elatusasioita	40
kuolleeksi julistamisia	3
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	38
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	11
Tiedusteluja, hakemuksia, valituksia ym.	133
Vähäpätöisiä rikosasioita	11
Toimeksiantoja	25
Sotilasavustuksia ja huolto-eläkkeitä koskevia asioita	2
Tapaturma-asioita	42
Huoneenvuokra-asioita	95
Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	2
Yhteensä	1 341

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 328, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	443
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	191
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	138
Annettu eri viranomaisille	507
Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun	49
Yhteensä	1 328

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 507 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	4
Korkein oikeus	7
Korkein hallinto-oikeus	11
Valtioneuvosto	1
Ulkoasiainministeriö	1
Valtiovarainministeriö	17
Puolustusministeriö	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	1
Sosiaaliministeriö	8
Uudenmaan lääninhallitus	114
Turun ja Porin lääninhallitus	6
Hämeen lääninhallitus	7
Kymen lääninhallitus	2
Vaasan lääninhallitus	5
Kuopion lääninhallitus	8
Mikkelin lääninhallitus	1
Lapin lääninhallitus	1
Uudenmaan läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	37
Hämeen läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	2
Lapin läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	2
Kuopion läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	3
Turun läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	4
Vaasan läänin valtionverojen tarkastuslautakunta	2
Helsingin kaupungin:	
kaupunginhallitus	32
maistraatti	14
raastuvanoikeus	34
holhouslautakunta	1
palkkalautakunta	1
poliisilaitos	1
huoneenvuokralautakunta	61
vuokrantarkastuslautakunta	28
ensimmäinen kaupunginvouti	1
verovirasto	8
Turun hovioikeus	14
Itä-Suomen hovioikeus	1
Helsingin hovioikeus	6
Vakuutusoikeus	25
Valtion tapaturmatoimisto	4
Tampereen raastuvanoikeus	1
Jyväskylän raastuvanoikeus	1
Sotaylioikeus	1
Kansaneläkelaitos	5
Kansaneläkelaitoksen lisätty hallitus	7
Patentti- ja rekisterihallitus	2
Arvioimistarkastuslautakunta	1
Helsingin tuomiokunnan tuomari	2
Lohjan tuomiokunnan tuomari	1
Helsingin kihlakunnanoikeus	2
Lahden kaupunginhallitus	1
Tampereen kaupunginhallitus	1
Pyhäjärven kunnanhallitus	1
Helsingin ev.luth. seurakuntien rahatoimisto	3
Ruotsin vakuutusneuvosto	1
Henkivakuutusyhtiö Salama	1
Yhteensä	507

Sarekkeeseen "Erinäisistä syistä sikseen jätettyjä" merkityt 138 asiaa otettiin samoista syistä kuin edellisinäkin vuosina tähän sarekkeeseen: osaksi syystä, että oikeusavunhakijat ensimmäisen toimenpiteen jälkeen oikeusaputoimiston puolelta ja kun asiassa ei sovintotietä päästy tulokseen, eivät jatkaneet asiaansa, osaksi syystä, ettei ollut toiveita voittaa asiaa oikeudenkäynnillä sekä vihdoin kun avunhakijat joko eivät tahtoneet tai eivät voineet esittää asian enempää käsittelyä varten varattomuustodistusta.

Taulukossa, kohdassa "Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut loppuun" olevat 49 asiaa olivat sellaisia, joissa haasteet oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiesten ei tarvitse avustaa asianomaisia tai sellaisia, joissa vastaajia ei ollut haasteella tavattu tai asia ennen oikeuden istuntoa oli järjestetty.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin kertomusvuonna 253 asiassa. Näistä ajoi toimisto vuoden kuluessa loppuun 191 asiaa, joista voitettiin 183 ja hävittiin 8 asiaa. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 331 kertaa 167 päivänä.

21. Työnvälitys[1)]

Työmarkkinat

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Kertomusvuonna tapahtui maan työmarkkinoilla huomattava muutos epäedulliseen suuntaan. V:n 1951 vientisuhdanteet olivat olleet paremmat kuin yhtenäkään aikaisempana sodanjälkeisenä vuonna, mutta kertomusvuonna ne huononivat huomattavasti lähinnä kansainvälisten markkinoiden kiristymisen tähden. Puutavaramarkkinoiden hiljeneminen lamautti jo sinänsä maamme suhdanneherkkää talouselämää vähentäen sekä vientiä että tuontia, mutta lisäksi rajoitettiin tuontia sekä valuuttavarannon vähenemisen takia että nimenomaan myös sen tähden, että nousukauden aikana myönnettiin liian avokätisesti tuontilisenssejä, joiden vaikutus ulottui pitkälle v:een 1952 ja jotka aiheuttivat huomattavien varastojen syntymisen, ostovoiman taasen vuoden mittaan vähentyessä.

Vuoden alkupuolella ei laskusuunnan merkkejä vielä näkynyt ja Olympian kisojen valmistelu osaltaan myös ylläpiti maassamme korkeaa työllisyyttä. Elokuusta lähtien alkoi tilanne kuitenkin huonontua ja syksystä alkaen heikkeni työvoiman kysyntä selvästi entisiin vuosiin verrattuna. Ruumiillisen työn kohdalla syntyi vuoden loppuun mennessä odotukset ylittävää työttömyyttä, ja myös henkisen työn määrätyillä aloilla muodostui sijoittumisvaikeuksia. Helsingissä muodostui tilanne vaikeimmaksi rakennus- ja sekatyöläisille. Metalliteollisuudessa ei syntynyt läheskään yhtä suuria vaikeuksia, koska sotakorvausten päättymisen vuoksi vapautunut tuotanto voitiin nyt sijoittaa jälleen avautuneille vientimarkkinoille.

Tilanteen kehittyminen näkyy työnvälitystoimiston tilastolaskelmissa, jotka yksityiskohtaisesti esitetään ao. osastojen kohdalla.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna lehtori H. Vilkemaa ja varapuheenjohtajana toimittaja L. Nurmi. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan kauppaneuvos W. Korhonen ja rakennusneuvos J.N. Syvähuoko sekä työntekijäin edustajina sihteeri O. Närvänen ja toimitsija V. Pulkkinen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajat, varatuomari H. Hallberg ja diplomi-insinööri V. Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat T. Anttila ja H.Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaupunginjohtaja A. Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna viisi (ed. vuonna 10) kokousta, ja käsiteltiin niissä yhteensä 68 (99) asiaa. Lautakunnan käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavaa:

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot: osittai-

sen vapautuksen myöntämisestä viranhoidosta osastonjohtaja W. Mattlarille (21.1. 5 §, 21.4. 20 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomuksesta v:lta 1951 (21.4. 19 §); lisätalousarviosta (21.4. 21 §). Lautakunta teki kaupunginhallitukselle mm. seuraavat esitykset: matkaavustusten myöntämisestä eräille työnvälitystoimiston virkailijoille osallistumista varten työnvälitysvirkailijoiden neuvottelupäiviin (21.4. 14 §); toimistoapulaisen ottamisesta maatalousosastolle (21.4. 25 §); ammatinvalinnan ohjauksen tp. apulaisten määrän lisäämisestä (4.7. 30 §); eräiden työnvälitystoimiston virkojen palkkaluokkien korottamisesta (4.7. 41 §); toimistoapulaisen ottamisesta ylioppilasvälitykseen (8.9. 49 §); komitean asettamisesta työnvälitystoimiston johtosäännön laatimista varten (24.11. 65 §).

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Kumpikin yleinen osasto, miesosasto ja naisosasto, jakaantui kolmeen alaosastoon, nim. miesosasto rakennus- ym. ammattimiesten, metalli- ym. ammattimiesten ja sekatyömiesten alaosastoihin sekä naisosasto kotiapulaisten, tehdas- ym. ammattityöläisten sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn osasto, nuoriso-osasto, merimiesosasto, maatalousosasto ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Koko työnvälitystoimiston ja sen keskuskanslian johtajana oli filosofian maisteri S. Seppälä. Kirjaajana toimi neiti S. Solje ja ylivahtimestarina herra V. Kauhanen.

Yleisen miesosaston vt. johtajana toimi herra W. Ahtio. Rakennus- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajan avointa tointa ei täytetty kertomusvuonna, alaosaston toimentajana oli herra T. Linnajoki kuolemaansa kesäkuun 2 p:ään asti ja siitä alkaen vt:nä herra A. Kättö. Metalli- ym. ammattimiesten alaosaston hoitajana oli herra V. Lähikari ja toimentajana herra R. Ryöti, sekatyöläisten alaosaston hoitajana herra T. Leander ja toimentajana herra M. Turunen. Yleisessä naisosastossa oli kotiapulaisten alaosaston hoitajana neiti S. Rechardt, tehdas- ym. ammattityöntekijäin alaosaston hoitajana filosofian maisteri K. Sihvonen sekä puhdistus- ja aputyöläisten alaosaston hoitajana neiti L. Ahkia.

Henkisen työn osaston johtajana toimi filosofian maisteri Y. Vuorjoki Osastonjohtajan apulaisina toimivat neiti H. Koski ja vt:nä hovioikeuden auskultantti H. Quick. Sääntöpalkkaisina toimentajina olivat rouvat A.Ekroth, H. Kantola, T. Petäjäniemi elokuun 31 p:ään asti ja syyskuun 1 p:stä alkaen V. Seppälä ja M. Turunen, vt. toimentajina rouvat R. Salo ja E.Suhonen elokuun 31 p:ään asti sekä syyskuun 1 p:stä alkaen neiti H. Venäläinen ja insinööri J. Lagerstam. Ylioppilasvälityksen hoitajana oli herra J. Latola elokuun 31 p:ään asti ja syyskuun 1 p:stä alkaen herra T. Tenn sekä syyskuun 1 p:stä alkaen vt. toimistoapulaisena neiti E-S. Taulasalo.

Nuoriso-osaston johtajana toimi filosofian maisteri W. Mattlar. Ammatinvalintapsykologina oli professori K. von Fieandt maaliskuun 31 p:ään asti ja sen jälkeen vt:nä filosofian maisteri M. Samooja, ammatinvalintasosiologina filosofian maisteri H.A. Turja, vt. apulaispsykologina filosofian maisteri M. Samooja maaliskuun 31 p:ään asti ja syyskuun 1 p:stä lähtien filosofian maisteri P. Saarinen, ammatinvalinnan ohjauksen apulaisina filosofian maisteri A. Hiitonen ja herra J. Mäkinen, vt. apulaisina filosofian maisteri E. Waris heinäkuun 15 p:ään saakka ja filosofian maisteri M. Ahlakari elokuun 1 p:stä lähtien sekä tp. apulaisina filosofian maisterit M. Tuukkanen ja S. Kamu elokuun 15 p:ään asti, K. Multimäki heinäkuun 1 p:stä alkaen ja M. Huttunen syyskuun 1 p:stä alkaen sekä herra P. Hägglund ja herra N. Kaila huhtikuun 15 p:ään asti. Sääntöpalkkaisina toimentajina olivat rouvat A. Berglund, M. Turunen elokuun 31 p:ään asti ja T. Petäjäniemi syyskuun 1 p:stä alkaen, vt. toimentajina neidit D. Andersson ja E. Pirhonen sekä rouva E. Suhonen syyskuun 1 p:stä alkaen.

Henkisen työn osaston ja nuoriso-osaston yhteisinä viranhaltijoina olivat konekirjoittajat, rouvat L. Koponen ja A-L. Talvio sekä puhelinkeskuksen hoitaja M. Winkler ja vahtimestari V. Lahtinen.

Merimiesosaston johtajana toimi kertomusvuonna ekonomi N. Mattsson, naisten alaosaston hoitajana neiti A. Ahovaara, sääntöpalkkaisena toimentajana herra P. Tötterström ja virkaatekevänä vahtimestarina herra K. Vajo.

Maatalousosaston sääntöpalkkaisena johtajana toimi metsänhoitaja M. Valtonen sekä vt. toimistoapulaisena rouva T. Granlund syyskuun 1 p:stä lähtien.

Ravintolaosaston sääntöpalkkaisena johtajana toimi herra E.O. Auer, toimentajina neiti M. Olenius, E. Saarela ja A. Vitikka.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot nousivat kertomusvuonna 36 405 447 mk:aan (ed. vuonna 33 717 772 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 36 065 237 mk (ed. vuonna 33 272 511 mk).

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomus- ja edellisenä vuonna selviää seuraavasta:

Osasto	V. 1952 Saapuneita kirjeitä	V. 1952 Lähetettyjä kirjeitä	V. 1951 Saapuneita kirjeitä	V. 1951 Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	3 045	1 888	3 181	1 528
Henkisen työn osasto	1 458	3 963	1 175	4 139
Nuoriso-osasto	1 850	5 952	1 645	5 115
Merimiesosasto	3 001	1 344	2 760	1 566
Maatalousosasto	255	650	207	361
Ravintolaosasto	1 370	2 737	1 215	4 663
Kaikkiaan	10 979	16 534	10 183	17 372

Huoneistot. Yleiset osastot ja maatalousosasto toimivat Aleksanterinkadun 1:ssä, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Aleksanterinkadun 21:ssä ja merimiesosasto Satamakadun 2:ssa. Ravintolaosasto muutti helmikuussa Mariankadun 22:sta Aleksanterinkadun 1:een, jossa suoritettiin sitä ennen korjaustöitä.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön kohdalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Seuraavasta asetelmasta käyvät selville koko toimiston työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset v. 1951-52:

	1952 Luku	1952 %	1951 Luku	1951 %	Muutos Luku	Muutos %
Miesten työnhakemukset	28 715	51.4	22 707	49.3	+ 6 008	+ 26.5
Naisten työnhakemukset	27 120	48.6	23 368	50.7	+ 3 752	+ 16.1
Yhteensä	55 835	100.0	46 075	100.0	+ 9 760	+ 21.2

Työnhakemusten luku kasvoi huomattavasti, mikä johtui työtilanteen kiristymisestä vuoden loppupuolella. Kaikilla osastoilla kohosi tämä luku myöskin, paitsi puhdistus- ja aputyöläisten alaosastolla, jossa se hieman aleni. Rakennusammattimiesten alaosastolla oli kasvu suhteellisesti suurin, mutta eräillä erikoisosastoilla oli myöskin melkoista lisäystä. Naisten yleisellä osastolla sen sijaan työnhakemusten luku pysyi suunnilleen ennallaan, mikä kuvastaa työtilanteen vakavuutta naisten ruumiillisen työn aloilla.

Työtä hakeneet henkilöt. Työnhakijoiden luvussa tapahtuivat 1951-52 seuraavat muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	13 234	52.6	10 485	51.3	+ 2 749	+ 26.2
Naiset	11 919	47.4	9 953	48.7	+ 1 966	+ 19.8
Yhteensä	25 153	100.0	20 438	100.0	+ 4 715	+ 23.1

Työnhakijoiden luvun kasvuun ovat vaikuttaneet samat syyt kuin työnhakemustenkin. Työnhakijoiden luku lisääntyi kaikilla osastoilla. Työnhakemusten ja työnhakijain jakaantuminen eri ammattialoille, osastoille ja kuukausille selviää taulukkoliitteistä.

Tarjotut työpaikat. Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat 1951-52 seuraavat muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	15 638	45.1	16 028	45.9	- 390	- 2.4
Naisten paikat	19 038	54.9	18 899	54.1	+ 139	+ 0.7
Yhteensä	34 676	100.0	34 927	100.0	- 251	- 0.7

Työpaikkatarjousten luvun väheneminen oli seurauksena loppuvuoden heikentyneestä työtilanteesta. Vähennyksen pienuus taasen johtui siitä, että työpaikkatarjousten luku ei laskenut kaikilla osastoilla, vaan nousi merimies-, maatalous- ja ravintolaosastoilla syistä, jotka selvitetään kunkin osaston kohdalla. Myös rakennusammattimiesten osastolla tapahtui nousua ennenkuin työtilanne myöhäissyksyllä huononi.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 161.0 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1951 131.9 ja v. 1950 140.5. Luvun kohoaminen kuvastaa työtilanteen huononemista vuoden lopulla.

Työnvälitykset. Työnvälitysten luvussa tapahtuivat 1951-52 seuraavat muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	13 890	49.7	13 816	50.5	+ 74	+ 0.5
Naisten välitykset	14 047	50.3	13 558	49.5	+ 489	+ 3.6
Yhteensä	27 937	100.0	27 374	100.0	+ 563	+ 2.1

Työllisyystilanteen heikkeneminen vaikutti välitysluvun laskuun vain osalla osastoja. Nousua tapahtui rakennusammattimiesten alaosastolla sekä nuoriso-, merimies-, maatalous- ja ravintolaosastoilla, syistä, jotka selvitetään kunkin osaston kohdalla. Nousua oli kaikkiaan hiemän runsaammin kuin laskua, joten koko toimiston välitysluku nousi loppuvuoden tilanteesta huolimatta. Nousu oli naisten kohdalla runsaampi kuin miesten. Tärkeimpänä syynä välitysluvun nousuun oli Olympian kisojen aiheuttama työvoiman kysyntä.

Työpaikkatarjousten ja välitysten jakaantuminen ammattialoille, osastoille ja kuukausille selviää taulukkoliitteistä.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 50.0 välitystä (v. 1951 59.4 ja v. 1950 56.2) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 80.6 välitystä (v. 1951 78.4 ja v. 1950 78.9).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaisena, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluivat henkisen osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja välitykset jakaantuivat eri osastojen tilastoihin ko. työpaikan laadun mukaisesti. Ylioppilasvälityksen toimittamia työnvälityksiä oli yhteensä 1 372 (ed. vuonna 1 742) ja ne jakaantuivat eri osastoille seuraa-

vasti: henkisen työn osasto 671 (ed. vuonna 1 122), ravintolaosasto 366 (ed. vuonna 37), sekatyöläisten alaosasto 140 (ed. vuonna 293), kotiapulaisten alaosasto 127 (ed. vuonna 153), tehdas- ja ammattityöntekijättärien alaosasto 15 (ed. vuonna 70), rakennusammattimiesten alaosasto 12 (ed. vuonna 6), puhdistus- ja aputyöläisten alaosasto 23 (ed. vuonna 42), metalli- ym. ammattimiesten alaosasto 14 (ed. vuonna 13), maatalousosasto 4 (ed. vuonna 6). Vaikka ylioppilaiden välittäminen Olympian kisojen ravintolatehtäviin lisäsikin huomattavasti välityslukua, vaikutti syksyn huonontunut työtilanne toisaalta lukuun vielä enemmän alentavasti, niin että koko välitysluvun lasku muodostui suhteellisen suureksi.

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat, puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina kauppatieteen kandidaatti A.P. Kauppinen ja ekonomi G.A. Hannén sekä työntekijäin edustajina liittopuheenjohtaja A.A. Happonen ja toimitsija A.A. Sainio. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina kanslianeuvos G.V. Sjöberg ja filosofian maisteri H.J. Hormio sekä työntekijäin edustajina rouva L.S. Lehto ja varatuomari V.J.V. Kanerva. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 3 kertaa. Henkisen työn osaston johtajana oli filosofian maisteri Y.J. Vuorjoki.

Akateemisen loppututkinnon suorittaneista oli vastavalmistuneilla lakimiehillä jatkuvia sijoitusvaikeuksia. Edellisenä kertomusvuonna ilmennyt ajoittainen valtiotieteiden kandidaattien ylitarjonta muodostui eräiden aineyhdistelmien kohdalta (valtio-oppi, sosiologia ja sosialipolitiikka) säännölliseksi ilmiöksi, joka pakotti em. tutkinnon suorittaneita hakeutumaan varsinaisen alansa ulkopuolisiin töihin. Sen sijaan kansantalous- ja varsinkin tilastotieteen maistereiden kysyntä oli jatkuvasti tarjontaa suurempi. Kansantaloustieteen maistereiden kohdalta tasoittunee kysyntä ja tarjonta v:n 1953 aikana, koska valmistuvien lukumäärä ko. vuonna on huomattavan suuri. Kiristyneen ulkomaankauppamme seurauksena voitaneen pitää ekonomien verrattain runsasta esiintymistä työmarkkinoilla syksystä 1952 alkaen, mutta nähtäväksi jää, eikö kauppakorkeakoulujen oppilasmäärien lisääntyminen ja siitä johtuva valmistumislukujen kasvu aiheuta jatkuvastikin ko. työvoiman ylitarjontaa.

Metsänhoitajien ja agronomien vaikea työtilanne lieventyi kertomusvuoden aikana lähinnä siitä syystä, että vastavalmistuneiden lukumäärä pienentyi huomattavasti. Metsänhoitajien kohdalta tilanteeseen vaikuttivat myös vuoden ensimmäisellä puoliskolla vallinneet edulliset suhdanteet.

Kemistien sijoittumisvaikeudet jatkuivat muuttumattomina. Teknilliselläalalla oli havaittavissa edellisestä vuodesta kiristynyt työtilanne, joka erikoisesti ilmeni metalli- ja rakennusteollisuuden piirissä sekä heikkovirta-alalla. Ilmiö johtui lähinnä taloudellisten suhdanteiden vaikeutumisesta. Diplomi-insinööreillä ei kuitenkaan yleensä ollut sijoittumisvaikeuksia.

Kansakoulunopettajien puute lieventyi syyskauden alkaessa, kun sen sijaan oppikoulunopettajien puute jatkui suunnilleen entisenlaisena.

Mieskonttoristien kohdalla oli jatkuvasti sijoittumisvaikeuksia niillä, joilla ei ollut kaupallista koulutuspätevyyttä tai riittävää kielitaitoa. Naiskonttoristien kysyntä oli pitkin syksyä entistä pienempi, minkä aiheutti taloudellisten suhdanteiden kiristyminen ja nimenomaan viennin supistuminen. Epävarmuus tilanteen kehittymissuunnasta kuvastui pidättyvyytenä työvoiman kiinnittämisessä.

Myyntihenkilöstön kohdalta parantui työvoiman tarjonta syksyllä huomattavasti. Kielitaitoisista, ammattikokemusta omaavista oli kuitenkin lievää puutetta koko kertomusvuoden ajan, kun sen sijaan vähemmän pätevästä alan työvoimasta oli ylitarjontaa. Miespuolisilla niin hyvin tukku- kuin vähittäisalan myyjillä oli sijoittumisvaikeuksia.

Kertomusvuonna oli henkisen työn osaston alaosastojako seuraava: 1) virkamiehet, järjestöjen toimihenkilöt, korkeakoulututkinnon suorittaneet ja opettajat; 2) insinöörit ja teknikot; 3) konttorihenkilöstö; 4) myynti- ja mainoshenkilöstö; 5) muusikot ja muut taiteilijat; 6) yli-

oppilaat. Ylioppilasvälitys toimi edelleen ylioppilaskuntien liiton huoneistossa välittäen opiskeleville ylioppilaille tilapäistöitä lukujen ohessa.

Osasto harjoitti jatkuvasti molempiin työmarkkinaosapuoliin kohdistuvaa propagandaa lehtiuutisin ja -ilmoituksin, kirjeitse, puhelimitse sekä henkilökohtaisen yhteydenoton kautta.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 7 702 246 mk (ed. vuonna 7 038 297 mk).

Työnhakemukset. Seuraavasta asetelmasta käyvät selville osastoille tehtyjen työnhakemusten luvussa tapahtuneet muutokset vv. 1951-52:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	7 997	44.6	6 862	46.1	+ 1 135	+ 16.5
Naiset	9 947	55.4	8 038	53.9	+ 1 909	+ 23.7
Yhteensä	17 944	100.o	14 900	100.o	+ 3 044	+ 20.4

Työnhakijat. Osaston työnhakijoiden luvut osoittivat seuraavia muutoksia vv. 1951-52:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 913	38.3	2 560	39.2	+ 353	+ 13.8
Naiset	4 698	61.7	3 964	60.8	+ 734	+ 18.5
Yhteensä	7 611	100.o	6 524	100.o	+ 1 087	+ 16.7

Työnhakemusten ja työnhakijain luvun nousu selittyy sekä Olympian kisoja varten ilmoittautuneista että vuoden loppupuoliskon vaikeutuneesta työtilanteesta.

Alaosastoittain tapahtui työnhakijaryhmissä seuraavia muutoksia. Virkamiesvälityksen (hallinto, opetustoimi, järjestöt) työnhakijoiden luku nousi 720:stä v. 1951 887:ään v. 1952; insinööri- ja teknikkovälityksessä oli nousu 678 - 772, myyntihenkilöstössä 919 - 1 315 ja konttorihenkilöstön välityksessä 3 589 - 4 086.

Alaosastoilla tapahtunut huomattava työnhakijoiden nousu oli selvänä osoituksena työtilanteessa tapahtuneesta muutoksesta verrattuna edelliseen kertomusvuoteen, jolloin työnhakijoissa esiintyi kokonaisvähennystä. Virkamiesvälityksessä oli nousua havaittavissa kaikissa ryhmissä, voimakkaimmin lakimiesten, valtiotieteiden kandidaattien ja ekonomien ryhmissä. Insinööri- ja teknikkovälityksessä oli työnhakijoiden lukumäärän nousu kaikkien ammattiryhmien kohdalla tasaista, joskin rakennusalalla syyskaudella alkanut hiljaisuus lisäsi rakennusmestari-hakijain lukumäärää. Myyntihenkilöstön kohdalla lisäsi työnhakijalukua sekä kasvanut kysyntä että parantunut työvoiman tarjonta. Konttorihenkilöstön työnhakijanousu oli osoitus siitä, että jo useampia vuosia alalla vallinnut työvoiman puute lieveni, kysynnän ja tarjonnan tasaantuessa osittain. Eräillä konttorialoilla oli vieläkin havaittavissa työvoiman puutetta, ennen kaikkea ammattitaitoisista kirjeenvaihtajista ja konekirjoittajista. Sijoittumisvaikeuksia oli taasen etupäässä riittämättömän pätevyyden omaavilla.

Suurin työnhakemusten luku, 3 143, oli lokakuussa ja pienin, 1 808, tammikuussa. V. 1951 oli suurin luku 2 951 toukokuussa ja pienin 1 239 kesäkuussa. Suurin työnhakijaluku 2 383 oli myös lokakuussa ja pienin 1 507 oli elokuussa. (v. 1951 suurin 2 296 toukokuussa ja pienin 1 093 heinäkuussa).

Työssä olevia työnhakijoita oli, kun ylioppilasvälityksen työnhakijoita ei oteta huomioon, keskimäärin 37.3 % (ed. vuonna 42.1 %). Tässä on huomattava, että suurin osa ilman työtä olevista työnhakijoista ei ollut työmarkkinatilanteen tähden työttömänä, vaan muista syistä (ensimmäistä työpaikkaansa hakevat nuoret, jälleen työhön pyrkivät aviovaimot, muualta muuttaneet, sairaat jne.). Vieraskuntalaisia työnhakijoita oli 10.5 % (ed. vuonna 14.1 %).

Työpaikkatarjousten luvussa tapahtuivat seuraavat muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 068	37.2	2 407	41.5	- 339	- 14.1
Naiset	3 488	62.8	3 393	58.5	+ 95	+ 2.8
Yhteensä	5 556	100.o	5 800	100.o	- 244	- 4.2

Työvälitysten luvussa olivat muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 802	40.o	2 079	44.7	- 277	- 13.3
Naisten välitykset	2 707	60.o	2 575	55.3	+ 132	- 5.1
Yhteensä	4 509	100.o	4 654	100.o	- 145	- 3.1

Sekä työpaikkatarjousten että työnvälitysten kohdalla tapahtui laskua, mikä johtui kiristyneen työtilanteen aiheuttamasta vähennyksestä ylioppilasvälityksen kohdalla. Naisten kohdalla tapahtunut nousu johtui alkuvuoden suotuisasta työtilanteesta ja erikoisesti Olympian kisojen aiheuttamasta kysynnystä.

Alaosastoittain tapahtui välitysluvun nousua virkamiesvälityksessä (183 - 193), konttorihenkilöstön välityksessä (1 684 - 1 817), insinööri- ja teknikkovälityksessä (107 - 109), myyntihenkilöstön välityksessä (518 - 629) ja taiteilijavälityksessä (1 031 - 1 096). Välitysten kokonaisnousu oli 321 ilman ylioppilasvälitystä, jossa tapahtunut huomattava vähennys on aikaansaanut koko osaston välitysluvun laskun. Ylioppilasvälityksen toimittamat, edellisiin lukuihin sisältymättömät henkisen alan työnvälitykset jakaantuivat eri aloille seuraavasti: opetustoimi 83, tekniilliset alat 33, liike- ja toimistoala 513, terveyden- ja sairaanhoito 7, julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 23, kirjallinen ja taiteellinen toiminta 12, yhteensä 671. Lasku edellisestä vuodesta (1 122) johtui lähinnä syksyn työvoimatilanteesta, joka huomattavasti vähensi ammattitaidollisesti heikomman ylioppilastyövoiman kysyntää.

Akateemisen loppututkinnon suorittaneita välitettiin kertomusvuonna yhteensä 98 eri aloille. Eniten välitettiin filosofian kandidaatteja (31), ylemmän oikeustutkinnon suorittaneita (24), ekonomeja (20) ja valtiotieteen kandidaatteja (17).

Sataa työpaikkatilausta kohden oli kertomusvuonna 323.o työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1951 256.9 ja v. 1950 296.1. Vaikeutunut työtilanne kuvastuu selvästi kertomusvuoden kasvaneesta luvusta.

Sataa työnhakemusta kohden toimitettiin osastolla kertomusvuonna 25.1 välitystä (ed. vuonna 31.2) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 81.8 välitystä (ed. vuonna 80.2).

Nuoriso-osaston (Nuorisovälitys ja ammatinvalinnan ohjaus) toimikunnan tehtävänä on, sen lisäksi mitä yleensä on määrätty työnvälityslautakunnan asettamien toimikuntien tehtäväksi erityisesti valvoa, että työnhakija, mikäli mahdollista, osoitetaan sellaiseen työhön, jossa hän ansion lisäksi saa tilaisuuden sellaisen ammatin oppimiseen, missä hänellä on kehitys- ja vastaisia ansiomahdollisuuksia sekä huolehtia siitä, että työnhakijalle, mikäli mahdollista, annetaan tarpeellista ammatinvalinnanohjausta. Toimikunnan puheenjohtajana oli työnvälityslautakunnan puheenjohtaja lehtori H. Vilkemaa ja sen varapuheenjohtajana lautakunnan varapuheenjohtaja toimittaja L. Nurmi. Varsinaisia jäseniä toimikunnassa olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina diplomi-insinööri G.H.M. Burmeister ja johtaja E.V.P. Varanko, työntekijäin edustajina luennoitsija O.E. Viljanen ja toimitsija K.O. Järvelä sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana pastori A.A.W. Palmgren. Varajäseniä olivat työnantajien edustajina sosiaalineuvos A. Kaskela ja varatuomari T.V. Sivula, työntekijäin edustajina toimitsija T.E. Anttila ja toimittaja E. Sa-

lomaa sekä koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana ministeri, pääjohtaja R.H. Oittinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Nuoriso-osaston johtajana oli filosofian maisteri W. Mattlar.

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotiaisiin nuoriin. Nämä esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Tässä tilastossa huomioitiin ainoastaan työpaikkoja hakenut nuoriso, joten se ei koske läheskään kaikkia ammatinvalinnanohjausta saaneita, mutta sen sijaan osaksi sellaisia, joille ei annettu ammatinvalinnanohjausta muussa muodossa kuin mitä sitä tavallaan aina joudutaan antamaan välitettäessä työpaikkoja nuorille. Ohjauksen saaneista hakeutui huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan.

Nuoriso-osastolle esitettiin kertomusvuonna 4 609 työnhakemusta, joista poikien tekemiä 2 198 eli 47.7 % ja tyttöjen tekemiä 2 411 eli 52.3 %. Runsaimmin tehtiin uusia työnhakemuksia huhti-kesäkuun aikana, jolloin koululaiset pyrkivät sijoittumaan työhön.

Työnhakemusten määrässä edelliseen vuoteen verrattuna oli tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien työnhakemukset	2 198	47.7	1 588	47.8	+ 610	+ 38.4
Tyttöjen työnhakemukset	2 411	52.3	1 735	52.2	+ 676	+ 39.0
Yhteensä	4 609	100.0	3 323	100.0	+ 1 286	+ 38.7

Työnhakemukset lisääntyivät sekä poikien että tyttöjen kohdalla, mikä ennenkaikkea johtui vuoden loppupuolella vallinneesta kiristyneestä työmarkkinatilanteesta, jonka johdosta työnhakemusten määrä heinäkuusta alkaen oli kuukausittain edelliseen vuoteen verrattuna lähes kaksinkertainen.

Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 3 063, joista poikia 1 407 eli 45.9 % ja tyttöjä 1 656 eli 54.1 %.

Työnhakijoita koskevat muutokset edelliseen vuoteen verrattuna olivat seuraavat:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pojat	1 407	45.9	1 327	47.4	+ 80	+ 6.0
Tytöt	1 656	54.1	1 471	52.6	+ 185	+ 12.6
Yhteensä	3 063	100.0	2 798	100.0	+ 265	+ 9.5

Työnhakijaluvun lisääntymiseen vaikuttivat samat syyt kuin työnhakemustenkin. On myös huomattava, että väestötilastonkin mukaan alkoi 14–17 vuotiaitten kohdalla esiintyä vähäistä lisääntymistä.

Työnhakijoiden pyrkimistä eri työaloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yht.	%
Maatalous	7	0.5	4	0.3	11	0.3
Metsätalous	–	–	–	–	–	–
Teollisuus ja käsityö	439	31.2	105	6.3	544	17.8
Rakennustyöt	–	–	–	–	–	–
Henkinen työ	90	6.4	788	47.6	878	28.7
Liikenne	184	13.1	–	–	184	6.0
Kalastus	–	–	–	–	–	–
Ravintola- ja hotelliliike	2	0.1	10	0.6	12	0.4
Taloustoimet	–	–	78	4.7	78	2.5
Erinäiset toimet	685	48.7	671	40.5	1 356	44.3
Yhteensä	1 407	100.0	1 656	100.0	3 063	100.0

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia 21.3 % (21.5).

Työpaikkatarjoukset. Monta vuotta kestänyt nuoren työvoiman huomattava puute, joka tuntui vielä alkuvuodesta, kun tarjottuja työpaikkoja oli tuntuvasti enemmän kuin työnhakijoita, muuttui loppupuolella vuotta eräänlaiseksi työpaikkojen niukkuudeksi, jolla ei kuitenkaan vielä nuorten kohdalla ollut työttömyyden leimaa. Hyvälle työvoimalle oli edelleen tehostetun hankintatoiminnan avulla mahdollista välittää työpaikkoja suhteellisen hyvin.

Työpaikkatarjousten määrässä oli edelliseen vuoteen verraten tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien paikat	1 324	42.9	1 733	52.o	- 409	- 23.6
Tyttöjen paikat	1 764	57.1	1 598	48.o	+ 166	+ 10.4
Yhteensä	3 088	100.o	3 331	100.o	- 243	- 7.3

Työpaikkatarjousten väheneminen ei ole kovin suuri. On kuitenkin otettava huomioon, että se vuoden loppupuoliskoon keskittyneenä itse asiassa tuntui suuremmalta kuin voisi näistä luvuista päätellä.

Tarjotut työpaikat jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yht.	%
Maatalous	18	1.4	5	0.3	23	0.8
Metsätalous	-	-	-	-	-	-
Teollisuus ja käsityö	359	27.1	189	10.7	548	17.8
Rakennustyöt	12	0.9	-	-	12	0.4
Henkinen työ	90	6.8	816	46.3	906	29.3
Liikenne	62	4.7	-	-	62	2.o
Kalastus	-	-	-	-	-	-
Ravintola- ja hotelliliike.	4	0.3	37	2.1	41	1.3
Taloustoimet	-	-	196	11.1	196	6.3
Erinäiset toimet	779	58.8	521	29.5	1 300	42.1
Yhteensä	1 324	100.o	1 764	100.o	3 088	100.o

100 työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 149.3 työnhakemusta. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli v. 1951 99.8. Luvun nousu osoittaa kiristynyttä työmarkkinatilannetta. Luku oli v. 1950 110.5.

Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 061, josta poikien välityksiä 959 eli 46.5 % ja tyttöjen 1 102 eli 53.5 %. Välityksissä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut seuraavia muutoksia:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Poikien välitykset	959	46.5	1 139	55.5	- 180	- 15.8
Tyttöjen välitykset	1 102	53.5	912	44.5	+ 190	+ 20.8
Yhteensä	2 061	100.o	2 051	100.o	+ 10	+ 0.5

Työnvälitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yht.	%
Maatalous	17	1.8	2	0.2	19	0.9
Metsätalous	-	-	-	-	-	-
Teollisuus ja käsityö	265	27.6	126	11.4	391	19.o
Rakennustyöt	11	1.1	-	-	11	0.5
Henkinen työ	64	6.7	578	52.5	642	31.2
Liikenne	61	6.4	-	-	61	3.o
Kalastus	-	-	-	-	-	-
Ravintola- ja hotelliliike.	4	0.4	35	3.2	39	1.9
Taloustoimet	-	-	52	4.7	52	2.5
Erinäiset toimet	537	56.o	309	28.o	846	41.o
Yhteensä	959	100.o	1 102	100.o	2 061	100.o

100 työnhakemusta kohden toimitettiin kertomusvuonna 44.7 välitystä (ed. vuonna 61.7) ja 100 työpaikkatarjousta kohden 66.7 välitystä (ed. vuonna 61.6). Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 375 eli 39.1 % kaikista poikien välityksistä, tytöille 664 eli 60.3 % eli yhteensä 1 039 varsinaista oppilaspaikkaa, mikä on 50.4 % välitysten kokonaismäärästä. Vuoden 1951 vastaavat prosenttimäärät olivat 39.1 ja 68.5. Tilapäistöihin välitettiin 2 poikaa ja 25 tyttöä, yhteensä 27 eli 1.3 % kaikista välityksistä.

Nuoriso-osastolla huolehdittiin entiseen tapaan myös ammatinvalinnanohjauksesta. Ohjaustoimintaa kehitettiin edelleen kaupunginhallituksen asettaman ammatinvalintakomitean hyväksymien suunnitelmien mukaan. Komitean puheenjohtajana toimi opetus- ja sairaala-asiain johtaja P.B.J. Railo.

Osasto toimi edellä mainitun tehtävänsä täyttämiseksi kuluneenakin vuonna kiinteässä yhteistyössä koululaitoksen kanssa. Kun kouluissa osaston johdolla suoritettu valistustoiminta ja siihen liittyvä nuorten soveltuvuuden selvittäminen sekä henkilökohtainen ohjaus muodostavat tavallaan pohjan työhönsijoittamiselle ja sitä seuraavalle jälkitarkkailulle ja jatko-ohjaukselle, esitetään seuraavassa osaston toiminta tämän jaottelun mukaan. On kuitenkin otettava huomioon, että työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotiaisiin nuoriin, kun sen sijaan tästä ikärajasta ei ole voitu pitää kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina esiintyi näin ollen vanhempiakin henkilöitä, jotka saivat ammatinvalinnanohjaukseen kuuluvia neuvoja ym.

Valistustoiminta. Pohjan luomiseksi oikealle ammatinvalinnalle harjoitettiin kansakoulujen jatkoluokilla ja kaupungissa toimivien oppikoulujen keskikouluasteen ylimmällä luokalla huomattavan laajaa valistustoimintaa kiinteässä yhteistyössä koulujen kanssa. Tässä työssä käytettiin ensinnäkin ammatinvalintakomitean julkaisuja: Valitsemme ammattia (Vi väljer yrke), Minä ja ammatit (Yrket och jag), Ammatillinen koulutus kansakoulun jälkeen (Yrkesutbildning efter folkskolan) sekä Keskikoululaisen ammatinvalinta (Yrkesvalet i mellanskolan). Kansakoulujen VI-luokkalaisille jaettiin lisäksi ammatinvalintakomitean julkaisua Mihin nyt? (Vilken väg?), jonka tarkoituksena oli selvittää kansakoulun VI luokan jälkeen avautuvia koulutusmahdollisuuksia. Oppilaiden tutustuttaminen tähän aineistoon tapahtui jatkoluokilla opetusohjelman puitteissa luokan opettajien toimesta, keskikouluissa sen sijaan pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella, erityisten yhdysopettajien avustaessa ko. työssä. Ammatinvalinnanohjauksen virkailijat aloittivat säännöllisesti valistustoiminnan pitämällä kouluissa oppitunteja, joilla selostettiin toiminnan tarkoitusta. Näitä tunteja oli kertomusvuoden aikana 129 (116).

Edellämainittuun kirjallisuuteen perustuvaa valistustoimintaa täydennettiin osaston organisoimalla laajalla koululaisretkeilyllä teollisuusym. laitoksiin sekä elokuva- ja rainaesityksillä. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaikkiaan 745 (728) eri koululaisretkeä 118 (115) retkikohteeseen. Kevät- ja syyslukukausien aikana osallistui näihin retkiin 7 196 (6 539) oppilasta, vastaten jatkokoululaisten osalta kahta vuosiluokkaa. Elokuvaesityksiä pidettiin 72 (30). Osaston hallussa on nyt 7 elokuvaa, 4 kuultokuvarainaa ja kaksi ammatteja esittävää kuultokuvasarjaa. Kahteen elokuvaan sekä kaikkiin rainoihin liittyi tekstiselostuksia, joista eräitä painettujakin.

Osaston pohjaa luovaan valistustoimintaan liittyivät myös vanhempienilloissa pidetyt esitykset ammatinvalinnanohjauksesta sekä vanhempien vastaanotot henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä. Edellisiä oli kertomusvuonna 47 (27).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuoden aikana psykologisia ryhmäkokeita kouluissa 2 379 (2 313) oppilaan kohdalla. Lisäksi sucritettiin 265 (305) yksilökoetta. Tähän lukuun sisältyy kuitenkin pääasiallisesti koulunsa päättäneitä henkilöitä. Lääkärinlausunnot hankittiin 2 374 (2 171) koululaisesta. Opettajat antoivat oman lausuntonsa 2 374 (2 463) jatkokoulun ja oppikoulujen oppilaasta sekä lisäksi 382 työhön pyrkivän

ammattikoulun oppilaasta. Kaikki koululaiset saivat lisäksi opettajien ohjaamina ja yhteistyössä vanhempien kanssa kirjallisesti esittää ammatintoiveensa perusteluineen henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Henkilökohtaiseen ohjaukseen, jonka suurimmaksi osaksi osaston virkailijat antoivat kouluissa käydessään, osallistui 2 309 (2 075) jatkokoulun ja keskikoulun oppilasta. Muita ensikertalaisia ohjattavia oli 699 (679). Uusintakäyntejä osastolla oli 801 (604), edustajien kautta neuvoa pyytäneitä 367 (386), kirjeellisesti neuvottuja 234 (340) ja puhelimitse neuvottuja 573 (589) eli kaikkiaan 4 983 (4 673).

Jälkitarkkailu eli jatko-ohjaus. Osaston eräänä tärkeänä tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjauksen saaneiden ja työhön sijoitettujen menestyksen seuraaminen. Tällaisen tarkkailun kohteina oli kertomusvuoden aikana 1 527 (1 041) henkilöä, joista 420 (489) osalta hankittiin esimiehen lausunto. 153 henkilön kohdalla oli aihetta ryhtyä menestymättömyyden aiheuttamiin toimenpiteisiin. Jälkitarkkailun yhteydessä tutkittiin myös 273:n lukiossa jatkaneen oppilaan menestymistä. Näin kertyneen aineiston perusteella aloitettiin testien ja opettajalausuntojen validiteettilaskelmat, joita ei kuitenkaan kertomusvuoden aikana saatu loppuunsuoritetuiksi.

Valintakokeet. Edellisessä selostuksessa mainittujen soveltuvuuskokeiden lisäksi osaston psykologit suorittivat huomattavan määrän ns. valintakokeita, joiden tarkoituksena oli oppilasvalinnan helpóttaminen tai työvoiman oton ratkaiseminen. Niinpä suoritettiin kokeet keväällä 921:lle (858) kaupungin valmistaviin ammattikouluihin pyrkivälle kansakoulun oppilaalle. Tavanmukaiset vuosittain suoritettavat valintakokeet tehtiin kertomusvuonnakin Ryttylän koulukodissa (16 tapausta).

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 12 813 320 mk (ed. vuonna 11 463 344 mk).

Merimiesosaston toimikuntaan kuuluivat kertomusvuonna seuraavat varsinaiset jäsenet: työnantajain edustajina merikapteeni B. Hilbert ja perämies L. Lindström sekä työntekijäin edustajina toimitsija T. Ahonen ja sihteeri B. Johansson. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina prokuristi N. Flittner ja merikapteeni A. Korhonen sekä työntekijäin edustajina asiamies H. Löfström ja alikonemestari V. Syrjänen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna 2 kertaa.

Osaston johtajana oli ekonomi N.B. Mattsson.

Kokonaisuutena oli kertomusvuosi sekä työnhakemusten että työpaikkatarjousten lukumäärään nähden paras osaston tähänastisista toimintavuosista. Alkuvuosi oli jo tammikuusta lähtien vilkas ja kesä toi tullessaan suuria välityslukuja. Heinäkuusta lähtien tapahtui kuitenkin käänne huonompaan päin. Pelosta, että Helsingin satamiin Olympian kisojen ajaksi muodostuisi ruuhkaa ja että kuljetuskalustosta tulisi puutetta, ohjasivat viranomaiset laivaliikenteen muihin satamiin kisojen ajaksi. Tapahtumain kulku oli kuitenkin päinvastainen: Helsingin satamat olivat melkein tyhjinä ja kuljetuskalustoa oli pakko siirtää muualle, missä sitä tarvittiin. Merimiesvälitykselle tavallisesti paras toiminta-aika, heinäkuun loppu- ja elokuun alkupuoli tuli näin ollen odotettua paljon huonommaksi. Syksyllä alkanut työttömyys ulotti vaikutuksensa myös merenkulkuun. Kymmeniä laivoja oli ulkomaankaupan heikentymisen vuoksi jätettävä pois liikenteestä ja osa liikenteessä olevista aluksista joutui usein kauankin eri satamissa odottamaan rahtisopimuksia. Työntekijäin tavanmukainen vaihtuminen laivoissa pieneni työttömyysuhan takia huomattavasti. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö määräsikin marraskuun 20 p:nä, että työttömyyden vallitessa merialalla on ne merimiesammatissa työskennelleet, jotka viimeisen kahden vuoden ajan ovat jatkuvasti työskennelleet tällä alalla, sijoitettava etuoikeutettuina työpaikkoihin ennen niitä, jotka sanottuna aikana ovat työskennelleet vain osittain merimiesammatissa taikka kokonaan sen ulkopuolella, vaikka heillä olisikin aikaisempaa merialan työkokemusta.

V:n 1952 lopussa kuului kauppalaivastoomme 626 alusta, joiden yhteinen bruttovetoisuus oli 631 845 tonnia. Lisäys vuoden aikana oli 40 544 bruttorekisteritonnia (ed. vuonna 23 501 t.). Helsingin satamiin saapu-

neiden kauppalaivojen luku oli 2 497 ja niiden vetoisuus 2 214 701 nettorekisteritonnia (ed. vuonna 2 435 alusta ja 1 863 665 nettorekisteritonnia).

Keväällä ja kesällä vallitsi ilahduttava tasapaino miesten (sekä päällystön että miehistön) työpaikkatarjousten ja työnhakemusten välillä. Naisista, varsinkin messi- ja pentteritytöistä, oli sen sijaan puutetta toukokuun alusta aina elokuun loppuun asti. Syksyllä työtilanne kuitenkin muuttui, kuten edellä jo mainittiin, huonojen rahtimarkkinoiden synnyttämän merialan työttömyyden vuoksi.

Osasto oli kertomusvuonna, kuten aikaisempinakin vuosina, jatkuvassa yhteistyössä merialan eri ammattiliittojen sekä Suomen Laivanvarustajain Yhdistyksen kanssa. Suomen Merimies-Unionin lokakuussa järjestämillä kursseilla osastonjohtaja esitelmöi merimiesvälityksestä Suomessa ja muualla sekä aiheesta: Tähtitiedettä merimiehille. Osastonjohtaja esitelmöi myös merimiesradiossa ajankohtaisista merimiesvälitystä koskevista kysymyksistä. Osastonjohtaja suoritti lisäksi lukuisia neuvottelu- ja tutustumiskäyntejä sekä laivanvarustajain konttoreihin että laivoihin. Osasto oli myös läheisessä yhteistyössä Skandinavian merimiesvälitysten kanssa.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuoden aikana 2 831 096 mk (ed. vuonna 2 698 445 mk).

Työnhakemusten lukumäärässä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia seuraavasti:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemuksia	3 947	87.1	3 535	83.6	+ 412	+ 11.7
Naisten työnhakemuksia	585	12.9	692	16.4	- 107	- 15.5
Yhteensä	4 532	100.o	4 227	100.o	+ 305	+ 7.2

Suurin työnhakemusten määrä oli heinäkuussa, 1 122 työnhakemusta, ja pienin tammikuussa, 613 työnhakemusta.

Työnhakemukset jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti:

	1952		1951	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 642	36.2	1 457	34.5
Konehenkilökuntaa	1 694	37.4	1 533	36.3
Taloushenkilökuntaa .... (590 mp + 585 np)	1 175	25.9	1 209	28.6
Muut	21	0.5	28	0.6
Yhteensä	4 532	100.o	4 227	100.o

Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa tapahtuneet muutokset edelliseen vuoteen verrattuna ilmenevät alla olevasta yhdistelmästä:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	2 517	87.6	2 370	85.8	+ 147	+ 6.2
Naiset	355	12.4	392	14.2	- 37	- 9.4
Yhteensä	2 872	100.o	2 762	100.o	+ 110	+ 4.o

Työnhakijain luku oli suurin heinäkuussa, 1 048 hakijaa, ja pienin tammikuussa, 584 hakijaa. Pieni lisäys työtä hakeneiden henkilöiden luvussa johtui lähinnä ensi kertaa merille pyrkineiden henkilöiden lukumäärän suurenemisesta.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakaantuivat seuraavasti:

	1952		1951	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 077	37.5	983	35.6
Konehenkilökuntaa	1 073	37.4	1 035	37.5
Taloushenkilökuntaa .... (354 mp + 355 np)	709	24.7	724	26.2
Muut	13	0.4	20	0.7
Yhteensä	2 872	100.o	2 762	100.o

Työnhakijoista oli vieraskuntalaisia: miehiä 1 133 eli 45 % kaikista miehistä ja naisia 82 eli 23.1 % kaikista naisista, yhteensä 1 215, mikä on 42.3 % koko työnhakijamäärästä.

Työpaikkatarjousten vaihtelut vv. 1951-1952 käyvät selville allaolevasta asetelmasta:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	3 204	83.9	2 879	81.7	+ 325	+ 11.3
Naisten paikat	617	16.1	646	18.3	- 29	- 4.5
Yhteensä	3 821	100.o	3 525	100.o	+ 296	+ 8.4

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 118.6 työnhakemusta. Tämä yleinen rasitusluku oli v. 1951 119.9.

Työpaikkatarjousten lisääntymiseen vaikutti sekä kauppatonniston kasvu että keväällä ja kesällä Helsinkiin suuntautuneen laivaliikenteen lisääntyminen. Helsingin satamat olivat poikkeuksellisesti avoinna liikenteelle koko talvikauden 1951-1952.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat eri aloille seuraavasti:

	1952		1951	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 335	34.9	1 231	34.9
Konehenkilökuntaa	1 175	30.8	994	28.2
Taloushenkilökuntaa .... (662 mp + 617 np)	1 279	33.5	1 226	34.8
Muut	32	0.8	74	2.1
Yhteensä	3 821	100.o	3 525	100.o

Työnvälitysten määrässä tapahtuneet muutokset vv. 1951-1952 käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

	1952		1953		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	2 954	84.o	2 612	81.3	+ 342	+ 13.1
Naisten välitykset	561	16.o	599	18.7	- 38	- 6.3
Yhteensä	3 515	100.o	3 211	100.o	+ 304	+ 9.5

Muihin kuntiin toimitettiin välityksiä yhteensä 770, mikä on 21.9 % kokonaismäärästä (ed. vuonna 673 eli 21 %). Tilapäisiin toimiin toimitettuja välityksiä oli yhteensä 65, mikä on 1.8 % kokonaismäärästä (ed. vuonna 53 eli 1.7 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 77.6 välitystä (ed. vuonna 76) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 92.o välitystä (ed. vuonna 91.1

Välityksiä oli eniten kesäkuussa, 563, ja vähiten marraskuussa, 150.

Välitykset jakaantuivat ammattialoille seuraavasti:

	1952		1951	
	Luku	%	Luku	%
Kansihenkilökuntaa	1 236	35.2	1 120	34.9
Konehenkilökuntaa	1 096	31.2	900	28.o
Taloushenkilökuntaa .... (598 mp + 561 np)	1 159	33.o	1 118	34.8
Muut	24	0.6	73	2.3
Yhteensä	3 515	100.o	3 211	100.o

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina maanviljelysneuvos M.J. Kaltio ja kapteeni R. Norrbäck sekä työntekijäin edustajina liittopuheenjohtaja E. Antikainen ja agronomi H. Tiainen. Varajäseninä olivat työnantajain edustajina agronomit T. Ora ja J.R.B. Bäcks sekä työntekijäin edustajina puutarhuri G. Laine ja sihteeri E. Auer.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja M. Valtonen.

Maataloudessa sato näytti lupaavalta kertomusvuoden alkupuoliskolla, mutta syksyn harvinaisen runsaat sateet ja aikainen talventulo tuottivat pettymyksen ja vahinkoja. Syys- ja lokakuussa oli työvoiman kysyntä vilkasta, koska sadonkorjuuaika jäi myöhäiseksi ja muodostui lyhyeksi.

Vin 1951 harvinaisen korkeat vientihinnat aiheuttivat metsätaloudessa poikkeuksellisen runsaasti paperipuukauppoja aina joulukuulle asti. Näiden kauppojen aiheuttamia työtilaisuuksia oli niin ollen tarjolla runsaasti ja työntekijöitä hakeutui niihin myös sen mukaisesti.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 1 140 496 mk (ed. vuonna 996 512 mk).

Osaston tilaamia ulkolinjapuheluja oli 732 (ed. vuonna 399).

Työnhakemusten määrässä tapahtuivat edelliseen vuoteen verrattuna seuraavat muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten työnhakemukset	1 628	72.7	875	69.8	+ 753	+ 86.1
Naisten työnhakemukset	610	27.3	378	30.2	+ 232	+ 61.4
Yhteensä	2 238	100.o	1 253	100.o	+ 985	+ 78.6

Työtä hakeneiden henkilöiden lukumäärässä edelliseen vuoteen verrattuna olivat muutokset seuraavat:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 077	73.8	696	71.6	+ 381	+ 54.7
Naiset	382	26.2	276	28.4	+ 106	+ 38.4
Yhteensä	1 459	100.o	972	100.o	+ 487	+ 50.1

Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia keskimäärin 77 % (ed. vuonna 90.5 %).

Eniten työnhakijoita, 438 eli 30 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään muut maanviljelystyöntekijät. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat metsätyömiehet 375 eli 25.7 %, karjakot 212 eli 14.5 % ja muonamiehet 157 eli 10.8 %.

Työpaikkatarjouksissa tapahtui seuraavia muutoksia edelliseen vuoteen verraten:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten paikat	1 472	72.4	779	69.6	+ 693	+ 89.0
Naisten paikat	562	27.6	341	30.4	+ 221	+ 64.8
Yhteensä	2 034	100.0	1 120	100.0	+ 914	+ 81.6

Ylioppilasvälityksistä johtuvia työpaikkatarjouksia ei kertomusvuonna ollut yhtään.

Tarjotuista paikoista kuului ryhmään maanviljelystyöntekijät 764 eli 37.6 % ja ryhmään hakkuumiehet 501 eli 24.6 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmiin yhteensä 314 eli 15.4 % ja muonamiesten ryhmään 156 eli 7.7 %.

Vuoteen 1951 verrattuna tapahtui työnvälitysten määrässä seuraavia muutoksia:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miesten välitykset	1 269	78.1	641	74.5	+ 628	+ 98.0
Naisten välitykset	355	21.9	219	25.5	+ 136	+ 62.1
Yhteensä	1 624	100.0	860	100.0	+ 764	+ 88.8

Välityksistä kuului ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 668 eli 41.1 %, hakkuumiehet 450 eli 27.7 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmään yhteensä 206 eli 12.7 % ja muonamiesten ryhmään 106 eli 6.5 %.

Kuten ylläolevien taulukoiden muutossarekkeesta selviää, vilkastui osaston toiminta kertomusvuonna joka suhteessa ja kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät taulukkoliitteestä.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina johtajat L. Vuoristo ja U. Heinonen sekä työntekijöiden edustajina toimittaja Y. Karisalmi ja hovimestari T. Kirjavainen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat K. Koskinen ja M. Salmi sekä työntekijöiden edustajina toimitsija A. Fredriksson ja vahtimestari V. Örn.

Ravintolaosaston välitystoiminta vilkastui kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten siitä huolimatta, että rahamarkkinoiden kiristymisestä aiheutunut työmarkkinoiden poikkeuksellinen hiljeneminen kertomusvuoden loppupuolella tuotti välitysvaikeuksia. Välitykset lisääntyivät ennenkaikkea Olympian kisojen aikaansaamasta työmarkkinoiden vilkastumisesta kertomusvuoden kesä-heinäkuussa.

Lisätyövoiman hankinta kisojen ajaksi muodosti merkittävän osan ravintolaosaston tehtävissä kertomusvuoden alusta lähtien. Ruotsin työvoimaviranomaisten myötävaikutuksella alan sikäläiset työnantajapiirit suostuivat tarvittavaksi ajaksi vapauttamaan palveluksestaan Ruotsissa työskenteleviä suomalaisia ravintolatyöntekijöitä ja myös omaa ravintolahenkilökuntaansa Suomen Olympian kisoja varten. Tämän johdosta päätettiin asianomaisille tulevista eduista kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön työvoimaneuvoston työnvälitysjaostossa talven ja kevään kuluessa käydyissä lukuisissa ja kohdittain monimutkaisiksi muodostuneissa neuvotteluissa. Näissä käsiteltiin palkkoja, veroja, työlupia, matkakulujen korvaamista, majoitusta ja valuutta-asioita. Päätökset saatettiin Ruotsin työvoimaviranomaisten tietoon toukokuussa, jolloin myös työvoimanhankinta pantiin siellä käyntiin. Kesä-heinäkuun vaihteessa selvisi kuitenkin lopullisesti, ettei Ruotsista ollut odotettavissa lisätyövoimaa kuin nimeksi. Kun tilattu määrä nousi noin 1 000 työntekijään, aiheutti hankinnan kielteinen tulos tietysti levottomuutta ravintola-alan työnantajien keskuudessa. Se osoittautui kuitenkin aiheettomaksi kisojen alettua: kisavieraita saapui Helsinkiin odotettua paljon vähemmän, joten myös lisätyövoiman tarve väheni huomattavasti. Helsingistä ja maaseudulta saatu,

osaksi ammattitaidoton keittiötyövoima, sekä Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton pikakursseilla koulutetut ylioppilastarjoilijat riittivätkin tyydyttämään kysynnän niin, ettei eräissä ravintoloissa tarvittu edes kaikkea tarjolla ollutta työvoimaa.

Ravintola-alan merkittävistä tapauksista kertomusvuonna mainittakoon, että työmarkkinajärjestöjen väliset sitkeät neuvottelut uudesta työehtosopimuksesta johtivat vihdoinkin tulokseen: uusi sopimus allekirjoitettiin huhtikuun 19 p:nä. Sen sijaan v. 1951 lopussa päättyneen palkkasopimuksen tilalle ei saatu vielä kertomusvuonna uutta sopimusta aikaan.

Osaston mainostoiminta keskittyi kertomusvuonna pääasiassa sanomalehti-ilmoitteluun ja -kirjoitteluun sekä kiertokirjeiden ja mainoskorttien lähettämiseen, kuten myös mainoslehtisten jakamiseen työnhakijoille.

Yhteistoiminta jatkui kertomusvuonnakin luottamuksellisena työmarkkinajärjestöjen kanssa. Osastolla oli tilaisuus julkaista Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan liiton äänenkannattajassa työnvälitystä koskevia kirjoitelmia.

Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 146 184 mk (ed. vuonna 2 722 672 mk).

Tilattuja ulkolinjapuheluja oli kaikkiaan 601 (ed. vuonna 884). Kertomusvuoden alkupuolella osasto oli kirjeenvaihdossa eri puolilta Skandinaviaa ja Eurooppaa kisojen ajaksi työhön pyrkineiden ulkolaisten ravintolatyöntekijöiden kanssa. Kiireellisissä tapauksissa otettiin puhelin- tai sähkeyhteys Ruotsin työnvälityselimiin.

Osasto siirtyi helmikuussa Mariankadun 22:sta Aleksanterinkadun 1:een.

Työnhakemukset. V:een 1951 verraten tapahtuivat työnhakemusten määrässä asetelman mukaiset muutokset:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	1 045	13.7	793	12.6	+ 252	+ 31.8
Naiset	6 561	86.3	5 509	87.4	+ 1 052	+ 19.1
Yhteensä	7 606	100.o	6 302	100.o	+ 1 304	+ 20.7

Työnhakemusten jakaantumista ammattiryhmittäin kuvastaa seuraava taulukko:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	134	308	442	5.8
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	256	2 977	3 233	42.5
Keittiöhenkilöstö	172	3 118	3 290	43.3
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	427	106	533	7.o
Muut	56	52	108	1.4
Yhteensä	1 045	6 561	7 606	100.o

V:een 1951 verrattuna lisääntyivät työnhakemukset eniten keittiöhenkilöstön ryhmässä: 2 319 - 3 290. Olympian kisojen vaikutus oli niiden lisääntymiseen huomattava: kertomusvuoden heinäkuussa oli työnhakemuksia 1 058, edellisen vuoden heinäkuussa 545.

Työnhakijat. Edelliseen vuoteen verraten olivat muutokset työnhakijoiden kokonaismäärässä seuraavat:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	512	13.5	410	14.o	+ 102	+ 24.9
Naiset	3 270	86.5	2 516	86.o	+ 754	+ 30.o
Yhteensä	3 782	100.o	2 926	100.o	+ 856	+ 29.3

Työnhakijoiden lisääntymiseen 29.3 %:lla oli kisojen ohella suurin vaikutus loppuvuoden vaikealla työpaikkatilanteella: kertomusvuoden syys-joulukuussa oli työnhakijoita 2 554, edellisenä vuonna samaan aikaan 2 147. Vaikka kertomusvuonna avattiin uusia hotelleja, ravintoloita ja erilaisia baareja, ei kaikilla pätevilläkään työnhakijoilla kuitenkaan ollut riittävästi paikansaantimahdollisuuksia vuoden loppupuolella. Asiakkaiden väheneminen pakotti työnantajia jopa pienentämään henkilökuntaansa erityisesti tarjoiluhenkilöstön kohdalla.

Työssä olevia työnhakijoita oli 21.2 % (edellisenä vuonna 23.7 %) kaikista työnhakijoista.

Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 45.1 % (edellisenä vuonna 43.1 %).

Työnhakijoiden jakaantumista ammattiryhmittäin esittää seuraava taulukko:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	67	182	249	6.6
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	137	1 365	1 502	39.7
Keittiöhenkilöstö	103	1 631	1 734	45.9
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	182	64	246	6.5
Muut	23	28	51	1.3
Yhteensä	512	3 270	3 782	100.o

Edelliseen vuoteen verrattuna tapahtui suurin lisäys tarjoilu- ja keittiöhenkilöstön ryhmissä; vastaavat luvut olivat nim. edellisenä vuonna 1 222 ja 1 223. Kun ulkomailta, lähinnä Ruotsista saapui osaston toimittamina kisojen ajaksi työhön ainoastaan 45 työntekijää (suomalaisia 18), joista tarjoilijoita oli 25, kasvoi työnhakijamäärä tarjoiluhenkilöstön ryhmässä pääasiassa kisojen ajaksi työhön ilmoittautuneiden, alalla aikaisemmin toimineiden perheenemäntien ja muiden naisten ansiosta. Eri keittiötehtäviin hakeutui alan ulkopuolelta kaikkiaan 435 naishenkilöä.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten kohdalla tapahtui edelliseen vuoteen verraten seuraavia muutoksia:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	515	8.7	375	6.9	+ 140	+ 37.3
Naiset	5 374	91.3	5 087	93.1	+ 287	+ 5.6
Yhteensä	5 889	100.o	5 462	100.o	+ 427	+ 7.8

Ylioppilasvälitys sisältyy edellä olevaan taulukkoon siten, että miesten kohdalla on 89 ja naisten kohdalla 289 työpaikkatarjousta.

Kertomusvuoden tammi-heinäkuussa oli 3 649, edellisenä vuonna samaan aikaan 3 347 työpaikkatarjousta; kertomusvuoden elo-joulukuussa niitä oli 1 862, edellisenä vuonna samaan aikaan 2 063, joten kisojen ja loppuvuoden hiljaisen ravintolaelämän vaikutus näkyy kertomusvuonna selvästi työpaikkatarjoustenkin kohdalla.

Ammattiryhmittäin jakaantuivat työpaikkatarjoukset seuraavasti:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	63	118	181	3.3
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat	141	1 770	1 911	34.7
Keittiöhenkilöstö	107	3 097	3 204	58.1
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	87	80	167	3.o
Muut	28	20	48	0.9
Yhteensä	426	5 085	5 511	100.o

Yllä olevaan tilastoon tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellä mainitut työpaikkatarjoukset: miesten kohdalla 89, naisten kohdalla 289.

Virallisen tilaston ulkopuolella ovat ne työpaikkatarjoukset, joita osastolle jätettiin touko-kesäkuussa Ruotsista odotettua työvoimaa varten. Niitä oli seuraava määrä: hovimestarit 26, emännät 5, kassat 53, tarjoilijat 634, keittäjät 159, kylmäköt 80 ja keittiöapulaiset 20 eli yhteensä 977 työpaikkatarjousta. Kun työvoima jäi suurimmalta osalta saapumatta, pidettiin tarpeettomana merkitä näitä työpaikkatarjouksia viralliseen tilastoon.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 129.2 työnhakemusta. Tämä ns. rasitusluku oli edellisenä vuonna 115.4.

Työnvälitykset. V:een 1951 verrattuna tapahtui työnvälitysten määrässä seuraavia muutoksia:

	1952		1951		Muutos	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Miehet	402	9.5	289	7.9	+ 113	+ 39.1
Naiset	3 844	90.5	3 365	92.1	+ 479	+ 14.2
Yhteensä	4 246	100.o	3 654	100.o	+ 592	+ 16.2

Ylioppilasvälityksen aikaansaamat välitykset sisältyvät edellä oleviin lukuihin siten, että miesten kohdalle tulee 86, naisten kohdalle 280 eli yhteensä 366 välitystä. Kysymyksessä olivat kisoja varten koulutetut ylioppilastarjoilijat.

Maaseudulle toimitettuja välityksiä oli kaikkiaan 454 eli 10.7 % kaikista välityksistä (ed. vuonna 623 eli 17 %). Vähennys johtui mm. siitä, ettei hotelli Aulanko tarvinnut kertomusvuoden loppupuolella vähäisestä vierailijamäärästä johtuen samassa määrin tilapäistä tarjoiluhenkilökuntaa kuin edellisenä vuonna.

Kertomusvuoden kesä-heinäkuussa oli välityksiä kaikkiaan 906, edellisenä vuonna samaan aikaan 610, joten kisojen vaikutus oli tässäkin ilmeinen.

Välitykset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavasti:

	Miehet	Naiset	Yht.	%
Johtohenkilöstö	36	58	94	2.4
Tarjoiluhenkilöstö ja kassat..	123	1 393	1 516	39.1
Keittiöhenkilöstö	82	2 065	2 147	55.3
Eteisvahtimestarit, portierit ja hotellisiivoojat	58	42	100	2.6
Muut	17	6	23	0.6
Yhteensä	316	3 564	3 880	100.o

Tähän tilastoon tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen edellä mainitut 366 välitystä.

Joskin kertomusvuoden tammi-heinäkuussa oli kisoista johtuen johtohenkilöstön ryhmässä enemmän välityksiä kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna (kertomusvuonna 41, edellisenä vuonna 37), jäi välitysten kokonaismäärä tässä ryhmässä kertomusvuonna (94) kuitenkin pienemmäksi kuin edellisenä vuonna (112). Tähän vaikutti pääasiallisesti työtilaisuuksien puute kertomusvuoden loppupuolella: elo-joulukuussa oli työpaikkatarjouksia 23, edellisenä vuonna samaan aikaan 46. Välityksiä oli vastaavasti 10 ja 32. On myös todennäköistä, että sopivien ammattimiesten puutteessa kisojen ajaksi hovimestareiksi kiinnitettyjä tarjoilijoita jäi näihin tehtäviin, vähentäen siten osaltaan johtohenkilöstön tarvetta kertomusvuoden loppupuolella.

Kisojen ajaksi välitettiin täkäläisiin ravintoloihin mm. Englannista sveitsiläinen keittiömestari, Norjasta tanskalainen pääkylmäkkö ja Saksasta hannoverilainen baarimestari. Astiainpesijöiksi sijoitettiin useita kymmeniä kisoja seuraamaan tulleita ranskalaisia, italialaisia, saksalaisia ja englantilaisia mies- ja naisopiskelijoita.

Mainittakoon vielä, että noin 50 tamperelaista, aikaisemmin alalla toiminutta naispuolista tehtaan työntekijää sijoitettiin tänne erilaisiin keittiötehtäviin kisojen ajaksi.

Työpäivää kohden oli 12.9 työnvälitystä (edellisenä vuonna 12.1).

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 72.1 (edellisenä vuonna 66.9) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 55.8 (edellisenä vuonna 58.0) välitystä.

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta käyvät selville taulukkoliitteestä.

1. Kaupungin työnvälitystoimiston toiminta vuosina 1920—52
Verksamheten vid stadens arbetsförmedlingsbyrå åren 1920—52

Vuosi År	Työnhakijoita Arbetssökande	Työnhakemuksia Arbetsansökningar	Työpaikkatarjouksia Lediga platser	Välityksiä Tillsatta platser Kaikkiaan Inalles	Siitä tilapäisiä toimia Därav tillfällig anställning	Työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden Arbetsansökningar på 100 lediga platser	Välityksiä 100 työnhakemusta kohden Tillsatta platser på 100 arbetsansökningar	Välityksiä 100 työpaikkatarjousta kohden Tillsatta platser på 100 lediga
	Miesten työnvälitys • Arbetsförmedling för män							
1920	3 539	8 758	5 292	4 456	2 402	165.5	50.9	84.2
1925	5 593	12 227	5 658	5 466	3 027	216.1	44.7	96.6
1930	12 315	24 662	7 728	7 596	2 653	319.1	30.8	98.3
1935	12 778	28 100	5 408	5 324	2 225	519.6	18.9	98.4
1940	16 447	34 645	18 605	17 017	5 586	186.2	49.1	91.5
1945	13 948	32 221	18 540	16 166	6 610	173.8	50.2	87.2
1948	11 286	24 120	14 744	12 525	4 867	163.6	51.9	84.9
1949	14 159	29 452	15 251	12 959	4 574	193.1	44.0	85.0
1950	11 197	24 777	16 590	14 178	5 136	149.3	57.2	85.5
1951	10 485	22 707	16 028	13 816	5 080	141.7	60.8	86.2
1952	13 234	28 715	15 638	13 890	4 289	183.6	48.4	88.8
	Naisten työnvälitys • Arbetsförmedling för kvinnor							
1920	6 448	13 992	12 418	10 029	4 693	112.7	71.7	80.8
1925	8 903	22 119	17 579	15 318	6 391	125.8	69.3	87.1
1930	8 436	22 739	18 811	16 448	7 890	120.9	72.3	87.4
1935	6 703	18 387	14 177	11 783	6 679	129.7	64.1	83.1
1940	11 389	29 004	18 372	14 788	7 935	157.9	51.0	80.5
1945	5 866	16 094	13 645	9 275	5 337	117.9	57.6	68.0
1948	9 508	21 700	18 207	13 065	6 469	119.2	60.2	71.8
1949	11 674	26 157	18 416	13 592	5 389	142.0	52.0	73.8
1950	10 716	24 771	18 670	13 650	5 371	132.7	55.1	73.1
1951	9 953	23 368	18 899	13 558	5 731	123.6	58.0	71.7
1952	11 919	27 120	19 038	14 047	4 833	142.5	51.8	73.8
	Koko työnvälitystoiminta • Hela arbetsförmedlingsverksamheten							
1920	9 987	22 750	17 710	14 485	7 095	128.5	63.7	81.8
1925	14 496	34 346	23 237	20 784	9 418	147.8	60.5	89.4
1930	20 751	47 401	26 539	24 044	10 543	178.6	50.7	90.6
1935	19 481	46 487	19 585	17 107	8 904	237.4	36.8	87.3
1940	27 836	63 649	36 977	31 805	13 521	172.1	50.0	86.0
1945	19 814	48 315	32 185	25 441	11 947	150.1	52.7	79.0
1948	20 794	45 820	32 951	25 590	11 336	139.1	55.8	77.7
1949	25 833	55 609	33 667	26 551	9 963	165.2	47.7	78.9
1950	21 913	49 548	35 260	27 828	10 507	140.5	56.2	78.9
1951	20 438	46 075	34 927	27 374	10 811	131.9	59.4	78.4
1952	25 153	55 835	34 676	27 937	9 122	161.0	50.0	80.6

2 Kaupungin työnvälitystoimiston menot ja tulot vuosina 1948–52

	Osasto Avdelning	1948	1949	1950
				Kokonaismenot, mk
1	Yleiset osastot . Allmänna avdelningarna	4 850 165	5 639 318	6 491 424
2	Henkisen työn osasto . Avdelningen för intellektuellt arbete.	3 514 603	4 242 334	5 391 774
3	Nuoriso-osasto . Ungdomsavdelningen	4 785 608	5 737 693	8 007 141
4	Merimiesosasto . Sjömansavdelningen	1 292 560	1 475 355	1 937 292
5	Maatalousosasto . Lantbruksavdelningen	697 446	551 622	716 122
6	Ravintolaosasto . Restaurangavdelningen	1 293 423	1 317 473	1 840 942
7	Koko toimisto . Hela byrån	16 433 805	18 963 795	24 384 695
				Valtion suorittama korvaus, mk
8	Yleiset osastot . Allmänna avdelningarna	1 923 471	2 077 682	2 537 792
9	Henkisen työn osasto . Avdelningen för intellektuellt arbete.	1 752 001	2 117 600	2 665 420
10	Nuoriso-osasto . Ungdomsavdelningen	2 354 725	2 515 418	3 643 935
11	Merimiesosasto . Sjömansavdelningen	642 307	734 500	945 635
12	Maatalousosasto . Lantbruksavdelningen	519 409	409 002	529 750
13	Ravintolaosasto . Restaurangavdelningen	643 887	655 959	904 540
14	Koko toimisto Hela byrån	7 835 800	8 510 161	11 227 072

3. Kaupungin työnvälitystoimiston kirjoihin rekisteröidyt
Å stadens arbetsförmedlingsbyrå inregistrerade arbetssökande,

	Ammattiala . Yrkesområde	Työtä hakeneet henkilöt . Arbetssökande					
		Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. Sa	%
		Koko työnvälitystoimisto .					
1	Maatalous . Lantbruk	681	5.1	386	3.2	1 067	4.2
2	Metsätalous . Skogsbruk	403	3.0	–	–	403	1.6
3	Puuteollisuus . Träindustri	78	0.6	6	0.0	84	0.3
4	Paperiteollisuus . Pappersindustri	1	0.0	7	0.1	8	0.0
5	Metalliteollisuus . Metallindustri	1 036	7.8	150	1.3	1 186	4.7
6	Kaivosteollisuus . Gruvindustri	–	–	–	–	–	–
7	Kemiallinen teollisuus . Kemisk industri	6	0.0	12	0.1	18	0.1
8	Kivi-, sav -, lasi- ja turveteollisuus . Sten-, ler-, glas- o. torvindustri.	7	0.1	14	0.1	21	0.1
9	Voima-, kaasu- ja vesijohtolaitokset . Kraft-, gas- o. vattenledningsverk...	–	–	–	–	–	–
10	Nahka-, jalkine- ja kumiteollisuus . Läder-, sko- o. gummiindustri	15	0.1	11	0.1	26	0.1
11	Kehruu- ja kutomateollisuus . Textilindustri	1	0.0	23	0.2	24	0.1
12	Vaatetus- ja puhdistusteollisuus . Beklädnads- o. rengöringsindustri	8	0.1	141	1.2	149	0.6
13	Ravinto- ja nautintoaineteollisuus . Närings- o. njutningsmedelsindustri ...	15	0.1	54	0.5	69	0.3
14	Graafinen- ja kirjansitomoteollisuus . Grafisk- o. bokbinderiindustri	48	0.4	51	0.4	99	0.4
15	Rakennustyöt . Byggnadsarbeten	2 041	15.4	–	–	2 041	8.1
16	Opetustoimi . Undervisningsväsen	31	0.2	91	0.8	122	0.5
17	Teknilliset alat . Tekniska branscher	668	5.1	65	0.5	733	2.9
18	Liike- ja toimistoala . Affärsverksamhet och byråarbete	1 303	9.8	5 025	42.2	6 328	25.2
19	Terveyden- ja sairaanhoito . Hälso- o. sjukvård	8	0.1	26	0.2	34	0.1
20	Julkiset yhdyskunnat ja järjestöt . Offentliga samfund o. organisationer ...	77	0.6	7	0.1	84	0.3
21	Muut korkeakoulututkinnon suorittaneet . Annan verksamhet, som förutsätter högskolebildning	385	2.9	182	1.5	567	2.3
22	Kirjallinen ja taiteellinen toiminta . Litterär och konstnärlig verksamhet..	491	3.7	87	0.7	578	2.3
23	Meriliikenne . Sjöfart	2 694	20.4	355	3.0	3 049	12.1
24	Maaliikenne . Kommunikationer till lands	211	1.6	4	0.0	215	0.9
25	Kalastus . Fiske	–	–	–	–	–	–
26	Ravintola- ja hotelliliike . Restaurang- o. hotellrörelse	514	3.9	3 280	27.5	3 794	15.1
27	Taloustoimet . Husligt arbete	–	–	521	4.4	521	2.1
28	Erinäiset toimet . Diverse yrken	2 512	19.0	1 421	11.9	3 933	15.6
29	Kaikkiaan . Summa	13 234	100.0	11 919	100.0	25 153	100.0

Stadens arbetsförmedlingsbyrås utgifter och inkomster åren 1948–52

1951	1952	1948	1949	1950	1951	1952	
. *Totalutgifter, mk*		*Menot, joihin valtio osallistuu, mk . Utg., i vilka staten deltager, mk*					
8 798 502	8 772 105	4 806 677	5 601 491	6 443 267	8 548 004	8 670 493	1
7 038 297	7 702 246	3 504 003	4 235 409	5 375 836	7 016 754	7 644 081	2
11 463 344	12 813 320	4 709 451	5 030 995	7 420 802	11 341 224	12 703 596	3
2 698 445	2 831 096	1 284 615	1 469 130	1 925 552	2 677 722	2 812 856	4
996 512	1 140 496	692 546	545 522	706 972	984 212	1 117 811	5
2 722 672	3 146 184	1 287 774	1 312 048	1 832 207	2 704 595	3 116 400	6
33 717 772	36 405 447	16 287 066	18 194 595	23 704 636	33 272 511	36 065 237	7
. *Statsbidrag, mk*		*Valtion suorittama korvaus, % . Statsbidrag, %*					
3 265 892	..	40.0	37.1	40.0	40.0	..	8
3 363 333	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	9
5 429 378	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	10
1 280 967	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	11
707 273	..	75.0	75.0	75.0	75.0	..	12
1 298 620	..	50.0	50.0	50.0	50.0	..	13
15 345 463	..	48.1	46.8	47.4	46.1	..	14

työnhakijat, työnhakemukset ja välitykset ammattialoittain v. 1952
arbetssansökningar och tillsatta platser efter yrkesområden år 1952

Työnhakemukset . Arbetssansökningar						Työpaikkatarjoukset . Lediga platser						Välitykset . Tillsatta platser						
Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. Sta	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. Sta	%	Mp. Mk.	%	Np. Kk.	%	Yht. Sta	%	
Arbetsförmedlingsbyrån i dess helhet																		
1 101	3.8	615	2.3	1 716	3.1	953	6.1	567	3.0	1 520	4.4	807	5.8	357	2.5	1 164	4.2	1
540	1.9	–	–	540	1.0	517	3.3	–	–	517	1.5	479	3.4	–	–	479	1.7	2
108	0.4	8	0.0	116	0.2	51	0.3	6	0.0	57	0.2	38	0.3	6	0.1	44	0.2	3
1	0.0	10	0.0	11	0.0	1	0.0	11	0.1	12	0.0	1	0.0	7	0.1	8	0.0	4
1 724	6.0	213	0.8	1 937	3.5	518	3.3	101	0.5	619	1.8	385	2.8	77	0.5	462	1.7	5
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6
9	0.0	18	0.1	27	0.0	9	0.1	36	0.2	45	0.1	7	0.0	26	0.2	33	0.1	7
12	0.0	22	0.1	34	0.1	12	0.1	9	0.0	21	0.1	9	0.1	8	0.1	17	0.1	8
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9
28	0.1	17	0.1	45	0.1	1	0.0	7	0.0	8	0.0	1	0.0	4	0.0	5	0.0	10
1	0.0	33	0.1	34	0.1	1	0.0	22	0.1	23	0.1	–	–	17	0.1	17	0.1	11
9	0.0	202	0.7	211	0.4	–	–	170	0.9	170	0.5	–	–	104	0.7	104	0.4	12
45	0.2	87	0.3	132	0.2	19	0.1	94	0.5	113	0.3	9	0.1	67	0.5	76	0.3	13
75	0.3	71	0.3	146	0.3	80	0.5	99	0.5	179	0.5	60	0.4	67	0.5	127	0.5	14
3 857	13.4	–	–	3 857	6.9	2 273	14.5	–	–	2 273	6.5	2 203	15.9	–	–	2 203	7.9	15
69	0.2	178	0.7	247	0.4	114	0.7	94	0.5	208	0.6	83	0.6	59	0.4	142	0.5	16
1 375	4.8	106	0.4	1 481	2.7	156	1.0	37	0.2	193	0.6	118	0.9	28	0.2	146	0.5	17
2 529	8.8	8 540	31.5	11 069	19.8	716	4.6	3 989	21.0	4 705	13.6	572	4.1	3 045	21.7	3 617	12.9	18
18	0.1	46	0.2	64	0.1	4	0.0	14	0.1	18	0.1	3	0.0	8	0.1	11	0.0	19
166	0.6	9	0.0	175	0.3	93	0.6	49	0.3	142	0.4	76	0.5	33	0.2	109	0.4	20
2 359	8.2	2 041	7.5	4 400	7.9	1	0.0	1	0.0	2	0.0	1	0.0	1	0.0	2	0.0	21
1 516	5.3	186	0.7	1 702	3.0	1 074	6.9	119	0.6	1 193	3.4	1 013	7.3	110	0.8	1 123	4.0	22
4 277	14.9	585	2.2	4 862	8.7	3 248	20.8	617	3.2	3 865	11.1	2 998	21.6	561	4.0	3 559	12.7	23
352	1.2	5	0.0	357	0.6	188	1.2	1	0.0	189	0.5	146	1.1	1	0.0	147	0.5	24
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	25
1 048	3.7	6 575	24.2	7 623	13.7	519	3.3	5 411	28.4	5 930	17.1	406	2.9	3 879	27.6	4 285	15.3	26
–	–	815	3.0	815	1.4	–	–	1 925	10.1	1 925	5.6	–	–	477	3.4	477	1.7	27
7 496	26.1	6 738	24.8	14 234	25.5	5 090	32.6	5 659	29.8	10 749	31.0	4 475	32.2	5 105	36.3	9 580	34.3	28
28 715	100.0	27 120	100.0	55 835	100.0	15 638	100.0	19 038	100.0	34 676	100.0	13 890	100.0	14 047	100.0	27 937	100.0	29

4 Kaupungin työnvälitystoimiston toiminta kuukausittain vuonna 1952
Verksamheten vid stadens arbetsförmedlingsbyrå månadsvis år 1952

Kuukausi Månad	Työnhakijoita Arbetssökande	Työnhakemuksia Arbetsansökningar			Työpaikkatarjouksia Lediga platser			Välityksiä Tillsatta platser		Työnhakemuksia 100 työpaikkatarjousta kohden Arbetsansökningar på 100 lediga platser	Välityksiä 100 työnhakemusta kohden Tillsatta platser på 100 arbetsansökningar	Välityksiä 100 työpaikkatarjousta kohden Tillsatta platser på 100 lediga platser
		Kvar från föregående månad	Edelliseltä kuukaudelta siirrettyjä	Kuukauden aikana tehtyjä Under månaden ingivna	Kvar från föregående månad	Edelliseltä kuukaudelta siirrettyjä	Kuukauden aikana tehtyjä Under månaden erbjudna	Yhteensä Summa	Kaikkiaan Inalles	Siitä Helsingin ulkopuolelle Därav på orter utom Helsingfors			
		Toimisto kokonaisuudessaan • Byrån i dess helhet											
		Miesten työnvälitys • Arbetsförmedling för män											
Tammik. Jan. ..	2 197	—	2 584	2 584	—	1 275	1 275	1 014	169	202.7	39.2	79.5
Helmik. Febr. .	2 366	1 148	1 853	3 001	184	1 139	1 323	937	113	226.8	31.2	70.8
Maalisk. Mars .	2 347	1 137	1 797	2 934	272	1 057	1 329	944	143	220.8	32.2	71.0
Huhtik. April .	2 674	1 152	2 160	3 312	262	1 484	1 746	1 207	223	189.7	36.4	69.1
Toukok. Maj ..	3 124	1 338	2 593	3 931	328	1 659	1 987	1 515	218	197.8	38.5	76.2
Kesäk. Juni ..	2 943	1 482	1 873	3 355	261	1 551	1 812	1 425	206	185.2	42.5	78.6
Heinäk. Juli ..	2 852	1 300	2 079	3 379	194	1 384	1 578	1 227	222	214.1	36.3	77.8
Elok. Aug...	2 652	1 027	2 118	3 145	78	1 035	1 113	913	195	282.6	29.0	82.0
Syysk. Sept. .	3 015	1 152	2 639	3 791	108	1 338	1 446	1 227	290	262.2	32.4	84.9
Lokak. Okt...	3 209	1 374	2 730	4 104	92	1 389	1 481	1 267	261	277.1	30.9	85.6
Marrask. Nov...	3 618	1 352	3 142	4 494	71	1 348	1 419	1 266	176	316.7	28.2	89.2
Jouluk. Dec...	3 707	1 589	3 147	4 736	79	979	1 058	948	118	447.6	20.0	89.6
Yht. • S:a	[1]) 13 234	—	28 715	—	—	15 638	—	13 890	2 334	183.6	48.4	88.8
		Naisten työnvälitys • Arbetsförmedling för kvinnor										
Tammik. Jan. ..	1 910	—	2 355	2 355	—	1 881	1 881	1 011	82	125.2	42.9	53.7
Helmik. Febr. .	1 889	697	1 809	2 506	508	1 310	1 818	891	70	137.8	35.6	49.0
Maalisk. Mars .	2 015	747	1 854	2 601	617	1 438	2 055	985	58	126.6	37.9	47.9
Huhtik. April .	2 463	727	2 445	3 172	690	1 841	2 531	1 276	72	125.3	40.2	50.4
Toukok. Maj ..	2 862	1 240	2 425	3 665	856	1 959	2 815	1 397	81	130.2	38.1	49.6
Kesäk. Juni ..	2 829	1 327	2 127	3 454	861	2 017	2 878	1 516	66	120.0	43.9	52.7
Heinäk. Juli ..	2 406	808	2 252	3 060	817	1 488	2 305	1 353	55	132.8	44.2	58.7
Elok. Aug...	2 205	669	2 110	2 779	393	1 556	1 949	1 107	73	142.6	39.8	56.8
Syysk. Sept. .	2 602	590	2 811	3 401	443	1 695	2 138	1 316	117	159.1	38.7	61.6
Lokak. Okt...	2 719	861	2 802	3 663	345	1 454	1 799	1 183	96	203.6	32.3	65.8
Marrask. Nov...	2 372	823	2 259	3 082	284	1 273	1 557	1 033	56	197.9	33.5	66.3
Jouluk. Dec...	1 931	782	1 871	2 653	233	1 126	1 359	979	41	195.2	36.9	72.0
Yht. • S:a	[1]) 11 919	—	27 120	—	—	19 038	—	14 047	867	142.5	51.8	73.8
		Koko työnvälitystoiminta • Hela arbetsförmedlingsverksamheten										
Tammik. Jan. ..	4 107	—	4 939	4 939	—	3 156	3 156	2 025	251	156.5	41.0	64.2
Helmik. Febr. .	4 255	1 845	3 662	5 507	692	2 449	3 141	1 828	183	175.3	33.2	58.2
Maalisk. Mars .	4 362	1 884	3 651	5 535	889	2 495	3 384	1 929	201	163.6	34.9	57.0
Huhtik. April .	5 137	1 879	4 605	6 484	952	3 325	4 277	2 483	295	151.6	38.3	58.1
Toukok. Maj ..	5 986	2 578	5 018	7 596	1 184	3 618	4 802	2 912	299	158.2	38.3	60.6
Kesäk. Juni ..	5 772	2 809	4 000	6 809	1 122	3 568	4 690	2 941	272	145.2	43.2	62.7
Heinäk. Juli ..	5 258	2 108	4 331	6 439	1 011	2 872	3 883	2 580	277	165.8	40.1	66.4
Elok. Aug...	4 857	1 696	4 228	5 924	471	2 591	3 062	2 020	268	193.5	34.1	66.0
Syysk. Sept. .	5 617	1 742	5 450	7 192	551	3 033	3 584	2 543	407	200.7	35.4	71.0
Lokak. Okt...	5 928	2 235	5 532	7 767	437	2 843	3 280	2 450	357	236.8	31.5	74.7
Marrask. Nov...	5 990	2 175	5 401	7 576	355	2 621	2 976	2 299	232	254.6	30.3	77.3
Jouluk. Dec...	5 738	2 371	5 018	7 389	312	2 105	2 417	1 927	159	305.7	26.1	79.7
Yht. • S:a	[1]) 25 153	—	55 835	—	—	34 676	—	27 937	3 201	161.0	50.0	80.6

[1]) Ks. alav. s. 7*
[1]) Se noten å sid. 7*

22. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Urheilu- ja retkeilylautakunnan puheenjohtajana toimi v. 1952 liikennetarkastaja V. Soininen sekä jäseninä sihteeri G.V. Rajala-Rinne, kaupunginjohtaja O.A. Tuurna, johtaja A.A. Tynell, jaostosihteeri E.V. Peuhkuri, työmies K. Virtanen, insinööri B.V. Oljelund, ekonomi A.-B. Storskrubb ja toimittaja A. Laine. Varapuheenjohtajakseen lautakunta valitsi johtaja A.A. Tynellin (16.1. 3 §) ja sihteerikseen urheilunohjaaja E. Nummisen (16.1. 4 §). Kaupunginhallitusta edusti rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Eläintarhajaostoon kuuluivat puheenjohtajana insinööri Oljelund ja jäseninä jaostosihteeri Peuhkuri ja kaupunginjohtaja Tuurna sekä varajäseninä ekonomi Storskrubb, työmies Virtanen ja johtaja Tynell. Retkeilyjaostoon kuuluivat puheenjohtajana johtaja Tynell ja jäseninä liikennetarkastaja Soininen ja ekonomi Storskrubb sekä varajäseninä toimittaja Laine, sihteeri Rajala-Rinne ja insinööri Oljelund.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 23 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 443. Saapuneita kirjeitä oli 441 ja lähetettyjä kirjeitä 136. Eläintarhajaosto kokoontui 10 kertaa ja pöytäkirjojen pykäläluku oli 43. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 9 ja 43.

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 700 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Työväen Uimareille 150 000 mk, Helsingin Uimareille 150 000 mk, Helsingfors Simsällskapille 227 640 mk ja Vetehisille 105 000 mk. Mustikkamaan uimakoululaisten kuljettamiseen käytettiin 64 285 mk ja moottorivenelippujen painatukseen tätä tarkoitusta varten 3 075 mk (3.12. 407 §). Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 2 347 500 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Luistelijoille 571 000 mk, Kallion Luistinradalle 834 000 mk, Idrottsföreningen Kamraterna-yhdistykselle 349 000 mk, Karhu-Kissoille 489 000 mk, Helsingfors Skridskoklubb'ille 101 500 mk ja Pukinmäen Veto, Malmin Palloseura ja Pukinmäen Kirille yhteisesti 3 000 mk (18.6. 255 §). Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 3 150 000 mk:n määrärahalla avustettiin 160 seuraa (5.3. 73 §). Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varattu 200 000 mk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Työväen Urheiluliiton Helsingin piirille 72 700 mk, Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piirille 72 700 mk, Finlands Svenska Centralidrottsförbundin Helsingin piirille 28 000 mk, Suomen Palloliiton Helsingin piirille 20 000 mk ja Suomen Käsipalloliiton Helsingin piirille 6 000 mk (5.3. 74 §).

Vuokrausasiat. Lautakunta päätti: irtisanoa Velodromin katsomorakennuksen huonetta n:o 21-23 koskevan vuokrasopimuksen päättyväksi marraskuun 30 p:nä (16.1. 19 §); myöntää Ratsastushallin ravintolahuoneiston vuokraoikeuden maaliskuun 1 p:stä Helsingin ratsastusseurojen ravintolahoitoa varten perustettavalle yhtiölle 40 000 mk:n kausivuokrasta (6.2. 28 §); luovuttaa Helsingin Työväenyhdistykselle yksinoikeuden ravintolan pitoon Mustikkamaan kansanpuistossa vuosiksi 1952-1956 (5.3. 65 §):

Lautakunta päätti vuokrata jälempänä mainitut kioskit ym. kesäkaudeksi 1952 seuraavasti: Mustikkamaan uimarannan tarjoilukioskin Helsingin Työväenyhdistykselle 12 000 mk:n kausivuokrasta (5.3. 66 §); Hietarannan kioskit Hovi-Kokki oy:lle 350 000 mk:n kausivuokrasta (5.3. 67 §); kansanpuistojen valokuvauspaikat seuraavasti: Seurasaari A. Halmeelle 3 000 mk:sta, Korkeasaaren laivalaiturin tienoo Y. Lintuselle 65 000 mk:sta, lintutalon tienoo J. Nuoralalle 25 000 mk:sta ja Kivinokka O. Taimelle

3 000 mk:sta (5.3. 71 §); Mustikkamaan kansanpuiston valokuvauspaikan G. Flinckille 10 000 mk:n kausivuokrasta (12.3. 86 §); Uimastadionin ravinto- ja virvoitusaineiden sekä jäätelönmyyntioikeudet Hovi-Kokki oy:lle 300 000 mk:n vuokrasta, Pallokentän vastaavat oikeudet yhteisesti A. Kuosmaselle ja Virvokepalvelu oy:lle 200 000 mk:n vuokrasta sekä Pasilan kenttä ja maantiepyöräilyn eristetty lähtö- ja tulopaikka Pohjolan Jäätelö oy:lle 30 000 mk:n vuokrasta (23.4. 145 §); Seurasaaren uimalaitoksen kirvesmies H. Nyströmille 130 000 mk:n kausivuokrasta (23.4. 148 §); Eläintarhan urheilukentän kioskin rouva M. Gustafssonille 125 000 mk:n kausivuokrasta; Käpylän urheilupuiston kioskin rouva K. Veirilälle 12 000 mk:n vuokrasummasta (23.4. 150 §); Tullisaaren kahvilarakennuksen Työväen Mailapojille 10 000 mk:n kausivuokrasta (23.4. 159 §); Korkeasaaren uimarannan rouva E. Wulff'ille 5 000 mk:n kausivuokrasta, pääsymaksuiksi määrättiin 10 mk aikuisilta ja 5 mk lapsilta; hyttimaksuiksi 15 mk arkisin ja 25 mk sunnuntaisin (18.6. 259 §).

Edelleen lautakunta päätti vuokrata: Rastilan kartanoon kuuluvan Moängin niityn maanviljelijä E. Lindroosille tammikuun 1 p:stä 1953 joulukuun 31 p:ään 1955 17 500 mk:n vuokrasta sekä syyskuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään 1952 5 800 mk:n vuokrasta; Rastilan "Punaisesta huvilasta" huoneen ja keittiön K. Laamaselle 600 mk:n kuukausivuokrasta syyskuun 1 p:stä (17.9. 324 §); Suomen Pyöräilykomitealle Velodromin katsomorakennuksesta kylmät huoneet n:o 32 ja 33, yhteensä 32 m² syyskuun 1 p:stä 960 mk:n kuukausivuokrasta (17.9. 315 §); Keskustalli oy:lle Ratsastushallin talliosasto 8:n satulavarastoineen lokakuun 1 p:stä 12 205 mk:n kuukausivuokrasta (17.9. 320 §); Herakles-yhdistykselle ja rouva R. Urpelaiselle yhteisesti edelliselle painonnostoharjoituksia, jälkimmäiselle leikkikoulun pitoa varten Töölön pallokentän pukusuojarakennuksen alakerrasta huoneen eteistiloineen yhteensä 100 m lokakuun 1 p:stä toistaiseksi kuitenkin korkeintaan huhtikuun 30 p:ään 1953 yhteensä 15 000 mk:n kuukausivuokrasta sekä Helsingin Paini-Miehille ja Helsingin Visalle yhteisesti alakerran pohjoisenpuoleisen suuren huoneen painiharjoituksia varten lokakuun 1 p:stä korkeintaan huhtikuun 30 p:ään 1953 8 000 mk:n kuukausivuokrasta ja Koulumatkailutoimisto oy:lle yläkerran huoneet yhteensä 260 m² lokakuun 6 p:stä korkeintaan huhtikuun 30 p:ään 1953 majoitustarkoituksiin 39 000 mk:n kuukausivuokrasta, vuokramaksuihin sisältyi korvaus lämmöstä, valosta ja vedestä (1.10. 336 §); Ratsastushallin 3 kaviouraa 131 viikkotunniksi ja juoksuratatilaa 60 m² estevarastoksi lokakuun 1 p:stä 1952 huhtikuun 30 p:ään 1953 110 000 mk:n kuukausivuokrasta valoineen, josta Oy.Keskustallin on maksettava 36 670 mk, Oy.Hippodrom ab:n 31 210 mk, Puolustusvoimain Pääesikunnan Eläinlääkintäosaston 27 000 mk, Suomen Ratsastajainliiton 6 480 mk, Upseeriratsastajain 5 400 mk ja Helsingin Nykyaikaisten 5-ottelijain 3 240 mk (22.10. 357 §); Rastilan päärakennuksen Helsingin Opettajayhdistyksen Kesävirkistystoimikunnalle v:n 1953 kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi 120 000 mk:n kausivuokrasta (22.10. 360 §); kaupunginmuseon käyttöön marraskuun 1 p:stä Ratsastushallin talli n:o 2:n ullakolta 90 m²:n suuruisen alan varastotilaksi 2 700 mk:n kuukausivuokrasta (5.11. 370 §); Velodromin huoneen 13-15 SVUL:n Helsingin piirille joulukuun 1 p:stä 1952 maaliskuun 15 p:ään 1953 lämpöineen, valoineen ja vesineen 8 000 mk:n kuukausivuokrasta (5.11. 371 §); Linnatsalo oy:lle Ratsastushallin talli n:o 2:n ylisiltä varastotilaa 90 m² marraskuun 1 p:stä 2 700 mk:n kuukausivuokrasta (5.11. 373 §); Oy. Veikkaustoimisto ab:lle Ratsastushallin talliosaston n:o 5 marraskuun 1 p:stä 15 000 mk:n kuukausivuokrasta (5.11. 374 §); Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liitolle Hevossalmen leirialueesta kolmionmuotoisen alueen, jonka rantaviiva on noin 20 m, vuosiksi 1953-1957 500 mk:n vuosivuokrasta (5.11. 377 §); Ratsastushallin sairastallin Rakennusliike Linnatsalo oy:lle joulukuun 1 p:stä 18 000 mk:n kuukausivuokrasta (3.12. 405 §); Ratsastushallin suojasta 25 m²:n varastotilan Suomen Jousiampujain Liitolle joulukuun 1 p:stä 1 500 mk:n kuukausivuokrasta (3.12. 411 §).

Lisäksi lautakunta antoi virvokkeitten myynnin ja maksullisen kenkien ym. säilytysoikeuden jälempänä mainituilla luistinradoilla talvikautena 1952-1953 seuraaville: Eläintarhan urheilukentän luistinrata, virvokkeitten myynti ja kenkien ym. säilytys rouva M. Gustafsson 40 000 mk; Käpy-

län urheilukentän luistinrata, virvokkeitten myynti ja kenkien ym. säilytys rouva I. Niemi joko yksin tai yhdessä jonkun toisen urheilu- ja retkeilytoimiston siihen oikeuttaman henkilön kanssa 5 000 mk; Käpylän urheilupuiston luistinrata, virvokkeitten myynti ja kenkien ym. säilytys rouva K. Veirilä 8 000 mk; Messukentän luistinrata, virvokkeitten myynti rouva E. Salmi 15 000 mk, kenkien ym. säilytys neiti V. Järvi 40 000 mk ja rouva F. Koivula 40 000 mk (3.12. 412 §). Lisäksi lautakunta anomuksesta alensi Pohjolan Jäätelö oy:n vuokramaksun (19.11. 393 §).

Lautakunta päätti antaa Ratsastushallin huoneiston J 58 Oy. Hippodrom ab:lle tallimiehen asunnoksi joulukuun 1 p:stä 3 235 mk:n kuukausivuokrasta (19.12. 425 §).

Edelleen lautakunta päätti: irtisanoa Oy. Valkoinen Hevonen - Vita Hästen ab. -nimisen yhtiön Ratsastushallin ravintolaa koskevan vuokrasuhteen päättymään huhtikuun 30 päivänä; hyväksyä toimenpiteet, joiden johdosta oli pidennetty Koulumatkailutoimistolle Pallokentän pukusuojarakennuksesta marraskuun 21 p:stä 1951 huhtikuun 15 p:ään 1952 retkeilymajaksi vuokratun 400 m² :n huonetilan vuokrausta siten, että yläkerran huoneet vapautuivat huhtikuun 22 p:nä ja alakerran pohjoispuoleinen suuri huone vasta toukokuun 7 p:nä, vuokra oli pidennetyltä ajalta 16 500 mk (14.5. 181 §);

Ratsastushallista Ratsastavalle poliisille lokakuun 1 p:stä luovutettavat lisätilat ja vuokrat seuraaviksi:

talli 4	157 m²	á 50	mk/kk	94 200 mk
eteinen	39 "	" 50	"	23 400 "
ullakko	267 "	" 32	"	102 528 "
uusi ulkovaja	94 "	" 20	"	22 560 "
			Yhteensä	242 688 mk (21.8. 294 §);

korottaa Koulumatkailutoimisto oy:lle vuokrattujen Velodromin huonetilojen yhteisvuokran 23 720 mk:aan (17.9. 316 §);

hyväksyä vapaaherra R.C. Wreden irtisanoman Ratsastushallin talliosastoa n:o 5, asuinhuoneisto J 58 mukaan luettuna, koskevan vuokrasopimuksen päättymään lokakuun 1 p:nä (17.9. 319 §);

peruuttaa vuokrasopimuksen, jolla J. Beckmannille oli luovutettu huone Satamasaaren huvilasta kesäksi 1952 4 000 mk:n kausivuokrasta (17.9.325 §);

ilmoittaa kirjelmällään kaupunginhallitukselle Kivinokan kansanpuiston terveydellisistä oloista johtuvista toimenpiteistä (19.11. 398 §) ja ottaa käytäntöön korotetut vuokrat Rastilassa (3.12. 412 §).

Muita lautakunnan ratkaisemia asioita. Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä kaupungin ja XV Olympia Helsinki 1952 -yhdistyksen kesken tehtävän sopimuksen kaupungin urheilukenttien ja -alueiden käytöstä (20.2.44, §).

Korkeasaaren valvoja oikeutettiin purkauttamaan vanha hylje-rakennus (5.3. 76 §).

Päätettiin, ettei Kivinokan, Lauttasaaren, Varsasaaren ja Satamasaaren kansanpuistoihin anneta rakentaa uusia puumökkejä, vaan pyritään niitä vähentämään (12.3. 90 §).

s/s J.L. Runebergin suorittamilla huvimatkoilla määrättiin maksuksi aikuisilta 200 mk ja 4-12 vuotiailta lapsilta 100 mk vakinaisilla vuoroilla ja aikataulun ulkopuolella yksityiskäyttöön vuokratun laivan tuntivuokraksi 10 000 mk (18.6. 264 §).

Elokuun 4 p:nä suoritettiin Kumpulan avouimalan tarkastus ja todettiin, että uimala oli sellaisessa kunnossa, että se voitiin avata yleiseen käyttöön heti kun ao. urakoitsija olisi hyväksynyt erinäiset allasalueen eristämistä tarkoittavat toimenpiteet. Uimalan pääsymaksuiksi määrättiin toistaiseksi aikuisilta 30 mk ja lapsilta 10 mk (4.8. 269 §).

E. Numminen päätettiin lähettää tarkkaajaksi Suomen Urheiluopiston koulutuskursseille (22.10. 356 §).

Vielä päätettiin, että Pukinmäen luistinrata kunnostetaan ja hoidetaan talvikautena 1952-1953 kaupungin toimesta ja että yleisöluistelu radalla on maksuton (5.11. 366 §).

Olympiakisojen majoitustoimistolta päätettiin periä olympialeirin Seurasaaren kansanpuiston sorateille tuottamien vahinkojen korvauksena 50 000 mk (5.11. 375 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: syväporauskaivopumpun hankkimista Varsasaaren kansanpuistoon (12.3. 94 §); Suomen Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntämistä Seurasaaren kaitsijalle A. Nymanille 22 vuoden palvelusajan perusteella (26.3. 101 §); Seurasaaren kansanpuiston 19. palkkaluokkaan kuuluvan saarenvartijan viran lakkauttamista (26.3. 103 §); Rastilan ulkoilualueen asemakaavan ja mökkityyppipiirustusten laatimista varten varattavaa 100 000 mk:n määrärahaa (26.3. 112 §); 400 000 mk:n suuruisen määrärahan myöntämistä hieromapenkkien hankkimista varten (23.4. 164 §); 311 000 mk:n suuruisen lisämäärärahan anomista olympiakisoja varten tarpeellisten kaiutinlaitteiden vuokraamiseksi (14.5. 182 §); lisätalousarvioon otettavaa 2 milj. mk:n määrärahaa Kumpulan avouimalan eristämiseksi 500 mk:n pituisella panssariverkkoaidalla (14.5. 185 §); urheilulaitosten ja kansanpuistojen apulaisisännöitsijän viran lakkauttamista ja apulaistoimistopäällikön viran perustamista (28.5. 203 §); Tullisaaren ja Lauttasaaren kansanpuistojen kaitsijain virkojen korottamista 21. palkkaluokkaan; naispuolisen urheilunohjaajan viran perustamista urheilu- ja retkeilytoimistoon (11.6. 235 §); Helsingin Soutuklubille myönnettävää avustusta Kaisaniemessä sijaitsevan venevajan korjaamista ja maalaamista varten (11.6. 240 §); Korkeasaaren valvojan virkanimen muuttamista Korkeasaaren intendentin virkanimeksi (11.6. 245 §); ehdotusta, että Korkeasaaren laivalippujen hinnasta saataisiin merkitä 20 % urheilu- ja retkeilylautakunnan Korkeasaaren tilien tulopuolelle (11.6. 246 §); Kumpulan avouimalan töiden jatkamista (18.6. 256 §); tilojen varaamista Ratsastushallista sisäurheilutarkoituksiin (17.9. 317 §); Hietarannan kioskin 350 000 mk:n suuruisen vuokramaksun alentamista kesäkaudelta 1952 70 000 mk:lla (1.10. 335 §); uudistus- ja korjaustöitä kaupungin urheilukentillä ja laitoksissa; määrärahan varaamista Linnankuja 16:n urheilukentän kunnostamiseksi luistinradaksi (22.10. 351 §); määrärahan myöntämistä luistinradan aikaansaamiseksi Puistolaan; ja kunnostusmäärärahan varaamista talousarvioon (22.10. 355 §); pikaluisteluradan rakentamista Stadionille talvikaudeksi 1952-1953 Stadion-säätiön toimesta (5.11. 369 §); Suomalaisen Pursiseuran, Työväen Pursiseuran, Helsingfors Segelsällskap'in ja Merenkävijäin anomuksia lainaehtojen lieventämisestä ja Helsingfors Segelsällskap'in lainojen koron alentamista 3 %:iin eli samaksi kuin muilla purjehdusseuroilla (5.11. 372 §); Virvokepalvelu oy:n vuokramaksun alentamista Töölön pallokentän ravintoja virvokeaineiden sekä jäätelön myynnistä (19.11. 386 §); Pakilan urheilukentän paikan varausta Paloheinän alueelta Lepolantien pohjoispäästä (19.11. 389 §); Ratsastushallin kunnostamista sisäpallopeleihin soveltuvaksi (19.11. 390 §) ja Kallion urheilukentän pukusuojarakennuksen eteishuoneeseen rakennettavaa palohormia (19.11. 391 §).

Esityksiä yleisten töiden lautakunnalle tehtiin asioista, jotka koskivat: Pallokentän pukusuojarakennuksen savupiipun korottamista (16.1. 16 §); v:n 1953 talousarvioon sisältyviä uudistus- ja korjaustöitä (18.6. 253 §); Uimastadionilla tarpeellisia kunnostustöitä v. 1953 (4.8. 273 §); urheilu- ja retkeilylautakunnan ehdotusta kolmen vuoden rakennusohjelmaksi vv. 1953-1955 (4.8. 284 §).

Lausuntoja kiinteistölautakunnalle annettiin asioista, jotka koskivat: Munkkiniemen uuden uimarannan rakentamista (16.1. 12 §); Nybonds-nimisen tilan ostamista (16.1. 20 §); Laajasalon uimarantapaikan vahvistamista (6.2. 32 §); urheilukenttäalueen ostamista Jollaksesta (6.2. 34 §); veikkausvoittovaroista haettavia avustuksia (20.2. 47 §); Herttoniemen Toverien esitystä urheilukentän rakentamisesta Herttoniemeen (20.2. 50 §); Sight-seeing matkojen järjestämistä Helsingissä (20.2. 58 §); Merimelojien kanoottivajan maalaamista (5.3. 70 §); Skatan kartanon maa- ja vesialueen määräämistä yhtenä kokonaisuutena urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan sekä metsien hoidon määräämistä metsätalousosastolle (9.4. 130 §); 4.5 milj. mk:n halpakorkoisen ja lyhytaikaisen lainan myöntämistä purjehdusseuroille (14.5. 200 §); Lauttasaaren säätiön kirjelmää Lauttasaaren uimarannoilla vallitsevista epäkohdista (18.6. 258 §); Vantaan Pikkukosken uimalan entisen vuokramaan ottamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintaan (21.8. 293 §); kaupunginhallituksen kirjelmää Stadionin käytöstä pikaluisteluratana (19.11. 396 §); teknillisten laitosten

urheiluseuran avustusanomusta (3.12. 408 §) sekä kaupunginvaltuutettujen tekemiä aloitteita: uimapaikan varaamiseksi Keravanjoen varrelta (22.10. 353 §); uima-altaan ja luistinradan aikaansaamiseksi Puistolan ja Tapanilan seuduille (22.10. 355 §) sekä Suomenlinnan ja Santahaminan muodostamisesta ulkoilualueeksi (19.11. 397 §).

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kaupunginvaltuuston päätettyä perustaa tammikuun 1 p:stä 21. palkkaluokkaan kuuluvan kaitsijan viran Pirttimäen ulkoilualuetta varten lautakunta valitsi virkaan asentaja R.L. Mattssonin (20.2. 59 §). Jälempänä mainittuihin virkoihin valittiin seuraavat henkilöt: 23. palkkaluokkaan kuuluvaan urheilu- ja retkeilytoimiston toimentajan virkaan huhtikuun 1 p:stä rouva G. Landgren (23.4. 144 §); Seurasaaren kansanpuiston kaitsijan virkaan joulukuun 1 p:stä E. Öhman (5.11. 364 §); apulaistoimistopäällikön virkaan tammikuun 1 p:stä 1953 apulaisisännöitsijä V. Koivula (5.11. 368 §); naispuolisen urheilunohjaajan virkaan osapäiväajaksi 1.1.-31.3.1953 L. Mustonen (19.12. 427 §); vahtimestarin virkaan tammikuun 1 p:stä 1953 H. Svärd (19.12. 422 §).

Virkavapautta myönnettiin kertomusvuoden aikana seuraaville henkilöille: T. Ovaskalle Hietarannan kaitsijan virasta siksi ajaksi, jonka hän kesällä toimi uimastadionin johtajana (14.5. 179 §); urheilunohjaaja E. Nummiselle elokuun 5 p:stä 8 p:ään osallistumista varten Vierumäen kansainväliseen liikuntakasvatuskongressiin (4.8. 275 §); eläintenhoitaja L. Jaloselle 8 päivän ajaksi lokakuussa Tanskaan tehtävää opintomatkaa varten (4.8. 277 §); Korkeasaaren valvojalle C. af Enehjelmille 10 päivän ajaksi syyskuun puolivälissä osallistumista varten kansainväliseen eläintarhanjohtajien kongressiin (4.8. 278 §).

Talvikausi. Ensimmäinen lumi tuli vasta jouluna ja pakkasta saatiin tammikuun 20 p:nä. Lumi- ja säätilanne oli koko talven ajan huono talviurheilun kannalta.

Kunnalla oli 37 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli 115 712 m^2 ja olivat radat käytössä 52 päivää, tammikuun 20 p:stä huhtikuun 4 p:ään. Kelkkamäkiä oli 50 ja lisäksi 4 katukelkkamäkeä.

Seurojen omistamilla luistinradoilla kävi opettajain johdolla n. 108 300 koululaista jakautuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 63 573, Väinämöinen 13 450, Kaisaniemi 15 570, Johannes 13 500, Hesperia 1 300 ja Pukinmäki 545.

Suomen Palloliiton ja Työväen Urheiluliiton Helsingin piirit järjestivät kaupungin alueella yhteensä 134 jääpallo-ottelua.

Kesäkausi. Pallokentän uudet nurmikentät otettiin käyttöön ja uusi voimistelun ulkoharjoitusalue valmistui Pallokentän pohjoispäähän. Ensimmäinen ottelu pelattiin huhtikuun 27 p:nä ja viimeinen marraskuun 2 p:nä.

Kesä muodostui olympialaisten tähden normaalista poikkeavaksi Pallokentällä. Varsinaisesti vasta 26 p:nä elokuuta avattiin kentät kaikille harjoituksia varten. Mestaruus- ja Suomensarjoissa pelaavat edustusjoukkueet pääsivät kyllä jo 23 p:nä toukokuuta harjoittelemaan. Heinäkuun alusta olivat kentät yksinomaan olympiajoukkueille varatut.

Pallokentällä pelattiin 5 olympiaottelua. Lisäksi olympiakisojen viihdytystoimisto järjesti Romanian Kansantasavallan Tanssiryhmän ja Moisejevin Tanssiyhtyeen avustamana 2 yleisöjuhlaa. Ja olympiakisojen päättäjäispäivänä, 3 p:nä elokuuta miss Universum esiintyi Pallokentällä. Elokuun 4 p:nä oli Kiina-Suomi ystävyysottelu ja seuraavana päivänä baseballnäytösottelu täällä olevien USA:n olympiaurheilijoiden ja suomalaisten kesken.

Kisojen jälkeen saatiin nurmikentät urheilijoiden käyttöön ja syksyyn mennessä pelattiin ruohokentillä kaikkiaan 32 ottelua. Pallokentällä pelattiin kertomusvuonna kaikkiaan 161 ottelua. Ne jakaantuivat seuraavasti: olympiaotteluita 6, mestaruus- ja Suomensarjaotteluita 53, Suomen

Palloliiton Helsingin piirin 58, maakuntasarjaotteluita 6 sekä akateemisia koululais- ja "puulaaki"-pelejä 38. Maksavia katsojia oli yhteensä 41 183.

Harjoituskortteja myytiin 363 kpl ja kertalippuja 1 880 kpl.

Eläintarhan urheilukentällä oli 26 maksullista kilpailutilaisuutta, joissa oli 23 113 maksavaa katsojaa.

Velodromilla pidettiin 10 pääsymaksullista ei-olympiatilaisuutta, joissa maksavia katsojia oli yhteensä 4 146.

Uimastadion avattiin keväällä ensimmäisen kerran täysin valmiissa kunnossa yleisön käyttöön. Koleasta ja sateisesta säästä huolimatta kävi uimalassa 118 373 henkeä, joista uijia 94 182 ja katsojia 24 191.

Uimala avattiin yleisölle kesäkuun 6 p:nä ja se oli auki heinäkuun 16 p:ään, jolloin se suljettiin olympiauimarien harjoittelua ja varsinaisia kilpailuja varten. Olympiakisojen jälkeen avattiin uimala jälleen yleisölle elokuun 5 p:nä ja suljettiin syyskuun 14 p:nä.

Lukuunottamatta olympiakisojen harjoitus- ja kilpailuaikaa uimalassa kävi kaikkiaan aikuisia 58 608 ja lapsia alle 15 v. 59 765, yhteensä 118 373. Näistä oli uijia: miehiä ja poikia 62 433, naisia ja tyttöjä 31 749 sekä katsojia 24 191, yhteensä 118 373. Henkilökuntaa oli kaikkiaan, johtaja mukaanluettuna, 32 henkeä.

Urheilunneuvonta. Talvikaudesta muodostui lyhyt heikon lumentulon johdosta. Kansanhiihtoja tuettiin niiden järjestely- ja toteuttamisvaiheissa. Koululaisten ja lasten puistohiihtokurssit pidettiin kolmessa eri jaksossa koulujen hiihtolomapäivinä. Osanotto ja harrastus oli hyvä. Yhteensä talvikauden neuvontatilaisuuksia oli 200, joissa osanottajia 4 500.

Kesäkauden toiminta ei poikennut sanottavammin aikaisemmista vuosista.

Eläintarhan kentälle sijoitettiin jälleen yhdistetty urheilunneuvojakenttäjärjestysmies, jonka toiminnasta saatiin hyviä kokemuksia vastaisen varalle etenkin vilkkaimpina koululaisaikoina keväisin ja syksyisin.

Varsinainen kesäneuvonta aloitettiin kesäkuun 1 p:nä kymmenessä kohteessa, joissa yhteisiä tilaisuuksia oli pojilla 117 ja tytöillä 96. Näissä kävi harjoittelemassa ohjauksen alaisena 1 306 poikaa ja 1 394 tyttöä eli runsaasti kaksinkertainen määrä v:een 1950 verrattuna.

Uimakoulutoiminnassa päästiin vasta elokuun alkuviikolla varsinaisen hyvän toiminnan vauhtiin, niin että kauden lopussa voitiin merkitä 2 396 uimakouluoppilaan saaneen asianmukaisen uimakoulutuksen.

Entisten alkeisuimakoulujen lisäksi avattiin uudet koulut Varsasaaressa, Laajasalossa (Jollas) ja Tullisaaressa. Yhteensä 16 uimakoulupaikassa oli kävijöitä kesän aikana n. 147 927.

Kansanpuistot ja uimarannat. Kesä oli mitä epäedullisin uijille ja auringonkylvyn ottajille. Koko kesä oli kolea ja sateinen muutamaa päivää lukuun ottamatta. Veden lämpökin pysytteli 12–17 asteen seutuvilla, ollen ainoastaan yhtenä päivänä 20 astetta.

Yleisöä kävi Hietarannalla vähemmän kuin koskaan aikaisemmin, noin 150 000 – 200 000 henkeä. Pukusuojaa käytti hyväkseen ainoastaan 33 577 henkeä.

Kevättalvella mataloitettiin kaksi vanhempaa uimasiltaa. Lastenosaston aita uusittiin samoin ravintolan sähköjohdot ja ravintola maalattiin sisäpuolelta. Sähkötöiden johdosta avattiin ravintola vasta juhannuksena. Ravintolan kalusto maalattiin ja siirrettiin Uimastadionin ravintolaan. Hietarannalle saatiin tilalle Merivaara oy:ltä Uimastadionille tilatut 40 pöytää ja 132 jakkaraa. Rannan kunnostaminen aloitettiin huhtikuun 21 p:nä ja pukusuoja avattiin kesäkuun 11 p:nä ja suljettiin elokuun 27 p:nä. Henkilökunnan luku oli 21.

Kaupungin kokkojuhlassa oli Hietarannalla kovasta ukonilmasta ja kaatosateesta huolimatta n. 4 000 henkeä.

Pukusuojaa käytti	naisia	miehiä	yhteensä
kesäkuussa	2 190	3 051	5 241
heinäkuussa	9 617	11 923	21 540
elokuussa	2 827	3 969	6 796
yhteensä	14 634	18 943	33 577

Ravintolaa hoitivat edelleen Hovi-Kokki oy. ja Valio. Yleisö oli tyytyväinen ravintolan toimintaan. Uimatarvikkeiden myymälä oli vuokrattu rouva A. Vuoriolle.

Sarcolta vuokratut kuulutuslaitteet olivat käytännössä rannalla.

Rakennusmestari K. Kolman "jokamiehen surfingrata" oli toista kesää käytännössä, mutta ei saavuttanut nytkään yleisön kannatusta, vaan tuotti tappiota.

Hietarannan katsijan T. Ovaskan ollessa komennettuna Uimastadionille toimi hänen sijaisenaan Hietarannalla vartija T. Paavilainen.

Seurasaaressa kävi vuoden kuluessa n. 200 000 henkilöä, Mustikkamaalla n. 55 375 henkilöä, joista lähes puolet elokuussa, ja Pihlajasaaressa n. 30 000 henkilöä.

Uimakoulua pitäneet seurat antoivat seuraavat tilastotiedot hallussaan olleiden uimalaitosten käytöstä:

Seura ja uimalaitos	Kävijöitä suunnilleen		Uimakoulujen oppilaita	
	Maksavia	Maksutta käyneitä	Kaikkiaan	Uimamaisteri- ja kandidaattitutkinnon suorittaneita
HU, Humallahti	42 430	5 713	286	25
HSS, Uunisaari	27 528	10 519	164	88
HTU, Mustikkamaa	5 285	5 273	402	59
Vetehiset, Munkkiniemi	-	2 500	226	-
Yhteensä	75 243	24 005	1 078	172

Marjaniemen Uimarit piti uimakoulua Marjaniemen uimalaitoksella, jonne ei kanneta pääsymaksua. Oppilaita oli 64, joista tutkinnon suoritti 7 poikaa ja 12 tyttöä. Jyryn uimaosasto piti uimakoulua Pikkukosken vapaarannalla. Oppilaita oli 124, joista tutkinnon suoritti 10 poikaa ja 14 tyttöä.

Seurasaaren uimalaitoksella kävi n. 15 000 ja Korkeasaaren uimarannalla n. 2 000 henkilöä.

Retkeilyosaston toiminnasta osaston päällikkö antoi seuraavat tiedot:

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi osaston toimesta pidettiin puheita ja esitelmiä sekä historian että luonnontieteen alalta. Oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Järjestettiin yhdessä Suomen Luonnonsuojeluyhdistyksen kanssa viidet luonnontieteelliset kurssit, jotka käsittivät 25 tilaisuutta ja joissa oli yhteensä 144 osanottajaa. Osasto palveli jatkuvasti yleisöä kotiseutukysymyksissä.

Matkailu. Osasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta. Osasto julkaisi lehtisen "1952-1953 Helsinki-Helsingfors" suomen, ruotsin ja englannin kielisenä, 30 000 mk:n painoksena sekä lehtisen "Metsiin, merille, maanteille" suomen ja ruotsin kielisenä 18 200 kpl:n painoksena. Matkapalvelua silmällä pitäen järjestettiin yhdessä Olympia-järjestelytoimikunnan kanssa keväällä 10 viikkoa kestävät opaskurssit, joihin osallistui 700 vähintään kahta eri kieltä taitavaa henkilöä. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille järjestettiin jatkokoulutusta, joka käsitti 14 eri tilaisuutta.

Retkeily. Osaston hallinnassa oli kaksi retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 545 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 650 retkeilijää. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa n. 600 henkeä. Metsäalueen telttamajoituksessa oli lisäksi viikonloppuina 400-500 henkilöä. Majan laajennustyöt valmistuivat syksyllä ja lopputarkastus oli joulukuun 30 p:nä. Metsässä suoritettiin hoitohakkuita. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 979 henkeä. Päiväkäynnillä oli n. 1 500 retkeilijää. Kesä-, heinä- ja elokuun ajaksi maja oli vuokrattuna

Helsingin Opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunnalle. Majarakennus maalattiin ulkoa ja peltikatto uusittiin osittain. Myös sisällä suoritettiin korjauksia. Sähkölinjat uusittiin. Ramsniemeen rakennettiin käymälä ja kaivo. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 4 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä ja suunnistajia. Sauna lämmitettiin 37 kertaa. Herttoniemen hiihtomaja (ent. Ikämiesten maja) tuli lokakuussa osaston hallintaan. Helsingin retkeilykerhojen käyttöön oli jatkuvasti luovutettuna telttailualue Laajasalosta Hevossalmen rannalta. Taivalniemellä oleva kanoottiveistämö ja -suoja oli vuokrattuna Helsingin retkeilykerhojen yhteistoimikunnalle. Haagan ja Herttoniemen maastossa oli edelleen käytännössä jokamiehen suunnistusrata. Haagan retkeilymajalla annettiin suunnistusopetusta aloitteleville.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Vuoden 1951 alusta ovat Kivinokan, Lauttasaaren, Varsasaaren, Satamasaaren ja Tullisaaren kansanpuistot sekä Rastilan ulkoilualue kuuluneet retkeilyosaston hallintaan. Lisäksi tuli osaston hallintaan Uutelan ulkoilualue. Niissä oli vuoden aikana 1 483 majaa ja telttaa. Kansanpuistot olivat avoinna toukokuun 15 p:stä syyskuun 15 p:ään. Mökkien kausivuokra oli 500 mk. Kaikissa kansanpuistoissa suoritettiin erilaisia korjaus-, etupäässä maalaustöitä ja pienempiä uutisrakennustöitä.

Osaston toimesta myönnettiin pääasiassa kaupungin palveluksessa olevien suuriperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä osaksi muillekin ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska semesterförbund'in lomakodeissa; äitien lukumäärä oli 128 ja lapsien 133.

Viihdytystilaisuuksia järjestettiin osaston toimesta useampia. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 4 123 henkeä. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin 60 torviorkesterikonserttia ja 10 yhteislaulutilaisuutta. Ulkoilmanäytäntöjä oli 3.

K o r k e a s a a r i. Korkeasaaren toiminnasta antoi sen valvoja seuraavat tiedot:

Uudisrakennus- ja korjaustyöt. Tärkein korjaustyö oli lauttasillan perinpohjainen korjaus. Myöskin tavarasilta vastapäätä Mustikkamaata korjattiin perusteellisesti. Piisonitarha varustettiin tukevalla rautakaiteella, aasi- ja ponitarhoihin tehtiin uusi rauta-aita ja puolikatos ja jyrsijätarhat laajennettiin kolmella osastolla. Sitä paitsi suoritettiin tavanomaiset talojen, tarhojen ja häkkien maalaukset. Jääkarhuhäkkiin rakennettiin uudet väliristikot, jotka varustettiin laskuovilla.

Mufflon- ja harjalampaille rakennettiin uusi talli, samaa standardimallia, jota on jo ennen käytetty hirvieläimille. Tarhojen yhteyteen rakennettiin 3 tilavaa tarhaa. Susille rakennettiin uusi tilava tarharyhmä, joka käsitti yhden ison tarhan 25 x 40 m, sekä 5 pientä tarhaa, kukin 5 x 10 m. Viimeksi mainittujen yhteyteen rakennettiin 4 makuuluolaa. Pienille peto- ja varislinnuille rakennettiin uusi häkkiryhmä (11 häkkiä), joista 8 kpl 6 x 1½ m sekä 3 kpl 6 x 2 m. Häkkien yhteyteen tuli suojahuoneet ja käytävä. Malaijilaiskarhuille rakennettiin vanhan vesitornin ympärille uusi tarha 18 x 20 m. Vesitorni tulee toimimaan karhujen luolana.

Leijonalinnassa kävi vuoden aikana 184 453 henkeä. Pääsymaksutulot olivat 2 080 775 mk. Näkötornissa kävi 28 473 henkeä. Pääsymaksutulot olivat 233 180 mk.

Saaren moottorivene välitti pääasiallisesti liikennettä siihen aikaan kun isommat alukset eivät olleet käytössä. Sitä paitsi huolehti moottorivene työväen kuljetuksesta aamuisin.

Lautta "Korkeasaari-Högholmen" ylläpiti vakinaista liikennettä toukokuun 1 p:stä lokakuun 15 p:ään ja kuljetti yhteensä 222 737 henkilöä, näistä aikuisia 126 163 ja lapsia 96 574.

Vuoden kuluessa hankittiin ostamalla ja vaihtamalla sekä saatiin lahjaksi eläimiä seuraavasti: 3 apinaa, 2 seebraa, 2 suomalaista hirveä, 1 poro, 2 maakarhua, 4 ahmaa, 1 supikoira, 2 punakettua, 2 sinikettua, 3 sutta, 4 minkkiä, 1 kärppä, 1 hylje, 2 jänistä, 4 kaniinia, 4 kultajä-

nistä, 2 jokisikaa ja 1 siipiorava, 4 huuhkajaa, 2 viirupöllöä, 2 kuningaskorppikotkaa, 2 karakaaraa, 1 kanahaukka, 1 varpushaukka, 1 tornihaukka, 1 hiirihaukka, 1 piekanahaukka. 3 nepalfasaania, 2 kuningasfasaania, 1 Amherstfasaani, 3 peltopyytä, 1 Euroopp.viiriäinen, 12 kääpiöviiriäistä, 6 timanttikyyhkystä, 20 kesykyyhkystä, 69 papukaijaa (10 lajia), 109 kutojapeipposta (17 lajia), 37 peipposta (6 lajia), 1 kurki, 2 kaulushaikaraa, 4 yöhaikaraa, 1 kattohaikara, 4 kiljuhanhea, 2 egyptiläistä hanhea, 1 laulujoutsen ja 24 sorsaa (9 lajia).

Vuoden kuluessa syntyi: 1 piisonihärkä, 2 saksanhirveä, 1 japanilainen hirvi, 2 poroa, 3 alppikaurista, 14 karakullammasta, 6 mufflonlammasta, 2 kääpiövuohta, 1 laama, 3 maakarhua, 2 mäyrää, 3 pesukarhua, 7 hopeakettua, 12 villisikaa, kaniineja ja marsuja, 4 kultafasaania, 3 kääpiöviiriäistä, 6 kääpiöpapukaijaa.

Vuoden aikana kuoli tai teurastettiin: 1 skotlantilainen härkä, 3 suomalaista hirveä, 1 Dybowskihirvi, 3 japanilaista hirveä, 1 kuusipeura, 2 valkohäntähirveä, 1 metsäkauris, 2 poroa, 4 alppikaurista, 2 kemssiä, 1 harjalammas, 3 mufflonlammasta, 15 karakullammasta, 3 vuohta, 2 kääpiövuohta, 1 ristikettu, 1 sinikettu, 1 naali, 7 hopeakettua, 2 punakettua, 1 maakarhu, 1 leijona, 1 susi, 1 supikoira, 2 minkkiä, 1 hilleri, 1 fretti, 2 jänistä, 28 kaniinia, 4 kultajänistä, 1 alppimurmeli, 14 villisikaa, 1 rhesusapina; 1 kondoori, 1 kiljukotka, 1 maakotka, 2 kanahaukkaa, 1 mehiläishaukka, 2 muuttohaukkaa, 1 tornihaukka, 2 varpushaukkaa, 1 huuhkaja, 3 viirupöllöä, 2 kissapöllöä, 1 sarvipöllö, 1 suopöllö, 1 tornipöllö, 1 helmipöllö, 1 yöhaikara, 1 harmaahaikara, 1 kurki, 1 flaminko, 1 pelikaani, 1 pingviini, 1 kiljuhanhi, 1 sepelhanhi, 1 heinäsorsa, 1 jouhisorsa, 2 tavia, 1 musta joutsen, 2 myskiankkaa, 7 kesyankkaa, 2 kuningasfasaania, 1 nepalfasaani, 1 hopeafasaani, 1 korvafasaani, 4 kalkkunaa, 1 helmikana, 13 kanaa, 2 valkeaa varista, 1 naurukyyhkynen, 1 Widapeipponen.

Vuoden kuluessa myytiin tai vaihdettiin: 4 ahmaa, 1 mufflonlammas, 4 huuhkajaa, 4 riikinkukkoa, 2 kanadanhanhea, 5 myskiankkaa, 1 villisika.

Eläinkannan yhteinen kalustoarvo joulukuun 31 p:nä oli 5 148 975 mk, joista imettäväisten arvo oli 3 888 475 mk, ja lintujen 1 260 500 mk.

Menot ja tulot. Menot olivat kokonaisuudessaan 202 203 393 mk, josta 7 153 080 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 62 242 708 mk kansanpuistojen, 12 694 500 mk urheilulaitosten, 2 845 150 mk urheilunohjauksen, 6 800 000 mk urheiluavustusten sekä 6 824 500 mk retkeilyn jne. osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 105 535 844 mk, josta kansanpuistoista 9 064 280 mk, urheilulaitoksista 12 821 564 mk sekä retkeilystä jne. 1 800 000 mk.

23. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Kansanhuoltolautakuntaan kuuluivat kaupunginvaltuuston tammikuun 1 p:nä valitsemina: puheenjohtajana toimitusjohtaja J. Laakso, varapuheenjohtajana talousneuvos J. Heitto sekä jäseninä agronomi E. Beaurain, kaupungineläinlääkäri O.W. Ehrström, kirjeenvaihtaja H. Kalkkinen, majuri G.E. Kyläsalo, toimitusjohtaja A. Liukkonen, postimies L. Railo, toimitsija L. Saaresto, toimitsija S. Winter ja filosofian maisteri A. Voipio-Juvas.

Kaupungin edustajana lautakunnassa oli edelleenkin rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

Keskusjaosto. Kansanhuoltolautakunta valitsi tammikuun 30 p:nä pitämässään ensimmäisessä kokouksessa keskusjaostoon: puheenjohtajaksi lautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajaksi lautakunnan varapuheenjohtajan sekä jäseniksi lautakunnan jäsenet Beaurainin, Kyläsalon, Liukkosen ja Winterin. Varajäseninä olivat kaupungineläinlääkäri Ehrström, kirjeenvaihtaja Kalkkinen, postimies Railo ja filosofian maisteri Voipio-Juvas.

Kansanhuoltolautakunnan ja sen keskusjaoston toiminta. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa, pöytäkirjojen pykälämäärä oli 120 (v. 1951 vastaavat luvut olivat 12 ja 155). Keskusjaosto kokoontui yhden kerran, pöytäkirjojen pykälämäärä oli 11. Lautakunnassa ja sen keskusjaostossa käsitellyt asiat vastasivat yleensä laadultaan ja lukumäärältään lähinnä edellisinä vuosina käsiteltyjä asioita. Johtuen siitä, että kansanhuoltolautakunta on kokouksissaan samalla käsitellyt keskusjaoston toimintapiiriin ja ratkaisuvaltuuksiin kuuluvia asioita, ei keskusjaoston ole tarvinnut pitää useampia omia kokouksiaan.

Päätökset. Kansanhuoltolautakunta teki seuraavat lopulliset päätökset: keskusjaoston asettamisesta (30.1. 3 §); lautakunnan pöytäkirjojen pitämisestä nähtävinä lautakunnan jäsenille yhden viikon ajan niiden valmistumisesta alkaen (30.1. 4 §); virkaeron myöntämisestä lähetti I. Heikkilälle (30.1. 10 §); ilmoituksesta sosiaaliministeriölle lautakunnan kielteisestä kannanotosta yleensä hintojen ja maksujen korottamiseen nähden ja että kyseinen kannanotto olisi sovellettava myös Suomen Kähertäjäin Liiton muutoksenhakuun (30.1. 11 §); lautakunnan kokousajoista ja pöytäkirjojen tarkistamisesta (30.1. 14 §); kansanhuollonjohtajan v. 1951 käyttämättä jääneen 29 työpäivän vuosiloman käyttämisestä maalis-, huhti- ja toukokuussa 1952 (20.2. 27 §); kansanhuoltotoimiston ryhtymisestä asianmukaisiin nk. olympia-ostokorttien ja yleis-ostokorttien vaatimiin toimenpiteisiin (2.5. 55 §); 18 työpäivän vuosiloman myöntämisestä kansanhuollonjohtajalle syyskuun 1 p:stä alkaen (6.8. 84 §); sanomalehtien tilaamisesta kansanhuoltotoimistolle v:ksi 1953 (6.11. 102 §); kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston talousarvioehdotuksen hyväksymisestä v:ksi 1953 (6.8. 83 §).

Esityksiä tehtiin palkkalautakunnalle kansanhuoltojohtaja V. Svanströmin jäämisestä virkaansa edelleen v:n 1953 loppuun (27.8. 93 §); kauppa- ja teollisuusministeriölle Osuusliike Elannon ja Voinvienti Valion välisessä kulutusmaitoa koskevassa asiassa (11.11. 109 §); sosiaaliministeriölle, että kansanhuoltolautakunta yhtyen kaupungin terveydenhoitolauta-

kunnan lausuntoon puoltaa pastöroidun maidon tasausrahaston lakkauttamista nykyisessä muodossaan ja että rahaston tehtävät siirretään Helsingin Maidontarkastusyhdistykselle tietyin edellytyksin (6.5. 58 §) ja kaupunginhallitukselle lisämäärärahan myöntämisestä tilille Tilapäiset viranhaltijat ja Vuokrat (6.11. 103 §).

Muita esityksiä tehtiin eräiden joulukuun 31 p:nä 1951 voimassa olleiden kansanhuoltoa ja hintasäännöstelyä koskevien säännöksien sekä päätöksien ja määräysten toimittamisesta lautakunnan uusille jäsenille (20.2. 26 §) että sosiaaliministeriön hintaosasto määrittelisi, mihin hintaryhmään teattereiden, konserttien, iltamien, baarien, kioskien yms. tarjoilupaikat kuuluvat niissä vallitsevien erilaisten hintojen vuoksi (20.3. 40 §); nykyään myytävän margariinin laadun parantamisesta ja asian esittämisestä kauppa- ja teollisuusministeriölle (20.3. 41 § ja 27.5. 65 §); ulkolaisen lihan tuonnista maahan lihan saannin helpottamiseksi ja hintojen nousun estämiseksi kertomusvuoden kesällä ja esityksen tekemisestä kauppa- ja teollisuusministeriölle (20.3. 42 §); että lautakunta pyytäisi jotakin tilastotoimistoa selvittämään jakelusäännöstelyn kustannukset koko maassa ja kannattaako jatkaa jakelusäännöstelyä yksistään sen vuoksi, että siinä olevat tarvikkeet lasketaan elinkustannusindeksiin kuuluviksi (20.3. 43 §); että kansanhuoltotoimisto ryhtyisi tarpeen vaatimiin toimenpiteisiin sen johdosta, että säilyketehdas Mensa oy. Hämeenlinnasta on laskenut kauppaan säilöttyä Retkimakkara -nimistä tuotettaan, jonka tölkkiin on merkitty sen sisältävän noin 20 makkaraa, mutta avattaessa on todettu sen sisältävän yleensä vain 13-16 makkaraa, ja tutkintamateriaalin lähettämisestä sosiaaliministeriölle mahdollisia toimenpiteitä varten (20.3. 44 § ja 27.5. 66 §); eräiden liikkeiden yleisöltä ottamista kohtuuttomista maksuista puhelimen käytöstä ja epäkohdan korjaamisesta (2.5. 56 §); Helsingissä jaettavan vakioimispakosta vapautuneen kulutusmaidon rasvapitoisuuden korottamiseksi 4:ään painoprosenttiin (27.5. 67 §, 30.6. 69 §, 6.8. 82 §, 27.8. 92 §, 3.12. 119 § ja keskusj. 19.6. 10 §) ja kananmunien korkeista hinnoista ja niiden vaihteluista sekä toimenpiteistä näiden ilmiöiden poistamiseksi (6.11. 107 §).

Kansanhuoltotoimiston järjestely. Kansanhuoltotoimiston sisäinen järjestely oli kertomusvuonna sama kuin edellisenä vuonna. Mitään sellaisia muutoksia toimiston tehtävien tai niiden laajuuden suhteen, jotka olisivat aiheuttaneet järjestelyn muutoksen, ei tapahtunut. Toimistossa oli näin ollen edelleen kaksi osastoa, nimittäin yleinen eli kansliaosasto sekä kauppa- ja ostokorttiosasto, joista vain viimeksi mainitulla oli oma osastonjohtajansa apulaisosastonjohtajineen. Yleiseen osastoon kuului kolme tarkkailijaa käsittävä tarkkailuelin.

Kirjeenvaihto. Kansanhuoltotoimiston kirjaamoon saapui kertomusvuonna 3 234 kirjelmää (v. 1951 4 069) ja lähetettiin 5 564 kirjelmää (v. 1951 8 200). Kirjeenvaihto vähentyi täten huomattavasti, ts. noin 28 %, mikä vähennys lähetettyjen kirjelmien osalta osaksi johtui siitä, että välitön kirjeenvaihto vähittäiskauppaliikkeiden kanssa supistettiin ja osaksi siitä, että ostokortin hakemusjäljennökset muille kansanhuoltolautakunnille yleisen ostokorttijakelun jälkeen yleensä lähetettiin suuremmissa erissä eikä yksitellen.

Kansanhuoltotoimiston henkilökunta. Kansanhuoltotoimiston virkasuhteessa kaupunkiin olleiden viranhaltijain lukumäärä oli kaupungin talousarvion mukaan kertomusvuoden alussa 23, joista kaksi, nimittäin lähetti ja siivooja talousarvion vahvistamisen jälkeen siirrettiin työsuhteeseen kaupunkiin vähentämättä heidän virkasuhteen perusteella helmikuun loppuun 1952 mennessä saavuttamiaan etuisuuksia.

Kansanhuoltotoimisto menetti lokakuun 14 p:nä yhden viranhaltijoistaan. Tarkkailija, merikapteeni A. Vuoristo kuoli sydänhalvaukseen kotonaan. Hänen virkaansa ei kertomusvuonna täytetty.

Kesälomasijaisia ja tilapäiseen palvelukseen ts. olympia-ostokorttien jakelua varten otettuja toimistoapulaisia kansanhuoltotoimistolla oli 3 ja 1 siivooja seuraavina aikoina: 1 toimistoapulainen 1.6-31.8, 1 toimistoapulainen 1.7-31.8 ja 1 toimistoapulainen 1.7-15.8 sekä siivooja 16.6-15.7.

Viranhaltijain sairaustapausten lukumäärä pysyi suurin piirtein ennallaan. Alempana olevat tiedot osoittavat tilannetta v. 1952 ja 1951.

	1952	1951
Lyhytaikaiset sairauspoissaolot	231 työtuntia	469 työtuntia
Pitempiaikaiset -"- (lääk.hoitoa vaat.)	1 360 "	732 "
Poissaolotunteja yhteensä	1 591 "	1 201 "
Poissaolotyöpäiviä	244	185
Sairausprosentti normaalityöpäivien kokonaismäärät huomioon ottaen	4.1 %	3 %

Sairausprosenttia voidaan pitää hyvin kohtuullisena, ottaen mm. huomioon lyhytaikaisten sairaustapausten lukumäärän huomattava vähentyminen.

Joulukuussa suoritettiin kaupungin tuberkuloositoimiston Helsingin kaupungin virastojen henkilöiden röntgentarkastus, johon kansanhuoltotoimiston koko henkilökunta lukuunottamatta yhtä pitemmän aikaa sairastanutta osallistui.

Kansanhuoltotoimiston toiminta. Toimiston työ jatkui suurin piirtein samojen suuntaviivojen mukaan kuin edellisenä vuonna. Työmäärä vastasi myös edellisen vuoden työmäärän suuruusluokkaa ja laajuutta, joten työvoiman vahvuuteen nähden ei ole voitu tehdä supistuksia. Olympia-ostokorttien jakelu aiheutti tilapäisesti työmäärän pienehkön lisäyksen kuitenkin ilman suurempaa merkitystä, koska korttien kysyntä oli odottamattoman laimeata. Yleisöpalvelua suoritettiin pääpiirtein samassa mittakaavassa kuin v. 1951. Mainittakoon kuitenkin, että yleisostokorttinsa kadottaneiden henkilöiden ja kadotettujen korttienkin lukumäärät vähentyivät edellisen vuoden lukumääriin verrattuna. Korttikauden, lokakuun 1 p:n 1951 ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana tehtiin toimistolle 3 261 kirjallista ilmoitusta ostokortin kadottamisesta, ollen kadotetuiksi ilmoitettujen korttien kokonaismäärä 4 410 edellämainittujen ilmoitusten perusteella. Kuolleiden ja ulkomaille matkustaneiden Y-korttien palautuksissa havaittiin viime jakelukauden aikana parannusta sikäli, että kuolinpesät ja muut tässä mainitut henkilöt entistä tarkemmin noudattivat ostokorttien palauttamista kansanhuoltotoimistolle koskevia määräyksiä.

Tarkkailutyö kertomusvuonna oli samanluontoista ja työmäärä jokseenkin samaa suuruusluokkaa kuin v. 1951. Tarkkailukohteiden luonne ja tarkkailu- sekä tutkintatapausten lukumäärä pysyivät suurin piirtein samoina kuin v. 1951. Yksityisten henkilöiden hintoja ym. asioita koskevat puhelintiedustelut lisääntyivät melkoisesti. Edelleen vaativat ostokorttiasioiden, mm. ostokortteja koskevien väärinkäytösten selvittelyt runsaasti aikaa ja työtä.

Olympia-ostokorttien (O-korttien) jakelu ulkomaalaisille olympiakisojen aikana. Kauppa- ja teollisuusministeriön kesäkuun 4 p:nä tekemän päätöksen mukaan oli heinäkuun 10 p:n ja elokuun 10 p:n välisenä aikana annettava maassa oleskelevalle ulkomaalaiselle erityinen ministeriön vahvistama ostokortti O, jota tehdyssä päätöksessä sanottiin ulkomaalaisen ostokortiksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriö vahvisti päätöksellään kesäkuun 12 p:nä O-kortin kolmelle kupongille saatavat tarvikemäärät.

Ennen näiden erikoiskorttien jakelun alkamista heinäkuun 10 p:nä kansanhuoltotoimistolle lähetettiin 20 000 kpl numeroituja O-kortteja. Kansanhuoltotoimisto oli siihen mennessä valmistautunut vastaanottamaan O-kortin hakijoita ja mm. jakelua silmälläpitäen ottanut tilapäiseen palvelukseen ja omien viranhaltijoidensa kesälomasijaisiksi kolme kielitaitoista ylioppilasneitosta.

O-korttien jakeluyrityksen lopputulos jäi odottamattoman laihaksi ja heikoksi ja syynä siihen lienee ennen kaikkea tiedoitustoiminnan puute. Kaiken kaikkiaan jaettiin 27 jakelupäivän kuluessa 900 kpl O-kortteja. Ensimmäisenä jakelupäivänä heinäkuun 10 p:nä jaettiin kolme korttia ja suurin lukumäärä, 122 kpl jaettiin heinäkuun 21 p:nä. Jakelu päättyi elokuun 8 p:nä.

Ostokorttien yleinen jakelu. Kansanhuoltotoimiston tiedustelun johdosta kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osasto ilmoitti kirjelmällä huhtikuun 18 p:nä, että kertomusvuonna tullaan entiseen tapaan järjestämään yleinen ostokorttien jakelu ja että uudet Y-kortit astuvat voimaan lokakuun 1 p:nä. Kertomusvuonna oli annettava uusi kortti hakijalle erikoista ostokorttihakemusta vastaan kuten edellisenäkin vuonna.

Jakeluhenkilökunta. Ylimääräinen jakeluhenkilöstö vastaanotettiin sanomalehti-ilmoituksien perusteella. Ilmoittautuneita oli yhteensä 116, joista jakelutyöhön hyväksyttiin 70. Näistä jäi kuitenkin työhön saapumatta 9, joten ylimääräisten jakeluvirkailijoiden alkuvahvuus oli 61. Tästä lukumäärästä oli 65 % sellaisia henkilöitä, jotka vuosina 1949-1951 olivat osallistuneet vähintään 2 kertaa korttijakeluihin Helsingissä ja joille näin ollen maksettiin ylempi tuntipalkka 140 mk/t, alemman tuntipalkan ollessa 115 mk/t kuten edellisenäkin vuonna. Ylimääräisen jakeluhenkilökunnan yleistaso ja pätevyys olivat kertomusvuonna paremmat kuin edellisenä vuonna.

Kansanhuoltotoimisto asetti omasta henkilökunnastaan 6 virkailijaa johtohenkilöiksi eri pituisiksi ajoiksi tarpeen mukaan ja oli ne osaksi korvattava tilapäisillä toimihenkilöillä keskeytyksen välttämiseksi toimiston omissa töissä ja tehtävissä.

Jakeluhenkilökunnalle järjestettiin syyskuun 3-4 p:nä luennot ja käytännölliset harjoitukset, joissa selostettiin jakelutyön kulku, eri virkailijoiden tehtävät ja työmenetelmät. Henkilökunnan tällainen valmistaminen tehtäviensä suorittamiseen ja hoitamiseen osoittautui erittäin tarpeelliseksi jakelutoiminnan alkuaikoina tavallisesti esiintyvien virheellisyyksien välttämiseksi ja eliminoimiseksi ja on syytä vastedeskin kiinnittää huomiota harjoittelun järjestämiseen.

Ostokorttien jakelu. Ostokorttien jakelu kaupungin asukkaille tapahtui seuraavan suunnitelman mukaan: syyskuun 5 p:n ja 13 p:n välisenä aikana hakemusten jättäminen jakelukansliaan ja ilmoituskorttien lähettäminen talojen edustajille ja syyskuun 10 p:n ja 24 p:n välisenä aikana ostokorttien jakelu talojen edustajille jakelukansliassa. Syyskuun 10 p:n ja 12 p:n välisenä aikana hakemusten vastaanotto ja ostokorttien jakelu kuudessa jakelupaikassa liitosalueella ja syyskuun 16 p:n ja 18 p:n välisenä aikana neljässä jakelupaikassa liitosalueella.

Ostokorttien jakelu kantakaupungin ja liitosalueiden yksityisille hakijoille suoritettiin jakelukansliassa syyskuun 18 p:n ja 30 p:n välisenä aikana ja ostokorttien jakelu vähintään 6 kuukautta maassa oleskelleille ulkomaalaisille suoritettiin syyskuun 18 p:stä alkaen.

Jälkijakelu alkoi lokakuun 1 p:nä jakelukansliassa ja lokakuun 16 p:n ja 31 p:nä välisenä aikana kansanhuoltotoimistossa.

Ostokorttien jakelu talojen välityksellä on edullisin jakelujärjestelmä sekä kaupungin asukkaille että kansanhuoltotoimistolle. Asukkaat säästävät aikaa ja välttävät jonotusta ja odotusta, mutta maksavat 20 mk ostokortin hakemusta kohden, enintään kuitenkin 80 mk perhettä kohden talon edustajalle. Kansanhuoltotoimisto voi valmistaa eri taloille annettavat korttimäärät valmiiksi ja jakaa ne määräpäivänä talojen edustajille aiheuttamatta heille tarpeetonta ajanhukkaa.

Talojen edustajat suhtautuivat yleensä entistä huolellisemmin tehtäviinsä, minkä vuoksi ei enää esiinny niin paljon virheellisyyksiä heidän jakelutyössään kuin ennen. Kansanhuoltotoimisto puolestaan pyrki helpottamaan talojen edustajain työtä yleisen korttijakelun aikana.

Kertomusvuoden yleisessä ostokorttien jakelussa jaettiin 3 120 talolle yhteensä 271 143 kpl uusia Y-kortteja. Liitosalueilla jaettiin yksityisille hakijoille yhteensä 44 355 kpl, yksityisjakelussa jaettiin jakelukansliassa ja kansanhuoltotoimiston ostokorttiosastossa 33 064 kpl, josta ulkomaalaisille 513 kpl ja jälkijakelussa 27 075 kpl Y-kortteja.

Kaiken kaikkiaan jaettiin v:n 1952 yleisen ostokorttijakelun aikana seuraavat määrät Y-kortteja: varsinaisena jakeluaikana syyskuun 1 p:n ja 30 p:n välisenä aikana yhteensä 348 562 kpl Y-kortteja. Tähän lukumäärään sisältyy eräälle asuintalolle lokakuun 2 p:nä annetut 67 kpl. Jälkijakelussa 27 075 kpl eli kaiken kaikkiaan 375 637 kpl ostokortteja.

Jakelutoiminnan kehitys vv.1949-1952. Alempana olevasta taulukosta ilmenee yleisten ostokorttijakelujen kehitys vv. 1949-1952. V. 1949 oli kaksi yleistä ostokorttijakelua, joista vain toinen, syyskuun jakelu on otettu huomioon taulukossa.

Jakelujärjestelmä ja jakeluvaiheet	1949	1950	1951	1952
	Jakeluajat			
	5.9-19.11	4.9-31.10	5.9-31.10	5.9-31.10
Talonjakelujärjestelmää käyttäneiden talojen lukumäärä	3 098	3 004	3 110	3 120
Asuintalojen välityksellä jaettu Y-kortt.	252 744	246 760	266 070	271 143
Liitosalueiden asukkaille " "	35 929	40 084	44 205	44 355
Yksityisille hakijoille " "	67 341	76 703	59 584	60 139
Yhteensä	356 014	363 547	369 859	375 637
Yksityisille hakijoille (kohdat 2 ja 3) jaettu	103 270	116 787	103 789	104 494

Yleisen ostokorttijakelun päätyttyä lokakuun 31 p:nä jaettiin kansanhuoltotoimistossa voimaantulleita yleisostokortteja marraskuussa 1 663 kpl ja joulukuussa 1 252 kpl, joten näitä uusia yleisostokortteja oli jaettu kertomusvuonna kaiken kaikkiaan 378 552 kpl. Mainittakoon, ettei koko jakelun aikana sattunut mitään Y-korttien virheantoja.

Uutta kortistoa järjestettäessä ja tarkkailtaessa todettiin vuoden loppuun mennessä 25 tapausta, joissa sama henkilö oli saanut kaksi tai useampia lokakuun 1 p:nä voimaan tulleita Y-kortteja. Kukin tapaus tutkittiin erikseen ja kaikissa selvissä rikostapauksissa pyydettiin poliisiviranomaisten toimenpidettä syytteen nostamiseksi asianomaisia vastaan.

Kortistolla on myös se käytännöllinen merkitys, että veroviranomaiset voivat saada siitä veronsa maksamatta jättäneiden henkilöiden osoitteet, kuten on tapahtunutkin. Edelleen kortisto on apuna poliisiviranomaisille rikoksien ja säännöstelyrikosten selvittämiseksi sekä epäselvien ostokorttiasioiden selvittämistä varten yhteistoiminnassa muitten kansanhuoltolautakuntien kanssa.

Ostokorttijakelun kustannukset. Yleisen ostokorttijakelun aiheuttamia palkkamenoja varten oli kertomusvuoden talousarviossa varattu 3 milj. mk ja jakelukanslian vuokraa varten 250 000 mk. Määräraha 3 milj. mk oli tarkoitettu yksinomaan jakeluhenkilökunnan palkkaamista varten, joten jakelun muut menot oli suoritettava talousarvion muilta määrärahamomenteilta. Kansanhuoltotoimistolle kertomusvuonna varattu määräraha, 250 000 mk jakelukanslian vuokraamista varten oli ehdotettu otettavaksi talousarvioon edellytyksellä, että jakelukanslia olisi voitu sijoittaa Stadionille kuten v. 1951. Stadionia ei kuitenkaan voitu asettaa jakelukanslian käytettäväksi, vaan vuokrasi kaupunki Pohjoismaiden Yhdyspankin omistaman entisen, Pohj. Esplanaadinkadun 19:ssä sijaitsevan pankkihuoneiston 186 910 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen 2 kuukauden ajaksi. Tarvittavan 123 820 mk:n lisämäärärahan kaupungin kiinteistölautakunta kesäkuun 30 p:nä oikeutti talo-osaston siirtämään kansanhuoltotoimiston tilille Vuokrat.

V:n 1952 ostokorttien jakelukustannukset nousivat seuraaviin määriin: jakeluhenkilökunnan palkkamenot 2 440 400 mk, vuokrat 373 820 mk, painatuskustannukset 92 189 mk, ilmoitukset 160 025 mk, jakelukanslian kunnostus 68 423 mk ja kuljetuskustannukset 52 210 mk eli yhteensä 3 187 067 mk.

Jakelukustannukset jaettua ostokorttia kohti olivat: 1) Ottaen huomioon kaikki jakelun aiheuttamat kustannukset 8.46 mk, 2) Ottaen huomioon palkkamenot aikana 1.9-13.12.52 6.50 mk, 3) Ottaen huomioon palkkamenot aikana 1.9-31.10.52 5.98 mk (v. 1951 6.23 mk).

Vertailun vuoksi mainittakoon, että v. 1950, jolloin yleisostokortit jaettiin ilman erikoista hakemusta, vaan vain v:n 1949 Y-kortin tarkkai-

luliuskoja vastaan, joita ei aakkostettu eikä voitukaan aakkostaa, palkkameno jaettua Y-korttia kohti oli 2.92 mk.

Kaikissa tähän asti toimeenpannuissa yleisissä ostokorttien jakeluissa on tehty se havainto, että hakijat jopa jakeluvirkailijatkin sekoittivat Y-kortin tarkkailuliuskan ja kortin kantaosan keskenään ja että nämä erehdykset tai väärinkäsitykset aiheuttivat paljon kiusaa niin hyvin hakijoille kuin jakeluviranomaisille. Parannuksen aikaansaamista varten asiassa kansanhuoltotoimisto esitti kauppa- ja teollisuusministeriölle, että, mikäli vastedes toimenpannaan yleisiä ostokorttien jakeluja, Y-kortissa tehtäisiin tarpeelliset muutokset, esim. siten, että tarkkailuliuskan väri olisi toinen kuin kortin muu osa ja että liuskaan painettaisiin sana tarkkailuliuska.

Kauppa- ja ostokorttiosasto. Kertomusvuoden aikana olivat jakelusäännöstelyssä samat elintarvikkeet kuin edellisenäkin vuonna, nimittäin sokeri, kahvi, margariini (+ laardi) ja riisi.

Vuoden alusta siirryttiin sokerin ja margariinin tilityksissä kauppaliikkeissä entisestä perusvarastojärjestelmästä ns. lähetysilmoitusjärjestelmään, jota menetelmää käytettiin jo aikaisemmin muiden tarvikkeiden tilityksissä. Muutos ei olennaisesti lisännyt eikä vähentänyt osaston työmäärää, mutta selvensi varsinkin vähittäisliikkeiden osalta ko. tarvikkeiden tilinpitoa. Tilitettävien kuponkien määrä väheni, mutta tilitysten lukumäärä lisääntyi, sillä perusvarastojärjestelmän vallitessa vain tukkuliikkeet olivat suorittaneet sokerin ja margariinin osalta tilitykset kansanhuoltotoimistolle, jolloin maaseudunkin vähittäisliikkeiden kuponkeja tilitettiin tukkuliikkeiden välityksellä Helsinkiin.

Kertomusvuoden perusannokset henkilöä ja kuukautta kohden olivat: sokeria 1.5 kg, kahvia 250 g ja margariinia 250 g. Edellisenä vuonna vain sokeri ja margariini sisältyivät perusannoksiin, kun sen sijaan kahvia oli jaettu ainoastaan tilapäisesti.

Ylimääräisesti ja tilapäisesti suoritettiin kertomusvuoden aikana seuraavat jakelut: sokeria 30.6-31.8 (2 kg), margariinia 28.1-29.2, 17.11-13.12, 15.12-10.1 ja 15.12-31.1 (250 g), laardia 22.12.52-31.1.53 (250 g) ja riisiä 15.2-31.5, 1.5-31.5, 15.7-31.8 ja 1.10-31.10 (400 g) sekä 15.12-31.1 (300 g).

Ylimääräisiä jakeluja suoritettiin yhteensä 11 (v. 1951 21). Vähennys johtui pääasiassa korttikahvin siirtymisestä perusannosten joukkoon.

Osasto myönsi kertomusvuoden aikana ostolupia yhteensä 10 547 kpl (v. 1951 23 123). Vähennys johtui suurimmalta osalta ns. ostolupakahvin (= verokahvin) jaon lopettamisesta ravintoloille, hautajaisia, häitä sekä syntymäpäiviä varten kertomusvuoden aikana. Ostolupien kokonaismäärästä jaettiin ulkomaalaisille 5 912 kpl, muille yksityisille 28 kpl sekä laitoksille, sairaaloille yms. 4 607 kpl. Viimeksimainitut jakautuvat tarvikkeiden ja kilomäärien mukaan seuraavasti:

	Sokeri, kg	Hillosokeri, kg	Kahvi, kg	Margariini, kg	Riisi, kg
Apteekit	25 309	–	–	–	–
Laitokset	72 629	4 286	3 785	12 830	3 034
Laivat	3 744	313	1 521	535	241
Sairaalat	82 945	1 604	141	21 887	2 827
Yhteensä	184 627	6 203	5 447	35 252	6 102

Osastossa tarkistettiin kertomusvuoden aikana tilityksiä sekä tarkistettiin ja laskettiin seuraavat määrät kuponkeja, ostolupia ja lähetysilmoitusten B-kappaleita:

	Kupongit:	Ostoluvat:	Lähetysilmoitukset, B	Tilitykset:
Sokeri	14 798 882 kpl	5 942 kpl	66 850 kpl	5 607 kpl
Kahvi	4 881 397 "	3 723 "	122 511 "	5 528 "
Margariini	3 789 927 "	2 863 "	41 500 "	5 505 "
Riisi	1 868 575 "	1 044 "	16 662 "	1 969 "
V. 1952 yht.	25 338 781 kpl	13 572 kpl	247 523 kpl	18 609 kpl
(V. 1951 yht.	33 274 322 "	28 129 "	95 535 "	ei tilastoa).

Tilityksissä sattuneiden vajauksien vuoksi anoi 25 liikettä kansanhuoltotoimiston kautta kauppa- ja teollisuusministeriöltä vapautusta selvityksentekovelvollisuudesta kertomusvuoden aikana. Näistä ministeriö vapautti 18 ja hylkäsi 7. Lisäksi ministeriö vapautti selvityksentekovelvollisuudesta 3 sellaista liikettä, jotka olivat sitä anoneet suoraan ministeriöltä. Suurin osa vapautusanomuksia koski liikkeissä sattuneita varkaustapauksia.

Maidontarkastamon antamien tarkistettujen tietojen mukaan tuotiin kertomusvuoden aikana Helsinkiin 124 346 425 l maitoa, josta tarkastusmaitoa 5 250 766 l ja tilausmaitoa 205 032 l. Tilausmaidon myyvät liitosalueilla olevat karjanomistajat suoraan kuluttajille. Eniten tuotiin maitoa toukokuussa, 11 343 001 l ja vähiten lokakuussa, 9 864 313 l. Kermaa tuotiin yhteensä 990 966 l, josta määrästä eniten toukokuussa, 125 141 l ja vähiten helmikuussa, 50 424 l.

Helsinkiin y. 1952 tuotu maito- ja kermamäärä litroina.

	Maitoa	Tarkastus-maitoa	Tilaus-maitoa	Maitoa yht.	Kermaa
Tammikuu	9 729 899	398 561	19 610	10 148 070	79 569
Helmikuu	9 502 478	422 363	16 057	9 940 898	50 424
Maaliskuu	9 995 315	470 815	16 816	10 482 946	66 130
Huhtikuu	10 208 686	491 888	16 710	10 717 284	99 546
Toukokuu	10 813 003	511 455	18 543	max. 11 343 001	125 141
Kesäkuu	10 234 988	499 772	20 285	10 755 045	112 180
Heinäkuu	10 401 710	459 124	19 810	10 880 644	98 561
Elokuu	9 714 532	431 544	18 145	10 164 221	77 268
Syyskuu	9 593 814	392 576	17 357	10 003 747	64 896
Lokakuu	9 473 674	373 827	16 812	min. 9 864 313	68 485
Marraskuu	9 476 351	388 134	11 855	9 876 340	63 372
Joulukuu	9 746 177	410 707	13 032	10 169 916	85 394
Yhteensä	118 890 627	5 250 766	205 032	124 346 425	990 966

Osasto jakoi kertomusvuonna yleisostokortteja seuraavat määrät (lukuihin eivät sisälly v. 1952 yleisessä ostokorttien jakelussa ja sitä seuranneessa jälkijakelussa jaetut kortit):

	Kpl		Kpl
Vastasyntyneet	6 268	Ulkomaalaiset	1 830
Sotapalveluksesta vapautuneet	1 520	Ulkomailta saapuneet	1 026
Vankilasta vapautuneet	111	Merimiehet	201
Laitoksista vapautuneet	546	Kadotettujen tilalle	2 720
Vanhaa korttia vastaan	2 655	Vaihtoja	455

Yhteensä 17 332 kpl

Matkustamisen, sotapalvelukseen astumisen, kuolemantapausten yms. syyn johdosta palautettiin osastolle yhteensä 6 569 kpl Y-kortteja (v. 1951 8 837 kpl).

Valtioneuvoston antaman päätöksen mukaan osasto jakoi ns. tasausmiljardin määrärahasta avustuksia 101 viljelijälle maatalouden tuotannon kohottamiseksi yhteensä 561 800 mk:n arvosta väkilannoitteiden ja maatalouskalkin ostotodisteiden muodossa. Anojia oli kaikkiaan 181.

Valtioneuvoston päätöksen lokakuun 18 p:nä 1951 mukaista osittaista hinnanpalautusta maatalouskoneisiin käytetystä bensiinistä anoi osaston kautta kaikkiaan 10 tilaa. Hinnanpalautuksen ratkaisi ja maksoi maataloushallitus.

Valtioneuvoston päätöksen mukaan osasto jakoi pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennusmäärärahoista kahdelle pienviljelijälle yhteensä 9 825 mk ostotodisteina.

Tarkkailujaosto. Tarkkailujaoston toiminta oli kertomusvuonna suunnilleen yhtä vilkasta kuin edellisenä vuonna. Tarkkailijoita oli kansanhuoltotoimistossa lokakuun 15 p:ään asti 3. Yhden tarkkailijan kuoltua lokakuun 14 p:nä jätettiin hänen virkansa täyttämättä eikä sitä v:n 1953 alussa vielä oltu täytetty. Syynä siihen oli se, että tarkkailutehtävissä oli

havaittu tiettyä, mahdollisesti tilapäistä vähennystä, joten toimisto yritti ainakin toistaiseksi tulla toimeen vähennetyllä työvoimalla tarkkailujaostossa.

Tarkkailujaosto suoritti kertomusvuoden aikana hintatarkkailua ja inventointeja, selvitti epäselviä korttiasioita ja ostokorttien saannissa ja käytössä ilmenneitä väärinkäytöksiä sekä antoi säännöstelymääräyksiin perustuvia ohjeita ja neuvoja yleisön pyynnöstä.

Tarkkailujaoston käsittelemät säännöstelyä koskevat konkreettiset tapaukset ostokortti- ja eri elinkeinoaloilla ilmenevät allaolevasta taulukosta:

	1952	1951	1950
Ostokorttiasiat	84	85	12
Inventoinnit	78	93	33
Ravintolat	22	7	3
Kahvilat	6	6	3
Työmaaruokalat	10	9	1
Henkilökuntien ruokalat	-	13	-
Tekstiili- ja jalkineliikkeet	70	67	28
Jalkinekorjaamot	12	4	6
Rakennustyöt	2	2	4
Rautakaupat	2	13	6
Puusepän- ja maalaustyöt	8	6	4
Auto- ja metallikorjaamot	26	9	8
Putki- ja sähkötyöt	22	19	4
Kioskit, hallit ja torit	45	25	18
Ruokatavaraliikkeet	24	63	-
Hedelmäkaupat	6	12	-
Parturit ja kampaamot	11	40	-
Ompelijat ja turkisliikkeet	21	23	-
Elokuvat	-	2	-
Sekalaiset (pesulat, kellosepät ym.)	42	34	-
Vanhan arkistoaineiston polttotilaisuudet	1	3	2
Yhteensä	492	535	132

Ylläoleva tilasto osoittaa, että kahden viime vuoden tarkkailukohteet ja niiden lukumäärät suurin piirtein vastaavat toisiaan. Ostokorttiasiain suhteellisen suuri lukumäärä johtui ennen kaikkea ostokortin hakemusten käyttämisestä v. 1951 ja 1952, koska kortiston tarkkaileminen paljastaa epäselvät kortinsaantitapaukset ja niiden joukossa myös varsinaiset väärinkäytökset, esim. että sama henkilö on saanut kaksi jopa useampiakin ostokortteja harhaanjohtavilla tai väärillä perusteilla tai esittämällä löydetyn, vieraalle henkilölle kuuluvan ostokortin tarkkailuliuskan, johon on merkinnyt oman nimensä. Enimmäkseen ovat tarkkailutapaukset olleet sellaisia, joita ei ole voitu todeta selviksi säännöstelyrikoksiksi tai joista tehdyt ilmoitukset osoittautuivat aiheettomiksi tai johtuivat ilmoittajan epäilyksistä kohtuuttomien hintojen tai maksujen ottamisesta. Tarkkailutapausten kokonaismääristä säännöstelyrikoksiksi todettiin yhteensä 38 tapausta (7.7 %) jotka siirrettiin rikospoliisille jatkuvaa tutkimista tai välitönsä syytetoimenpidettä varten.

Kyseiset tapaukset jakaantuivat seuraavasti: ulkomailla olevan henkilön Y-kortin väärinkäyttö 13, kahden Y-kortin ottaminen petollisella tavalla 7, kuolleen henkilön Y-kortin väärinkäyttö 2, säännösteltyjen tarvikkeiden varastovajaus 10 ja hintakiskonta 6 tapausta.

Tarkkailujaosto poltti kertomusvuoden aikana poliisiviranomaisten läsnäollessa kaupungin sähkölaitoksessa mitätöityjä ostokortin kuponkeja, ostolupia sekä vuosittain arkistosta poistettavaa vanhentunutta arkistoaineistoa.

Kansanhuoltotoimiston arkisto. Kansanhuoltotoimiston arkisto säilytettiin edelleenkin kolmessa eri paikassa, nimittäin Erottajan kalliosuojassa, kaupungin arkistossa, Sofiankadun 4:ssä ja kansanhuoltotoimiston huoneistossa.

Erottajan kalliosuojassa säilytetään pysyväisesti säilytettävää arkistoaineistoa 226 hyllyjuoksumetriä, 10 v:n aikana säilytettävää arkistoa 59 hjm ja 5 v. säilytettävää arkistoa 3 hjm eli yhteensä 288 hjm. Sofiankadun arkistossa säilytetään mm. ostokorttianomuksia, ostolupatosikkeita ja maitokuponkeja. Kansanhuoltotoimistossa säilytetään mm. kahden viime vuoden ostokorttihakemukset, yhteensä 400 kpl laatikoita, jakelulistat sekä todisteet ja kuitit.

Tällä hetkellä säilytetään yhteensä 428 hjm arkistoaineistoa. Säilytettävänä on mm. v:lta 1943-1949 181 säkkiä maitokuponkeja, joiden säilyttäminen nyt enää lienee tarpeetonta ja jotka tullaan ehdottamaan hävitettäväksi.

Kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston määrärahat ja niiden käyttö. Kertomusvuoden talousarvion mukaan oli kansanhuoltolautakunnan ja -toimiston menoja varten osoitettu yhteensä 14 192 472 mk. Kansanhuoltolautakunnan ehdottama talousarvio oli 14 354 472 mk, joten vähennykset tekivät 162 000 mk. Vähennykset koskivat lautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkiota, jonka vähennys oli 12 000 mk ja vuosilomasijaisten palkkamenoja, joiden vähennys oli 150 000 mk.

Kertomusvuoden aikana myönnettiin kansanhuoltotoimistolle joko kansanhuoltolautakunnan anomuksesta tai välittömästi erinäiset lisämäärärahat sellaisten menojen peittämistä varten, joita ei edeltäkäsin voitu merkitä v:n 1952 talousarvioon seuraavasti: Tilapäiset viranhaltijat, sairauslomasijaisen palkkaamista varten 32 045 mk; Tilapäiset viranhaltijat, ikälisien maksamista varten 176 455 mk ja vuosilomakorvaukseen 915 mk, eli yhteensä 177 370 mk; Vuokrat, kansanhuoltotoimiston korotetun huoneistovuokran maksamista varten 115 020 mk v:lta 1952, ostokorttikanslian vuokran maksamista varten 123 820 mk ja 30 000 mk muita vuokramenoja varten eli yhteensä 268 840 mk. Kaiken kaikkiaan myönnettiin näin ollen lisämäärärahoja 478 255 mk, joten lautakunnan ja toimiston talousarvion loppusumma oli 14 670 727 mk. Menojen loppusumma oli 13 712 570 mk ja säästö 958 157 mk eli 6,5 % talousarvion kokonaismäärärahasta.

Kansanhuoltolautakunnalle ja -toimistolle v. 1952 myönnetyt määrärahat ja lautakunnan sekä toimiston menot ilmenevät lähemmin seuraavasta:

	Määrärahat, mk	Menot, mk
Palkkiot	312 500	171 000
Tilapäiset viranhaltijat	8 584 040	8 733 170
Vuosilomasijaiset	65 440	60 890
Muut palkkamenot	575 280	568 315
Vuokrat	680 212	922 050
Valaistus	25 000	21 797
Siivoaminen	20 000	5 605
Painatus ja sidonta	200 000	170 061
Tarverahat	650 000	548 971
Kuljetus- ja matkakustannukset	80 000	70 311
Ostokorttien jakelu	3 000 000	2 440 400
Yhteensä	14 192 472	13 712 570

24. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakuntaan kuuluivat v:n 1952 aikana puheenjohtajana toimitusjohtaja B. Nybergh, varapuheenjohtajana pääjohtaja J.P. Salmenoja, jäseninä kiinteistöneuvos J.A. Savola, palopäällikkö L.J. Pesonen ja kirvesmies T. Saarinen, viimeksimainittu helmikuun 6 p:ään saakka, jolloin kaupunginvaltuusto valitsi hänen tilalleen toimitsija P.A. Veikkolaisen, sekä varajäseninä sähköasentaja P. Kurillo, filosofian maisteri J.V. Procopé ja valtiotieteen maisteri V.H. Sjöblom.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa apulaiskaupunginjohtaja R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi kansliasihteeri S. Hellevaara.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana seitsemän kertaa ja oli pöytäkirjan pykälien lukumäärä 27. Lautakunnan puolesta lähetettiin vuoden aikana 17 kirjettä.

Lautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavia asioita koskevat esitykset: lisämäärärahan myöntäminen v:n 1951 väestönsuojelulautakunnan tilille Palkkiot (9.1. 5 §); pidennyksen anominen väestönsuojelujärjestyksen laatimisaikaan (24.1. 3 §); väestönsuojelujärjestyksen hyväksyminen (22.3. 3 §); kenraaliluutnantti H. Öhquistin lähettäminen virkamatkalle Ruotsiin (22.3. 4 §); ohjeiden pyytäminen sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosastolta väestönsuojelun täytäntöönpanosuunnitelman laatimista varten (16.4. 3 §); huoneiston hankkiminen väestönsuojelutehtäviin palkattavaa henkilökuntaa varten (2.7. 5 §) sekä ehdotus lautakunnan v:n 1953 talousarvioksi (1.10. 2 §).

Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavia asioita koskevat lausunnot: väestönsuojelujärjestyksen laatiminen (9.1. 3 §); vt Laineen ym. aloite, joka koski väestönsuojelulautakunnan lakkauttamista (9.1. 4 §); vt Laineen ym. välikysymys, joka koski väestönsuojelupäällikön nimeämistä ja väestönsuojelujärjestyksen laatimista (24.1. 2 §); ilmatorjuntapattereiden poistamista käsitelleen neuvottelukunnan ehdotus (2.7. 2 §) sekä hälytyssireenien luovuttaminen eräille vapaaehtoisille palokunnille (2.7. 3 §).

Väestönsuojelulautakunnan alaisuuteen palkattiin kertomusvuoden aikana sihteerin lisäksi kenraaliluutnantti H. Öhquist, jonka tehtävänä oli väestönsuojeluasiain valmistelu ja hoitaminen sekä ennen kaikkea väestönsuojelujärjestyksen laatiminen. Viimeksimainittu työ saatiin päätökseen maaliskuun 22 p:nä, jolloin lautakunta omasta puolestaan hyväksyi sen ja lähetti edelleen kaupunginhallitukselle. Sen jälkeen on ollut valmisteltavana väestönsuojelun täytäntöönpanosuunnitelma.

Lautakunnan päätöksen mukaisesti järjestettiin lokakuun 7 p:stä alkaen sarja esitelmä- ja keskustelutilaisuuksia väestönsuojelua koskevien kysymysten selvittämiseksi ja yhteistoiminnan aikaansaamiseksi kunnallisten virastojen ja laitosten sekä kaupungin liike- ja teollisuuspiirien välillä väestönsuojelua koskevassa suunnittelu- ja valmistelutyössä. Esitelmöitsijänä oli kenraaliluutnantti Öhquist.

Lautakunnan menot olivat seuraavat: palkkiot 56 500 mk, tilapäiset viranhaltijat 619 335 mk, arvaamattomat menot 23 329 mk ja kaupunginhallituksen käytettäväksi 35 770 mk.

25. Raittiuslautakunta

Raittiuslautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuusto valitsi raittiuslautakuntaan vv:ksi 1952-53 seuraavat edustajat: teologian tohtorin A.R.L. Holmströmin, hallimestari K.A. Saarisen, insinööri K.F. Kreanderin ja lehtori H.E. Vilkemaan. Muut jäsenet olivat: maisteri T.G. Aminoff, valtiotieteen maisteri P.V.J. Hanski, toimitsija O.A. Kaspio, tarkastaja U.R. Merilinna ja latoja V.I. Saarinen.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa rouva M.H. Meltti.

Viranhaltijat. Lautakunnan puheenjohtajaksi valittiin teologian tohtori Holmström ja varapuheenjohtajaksi hallimestari Saarinen. Sihteerinä toimi hallitusneuvos J.H. Konttinen, joka hoiti tehtävää sivutoimena. Muita sivutoimisia toimihenkilöitä oli vahtimestari ja siivooja (raitt. lk. 16.1. 5 §).

Lautakunnalla oli kolme päätoimista virkailijaa, nimittäin neuvoja M.M. Merilinna, raittiustyön ohjaaja, filosofian maisteri K.A. Varjo, joka nimitettiin vakinaiseksi kertomusvuonna (14.5. 116 §) sekä toimistoapulainen I.I. Kalanne.

Toimisto. Lautakunnan toimisto sijaitsi edelleen Nuorten Talkoiden Kannatusyhdistykseltä vuokratussa huoneistossa Kaisaniemenkadun 13:ssa. Toimistonhoitajana oli toimistoapulainen I. Kalanne.

Kokoukset. Lautakunnan kokoukset pidettiin, mikäli ei jostain syystä toisin päätetty, joka toinen keskiviikko, kuitenkin niin, että kesäkuukausina oli kokouksia vain tarpeen mukaan.

Kertomusvuonna pidettiin 17 (ed.v. 17) kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli yhteensä 241 (263) pykälää eli keskimäärin 14.2 (15.5) pykälää kokousta kohti.

Kokouksissa käsiteltiin, paitsi juoksevia asioita ja kaupunginhallituksen lautakunnalta pyytämiä lausuntoja, niitä ehdotuksia, joita lautakunnalle tehtiin sen järjestämissä neuvottelukokouksissa, samoinkuin myös eräitä lautakunnan oma-aloitteisia toimenpiteitä pääkaupunkimme raittiustilanteen parantamiseksi.

Kirjeenvaihto. Toimintavuonna saapui lautakunnalle kaikkiaan 302 (348) kirjettä ym. asiakirjaa. Lähetettyjä kirjeitä oli 4 935 (4 819).

Raittiuslautakunnan rahavarojen käyttö. Raittiuslautakunnan maksusuoritukset tapahtuivat rahatoimiston välityksellä. Toimistonhoitajalla oli oikeus pitää hallussaan 10 000 mk:n suuruista käteiskassaa.

Laskujensa hyväksyjiksi lautakunta valitsi puheenjohtaja Holmströmin ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja Saarisen sekä kummankin varamieheksi lautakunnan sihteerin Konttisen (16.1. 7 §) ja neuvoja Merilinnan (30.1. 34 §).

Helsingin kaupunki sai kertomusvuonna väkijuomaliikkeen voittovaroja noin 38 milj. mk. Näistä kaupunginvaltuusto myönsi raittiustyöhön noin 13 569 336 mk, joista käytettiin toivonliittotyön tukemiseen 1 200 000 mk, minkä määrärahan kaupunginhallitus myönsi suoraan Helsingin Toivonliittotoimikunnalle ja 7 380 000 mk raittiusjärjestöjen avustuksiksi. Lautakunnan oma talousarvio oli 4 489 336 mk, mikä summa jaettiin seuraavasti: kokouspalkkioihin ja toimihenkilöiden palkkaukseen 1 609 336 mk, vuokriin 120 000 mk, tarverahoihin 160 000 mk, raittiusvalistustoimintaan 1.6 milj. mk, neuvonta- ja järjestelytoimintaan 900 000 mk sekä raittiustilanteen tutkimiseen 100 000 mk. Lisäksi oli kaupunginhallituksen käytettäväksi varattu 500 000 mk:n suuruinen määräraha.

Työsuunnitelma ja neuvottelukokoukset. Lautakunta vahvisti itselleen työsuunnitelman, jossa tarpeen mukaan lisättiin edellisinä vuosina käytäntöön otettuja työmuotoja (16.1. 12 §). Sellaisia neuvottelukokouksia, joiden ehdotuksia lautakunta on pyrkinyt toteuttamaan, olivat mm. lokakuun 6 p:nä Kaupunginkellarissa pidetty kaupungin viranomaisten yhteinen neuvottelutilaisuus, jossa olivat edustettuina huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuoltojaosto, kansakoulujen johtokunta, lastensuojelulautakunta, nuorisotyölautakunta, raittiuslautakunta, urheilu- ja retkeilylautakunta sekä terveydenhoitolautakunta. Yhteistoiminnan kehittäminen jätettiin varatuomari O. Toivolan suunniteltavaksi. Marraskuun 28 p:nä järjesti lautakunta raittiusjärjestöjen edustajille neuvottelukokouksen Siltasaaren Elannossa. Lisäksi osallistuivat lautakunnan edustajat tai virkailijat useihin eri raittius- ym. järjestöjen järjestämiin neuvottelukokouksiin.

Järjestely- ja neuvontatyö. Lautakunnan toimihenkilöt kävivät pääkaupungin eri raittius- ja nuorisojärjestöjen tilaisuuksissa sekä kouluissa antamassa ohjeita ja neuvottelemassa järjestöjen toiminnasta. Tällaisia tilaisuuksia oli yhteensä 90 (50). Lisäksi järjestettiin useita kilpailuja seuraavasti: kerhokokouskilpailu, johon osallistui 12 järjestöä sekä raittiusviikon julisteiden tuntemiskilpailu, johon osallistui 4 700 oppilasta 20 kansa- ja 10 oppikoulusta.

Lautakunta julkaisi ja jakoi järjestöille raittiusaiheisen ohjelmakokoelman "Minuapa ei saadakaan loukkuun" sekä teki kertomusvuoden lopussa päätöksen toisen kokoelman julkaisemisesta.

Nuorisotyön ohjauskurssi järjestettiin 21:lle ja askartelukurssi 27 osanottajalle sekä järjestysmieskursseja 72 osanottajalle.

Esitelmätoiminta. Lautakunta harjoitti välitöntä esitelmätoimintaa pääkaupungin kansa- ja oppikouluissa sekä eri järjestöjen tilaisuuksissa. Puhujina toimivat pääasiassa lautakunnan virkailijat, mutta myös muut henkilöt, tilaajan toivomuksen mukaan. Yhteensä pidettiin eri tilaisuuksissa 95 (105) esitelmää, puhetta tai alustusta.

Ohjelma- ja propagandatilaisuudet. Lautakunnan toimesta järjestettiin ilmaisia tilaisuuksia, joissa ohjelman lisäksi esitettiin raittiusaiheisia lyhytfilmejä sekä pidettiin esitelmä tai puhe tai suoritettiin haastattelu, seuraavasti: piirileikki-ilta Helsingin Työväenyhdistyksen juhlasalissa järjestövälle ja vastaava ruotsinkielinen Balderin juhlasalissa; propagandatilaisuus Malmin Työväentalossa ja Tervalammen työlaitoksessa sekä 6 ohjelmallista tilaisuutta eri joukko-osastoissa.

Raittiuskilpakirjoitusten ja raittiustutkintojen tukeminen. Lautakunta myönsi sekä oppi- että kansakouluissa toimeenpantujen raittiuskilpakirjoitusten palkintoja varten 94 000 mk. Oppikoulujen raittiustutkintoja varten lautakunta hankki oppikirjoja eri oppikouluihin näiden tilauksesta 62 000 mk:n arvosta sekä jakoi parhaille raittiustutkintojen suorittajille 16 000 mk:n arvoiset palkinnot.

Raittiuslehtien ym. jakaminen. Lautakunta tilasi kaikille Helsingin kansakoulujen VI ja VIII luokkien oppilaille jonkin nuorten raittiuslehden oppilaiden oman valinnan mukaan. Täten tilattiin Eosta, Hembygdeniä, Koittoa, Nuorten Päivää ja Sarastusta yhteensä 2 562 (1 847) vuosikertaa.

Ylioppilaskokelaille tai vaihtoehtoisesti keskikoululaisille tilattiin Pohjantähteä yhteensä 1 313 (1 094) vuosikertaa ja Hembygdeniä ruotsinkielisille ylioppilaskokelaille yhteensä 125 (180) vuosikertaa. Keväällä jaettiin suomenkielisille ylioppilaskokelaille Suomen Akateemisen Raittiusliiton toimittamaa Valkolakki-nimistä julkaisua sekä tilattiin kertomusvuodeksi 10 000 ylioppilaalle saman liiton Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua.

Lautakunta levitti omien julkaisujensa lisäksi kertomusvuoden aikana Raittiusjärjestöjen Yhteistoimikunnan lehtistä "Onko tuolisi tyhjä iltaisin ja kukkarosi päivisin?", Helsingin Raittiusyhdistysten Keskustoimikunnan kirjasta "Mitä Te tahdotte tehdä?" sekä Kylväjän, Pohjantähden, Raittiin Joulun, Ristin ja Raittiuden, Uuden Liekin ja Seis-lehden joulunumeroita sotilasyksiköihin, vankiloihin, sairaaloihin, työmaaruokaloihin ja kirjastojen lukusaleihin.

Vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin levitettiin lisäksi eri raittiuslehtiä yhteensä 911 vuosikertaa.

"Raitis Helsinki"-lehti ilmestyi raittiusviikoksi 17-sivuisena suomen- ja ruotsinkielisenä yhteisnumerona, jonka painos oli 5 000 kpl. Lehti jaettiin ilmaiseksi osaksi kansakoulujen, osaksi raittiusjärjestöjen välityksellä.

Raittiusviikon vietto. Raittiusviikon järjestelyistä Helsingissä vastasi järjestöjen asettama raittiusviikkotoimikunta, jonka käyttöön lautakunta luovutti työntekijänsä. Toimikunta järjesti 2.11. Kauppakorkeakoulun juhlasalissa raittiusviikon avajaisjuhlan, 7.11. Työväentalossa nuorisojuhlan sekä 3.11. lastenjuhlan Balderin juhlasalissa. Ruotsinkielisten järjestöjen toimesta pidettiin 9.11. ruotsinkielinen nuorisojuhla Balderin juhlasalissa.

Raittiusviikon aikana pidettiin Helsingissä yhteensä 37 (23) raittiustilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 10 240 (9 400) henkeä. Lisäksi järjestivät useat koulut ja järjestöt tilaisuuksia, joiden lukumäärä ei ollut tiedossa.

Elokuva- ja rainatoiminta. Kouluissa, järjestöissä, joukko-osastoissa ja huoltolaitoksissa järjestettiin yhteensä 26 (89) esitystä, joissa käytettiin toimiston elokuvakonetta, lisäksi sitä lainattiin järjestöille, jotka itse huolehtivat sen käyttämisestä. Kertomusvuoden aikana käytettiin konetta yhteensä 96 kertaa. Elokuvalainauksia oli yli 600.

Lahden, Turun ja Tampereen raittiuslautakuntien kanssa yhteisesti julistettuun lyhytelokuvien käsikirjoituskilpailuun saapui kaikkiaan 70 käsikirjoitusta. Parhaaksi katsotun pohjalla valmistettiin Vastuu-niminen lyhytelokuva.

Lisäksi hankittiin kertomusvuonna lautakunnan käyttöön seuraavat uudet lyhytelokuvat: Miks ei isä tule kotiin, Elämän arkea, Olin eräs monista, Robin Hood Junior, Koneihminen, Jalkapallo-ottelu.

Lautakunnan käyttöön hankittiin myös Major-merkkinen rainakone sekä useita rainoja, joita lainattiin järjestöille.

Raittiustilanteen tutkiminen. Helsingin kaupungin nuorisotutkimus valmistui kaupungin tilastotoimiston toimesta marraskuussa ja sen perusteella kirjoitettiin lehtiin artikkeleita ja selostuksia. Tutkimuksessa saadun aineiston mukaan tehtiin pieni erikoistutkielma vastaajien nuorten väkijuomien käyttöä koskevista mielipiteistä.

Syksyllä suoritettiin lautakunnan toimesta raittiustutkimus 11 helsinkiläisessä yleisessä tanssipaikassa. Tutkimuksen yhteenveto ei valmistunut kertomusvuonna.

Esitykset. Lautakunta teki kaupunginhallitukselle mm. seuraavat esitykset, jotka koskivat: esitelmäpalkkion ylärajan korottamista 3 000 mk:aan (16.1. 16 §); neuvottelun järjestämistä eräille kaupungin viranomaisille lokakuun 6 p:nä Kaupunginkellarissa (24.4. 103 §); v:n 1953 talousarvioesitystä (4.6. 134 §); kahden lautakunnan edustajan lähettämistä Vaasassa heinäkuun 5-7 p:nä pidettyyn Suomen 63. yleiseen raittiuskokoukseen (4.6. 135 §); raittiusviikkotoimikunnan 425 000 mk:n määrärahan käyttämistä lautakunnan laatiman suunnitelman mukaisesti (4.6. 160 §); ohjaaja K. Varjon sivutoimen hoitamista (22.10. 190 §); eräiden lisämäärärahojen myöntämistä (19.11. 206 §, 3.12. 224 §) sekä historiatoimikunnan 200 000 mk:n suuruisen määrärahan siirtämistä v. 1953 käytettäväksi.

Muita esityksiä tehtiin seuraavasti: Akateemista Raittiusliittoa kiirehdittiin toimittamaan Valkolakki-julkaisu niin aikaisin, että se voitaisiin jakaa ylioppilaskokelaille jo nk. penkinpainajaisten aikoihin tai jo tammikuussa (9.4. 89 §); palkkalautakunnalle esitettiin, että tilapäinen raittiustyönohjaaja K. Varjo siirrettäisiin vakinaisen raittiustyönohjaajan virkaan ko. virkaa auki julistamatta (14.5. 116 §); eduskunnan raittiusryhmää pyydettiin harkitsemaan, mitä olisi tehtävä sen lainmuutoksen johdosta, jonka mukaan mm. alle 21-vuotiaita kielitaitoisia henkilöitä voitaisiin käyttää väkijuomien tarjoilijoina anniskeluravintoloissa olympiakisojen aikana (14.5. 118 §).

Lausunnot. Lautakunta antoi kaupunginhallitukselle sen pyytämät lausunnot mm. seuraavista asioista: anniskeluoikeuksien myöntämistä koskevista anomuksista kesäkuun 1 p:nä alkavaa uutta 3-vuotista anniskelukautta varten (13.2. 44 §); olympiakisojen ajaksi myönnettävistä anniskeluoikeuksista (7.3. 57 ja 58 §); Oy. Alkoholiliikkeen väkijuomamyymälän siir-

toa tai uusien myymälöiden avaamista koskevista anomuksista (7.3. 61 §, 14.5. 115 §, 2.9. 158 §); Vallilan Sosialidemokraattisen Naisyhdistyksen raittiusjaoston, AA-Kotikerhon sekä Helsingin Lyseon raittiusyhdistys Sarastuksen avustusanomuksista (30.1. 26 §, 22.10. 184 §, 3.12. 219 §); kertomusvuoden raittiusmäärärahan jakamisesta (9.4. 90 §); ravintola Bellevuen, Taidehallin klubiravintolan, Viherkulman, asemaravintolan, Klippanin, Valkoisen Hevosen, Korkeamman Kauppaopetuksen Kannatusosakeyhtiön, Työväen Pursiseuran, Helsingin Osuuskaupan, Yleisradion, ulkoasiainministeriön, Kaisaniemen Liiketalo oy:n, Satalinnan Säätiön ja Helsingin Ylioppilaskunnan anniskeluoikeuksien myöntämistä koskevista anomuksista (9.4. 91 §, 14.5. 114 §, 23.5. 128 §, 1.7. 150 §); Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton anomuksesta 300 000 mk:n suuruisen avustuksen myöntämisestä v:n 1953 määrärahoista pääkaupungin vähävaraisten kotien lapsille ja äideille järjestettäviä virkistyspäiviä varten sekä kurssien toimeenpanemiseksi raittius- ja varhaisnuorisotyöntekijöitä varten (2.9. 157 §).

Edustukset. Edellä mainittujen tilaisuuksien lisäksi oli lautakunta edustettuna mm. seuraavissa tilaisuuksissa ja toimikunnissa: Suomen 63. yleisessä raittiuskokouksessa Vaasassa heinäkuun 5–7 p:nä, Helsingin kaupungin nuorisoviikkotoimikunnassa, Helsingin Sosialidemokraattisen raittiuspiirin neuvottelukokouksessa tammikuun 31 p:nä, kunnallisten raittiuslautakuntien neuvottelukokouksessa Keravalla maaliskuun 16 p:nä ja Työväen Raittiuspäivätoimikunnassa.

Raittiusavustusten käytön valvonta. Lautakunta vaati raittiusmäärärahoista avustusta saaneilta järjestöiltä kirjallisen selostuksen saamiensa avustusten käytöstä ja otti huomioon ko. selostukset antaessaan lausuntoja uusien määrärahojen jaosta. Varojen käytöstä neuvoteltiin eri järjestöjen kanssa.

Työmaajuopottelun torjunta. Kertomusvuoden aikana suoritettiin seuraavat toimenpiteet työmaajuopottelun ehkäisemiseksi: Työväen Raittiuspäivän vietto järjestettiin huhtikuun 6 p:nä. Tällöin oli elokuvateatteri Rexissä tilaisuus, johon kutsuttiin osanottajia työpaikoilta. Ohjelmassa oli, paitsi lyhytelokuvaesityksiä, pääluottamusmies Kärkkäisen puhe ja lausuntaesityksiä. Teatterissa oli läsnä noin 250 henkeä; Työväen Raittiuspäivän mainontaan liittyviä elokuvamainoksia valmistettiin 13 kpl, joita esitettiin pääkaupungin elokuvateattereissa huhtikuun aikana; "Raitis Kansa" ja "Uusi Liekki" -nimisiä julkaisuja tilattiin yhteensä 600 kpl ja niitä levitettiin Työväen Raittiuspäivätilaisuuksien yhteydessä; pienoisjulistetta "Raittius vakauttaa" lunastettiin yhteensä 7 000 kpl ja jaettiin kevään aikana n. 100 työmaalle; "Täysi teho työhön" -nimistä tutkimus- ja propagandakirjasta, jota jaettiin ammattiosastojen puheenjohtajille ym. toimihenkilöille ja luottamusmiehille, painatettiin 2 000 kpl. Kirjasta levitettiin kaupungin järjestelytoimiston ja sosiaaliministeriön raittiusosaston kautta; "Älä juo isä" -nimistä propagandalehtistä tilattiin 1 500 kpl ja jaettiin eri työpaikoille; lisäksi pidettiin henkilökohtaisia neuvotteluja ja keskusteluja luottamusmiesten kanssa erilaisista torjuntatoimenpiteistä.

Yleinen raittiusmainonta. Vuoden aikana järjestettiin lautakunnan toimesta yleistä raittiusmainontaa kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla keskityttiin Työväen Raittiuspäivän mainontaan, jolloin järjestettiin elokuvamainoksia. Tähän liittyi myös sanomalehtiartikkeleita. Toinen laajempi mainoskeskitys tapahtui raittiusviikolla, jonka aikana raittiusviikon yleismainosta "Raittius kannattaa" kiinnitettiin mainostauluihin ja -pylväisiin. Samanaikaisesti valmistettiin 13 elokuvamainosta.

Toimiston muu työ. Päivä- ja aikakauslehtiin annettiin selostuksia, artikkeleita ym. Useat nuoret tutkijat saivat lautakunnan toimintaa, väkijuomatilannetta ja raittiustyötä käsittelevää aineistoa. Kaupungin viranomaisten kanssa neuvoteltiin yhteisistä tehtävistä; yhteistyö nuorisotyö- ja urheilulautakuntien kanssa oli monipuolista. Sosiaaliministeriön raittiuslautakuntatyön yliohjaajaan pidettiin yhteyttä. Lukuisien eri raittiuslautakuntien edustajat kävivät lautakunnan toimistossa neuvottelemassa, ja aineiston vaihtoa harrastettiin jatkuvasti.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna sekä anniskelusopimusten voimassaolon 3-vuotiskauden päättymisen että olympiavuoden vuoksi runsaasti raittiuspoliittisia tehtäviä. Lisäksi toimiston käytännöllinen nuorisotoiminta oli vilkasta ja monipuolista ja sai tukea suoritetuista nuoriso- ym. tutkimuksista. Järjestöjen toimintaa voitiin myös paremmin tukea elokuva- ja muun lainavaraston lisääntyessä. Työväen Raittiuspäivän ja raittiusviikon vietto saivat uusia muotoja ja herättivät entistä enemmän mielenkiintoa erityisesti järjestöpiireissä.

26. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano. Kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan tammikuun 9 p:nä valinnut nuorisotyölautakuntaan v:ksi 1952 seuraavat jäsenet: puheenjohtajaksi päätoimittaja L. Tujusen, muina jäseninä olivat apulaistoimistopäällikkö V. Varjola, toimittaja E. Wiksten, varatuomari I. Sahlan, viilaaja O. Laine, autonasentaja E. Laine, filosofian maisteri H. Backman, pastori F. Fernström ja metsänhoitaja V. Palosuo. Nuorisotyölautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen apulaistoimistopäällikkö V. Varjolan (22.1. 4 §).

Kaupunginhallituksen edustajana toimi opetus- ja sairaala-asiain johtaja P.B.J. Railo, suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana kansakoulujen tarkastaja, filosofian tohtori A. Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan edustajana opettaja T. Häggström sekä lastensuojelulautakunnan edustajana filosofian maisteri K. Helasvuo.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 14 kertaa ja pöytäkirjan pykäläluku oli 128.

Nuorisotoimisto. Nuorisotoimiston päällikkönä ja kaupungin nuorisoasiamiehenä toimi filosofian maisteri H. Niittynen. Apulaisnuorisoasiamiehenä toimi nuorisonohjaaja K. Forsman. Toimistoapulaisina toimivat rouva P. Heininen ja neiti L. Nikko, joka erosi tehtävästään elokuun 31 p:nä. Hänen tilalleen valittiin syyskuun 1 p:stä alkaen rouva K. Paturi. Viimeksi mainittu virka vakinaistettiin heinäkuun 1 p:nä.

Nuorisotoimistolle saapui kertomusvuonna kaikkiaan 894 kirjettä ja sieltä lähetettiin 4 450 kirjettä. Kiertokirjeitä lähetettiin yhteensä 17

Nuorisotyölautakunnan lainavarasto. Kertomusvuoden aikana oli lainaajien lukumäärä noususuunnassa, joka käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Lainattuja välineitä	Varastossa		Lainauskertoja	
	1951	1952	1951	1952
telttoja ja kaminoita	81	158	283	567
kenttäkeittiöitä	10	10	34	27
keittiövälineitä	-	796	873	866
työkaluja	-	77	95	92
tekn. välineitä	-	18	137	493
musiikkivälineitä	-	396	541	1139
muita välineitä	-	90	53	134
yhteensä	91	1545	2016	3318

Uudishankintoja tehtiin kertomusvuoden aikana seuraavasti: 9 kpl Niger-telttoja (6-8 hengen), 8 kpl Panu-telttoja (2 hengen), 2 kpl amerikk. telttoja, 182 kpl äänilevyjä, rainaheitin, 16 mm:n Revere-elokuvakone ja sähkögramofooni.

Tämän lisäksi hankittiin jonkin verran keittiövälineitä ym. pikkutavaraa.

Nuorisotoimiston onnistui syyskuun 1 p:stä lähtien saada uutta varastotilaa Döbelninkatu 3 A:sta. Varasto on kuiva ja lämmin, mutta valitettavasti se sijaitsee melko kaukana toimistosta, minkä takia jokainen lainaus vie suhteellisen paljon aikaa.

Telttoja ja teknillisiä apuvälineitä olisi vielä hankittava lisää varastoon, sillä se ei riitä tyydyttämään järjestöjen tarvetta ja kysyntää.

Nuorisotyölautakunnan kerhohuoneet. Kertomusvuoden aikana onnistui lautakunta saamaan lisää kerhohuoneita. Nämä kerhohuoneet olivat kaikki hyvin ahkerassa käytössä. Yleensä ei voitu antaa käyttövuoroja kaikille anojille, siitä huolimatta että illat olivat jaettuina kahteen vuoroon. Myöskin lautakunnan huone annettiin tilapäisesti järjestöjen käyttöön ja sen lisäksi käytettiin sitä niinkuin järjestötoimistoakin lautakunnan kurssitoimintaan.

Nuorisotoimisto, Unioninkatu 27 C. Nuorisotoimiston yhteydessä on kaksi huonetta sekä toisessa kerroksessa myöskin kaksi erillistä kerhohuonetta, jotka viimeksi mainitut luovutettiin nuorisotyölautakunnan käyttöön huhtikuun 1 p:stä alkaen, mutta korjausten takia ei näitä voitu käyttää ennenkuin syyskuun alusta lähtien. Toisessa kerroksessa olevan huoneiston yhteydessä on myös valokuvauslaboratorio täydellisine laitteineen.

Kerhohuoneita käyttivät säännöllisesti seuraavat järjestöt: Folkdanslaget Aegir, Amatörteatersällskapet, Bomben, Folkdanslaget Bro, Partiotyttölippukunta Eräsiskot, Eteläiset, Globen, Helsingin Oravat, Helsingin Kisailijat, Helsingin Kisaveikot, Helsingin Naisurheilijat, Helsingin Toverit, Helsingfors Simsällskap, Hespartto, IOGT-Nuori Imatra, Karjalan Nuoret, Kruunuhaan Demokraattiset Nuoret, Kruunuhaan Sosialidemokraattiset Nuoret, Ortodoksisten Nuorten Liitto, Pallotoverit, Pellinge Hembygdsförening, Riddargossarna, Seaboys, Svenska Ungdomsklubben, Svenska Upplysningsbyrå, Suomalaisen Kansantanssin Ystävät, Raittiusyhdistys T.R.I., TUL-Helsingin piiri, Vikingaflickorna, I.K. Örnen.

Sen lisäksi käyttivät järjestöt tilapäisesti näitä kerhohuoneita tilaisuuksiinsa.

Valokuvauslaboratoriota käyttivät: Arkatron, Bomben, Kalliokiipijät, Kalliola, Rautatieläiset, Spanarna, Svenska Ungdomsklubben, Vallilan NMKY. Käyttövuoroja oli yhteensä 738.

Siltasaaren kerhohuoneet, Siltasaarenkatu 5, V kerros. Siltasaarenkatu 5:ssä, V kerroksessa oleva 6 huoneen ja keittiön huoneisto siirtyi nuorisotyölautakunnan hallintaan huhtikuun 1 p:stä alkaen, mutta korjaustöiden takia se annettiin järjestöjen käyttöön vasta myöhään syksyllä. Illat olivat jaettuna kahteen vuoroon. Seuraavat nuorisojärjestöt käyttivät säännöllisesti huoneita: Alppilan Demokraattiset Nuoret, Globen, Helsingin Eteläinen Sosialidemokraattinen Työläisnuoriso-osasto, Helsingin Toveriseura, Helsingin Työväen Nyrkkeilijät, Hespartto, Karhun Pojat, Kokoomuksen Nuoret, Kristillinen Työväenyhdistys, Kruunuhaan Sosialidemokraattiset Nuoret, Maatalouskerhoyhdistys, Nuoret Kotkat, Lastenosasto Nouseva Voima, Siltasaaren Demokraattiset Nuoret ja Pioneerit, Suomen Nuorisolähetys, Sörnäisten Demokraattiset Nuoret, Raittiusyhdistys T.R.I., Työväen Pyöräveikot, Uuraan Vilpas, Viipurin Nyrkkeilijät, Vikingaflickorna. Käyttövuoroja oli yhteensä 219.

Kumpulan kerhohuoneet, Kymintie 46 ja Limingantie 96. Mainitut kaksi pientä kerhohuonetta olivat niinkuin edellisenä vuonnakin ahkerasti järjestöjen käytössä. Näissä huoneissa oli järjestöllä koko ilta käytettävänään. Seuraavat järjestöt käyttivät säännöllisesti ko. huoneita: Karhuveikot, Karjalan Päivän Nuoret, Kaupunkilähetys, Käpytytöt, Toukolan Retkipojat, Toukotytöt, Suomen Ilmailuliitto.

Kymintien kerhohuoneessa järjestettiin 10 juhlatilaisuutta ja 181 kerhotilaisuutta. Limingantien kerhohuoneessa järjestettiin 119 tilaisuutta.

Syyskauden alkaessa osa kerhoista siirtyi Kustaa Vaasankadun uusiin taloihin, mikä aiheutti sen, etteivät kokoontumisvuorot vielä nousseet v:n 1951 määriin.

Intiankatu 20:n kerhohuoneet. Nuorisotyölautakunta sai syyskuun 1 p:stä käyttöönsä Intiankatu 20:ssä sijaitsevasta uudesta talosta kaksi kellarihuonetta kerhotoimintaa varten ja myöhemmin vielä yhden kellarihuoneen, joka talkoovoimin sisustettiin askarteluhuoneeksi. Viimeksi mainitussa huoneessa yritti Pingviinit-niminen kerho järjestää erityisesti talon lapsille kerhotoimintaa. Seuraavat järjestöt käyttivät säännöllisesti näitä huoneita: Karhuveikot, Käpylän Demokraattiset Nuoret, Käpytytöt, Kumpulan Demokraattiset Nuoret, Pingviinit ja Toukotytöt.

Eläintarhan askarteluparakit, Savonkatu 2. Eläintarhan kansakoulun takana sijaitsevat askarteluparakit olivat seuraavien järjestöjen käytössä: Alppilan Demokraattiset Nuoret, Helsingin kristillinen Työväenyhdistys, Keski-Kallion Demokraattiset Pioneerit, Käpylän Nuoret Kotkat, Metsänkävijät lippukunta, Nouseva Voima, Sörnäisten Demokraattiset Pioneerit, Mäkelän Kerhokeskus.

Kansakoululaiset käyttivät metallipuolta päivisin, mutta kaikki illat olivat järjestöjen käytössä.

Vahtimestari-kalustonhoitajana toimi V. Stenvall.

Pasilan askarteluparakki. Parakki oli niinkuin edellisenä vuonnakin Pasilan nuorisojärjestöjen käytössä.

Oulunkylän retkeilykeskus. Retkeilykeskuksessa suoritti v. 1949 laaditun sopimuksen mukaan Ungdomsföreningen Bomben edelleen kunnostustöitä. Paitsi Bombenia, jolla em. sopimuksen mukaan oli erinäisiä etuja alueen käytössä, käyttivät myös muut järjestöt sitä viikonloppu- ja sunnuntairetkiensä kohteena.

KERHOKESKUKSET.

Käpylän kerhokeskus, Mäkelänkatu 78-82. Käpylän kerhokeskuksessa toimi keskimäärin 83 poikaa ja 115 tyttöä eli yhteensä 198 kerholaista. Äitikerhossa oli 25 äitiä. Kerhokeskuksessa oli toiminnassa 22 kerhoa, jotka vuoden aikana pitivät kaikkiaan 1215 tilaisuutta. Bengtsårin saarella pidetyllä leirillä oli 20 leiriläistä.

Kerhokeskuksen johtajana toimi libristi M. Suomalainen tammikuun 31 p:ään asti ja helmikuun 1 p:stä lähtien insinööri E. Lukkaroinen, joka pyysi vapautusta toimestaan syyskuun 1 p:stä alkaen, mistä lähtien hopeaseppä H. Kauppala hoiti virkaa. Tyttötyönjohtajana toimi rouva T. Valkama sekä muina palkattuina ohjaajina M. Kauppala, L. Markkula, I. Nieminen, T. Oinonen, S. Vedenoja, K. Orjatsalo ja O. Kykkänen.

Mäkelän kerhokeskus, Mäkelänkatu 45. Mäkelän kerhokeskukseen kuului keskimäärin 45 poikaa ja 69 tyttöä, yhteensä 114 kerholaista. Kerhoja toimi keskimäärin 8, jotka pitivät vuoden aikana yhteensä 604 tilaisuutta. Kesäleirillä Bengtsårin saarella oli yhteensä 22 osanottajaa ja talvileirillä 21.

Kerhokeskuksen johtajana toimi nuorisonohjaaja H. Väinölä. Ohjaajina olivat: A. Lammi, L. Härmä, A. Jokivartio ja A. Teirikko.

Bengtsårin leirialue. Leirialuetta käyttivät Käpylän ja Mäkelän kerhokeskuksien tytöt ja pojat.

Kurssitoiminta. Vuoden aikana järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

15 suomenkielistä kurssia.	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
1. Psykologian kurssi	11.2.-27.2.	n. 200	maist. G.von Weissenberg
2. Näyttämöohjaajakurssi	12.2.-6.3.	33	taiteilija S. Puurunen
3. Lennokkiohj.kurssi	15.2.-17.3.	15	ohjaaja Lumes
4. Tekn.väl.käyttö "	4.3.-14.3.	24	maist. H. Niittynen
5. Kitarakurssi	7.3.-25.4.	35	muusikko I. Englund
6. Kangaspainantakurssi	10.3.-20.3.	34	taiteilija K. Suovuori
7. Ensiapukurssi	18.9.-7.10.	15	sair.hoit. K. Kaalamo
8. Tekn.väl.käyttö "	23.9.-3.10.	37	maist. H. Niittynen
9. Leikkikurssi	25.9.-30.10.	24	maist. K. Varjo
10. Järjestölehtikurssi	9.10.-27.10.	21	maist. T. Helminen
11. Muovityökurssi	17.10.-27.10.	22	insinööri M. Louhivuori
12. Nahkamuotoilukurssi	21.10.-10.11.	28	nuoriso-ohj. V. Talonen
13. Joulukoristekurssi	17.11.-26.11.	34	opettaja T. Korhonen
14. Vanhojen tanssienkurssi	18.11.-3.12.	57	voim.op. S. Vehmersalo
15. Retki- ja erät.kurssi	19.11.-28.11.	26	ohjaaja E. Aimola

7 ruotsinkielistä kurssia.

1. Kitarakurssi	13.2.-2.4.	25	muusikko I. Englund
2. Näyttämöohjaajakurssi	18.2.-17.3.	28	toimittaja A. Schulman
3. Valokuvauskurssi	10.3.-21.4.	23	valokuvaaja P.O.Jansson
4. Tekn.väl.käyttökurssi	8.10.-17.10.	18	nuoriso-ohj. K. Forsman
5. Keramiikkakurssi	22.10.-3.12.	22	taiteilija Schultz
6. Jouluaskartelukurssi	25.11.-5.12.	21	nuoriso-ohj. K. Forsman
7. Kangaspainantakurssi	1.12.-9.12.	12	opettaja G. Stude

Avustuksia. Nuorisotyölautakunta antoi kaupunginhallitukselle sen pyytämän lausunnon, joka koski nuorisojärjestöille jaettavia, yhteensä 4 340 000 mk:n suuruisia avustuksia (18.3. 35 §).

Lautakunta jakoi järjestöille johtajakoulutusta varten kurssiavustuksia 350 000 mk (18.3. 34 §).

Opintomatkoja ja vierailuja. Düsseldorfista vieraili Helsingissä 11 hengen joukkue Olympian kisojen aikana ja Grazin lastensuojelulautakunnan johtaja Itävallasta vieraili nuorisotoimistossa kesäkuussa kaksi päivää. Sen lisäksi vierailivat monet kotimaisten lautakuntien edustajat nuorisotoimistossa.

Aloitteet. Suomen Rakennustyöläisten liiton osasto n:o 8 lähetti kirjelmän, jossa kehoitettiin nuorisotyölautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin nuorisotalojen saamiseksi eri puolille kaupunkia, erityisesti Vallilaan ja Pitkänsillan pohjoispuolelle (1.4. 41 §). Nuorisotyölautakunta merkitsi asian tiedoksi, koska kirjelmässä esitetyt seikat jo oli otettu huomioon nuorisotalosuunnitelmissa.

Lautakunnan jäsenet E. ja O. Laine esittivät nuorisotyölautakunnalle aloitteen, jossa esitettiin, että nuorten, alle 21 vuotiaitten, kielitaitoisten henkilöiden käyttäminen tarjoilijoina anniskeluravintoloissa Olympian kisojen aikana asettaisi nuorison vaaralle alttiiksi väkijuomiin nähden ja että lakiin esitetty muutosehdotus on työväen suojelulain hengen vastainen (18.6. 67 §). Nuorisotyölautakunta päätti, ettei aloite antanut aihetta toimenpiteisiin, koska eduskunta oli jo päättänyt hylätä ko. lain muutoksen.

Kaupunginhallitus lähetti nuorisotyölautakunnalle kirjelmän, jossa SKDL:n valtuustoryhmä esitti, että kaupunginvaltuusto varaisi v:n 1953 talousarvioon 80 milj. mk:n määrärahan nuorisotalon rakentamiseksi Vallilaan (28.8. 85 §). Nuorisotyölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se oli anonut Vallilan nuorisotaloa varten tonttia ja että se oli esittänyt talon rakentamisen otettavaksi kolmen vuoden rakennusohjelmaan. Koska varatulle tontille saadaan rakentaa vain 4 000 m^3, nuorisotyölautakunta piti 80 milj. mk:n määrärahaa liian suurena.

Raittiuslautakunta esitti kirjelmässään huhtikuun 20 p:nä nuorisotyölautakunnalle aloitteen, jossa se ehdotti kaupungin eri viranomaisten kesken pidettäväksi yhteisen neuvottelutilaisuuden, jossa kunkin lautaja johtokunnan edustajat pitäisivät lyhyen alustuksen suunnitellusta yhteistyöstä eri elimien kesken (30.9. 95 §). Nuorisotyölautakunta päätti osallistua kokonaisuudessaan kokoukseen ja valitsi nuorisoasiamies H. Niittysen alustuksen pitäjäksi nuorisotyölautakunnan osalta.

Lautakunnan tekemät tärkeimmät päätökset. Nuorisotyölautakunta päätti valita Käpylän kerhokeskuksen johtajan virkaan insinööri E. Lukkaroisen helmikuun 1 p:stä alkaen (22.1. 9 §); nimetä maalta muuttavan nuorison jaostoon samat henkilöt kuin v:ksi 1951 eli puheenjohtajaksi H. Backman ja jäseniksi I. Sahlan, V. Varjola, H. Niittynen (12.2. 17 §); hyväksyä v:n 1952 kurssisuunnitelman sellaisin muutoksin, että suomenkielisten keramiikkakurssien sijasta pidettäisiin nahkamuotoilukurssit (12.2. 19 §); hyväksyä toimintakertomuksen v:lta 1951 tehtyään siihen eräitä pieniä lisäyksiä (4.3. 29 §); jakaa järjestöjen kurssitoimintaa varten 350 000 mk sekä käyttää itse 826 600 mk omaan kurssitoimintaan (18.3. 34 §); esittää kaupunginhallitukselle lausunnon nuorisomäärärahojen jaosta, jaettavana oli 4 340 000 mk (18.3. 35 §); esittää kaupunginhallitukselle, että kau-

pungin vuokrahuoneisto Siltasaarenkatu 5:ssä luovutettaisiin nuorisotyölautakunnan käyttöön nuorisojärjestöjen kokoontumispaikaksi (22.4. 50 §); anoa kaupunginhallitukselta Inarintien varrella olevia tontteja n:o 541 ja 546 käytettäväksi niin, että tontti 546 varattaisiin nuorisotaloa varten ja tontille 541 saataisiin rakentaa väliaikainen parakki (22.4. 51 §); hyväksyä maalta muuttavan nuorison ongelmia tutkivan jaoston mietinnön (13.5. 57 §); esittää palkkalautakunnalle, että nuorisotoimiston uuteen, vakinaiseen 20.plk:n toimistoapulaisen virkaan olisi siirrettävä neiti L. Nikko virkaa haettavaksi julistamatta (13.5. 60 §); sosiaaliministeriön palkkaosasto ilmoitti toukokuun 9 p:nä hylänneensä palkkaluokan korotusehdotuksen; pyytää kaupunginhallitusta antamaan asuntotuotantokomitealle ohjeita askartelu-, kerho- ja kokoushuoneiden varaamiseksi uusiin taloihin, joita kaupunki oli rakennuttanut (18.6. 69 §); pyytää kiinteistölautakunnalta lupaa saada käyttää Intiankatu 20:ssä sijaitsevia kerhohuoneita (18.6. 72 §); vapauttaa L. Nikon syyskuun 1 p:stä nuorisotoimiston toimistoapulaisen virasta ja valita em. virkaan rouva K. Paturin (28.8. 76 §, 30.9. 93 §); vapauttaa insinööri E. Lukkaroisen Käpylän kerhokeskuksen johtajan virasta syyskuun 1 p:stä alkaen ja valita virkaan hopeaseppä H. Kauppalan (28.8. 77 §, 30.9. 98 §); hyväksyä talousarvion v:ksi 1953 (28.8. 88 §); osallistua nuorisoviikon järjestelyihin ja antaa toimistolle tehtäväksi yksityiskohtaisen suunnitelman laatimisen (25.11. 116 §) sekä varata nuorisoviikon tilaisuutta varten 250 000mk (16.12. 128 §).

Muuta. Nuorisotyölautakunnan toiminta osoitti kertomusvuonna jatkuvaa laajentumista. Uusien ja vastedes rakennettavien kerhohuoneiden saanti ja suunnittelu lisäsi huomattavasti nuorisotoimiston työtä. Nuorisotyölautakunnan toiminnalle oli erittäin tärkeätä, että kaupunginhallitus päätti varata kaikkiin kaupungin rakentamiin asuntotaloihin askartelu- ja kerhohuoneita, joitten suunnittelu oli suoritettava yhdessä nuorisoasiamiehen kanssa. Samoin oli lautakunnan työlle erittäin tärkeä nuorisotalokomitean mietintö, joka jätettiin syksyllä kaupunginhallitukselle. Nuorisotoimisto on yhä suuremmassa määrin muodostunut kaupungin nuorison vapaa-ajan vieton järjestelypaikaksi. Tätä osoitti varsin runsaat päivittäiset käynnit toimistossa. Nuorisotoimiston henkilökunta osoittautui riittämättömäksi suoriutumaan yhä laajenevasta työmäärästä, mistä erikoisesti suunnittelu ja uutta luova työ joutui kärsimään.

27. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna diplomi-insinööri E.E. Söderman puheenjohtajana, työnantajien edustajina kultaseppämestari F.O. Lindroos ja talousneuvos L.N. Tuomi sekä työntekijäin edustajina järjestösihteeri K.O. Järvelä ja toimitsija V.J. Kuukkanen. Edellisten varajäseninä olivat insinööri K.F. Kreander ja kirjapainonjohtaja A.J. Nuora sekä jälkimmäisten asiamies O.I. Turunen ja toimitsija E.O. Nissilä. Sihteerinä toimi apulaiskaupunginsihteeri T.S. Törnblom.

Kertomusvuonna luetteloitiin 286 uutta oppisopimusta ja edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 555 sopimusta. Vuoden kuluessa päättyi 116 sopimusta ja purettiin eri syistä 43 sopimusta. Voimassa olevia sopimuksia oli vuoden lopussa yhteensä 1 682, joista 1 412 oli miehiä ja 270 naisia koskevia.

28. Kotitalouslautakunta

Kertomusvuosi oli monessa suhteessa merkityksellinen kotitalouslautakunnan työlle. Toiminta jatkui samojen suuntaviivojen mukaan kuin aikaisemminkin, mutta silti siihen sisältyi paljon uutta.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kansanedustaja E. Nurminen puheenjohtajana, tarkastaja T. Alanko varapuheenjohtajana, talousopettajat A. Häggman ja M. Schauman, rouvat I. Hietanen, S. Lehtivuori, H. Liuhta, rehtori K. Sihvonen ja maisteri M. Tamminen jäseninä. Vuoden kuluessa lautakunta piti 12 kokousta, joissa kaupunginhallitusta edusti rouva L. Lehto. Sihteerinä oli opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 341, saapuneiden 351. Laskuja hyväksyttiin 678.

Lautakunnan toimihenkilöt. Opettajista toimivat käsityönopettaja Grotenfelt, rouva L. Lehtonen ja talousopettaja L. Virki Kotitalouskerholassa Mäkelänkatu 45:ssä, jossa lautakunnan kanslia sijaitsi, talousopettaja M. Koivisto, käsityönopettaja L. Salonen syyskuun 30 p:ään saakka ja käsityönopettaja K. Jokinen siitä alkaen sekä kodinhoidonopettaja A. Ojala Helsinginkatu 26:ssa, käsityöneuvoja A. Kautonen ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkatu 16:ssa sijaitsevissa opetuskeittiöissä. Käpylässä ja liitosalueella toimivat talousopettajat K. Palmujoki ja D. Schönholtz, joka hoiti kaiken ruotsinkielisen opetuksen, kotitalousneuvojat A. Eloranta ja M. Möttönen, käsityönopettajat A. Tupamäki ja M. Yrjölä sekä käsityöneuvoja H. Huolman. Apuopettajina ovat olleet rouva R. Hangasjärvi ja F. Kavonius sekä neiti M. Paksuniemi. Lisäksi palkattiin tarpeen mukaan tuntiopettajia ja esitelmöitsijöitä. Talousopettajien Koiviston ja Virkin ollessa virkavapaina aina elokuun 31 p:ään asti toimivat heidän viransijaisinaan talousopettajat T. Lehmuskallio, joka marraskuun 1 p:nä valittiin vakinaiseksi opettajaksi ja M. Virkkala. Opetus- ja perhepesulan toimintaa varten otettiin pesulanhoitajaksi neiti A. Aaltonen ja mankelinhoitajaksi rouva L. Lehto. Siivoojina toimivat rouvat T. Hausalo, S. Järvelä ja M. Rinne sekä neiti H. Suominen.

Toiminta. Lautakunnan toiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: Kotitalouskerholassa Mäkelänkatu 45:ssä, opetuskeittiössä Helsinginkatu 26:ssa ja Fredrikinkatu 16:ssa. Suomenkielisen Työväenopiston johtokunnan suostumuksella lautakunta sai käyttää opiston käsityösalia ja tarpeen vaatiessa juhlasalia. Lisäksi järjestettiin Käpylän alakoulussa käsityönopetusta ja kerhotoimintaa ja kansakoulussa kevätkaudella ruoanlaitonopetusta. Liitosalueella annettiin erilaista opetusta ja neuvontaa Haagassa, Lauttasaaressa, Malmilla, Maunulassa, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa, Tapanilassa ja Vartiokylässä. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- ja lastenneuvolat. Lautakunnan ruotsinkieliset ruoanlaittokurssit ja havaintoesitykset pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkatu 16:ssa, Käpylän, Lauttasaaren, Malmin ja Munkkiniemen kansakouluissa. Kesän Olympian kisoja silmälläpitäen järjestettiin omissa opetushuoneistoissa ja useissa eri paikoissa luento- ja havaintoesitystilaisuuksia kisavieraita vastaanottavien kotien perheenemännille. Kesän aikana suoritettiin opetuskeittiössä Fredrikinkatu 16:ssa korjaus- ja maalaustöitä kaupunginhallituksen myönnettyä tarkoitusta varten tarvittavan määrärahan. Kiinteistölautakunta luovutti ns. Käärmetalossa Mäkelänkatu 86-96:ssa sijaitsevan koneellisen pesulan, joka lokakuun 1 p:stä alkaen Opetus- ja perhepesulan nimisenä oli lautakunnan hoidossa sekä opetustarkoitusta että perheenemäntien käyttöä varten. Tutustuakseen vastaavanlaiseen kunnalliseen kotitaloustoimintaan

Tukholmassa ja erikoisesti ajatellen Kisakylän valmistuvaa opetushuoneiston suunnittelua ja sisustamista, tekivät opettajat Grotenfelt, Ojala ja Schönholtz helmikuussa viikon kestävän opintomatkan Ruotsiin. Kotitalouslautakunnan anomuksesta perusti kaupunginvaltuusto syyskuun 3 p:nä Kisakylän toimintaa varten kolme uutta virkaa: talousopettajan, käsityönopettajan ja vahtimestari-siivoojan sekä vakinaistutti aikaisemmin tilapäisen kodinhoidonopettajan viran.

Kaupunginhallituksen suostumuksella pitivät Väestöliiton Vallilan naistenkerho ja Sotaleskien Huollon Helsingin alaosasto kerhoiltojaan Kotitalouskerholassa. Useat siirtolapuutarhayhdistykset kokoontuivat samoin lautakunnan huoneistoissa. Kerhohuone Mäkelänkatu 45:ssä on koko vuoden ollut nuorisotoimiston Mäkelän kerhokeskuksen hallussa. Suomenkielisille kansakouluille luovutettiin kevät- ja syyslukukaudella Mäkelänkatu 45:n keittiö (32 tuntia) ja käsityösali, sekä Helsinginkatu 26:n keittiö ja syyslukukaudella Fredrikinkatu 16:n keittiö sekä käsityösali.

25-vuotisjuhla. Kotitalouslautakunnan toiminnan 25-vuotisjuhlaa vietettiin 13 p:nä joulukuuta kaupungintalon juhlasalissa järjestetyssä tilaisuudessa, johon osallistui kaupungin viranomaisia, entisiä lautakunnan jäseniä ja opettajia, sekä kotitalouslautakuntien edustajia. Tilaisuuteen ilmestyi kertomus lautakunnan toiminnasta 1927-1952 sekä suomeksi että ruotsiksi. Kaupunginhallitus oli myöntänyt varat kahvitarjoiluun kutsuvierailla. Seuraavana päivänä pidettiin kotitalouslautakuntien edustajien neuvottelukokous, jossa hyväksyttiin tehty sääntöehdotus ja perustettiin Kunnallisten Kotitalouslautakuntien Keskus yhteiseksi elimeksi maan kotitalouslautakunnille.

Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Oppilaita
Ruoanlaittokursseja	56	479
Jatko, erikois- ym. kursseja	11	96
Leipomakursseja	32	220
Säilöntäkursseja	4	28
Säilöntäneuvontaa	12	27
Yhteensä	115	850

Ruoanlaitonopetuksessa annettiin havaintoesityksiä eri keittiöissä ja opetuspaikoissa 80 kertaa 1 176 kuulijalle ja neuvoloissa 102 kertaa 1 209 kuulijalle yhteensä siis 2 385 henkilölle. Kodinhoidonopetuksessa pidettiin 3 luentokurssia 62 henkilölle, olympiaesityksiä 16 800 henkilölle ja yhdet pesukurssit 12 henkilölle. Pesuhavaintoesityksiä annettiin 17 kertaa 418 kuulijalle ja pesuhavaintoesityksiä kouluille 11 kertaa 128 kuulijalle. Opetus- ja perhepesulassa kävi 560 henkilöä.

Käsityönopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Oppilaita
Käsityöneuvonta	51	1 034
Pukuompelukurssit	8	84
Erikoiskurssit	5	52
Hattukurssit	9	95
Peitekurssit	6	26
Yhteensä	79	1 291

Kerhoiltoja ja -retkiä pidettiin 3 ja oli niissä 209 osanottajaa, juhlia järjestettiin 6 kertaa, osanottajia oli 445 ja Koti-iltoja 6, joissa oli yhteensä 550 osanottajaa.

Kurssitoiminta: Ruoanlaitonopetus	Mäkelänk. k.	Mäkelänk. opp.	Helsinginк. k.	Helsinginк. opp.	Fredrikink. k.	Fredrikink. opp.	Käpylä k.	Käpylä opp.	Muut toimip. k.	Muut toimip. opp.	Yhteensä k.	Yhteensä opp.
Ruoanlaittokurssit	5	49	6	74	15	147	3	26	27	183	56	479
Jatko, erikoiskurssit	1	7	2	23	2	14	-	-	-	-	5	44
Lounas-, pikakurssit	1	7	-	-	1	8	-	-	-	-	2	15

	Mäkelänk.		Helsinginк.		Fredrikink.		Käpylä		Muut toimip.		Yhteensä	
	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.	k.	opp.
Kevät-, jouluruoka-kurssit	1	6	1	16	1	8	-	-	1	7	4	37
Leipomakurssit	8	50	8	64	1	6	-	-	15	100	32	220
Säilöntäkurssit	1	5	-	-	-	-	-	-	3	23	4	28
Säilöntäneuvontaa	10	25	-	-	-	-	-	-	2	2	12	27
Havaintoesityksiä	9	205	3	131	20	369	5	50	43	421	80	1176
" neuvo-loissa	-	-	-	-	-	-	-	-	102	1209	102	1209
Kodinhoidonopetus												
Luentokursseja	-	-	-	-	-	-	-	-	3	62	3	62
Olympiaesitykset	1	70	2	207	3	210	2	109	8	204	16	800
Puutarhaneuvo	-	-	-	-	-	-	-	-	9	9	9	9
Pesukurssit	-	-	-	-	-	-	1	12	-	-	1	12
Pesuhavaintoesitykset	-	-	8	160	-	-	9	258	-	-	17	418
" kou-luille	-	-	-	-	-	-	11	128	-	-	11	128
Pesijöitä	-	-	-	-	-	-	-	560	-	-	-	560
Käsityönopetus												
Käsityöneuvonta	7	197	14	179	6	115	8	170	16	373	51	1034
Pukuompelukurssit	4	44	-	-	-	-	4	40	-	-	8	84
Erikoiskurssit	-	-	-	-	-	-	-	-	5	52	5	52
Hattukurssit	-	-	3	25	6	70	-	-	-	-	9	95
Peitekurssit	2	7	-	-	2	12	-	-	2	7	6	26
Kerhotoiminta												
Kerhoillat ja retket	27	62	30	87	-	-	30	60	-	-	3	209
Juhlat	3	275	2	120	-	-	1	50	-	-	6	445
Koti-illat	2	200	1	110	1	40	1	100	1	100	6	550
	1209		1196		999		1563		2752		7719	

Talousarvio:

Menot v. 1952			
Palkkiot	115 000	Painatus ja sidonta	104 124
Sääntöpalkkaiset virat	6 513 600	Tarverahat	300 301
Tilapäinen työvoima	747 577	Tarveaineet	752 976
Muut palkkamenot	143 874	Kisakylän huoneisto	1 876 145
Vuokra	466 100		12 072 290
Lämpö	201 795		
Valaistus	82 670		
Siivoaminen	401 248	Opetus- ja perhe-pesula	220 000
Kaluston hankinta	325 948		459 349
Kaluston kunnossa-pito	40 932		679 349

Tulot v. 1952
Tulot kursseista 553 126. Tulot pesulasta C.T.l. 307 884

29. Kaupunginkirjasto [1)]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. Kulo puheenjohtajana, kirjastoneuvos H. Kannila varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä ylikirjastonhoitaja E. Bruun, kirjastonhoitaja G. Kerkkonen, opettaja H. Koivu, päätoimittaja R. Palmgren, arkistonhoitaja H. Raatikainen, johtaja K. Virva ja osastopäällikkö A. Voipio-Juvas. Kaupunginhallituksen edustajana oli opetus- ja sairaala-asiain johtaja P. Railo.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 13 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 183 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 337 ja lähetettyjä kirjelmiä 347.

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: vaihtovirkailijan lähettämistä Hampurin kaupunginkirjastoon (25.1. 13 §); kaupunginkirjaston kirjavaraston tarkastusta 5-vuotiskautena 1947-1951 (22.2. 30 §); Tapanilan sivukirjaston ja Haagan sivukirjaston huonetilojen korjaamista (22.2. 31 §, 21.3. 38 §); Vallilan sivukirjaston lastenosaston kalustamista (21.3. 40 §); pääkirjaston opintolukusalin korjaamista (21.3. 42 §); viranhaltijan vaihtamista kaupunginkirjaston ja Hannoverin kaupunginkirjaston välillä (21.3. 49 §); matka-apurahan myöntämistä kirjastonhoitajien pohjoismaisen jatkokurssin osanottajille (21.3. 53 §); Tapanilan sivukirjaston kalustamista (21.3. 54 §); virkapukujen ja työtakkien hankkimista kaupunginkirjaston vahtimestareille (18.4. 66 §); kaluston hankkimista Herttoniemen sivukirjastoon (18.4. 67 §); Herttoniemen sivukirjaston aukioloajan pidentämistä (18.4. 68 §); pääkirjaston lisärakennussuunnitelman toteuttamista (18.4. 73 §); puhelimien hankkimista Malmin ja Oulunkylän sivukirjastoille (16.5. 85 §); Kallion sivukirjaston eräiden osastojen kalustamista (16.5. 87 § ja 88 §); valvojan palkkaamista pääkirjaston sanomalehtilukusaliin (1.7. 98 §); kirjastotoiminnan järjestämistä eräisiin lastenhuoltolaitoksiin (19.9. 128 §); apulaisvahtimestarin viran perustamista Vallilan sivukirjastoon (28.11. 169 §) ja kirjasakoista annettujen määräysten uusimista (19.12. 173 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: kirjastolautakunnan alaisten yleishyödyllisten laitosten ja yritysten v. 1951 avustusmäärärahojen käytön valvontaa (22.2. 25 §); kirjastolautakunnan alaisten yleishyödyllisten laitosten v:n 1952 avustusanomuksia (21.3. 37 §); kaupunginmuseon kirjaston ja lehtikokoelman täydentämistä (18.4. 62 §); Malmin sivukirjaston huoneiston luovuttamista Malmin jatkokoululle (16.5. 80 §); kansakoulujen kirjaston kortistoinnin ja luetteloinnin järjestämistä (1.7. 102 §); pääkirjaston lisärakennussuunnitelman toteuttamista (29.8. 115 §); Kirjoja Sokeille -yhdistyksen v:n 1953 avustusanomusta (19.9. 124 §).

Kirjaston toiminta

H e n k i l ö k u n t a. Kertomusvuoden alussa oli kaupunginkirjaston palveluksessa 154 sääntöpalkkaisesti palkattua viranhaltijaa.

Virkaerot ja virkanimitykset. Pääkirjaston vaatevartija E. Silius kuoli tammikuun 11 p:nä. Omasta pyynnöstään myönnettiin ero seuraaville: toimistoapulaiselle R. Heinoselle tammikuun 1 p:stä; kirjastoamanuenssi

I. Sareliukselle maaliskuun 1 p:stä; toimistoapulaiselle T. Niemiselle huhtikuun 1 p:stä; kirjastoamanuenssi I. Wuoristolle syyskuun 1 p:stä; kirjastoamanuenssi A. Jäykälle marraskuun 24 p:stä ja sivukirjastonhoitaja E. Langille marraskuun 1 p:stä alkaen. Toimistoapulainen A. Hietala vapautettiin virastaan kesäkuun 1 p:stä alkaen.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin kertomusvuonna seuraavat uudet viranhaltijat: kirjastoamanuensseiksi helmikuun 1 p:stä alkaen E. Elonheimo, R. Saarnio, S. Engström, K. Lindeqvist, U. Lehtonen, A. Jäykkä, E. Parviainen, H. Aukimaa ja R. Leskinen (o.s. Wirkkula); Haagan sivukirjastonhoitajaksi A. Laurila maaliskuun 1 p:stä; toimistoapulaisiksi L. Ullner ja H. Venetkoski maaliskuun 1 p:stä; kirjastoamanuenssiksi M. Turunen kesäkuun 1 p:stä; toimistoapulaiseksi M. Martikainen kesäkuun 1 p:stä kirjastoamanuenssiksi B. Fyhr kesäkuun 1 p:stä; kirjastoamanuensseiksi S. Snell, A-L. Salo ja A. Seppänen tammikuun 1 p:stä 1953; toimistoapulaisiksi S. Stenholm ja R. Nylund (o.s. Pyysalo) joulukuun 1 p:stä; Herttoniemen sivukirjastonhoitajaksi V. Majara tammikuun 1 p:stä 1953.

Sairaustilasto v. 1952.

Sääntöp. viranhaltijat	Lukumäärä	% luvusta 154	Sairauspäiviä	% luvusta 2496
Kirjastoammatillinen henkilökunta ja järjestelyapulaiset	117	76.o	2272	91.o
Toimisto- ja taloushenkilökunta	37	24.o	224	9.o
Yhteensä	154	100.o	2496	100.o

Sairauspäiviä henkeä kohti $\frac{2496}{154}$ = 16.21 päivää.

P ä ä k i r j a s t o. Suomalaisella lainausosastolla järjestettiin eri tiedonaloja koskevia näyttelyitä sekä kirjoilijoiden ja muiden kulttuurihenkilöiden elämän ja tuotannon esittelyjä. Esittelyjen kohteina olivat: Juhani Aho, Yrjö Hirn, Aino Kallas, Volter Kilpi, Heikki Klemetti, V.A. Koskenniemi, L. Onerva, Toivo Pekkanen, T. Vaaskivi. Lisäksi esiteltiin eräiden uusimpien kertojien sekä Lapin ja Perä-Pohjolan kuvaajien tuotantoa.

Näyttelyiden aiheet olivat seuraavat: Suomalainen näytelmä Aleksis Kivestä Maria Jotuniin, Sveitsiläistä kulttuuria, Kansanrunous, Musiikki, Suomalainen kuvaamataide, Lintumaailmaa, Urheilu, Egyptin kulttuuri, Oikeustiede, Kiinan kulttuuri, Nyky-Saksan kirjallisuus, Joulu taiteessa, Maassa rauha.

Yleisessä lukusalissa järjestettiin suomen-, ruotsin- ja muunkielistä kauno- ja tietokirjallisuutta esitteleviä näyttelyitä, joiden aiheina olivat: Musiikki, Kansanrunous, Historia, Matematiikka ja fysiikka, Keskiajan maailma. Lukusalin eteisaulaan asetettiin näytteille maalaustaidetta taidejäljennöksinä näyttelyihin liittyvin aihein.

Opintosalissa suoritettiin arkkitehti T. Salmio-Toiviaisen suunnitelman mukaan perusteellisia korjauksia, joiden yhteydessä salin kannatinpylväät muotoiltiin uudelleen ja seinät maalattiin vaaleiksi. Saliin hankittiin uusi valvojanpöytä sekä uudet vaaleansävyiset lukupöydät ja tuolit.

Sekä opinto- että yleisessä lukusalissa asetettiin systemaattinen kortisto yleisön käytettäväksi.

Sanomalehtisalissa suoritettiin eräitä uudistuksia. Lehtitelineet poistettiin suurimmaksi osaksi käytöstä, sanomalehdet asetettiin avonaisille lokerohyllyille ja saliin siirrettiin opintosalissa aikaisemmin olleet pöydät ja tuolit. Lisäksi järjestettiin saliin säännöllinen valvonta siten, että kaksi lukusalin valvojaa vuorotyössä ollen huolehti

lehtien paikoilleen asettamisesta ja järjestyksestä lukusalissa.

Lasten lukusali avattiin kokonaisuudessaan uusittuna maaliskuun 1 p:nä. Saliin hankituilla näyttelytauluilla on havainnollisesti esitelty kirjaston luokitusjärjestelmää ja uusille lukusalissa kävijöille on annettu ohjausta kortistojen käytössä ja hyllyjärjestyksen tuntemuksessa.

Lukusalissa kävijöille järjestettiin tietokilpailuja, joiden kysymyssarjat olivat keväällä seuraavilta aloilta: ajantieto, tähtitiede, maapallon mittasuhteet ja kartat sekä maanosat, meret ja väestön suhteet. Osanottajia oli 47. Syksyn tietokilpailut aloitettiin kirjastonkäyttöön liittyvällä kysymyssarjalla ja senjälkeen siirryttiin ihmiskuntaa hyödyttäneitten keksintöjen tarkasteluun. Tässä kilpailusarjassa oli mukana 67 lasta. Palkinnot lahjoitti Suomalainen Kirjakauppa.

Lasten lainausosastolla esiteltiin seuraaviin aiheisiin liittyvää kirjallisuutta: Z. Topelius, Sveitsi, Kalevala, Harrastus - Hobby, Hakuteokset - Uppslagsverk ja Joulu - Jul.

Ruotsalaisen ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausosastolla järjestettiin yhteensä 27 tiedon eri aloja esittävää näyttelyä. Näyttelyiden aiheet olivat seuraavat: Det moderna samhället, Nya svenska berättare, English poetry, Modern short stories, Nordisk konst, Finsk prosa, Antologier, Från fjärran land, Tro och vetande, Norskt, danskt, isländskt, Moderna konstteorier, Historiska romaner, Kritiken och boken, Kring Medelhavet, Vår trädgård, Ny prosa, Verdandis småskrifter, Klassiker, Modern arkitektur, Modern dramatik, Vår rika värld, Kvinnan i litteraturen, Musik, Franskt, Moderna berättare. Lisäksi järjestettiin Yrjö Hirnin ja Arvid Mörnen muistonäyttelyt.

Kaupungintalolla järjestettiin laaja tanskalaista kirjallisuutta esittävä näyttely Kunnallisvirkamiesliiton järjestämän Tanskan illan yhteyteen.

Sivukirjastokeskus suoritti kertomusvuoden aikana mm. seuraavat tehtävät: Haagan sivukirjaston koko kortiston sekä Munkkiniemen sivukirjaston inventointikortiston järjestäminen kaupunginkirjaston järjestelmän mukaisesti, Herttoniemen sivukirjaston muuttaminen uuteen huoneistoon, sen kirjavaraston inventointi ja kortistojen järjestäminen, Pitäjänmäen sivukirjaston vuosi-inventointi. Lisäksi tehtiin koko kirjastoa koskevat poistomerkinnät sekä laskettiin tilasto poistetuista kirjoista sekä suoritettiin kirjojen siirtoja osastolta toiselle.

Lainaajaluettelon kalusto uusittiin kertomusvuonna kokonaan. Lainaajakortistoa varten hankittiin yhtenäinen kortistokaapisto ja yleisöä varten uudet kirjoituspulpetit ja istuimet.

Vaihtovirkailijat. Ulkolaisina vaihtovirkailijoina toimivat pääkirjastossa kirjastonhoitaja G. Seydelmann Hampurin kaupunginkirjastosta toukokuun 1 p:n ja heinäkuun 31 p:n välisenä aikana sekä kirjastonhoitaja H. Winckelmann Hannoverin kaupunginkirjastosta heinäkuun 1 p:stä syyskuun 30 p:ään.

Opintomatkat. Kirjastoamanuenssi U. Lehtonen osallistui Kööpenhaminassa elokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana pidettyihin lastenkirjastonhoitajien kursseihin sekä tutustui lokakuun 1 ja 15 p:n välisenä aikana Tanskan, Ruotsin ja Norjan lastenkirjasto-oloihin.

Kirjaston esittelyt. Kertomusvuoden aikana kävi pääkirjastossa useita koti- ja ulkomaisia vierailijoita, joille eri osastoille tehdyn kiertokäynnin yhteydessä selostettiin kirjaston historiaa, sen nykyisiä toimintamuotoja, lainaustilastoa jne.

Opaskirjaset. Kirjaston käyttäjiä varten laadittiin ja painettiin kuvitetut sekä suomen- että ruotsinkieliset opaskirjaset. Suomenkielisen, nimeltään Opas kaupunginkirjaston käyttäjiä varten, laati filosofian maisteri S-L. Meri ja ruotsinkielisen, Söka rätt bland böcker, filosofian kandidaatti B. Carpelan.

Juhlatilaisuudet. Kirjaston henkilökunnan pikkujoulu-juhlan, jota vietettiin joulukuun 6 p:nä pääkirjaston lasten lukusalissa, järjesti ruotsalaisen ja vieraskielisen kirjallisuuden lainausosaston virkailijakunta. Ohjelmassa oli mm. dosentti, filosofian tohtori H. Hirnin pitämä kulttuurihistoriallinen esitelmä, rouva Ch. Saarnion johtaman kuoron lauluesityksiä sekä saksan-, ranskan-, englannin-, latinan- ja kreikankielistä luentaa.

K a l l i o n s i v u k i r j a s t o. *Aikuisten lainausosastolla* järjestettiin eri tiedon alojen esittelyjä asettamalla erityisille kirjojen esittelyhyllyille itseopiskelua edistävää ja opiskelunhalua herättävää tieto- ja kaunokirjallisuutta ottaen myöskin huomioon kulttuurimerkkipäivät ja ajankohtaiset tapahtumat sekä Kallion sivukirjaston opintokerhojen ohjelmat. Kirjaesittelyt järjestettiin siten, että tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyhyllyillä oli kulloinkin esillä sama aihe. Esiteltävän aiheen valaisemiseksi käytettiin apuna erilaista kuvamateriaalia: taidejäljennöksiä, muotokuvia, luonnontieteellisiä ja maantieteellisiä kuvia ja valokuvajäljennöksiä. Esittelyjen aiheet olivat seuraavat: Z. Topelius, Euroopan kirjallisuuden suuria nimiä, Perinnöllisyys ja rotu, "Runon kuningas", Muinaisia kulttuureja (egyptiläinen, maya, inka), Sveitsi, Kalevala, Näyttämötaidetta, Löytöretkeilijöitä, Elämänviisautta ja mietekirjallisuutta, Lintumaailmaa, Jean Sibelius, Kasvimaailmaa, Hyönteisten elämää, Hellaan perintö, Vierailta mailta, Vuorilta suurkaupunkeihin, Suomalaisen kirjallisuuden suuria nimiä, Ranskan taidetta ja ranskalaisia kirjailijoita, Nuoruusiän ongelmia, Aleksis Kivi, Kaunis Italia - Italia, la bella, Tutustu eläinpsykologiaan, Kirjallisuuden Nobelin palkinnot 1901-1952, Suomalaisia taiteen mestareita, Keskiajan elämää, Joulu taiteen kuvaamana.

Pääportaikon yläaulassa olevaan näyttelykaappiin järjestettiin kertomusvuoden aikana useita suomen- ja ruotsinkielisiä näyttelyitä, joiden aihe liittyi joko ajankohtaisiin kulttuurimerkkipäiviin ja tapahtumiin tai Kallion sivukirjaston opintokerhojen ohjelmiin. Lisäksi niissä esiteltiin opintolukusalissa saatavissa olevaa eri alojen kirjallisuutta. Näyttelyyn on tarvittaessa liittynyt luettelo opintolukusalissa saatavissa olevasta alan kirjallisuudesta. Näyttelyiden aiheet olivat seuraavat: Z. Topelius, Ranskan nykytaidetta (Braque, Chagall, Leger, Matisse), J.L. Runeberg, Egyptiläinen, sumerilainen ja maya kulttuuri, Sveitsi, Kalevala, William Shakespeare, Rotutyyppejä, Espanjan taiteen mestareita (El Greco, Goya, Velasques), Lintumaailmaa, Jean Sibelius, Erämään kasvimaailmaa, Hyönteisten elämästä, Kreikan taidetta, Vierailta mailta, Vuorilta suurkaupunkeihin, Ranskan taidetta (Degas, Morisot, Renoir, Vuillard), A. Kivi, Italia, la bella, Metsän syksyä, Suomalaisia mestarimaalauksia (Marcus Collin, Pekka Halonen, August Uotila, Maria Wiik), Keskiajan elämää, Renessanssin madonna.

Opintolukusalin sijoitettiin kertomusvuoden alussa erityinen taidekirjallisuushylly, jonka avulla esitellään opintolukusalia käyttävälle yleisölle eri aikojen ja maiden taidetta käyttäen hyväksi kirjaston kuvakokoelman taidejäljennöksiä. Kertomusvuoden aikana järjestettiin taidekirjallisuushyllyillä seuraavat näyttelyt: Renessanssin madonna, Eri aikojen arkkitehtuuria, Näyttämötaidetta, Ranskan taidetta, Sävelten maailma taiteen kuvaamana, Suomalaisia mestareita, Antiikin taidetta, Muotokuvien mestareita: Gainsborough, Romney, El Greco, Goya, Botticelli, Leonardo da Vinci, Michelangelo, Keskiajan taidetta, Suomen taidetta, Keskiajan madonna.

Lasten osastolla pidettiin nuorimmille kirjastonkäyttäjille 23 suomen- ja 3 ruotsinkielistä satuiltaa osanottajamäärän ollessa yhteensä 790 (suomenkielisiä 780, ruotsinkielisiä 10). Satuillat pidettiin keskiviikkoiltaisin kerhohuoneessa, jonne voidaan ottaa 35 lasta kerrallaan. Suomenkieliset satutunnit piti osastonhoitaja E. Salovius (21 kertaa) ja ylioppilas L. Kola (2 kertaa), ruotsinkielisistä huolehtivat amanuenssit E. Laurell (1 kerran) ja G. Sandström (2 kertaa). Innostus satutunteihin oli jatkuvasti niin suuri, että osanottajamäärän ollessa rajoitettu käytettävissä olevan huonetilan takia, oli tarpeellista jakaa edeltäkäsin osanottajakortteja, jotta vältyttäisiin tungoksesta eikä jouduttaisi lähettämään lapsia ovelta takaisin.

Lasten ja nuorison lukusalissa pidettiin kertomusvuoden aikana päivittäin kaikkein nuorimmille kirjastonkäyttäjille ns. "kuvakirjaikäisille" kuvakirjatunteja aamutunteina säännöllisesti klo 10-11 sekä myös muina hiljaisempina lukusalitunteina. Kuvakirjatunnilla kerrottiin lapsille johonkin kuvakirjaan liittyvä satu tai kertomus ja valaistiin esitystä kuvakirjan kuva-aineiston pohjalla. Lapsille ja nuorisolle pidet-

tiin kaksi tietokilpailusarjaa. Kumpaankin tietokilpailusarjaan kuului 6 eri kilpailua, joista jokainen sisälsi 6 tehtävää. Kevään kilpailun aiheena olivat Olympian kisat ja syksyllä tehtävien aiheena oli löytöretkien historia. Tietokilpailuihin otti keväällä osaa kaikkiaan 63 lukusalissa kävijää ja syksyllä 56. Vastaajien ikä vaihteli 8:sta 15:een ikävuoteen. Kilpailusarjojen päättyessä jaettiin Suomalaisen Kirjakaupan lahjoittamat kirjapalkinnot.

Lasten lainausosastolla järjestettiin eri tiedonalojen esittelyjä samojen kirjastokasvatuksellisten periaatteiden mukaisesti kuin aikuisten lainausosastolla. Esittelyissä otettiin huomioon paitsi ajankohtaiset kulttuurimerkkipäivät ja tapahtumat myös osittain tietokilpailuaiheet. Kunkin tiedonalan esittelyä elävöitettiin aiheeseen liittyvällä kuva-aineistolla. Näiden periaatteiden mukaisesti otettiin huomioon seuraavat merkkipäivät ja ajankohtaiset tapahtumat: Z. Topelius, J.L. Runeberg, Sveitsi, Kalevala, Jean Sibelius, Olympian kisat, Aleksis Kivi, A. Wallin. Lisäksi järjestettiin seuraavat tiedon eri alojen esittelyt: Uuden vuoden alkaessa, Maailman ympäri, Tunnetko taidetta?, Lintunäyttely, Kasvinäyttely, Tekniikan ihmeitä, Suomen suvi, Suuria löytöretkeilijöitä, Avaruuden valloitus.

Pääportaikon yläaulassa olevaan näyttelykaappiin, joka sijaitsee lasten ja nuorison lukusaliin johtavan oven kohdalla, järjestettiin kertomusvuoden aikana useita eri näyttelyitä. Näyttelyiden tarkoituksena oli kiinnittää lasten ja nuorten huomio lukusalissa käytettävissä olevaan eri tiedon alojen kirjallisuuteen ja siten herättää ja edistää opiskelua. Useimpiin näyttelyihin liittyi luettelo lukusalissa saatavissa olevasta alan kirjallisuudesta. Näyttelyt käsittivät seuraavat aiheet: Z. Topelius, J.L. Runeberg, Sveitsi, Kalevala, Taidekirjallisuutta, Kevätaiheista taidetta, Lintunäyttely, Kasvinäyttely, Suvista Suomea, Olympian kisojen aikana näyttely 100:n eri valtion lipuista sekä maailmankartta, johon oli merkitty lippujen numerot vastaavien valtioiden kohdalle, Muinaisuudesta nykyaikaan (kulttuurihistoriaa), Aleksis Kivi, Yrjö Aukusti Wallin, Suomen taidetta, Peter Paul Rubens.

Pienimpiä lukusalin käyttäjiä varten järjestettiin lasten lukusalissa erityiselle kuvataululle 30 erilaista kuvanäyttelyä. Näyttelyiden aihepiiri oli pääasiassa tunnettuihin satuihin liittyvä. Lisäksi otettiin huomioon eri vuodenajat ja juhlapäivät sekä luonto kasvi- ja eläinmaailmoineen. Lukusalissa oli isommille lapsille ja nuorille sitäpaitsi yhdeksän näyttelyä eri aloilta. Näyttelyihin liittyi luettelo lukusalissa saatavissa olevasta alan kirjallisuudesta.

Syksyllä sijoitettiin lasten lukusaliin erityinen esittelyhylly aapis- ja lukukirjoja varten. Sen yhteydessä olevalle kuvataululle järjestettiin erilaisia ajankohtaisia kuvanäyttelyitä.

Korjaustöitä suoritettiin kirjastossa mm. laajentaen sanomalehtilukusalia poistamalla tarpeeton väliseinä, lisäksi maalattiin aikuisten lainausosaston kaunokirjallisuussali ja käytävä sekä lasten lainausosasto ja ns. porrashuone. Edelleen maalattiin laajennettu sanomalehtisali, sen varasto- ja pesuhuoneet sekä vahtimestarin ja siivoojan asuntojen alaaula. Korkkimatot uusittiin sanomalehtilukusalissa, lasten lainausosastolla, lasten lukusalissa ja opintosalissa. Kerhohuoneen ja kirjastonhoitajan huoneen kivilattiat päällystettiin korkkimatolla. Tilapäisenä varastohuoneena ollut ns. porrashuone muutettiin, poistamalla tarpeeton portaikko ja laittamalla lattia sen tilalle, työhuoneeksi, jonne voitiin sijoittaa kirjakokoelman ulkonaiseen hoitoon liittyvät tehtävät, korjaus, sitomoon lähettäminen ja poistaminen. Kiertoportaita käyttämällä saatiin huoneesta kaksikerroksinen, jolloin alakerrasta muodostettiin vanhempien aikakauslehtivuosikertojen varasto. Lisäksi kunnostettiin kellarikerroksessa sijaitsevat siihen saakka käyttämättömät tilat varastohuoneiksi ja laitettiin ovi varastohuoneista sanomalehtisaliin. Täten saatiin kaksi varastohuonetta, joista toista käytetään vanhemman kirjallisuuden varastona ja toista sanomalehtilukusalin lähivarastona. Sitäpaitsi asennettiin aikuisten lainausosaston ja lasten lainausosaston välille entisen kiinteän seinän tilalle lasiseinät, jolloin saatiin osastojen valaistussuhteet tasaisemmiksi sekä osastot valvonnan kannalta edullisemmiksi.

Näiden korjausten avulla saatiin lisää erittäin tarpeellisia työhuoneita sekä varastotiloja ja erittäinkin aikaisemmin tukalan ahtaalle sanomalehtilukusalille kaivattu lisätila. Kokonaisuudessaan saatiin kirjaston työskentelymahdollisuudet paremmiksi ja ulkoasu viihtyisämmäksi.

Opintolukusalin kalusto uusittiin kokonaisuudessaan arkkitehti T. Salmio-Toiviaisen suunnitelmien ja piirustusten mukaan. Opintosaliin saatiin vaalea puunvärinen kalusto, tarkoituksenmukaiset hyllyt erilaiselle kirjallisuudelle, kuten kuvateoksille, kartoille ja aikakauslehdille sekä uudet pöydät ja tuolit. Opintolukusalipaikkoja saatiin huomattavasti lisätyksi ja erottamalla välihyllyllä aikakauslehtiosasto opinto-osastosta muodostui opinto-osasto käyttäjilleen entistä rauhallisemmaksi.

Opintolukusalin entisestä kalustosta siirrettiin pöydät, tuolit, valvojan pöytä ja aikakauslehtihyllyt sanomalehtilukusaliin, josta poistettiin siellä aikaisemmin käytössä olleet korkeat ja epämukavat sanomalehtitelineet. Opintolukusalin entiset hyllyt ovat käytössä uusissa kunnostetuissa työhuoneissa ja varastoissa. Lisäksi hankittiin aikuisten lainausosastolle tarpeellista lisäkalustoa, hyllyjä, pöytiä ja tuoleja, joiden avulla saatiin järjestetyksi lisää hyllytilaa sekä istumapaikkoja osastoille. Pääkirjaston osastojen ja Käpylän sivukirjaston uudistuksen yhteydessä siirrettiin joukko niiden entistä kalustoa lainausosastoille ja varastohuoneisiin.

Vieraita kävi sivukirjastossa kertomusvuoden aikana sekä kotimaasta että ulkomailta; heille selostettiin kirjaston toimintaa. Vieraista mainittakoon Mr. M. Starr ja Mr. R. Styles Newport N.H. U.S.A., Helsingin kaupungin kansakoulujen oppilasluokkia pääasiallisesti Kallion kansakoulusta, Yhteiskunnallisen korkeakoulun kirjastolinjan ja nuoriso-ohjaajakurssin opiskelijat ja ryhmät Helsingin kaupungin virkamiesyhdistyksen jäseniä.

Sanakirja- ja inventointiluettelon tarkistusta ja uudistusta jatkettiin aikuisten lainausosastolla samoin kuin opintolukusalissa sekä täydennettiin suomenkielistä systemaattista luetteloa.

Lasten ja nuorison lainausosastolla jatkettiin edellisenä vuonna aloitettua suomenkielisen systemaattisen luettelon tarkistusta ja uudistusta.

Leikekokoelma. Opintolukusalissa jatkettiin kirjallisuus- ja taidearvostelut käsittävän leikekokoelman keräämistä. Kokoelmat järjestettiin uudelleen systemaattiseen järjestykseen maiden mukaan. Opintolukusalissa jatkettiin myös esittelyissä ja näyttelyissä tarvittavan kuva-aineiston keräämistä. Kuvamateriaali saatiin kuluneina poistettaviksi merkityistä kirjoista sekä aikakauslehtien kaksoiskappaleista. Kuvakokoelma järjestettiin systemaattiseen järjestykseen kirjaston luokitusjärjestelmän mukaisesti.

Kuvakokoelma. Lasten lukusalissa jatkettiin laajan kuvakokoelman järjestelyä systemaattisiin alaryhmiin kirjaston luokitusjärjestelmän mukaisesti.

Kurssit ja kokoukset. Sivukirjastonjohtaja, filosofian maisteri E.Wirla osallistui Tukholmassa kesäkuun 3 p:n ja heinäkuun 14 p:n välisenä aikana pidetyille pohjoismaisille kirjastonhoitajien jatkokursseille.

Osastonhoitaja, filosofian maisteri Rm. Engman-Enari osallistui ruotsinkielisten kirjastoyhdistysten yhteiseen kokoukseen Turussa heinäkuun 15-16 p:nä esitelmöiden aiheesta: "Aikakauslehdet kirjastossa".

T ö ö l ö n s i v u k i r j a s t o s s a järjestettiin useita eri tiedonalojen esittelyjä. Aihepiireistä mainittakoon mm. amatööriopiskelua koskeva, jossa keskeisenä sisältönä oli ajatus, että ihminen ei ole sivistynyt opiskeltuaan, vaan opiskellessaan. Kiinan ja Japanin kulttuuria esiteltäessä oli ydinajatuksena Konfutsen lause: "Totuus ei tee ihmistä suureksi, vaan ihminen totuuden". Muut esittelyt olivat kasvatuspsykologian, kirjallisuudenhistorian, runouden ja ensyklopedisen kirjallisuuden aloilta.

Lasten osastolla pidettiin kertomusvuoden aikana 31 satutuntia. Aihepiiriin nähden otettiin huomioon osittain lasten omat toivomukset. Tuntien lopussa keskusteltiin myös satujen eetillisestä sisällöstä. Osanottajia oli kaikkiaan 352.

Lisäksi järjestettiin tietokilpailuja, joiden tarkoituksena oli pe-

rehdyttää lapset tietokirjallisuuden tuntemiseen ja hakuteosten itsenäiseen käyttöön. Aiheet olivat tähtitieteen, kirjallisuudenhistorian, eläinopin ja maantieteen piiristä sekä sivistyssanoja koskeva tietokilpailu. Osanottajia oli 27, ikä 10-15 v. Kirjapalkinnot saatiin jälleen lahjaksi Suomalaisesta Kirjakaupasta.

Vuoden kuluessa vierailli kirjastossa 3 kertaa Helsingin kaupungin ja valtion sairaanhoitajatarkoulujen 30-henkiset oppilasryhmät opettajineen. Heille esiteltiin sivukirjasto ja selostettiin Helsingin kaupunginkirjaston toimintaa kokonaisuudessaan.

Kirjastoamanuenssi Martikainen toimi vaihtovirkailijana Hampurin kaupunginkirjastossa kertomusvuoden toukokuun 1 p:stä heinäkuun 31 p:ään.

Lastenosastolla suoritettiin maalaustöitä ja kalusto korjattiin, jolloin osasto joutui olemaan suljettuna kesäkuun 25-30 p:n välisenä aikana.

Käpylän sivukirjaston keskeytyneet korjaus- ja uudistustyöt aloitettiin uudelleen kertomusvuonna. Aikuisten lainausosasto avattiin täydellisesti uudistettuna yleisölle marraskuun 8 p:nä. Sisustuksen suunnitteli arkkitehti T. Laine. Salin kolmea seinää kiertää puoliparreke, jolle noustaan sen kummastakin päästä. Tulevan opintosalin ja lainausosaston välinen seinä purettiin ja korvattiin lasiseinällä, mikä paransi kummankin huoneen valaistusta ja antoi huoneistolle keventävää ilmavuutta. Päätyseinien päällystys sekä kirjahyllyt ovat lakattua honkaa punahonkaisin reunalistoin, lainauspöytä, yleisön lukupöytä ja suosittelupöytä ovat päällystetyt mahonkiviilulla. Pöytien jalat sekä muun kaluston metalliosat ovat valkoiseksi maalattua putkea. Päätyseiniin upotettiin viisi näyttelykaappia kirjanäyttelyitä ja kerhotiedoituksia varten.

Lasten lainaus- ja lukusaliosasto valmistui joulukuun 18 p:nä. Lukusalipaikkoja on isommille lapsille 24 ja pienemmille 8. Uusi lastenosasto pystyy nyt täyttämään Käpylän kaupunginosan nopeasti kasvavan lapsimäärän kirjaston käyttämisen tarpeen ja ohjaamaan sen lukuharrastuksia.

Aikuisten opintosalin valmistuminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Sivukirjastonhoitaja, filosofian maisteri I. Sivenius osallistui Tukholmassa kesäkuun 3 p:n ja heinäkuun 14 p:n välisenä aikana pidettyihin pohjoismaisiin kirjastonhoitajien jatkokursseihin.

Vallilan sivukirjaston lasten lainaus- ja lukusaliosastolla suoritettiin perinpohjaisia korjaus- ja maalaustöitä. Lastenosaston korjausten yhteydessä osaston koko kirjavarasto tarkastettiin, karsittiin ja osittain uusittiin. Jatkettiin systemaattisen kortiston laatimista kirjaston kaikista kirjoista.

Etelä i sen sivukirjaston lastenosastolla ryhdyttiin kertomusvuonna järjestämään tietokilpailuja. Kilpailukysymykset käsittelivät mm. suurmiesten elämää ja toimintaa sekä luonnontieteitä ja historiaa eri puolilta. Lisäksi esitettiin useita esimerkkejä siitä, mihin kaikkiin kysymyksiin korttiluettelosta voi saada vastauksen. Osanottajien ikä vaihteli 7-14 v. Parhaiten vastanneille jaettiin kirjapalkintoja. Sanomalehtisalissa suoritettiin katon maalaus. Systemaattisen luettelokortiston täydentämistä jatkettiin. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijat tutustuivat kirjastoon.

Haagan sivukirjastossa järjestettiin esittelyjä seuraavilta aloilta: Suomen linnut, Toivo Pekkanen, Aaro Hellaakosken lyriikkaa, Lappi. Lisäksi järjestettiin seuraavan aihaiset näyttelyt: Kieliopinnot (saksa, englanti, ruotsi), Maantiede ja matkustus, Eläimet ystävinämme, Seikkailuja ja romantiikkaa, Maalaiskylä suomalaisessa kaunokirjallisuudessa.

Kirjastoon saatiin kaluston täydennykseksi kolme uutta kirjahyllyä ja kaksi näyttelykaappia.

Herttoniemen sivukirjasto muutti marraskuussa Herttoniemen vastavalmistuneeseen suomalaiseen kansakouluun, jossa se sai käyttöönsä 43 m^2:n suuruisen huonetilan. Samalla kirjastoon hankittiin uusi vaaleansävyinen kalusto. Järjestettiin suomalaisen taiteen näyttely.

Lauttasaaren sivukirjastossa järjestettiin kirja-, musiikki-, joulu- ja kirjastoaiheiset näyttelyt sekä lasten par-

haita tieto- ja kaunokirjoja esittävä näyttely "Lue parhaita". Eräät lauttasaarelaiset taiteilijat asettivat kirjastoon näytteille taulujaan.

Kaluston täydennykseksi saatiin viisi uutta kirjahyllyä sekä karttapöytä. Systemaattisen kortiston laatiminen aloitettiin. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijat kävivät tutustumiskäynnillä kirjastossa.

Munkkiniemen sivukirjastossa järjestettiin eri tiedonalojen esittelyjä seuraavista aiheista: Nuoria runoilijoita, Lapsen salaisuus, Karu kaunis Lappi, Suomalainen näytelmä. Taidejäljennöksinä esiteltiin sekä koti- että ulkomaisia taiteilijoita. Lastenosaston näyttelytaululla esiteltiin satuaiheisia sekä maantieteellisiä ja luonnontieteellisiä kuvasarjoja.

Aikuisten lainausosastolle hankittiin lisää kirjahyllyjä sekä työhuoneeseen kirjahyllyt, työpöydät ja työpaikkavalaisin.

Kuvanveistäjä Lauri Leppänen lahjoitti kirjastolle veistämänsä nuoren Minna Canthin kipsipään.

Kirjastossa aikaisemmin käytössä olleesta lainauskorttijärjestelmästä siirryttiin kaupunginkirjaston lainausjärjestelmään. Kirjaston suomen-, ruotsin- ja vieraskielinen tietokirjallisuus yhdistettiin ja jaettiin systematiikan mukaisiin alaluokkiin. Yleisökortisto järjestettiin uudelleen yhdistämällä suomen- ja ruotsinkielinen kortisto.

Malmin sivukirjasto muutti joulukuun alussa uuteen huoneistoon Päätie 38:aan, jolloin kirjasto jouduttiin pitämään suljettuna joulukuun 1 ja 14 p:n välisenä aikana. Kirjastossa järjestettyjen esittelyjen ja näyttelyiden aiheet olivat: Z. Topelius, Elämänviisautta ja mietekirjallisuutta, Kalevala, Kirkon työsaralta, Miten menettelisin? (käyttäytymisoppaita), Aurinkoiseen Etelään, Välimeren rantamille, K.Sarkia, Puutarhakirjallisuutta, A. Kivi.

Kaluston täydennykseksi saatiin uusia pöytiä ja tuoleja sekä aikuisia että lapsia varten.

Kirjastonhoitaja A. Talvela oli syyskuun 20 p:n ja lokakuun 4 p:n välisenä aikana kotimaisella kirjasto-opintomatkalla.

Oulunkylän sivukirjastoon saatiin vuoden loppupuolella puhelin, joka helpotti suuresti yleisöpalvelua, mm. kirjalainojen välitystä pääkirjastosta ja muista sivuosastoista. Lisäksi saatiin jonkin verran kaluston täydennystä.

Sivukirjastonhoitaja, filosofian maisteri S. Hirn osallistui Tukholmassa kesäkuun 3 p:n ja heinäkuun 14 p:n välisenä aikana pidettyihin pohjoismaisiin kirjastonhoitajien jatkokursseihin.

Pakilan sivukirjastossa järjestettiin seuraavan aiheisia eri tiedonalojen esittelyjä: Pohjoismaisia kirjailijoita, Matematiikka ja luonnontiede, Kansanrunous, Ajattelijain elämänviisautta, Me ihmiset (kansatiedettä), Kuvaamataiteet, Luonnonhistoriaa, Kotimaisia klassikoita, Kasvatus ja elämäntaito, Yhteiskunta ja seuraelämä, Kirjallisuudenhistoria. Kaluston täydennykseksi saatiin uudet hyllyt lasten kirjoja varten sekä pöytä ja tuolit.

Puistolan sivukirjastossa esiteltiin taidejäljennöksinä sekä itä- että länsimaisen taiteen mestariteoksia. Lukusaliin hankittiin uudet tuolit.

Tapanilan sivukirjasto muutti uuteen täydellisesti korjattuun 60 m^2:n suuruiseen huoneistoon, johon myös saatiin uusi kalusto.

Näyttelyitä järjestettiin seuraavista aiheista: Aleksis Kivi, Pohjoismaista maalaustaidetta, Kaukainen Itä, Joulu.

Sairaalasivukirjasto. Lastenkotikirjasto Sofianlehdon vastaanottokodissa aloitti toimintansa huhtikuun 19 p:nä. Kirjasto on sijoitettu laitoksen poikien askarteluhuoneeseen, jossa kirjastovirkailija hoitaa lainausta kahtena päivänä viikossa kaksi tuntia kerrallaan. Huoneeseen järjestettiin myös pieni käsikirjasto, joka oli lasten vapaasti käytettävissä.

Auroran sairaalassa ja Tuberkuloosisairaalassa saatiin loppuunsuoritetuiksi edellisen vuoden puolella aloitetut ko. sairaaloitten lääketieteellisten kirjastojen peruskokoelman luokitus- ja luettelointi- ym. jär-

jestelytyöt. Kertomusvuoden aikana sairaalasivukirjaston hoidettaviksi siirtyivät myös Malmin sairaalan ja Kivelän sairaalan silmätautien osaston lääketieteelliset kirjastot, joiden peruskokoelmat niinikään on saatu järjestetyiksi.

Suomen Kirjastoseuran talviluentopäivien osanottajat tekivät maaliskuun 24 p:nä tutustumiskäynnin Marian sairaalan ja Tuberkuloosisairaalan kirjastoihin, jolloin heille selostettiin sivukirjaston toimintaa yleensä. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijat kävivät marraskuussa Tuberkuloosisairaalan kirjastossa, jossa sivukirjastonhoitaja selosti sairaalakirjastotoimintaa. Muista vierailijoista mainittakoon Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarkoulun oppilaat, jotka tutustuivat eri sairaalakirjastoihin.

Kirjastoamanuenssi, filosofian maisteri H. Valve toimi vaihtovirkailijana Hannoverin kaupunginkirjastossa elokuun 1 p:n ja syyskuun 31 p:n välisenä aikana.

K i r j a v a r a s t o.[1] Kirjavaraston luetteloista poistettiin 1 16 720 loppuunkulunutta nidosta, joista 5 761 pääkirjastoon, 3 522 Kallion, 3 095 Töölön, 1 636 Vallilan, 357 Käpylän, 189 Eteläisen, 115 Pasilan, 16 Haagan, 1 Kulosaaren, 521 Lauttasaaren, 166 Munkkiniemen, 261 Malmin, 88 Oulunkylän, 52 Pakilan, 56 Puistolan, 484 Sairaala-, 358 Tapanilan, 37 Pitäjänmäen, 2 Vartiokylän ja 3 Palokunnan sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 56 252 uutta nidosta. Näistä tuli 15 197 pääkirjastoon, 10 560 Kallion, 4 980 Töölön, 2 997 Vallilan, 2 674 Käpylän, 1 915 Eteläisen, 494 Pasilan, 940 Haagan, 582 Herttoniemen, 1 261 Kulosaaren, 3 157 Lauttasaaren, 2 689 Munkkiniemen, 1 450 Malmin, 501 Oulunkylän, 1 002 Pakilan, 760 Puistolan, 3 439 Sairaala-, 911 Tapanilan, 448 Pitäjänmäen, 203 Vartiokylän ja 92 Palokunnan sivukirjastoon.

Luetteloituun kirjavarastoon kuului kertomusvuoden alussa 446 705 nidosta ja vuoden lopussa 486 242 nidosta. Viimeksi mainituista oli 296 908 eli 61.1 % suomenkielistä, 163 516 eli 33.6 % skandinaavista ja 25 818 eli 5.3 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 73 246 785 mk:ksi ja vuoden päättyessä 91 765 580 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

	Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	7 829	1.6
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	12 105	2.5
200	Uskonnot, mytologia	7 224	1.5
300	Yhteiskuntatieto	13 514	2.8
400	Maantiede, matkat, kansatiede	15 933	3.3
500	Matematiikka, luonnontieteet	12 583	2.6
600	Lääketiede, tekniikka, talous	21 870	4.5
700	Taide, liikuntakasvatus	17 256	3.5
800	Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	17 508	3.6
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	22 051	4.5
0 - 9	Kaunokirjallisuus	151 495	31.2
I	Uskonnot	8 456	1.7
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	22 746	4.7
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	10 991	2.3
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	48 061	9.9
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	26 048	5.3
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	11 791	2.4
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	14 984	3.1
VIII	Kielitiede	3 173	0.7

1) Ks. myös taulukkoliitettä 1.

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
IX Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	12 884	2.6
X Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	27 740	5.7
	486 242	100.o %

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

	1952		1951	
Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	199 266	41.o	189 830	42.5
Sivukirjasto				
Kallion	85 476	17.6	78 438	17.6
Töölön	35 605	7.3	33 720	7.5
Vallilan	26 269	5.4	24 908	5.6
Käpylän	20 990	4.3	18 673	4.2
Eteläinen	15 073	3.1	13 347	3.o
Pasilan	9 663	2.o	9 284	2.1
Haagan	6 423	1.3	5 499	1.2
Herttoniemen ..	2 257	0.5	1 675	0.4
Kulosaaren	7 727	1.6	6 467	1.5
Lauttasaaren ..	12 468	2.6	9 832	2.2
Munkkiniemen ..	13 820	2.8	11 297	2.5
Malmin	8 334	1.7	7 145	1.6
Oulunkylän	4 576	0.9	4 163	0.9
Pakilan	4 000	0.8	3 050	0.7
Puistolan	3 661	0.8	2 952	0.7
Sairaala-	19 525	4.o	16 570	3.7
Tapanilan	4 192	0.9	3 639	0.8
Pitäjänmäen ...	3 278	0.7	2 867	0.6
Vartiokylän ...	2 012	0.4	1 811	0.4
Palokunnan	1 627	0.3	1 538	0.3
Yhteensä	486 242	100.o %	446 705	100.o %

K i r j a l a h j a t. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Afrikan lähetystö, Alankomaiden lähetystö, Argentiinan lähetystö, Belgian lähetystö, Brasilian lähetystö, Iranin lähetystö, Kuban lähetystö, Ranskan lähetystö, Romanian lähetystö, Suetzin lähetystö, Tanskan lähetystö, Unkarin lähetystö, Bulletin of the atomic scientists - Chicago, Kirkens Nødhjelp - Oslo, Stiftung pro Helvetia, Stockholms Stadsbibliotek, Tanskan valtionarkisto, The Butterworth Service, Universitetsbiblioteket i Oslo, Mr. Howard H. Monk - USA, Mr. Harcourth J. Mott - USA, Naisten Raittiuskeskus, Paraisten Kalkkivuori Oy, Suomen Esperanto-opisto, Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta, Suomen Palotariffiyhdistys, Suomen Pankki, Suomen Ulkomaankauppaliitto, Svenska Litteratursällskapet i Finland, Turun kaupunginhallitus, Turun kaupungin tilastotoimisto, Turun Yliopiston kirjasto, Työväen Esperantoseura Klubo, Valtion kirjastotoimisto, Yhteiskunnallinen Korkeakoulu, Tmi S. Wuori ja G. Wuori & K:ni, kirjastoapulainen I. Aronen, rouva H. Björkbom, kirjailija K-H. Bolay, rouva A. Ekström, rouva A. Grönblom, kamarineuvos S.Grönroos, herra M. Huber, neiti E. Häyrén, filosofian maisteri G.J. Immonen, maisteri V.E.S. James, professori K. Kauppi, herra P. Kolster, neiti E. Lichert, herra J. Ludolphi; neiti K. Maconi, taiteilija S. Nykyri, tarkastaja H. Othman, rouva Rosvall, johtaja H. Schuurf, pastori H. Tietti ja johtaja A. Volas.

A u k i o l o a j a t. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10-20, aikuisten lukusalit sekä arkipäivisin että sunnuntaisin klo 10-22 ja sanomalehtisalit klo 8-22. Lasten lukusalit olivat avoinna arkipäivisin klo 10-20 sekä sunnuntaisin klo 15-20. Pyhä- ja juhlapäivisin kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntai-

päivänä lukusalit klo 15-20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10-20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän, Eteläisen, Lauttasaaren, Munkkiniemen ja Malmin lainausosastot olivat avoinna klo 10-20; Haagan, Kulosaaren, Oulunkylän, Pasilan, Pakilan, Puistolan ja Tapanilan maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15-20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13-18; Pitäjänmäen maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 16-20; Vartiokylän maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18-20; Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15-19; sekä sairaalasivukirjastot potilaita varten Kivelän, Marian ja Auroran sairaaloissa arkipäivisin klo 11.30-18.30; Nikkilän ja tuberkuloosisairaalassa klo 11.30-20 sekä Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 11-16 ja henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoisin klo 18-20.30; Marian sairaalassa tiistaisin klo 18-20.30; Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18-20.30 ja perjantaisin klo 14-16; Malmin sairaalassa tiistaisin ja torstaisin klo 14-15; tuberkuloosisairaalassa tiistaisin klo 18-20.30; kulkutautisairaalassa keskiviikkoisin klo 13-20.30 sekä Sofianlehdon vastaanottokodissa maanantaisin ja perjantaisin klo 17-19.

Lainaus.[1] Kirjalainojen lukumäärä v. 1952 ja 1951 oli seuraava:

Lainauspaikka	1952			1951		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	301	442 623	1 471	300	391 231	1 304
Sivukirjasto:						
Kallion	301	270 200	898	301	256 134	851
Töölön	301	129 287	430	300	118 300	394
Vallilan	301	80 439	267	300	75 641	252
Käpylän	301	73 589	244	300	58 819	196
Eteläinen	301	58 926	196	300	51 598	172
Pasilan	300	15 270	51	299	14 496	48
Haagan	300	18 182	61	299	18 257	61
Herttoniemen	84	4 444	53	67	1 865	28
Kulosaaren	300	9 055	30	299	10 552	35
Lauttasaaren	301	55 410	184	301	43 289	144
Munkkiniemen	301	54 006	179	280	39 649	142
Malmin	290	33 831	117	299	31 384	105
Oulunkylän	300	14 506	48	299	13 063	44
Pakilan	300	20 710	69	299	15 785	53
Puistolan	300	18 029	60	297	18 056	61
Tapanilan	298	20 664	69	291	17 515	60
Pitäjänmäen	149	10 730	72	144	9 617	67
Vartiokylän	105	4 744	45	94	3 214	34
Sairaala-	300	88 197	294	298	67 739	227
Palokunnan	101	1 710	17	200	1 556	8
Yhteensä	-	1 424 552	4 852	-	1 257 760	4 286

Aikuisten, lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	78.3	21.7	Haagan	48.6	51.4	Puistolan	40.7	59.3
Sivukirjasto:			Herttoniemen	30.7	69.3	Sairaala-	89.3	10.7
Kallion	66.5	33.5	Kulosaaren	51.2	48.8	Tapanilan	31.9	68.1
Töölön	65.2	34.8	Lauttasaaren	51.0	49.0	Pitäjänmäen	37.9	62.1
Vallilan	63.1	36.9	Munkkiniemen	48.8	51.2	Vartiokylän	35.3	64.7
Käpylän	54.3	45.7	Malmin	46.6	53.4	Palokunnan	100.0	-
Eteläinen	56.2	43.8	Oulunkylän	45.7	54.3			
Pasilan	55.3	44.7	Pakilan	50.2	49.8	Yhteensä	66.4	33.6

[1] Ks. myös taulukkoliitettä 3.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä	Kaunokirjallisuus		Tietokirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%		Luku	%	Luku	%		Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	204 098	58.9	142 600	41.1	346 698	84 717	88.3	11 208	11.7	95 925	288 815	65.3	153 808	34.7	442 623
Sivukirjasto:															
Kallion	119 338	66.4	60 399	33.6	179 737	81 693	90.3	8 770	9.7	90 463	201 031	74.4	69 169	25.6	270 200
Töölön	55 610	66.o	28 737	34.o	84 347	40 484	90.1	4 456	9.9	44 940	96 094	74.3	33 193	25.7	129 287
Vallilan	34 515	68.o	16 273	32.o	50 788	27 072	91.3	2 579	8.7	29 651	61 587	76.6	18 852	23.4	80 439
Käpylän	27 232	68.2	12 717	31.8	39 949	30 790	91.5	2 850	8.5	33 640	58 022	78.8	15 567	21.2	73 589
Eteläinen	23 583	71.2	9 522	28.8	33 105	23 228	90.o	2 593	10.o	25 821	46 811	79.4	12 115	20.6	58 926
Pasilan	6 038	71.5	2 410	28.5	8 448	5 897	86.4	925	13.6	6 822	11 935	78.2	3 335	21.8	15 270
Haagan	6 644	75.3	2 185	24.7	8 829	8 565	91.6	788	8.4	9 353	15 209	83.6	2 973	16.4	18 182
Herttoniemen	987	72.2	380	27.8	1 367	2 925	95.1	152	4.9	3 077	3 912	88.o	532	12.o	4 444
Kulosaaren	3 175	68.5	1 461	31.5	4 636	4 091	92.6	328	7.4	4 419	7 266	80.2	1 789	19.8	9 055
Lauttasaaren	19 903	70.4	8 356	29.6	28 259	24 489	90.2	2 662	9.8	27 151	44 392	80.1	11 018	19.9	55 410
Munkkiniemen	18 919	71.8	7 425	28.2	26 344	25 210	91.1	2 452	8.9	27 662	44 129	81.7	9 877	18.3	54 006
Malmin	10 188	64.6	5 583	35.4	15 771	16 814	93.1	1 246	6.9	18 060	27 002	79.8	6 829	20.2	33 831
Oulunkylän	4 586	69.1	2 047	30.9	6 633	7 338	93.2	535	6.8	7 873	11 924	82.2	2 582	17.8	14 506
Pakilan	7 757	74.6	2 646	25.4	10 403	9 308	90.3	999	9.7	10 307	17 065	82.4	3 645	17.6	20 710
Puistolan	4 566	62.3	2 768	37.7	7 334	9 721	90.9	974	9.1	10 695	14 287	79.2	3 742	20.8	18 029
Sairaala-	41 271	52.4	37 464	47.6	78 735	8 671	91.6	791	8.4	9 462	49 942	56.6	38 255	43.4	88 197
Tapanilan	4 647	70.5	1 944	29.5	6 591	12 660	90.o	1 413	10.o	14 073	17 307	83.8	3 357	16.2	20 664
Pitäjänmäen	2 817	69.3	1 248	30.7	4 065	6 140	92.1	525	7.9	6 665	8 957	83.5	1 773	16.5	10 730
Vartiokylän	1 246	74.4	428	25.6	1 674	2 910	94.8	160	5.2	3 070	4 156	87.6	588	12.4	4 744
Palokunnan	907	53.o	803	47.o	1 710	-		-		-	907	53.o	803	47.o	1 710
Yhteensä	598 027	63.3	347 396	36.7	945 423	432 723	90.3	46 406	9.7	479 129	1 030 750	72.4	393 802	27.6	1 424 552

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 8 850 oltuaan v.1951 8 572. V. 1951 lainattiin kaikkiaan 1 257 760 nidosta, joista 901 200 nidosta eli 71.7 % kaunokirjallisuutta sekä 356 560 nidosta eli 28.3 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjalainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 863 767 nidosta eli 68.7 % ja jälkimmäisille 393 993 nidosta eli 31.3 %.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1952 ja 1951 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-salit	Aik.luku-salit	Sanomal. salit	Lasten lukus.	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	16 634	67 775	193 813	42 630	320 852	1 106
Sivukirjasto:						
Kallio	-	71 330	152 533	99 518	323 381	893
Töölö	-	51 301	-	38 032	89 333	272
Vallila	-	-	61 504	23 379	84 883	324
Käpylä	-	-	81 922	1 646	83 568	231
Eteläinen	-	-	63 501	32 501	96 002	294
Pasila	-	-	15 220	4 700	19 920	60
Haaga	-	-	3 745	6 092	9 837	33
Kulosaari	-	-	1 742	3 292	5 034	17
Lauttasaari ...	-	-	33 624	40 383	74 007	247
Munkkiniemi ...	-	-	28 485	29 574	58 059	193
Malmi	-	-	3 164	4 799	7 963	26
Puistola	-	-	951	6 637	7 588	25
Tapanila	-	-	1 271	6 822	8 093	27
Yhteensä	16 634	190 406	641 475	340 005	1 188 520	3 748
(1951)	38 331	182 926	571 324	191 671	984 252	2 793

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	293 082	66.2	127 914	28.9	21 627	4.9	442 623	31.1
Sivukirjasto:								
Kallion	241 195	89.3	27 986	10.3	1 019	0.4	270 200	19.o
Töölön	89 868	69.5	36 407	28.2	3 012	2.3	129 287	9.1
Vallilan	67 988	84.5	12 205	15.2	246	0.3	80 439	5.6
Käpylän	62 944	85.5	10 010	13.6	635	0.9	73 589	5.2
Eteläinen	43 421	73.7	15 494	26.3	11	0.o	58 926	4.1
Pasilan	13 277	86.9	1 992	13.1	1	0.o	15 270	1.1
Haagan	13 850	76.2	4 330	23.8	2	0.o	18 182	1.3
Herttoniemen	3 923	88.3	521	11.7	-	-	4 444	0.3
Kulosaaren	3 855	42.6	5 033	55.6	167	1.8	9 055	0.6
Lauttasaaren	39 440	71.2	15 379	27.8	591	1.o	55 410	3.9
Munkkiniemen	38 277	70.9	14 981	27.7	748	1.4	54 006	3.8
Malmin	31 095	91.9	2 711	8.o	25	0.1	33 831	2.4
Oulunkylän	11 763	81.1	2 691	18.5	52	0.4	14 506	1.o
Pakilan	20 193	97.5	517	2.5	-	-	20 710	1.4
Puistolan	17 309	96.o	657	3.6	63	0.4	18 029	1.3
Sairaala-	69 327	78.6	16 917	19.2	1 953	2.2	88 197	6.2
Tapanilan	19 023	92.1	1 641	7.9	-	-	20 664	1.4
Pitäjänmäen	7 838	73.o	2 892	27.o	-	-	10 730	0.8
Vartiokylän	4 436	93.5	308	6.5	-	-	4 744	0.3
Palokunnan	1 437	84.o	270	15.8	3	0.2	1 710	0.1
Yhteensä	1 093 541	76.8	300 856	21.1	30 155	2.1	1 424 552	100.o

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1951 suomenkielistä kirjallisuutta 939 646 nidosta eli 74.7 %, skandinaavista kirjallisuutta 289 954 nidosta eli 23.1 % ja muunkielistä kirjallisuutta 28 160 nidosta eli 2.2 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä[1]:

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia	11 081	0.8
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	32 143	2.3
200. Uskonnot, mytologia	14 001	1.o
300. Yhteiskuntatiede	17 889	1.3
400. Maantiede, matkat, kansatiede	71 717	5.o
500. Matematiikka, luonnontieteet	36 312	2.5
600. Lääketiede, tekniikka, talous	54 029	3.8
700. Taide, liikuntakasvatus	50 049	3.5
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	45 150	3.2
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	61 431	4.3
0-9. Kaunokirjallisuus	1 030 750	72.3
Yhteensä	1 424 552	100.o

Lainaajat[2]. Kotilainoja sai kaikkiaan 62 950 henkilöä, joista uusia lainaajia 20 310. Suomenkielisiä lainaajia oli 51 987 eli 82.6 %, ruotsinkielisiä 10 794 eli 17.1 % ja muunkielisiä 169 eli 0.3 %. V. 1951 lainaajien lukumäärä oli 61 264 henkilöä, joista 49 087 eli 80.1 % suomenkielisiä, ruotsinkielisiä 12 011 eli 19.6 % ja muunkielisiä 166 eli 0.3 %. Suomenkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis 2.5 %, ruotsinkielisten vähentyessä 2.5 %. Aikuisia oli 49 163 eli 78.1 % sekä lapsia ja nuorisoa 13 787 eli 21.9 %. V. 1951 olivat vastaavat prosenttiluvut 80.3 ja 19.7, joten suhde muuttui lasten ja nuorison eduksi. Aikuisista lainaajista oli miehiä 23 285 eli 47.4 % (46.1 % v. 1951) ja naisia 25 878 eli 52.6 % (53.9 % v. 1951). Nuorista lainaajista oli poikia 7 341 eli 53.2 % (53.5 % v. 1951) ja tyttöjä 6 446 eli 46.8 % (46.5 % v. 1951).

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali oli avoinna 143 päivää, yleinen lukusali 358, sanomalehtisali 362 ja lasten lukusali 299 päivää. Kallion sivukirjastossa olivat aikuisten ja lasten lukusali sekä sanomalehtisali avoinna 362 päivää. Töölön sivukirjastossa oli aikuisten lukusali avoinna 362 päivää ja lasten lukusali 296 päivää. Vallilan sivukirjastossa oli sanomalehtisali avoinna 362 päivää ja lasten lukusali 163 päivää. Vastaavat aukiolopäivät olivat Käpylässä 362, Pasilassa 362 ja 300, Eteläisessä sivukirjastossa 353 ja 301 sekä Haagassa, Kulosaaressa, Lauttasaaressa, Munkkiniemessä, Malmilla, Puistolassa ja Tapanilassa 300 päivää.

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehti		Sanomalehti		Kirjasto	Aikakauslehti		Sanomalehti	
	Luku	kpl	Luku	kpl		Luku	kpl	Luku	kpl
Pääkirjasto	506	564	83	116	Pakilan	30	30	-	-
Sivukirjasto:					Oulunkylän	23	23	-	-
Kallion	320	379	63	87	Malmin	72	72	2	2
Vallilan	117	132	28	51	Tapanilan	26	26	1	1
Käpylän	137	155	32	44	Puistolan	27	27	-	-
Pasilan	64	69	20	20	Kulosaaren	34	34	-	-
Töölön	197	207	37	45	Herttoniemen	16	16	-	-
Eteläinen	103	117	27	43	Vartiokylän	16	16	-	-
Lauttasaaren	69	70	1	1	Sairaalakirjasto:				
Munkkiniemen	94	94	6	6	Nikkilän sairaalan	4	28	10	78
Haagan	34	36	-	-	Tuberkuloosisairaalan	-	-	7	60
Pitäjänmäen	14	14	-	-	Yhteensä	1 903	2 109	317	554

1) Ks. myös taulukkoliitettä 3 E. - 2) Ks. liitettä 2.

O p i n t o k e r h o t y ö. Jotta kirjasto voisi mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa sivistystehtäväänsä, on kirjaston yhteydessä, eräänä kirjastokasvatustyön muotona, toiminut opintokerhoja. Näiden tarkoituksena on antaa kirjastonkäyttäjille virikettä ja tukea heidän opiskelu- ja sivistyspyrkimyksissään ottamalla käsiteltäviksi henkisen elämän keskeisiä ongelmia ja luomalla syvällisempää kontaktia kirjaston käyttäjien ja virkailijoiden välillä. Kertomusvuonna tuli kuluneeksi 10 vuotta kerhotoiminnan aloittamisesta. Tänä aikana on kerhotyö huomattavasti laajentunut ja monipuolistunut, ja voi todeta sen osoittautuneen elin- ja kehityskykyiseksi sekä kirjaston käyttäjäpiirin tarpeita vastaavaksi.

Kertomusvuoden aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofian kerho, psykologian kerho, suomalaisen kirjallisuuden kerho ja saksankielinen "Deutsche Literatur"-kerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologinen opintokerho ja esperanto-kerho; Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho ja Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen opintokerho.

Pääkirjasto. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi kirjaston johtaja, dosentti U. Saarnio. Filosofian kerhossa oli 196 ilmoittautunutta jäsentä ja se kokoontui joka viikko läpi vuoden. Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija K-H. Bolay: "Und die Sonne stand still ..."; filosofian maisteri T. Harjanne: Schopenhauer ja Intian filosofia; ylioppilas W. Harms: Carnapin todennäköisyyslogiikasta; filosofian maisteri R. Kauppi: Ryhmäteorian soveltumisesta logiikkaan; filosofian maisteri S-L. Meri: Elämänkatsomuksen tarpeellisuudesta; filosofian maisteri A. Olamaa: Lapsi kehityspsykologian valossa; dosentti U. Saarnio: Yleiskatsaus nykyajan filosofiaan, Materian filosofia nykyaikana, Bertrand Russell, Uuspositivismi, Idean filosofia, Léon Brunschvicgin filosofia, Uuskantilaisuudesta, Logiikan geometria, Henri Bergson, Pragmatismi ja muita elämänfilosofian suuntia, Historismi ja ns. elämänfilosofinen suunta, Itsehillintä ja tahdonvapaus, Eduard Husserl ja fenomanologia, Järjestys ja hierarkia, Max Scheler ja hänen filosofiansa, Osa ja kokonaisuus, Max Scheler ja hänen etiikkansa, Pascalin kolmion yleistys ja n-arvoinen logiikka, Kolmiarvoisen logiikan graafinen esitys, Eksistenssifilosofia, Martin Heidegger ja Jean Paul Sartre sekä Olemisen filosofia; filosofian maisteri A. Savolahti: Symmetria kidemaailmassa; ylioppilas S. Sivenius: Leibniz, Harmonia praestabilita, Immanuel Kant, Kantin kategorinen imperatiivi, Immanuel Kantin "Kritik der reinen Vernunft", Totuudesta, Isomorfia ja muut matemaattiset kuvaukset, Erik Ahlman ja hänen filosofiansa sekä Kolmiarvoinen logiikka; filosofian tohtori K.Sorainen: Søren Kierkegaard ja eksistentialismi; filosofian maisteri H.Valve: Neurooseista; filosofian maisteri T. Voutilainen: Kausaalisen ja finaalisen selittämisen suhteesta. Esitelmiä seuranneissa keskusteluissa valaistiin asiaanliittyviä kysymyksiä eri näkökannoilta.

Kertomusvuoden aikana kerho tuli olleeksi toiminnassa 10 vuotta. Tämän johdosta järjestettiin maaliskuun 9 p:nä kerhohuoneessa 10-vuotisjuhla, johon oli kutsuttu entisiä ja nykyisiä kerholaisia.

Jouluksi ilmestyi myös monistettuna kerholehti Symposion, numero 7.

Psykologian kerhoa johti filosofian maisteri S-L. Meri. Kerho kokoontui kertomusvuoden aikana 3 kertaa. Kokouksiin osallistui keskimäärin 19 henkeä jäsenmäärän ollessa 41. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri R. Kauppi: Matemaattisen psykologian probleemeja; filosofian maisteri S-L. Meri: Alkoholilla huumautumisen psykologiaa ja Aikamme ongelmien yhteinen pohja.

Suomalaisen kirjallisuuden kerho aloitti toimintansa marraskuussa. Suunnitelmana oli kokoontua joka toinen perjantai kuulemaan jotain luovaa kirjailijaa ja keskustelemaan kuullun johdosta, sillä kerhon tarkoituksena on aikaansaada elävä kosketus yleisön ja kirjailijoiden välillä.

Kerhon johtajana toimi kirjailija Lasse Heikkilä. Kerho kokoontui 3 kertaa. Osanottajia oli yhteensä 103, kussakin kerhoillassa keskimäärin 34.

Kerhossa esiintyivät seuraavat kirjailijat: F.E. Sillanpää esittelijänään filosofian maisteri H. Reenpää; Aale Tynni esittelijänään filosofian maisteri M. Kilpi sekä L. Onerva.

Deutsche-Literatur-kerhon johtajana toimi kirjailija K-H. Bolay. Kerhossa oli 51 jäsentä, joista kokouksiin osallistui keskimäärin 14. Kerho kokoontui syyskuusta lähtien joka toinen tiistai, yhteensä 7 kertaa. Kerhossa pidettiin seuraavat alustukset: Literatur gesehen in der Situation des Menschen unserer Zeit, Ernst Jünger, Rudolf Kraemer-Badoni, Gerd Gaiser, Wolfgang Borchert, Wolfgang Borchert: Draussen vor der Tür, Karl-Heinz Bolay: Ja aurinko pysähtyi ....

Kallion sivukirjasto. Kirjallisuuskerhoa johti filosofian maisteri E. Wirla ja psykologista opintokerhoa filosofian maisteri A. Olamaa. Esperantokerhon johtajana toimi kansakoulunopettaja H. Koivu.

Opintokerhot kokoontuivat joka toinen keskiviikko, yhteensä 16 kertaa. Kirjallisuuskerhossa oli 152 jäsentä ja psykologisessa 176 jäsentä. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 21 jäsentä.

Kirjallisuuskerhossa pidettiin esitelmät: filosofian maisteri Rm.Engman-Enari: C. Virgil Gheorghiun teos "25 hetki", François Mauriac; ylioppilas R. Heinonen: Oiva Paloheimo; ylioppilas M. Hänninen: Wolfgang Borchert; filosofian maisteri Y. Kaijärvi: Kirjallista ja muutakin Italiasta; toimittaja K. Kare: Toivo Pekkanen; filosofian maisteri E. Wirla: Sveitsin luonto ja kansa Gottfried Kellerin kuvaamana; Kevät eri aikojen runouden kuvastimessa.

Psykologisessa opintokerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas V. Lumme: Nuoruusiän ongelmia, Eläinpsykologiasta; filosofian maisteri A. Olamaa: A. Scheinfeld: Women and men, Avioliitto ja moraali, Pettävätkö aistimme?; dosentti U. Saarnio: Eetillisistä peruskäsitteistä, Tahdonvapaudesta; valtiotieteiden kandidaatti E. Sinisaari: Psykologian soveltamisesta historiaan.

Esitelmiä seuranneissa keskusteluissa käsiteltiin yksityiskohtaisesti esilläolleita kysymyksiä, keskustelut muodostuivat varsin antoisiksi ja kerholaiset käyttivät runsaasti puheenvuoroja.

Kevätjuhlaa vietettiin kirjallisuuskerhon toukokuun kokouksen yhteydessä toukokuun 14 p:nä, jolloin filosofian maisteri E. Wirla esitelmöi aiheesta: Kevät eri aikojen runouden kuvastimessa. Psykologisen opintokerhon kokouksen yhteydessä vietettiin opintokerhojen yhteinen pikkujoulujuhla, jossa dosentti U. Saarnio esitelmöi tahdonvapaudesta ja rouva C. Saarnion johtama pääkirjaston filosofian kerhon kuoro esitti kotija ulkomaisia joululauluja.

Esperanto-kerho aloitti toimintansa huhtikuun 4 p:nä ja on sen jälkeen kokoontunut joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena torstaina klo 19-21. Saapuvilla kokouksissa oli keskimäärin 14 jäsentä. Kerho toimi puheharjoituskerhona, jonka takia esitykset ja keskustelu tapahtuivat, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, esperanton kielellä. Kerhon jäsenet hoitivat vuorotellen puheenjohtajan ja sihteerin tehtäviä, pitivät esitelmiä etupäässä esperantoliikkeen historiasta ja sen järjestömuodoista sekä selostivat omia ulkomaanmatkojaan. Myös kirjallisuuden lukemista ja referointia harjoitettiin. Kerhossa vierailli kuusi ulkomaalaista viidestä eri maasta, mm. japanilainen biokemisti professori J. Egami. Vuoden loppupuolella ryhdyttiin järjestämään kerhon jäsenten keräämän aineiston nojalla eri maiden oloihin kohdistuvaa ohjelmaa ja pidettiin japanilainen, amerikkalainen ja hollantilainen ilta. Tätä toimintamuotoa jatkettiin myöskin vuonna 1953.

Käpylän sivukirjasto. Filosofian kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Kerho kokoontui vuoden kuluessa 10 kertaa. Kerhoon ilmoittautui kaikkiaan 41 henkilöä ja kokouksiin osallistui keskimäärin 13. Tilaisuuksissa pidettiin seuraavat esitelmät: Kirjailija Lasse Heikkilä: Mitä olen oppinut kokemuksesta; dosentti U. Saarnio: Sydämen sivistys, Logiikan geometria, Velvollisuus ja itsehillintä, Järjestys ja hierarkia, Sivistys ja kulttuuripolitiikka, Jean-Paul Sartre; ylioppilas S. Sivenius: Platonin Gorgias dialogi, Spinoza, Totuudesta.

Malmin sivukirjasto. Opintokerhon johtajana toimi kirjastonhoitaja A. Talvela. Kerho kokoontui 22 kertaa. Jäsenten lukumäärä oli 22, kokouksissa oli keskimäärin 8 osanottajaa. Kerhossa luettiin loppuun Lauri Meri-

kallion teos Runon veräjälle, sen jälkeen oli oppikirjana Vappu Roosin Suuri maailmankirjallisuus, josta luettiin 100 sivua. Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: yhteiskuntatieteiden kandidaatti H. Aukimaa: Eino Leinon runouden naishahmoja; opiskelija R. Kantanen: Aleksis Kiven Seitsemän veljestä ja Lauri Viidan Moreeni toisiinsa verrattuina; agronomi P. Korhonen: Mainonta; filosofian maisteri A. Laurila: Kirjailija Antoine de Saint-Exupéry ja Matkailuhavaintoja Unkarista; filosofian maisteri M. Mela: Olemmeko sivistyskansa? ja Lewis Mumfordin Kaupunkikulttuuri.

Kalliolan vapaaopiston haaraosastona toimiva lausuntakerho kokoontui syyskaudella kerran viikossa kirjastossa. Kerhon ohjaajana toimi lausunnanopettaja M. Kiviranta.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat 3 093 637 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot ...	2 000 000	2 758 180
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	150 000
Henkilökunnan luontoisedut	186 180	168 945
Henkilökunnan käteisvuokrat	16 512	16 512
Yhteensä	2 352 692	3 093 637

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yhdistykset. Kirjastolautakunta on kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti valvonut seuraavien yleishyödyllisten yhdistysten saamien avustusten käyttöä: Yhdistys Kirjoja Sokeille, Suomen työväenarkisto, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

Menot. V:n 1952 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 123 664 628 mk, johon vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina lisää 6 082 334 mk, joten käytettävissä oli 129 746 962 mk. Menot tilien mukaan nousivat 123 052 409 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat, mk	Menot tilien mukaan, mk	[1] Säästö (+) tai Ylitys (-), mk
Palkkiot	175 000	156 400	+ 18 600
Vakinaiset viranhaltijat ...	60 990 865	61 160 659	- 169 794
Tilapäiset viranhaltijat ...	1 254 602	1 102 173	+ 152 429
Vuosilomakustannukset	3 235 372	2 666 387	+ 568 985
Muut palkkamenot	7 509 971	5 602 972	+ 1 906 999
Vuokra	4 952 133	4 952 133	-
Lämpö	2 819 850	2 109 223	+ 710 627
Valaistus	1 733 500	1 709 120	+ 24 380
Siivoaminen	905 452	905 150	+ 302
Vedenkulutus	29 250	23 069	+ 6 181
Puhtaanapito	140 480	120 860	+ 19 620
Kaluston hankinta	11 290 487	7 840 722	+ 3 449 765
Kaluston kunnossapito	430 000	429 745	+ 255
Painatus	700 000	693 865	+ 6 135
Kirjallisuus ja sidonta [2] ...	32 500 000	32 499 961	+ 39
Tarverahat	1 080 000	1 079 970	+ 30
Yhteensä	129 746 962	123 052 409	+ 6 694 553

1) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.
2) Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 22 332 661 mk ja sidontaan 10 167 300 mk.

30. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Museolautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana valtionarkistonhoitaja Y. Nurmio ja jäseninä intendentti J. Voionmaa, rehtori H. Kontturi, rouva A. Keto ja arkkitehti N.E. Wickberg.

Kaupunginhallituksen edustajana oli rouva H. Meltti.

Museolautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen intendentti J. Voionmaan.

Lautakunnan sihteerinä oli museonhoitaja H. Helminen.

Museolautakunta kokoontui vuoden aikana 13 kertaa. Kokoukset pidettiin kaupunginmuseon toimistohuoneessa. Asiantuntijoina osallistuivat lautakunnan kokouksiin kaupunginmuseon valaistus- ja korjauskysymyksiä käsiteltäessä tarkastusinsinööri K.N. Jernvall ja insinööri A. Ranta-aho sekä rakennustoimiston edustajana II apulaiskaupunginarkkitehti V. Määttä.

Lausunnot. Museolautakunta antoi kertomusvuoden aikana lausuntoja asioista, jotka koskivat: Aleksis Kiven Seuran esitystä muistokilven kiinnittämisestä Tapanilassa sijaitsevan, entisen Mosabackan torpan seinään Aleksis Kiven ko. torpassa asumisen muistoksi sekä sen säilyttämistä kulttuurihistoriallisena rakennuksena; historiallisen kaupunginosan perustamista, missä yhteydessä kaupunginmuseolle anottiin 840 000 mk:n suuruista määrärahaa vanhan kaupunginosan ulkopuolella sijaitsevien empirerakennusten mittauttamista ja valokuvauttamista varten; nelimastokuunari Yxpilan säilyttämistä ja käyttämistä suunnitteilla olevan Suomen merenkulun keskusmuseon tarpeisiin; Hämeentien varrella Vanhassa kaupungissa olevan, n. 300 vuotta vanhan rakennuksen säilyttämistä ja entisellään pysyttämistä; johtaja E.A. Hellmanin keräämän ja järjestämän kuvakokoelman lunastamista kaupungille; taiteilija Martta Bröyerin ehdotusta Kruununhaassa, Kristianinkatu 12:ssa olevien vanhojen puurakennusten vastaanottamista kaupungille tai lainan myöntämistä ko. rakennusten korjaamiseen.

Esityksiä ja aloitteita tehtiin asioista, jotka koskivat: Helsingin suutarien ammattikunnalle kuuluneen vanhan arkun sijoittamista kaupunginmuseon kokoelmiin; museon kirjaston ja arkiston täydentämistä kaupunginkirjastolta saatavalla kirja- ja lehtiaineistolla; Hakasalmen huvilan sähköjohtojen uusimista ja museon valaisimien ajanmukaistamista; Kulosaaren rannassa, Brändö Seglare-yhdistyksen satamassa, merenpohjassa olevan laivahylyn tutkimista; tutkimukset laivan löytöpaikalla tapahtuivat marraskuun 3 - 7 p:nä, laivanosia nostettiin kaikkiaan 18 kpl, niiden perusteella voitiin päätellä, että alus, joka oli ollut 2-kantinen purjealus ja jonka rakennusaineena oli käytetty tammea, oli rakennettu 1700-luvun jälkipuoliskolla; käyttöä vailla olevan kaupungin irtaimen omaisuuden talletamista ja rakennustyömailta mahdollisesti löytyvien esineitten ilmoittamista museolle; ulkovaraston vuokraamista tarkoituksiin ja museon kokoelmien uudelleen järjestämistä ja varaston kuntoonpanoa.

Viranhaltijat ja työntekijät. Kaupunginmuseon henkilökunnassa ei kertomusvuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa kaupunginmuseon tilapäisen kassanhoitajan viran vakinaiseksi 18. palkkaluokan kassanhoitajan viraksi heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Palkkalautakunta suostui museolautakunnan esitykseen tp. kassanhoitajan H.S. Airaksen siirtämisestä kaupunginmuseon vakinaiseen kassanhoitajan virkaan.

Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunginmuseon tilapäisistä viranhaltijoista kaksi museonvartija-siivoojaa on virkasuhteessa vain maaliskuun 1 p:ään saakka, josta lähtien heidän palveluksensa jatkuu työsuhteena.

Kaupunginmuseon viranhaltijoista ja työntekijöistä ei kukaan ole ollut vuoden aikana sairaslomalla eikä nauttinut virkavapautta.

Virkamatkat. Kaupunginmuseon edustajana uudelleen järjestetyn Hämeen Museon avajaisissa Tampereella tammikuun 12 p:nä oli museonhoitaja H. Helminen, samoin Suomen Museoliiton vuosikokouksessa ja Kotiseutuliiton kotiseutupäivillä Hämeenlinnassa elokuun 23-25 p:nä.

Museonhoitaja osallistui kaupunginmuseon puolesta väestönsuojelulautakunnan järjestämiin esitelmä- ja keskustelutilaisuuksiin, joita pidettiin kaupungintalossa lokakuun 7 p:stä lähtien joka tiistai klo 15-16 joulukuun 9 p:ään saakka.

Kokoelmien hoito. Kokoelmien hoitoon kuuluvalla määrärahalla kunnostettiin kertomusvuoden aikana mm. 2 valurautaista puutarhatuolia, puhdistettiin ja korjattiin puvustoa ja käsitöitä, hoidettiin museon asekokoelmaa ja laadittiin siitä selvityksiä, konservoitiin rauta- ja puuesineitä sekä restauroitiin 8 öljymaalausta. Varastoon hankittiin sellaisia sveitsiläisiä erikoislankoja ja ranskalaisia kankaita, joita jatkuvasti tarvitaan kokoelmien puvuston ja käsitöiden kunnostamiseen. Kesän alussa uusittiin kokoelmissa joukko jalustoja, joihin saatiin sopivat kankaat. Valokuvalevykokoelman vanhimpia levyjä valokuvattiin uudelleen ja levyjä varten teetettiin uudet kotelot. Filmejä varten hankittiin samaten uusia suojuskoteloita.

Kuva-arkiston hoidossa jatkettiin järjestämis- ja luetteloimistyötä. Tällöin tutkittiin kuva kuvalta ja tarkistettiin rakennusten sijainti nykyisessä asemakaavassa sekä korjattiin kuvien osoitteissa havaitut virheellisyydet. Niistä levyistä ja filmeistä, joista kuva-arkistossa ei aikaisemmin ollut kopioita, teetettiin luetteloinnin yhteydessä jäljennökset.

Sanomalehtileikekokoelman luetteloiminen pantiin alulle ja jatkui työ y:een 1953.

Hakasalmen huvilan vesikatto uusittiin syksyllä.

Kokoelmien kartuttaminen. Museon toimesta valokuvattiin Helsingin tärkeimpiä tapahtumia ja sellaisia rakennuksia, joita v:n 1952 aikana puretttiin. Museon kokoelmahuoneista otettiin ennen korjaustöiden alkamista valokuvia museon historiaa varten. Vanhoista Helsingin kuvista lunastettiin museolle tarjolla olevista kuvista vain sellaiset, joita kaupungin kuva-arkistossa ei ennestään ollut. Värivalokuvia voitiin niiden kalleuden vuoksi hankkia vain 3 kpl. Nämä värikuvat esittävät talossa Lapinlahdenkatu 4 olevia seinä- ja kattomaalauksia. Henkilökuvien ryhmästä mainittakoon arvokas, 120 kuvaa sisältävä albumi, joka oli kuulunut Aurora Karamsinin perillisille.

Museon kokoelmiin lunastettiin maalarimestari S. Lehtosen kirjoittama kertomus Pakilan vaiheista ja liitosalueita koskevaa kuvastoa täydennettiin siten, että museon kuva-arkistoon teetettiin jäljennökset kaupungin metsänhoitajien ottamista valokuvista, varsinkin sellaisista, joissa kuvauksen kohteena olivat liitosalueiden vanhat rakennukset.

Kaupunginmuseon kokoelmiin saatiin kertomusvuoden aikana lahjaksi tai hankittiin ostamalla yhteensä 1 519 esinettä. Nämä jakaantuvat eri pääryhmiin seuraavasti:

kirjallisuutta 53, karttoja ja asemakaavoja 4, rakennuspiirustuksia 39, valokuvia ja valokuvanegatiiveja 1008, diapositiivejä 12, maalauksia 8, piirroksia, graafillisia töitä 47, pienoismalleja 1, virka- ym. merkkejä 20, mitaleja ja rahoja 77, huonekaluja 5, porsliinia, lasia, tinaa, hopeaa 14, talouskaluja 27, puvustoa ja käsitöitä 17, koruja ja koriste-esineitä 7, työkaluja 12, kulkuneuvoja 1, maalöytöjä 3, rakennuksenosia 4, merenkul-

kuun kuuluvaa esineistöä 22, käsikirjoituksia, arkistoainesta 78 ja kuvalaattoja 60, yhteensä 1519 numeroa.

Kaupunginmuseon kokoelmia kartuttivat lahjoituksin seuraavat henkilöt, laitokset ja yhdistykset:

arkkitehti B. Aminoff, neiti T. Aurima, Das Basler Museum für Völkerkunde, vapaaherratar E. von Born, toimistoapulainen L. Edelman, valokuvaaja C. Grünberg, rouva D. Hallén-Tschepurnoff, merikapteeni H. Heikkinen, Helsingin evankelisluterilaiset seurakunnat, Helsingin Yliopiston Filosofisen Tiedekunnan vuoden 1950 promotiotoimikunta, rakennusmestari Honkasola, Hämeenlinnan Museo, Hämeen Museo, Annankatu 30:n kansakoulu, rehtori H. Kontturi, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Kustannusosakeyhtiö Otava, Københavns Bymuseum, arkkitehtiylioppilas P. Lehtiluoto, rouva M. Lindfors, konetarkastaja S.A. Lyytikäinen, rouva R. Lönnström, valokuvaaja H. Malmgren, neiti H. Marsio, Osuusliike Elanto, Osuustukkukauppa, arkkitehti L. Pajamies, konemestari O. Pettersson, Riihimäen Lasi oy., professori A. Saarisalo, Oy. G.W. Sohlberg ab., Sotamuseo, Stockholms Stadsmuseet, Oy. Stockmann ab., Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, tuomari F.D. Thomé, Varbergs Museum, maisteri A. Wiherheimo, perämies V. Vilkki, tohtori T. Vuorela, rouva H. Östling-Schybergson.

Edellisten lisäksi saatiin vielä seuraavat huomattavat lahjoitukset: kultaajamestari A. Savolaiselta kultaajan työkalut ym. ammattiin liittyviä esineitä; johtaja T. Lehtosen ja maalarimestari A. Järven toimesta vanha liikekilpi sekä Lehtoselta kokoelma Pakila-aiheisia piirroksia; veturinkuljettaja J. Sandelinilta kuparisepän ja valurin työt sekä laivapuusepän työkalut; rouva A. Sundholmilta 12 värillistä kivipiirrosta käsittävä sarja "Vyer af Ulrikasborgs Brunnspark invid Helsingfors"; rouva H. Holmgrenilta v. 1871 valmistetut ruumisvaunut; arkkitehti ja rouva Nils Wasastjernan kuolinpesältä valokuvalevykokoelma sekä XV Olympia Helsinki 1952-yhdistyksen taideosastolta hopeinen olympiasoihtu.

Kaupungin omista virastoista ja laitoksista kartuttivat museon kokoelmia kaupunginkanslia, kaasulaitos ja satamalaitos sekä tullikamari.

V.1952 toukokuun 13 p:nä tuli kuluneeksi 50 vuotta Aurora Karamsinin kuolemasta, jonka jälkeen Hakasalmen huvila testamenttilahjoituksena siirtyi kaupungin omistukseen. Tapauksen johdosta museolautakunta lunasti Aurora Karamsinin poikaa, Paul Demidoffia esittävän H. Henner'in pastellimaalauksen.

Museon toimesta suoritetuista valokuvauksista mainittakoon presidentti K.J. Ståhlbergin kodin valokuvaaminen.

Toimisto ja yleisönpalvelu. Lähetettyjä kirjeitä kirjattiin 196 ja saapuneita kirjeitä 147.

Puhelimitse pyydettiin päivittäin tietoja museon kokoelmista sekä kaupungin historiaa, nähtävyyksiä yms. koskevista asioista.

Museon kuva-arkiston ja kuvalaattakokoelman käyttö oli erittäin vilkasta. Kuvatilauksia tehtiin keskimäärin 3 päivässä. Tutkimus- ja julkaisutarkoituksiin käytettiin myös museon kartta- ja piirustus- ym. kokoelmia. Helsingin tehtaiden ja liikkeiden mainososastoille annettiin museosta tietoja ja aineistoa, samoin toimitettiin museon puoleen kääntyneiden teattereiden ja elokuvien lavastajille heidän pyytämänsä kuvat ja asiatiedot.

Opaskirjat ja postikortit. Kertomusvuoden kuluessa valmistuivat painosta Helsingin Kaupungin Museon Opas ja Vägvisare i Helsingfors Stads Museum. Kumpikin sisältää 75 tekstisivua ja 16 kuvasivua. Suomenkielistä opaskirjaa painettiin 2 000 kpl, ruotsinkielisen painoksen määrä oli 1 000 kpl. Oppaan myyntihinta on 100 mk kpl. Opaskirjan ruotsinnoksen suoritti filosofian maisteri O. af Hällström.

Museossa myytäviä, museorakennusta ja museon kokoelmia esittäviä postikortteja valmistettiin viidestä eri aiheesta ja kahta laatua: alkuperäisvalokuvia á 40 mk ja painettuja postikortteja á 10 mk. Suosituimpia näistä olivat R. Åkerblomin piirrosten mukaan painetut Katajanokan vanhaa asutusta kuvaavat postikortit ja Aurora Karamsinia esittävä valokuva.

Kaupunginmuseossa käyviä ulkolaisia matkailijoita varten pidettiin museon eteishuoneen pöydällä teosta: Helsinki, Capital of Finland ja Helsingin turistikarttaa.

Opastukset ja kävijäin määrä museossa. Kaupunginmuseon kokoelmissa kävi kertomusvuonna yhteensä 11 175 henkeä, joista maksavia kävijöitä oli 3 845 ja maksuttomina päivinä sekä opintotarkoituksissa käyneitä 7 330 henkeä. Helsingin kansa- ja oppikouluista kävi museossa 58 luokkaa, joille kokoelmia esittelivät sekä opettajat että museonhoitaja. Muita opintoryhmiä kävi 21, joissa oli yhteensä 787 henkeä. Paitsi ryhmille järjestettyjä opastuksia ja luentoja, museonhoitaja selosti ja esitteli museon kokoelmia yhteensä 173 yksityiselle opiskelijalle ja tutkijalle.

Museossa käyneistä ulkolaisista ryhmistä, joille järjestettiin opastus, oli suurin Neuvostoliiton kauppavaltuuskunnan ryhmä, johon kuului 75 henkeä.

XV Olympia Helsinki 1952-yhdistyksen järjestelytoimikunnan olympiaopaskursseilla museonhoitaja Helminen piti kaksi esitelmää ja laati Helsingin ympäristön kartanoihin tehtyjä, Helsinki-Seuran järjestämiä retkiä varten selostuksen kartanoiden historiasta.

Kaupunginmuseon kokoelmat olivat avoinna yleisölle sunnuntaisin, maanantaisin, tiistaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 12-15 ja torstaisin klo 17-20. Pääsymaksu oli 20 mk. Koululaiset ja opintoryhmät sekä tutkijat pääsivät museoon ilmaiseksi ja torstaisin oli pääsy kokoelmiin kaikille museossa kävijöille maksuton. Pääsylipuista kertyi tuloja 76 900 mk. Opaskirjojen myynti tuotti 24 170 mk ja postikorttien myynti 6 230 mk. Tuloja oli yhteensä 107 300 mk.

Museon kokoelmat suljettiin museossa tapahtuneiden korjausten vuoksi joulukuun 8 p:nä.

31. Musiikkilautakunta

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan tammikuun 9 p:nä seuraavat luottamusmiehet musiikkilautakuntaan: puheenjohtajaksi päätoimittaja L. Ahon sekä jäseniksi filosofian tohtori E-M. v.Frenckellin, professori B. Carlsonin, filosofian kandidaatti M. Raution, toimittaja O. Virtasen, filosofian maisteri M. Turusen, toimitsija T. Hännisen, työnjohtaja K. Koposen ja pääjohtaja J. Hämäläisen.

Lautakunnan varapuheenjohtajaksi valittiin jäsen Virtanen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli ekonomi E. Harkia vuoden alusta syyskuun 10 p:ään asti ja sen jälkeen puheenjohtaja Aho.

Lautakunta kokoontui 10 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 211 ja lähetettyjen kirjeiden luku 128.

Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 375 ja saapuneiden kirjeiden 285.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian maisteri N-E. Ringbom, taloudenhoitajana neiti D. Nordblom ja kirjastonhoitajana filosofian maisteri V. Helasvuo.

Musiikkilautakunnan sihteerinä toimi oikeusneuvos K. Walldén.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston muodostivat kapellimestari Tauno Hannikainen ja intendentti Ringbom sekä jäsenet von Frenckell, Carlson, Rautio ja Turunen, lisäksi osallistui professori Y. Selin ohjelmajaoston kokouksiin kaupunginorkesterin edustajana ilman äänioikeutta.

Lautakunta päätti kokouksessaan tammikuun 25 p:nä, että puheenjohtaja ja sihteeri sekä puheenjohtajan estyneenä ollessa se lautakunnan jäsen, joka on toiminut puheenjohtajana, allekirjoittavat pöytäkirjan ja lautakunnan lähtevät kirjeet sekä että kokouksissa valitaan kaksi jäsentä tarkistamaan lautakunnan pöytäkirja. Lautakunta kokoontuu tarvittaessa ja lautakunnan pöytäkirjat ovat sen kansliahuoneessa Katariinakadun 1:ssä yleisön nähtävinä aina vuosineljänneksittäin lähemmin ilmoitettavina päivinä.

Lautakunnan laskut hyväksyi puheenjohtaja, ja hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja ja molempien estyneenä ollessa sihteeri sekä orkesteria koskevat laskut intendentti, paitsi milloin oli kysymys hänen omista laskutuksistaan, jolloin ne hyväksyi sihteeri, joka myös intendentin estyneenä ollessa hyväksyi muutkin orkesteria koskevat laskut.

Musiikkilautakunnan päätökset ja aloitteet.

Kaupunginorkesterin konserttien radiointi jatkui pääasiassa samassa laajuudessa kuin ennenkin ja Oy. Yleisradio ab:n ja lautakunnan välinen sopimus jatkui samanlaisena kuin vuoden 1951 aikana.

Suomalaisen Oopperan ja lautakunnan välinen sopimus jatkui samanlaisena kuin edellisenä vuonna. Sen mukaan musiikkilautakunta luovuttaa Oopperalle kaupunginorkesterin 2 700 000 markan suuruista korvausta vastaan.

Edelleen sopivat lautakunta ja Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto tekijänpalkkiosta vastaavalla tavalla kuin vuoden 1951 aikana, mutta kaupungin korvaus Teostolle kohosi 150 000 markasta 175 000 markkaan vuodessa, mikä korotus otettiin huomioon talousarviossa.

Lautakunta sopi oopperanjohtaja S. Räikkösen kanssa konserttiohjelmien julkaisuoikeudesta siten, että Räikkönen sai julkaista nämä ohjelmat 100 000 markan vuotuisesta korvauksesta, jolloin ohjelman hinta oli määrätty 20 markaksi. Tämä sopimus oli voimassa toistaiseksi.

Kaupunginorkesterin intendentti huolehti, kuten edellisinäkin vuosina, eri maksusta sinfoniakonserttien ja matineojen sekä koululaiskonserttien ohjelmia sekä niiden säveltäjien henkilöllisyyttä ja esitettäviä sävellyksiä koskevista selostuksista. Nämä selostukset liitettiin käsiohjelmiin painettuina lisälehtinä.

Kaupunginhallitus antoi, kuten aikaisemminkin suostumuksensa siihen, että musiikkilautakunta maksutta sai luovuttaa kaupunginorkesterin hyväntekeväisyystarkoituksiin. Milloin kaupunginorkesteri muuten luovutettiin maksutta toisten käyttöön, tapahtui se kaupunginhallituksen kussakin tapauksessa antamalla luvalla.

Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat 300, 250 ja 150 markkaa. Yliopistossa opiskeleville ylioppilaille myytiin sata 50 mk:n hintaista lippua ja Sibelius-Akatemian opiskelijoille kaksikymmentä saman hintaista lippua konserttia kohti. Sinfoniakonsertit oli järjestetty yhdeksi tilaussarjaksi, jolloin alennusta myönnettiin 20 %. Sunnuntaimatineojen lippujen hinnat olivat 75 markkaa ja koululaiskonserttien sarjaliput 200 markkaa. Koululaiskonserteissa toimi ohjelman selostaja, joka esitteli konsertit suomen- ja ruotsin kielillä.

Ulkoilmakonsertteja järjestettiin talousarvion edellyttämässä määrässä kesällä eri puolilla kaupunkia. Näistä konserteista huolehtivat Helsingin Torvisoittokunta, Helsingin Työväenyhdistyksen soittokunta, Poliisilaitoksen soittokunta, Pääkaupungin karjalaisten soittokunta, Helsingin rautatieläisten soittokunta, Viipurin Työväen soittokunta, Helsingin Työväenyhdistyksen sekakuoro, Käpylän Urheilijain soittokunta, Helsingin Työväen mieskuoro, Kullervo-kuoro, Helsingin Työväen Naiskuoro, Koiton sekakuoro, Lauttasaaren laulajat, Helsingin rautatieläisten sekakuoro ja Suomen laulajain- ja soittajain liittoon kuuluvat kuorot. Mainitut konserttien antajat lähettivät kaikki musiikkilautakunnalle selostuksensa konserttien pidosta.

Lautakunta antoi kertomusvuonna kaupunginhallitukselle lukuisan määrän lausuntoja eri taidelaitosten ja yhteisöjen anomusten johdosta saada avustusta talousarvioon varattujen määrärahojen lisäksi kaupungin varoista. Lautakunta puolsi niistä useita, ja kaupunginhallitus myöskin hyväksyi ne useimmissa tapauksissa eväten kuitenkin eräitä lautakunnan puoltavasta lausunnosta huolimatta. Milloin avustuksen myöntämistä ei pidetty kaupungin etujen mukaisena, lautakunta ehdotti lausunnossaan, ettei kaupunginhallitus myöntäisi pyydettyä avustusta, jolloin se useimmiten evättiinkin. Erikoisesti mainittakoon, ettei lautakunta puoltanut Helsingin Kamarikuoron avustusanomusta ulkomaista konserttimatkaa varten ja ettei kaupunginhallituskaan hyväksynyt tätä anomusta. Samoin annettiin epäävä lausunto Rautatieläisten mieslaulajien anomuksen johdosta saada avustusta ulkomaista konserttimatkaa varten, jota anomusta ei kaupunginhallitus myöskään hyväksynyt. Mainittakoon myös, että lautakunta äänestyksen jälkeen ehdotti myönnettäväksi Intimiteatterin Kannatusyhdistykselle ylimääräistä avustusta, mutta että kaupunginhallitus hylkäsi tämän anomuksen.

V:n 1952 talousarvion puitteissa oli myönnetty määräraha erikoissoittimien hankkimista varten kaupunginorkesterille. Intendentin esityksen mukaisesti lautakunta ehdotti, että tämä hankintaohjelma toteutettaisiin syk-

syllä siten, että soittimet hankittaisiin lautakunnan tai kaupunginhallituksen edustajan kautta suoraan tuotantomaasta. Kaupunginhallitus päätti kuitenkin, että näillä määrärahoilla hankittaisiin soittimet Helsingissä toimivien musiikkiliikkeiden välityksellä. Lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus suostui siihen, että ellei näitä erikoissoittimia ehdittäisi hankkia vuoden 1952 aikana, loppuosa määrärahasta saataisiin siirtää vuoden 1953 osalle.

Sen johdosta, että Helsingin kaupungin poliisilaitos oli määrännyt, että kaupungin oli kiinnittäessään konsertteihinsa ulkomaalaisia johtajia ja solisteja maksettava lain mukainen leimavero, jota aikaisemman käytännön mukaan ei ollut maksettu, koska konserttien pääasiallisena esiintyjänä oli pidetty itse kaupunginorkesteria eli Suomen kansalaisista kokoonpantua yhtyettä, oli päätöksestä valitettu Uudenmaan lääninhallitukselle, joka kuitenkin vahvisti poliisilaitoksen päätöksen. Tämän jälkeen oli asia valitusteitse viety Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, missä sitä vielä ei ollut ratkaistu. Koska kuitenkin leimavero oli poliisilaitoksen päätöksen nojalla maksettava siitä huolimatta, ettei päätös ollut saanut lainvoimaa, lautakunnan täytyi anoa huomattavaa tilinylitystä konserttikustannusten tilille, mihin anomukseen suostuttiin.

Kaupunginorkesterin valtuuskunta oli esittänyt lautakunnalle, että orkesterin jäsenet siirrettäisiin korkeampiin palkkaluokkiin ja lautakunta lähetti, puoltaen esitystä, valtuuskunnan kirjelmän kaupunginhallitukselle, jotta kaupungin viranhaltijain palkkasuhteiden korjaamiseksi asetettu komitea ottaisi sen huomioon uutta palkkaluokittelua suunnitellessaan.

Kaupunginhallitus oli lautakunnan esityksestä päättänyt luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta kesällä 1952 pidettävän Sibelius-viikon konsertteihin. Sibelius-viikon Säätiö oli esittänyt lautakunnalle, että kaupunginorkesterin jäsenet velvoitettaisiin eri korvauksetta osallistumaan näihin, heidän kesälomansa aikana pidettäviin konsertteihin. Tähän anomukseen lautakunta antoi epäävän lausunnon.

Lautakunta on kaupunginorkesterin ohjesäännön mukaisesti nimittänyt koesoiton jälkeen virkaan kaupunginorkesterin jäsenen. Poikkeuksellisesti suostui kaupunginhallitus siihen, että avoimeksi julistetun I huilunsoittajan virka täytettiin siten, että kahdesta hakijasta, jotka todettiin yhtä päteviksi virkaan, nimitettiin toinen alkuvuodeksi ja toinen loppuvuodeksi 1952, jonka koeajan jälkeen heistä toinen oli 1953 vuoden alusta nimitettävä virkaan.

XV Olympia Helsinki 1952-nimisen järjestön järjestelytoimikunta sekä Suomalainen Ooppera olivat esittäneet lautakunnalle, edellinen, että kaupunginorkesteri mahdollisesti voisi Olympian kisojen aikana antaa konsertteja ja jälkimmäinen, että kaupunginorkesteri olisi oopperan käytettävissä kisojen aikana. Lautakunta oli kuitenkin sitä mieltä, että tällaisten konserttien tai oopperanäytäntöjen taloudellinen tulos oli kyseenalainen, mihin nähden lautakunta ei voinut esityksiin suostua. Samalla kuitenkin ilmoitettiin anojalle, ettei lautakunta katsonut olevan estettä siihen, että orkesterin jäsenet yksityisinä muusikkoina voisivat osallistua näihin näytäntöihin ja konsertteihin eri korvausta vastaan.

Suomalainen Ooppera ja Suomen Kansallisteatteri olivat yhdessä esittäneet, että kaupunki takaisi niille Olympian kisojen aikana pidettävistä näytännöistä ehkä koituvan tappion. Lautakunnan esityksestä kaupunginhallitus kuitenkin hylkäsi esityksen.

Kertomusvuonna oli kaupunginorkesterin perustamisesta kulunut 70 vuotta ja sen johdosta pidettiin lokakuun 3 p:nä juhlakonsertti, jonka ohjelma oli samansisältöinen kuin orkesterin ensimmäisessä konsertissa.

Helsingin kaupunginorkesterin jäsenistä muodostettu puhallinsekstetti otti osaa Salzburgissa 21-29 päivinä kesäkuuta pidettyihin International Society for Contemporary Music (ISCM) nimisen musiikkijärjestön 30-vuotisjuhliin ja kaupunginhallitus myönsi avustusta tämän matkan osanottajille.

Kaupunginorkesteri. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen kapel-

limestari Tauno Hannikainen, jonka kaupunginhallitus valitsi uudelleen tähän virkaan ajaksi kesäkuun 1. p:stä 1952 toukokuun 31. p:ään 1953.

Orkesterin konserttimestarina toimi edelleen viulutaitelija Naum Levin.

Orkesterin vahvuus oli 76 soittajaa.

Kuoleman kautta poistui orkesterin riveistä v:n 1952 kuluessa II viulun soittaja J.V.M. Santé. Eläkkeelle siirtyivät II viulun soittaja W. Halonen, I viulun soittaja G. Thieme, I huilun soittaja M. Orlando ja kontrabasson soittaja L. Nissinen. Pidettyjen koesoittojen perusteella musiikkilautakunta nimitti orkesterin uusiksi jäseniksi seuraavat henkilöt: II viulun soittajiksi A.H.J. Hemming ja E. Kaartinen, I viulun soittajaksi J.J. Ylönen, I huilun soittajaksi J. Alvas ja kontrabasson soittajaksi A.E. Karppinen.

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1952-53 valtuuskunnan jäseniksi seuraavat henkilöt: A. Viljava (puheenjohtaja), E. Rautasuo ja E. Taimela, varajäseninä E. Linnala ja H. Fransman.

Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen A. Karsti.

Vuoden 1952 aikana pidettiin 27 vakinaista sinfoniakonserttia, yksi ylimääräinen sinfoniakonsertti sekä Palmgrenille omistettu muistokonsertti.

Konserteista johti: Tauno Hannikainen 20, Martti Similä 2; sekä seuraavat kapellimestarit kukin yhden konsertin: Leo Funtek, Jussi Jalas, Živojin Zdravković (Jugoslavia), Odd Grüner-Hegge (Norja), Nils Grevillius (Ruotsi) ja Igor Markevich (Sveitsi).

Matineoita pidettiin 33, joihin sisältyi 13 varsinaista matineaa, uudenvuodenmatinea ja vappumatinea, sekä 18 koululaiskonserttia (2 sarjaa, A ja B).

Konserteista johti: Tauno Hannikainen 20, Igor Markevich 1, Martti Similä 2, Nils Grevillius 1, Heikki Aaltoila 1, Jussi Jalas 2, Ahti Karjalainen 1, Paavo Berglund 1, Odd Grüner-Hegge 1, Živojin Zdravković 1, Leo Funtek 1 ja Tor Mann 1.

Vuoden aikana kaupunginorkesteri avusti 149 oopperanäytännössä ja 8 konserttitilaisuudessa. Niistä mainittakoon erityisesti 3 Sibelius-viikon konserttia, joista kaksi johti Eugen Ormándy ja yhden Martti Similä.

Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 18 835 henkilöä eli keskimäärin 697 henkilöä konserttia kohti (562 henkilöä v.1951), matineoissa 3 928 henkilöä ja koululaiskonserteissa 11 767 henkilöä eli keskimäärin 653 (723 henkilöä v.1951). Konserttiyleisön kokonaismäärä oli siis 35 409 henkilöä. Suurimman menestyksen saavuttivat sinfoniakonsertit.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat teokset:

A. Kotimaiset. Furuhjelm: Intermezzo pastorale (II versio ensi kerran), Klami: Kalevala-sarja, Kuula: Metsässä sataa, Linko: Symphonic chevaleresque, Madetoja: Alkusoitto op. 7, A. Merikanto: Fantasia orkesterille (kantaesitys), Palmgren: Balladi orkesterille, Kuvia Suomesta, 4 sinfonista kuvaa orkesterille, 3 laulua 1) Kaupunki, 2) Pakkanen, 3) En sällsam fågel ja Pianokonsertto V, A-duuri, Pingoud: Cor ardens, Ringbom: 4 laulua Gunnar Björlingin runoihin (kantaesitys), Saikkola: Sinfonia IV (kantaesitys), Sibelius: Pelléas ja Mélisande, Sinfonia III C-duuri, Sinfonia IV A-molli, Suite champêtre, Tapiola, sinfooninen runo op.112 ja Viulukonsertto D-molli.

B. Ulkomaiset. Alfvén: Sinfonia III E-duuri, Bach: Pianokonsertto D-molli, Bach.Respighi: Passacaglia, Beethoven: Coriolanus-alkusoitto, Egmont-alkusoitto, Kohtaus ja aaria Ah Perfido, Pianokonsertto IV G-duuri, Romanssi viululle ja orkesterille G-duuri, Sinfonia I C-duuri, Sinfonia II D-duuri, Sinfonia V C-molli (kahdesti), Sinfonia VI F-duuri, Sinfonia IX D-molli, Berlioz: Fantastinen sinfonia, Bizet: Sinfonia C-duuri, Brahms: Muunnelmia Haydnin teemasta, Pianokonsertto II B-duuri, Sinfonia III F-duuri, Britten: Pianokonsertto D-duuri, Bruckner: Sinfonia III D-molli,

Cimarosa: Alkusoitto oopperasta Salainen avioliitto, Debussy: La mer, Dohnányi: Sarja fis-molli op. 19, Dukas: Noidan oppipoika, Dvôrák: Sellokonsertto H-molli (kahdesti), Franck: Sinfonia D-molli (kahdesti), Gluck: Orfeus, Gotovac: Sinfoninen Kolo, Haydn: Sinfonia 88 G-duuri, Hatshaturjan: Viulukonsertto ja Sellokonsertto, Lalo: Espanjalainen sinfonia, Mendelsohn: Hebridit ja Sinfonia III A-molli, Mozart: Huilukonsertto G-duuri, Viulukonsertto A-duuri, Sinfonia consertante oboelle, klarinetille, käyrätorvelle, fagotille ja orkesterille ja Sinfonia n:o 40 G-molli, Musorgski: Näyttelykuvia (sov. Funtek), Nielsen: Viulukonsertto op. 33, Nystroem: Sinfonia del mare, Rahmaninov: Pianokonsertto III, Ravel: Pianokonsertto G-duuri, Respighi: Rooman suihkukaivot, Ristić: Sinfonia II, Saeverud: Sarja musiikista näytelmään Peer Gynt (ensi kerran), Shostakovitsh: Sinfonia V ja Sinfonia IX, Strauss, R: Don Juan, sinfoninen runo, Seitsemän hunnun tanssi oopperasta Salome ja Till Eulenspiegel, Stravinski: Sarja baletista Petrushka ja Sarja baletista Tulilintu, Svendsen: Islantilainen kansanlaulu ja Paimentytön sunnuntai, Tshaikovski: Pianokonsertto B-molli, Sinfonia V C-molli, Sinfonia VI H-molli (kahdesti), Serenadi jousiorkesterille, Teema ja muunnelmia sarjasta Mozartiana, Wagner: Elisabethin tervehdys oopperasta Tannhäuser ja Faust-alkusoitto, Weber: Agathen aaria oopperasta Taika-ampuja, Juhla-alkusoitto ja Alkusoitto oopperasta Oberon, Vivaldi: Concerto D-molli.

Matineoissa esitettiin seuraavat teokset:

Bach: Toccata ja fuuga D-molli (sov. Hannikainen), Bach-Respighi: Passacaglia C-molli, Beethoven: Alkusoitto oopperasta Fidelio, Alkusoitto baletista Prometeus ja Sinfonia V - loppuosa, Berlio: Rákóczy-marssi (kahdesti), Borodin: Alkusoitto oopperasta Ruhtinas Igor (kahdesti), Brahms: Akat. juhla-alkusoitto, Viulukonsertto I osa, Muunnelmia Haydnin teemasta ja Unkarilaiset tanssit I, V, VI, VII, Chansson: Runoelma viululle ja orkesterille (kahdesti), Délibes: Masurkka baletista Coppelia, Dukas: Noidan oppipoika, Dvôrák: Sinfonia V E-molli (kahdesti) ja Slaavilainen tanssi n:o 2 (kahdesti), Falla: Kolme tanssia baletista Kolmikulmainen hattu (kahdesti), de Flem: Kaksi välisoittoa oopperasta Meren velho, Franck: Sinfonia D-molli, Gerloff: Taituri, bravuurigaloppi ksylofonille ja orkesterille, Glinka: Valssi-fantasia, Gluck: Huilukonsertto (kahdesti) ja Orfeus, Gotovac: Sinfoninen Kolo, Grieg: Peikkojen kulkue Lyyrillisestä sarjasta op. 54 n:o 4 ja Sonaatti A-molli (sov. Hannikainen), Grunov: Sevillan tanssijatar, ksylofonille ja orkesterille, Hannikainen, P.J.: Kevätsointuja, Hannikainen, V.: Sarja orkesterille op. 89, d'Hervelois: Sarja sellolle, Hubay: Hejre Kati viululle oopperasta Cremonan viulunrakentaja, Händel: Aaria oopperasta Rinaldo, Kabalevski: Viulukonsertto, Kajanus: Overtura sinfonica ja Porilaisten marssi (sovitus, kahdesti), Karjalainen: Alkusoitto Hakkaa päälle, Kaski: Preludi, Kilpinen: Tunturilauluja (kahdesti), Klami: Pièces enfantines, jousiorkesterille, Kling: Hyttynen ja elefantti pikkolohuilulle ja tuuballe, Kuhlau: Oi kuin kaunis aurinko, Kuula: Eteläpohjalainen kansanlaulu jousiorkesterille (kahdesti), Liszt: Pianokonsertto II A-duuri (kahdesti), Lake: Kujeileva pasuuna, Madetoja: Alkusoitto op. 7, Mattheson: Air, Melartin: 4 laulua a) Vandringar, b) Serenatella napolitana, c) Sirkan häämatka ja d) Tili tili tengan löysin, Mendelssohn: Scherzo ja häämarssi näytelmästä Kesäyön unelma, Merikanto: Konsertto viululle, klarinetille, käyrätorvelle ja jousiorkesterille, Mozart: Aaria oopperasta Cosi fan tutte (kahdesti), Aaria oopperasta Figaron häät (kahdesti), Käyrätorvikonsertto Es-duuri (kahdesti) ja Sinfonia G-molli. Musorgski: Yö autiolla vuorella, Ochs: Tule lentäen lintu, humoreski (sov. Hannikainen), Offenbach: Alkusoitto operetista Orfeus manalassa, Rachmaninov: Rapsodia Paganinin teemasta pianolle ja orkesterille, Raitio: Runoelmia sellolle ja orkesterille, Ravel: Pavane, Respighi: Toccata

pianolle ja orkesterille, Rossini: Alkusoitto oopperasta Silkkiporsas ja Alkusoitto oopperasta Varasteleva harakka, Saint-Sääns: Eläinten karnevaali, Ranskalainen sotilasmarssi, Aaria oopperasta Samson ja Dalila ja Sellokonsertto A-molli, Shostakovitsh: Sinfonia IX, Sibelius: Karelia-alkusoitto, Karelia-sarja (kolmasti), Kevätlaulu (kolmasti), Lemminkäinen ja Saaren neidot, Mélodie élégiaque jousiorkesterille sarjasta Suite champétre, Musiikkia näytelmään Pelleas ja Melisande ja Nouskaa kansat, Schubert: Sinfonia V B-molli, Smetana: Moldau (kahdesti), Stenhammar: Kaksi sentiment. romanssia viululle ja orkesterille, Strauss, Joh.: Kevään ääniä, Alkusoitto operetista Lepakko, Alkusoitto operetista Mustalaisparoni (kahdesti), Persialainen marssi (kahdesti), Pizzicato-polka (kahdesti), Ikiliikkuja (kahdesti), Keisarivalssi (kahdesti) ja Wienerwaldin tarinoita, Strauss, Richard: Till Eulenspiegel, Suolahti: Sinfonia piccolo, Svendsen: Pariisin karnevaali, Tshaikovski: Andante cantabile (V sinf..), Sarja baletista Prinsessa Ruusunen (kahdesti), Sarja baletista Pähkinänsärkijä ja Sinfonia V E-molli, Wagner: Albumblatt, Alkusoitto: Lentävä Hollantilainen (kahdesti), Alkusoitto oopperasta Lohengrin, Alkusoitto oopperasta Lohengrin III näytös, Alkusoitto oopperasta Mestarilaulajat (kolmesti), oopperasta Tristan ja Isolde a) Schmerzen ja b) Isoldes Verklärung, Waldweben oopperasta Siegfrid ja Alkusoitto oopperasta Tannhäuser (kahdesti), Waldteufel: Luistelijat, Valensin: Menuetto, Vivaldi: Concerto in D-molli ja Wolf. Ferrari: Alkusoitto oopperasta Susannan salaisuus.

32. Konepajatoimikunta

Konepajatoimikuntaan kuuluivat v. 1952 kaupungininsinööri W. Starck puheenjohtajana sekä jäseninä: liikennelaitoksen korjauspajan päällikkö P.O.W. Martola, rakennustoimiston korjauspajan päällikkö P.K. Lappalainen, vesilaitoksen korjauspajan esimies G.A. Lindgren, kaasulaitoksen käyttöinsinööri R.J. Succo, sähkölaitoksen konepajamestari P.P. Oraste, vesilaitoksen korjauspajan pääluottamusmies J. Kallio, rakennustoimiston konepajan pääluottamusmies V. Vanhanen ja liikennelaitoksen konepajan pääluottamusmies A. Kari.

Toimikunta valitsi varapuheenjohtajakseen insinööri P.O.W. Martolan ja asetti työvaliokunnan, johon kuuluivat puheenjohtajana Martola ja jäseninä insinööri Lappalainen, ylityöpajamestari Lindgren ja mittarintarkastaja Kallio. Toimikunnan sihteerinä oli varatuomari R. Parviainen. Kertomusvuoden aikana toimikunta kokoontui kaksi kertaa.

Konepajatoimikunta suositteli kahden Cazeneuve-merkkisen pikasorvin hankkimista rakennustoimiston korjauspajaan.

Toimikunta kävi kokonaisuudessaan vuoden teollisuusmessuilla tutustumassa uusimpiin konetyyppeihin.

33. Yleiset työt

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset ym. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1952: puheenjohtajana liikennemestari V.J. Laitinen, varapuheenjohtajana yli-insinööri H.O. Backman sekä jäseninä taloustirehtööri J. Hopeavuori, vuorineuvos A.W. Liljeberg, työntekijä O. Salama, johtaja F. Sundqvist, viilaaja V. Vanhanen, yliarkkitehti M. Välikangas ja filosofian maisteri A. Linko. Kaupunginhallituksen edustajaksi lautakuntaan oli määrätty teknillinen johtaja R. Granqvist. Lautakunnan sihteerinä toimi varatuomari R. Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana 49 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 1 585 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden luku oli 639.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Yleisten töiden lautakunnan v:n 1952 aikana päättämistä asioista, joihin eivät kuitenkaan sisälly henkilökuntaa koskevat päätökset, elleivät ne olleet periaatteellista laatua, mainittakoon seuraavat:

Päätettiin pitää lautakunnan kokoukset kertomusvuonna maanantaisin alkaen klo 16; lautakunnan pöytäkirjat oli pidettävä yleisesti nähtävänä kokousta seuraavan viikon tiistaina rakennustoimiston kansliaosastolla (14.1. 36 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta paalutukkeja ilmoitetuilla hinnoilla sekä maanviljelijä O. Rajaojalta samoin erä paalutukkeja selostetuilla ehdoilla (28.1. 170 §).

Tilattiin lämminvesilaitteet taloon 11-13 Kruunuvuorenkadun varrella Oy. Radiator ab:ltä 1 720 000 mk:n hinnasta valmiiksi asennettuina (4.2. 198 §).

Päätettiin tilata henkilöhissi taloon Kruunuvuorenkatu 11-13 Kone oy:ltä hintaan 1 152 000 mk ilman liikevaihtoveroa (4.2. 199 §).

Hyväksyttiin Oy. Santasalo-Sohlberg ab:n tarjous sterilisaattorikeskuksesta, jonka hinta oli 1 960 000 mk ilman liikevaihtoveroa ja johon kuului sidetarpeiden sterilisaattori, kuumailmasterilisaattori, suolavesipullojen lämpökaappi ja veden tislauslaite (11.2. 233 §).

Pakilan uuden kansakoulun luonnokset päätettiin tilata arkkitehti J. J. Järveltä arkkitehtitaksan mukaista palkkiota vastaan (11.2. 235 §).

Päätettiin, että poikien ammattikoulun saniteettitöiden suunnittelu tilataan Ekonolta, että sähkötöiden suunnittelu uskotaan insinööritoimisto Risto Mäenpäälle sähköinsinööriliiton taksan mukaista palkkiota vastaan ja rakennuslaskelmat tilataan insinööritoimisto Magnus Malmbergilta rakennusinsinööriliiton taksan mukaista palkkiota vastaan (11.2. 237 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Autola oy:ltä 4 kpl Commer T-222 merkkisiä kuorma-autonalustoja varustettuina kahden hengen ohjaajan hytillä hintaan n. 650 000 mk/kpl sekä Oy. Volvo Auto ab:ltä 3 kpl Volvomerkkisiä kuorma-autonalustoja ilman ohjaamoa ja lavaa hintaan n.725 000 mk kpl (11.2. 242 §).

Varasto-osasto oikeutettiin lainaamaan tarkastaja S. Harnolle dynamiittilämmittäjä 20 mk:n vuorokausivuokrasta (11.2. 244 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan liikennelaitokselle yksi 22 kw:n sähkömoottori toistaiseksi 200 mk:n vuorokausivuokrasta (11.2. 249 §).

Meilahden kansakoulun rakennusteknilliset työt, lukuunottamatta lämpö- ja saniteettiteknillisiä töitä laitteineen, sähkötekniliset työt laitteineen, maalaustyöt ja irtain sisustus, annettiin Vilamo oy:n suoritettavaksi 130 000 000 mk:n urakkahinnasta (18.2. 285 §).

Oy. Wärtsilä ab:n, Hietalahden telakalle, vuokratun höyrynostokurjen vuokra päätettiin korottaa 2 000 mk:ksi vuorokaudelta 1.3. lukien (18.2. 295 §).

Liikennelaitokselle vuokratun 45 hv:n sähkömoottorin vuokra päätettiin korottaa 350 mk:ksi vuorokaudelta 1.3. lukien (18.2. 296 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. W. Blumberg & Co ab:ltä kaksi Faun-Werken valmistamaa kadunlakaisukonetta, tyyppiä AK3 hintaan 6 990 $/kpl, fob saksalaisessa satamassa (18.2. 297 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Uusi Autokeskus oy:ltä 4 kpl Scammel-vetovaunuja hintaan 680 £/kpl, fob Lontoo, ja 4 kpl 1500 gall. kasteluperävaunuja hintaan 1 050 £/kpl, fob Lontoo (18.2. 298 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto vuokraamaan Lasten Päivä -yhdistykselle yksi 500 kg:n käsikäyttöinen nosturi 150 mk:n vuorokausivuokrasta (18.2. 299 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta hirsiä, parruja ja ratapölkkyjä tarjouksessa mainituilla ehdoilla (18.2. 300 §).

Kaupungin vesilaitokselta päätettiin tilata syväjäädyttämön vesi- ja viemärilaitteet hintaan 7 300 000 mk sekä korkea- ja matalapainehöyryjohdot, keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet Oy. Vesijohtoliike Huber ab:ltä yhteishintaan 9 600 000 mk (25.2. 352 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 7 kpl sähkömoottorikäyttöisiä imukalvopumppuja mallia 2 D-4 hintaan 216 850 mk/kpl, v.v. Hanko, liikevaihtoveroineen ja 3 kpl bensiinimoottorilla Bernard W-10 varustettuja samoin 2 D-4 mallia olevia imukalvopumppuja hintaan 229 800 mk/kpl, v.v. Hanko, liikevaihtoveroineen (25.2. 357 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan: Oy. Ford ab:ltä Mercury Fordor -merkkinen v:n 1952 mallia oleva henkilöauto hintaan n. 1 100 000 mk, Suomen Auto oy:ltä 2 kpl Fordson-merkkisiä pakettiautoja hintaan n. 348 000 mk sekä Suomen Auto oy:ltä 2 kpl Ford Thames 180" kuorma-auton konealustoja hintaan n. 683 200 mk/kpl:lta (25.2. 358 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto laskuttamaan IV Pohjoismaisia Insinööripäiviä 6 lipusta, jotka otettiin vastaan kesäkuun 9 p:nä 1951 ja palautettiin tammikuun 18 p:nä 1952, vuokraa ainoastaan 5 päivän ajalta (25.2. 359 §).

Oikeutettiin varasto-osasto, 18.2. tehtyä päätöstä muuttaen, ostamaan Oy. W. Blumberg & Co ab:ltä 2 kpl Faun-Werken valmistamia kadunlakaisukoneita tyyppiä AK 3, hintaan 7 370 $/kpl, fob saksalaisessa satamassa (25.2. 363 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto ostamaan Oy. Mercantile ab:ltä 100 tn I:a betonirautaa 3/16", 10-12 m:n pituuksissa, 100 tn 1/4", 200 tn 5/16", 200 tn 7/8" ja 200 tn 1", perushintaan Bfr 6 750.-/1 000 kg, fob Antwerpen. Maksuehdot: maksetaan etukäteen Oy. Mercantile ab:lle peruuttamattoman remburssin avaamista varten (25.2. 364 §).

Hyväksyttiin Suomen Konetehtaan tarjous kippiovien hankinnasta syväjäädyttämöön yhteishintaan 1 181 600 mk (3.3. 390 §).

Päävaraston ruokalanpitokustannukset päätettiin kertomusvuoden alusta lähtien jakaa eri laitosten kesken seuraavalla tavalla: rakennustoimiston varasto-osasto 42 559 mk, katurakennusosasto 48 983 mk, talorakennusosasto 8 030 mk, puhtaanapito-osasto 52 195 mk, vesilaitos 100 375 mk, sähkölaitos 24 893 mk, yhteensä 277 035 mk (10.3. 414 §).

Ekonolta päätettiin tilata täydellinen ilmastointilaitteiden suunnitelma uutta lastensairaalaa varten (10.3. 415 §).

Kunnan teknikot ja työnjohtajat -yhdistys oikeutettiin viettämään huhtikuun 26 p:nä kevätjuhlaansa Toukolan korjauspajan ruokasalissa sillä ehdolla, että yhdistys korvaa ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (17.3. 450 §).

Varasto-osasto oikeutettiin myymään herra U. Ahokkaalle kalustoluettelosta poistettu Andros-merkkinen polttomoottori 12 000 mk:n hinnasta (31.3. 498 §) sekä herra V. Mäkiselle Chevrolet-merkkinen, kalustoluettelosta poistettu kuorma-auto 30 000 mk:n hinnasta (31.3. 499 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto palauttamaan Oy. Volvo-Auto ab:lle siltä ostetut 3 kpl kuorma-autonalustoja, mallia L341 ja ostamaan samalta toiminimeltä 2 kpl kuorma-autonalustoja, mallia L223, ohjaamoineen hintaan n. 1 milj. mk/kpl (7.4. 526 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin hankkimaan kertomusvuonna tarvitsemansa bitumiemulsio toiminimiltä: Rakennus Oy. Cultor, Oy. Ikopal ab., Oy. Colas ab. ja Asfaltti oy. Lemminkäinen, hintaan 20:75 mk/kg (7.4. 528 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto tilaamaan olympialiputuksessa tarvittavat liput sen jälkeen kun lautakunnan asettama jaosto oli ko. tilauksen hyväksynyt sekä tilaamaan erikoisliputuksessa tarvittavat liput siltä toiminimeltä, jonka olympiajärjestelytoimikunta määräisi (7.4. 529 §).

Tornimuuntamoiden n:o 7609 ja 7610 rakentaminen annettiin Rakennusliike Puomi oy:n tehtäväksi yhteishintaan 2 388 200 mk, ja tornimuuntamoiden n:o 7611, 7612, 7613, 7614 ja 7615 rakentaminen Rakennustoimisto Juho L. Aallon tehtäväksi yhteishintaan 6 727 000 mk (21.4. 549 §).

Oy. Santasalo-Sohlberg ab:ltä päätettiin tilata 8 kpl alusastiasterilisaattoreja ja 3 kpl instrumenttisterilisaattoreja 2 018 000 mk:n hinnasta ja Oy. Christian Nissen ab:ltä 2 kpl erikoisrakenteisia instrumenttisterilisaattoreja, yksi sterilisaattorikeskus sidetarpeita ym. varten ja 2 kpl tislatun veden valmistimia 5 206 200 mk:n hinnasta (21.4. 551 §).

Varasto-osasto oikeutettiin myymään rakennustoimiston varastoissa oleva poistettu irtaimisto huutokaupalla osaston määräämänä päivänä toukokuun aikana. Samalla päätettiin arvokkaammat esineet, ellei niiden huutokauppahinta nouse riittävän korkeaksi, koettaa saada myydyksi hankittavien tarjousten perusteella (21.4. 556 §).

Hyväksyttiin varasto-osaston toimenpide, jolla Toukolan korjauspajan ruokailuhuone oli 19.4. vuokrattu Konepajalaisten ammattiosaston illanviettoa varten (21.4. 557 §).

Päätettiin oikeuttaa varasto-osasto tilaamaan Max Schüler & Co oy:ltä Cazeneuve-pikasorvi, malli HB500, kärkiväli 1000 mm ja Cazeneuve-pikasorvi, malli HB500, kärkiväli 1500 mm, tarpeellisin lisävarustein hintaan 3 694 019 fr, fob ranskalaisessa satamassa (21.4. 559 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin antamaan Tukholmankadun, Paciuksenkadun ja Velodromiteiden päällystäminen Oy. Viarecta ab:lle; Etelärantatien, Sörnäisten rantatien, Salomonkadun, Runeberginkadun ja Stadionin teiden päällystäminen Rakennus oy. Cultorille ja, mikäli kaupunginhallitus suostuu lautakunnan esitykseen, Tuusulantien ja Mäkelänkadun päällystäminen Asfaltti oy. Lemminkäiselle ja Laajasalontien päällystäminen Oy. Viarecta ab:lle. Lisäksi oikeutettiin katurakennusosasto antamaan muut pienemmät päällystystyöt ja korjaukset eri liikkeiden suoritettavaksi (21.4. 567 §).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin luovuttamaan tie- ja vesirakennushallituksen käyttöön Seutulan lentokenttätöitä varten yksi 12 ja yksi 9 tonnin tiehöylä, edellinen 2 500 mk:n ja jälkimmäinen 2 200 mk:n tuntivuokrasta (21.4. 568 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. Importer ab:n välityksellä Maschinenfabrik Otto Kaiserilta 3 kpl 500 l:n Kaiser-betoninsekoittajia hintaan 1 116 000 Rfr /kpl, fob Pohjanmeren satamassa.

Edelleen oikeutettiin varasto-osasto ostamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä yksi Torno Kaiser -betoninsekoittaja hintaan 812 000 mk, v.v. Hangossa (28.4. 598 §).

Päätettiin myöntää Teknillisen Korkeakoulun ylioppilaskunnalle vapautus Otaniemen vihkiäisiä varten vuokrattavien 12 lipun ja 12 lipputangon vuokran maksamisesta (12.5. 654 §).

Meilahden kansakoulun vesi- ja viemärilaitteet ulkopuolisine johtoineen päätettiin tilata kaupungin vesilaitokselta hintaan 7 500 000 mk ja keskuslämmitys ja ilmanvaihtolaitteet Oy. Radiator ab:ltä yhteishintaan 11 275 000 mk (12.5. 663 §).

Pukinmäen kansakoulun käymälän ja varastosuojan rakennusteknilliset työt annettiin Yleisrakentajat oy:lle 3 228 030 mk:n, vesi-, viemäri- ja lämpöjohtotyöt Vesi-Putkitus oy:lle 1 085 500 mk:n ja sähkötyöt M. Koistisen Sähköliike oy:lle 140 000 mk:n urakkahinnasta (12.5. 663 §).

Päätettiin, muuttaen 28.4. tehtyä päätöstä, oikeuttaa varasto-osasto suorittamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä tilaamastaan Torno Kaiser -betoninsekoittajasta 912 000 mk ja tilaamaan vielä kaksi betoninsekoittajaa em. hinnasta ja ehdoilla (12.5. 666 §).

Varasto-osasto oikeutettiin, muuttaen huhtikuun 21 p:nä tehtyä päätöstä, maksamaan Max Schüler & Co oy:lle tilatusta kahdesta Cazeneuve-pikasorvista varusteineen yhteensä 4 034 180 Rfr, fob ranskalaisessa satamassa (19.5. 686 §).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin vuokraamaan 2 kpl Fordson Major -merkkisiä traktoreita tie- ja vesirakennushallitukselle n. 1½ kk:ksi, määräten vuokraksi 750 mk/t. (26.5. 731 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan työntekijä A. Vihavaiselle ilmapuristaja kesäkuun 14 ja 15 p:nä. Vuokraksi määrättiin 500 mk (9.6. 776 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Lokomo oy:ltä Teräskarhu 12 -merkkinen tiehöylä laitteineen 8 347 500 mk:n hinnasta vapaasti Tampereella sekä ostamaan Oy. Vitrifer ab:n välityksellä tanskalaiselta toiminimeltä Pedershaab Maskinfabrik ab. VIHY-merkkinen betoniputkien valmistuskone tarpeellisine muotteineen ja siirtokärryineen hintaan 70 197 Tanskan kr, fob Kööpenhamina (9.6. 777 ja 779 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä Atlas Diesel ilmapuristaja, malli NT7MV, 797 000 mk:n hinnasta, 5 kpl Atlas Diesel ilmapuristajia, malli NT9MV, hintaan 1 230 000 mk/kpl ja 6 kpl Valmet oy:n valmistamia Atlas Diesel ilmapuristajia, malli FR4V, hintaan 1 890 500 mk/kpl, ja jos puristajat jouduttiin hankkimaan kompensatiokaupalla, ylittämään edellämainittuja hintoja 5 %; varasto-osasto oikeutettiin lisäksi suorittamaan Ab. Julius Tallberg oy:lle enintään ½ tilattujen ilmapuristajien hinnasta etukäteen pankkitakausta vastaan (9.6. 780 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Rolac oy:ltä Pikku-Jussi -merkkinen kaivinkone traktoreineen ja tarpeellisine laitteineen hintaan 3 310 000 mk vapaasti Porvoossa, sekä suorittamaan Rolac oy:lle tilausta annettaessa 500 000 mk hyväksyttävää takausta vastaan (9.6. 781 §).

Puhtaanapito-osasto oikeutettiin luovuttamaan kaksi harjatraktoria Seutulan lentokentän kiitoratojen puhdistamista varten, ollen traktorista veloitettava määrä 1 750 mk/t. (9.6. 782 §).

Päätettiin tilata talvipuutarhan lämpöjohtoverkon uusimistyö Keskuslämpö oy:ltä hintaan 1 875 000 mk (30.6. 842 §).

Hyväksyttiin Oy. Termo ab:n tarjous saniteettilaitteista kansakouluun Topeliuksenkatu 26. Tarjouksen yhteishinta keskuslämmitys-, vesi- ja viemärilaitteista oli 3 925 000 mk (30.6. 850 §).

Varasto-osasto oikeutettiin, helmikuun 18 p:nä tehtyä päätöstä muuttaen, suorittamaan Uusi Autokeskus oy:lle 4 kpl:sta Scammel-vetovaunuja £ 719.7.6./kpl, fob Lontoo ja 4 kpl:sta 1 500 gallonan kasteluperävaunuja £ 1 207.2.6., fob Lontoo; suorittamaan Uusi Autokeskus oy:lle ennakkona korkeintaan tilauksen kokonaisarvoa £ 7 706.-.-. vastaava määrä Suomen rahassa pankkitakausta vastaan (30.6. 857a §).

Pukinmäen kansakoulun hajoituskaivon rakennustyöt päätettiin antaa Yleisrakentajat oy:n suoritettavaksi 3 690 000 mk:n hinnasta (30.6. 858 §).

Päätettiin, laattatyöntekijäin puutteen ja asian kiireellisyyden vuoksi, rakentaa Tehtaankadun ja Vilhovuoren seudun käymäläin väliseinät väliaikaisesti kevytrakenteisina (30.6. 861 §).

Hyväksyttiin Vilamo oy:n 109 000 000 mk:aan päättyvä tarjous Munkkiniemen vanhusten asuntoloiden rakentamisesta urakalla sillä ehdolla, että yhtiö asettaa hyväksyttävän pankkitakauksen (14.7. 909 §).

Hyväksyttiin varasto-osaston toimenpide käymäläkojujen luovuttamisesta Suomi-Neuvostoliitto Seuran käytettäväksi Alppilassa 28.7.-10.8. välisenä aikana 100 mk:n vuorokausivuokrasta (4.8. 929 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan ilmapuristaja koneenkäyttäjä H. Laaksolle yhdeksi sunnuntaiksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta (4.8. 932 §).

Varasto-osasto oikeutettiin myymään Sörnäisten Romukauppa oy:lle 11 kpl kalustoluettelosta poistettuja, 2 tonnin nostokurkia yhteishintaan 132 000 mk (4.8. 938 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Oy. Volvo-Auto ab:ltä 4 kpl sen tarjoamia Volvo-kuorma-autoja ohjaamoineen ja kippeineen yhteishintaan 4 472 000 mk (18.8. 976 §), Rolac oy:ltä 2 kpl Fordson Major traktoreita kuormauslaitteineen yhteishinnaltaan n. 1 228 000 mk ja 10 kpl traktoreita lakaisulaitteineen yhteishintaan n. 6 090 000 mk, Oy. Tiekone ab:ltä 5 kpl Tuisku N:o 3 lumiauroja hinnaltaan 950 000 mk vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen sitoumuksetta ja toiminimeltä H.A. Elfving 5 kpl Sprider-merkkisiä hiekanlevityskoneita yhteishintaan n. 375 000 mk vapaasti Helsingissä (18.8. 977, 978 ja 979 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Normirakenne oy:lle 2 tonnin jyrä n. 2 p:n ajaksi 1 500 mk:n vuorokausivuokrasta ilman poltto- ja voiteluainetta (18.8. 980 §).

Vallilan uuteen kansakouluun päätettiin tilata keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteet Vesi- ja Lämpö oy:ltä yhteishintaan 26 030 000 mk (25.8. 1011 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Oy. Strömberg ab:lle 2 p:n ajaksi Dyson-perävaunu sähkölaitokselta saatavine vetovaunuineen seuraavilla vuokrahinnoilla: tyhjänä ajosta 110 mk/km:ltä, kuormattuna ajosta 650 mk/km:ltä ja kuormaus- ja purkausajasta 1 500 mk/tunnilta (25.8. 1015 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan sekatyömies A. Rantaselle ilmapuristaja elokuun 30-31 p:nä 500 mk:n vuorokausivuokrasta (25.8. 1016 §).

Hyväksyttiin varasto-osaston toimenpide ilmapuristajan vuokraamisesta koneenkäyttäjä E. Virtaselle elokuun 30-31 p:nä 500 mk:n vuorokausivuokrasta (8.9. 1052 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Losenhausenwerk Düsseldorfer Machinenbau AG:ltä 2 kpl Vibromax AT 5000 maantiivistäjiä hintaan 14 235 DM/kpl vapaasti tehtaalla (8.9. 1055 §).

Hyväksyttiin Oy. Radiator ab:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 2 289 000 mk, lämmitys-, ilmanvaihto-, vesi- ja viemärilaitteiden hankinnasta Tervalammen työlaitoksen keittiörakennukseen (8.9. 1059 §).

Päätettiin, että lautakunnan käytössä 25.8. olleen omnibusvaunun vuokra 2 200 mk suoritetaan lautakunnan käyttövaroista (8.9. 1066 §).

Päätettiin jättää Munkkiniemeen rakennettavan vanhusten asuntolarakennuksen rakentaminen Yleisrakentajat oy:lle 124 200 000 mk:n suuruisesta urakkahinnasta hyväksyttävää pankkitakausta vastaan (8.9. 1068 § ja 15.9. 1981 §).

Päätettiin myydä Ford-merkkinen henkilöauto N:o A 6206 varasto-osaston toimesta keväällä 1953 pidettävässä huutokaupassa (22.9. 1120 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä kolme Atlas Diesel ilmapuristajaa, malli FR4V, 2 020 000 mk/kpl vapaasti tehtaalla Siurossa ja kolme 841 800 mk:n hintaista Atlas Diesel ilmapuristajaa, malli NT7MB, vapaasti Helsingissä liikevaihtoveroineen ja suorittamaan puolet viimeksimainitun ilmapuristajatyypin kauppahinnasta tilausta annettaessa pankkitakausta vastaan sekä Oy. Suomen Autoteollisuus ab:ltä Sisu K-30 Hn-merkkinen kuorma-auton alusta ilman lavaa sitoumuksetta nettohintaan 2 900 000 mk, josta puolet suoritettaisiin tilattaessa yhtiön antamaa hyväksyttävää takausta vastaan ja puolet autoa vastaanotettaessa (29.9. 1129 ja 1130 §).

Pukinmäen kansakoulun voimistelusalin rakentaminen päätettiin antaa rakennusurakoitsija A. Niemisen suoritettavaksi hintaan 22 550 000 mk sillä ehdolla, että tämä asettaa hyväksyttävät vakuudet suoritettavista ennakoista (29.9. 1148 §).

Vesilaitoksen urheilukerho oikeutettiin maksuttomasti käyttämään Malminkatu 5:ssä olevaa ruokailuhuonetta pöytätenniksen pelaamiseen 2 t:na viikossa (6.10. 1162 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Kone oy:ltä sen lokakuun 1 p:nä antaman tarjouksen perusteella siltanosturi hintaan 3 400 000 mk liikevaihtoveroineen vapaasti yhtiön tehtaalla, ollen hinta 1/3:aa lukuunottamatta sidottu indeksiin ja maksuehdot tilattaessa 1/3 ja loput nosturin tultua toimitetuksi (6.10. 1163 §).

Päätettiin vapauttaa Finlands Svenska Folkdansring -niminen yhdistys suorittamasta sille lainatusta tanssilavasta vuokraa 17.7.-15.8., yhdistys velvoitettiin kuitenkin suorittamaan kuljetuskustannukset (6.10. 1166 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 20 kpl Atlas Diesel paineilmakankia P.60 hintaan 104 300 mk/kpl ja 15 kpl Atlas Diesel itsepyörittäviä kallioporakoneita RH-57 IL lisäpainoineen hintaan 82 750 mk/kpl vapaasti toiminimen varastolla Helsingissä liikevaihtoverotteen sekä suorittamaan pankkitakausta vastaan tilausta annettaessa puolet tilattujen koneiden arvosta (6.10. 1167 §).

Päätettiin, yhtyen teknillisen jaoston lausuntoon, lähettää poikien ammattikoulun pääpiirustukset puoltolausein kaupunginhallitukselle (6.10. 1173 §).

Talorakennusosasto oikeutettiin tilaamaan Nikkilän sairaalan uuden sikalan pohjapiirrosluonnos ja sisustusta koskevat erikoispiirustukset Sianjalostus-nimiseltä yhdistykseltä n. 30 000 mk:n hinnasta käyttäen tiliä Suunnittelupalkkiot ulkopuolisille arkkitehdeille (6.10. 1175 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Hämeenkylän Tiili oy:ltä 1 270 000 kpl normaalikokoisia tiiliä hintaan 16 mk/kpl eli yhteensä 20 320 000 mk liikevaihtoveroineen vapaasti kuljetettuina ja kipattuina rakennustoimiston työmaille Hämeentie 61, Pihlajatie 32 ja Huopalahdentie 5. Toimitusaika 15.10.-15.12., 150 000 kpl viikossa (13.10. 1194 §).

Hyväksyttiin Keskuslämpö oy:n tarjous keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista Pukinmäen kansakoulun lisärakennukseen, yhteishintaan 2 400 000 mk. (20.10. 1251 §).

Hyväksyttiin Kone oy:n tarjous 4-hengen henkilöhissistä Hämeentien 63:ssa sijaitsevaan läpikulkutaloon yhteishinnan ollessa 2 791 000 mk ilman liikevaihtoveroa. Vesi- ja viemärijohtotyöt päätettiin tilata kaupungin vesilaitokselta hintaan 6 100 000 mk sekä keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteet Vesi-Putkitus oy:ltä hintaan 7 118 000 mk (20.10. 1251 ja 1252 §).

Hyväksyttiin kaupungin vesilaitoksen tarjous 3 400 000 mk lastentarhan Pihlajatie 32:n vesi- ja viemärilaitteista ja Putkisto oy:n tarjous 2 686 000 mk keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteista (27.10. 1288 §).

Päätettiin antaa Meilahden kansakoulun uudisrakennuksen maalaustyöt A. Niemisen maalausliikkeen suoritettavaksi 5 852 000 mk:n kokonaishinnasta (27.10. 1291 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan elintarvikekeskuksen autonkuljettajalle H. Lindroosille ilmapuristaja yhdeksi sunnuntaipäiväksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta (3.11. 1306 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 2 kpl Torno-K-350 betoninsekoittajia hintaan 734 200 mk/kpl liikevaihtoveroineen (3.11. 1307 §).

Munkkiniemen uimalaitoksen varsinaisen uimarannan ruoppaustyöt päätettiin antaa Vesiteknillinen Insinööritoimisto Oy. Veston suoritettavaksi 3 800 000 mk:n urakkasummasta (3.11. 1315 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan autonkuljettaja K. Wiklundille ilmapuristaja yhdeksi sunnuntaipäiväksi 500 mk:n vuorokausivuokrasta (10.11. 1349 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Idrottsföreningen Kamraterna -nimiselle yhdistykselle käsijyrä talvikaudeksi 1952-53 25 mk:n vuorokausivuokrasta (17.11. 1392 §).

Hyväksyttiin kaupungin vesilaitoksen tarjous, kokonaishinnaltaan 11 milj. mk, vesi- ja viemärilaitteista tarjoilujohtoineen ja viemäreineen katujohtoihin asti sekä Putkisto oy:n tarjous, jonka kokonaishinta oli 7 434 000 mk, keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitteista vanhusten asuntolaan Huopalahdentie 5; samoin hyväksyttiin Kone oy:n tarjous neljästä hissistä oviedustoineen ja verkkoaitauksineen hintaan 5 928 000 mk ilman liikevaihtoveroa (17.11. 1401 §).

Päätettiin tilata syväjäädyttämön lihankuljetuslaitteet Man-ko oy:ltä hintaan 8 324 701 mk (17.11. 1404 §).

Varasto-osasto oikeutettiin luovuttamaan Helsingin kunnanteknikot ja

työnjohtajat -nimiselle yhdistykselle pikkujoulujuhlaa varten korjauspajan ruokasali marraskuun 29 p:nä sillä ehdolla, että yhdistys korvaa osastolle ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (24.11. 1427 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Hämeenkylän Tiili oy:lle moottorikäyttöinen Delvag-juntta 500 mk:n vuorokausivuokrasta ja Oy. Malmin Sähkölaitokselle paalurana ilman moottoria ja vintturia 500 mk:n vuorokausivuokrasta (24.11. 1429 ja 1430 §).

Varasto-osasto oikeutettiin tilaamaan Ab. Julius Tallberg oy:ltä 5 kpl Atlas Diesel ilmapuristajia, malli GF3VE, hintaan 1 532 000 mk/kpl ja 5 kpl Atlas Diesel ilmapuristajia, malli FR4V, hintaan 2 020 000 mk/kpl, mitkä hinnat olivat nettohintoja tehtaalla Siurossa liikevaihtoveroineen (1.12. 1455 §).

Varasto-osasto oikeutettiin luovuttamaan rakennustoimiston Konepajalaisten Ammattiosastolle pikkujoulujuhlaa varten korjauspajan ruokasali joulukuun 13 p:nä sillä ehdolla, että yhdistys korvaa osastolle ylimääräisestä siivouksesta mahdollisesti aiheutuvat kustannukset (1.12. 1456 §).

Hyväksyttiin Oy. Axel v. Knorringin teknillisen toimiston tarjous kahden 1 000 kg:n Schenck-vaa'an hankinnasta yhteishintaan n. 1.3 milj.mk fob saksalainen satama (1.12. 1464 §).

Hyväksyttiin Vesi-Putkitus oy:n tarjous, jonka yhteishinta keskuslämmitys-, ilmanvaihto- sekä vesi- ja viemärilaitteista Nukarin lastenkodin talousrakennukseen oli 1 775 500 mk (8.12. 1478 §).

Maunulan varastosta päätettiin siirtää pois siellä oleva rautavarasto höyläämön ja varaston lopettamisen johdosta (8.12. 1491 §).

Varasto-osasto oikeutettiin vuokraamaan Helsingfors Skridskoklubb -nimiselle urheiluseuralle käsijyrä talvikaudeksi 1952-53 25 mk:n vuorokausivuokrasta (8.12. 1492 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Kone-Myynti oy:ltä sähkömoottoreita 1 532 344 mk:n hinnasta (15.12. 1520 §).

Varasto-osasto oikeutettiin ostamaan Oy. Rakennuskonepajalta: yksi 750 l:n betoninsekoittaja, malli S 751, yksi 175 l:n vesimittari, Vm 175 ja yksi 750 l:n betoninsekoittaja, Nab 750, 1 201 480 mk:n yhteishinnasta (15.12. 1521 §).

Pihlajatien lastentalon ovet päätettiin tilata Ovila oy:ltä hintaan 1 563 000 mk (22.12. 1555 §).

Hyväksyttiin varasto-osaston suorittamat lippujen ja lipputankojen vuokraukset kertomusvuoden aikana (10.3. 413 §, 7.4. 525 §, 5.5. 637 §, 9.6. 775 §, 14.7. 893 §, 4.8. 931 §, 8.9. 1051 §, 6.10. 1161 §, 3.11. 1309 § ja 8.12. 1495 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: Mäntymäelle suunnitellun mukavuuslaitoksen piirustuksia (14.1. 70 §); korvauksen suorittamista tulipalossa Lillukkapolun varrella 3.11.1951 tuhoutuneista työkaluista ja työvaatteista (14.1. 72 §); virka-asioita (4.2. 192 §, 21.4. 554 §, 18.8. 981 §); Tehtaanpuistoon ja Kaivopuistoon suunniteltujen mukavuuslaitosten piirustuksia (4.2. 200 §); poikien ammattikoulun rakennustöitä (11.2. 237 §); kantakaupungin alueelle rakennettavia vedenheittopaikkoja (18.2. 286 §); Brahenkadun urheilukentän luokse rakennettavan mukavuuslaitoksen piirustuksia (18.2. 288 §); Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntolan rakentamista (18.2. 291 §); Maunulaan rakennettavan vanhusten asuntolan pääpiirustusten hyväksymistä (18.2. 292 §); suunnittelutoimikunnan asettamista ohjaamaan ja valvomaan kunnalliskodin alueella suoritettavia rakennustöitä (3.3. 388 §); Vallilaan rakennettavan ns. läpikulkutalon pääpiirustuksia, tontin varaamista pohjoisten ja itäisten kaupunginosien yhteismajoitusrakennusta varten sekä korttelin n:o 167:n länsiosan varaamista eteläisten kaupunginosien yhteismajoitustaloa varten (26.5. 725 §); Tervalammen alkoholistihuoltolan uuden keittiörakennuksen pääpiirustusten hyväksymistä (26.5. 726 §); kilpiluonnoksia kaupungin virastojen ja laitosten nimikilpien yhtenäistämistä varten (16.6. 807 §); uimarantasuunnitelman toteuttamista (16.6. 810 §); neuvotteluja Nurmijärven kunnan kanssa Nukarin lastenkodin vedensaannin turvaamiseksi (14.7. 901 §); kaupungin eri

laitosten rakennusohjelmaa (18.8. 981 §); Pakilan uuden kansakoulun luonnospiirustusten hyväksymistä sekä tarpeellisen tonttialueen vahvistamista koulua varten (25.8. 1017 §); Toivolan koulukodin rakentamista (20.10. 1241 §); teurastamon alueen sähköistämissuunnitelmaa (1.12. 1459 §); uuden poikien ammattikoulun pihamaan alle rakennettavan autohallin määräämistä puhtaanapito-osaston hallintaan (22.12. 1553 §). Kaupunginhallitukselle tehtiin 5 ilmoitusta. Talorakennusalaan kuuluvista esityksistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: määrärahojen tai lisämäärärahojen puitteissa suoritettavia korjaus-, muutos- ja uudistöitä mm. kansa- ja ammattikouluissa (21.1. 95, 97, 103, 108, 109, 116 §, 28.1. 147, 150, 155 §, 4.2. 201 §, 18.2. 281 §, 17.3. 451 §, 28.4. 600 §, 26.5. 724 §, 30.6. 846 §, 18.8. 985 §, 25.8. 1013 §, 22.9. 1105 §, 29.9. 1143 §, 13.10. 1207, 1209,1210 §, 20.10. 1243 §, 10.11. 1346, 1360 §, 17.11. 1398 §, 1.12. 1462 §, 8.12. 1480, 1484, 1488, 1489 §, 22.12. 1559,1560 §), kunnalliskodissa (21.4. 550 §, 28.4. 606 §, 8.9. 1061 §, 8.12. 1483 §), sairaaloissa (21.1. 93, 99, 100, 104, 106 §, 17.3. 452 §, 31.3. 494 §, 7.4. 520 §, 21.4. 552 §, 5.5. 642 §, 30.6. 840 §, 13.10. 1208, 1214 §, 8.12. 1485 §), lastentarhoissa ja -kodeissa (21.1. 94, 101, 113, 115 §, 28.1. 151, 160 §, 21.4. 553 §, 6.10. 1174 §, 13.10. 1205, 1206, 1211 §, 22.12. 1558 §), poliisitaloissa (21.1. 111 §, 18.2. 287 §, 14.7. 903 §, 13.10. 1212 §), palolaitokselle kuuluvissa rakennuksissa (28.1. 146, 152 §, 19.5. 695 §), urheilukentillä (28.1. 149 §, 10.3. 411 §, 7.4. 518 §, 13.10. 1203 §, 10.11. 1361 §, 22.12. 1581 §), mukavuuslaitoksissa (18.2. 289 §, 3.3. 393 §, 10.3. 410 §) sekä erilaisia töitä muissa rakennuksissa, laitoksissa ym. (21.1. 92, 96, 98, 102, 107, 110, 112, 114 §, 28.1. 148, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 161, 164 §, 4.2. 202, 206 §, 18.2. 280, 282 §, 25.2. 351 §, 3.3. 391, 394 §, 10.3. 409 §, 31.3. 495, 496 §, 28.4. 605, 19.5. 697 §, 9.6. 764 §, 16.6. 808 §, 4.8. 926 §, 8.9. 1058 §, 22.9. 1108 §, 13.10. 1202, 1204, 1212, 1213, 1215 §, 27.10. 1283, 1284, 1285 §, 24.11. 1424, 1458 §, 1.12. 1463 §, 8.12. 1479, 1481, 1482, 1486, 1487 §, 22.12. 1556, 1557, 1580, 1582 ja 1583 §).

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle, lautakunnille ym. asioista, jotka koskivat: Toivolan koulukodin korjaustöitä (14.1. 68 §); Fredrikinkadun ammattikoulun lämminvesikysymystä (14.1. 69 §); Munkkiniemen vanhusten asuntolan rakentamista (21.1. 91 §); Kumpulan kunnallisten asuntojen korjauksia ja vuokria (18.2. 284 §); autotalli- ym. tilojen varaamista Käsityönopettajaopistoa varten rakennettavasta talosta (25.2. 347 §); maansaantiin oikeutettujen kerrostalo-rakennustoimintaa Helsingin kaupungin alueella (17.3. 453 §); Kammion sairaalan vuokraamista kaupungille (16.6. 806 §); pääkirjaston opintolukusalin kunnostamista (14.7. 895 §); Munkkiniemen uutta uimarantaa (14.7. 904 §); Auroran sairaalan alueelle tulevan lastensairaalaosaston keskeytyneiden rakennustöiden jatkamista (14.7. 907 §); Stenbäckinkatu 5:n tontilla olevan pihan kunnostamista (4.8. 939 §); kerhohuoneiston sijoittamista Pukinmäen kansakoulun uudisrakennukseen (29.9. 1140 §); muutos- ja korjaustöitä kaupungin eri laitoksissa (29.9. 1141 §); poikien ammattikoulun pääpiirustuksia (6.10. 1174 §); Kalliolassa toimivien kansakoululuokkien käsienpesuallasta (17.11. 1395 §); paloturvallisuustoimenpiteitä Kammion sairaalassa (17.11. 1399 §); kaupunginhallitukselle annettiin 32 lausuntoa, jotka käsittivät ilmoitusasioita; talorakennusalaan kuuluvista lausunnoista mainittakoon seuraavat, jotka koskivat: rakennus-, muutos- ja korjaustöitä kansa- ja ammattikouluissa (21.1. 88, 89, 117 §, 4.2. 193, 194, 196, 197 §, 25.2. 349, 353 §, 31.3. 492, 493 §, 7.4. 519 §, 19.5. 692 §, 26.5. 720 §, 30.6. 844, 845 §, 14.7. 899, 908 §, 22.9. 1102 §, 29.9. 1137 §, 6.10. 1173 §, 27.10. 1282 §, 17.11. 1394, 1403 §, 24.11. 1422 §, 15.12. 1522 §), palolaitokselle kuuluvissa rakennuksissa (21.1. 118 §, 14.7. 896 §, 6.10. 1178 §), sairaaloissa (25.2. 350 §, 19.5. 688 §, 8.9. 1060 §, 20.10. 1244, 1248 §, 3.11. 1312, 1314 §), lastentarhoissa ja -kodeissa (3.3. 387 §, 12.5. 661 §, 19.5. 687 §, 26.5. 721 §, 16.6. 809 §, 18.8. 982 §, 20.10. 1246 §), kirjastoissa (31.3. 491 §, 27.10. 1287 §), työväenopistossa (4.2. 195 §, 13.10. 1197 §, 3.11. 1313 §).

Rakennustoimisto.

Lautakunnan alaisena toimi kaupungininsinööri W. Starckin johdolla rakennustoimisto, joka jakautui kansliaosastoon, katu-, talorakennus-, puhtaanapito-, puisto- ja varasto-osastoon sekä tilivirastoon. Rakennustoimiston lähettämien kirjeiden luku oli 420.

Rakennustoimiston viranhaltijat. Rakennustoimiston palveluksesta erosivat kertomusvuoden aikana katurakennusosastolta: insinööri R. Nurmisalo lokakuun 10 p:nä, mittausteknikko O. Puranen maaliskuun 10 p:nä ja piiri-insinööri A. Ruohtula heinäkuun 1 p:nä; talorakennusosastolta: piirtäjä W. Gottkamp marraskuun 30 p:nä, arkkitehti Y. Lagerblad maaliskuun 31 p:nä ja tp. toimistoapulainen E. Lehiö toukokuun 31 p:nä ja tilivirastosta: toimistoapulainen F. Scott tammikuun 16 p:nä.

Yleisten töiden lautakunta oli valinnut avoimena oleviin virkoihin seuraavat viranhaltijat: katurakennusosastolle: 31. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan rakennusmestari V. Ahosen kesäkuun 30 p:stä; talorakennusosastolle: I apulaiskaupunginarkkitehdin virkaan arkkitehti C. Tandefeltin toukokuun 5 p:stä, 45. palkkaluokan arkkitehdin virkaan arkkitehti L. Karttusen huhtikuun 1 p:stä, 43. palkkaluokan arkkitehdin virkoihin arkkitehti A.V. Hakasen toukokuun 1 p:stä ja arkkitehti K. Hanstenin heinäkuun 1 p:stä, 41. palkkaluokan insinöörin virkaan insinööri K.E. Blomqvistin elokuun 1 p:stä, 33. palkkaluokan piirtäjän virkaan rakennusmestari P. Seppäsen tammikuun 1 p:stä 1953, 24. palkkaluokan kanslistin virkaan T. Forsmanin elokuun 16 p:stä, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkoihin I. Hedmanin, A. Purasen ja A. Rantasen, 20. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan E. Kurkisuonion sekä 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan H.M. Minkkisen ja 18. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan P. Parikan; puhtaanapito-osastolle: 28. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan F. Antmanin, L. Ylösen ja A. Lipastin helmikuun 1 p:stä, 29. palkkaluokan piirityönjohtajan virkaan L. Yläsen toukokuun 1 p:stä; puisto-osastolle: 34. palkkaluokan apulaiskaupunginpuutarhurin virkaan puutarhuri J. Tuurin lokakuun 1 p:stä, 30. palkkaluokan työnjohtajien esimiehen virkaan puutarhuri V.J. Virran marraskuun 16 p:stä, 29. palkkaluokan piiripuutarhurin virkaan puutarhuri V.I. Vähimaan tammikuun 1 p:stä 1953, 24. palkkaluokan piirtäjän virkaan T.M. Savolan elokuun 16 p:stä, 18. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan E. Niitemaan maaliskuun 15 p:stä; tilivirastoon: 23. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan E. Warttisen huhtikuun 1 p:stä, 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan A. Beyrathin toukokuun 1 p:stä, 18. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan S-L. Närhin kesäkuun 16 p:stä.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraava taulukko osoittaa rakennustoimiston eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden lopussa:

	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
Tammikuu	1 244	917	782	88	248	3 279
Helmikuu	1 249	935	797	85	246	3 312
Maaliskuu	1 246	831	762	86	247	3 172
Huhtikuu	1 258	518	786	386	252	3 200
Toukokuu	1 272	513	822	447	259	3 313
Kesäkuu	1 285	514	857	502	256	3 414
Heinäkuu	1 244	563	903	485	255	3 450
Elokuu	1 243	533	950	440	256	3 422
Syyskuu	1 242	499	948	350	254	3 293
Lokakuu	1 244	490	971	254	257	3 216
Marraskuu	1 251	912	1 065	241	258	3 727
Joulukuu	1 435	1 009	1 082	76	259	3 861

Työntekijäin kesälomat. Kesälomaa myönnettiin yhteensä 75 373 päivää taulukosta tarkemmin ilmenevin tavoin:

Lomapäivien luku	Katurakennusosasto	Puhtaanapito-osasto	Talorakennusosasto	Puisto-osasto	Varasto-osasto	Yhteensä
1	32	-	227	66	-	325
2	22	3	135	43	2	205
3	21	5	110	40	1	177
4	15	3	85	32	-	135
5	11	7	44	65	2	129
6	4	-	34	36	1	75
7	12	-	27	2	-	41
8	6	-	26	4	-	36
9	5	1	20	1	-	27
10	7	1	19	3	1	31
11	5	-	12	6	-	23
12	31	13	43	5	5	97
13	4	-	6	-	-	10
14	2	-	7	1	1	11
15	16	-	7	4	-	27
16	2	-	6	2	1	11
17	4	-	3	2	-	9
18	20	13	39	10	9	91
19	6	-	4	-	-	10
20	3	-	7	5	1	16
21	44	36	74	18	30	202
22	14	-	11	1	-	26
23	4	-	3	1	-	8
24	17	10	2	1	1	31
25	15	50	58	1	18	142
26	35	11	113	23	9	191
27	352	144	108	85	98	787
28	8	-	-	-	1	9
29	7	-	-	-	-	7
30	346	148	119	48	59	720
31	16	-	-	-	-	16
32	58	-	-	-	-	58
33	84	-	-	-	3	87
34	6	-	-	-	-	6
35	8	-	-	-	-	8
36	95	-	-	1	1	97
Yhteensä	1 337	445	1 349	506	244	3 881
Kesäloma-pv. yht.	75 373					

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 775 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta yhteensä 12 438 698 mk. Invalideiksi joutuneen 3 työntekijän puolesta maksettiin elinkorkorahastoon yhteensä 1 465 588 mk. Tapaturmista aiheutuneet kustannukset olivat yhteensä 10 973 110 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutus oy. Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

K a t u r a k e n n u s o s a s t o

Viranhaltijat. Kertomusvuoden alussa oli osastolla seuraavat virat: katurakennuspäällikkö, apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, 7 piiri-insinööriä, 8 insinööriä, 7 apulaisinsinööriä, yksi apulaisinsinööri (tp.), 56 rakennusmestaria, 2 kemistiä, 3 laboraattoria, 7 mittausteknikkoa, ylikonemestari, asemakonemestari, 7 konemestaria, 3 koneenhoi-

tajaa, 5 piirtäjää, osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja apulaisvahtimestari (tp.). Näistä oli vuoden alussa avoinna apulaiskatурakennuspäällikön, 4 apulaisinsinöörin, yksi rakennusmestarin ja yksi toimistoapulaisen virka. Vuoden aikana erosi osaston palveluksesta piiri-insinööri, insinööri, 2 apulaisinsinööriä ja mittausteknikko; heinäkuun 1 p:nä täytettiin vapaana ollut rakennusmestarin virka.

Kertomusvuoden alussa oli osastolla lisäksi ylimääräisinä viranhaltijoina 4 apulaisinsinööriä, 6 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 4 tuntikirjuria, joista yksi ainoastaan tammikuun, 4 konemestaria, joista 2 ainoastaan osan vuodesta, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja ja 10 mittausmiestä, joista yksi kuoli, joten näitä oli vuoden lopussa 9. Kun samaan aikaan yksi rakennusmestari valittiin vakinaiseksi, oli vuoden lopussa ylimääräisinä toimenhaltijoina 4 apulaisinsinööriä, 5 rakennusmestaria, 3 työnjohtajaa, 3 tuntikirjuria, 2 konemestaria, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja ja 9 mittausmiestä.

Työntekijät. Osaston kirjoissa oleva työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 1 251, lopussa 1 435 ja keskimäärin 1 262. Suurin lukumäärä, 1 435, oli joulukuun lopussa ja pienin, 1 236, joulukuun alussa. Työttömyystöissä oli joulukuun lopussa 217 ja joulukuun alussa 17. Työssä oli keskimäärin 1 081, ollen suurin määrä joulukuun lopussa, 1 335, ja pienin, 494, heinäkuun lopulla.

Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 34 262 työpäivää. Varsinaisena lomakautena toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 208 työntekijää, ollen lukumäärä suurimmillaan, 685, heinäkuun 27 ja elokuun 2 päivien välisenä aikana.

Sairauslomalla oli vuoden I:llä kolmanneksella 98, II:lla kolmanneksella 73 ja III:lla kolmanneksella 79 henkilöä. Koko vuoden keskiarvo oli 83. Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla: kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 6.6 % ja työssä olevasta määrästä keskimäärin 7.7 %.

Työntekijäin keski-ikä oli 45 v. Tapaturmien lukumäärä oli 242 eli 22.39 % työssä olleiden työntekijäin keskimäärästä 1 081. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli yhteensä 2 709 työpäivää, joka vastaa 0.83 % keskimääräisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta. Työpäivien luku kertomusvuonna oli 303. Tapaturmailmoituksia oli 239. Selvitettyjä eläkkeitä oli kertomusvuonna 44.

Kirjelmät. Osastolle tuli kaikkiaan 1 084 kirjelmää, joista 235 yleisten töiden lautakunnalta, 153 kaupunginhallituksen lähetettä, 10 kiinteistötoimiston lähetettä, 6 palkkalautakunnan lähetettä, 25 maistraatin lähetettä, 5 terveydenhoitolautakunnan lähetettä, 22 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennustoimiston osastoilta, 406 kaupungin muilta virastoilta, 7 muilta kunnilta, 55 valtion virastoilta ja 160 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 1 178 kirjelmää, joista 143 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 403 kaupungininsinöörille tai rakennustoimiston muille osastoille, 301 kaupungin muille virastoille, 20 valtion virastoille, 6 muille kunnille, 301 yksityisille liikkeille tai henkilöille.

Laskut ja maksumääräykset. Saapuneita laskuja oli 6 176 ja lähetettyjä 746. Kirjoihin vietiin lisäksi 53 jakolistaa, 53 tarveainevaraston laskua ja 53 kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi tehtiin kuukausittain laskut katurakennusosaston varastoistaan ostamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 702, lopputilien maksumääräyksiä 273, vuosilomien maksumääräyksiä 588, hautausavustusten maksumääräyksiä 13 ja muita ylimääräisiä maksumääräyksiä 47, yhteensä 2 623.

Piirustukset ja viemäri-ilmoitukset. Toimistossa laadittiin 223 piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 1 137. Tonttikarttoja varten annettiin 71 viemäri-ilmoitusta. Viemärin korkeusilmoituksia annettiin sekä viemäri- että vesijohtoliikkeille vesilaitosta varten yhteensä 186. Viemäriliittämisiä suoritettiin viemäriliittämisilmoitusten mukaan 91.

Kadut ja tiet. Katujen ja teiden kunnossapitoon käytettiin kertomusvuoden aikana 561 251 kg bitumiemulsiota, jolla päällystettiin uutta katua 33 543 m^2, kanavia päällystettiin 8 061 m^2, paikkauksia suoritettiin 97 943 m^2 ja pintausta 34 788 m^2. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että bitumiemulsiota käytettiin v. 1951 1 026 tonnia, v. 1950 830 tonnia,

v. 1949 1 037 tonnia ja v. 1947 569 tonnia. Lisäksi korjattiin ja tehtiin vielä yhteensä 16 313 m^2 vanhaa ja uutta nupukiveystä, 4 245 m^2 noppakiveystä, 1 815 m^2 kenttäkiveystä, 3 478 m^2 betonikäytävää, 2 742 m^2 betonilaattakäytävää ja 12 740 jm käytävän reunakiveä.

V:n 1952 talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon kantakaupunkialueella 687 740 000 mk ja liitosalueella 58 824 550 mk. Säästöä jäi edellisestä 9 644 382 mk ja jälkimmäisestä 6 102 585 mk. Molempien ryhmien kustannukset olivat yhteensä 111 817 583 mk, jakautuen seuraavasti:

kantakaupunkialueella: kadut, tiet ja yleiset paikat 47 116 569 mk, maantiejatkot 822 899 mk, Hämeentien yksityisten katuosuuksien kunnossapito 131 160 mk, kaiteet 3 187 577 mk, katukilvet 314 558 mk, mittaukset ja tutkimukset 2 115 744 mk, täytemaan vastaanotto 840 236 mk, kaupungin kiinteistöjen katuosuuksien kunnossapito 2 975 483 mk, tielaboratorio 691 392 mk ja Pasilan murskaamon vuokra 900 000 mk, yhteensä 59 095 618 mk;

liitosalueella: kadut ja tiet 24 607 511 mk, maantiejatkot 9 874 210 mk, katukilvet 1 162 093 mk, mittaukset ja tutkimukset 4 888 611 mk, tiemaksut 462 210 mk, Haagan ja Malmin piirivarastojen vuokrat 224 550 mk ja ulosmenoteiden roudanvahinkokorjaukset 11 502 780 mk, yhteensä 52 721 965 mk.

Liikenteen järjestelyä varten oli talousarvioon merkitty 8 000 000 mk ja lisäksi ylitysoikeutta myönnettiin 3 457 538 mk, joten tarkoitukseen käytettiin kaikkiaan 11 457 538 mk.

Katujen ja teiden päällysteen uusimista varten oli käytettävissä talousarvion mukaan 87 400 000 mk, josta määrästä käytettiin kaikkiaan 68 720 721 mk, joten seuraavalle vuodelle siirtyi 18 679 279 mk. Tielaboratorio suoritti myös päällystetöiden tarkkailua ja töissä käytettyjen tarveaineiden tukimusta. Tutkimukset kohdistuivat lähinnä urakoitsijaliikkeiden suorittamien katujen ja teiden kestopäällystetöiden tarkkailuun analyysien avulla, jonka lisäksi suoritettiin myös päällysteisiin käytettyjen bitumiemulsioiden tutkimuksia. Muista tehtävistä mainittakoon valmiiden päällysteiden tasaus, mittausten suorittaminen ja soratutkimukset eri tarkoituksiin. Lisäksi suoritettiin laboratoriossa huomattava määrä putkivalimolle betoniputkitutkimuksia, so. tiiviys- ja lujuustutkimuksia ja seosten kokoomusten määräämisiä. Eri näytteitä tutkittiin tielaboratoriossa 417 kpl, joista suoritettiin yhteensä 1 443 analyysiä ja määräystä.

Valaistus sekä yleisten vesipostien ja suihkukaivojen hoito ja kunnossapito. Katuvalaistukseen käytettiin kantakaupunkialueella 48 647 584 mk ja liitosalueella 11 623 360 mk. Yleisten vesipostien ja suihkukaivojen kustannukset olivat 1 948 195 mk.

Kaikkiaan oli uusiin katu- ja tietöihin käytettävissä v. 1952 talousarviossa myönnettyjä määrärahoja 241 677 000 mk + 10 000 000 mk ylitysoikeutta Helsingin ulosmenoteiden pyöräilyteihin. Aikaisemmilta vuosilta käyttämättä jääneitä määrärahoja oli 201 360 558 mk, kaupunginhallituksen ja yleisten töiden lautakunnan käyttövaroistaan myöntämiä 1 067 476 mk ja työttömyysvaroja 5 531 866 mk. Kahta ensiksimainittua, 10 000 000 mk ylitysoikeus mukaanluettuna, käytettiin yhteensä 273 814 435 mk. Edellämainitut kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämät määrärahat ja työttömyysvarat käytettiin kokonaan. Yhteensä käytettiin siis uusiin katu- ja tietöihin tai niihin verrattaviin 280 413 774 mk.

Viemäreiden korjaukseen ja kunnossapitoon oli talousarvioon varattu kantakaupunkialueella 17 640 250 mk ja liitoalueella 3 500 000 mk. Näitä käytettiin edellisellä 16 164 085 mk ja jälkimmäisellä 1 851 231 mk jakautuen seuraavasti:

kantakaupunkialueella: viemäreiden kunnossapito 14 492 924 mk, täydennystyöt 1 566 352 mk, viemäreiden huuhteluvesi 24 559 mk, putkivalimoalueen vuokra 80 250 mk;

liitosalueella: viemäreiden korjaus ja kunnossapito 1 851 231 mk, yhteensä 18 015 316 mk.

Viemäriveden puhdistuslaitosten käyttö ja hoitokustannuksia varten oli talousarvioon varattu vuodelle 1952 20 918 560 mk sekä lisäksi ylitysoikeutta 1 178 519 mk eli yhteensä 22 097 079 mk, joka viimeksimainittu summa kokonaisuudessaan käytettiin. Menot olivat seuraavat:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset, mk	Tontin vuokra, mk	Vakinaisen henkilöstön palkat, mk	Yhteensä, mk
Alppilan	745 422	-	-	745 422
Savilan	3 987 263	-	1 474 389	5 461 652
Nikkilän	637 452	-	-	637 452
Rajasaaren	7 191 924	126 000	4 217 290	11 535 214
Kyläsaaren	9 266 458	142 560	4 260 920	13 669 938
Yhteensä	21 828 519	268 560	9 952 599	32 049 678

Näistä laitoksista saatiin tuloja seuraavasti: Alppila, lietteestä 300 mk, Rajasaari, kaasusta 709 mk ja lietteestä 331 015 mk, sekä Kyläsaari, kaasusta 1 435 500 mk ja lietteestä 106 300 mk. Yhteensä oli tuloja kaasusta 1 436 209 mk, lietteestä 437 615 mk, eli kaikkiaan 1 873 824 mk.

Talousarvioon oli puhdistuslaitosten tulot merkitty 2 500 000 mk:ksi.

Kertomusvuoden aikana jatkui puhdistuslaitosten toiminta suurin piirtein entiseen tapaan.

Alppilan puhdistuslaitoksessa viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen (5 vrk BHK) mukaan oli tulevan likaveden arvo keskimäärin 108 mg/l. Biologisesti puhdistuvan veden 5 vrk BHK-arvo oli 21 mg/l. Mekaanisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo oli 91 mg/l. Koko laitoksen puhdistusteho oli 80 %. Emscher-kaivojen puhdistusteho oli 16 %.

Nikkilän puhdistuslaitoksessa 5 vrk:n biokemiallisen hapenkulutuksen (5 vrk BHK) mukaan oli tulevan likaveden arvo keskimäärin 267 mg/l. Biologisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo oli 22 mg/l. Mekaanisesti puhdistetun veden 5 vrk BHK-arvo 118 mg/l. Koko laitoksen puhdistusteho oli 92 %. Emscher-kaivojen puhdistusteho oli 56 %. Nikkilän puhdistuslaitoksen kohdalla siis saavutettiin hyvin edulliset puhdistustehoarvot. Alppilan tehoarvot olivat näitten rinnalla huomattavasti vaatimattomammat, mutta asia johtui siitä, että tuleva vesi täällä usein näytteenottojen aikana osoittautui melko puhtaaksi. Puhdistustulos oli kuitenkin Alppilassakin hyvä.

Savilan pumppulaitoksessa pumpattiin vuoden aikana Rajasaareen likavettä 3 276 460 m^3 ja Töölönlahteen, sadevesisäiliön kautta 145 850 m^3 eli yhteensä 3 422 310 m^3. Sähkön kulutus oli 383 470 kWh. Edellisenä vuonna laskettiin likavettä sadevesisäiliön kautta Töölönlahteen 58 650 m Kertomusvuoden vastaava huomattavasti suurempi määrä johtui siitä, että maaliskuun loppupuoliskolla alkaneen ja 13 päivää kestäneen teknikkolakon aikana likavesi laskettiin kaikki Töölönlahteen.

Rajasaaren puhdistuslaitokseen tuli likavettä gravitatiojohtoja myöten 4 325 270 m^3 ja Savilasta pumpattuna 3 276 460 m^3 eli yhteensä 7 601 730 m^3 likavettä. Vain mekaanisesti puhdistettiin 3 853 000 m^3 ja biologisesti puhdistettiin 3 748 730 m^3. Koko vesimäärästä puhdistettiin siis Rajasaaressa biologisesti 49.3 %. Edelliseen vuoteen verrattuna lisääntyi vesimäärä jonkun verran johtuen osaksi vuoden runsaista sademääristä. Viiden vuorokauden BHK-arvojen mukaan olivat puhdistustulokset sekä -tehot seuraavat:

tuleva likavesi 250 mg/l, mekaanisesti puhdistettu vesi 177 mg/l, tästä laskettuna Emscher-kaivojen puhdas teho 29 %; biologisesti puhdistettu vesi vuoden alkupuoliskolla 78 mg/l ja vuoden loppupuoliskolla 16 mg/l, tästä laskettuna biologisten osastojen puhdistusteho vuoden alkupuoliskolla 56 % ja vuoden loppupuoliskolla 91 %. Laitoksen kokonaisteho oli biologisesti puhdistetun veden osalta 82 % ja koko vesimäärän osalta 54 %.

Biologisesti puhdistetun veden eroavaisuudet alku- ja loppuvuodella johtuivat siitä, että alkupuoliskolla yritettiin ottaa mahdollisimman paljon vettä biologisesti puhdistettavaksi, joten tänä aikana puhdistettiin biologisesti 2 302 960 m^3 eli 61.5 % koko vuoden vesimäärästä, vaikka laitos olikin teknikkolakon aikana hyvin vähäisessä toiminnassa. Vesi

oli tällöin huonoa ja likaista. Lisäksi oli muitakin varjopuolia, likainen vesi ilmastusaltaissa kävi rikkivetypitoiseksi, joten paha haju alkoi tuntua koko ympäristössä. Kun vuoden loppupuoliskolla muutettiin puhdistusmenetelmää ja suurista viemärivesimääristä otettiin vain kohtalaisen vähän vettä puhdistettavaksi biologiseen osastoon, niin loppuvuoden aikana puhdistettiin biologisesti 1 445 770 m^3 eli vain 38.5 % koko biologisesti puhdistetun veden vesimäärästä. Tämä vesi puhdistui nyt hyvin ja perusteellisesti, joten 5 vrk BHK-arvo oli keskimäärin enää vain 16 mg/l. Silloin juoksi sitä enemmän vettä vain mekaanisesti puhdistettuna tulvakynnyksen yli mereen. Syyspuolen runsaat sateet auttoivat myös osaksi tähän hyvään tulokseen pääsemistä.

Tuoretta viemärilietettä tuli 19 765 m^3 eli 790 000 kg, ylijäämälietettä 158 000 m^3, lietekaivoihin tiivistynyttä lietettä 29 100 m^3, lavoille laskettua käynyttä lietettä 12 700 m^3, välppäjätteitä 204 m^3, hiekaneroittimeen jäänyttä jätettä 41.8 m^3 ja pintalietettä 90 m^3. Emscher-kaivojen teho 2 tunnissa saostuvien aineitten määristä laskettuna oli vain 64 %.

Kaasulaitoksen lopetettua v:n 1952 alusta Rajasaaren metaanikaasun oton, oli Rajasaarella pakko käyttää tätä kaasua pääasiassa omaan käyttöön.

Laitoksen kaasuntuotanto oli 465 176 m^3, josta käytettiin mm.: kaasumoottoreissa 385 659 m^3, laitoksen lämmitykseen 63 991 m^3, laitoksen laboratoriossa ja asunnoissa 1 971 m^3. Helsingfors Kanotklubb'ille myytiin 43 m^3. Kaasumoottoreilla kehitettiin yhteensä sähköenergiaa 472 877 kWt, kaupungin sähkölaitokselta saatiin 233 190 kWt, yhteensä 706 067 kWt. Lämmitykseen käytettiin koksia 85 030 kg ja halkoja 3 m^3. Vesijohtovettä käytettiin 13 248 m^3. Märkää lietettä myytiin Oy. Rudus ab:lle 372 m^3 sekä kuivaa lietettä lannoitusaineeksi 3 073 m^3.

Käyttö- ja korjauskustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia 11 535 214 mk eli noin 152 penniä puhdistettua vesikuutiometriä kohden. Huomioonottaen myös laitoksen tulot, 331 724 mk olivat puhdistuskustannukset n. 147 penniä/m^3.

Rajasaaren uusi laboratoriorakennus valmistui vuoden aikana käyttökuntoon.

Kyläsaaren puhdistuslaitokseen otettiin puhdistettavaksi v. 1952 likavettä 2 825 806 m^3, josta pelkästään mekaanisesti puhdistettiin 1 197 164 m^3 ja biologisesti 1 628 642 m^3. Kokonaismäärä oli edelliseen vuoteen verrattuna lisääntynyt 5.2 %, samoin sekä biologisesti että mekaanisesti puhdistetut vesimäärät lisääntyivät, edellinen 4.6 % ja jälkimmäinen 4.9 %. Vuoden viiden ensimmäisen kuukauden aikana jäi joidenkin osastojen korjausten takia varsinkin biologisesti puhdistetun veden määrä vähäiseksi. Ensimmäisen puoliskon aikana puhdistettiin ainoastaan 605 783 m^3, eli vain 37 %, kun taas loppuvuoden aikana, jolloin korjaukset olivat jo suoritetut, puhdistettiin 1 022 857 m^3 eli noin 63 % koko vuoden biologisesti puhdistetusta vesimäärästä. Etenkin vuoden alkupuoliskolla, mutta myös loppukesän sateiden johdosta suuri määrä likavettä joutui täysin puhdistamatta mereen tulvakynnyksen yli. Yleensä nämä tulvakynnykset joutuvat nykyisin toimintaan heti kun tulevan veden määrä hiukankin ylittää kuivan sään keskivesimääriä.

Kyläsaaren puhdistustulokset ja -tehot 5 vrk:n BHK-arvojen mukaan olivat seuraavat: tuleva likavesi 199 mg/l, mekaanisesti puhdistettu vesi 140 mg/l, tästä laskettuna Emscher-kaivojen puhdistusteho 30 %; biologisesti puhdistettu vesi vuoden alkupuolella 49 mg/l ja loppupuolella 30 mg/l, tästä laskettuna biologisten osastojen puhdistusteho vuoden alkupuolella 65 % ja loppupuolella 79 %.

Laitoksen kokonaisteho oli biologisesti puhdistetun veden osalta 81 % ja koko vesimäärän kohdalta 58 %.

Kuten ennenkin tuli viemäriveden mukana runsaasti liukenemattomia aineita puhdistuslaitoksiin. Tuoretta viemärilietettä tuli 18 370 m^3 eli 806 600 kg, ylijäämälietettä 113 300 m^3, lietekaivoihin tiivistynyttä lietettä 10 000 m^3, lavoille laskettua käynyttä lietettä 7 250 m^3, hie-

kaneroittimeen jäänyttä lietettä 55.2 m³, välppäjätteitä 50 m³ ja pintalietettä 44 m³. Emscher-kaivojen teho 2 tunnissa saostuvien aineitten määristä laskettuna on ollut Kyläsaaressa 94 %.

Laitoksen kaasuntuotanto oli v. 1952 170 263 m³. Kaasumäärä vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna 32 %. Osittain oli tähän syynä II lietesäiliön korjaus. Muittenkin lietesäiliöiden ja saostuskaivojen kohdalla havaittiin kaasumäärien alenemista. Lietesäiliöissä johtuu tämä väheneminen yhä lisääntyvistä pintalietemääristä. Pintalietteen muodostumiseen on huomattavasti vaikuttanut mm. kaupungin teurastamolta tuleva heinäpitoinen jäte, kun heinän poistolaite oli epäkunnossa ja käyttämättömänä. Laite tuli kyllä jo kertomusvuoden aikana korjatuksi ja epäkohta siis poistetuksi.

Kyläsaaren mittarin mukaan laitoksen kaasuntuotanto oli 170 263 m³, mutta kaasulaitoksen mittarin mukaan 177 800 m³, josta määrästä myös hyvitettiin. Ero johtuu lämpötilojen eroista, sillä kaasulaitoksella kaasun lämpötila on korkeampi. Kaasulaitos maksoi tästä kaasusta keskimäärin 8:0736 mk.

Korkeammalla hinnalla myyty kaasumäärä 2 209 m³ käytettiin Kyläsaaren omaan käyttöön.

Sähköä käytettiin 601 248 kWh. Laitoksen lämmitykseen käytettiin koksia 235 631 kg ja halkoja 56 m³. Vesijohtovettä käytettiin 15 620 m³. Lietettä myytiin lannoitusaineeksi 1 063 m³. Käyttö- ja korjauskustannukset olivat ilman korkoja ja kuoletuksia yhteensä 13 669 938 mk. Huomioonottaen laitoksen tulot 1 541 800 mk, olivat lopulliset puhdistuskustannukset 429 penniä/m³.

Talousarvioon sisältyvillä tai edellisiltä vuosilta siirtyneillä määrärahoilla rakennettiin kertomusvuonna useita uusia viemäreitä.

Kaikkiaan oli viemäreiden uudistöitä ja uusimisia varten käytettävissä kertomusvuoden ja aikaisempien vuosien talousarvioissa myönnettyjä määrärahoja 584 745 041 mk sekä kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä 1 170 000 mk. Näistä käytettiin ensinmainittua 215 155 155 mk ja kaupunginhallituksen myöntämä määräraha kokonaisuudessaan, joten kaikkiaan käytettiin 216 325 155 mk.

Urheilulaitteet. Korjauksia ja kunnossapitoa varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu kantakaupunkialueella 40 800 000 mk ja liitosalueella 16 000 000 mk. Kantakaupunkialueen menot jakautuivat seuraavasti: Annalan ym. kenttien korjaus ja kunnosapito 9 008 534 mk, Töölön ja raviradan pallokentät 4 878 131 mk, Pyöräilystadion 649 833 mk, Hesperian pallokenttä 55 279 mk, Kaisaniemen verkkopallokenttä 348 757 mk, maratonrata 55 585 mk, maastojuoksurata 43 740 mk, Uimastadion 8 457 121 mk, Herttoniemen hyppyrimäki 446 440 mk, pienet hyppyri- ja pujottelumäet 226 592 mk, kelkkamäet 2 556 112 mk, luistinradat 9 729 914 mk, Laakson ja Ruskeasuon ratsastuskentät ja ratsastustiet 495 222 mk, Talin laukkarata 136 745 mk, uinti- ja kahluulammikot 320 373 mk, veden kulutus kenttien kasteluun ja kahluulammikoihin 273 314 mk, urheilukenttien keskusvaraston vuokra 225 000 mk ja Kumpulan avouimalan käyttökustannukset 1 482 260 mk, yhteensä 39 388 952 mk. Liitosalueen menot jakaantuivat seuraavasti: urheilukentät 9 578 812 mk, kelkkamäet 496 770 mk, hyppyri- ja pujottelumäet 115 480 mk ja luistinradat 4 210 224 mk, yhteensä 14 401 286 mk.

Urheilulaitteiden uudistöihin oli v:n 1952 ja aikaisempien vuosien talousarviosta siirtyneitä määrärahoja käytettävissä kaikkiaan 164 516 631 mk, määrärahoja oikeutettiin ylittämään 1 586 777 mk, eli yhteensä 162 179 192 mk. Näistä käytettiin ensinmainittuja 121 376 120 mk ja jälkimmäisiä 923 201 mk. Yhteensä siis käytettiin urheilulaitteiden uudistöihin 122 299 320 mk.

Erinäiset muut työt. Edellämainittujen töiden lisäksi korjattiin Rajasaaren tulipalon aiheuttamia vaurioita, mihin tarkoitukseen kaupunginhallitus oli käyttövaroistaan myöntänyt 441 676 mk:n määrärahan. Lisäksi suoritti osasto tilaustöitä kaupungin muille laitoksille, osastoille ja puhelinyhdistykselle sekä yksityisille yhteensä 262 911 814 mk:n arvosta.

Tarveaineiden valmistus. Putkivalimolla käytettiin 720 120 kg sementtiä ja valmistettiin erilaisia betonituotteita mm. seuraavat määrät:

16 674 kpl muhviputkia, d=4" - 21", 2 239 kpl uurreputkia, d=60 - 110 cm, 476 kpl kaivonrenkaita,40 cm, 131 kpl kansia, 40 cm, 403 kpl sadevesikaivon osia, 150 kpl 170 cm:n kaidepylväitä, 103 palopostin arkkua, korkeus 26 cm, 58 samoja, korkeus 12 cm, 50 samoja, korkeus 10 cm ja 53 samoja, korkeus 8 cm, 90 kpl vesimittarikaivon osia, 50 kpl kaatokaivon osia, 8 kpl käytävälevyjä Savilan pumppuasemalle, 15 auringonvarjon alustaa ja 23 kukkasammiota puisto-osastolle.

Putkivalimon kustannukset olivat 23 389 240 mk.

Pasilan kivivarastoon ostettiin yksityisiltä hankkijoilta reuna- ja nupukivia yhteensä 11 554 588 mk:n arvosta.

Pasilan kivimurskaamolla valmistettiin sepeliä yhteensä 26 861.5 m^3; valmistuskustannukset olivat 23 861 595 mk.

Edellä mainittujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat täten yhteensä 58 805 423 mk.

Kaikkien edellä mainittujen töiden kustannukset olivat talousarvioon sisältyviä palkkoja ja työntekijöiden sekä työmäärärahoilla palkattujen viranhaltijain erinäisiä etuja lukuunottamatta yhteensä 1 047 981 130 mk.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osaston tehtävänä oli huolehtia kaupungille kuuluvien katujen ja teiden, yleisten paikkojen ja satama-alueiden puhtaanapidosta, yleisistä mukavuuslaitoksista, jätteiden kaatopaikoista sekä talvikaudeksi järjestetyistä lumenkaatopaikoista. Lisäksi huolehti osasto yksityisten talonomistajien kanssa solmittujen sopimusten perusteella heille kuuluvista katupuhtaanapitovelvollisuuksista sekä jätteiden kuljetuksesta talojen pihoilta.

Osaston toiminta jakaantui seuraavasti: toimisto, katupuhtaanapito-osasto ja kiinteistöpuhtaanapito-osasto, johon kuuluivat yleiset mukavuuslaitokset ja jätteiden kaatopaikat sekä auto- ja työkalukorjaamo.

Toimisto. Toimiston henkilökunta pysyi kertomusvuonna muuttumattomana ja oli se seuraava: osastopäällikkö, apulaisosastopäällikkö, kaksi insinööriä, osastokamreeri, työnjohtajien esimies, toimentaja, neljä toimistoapulaista, joista yksi toimi kirjanpitäjänä, yksi laskuttajana ja kaksi työntekijäkortiston hoitajina. Viimeksimainituista oli yksi tilapäisenä apulaisena 7 kk. Osastossa työskenteli vielä kaksi tiliviraston alaista toimistoapulaista, toinen kassanhoitajana ja konekirjoittajana, toinen laskuttajana. Henkilökunnasta oli kaksi viranhaltijaa sairauslomalla yhteensä 22 päivää.

Osastolle saapui 190 kirjelmää, joista kaupunginhallitukselta 46, kaupungininsinööriltä ja rakennustoimiston muilta osastoilta 108, kaupungin muilta virastoilta 66, valtion virastoilta 1 sekä yksityisiltä toiminimiltä ja henkilöiltä 15. Osastolta lähetettiin 263 kirjelmää, kaupungininsinöörille ja rakennustoimiston muille osastoille 154, kaupungin muille virastoille 70, valtion virastoille 15, yksityisille 24.

Osastolla hyväksyttiin 4 545 laskua ja annettiin 1 661 sairausavustusta, vuosilomaa tai työväenmaksua koskevaa maksumääräystä.

Suoritetuista puhtaanapitotöistä annettiin 12 914, myydyistä jätteistä 52 ja sekalaisista töistä 490 laskua.

Olympiakisojen järjestelytyöt aloitettiin v:n 1951 lopulla, lisäksi pidettiin kertomusvuonna viisi järjestelyä koskevaa kokousta sekä laadittiin kolme eri kustannusarviota puhdistus- ja huoltotöistä. Olympialiikenteen johdosta muutettiin osaston työaika kaksivuorotyöksi 13.7. - 9.8. väliseksi ajaksi. Työvuorot olivat klo 23.oo - 7.oo ja 11.oo - 20.oo. Kiinteistöjen jätteiden kuljetus muutettiin alkavaksi klo 4.oo. Työajan muutoksen aikana ei pidetty vapaa- tai lomapäiviä. Leiri-, majoitus- ja kilpailupaikoilta ajettiin jätteitä yhteensä 1 380 autokuormaa.Alueiden siivouksessa oli 19 työntekijää yhteensä 1 882 työtuntia.

Katupuhtaanapito-osasto. Kaupunki oli jaettu 13 puhtaanapitopiiriin siten, että I piiri käsitti 13. ja 14. kaupunginosan, II piiri 4. ja 20.

kaupunginosan paitsi Jätkäsaarta, III piiri 5. ja 6. kaupunginosan sekä puolet 7:nnestä, IV piiri 3. ja 9. kaupunginosan sekä puolet 7:nnestä, V piiri 1., 2. ja 8. kaupunginosan, VI piiri 10., 11. ja 12. kaupunginosan, VII piiri 21., 22. ja 23. kaupunginosan, VIII piiri Jätkäsaaren, IX piiri Kulosaaren ja Herttoniemen, X piiri Haagan, XI piiri Lauttasaaren, XII piiri 15. ja 16. kaupunginosan sekä Pasilan ja Munkkiniemen, XIII piiri 25. ja 26. kaupunginosan sekä Oulunkylän, Maunulan, Pirkkolan ja Pakilan.

Kaupunginvaltuuston päätettyä 14.11.51 perustaa kaksi uutta piirityönjohtajan virkaa, jaettiin entiset Töölön ja Vallilan piirit kumpikin kahteen piiriin. Uusiksi piirityönjohtajiksi valitsi yleisten töiden lautakunta kokouksessaan tammikuun 14 p:nä A. Lipastin ja L. Yläsen.

Katupuhtaanapitotöiden valvonnasta huolehti 9 vakinaista ja 8 tilapäistä työnjohtajaa. Työssä olleiden työntekijäin keskimääräinen luku viikkoa kohden oli seuraava:

	Kesällä	Talvella
Puhtaanapitotyöntekijöitä, miehiä	230	530
-"- naisia	14	77
Autonkuljettajia, kaupungin autoa kuljettavia	20	21
-"- omaa autoa kuljett.	4	36
Ajureita omine hevosineen	-	16
	268	680

Työntekijöiden lukumäärä oli suurin 30.11. - 6.12., jolloin se nousi 866:een ja pienin 17.8. - 23.8., jolloin se oli 191.

Työnjohtajista oli 5 sairauslomalla yhteensä 135 päivää.

Kantakaupungin alueella oli osastolla 361 sopimusta yksityisten katuosuuksien puhtaanapidosta. Näiden yhteinen pinta-ala oli 416 495 m^2. Lisäksi oli osastolla sopimukset 111 kaupungin omistaman talon kanssa, joiden katuosuuksien pinta-ala oli 202 673 m^2. Kaivopuistossa ja VI kaupunginosan huvila-alueella huolehti osasto rakennusjärjestyksen mukaan katujen puhtaanapidosta ilman sopimusta. Kustannukset jaettiin tontinomistajien kesken suhteellisesti tonttien pinta-alan mukaan. Tämä puhtaanapito käsitti 41 275 m^2. Vielä huolehti osasto Munkkiniemessä 155:n ja Herttoniemessä 100:n, Pirkkolassa 202:n, Maunulassa 10:n ja Pakilassa 99 katuosuuden auraamisesta ja hiekoittamisesta. Näiden osuuksien pinta-ala oli 111 916 m^2. Osaston hoidossa ollut kokonaispinta-ala oli n. 3.2 milj. m^2.

Rikkoja kerättiin kaduilta ja kuljetettiin kaatopaikoille 28 532 m^3. Katujen kasteluun ja kauppatorien huuhteluun käytettiin 26 759 m^3 vettä. Lunta kuljetettiin osaston toimesta kaatopaikoille 130 071 m^3 autoilla ja 49 364 m^3 hevosilla eli yhteensä 179 435 m^3. Eri puolille kaupunkia oli järjestetty yhteensä 26 lumenkaatopaikkaa. Jalkakäytävien, kadunristeyksien sekä mäkisten katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin 19 360 m^3 hiekkaa.

Kiinteistöpuhtaanapito-osasto. Osaston toiminta oli jaettu kolmeen piiriin. Itäinen piiri käsitti Pitkänsillan pohjoispuolella olevat kaupunginosat; piirin asema sijaitsi Kyläsaaren kohdalla ja aseman yhteydessä oli sulatusvaja, missä talvisin jäätyneet makkiastiat sulatettiin. Läntinen piiri käsitti Pohj. Rautatienkadun pohjoispuolella ja rautatiealueen länsipuolella sijaitsevat kaupunginosat sekä Kruunuhaan ja Katajanokan; piirin asema oli kaatopaikan yhteydessä Pasilassa. Eteläinen piiri käsitti kaupungin eteläiset kaupunginosat; piirin asema oli Kampin alueella II katupuhtaanapitopiirin aseman yhteydessä. Kaupungin yleinen kaatopaikka sijaitsi Pasilan pohjoispuolella olevalla suoalueella. Lisäksi oli osastolla kaatopaikkoja Malmilla ja Herttoniemessä.

Töiden valvomisesta kiinteistöpuhtaanapito-osastolla huolehti kolme vakinaista piirityönjohtajaa ja kolme ylimääräistä kirjuria.

Työssä olleiden työntekijäin lukumäärä viikkoa kohden oli seuraava:

autonkuljettajia, kaupungin autoa ajavia 49, omaa autoa ajavia 18, autonapumiehiä 83, vaunu- ja kasamiehiä 10 ja mukavuuslaitosten siivoojia 13, yhteensä 173 työntekijää.

Kiinteistöosaston kaksi työnjohtajaa oli kertomusvuonna sairauslomalla yhteensä 127 päivää.

Työntekijäin keskuudessa oli sairaustapausten lukumäärä 641. Menetettyjen työpäivien luku oli 8 992. Eläkkeelle siirtyi 14 työntekijää.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja yleisten mukavuuslaitosten lukumäärä oli seuraava:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	113	Vuosisopimukselliset	1 936
Ylimääräiset	82	Ylimääräiset	800
Yleiset käymälät	33	Uudisrakennukset	65
Vedenheittopaikat	68		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 116 talossa. Sitäpaitsi tyhjennettiin 372 sadevesikaivoa.

Kertomusvuonna kuljetettu jätemäärä ilmenee seuraavasta taulukosta:

L a a t u	Kaatopaikoille täytteeksi, m3	Tilanomistajille kaupungin läheisyydessä, m3	Kuormattu ostajien ajoneuvoihin, m3	Yhteensä, m3
Rikkoja, talous- ja paperijätteitä	267 050	6 563	-	273 613
Makkilantaa	-	2 382	23	2 405
Hajoituskaivojätteitä	-	2 596	83	2 679
Tuhkaa	24 510	-	-	24 510
Yhteensä	291 560	11 541	106	303 207

Osaston toimesta kuljetettiin Herttoniemeen ja kuopattiin sinne 479 eläinraatoa, joista koiria oli 136, kissoja 340 ja sekalaisia 3 kpl.

Korjaamo käsitti yleisen työkalukorjaamon, auto- ja rengaskorjaamot, pajan ja maalaamon. Töistä huolehti vakinainen esimies apunaan 2 tilapäistä kirjuria. Yksi työnjohtaja oli sairauslomalla yhteensä 12 työpäivää. Korjaamon esimiehen valvontaan kuului myös osaston autotallit Mannerheimintien varrella sekä Hämeentie 92:sta vuokrattu autotalli ja Kulosaarenkatu 14:n autotalli. Osaston moottoriajoneuvokanta oli vuoden lopussa seuraava: kuorma-autoja 69, kasteluautoja 8, lakaisuautoja 2, tiehöyliä 17, auraustraktoreita 18, kaivontyhjennysautoja 2, moottoripyöriä 1, kuormauskoneita 1 ja lumilinkoja 1.

Talorakennusosasto

Osaston vakinaiseen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden lopulla: kaupunginarkkitehti, I apulaiskaupunginarkkitehti, II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, viisi 45. palkkaluokan arkkitehtiä, neljä 43. palkkaluokan arkkitehtiä, 42. palkkaluokan arkkitehti, 3 avoinna, 41. palkkaluokan arkkitehti, 45. palkkaluokan rakennusinsinööri, 43. palkkaluokan rakennusinsinööri, 45. palkkaluokan koneinsinööri, 43. palkkaluokan koneinsinööri, 2 piirtäjää, osastokamreeri, kanslisti ja 9 toimistoapulaista.

Eräitä avoinna olevia virkoja hoitivat kertomusvuonna viransijaiset. Tämän lisäksi oli toimiston palveluksessa tilapäisesti arkkitehtejä, insinöörejä, opiskelijoita ja toimistoapulaisia, jotka palkattiin tilapäisen työvoiman määrärahasta tai työmäärärahoista. Osaston henkilökuntaan

kuului vielä 15 vakinaista rakennusmestaria sekä vaihteleva määrä ylimääräisiä rakennusmestareita, joiden palkkaus suoritettiin työmäärärahoista.

Päteviä ulkopuolisia arkkitehtejä oli talorakennusosaston edelleen palkkaussyistä vaikea saada palvelukseensa. Eräiden kiireellisten rakennusten suunnittelu oli näin ollen annettava ulkopuolisille arkkitehtitoimistoille.

Kertomusvuonna suoritetuista uudisrakennustöistä ja suuremmista muutos- ja lisärakennustöistä mainittakoon mm. seuraavat, joissa työ jatkui v:een 1953: syväjäädyttämö, Tervalammen alkoholistihuoltola, Pukinmäen kansakoulu, Mäkelänkadun kansakoulu, Meilahden kansakoulu, Marian sairaalan uusi poliklinikka- ja keskusrakennus, Kivelän sairaalan asuntolat, läpikulkutalo Hermannissa, Lastentalo, Pihlajatie 32, Munkkiniemen vanhusten asuntola, Nukarin lastenkodin talousrakennus sekä Munkkiniemen uimaranta; Munkkiniemen ruotsinkielinen kansakoulu ja Herttoniemen kansakoulu, jotka otettiin käytäntöön 1.9.52; Annankadun kansakoulu; Auroran sairaalan desinfioimislaitos ja Töölön kansakoulun lisärakennus, jotka otettiin käytäntöön; poikien ammattikoulun louhintatöiden aloittaminen; lastensairaalan uudisrakennuksen louhintatyöt; viisi puista asuintaloa Kustaa Vaasan tielle ja teurastamon pienkarjan navettarakennuksen jatkaminen, joka suoritettiin loppuun.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista uudis- ja lisärakennustöistä mainittakoon seuraavat: Salmisaaren voimalaitos ja vesilaitoksen vartijanasunto Vesilinnan mäellä, joissa työ jatkui v:een 1953; vuota- ja öljyvarastorakennus Katajanokalla, Katajanokan tavara-asemarakennus ja sähkölaitoksen pääaseman lisärakennus, jotka otettiin käytäntöön sekä 17 sähkölaitoksen muuntamotornia.

Osasto osallistui olympiakisojen vaatiman laajan rakennusohjelman toteuttamiseen suorittamalla mm. seuraavat huomattavammat rakennustyöt: Uimastadion, Käpylän urheilupuiston pukusuoja ja uusia yleisiä mukavuuslaitoksia eri puolille kaupunkia.

Paitsi yllä mainittuja uudisrakennus- ja suurempia muutostöitä suoritti talorakennusosasto kertomusvuonna huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Työvoima vaihteli, ollen 745 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 1 009 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 1 035 työntekijää, 14.12. - 20.12. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 803 työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon ja lisätalousarvioon merkitty yhteensä 231 779 000 mk:n suuruinen määräraha. Näiden töiden kustannukset nousivat 230 968 192 mk:aan, joten määrärahasäästö oli 810 808 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarviossa ja lisätalousarviossa yhteensä 1 132 629 500 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 794 456 314 mk:aan. Kun säästöistä 342 131 427 mk siirrettiin v:een 1953, oli ylitys 3 958 241 mk suoritettujen töiden osalta.

Tämän lisäksi siirrettiin v:sta 1951 määrärahoja yhteensä 804 161 261 mk. Tähän summaan lisättiin 186 655 mk edeltä arvaamattomien pääomamenojen kaupunginvaltuuston käyttövaroista, joten määräraha nousi 804 347 916 mk:aan. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 413 941 283 mk:aan. Määrärahan säästöstä, 390 406 633 mk, 364 354 182 mk siirrettiin v:een 1953 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös eli 26 052 451 mk palautettiin kaupunginkassaan.

Tämän lisäksi suoritettiin töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritettiin töitä, joista laskutettiin yhteensä 232 712 134 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 1 672 077 923 mk:aan (1 274 868 639 mk v. 1951).

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 706 485 609 mk v:een 1953.

Osasto käsitteli 1 196 diaariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja yleisten töiden lautakunnalle ja muille kunnan hallintoelimille.

Kesälomaa myönnettiin 1 349 työntekijälle yhteensä 17 139 päivää. Kustannukset mainituista lomista nousivat 27 675 797 mk:aan (21 356 788 mk v. 1951). Sairauslomien kustannukset nousivat 14 060 389 mk:aan (10 266 056 mk v. 1951). Hautausapua maksettiin 651 030 mk (65 600 mk v. 1951). Vapaapäiväpalkat olivat 2 329 388 mk (1 808 364 mk v. 1951).

Kustannukset vakinaisten viranhaltijain ja tilapäisen työvoiman palkkauksesta nousivat seuraaviin määriin: vakinaiset virat 33 153 079 mk ja tilapäinen työvoima 1 169 985 mk, yhteensä 34 323 064 mk (33 263 485 mk v. 1951).

Rakennustoimiston talorakennusosaston koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten lukumäärä lisääntyi neljällä. Uusien kattiloiden lukumäärä on 12 ja yhteinen tulipinta 164 m^2. Kaikki uudet kattilat ovat vesikattiloita. Laitoksia oli vuoden lopulla kaikkiaan 136.

Alla olevasta taulukosta selviää kaikkien kattiloiden luku, laatu ja keskisuuruus.

	Luku	Tulipinta, m^2 Yhteensä	Keskimäärin kattilaa kohden
Höyrykattilat			
Korkeapainekattilat	21	1 373	65.4
Matalapainekattilat	107	2 083	19.5
Yhteensä	*128*	*3 456*	-
Lämminvesikattilat	*183*	*2 758*	*15.1*
Kaikkiaan	311	6 214	-

Vuoden kuluessa suoritetuista tärkeimmistä töistä mainittakoon seuraavat: saniteettitöiden valvonta Salmisaaren voimalaitoksessa ja Marian sairaalan poliklinikassa; mainittu valvonta ja lopputarkastus jäljempänä mainituissa rakennuksissa: Auroran sairaala, desinfioimislaitos, Munkkiniemen ruotsinkielinen kansakoulu, Tervalammen alkoholistiparantolan hoidokkirakennus, Katajanokan tavara-asema, Herttoniemen kansakoulu, Pukinmäen kansakoulu, Tervalammen alkoholistiparantolan keittiörakennuksen työselitys, tarjousten tarkastus ja työn valvonta, työselitys saniteettitöitä varten, tarjousten tarkastus ja asennustöiden valvonta Meilahden kansakoulussa, Mäkelänkadun kansakoulussa ja syväjäädyttömössä, työselitys saniteettitöitä varten vanhusten asuntolassa Munkkiniemessä, Kivelän sairaalan henkilökunnan asuntolassa sekä lastentarhassa Pihlajatien varrella, työselitys saniteettitöitä varten ja tarjousten tarkastus läpikulkutalossa, Hämeentie 61.

Edellisten lisäksi suoritettiin useita suurehkoja muutos- ja laajennustöitä ja laadittiin alustavia suunnitelmia osaston sekä niitten ulkopuolisten arkkitehtien kanssa, joilta talorakennusosasto oli tilannut piirustukset kaupungin rakennusohjelmaan kuuluvia rakennuksia varten.

Niissä laitoksissa, joissa on keskuslämmitys, polttoainekulutus oli koksiksi redusoituna 22 344 tn oltuaan edellisenä vuonna 21 475 tn. Erilaatuisia polttoaineita käytettiin suunnilleen samassa suhteessa kuin v. 1951.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, kasvihuonepuutarhuri, taimistopuutarhuri, 7 piiripuutarhuria, piirtäjä, 2 toimistoapulaista, 1 ylimääräinen toimistoapulainen ja 4 työmäärärahoista palkattua ylimääräistä työnjohtajaa. Vuoden alussa olivat avoinna apulaiskaupunginpuutarhurin ja piirtäjän virat. Piirtäjän virka täytettiin elokuun 16 p:nä ja apuapulaiskaupunginpuutarhurin lokakuun 1 p:nä.

Puutarhaharjoittelijoita oli 18. Työntekijäin lukumäärä oli suurin, 526, heinäkuun kolmannella viikolla ja pienin, 76, joulukuun viimeisellä

viikolla. Työssä oli kaikkiaan 745 henkilöä koko vuonna ja keskimäärä viikottain oli 285 työntekijää. Lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 36 henkeä. Lisääntyneestä työntekijämäärästä huolimatta vaikeutti jatkuva työvoiman puute alkukesästä huomattavasti olympiavuoteen siirtyneitten uusien puistojen rakennustöiden edistymistä.

Vuoden aikana kuoli 2 työntekijää ja 6 siirtyi eläkkeelle. Sairaustapauksia oli 212. Sairastuneita henkilöitä oli 172. Sairauslomapalkkoja maksettiin 3 051 862 mk. Hautausapua maksettiin 2 perheelle 75 720 mk. Tapaturmien kokonaismäärä oli 41, joten tapaturmaprosentti oli 5.5 % työssä olleiden lukumäärästä. Vuosilomaa oli työntekijöillä yhteensä 6 413 työpäivää. Lomarahaa maksettiin 8 268 197 mk.

Osastolle saapui kaikkiaan 289 kirjelmää, ja osastolta lähetettiin 180 kirjelmää, joista 55 lausuntoa tai esitystä yleisten töiden lautakunnalle. Saapuneita laskuja oli 927 ja lähetettyjä laskuja 344. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 627. Toimistossa laadittiin elokuun 16 p:n jälkeen 23 piirustusta.

Kasvihuoneet. Kasvihuoneiden talvityöt kohdistuivat etupäässä talvehtivien kasvien hoitoon. Siemenkylvöjä suoritettiin helmikuun alussa ja pistokkaista lisääminen aloitettiin saman kuun lopulla. Maaliskuun ensimmäisellä viikolla ryhdyttiin kunnostamaan lavoja. Taimien kasvatusta varten oli käytössä 915 lavaikkunaa. Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin kaikkiaan 55 000 kukkaryhmiin tarvittavaa kasvia. Talvipuutarha oli yleisölle avoinna määräaikana päivästä paitsi syksyllä, jolloin lämpöjohdot uusittiin. Kasvihuoneiden lämmitykseen käytettiin 70 260 tn koksia ja 1 098.5 m^3 halkoja.

Puistoihin istutetuista kasveista oli suurin osa kasvatettu osaston omassa taimistossa.

Seuraava taulukko osoittaa kasvilajikkeiden määrän, lisäyksen sekä puistoihin istutettujen ja taimistossa vuoden lopulla olevien kasvien luvun.

	Vuoden kuluessa lisätty, kpl	Istutettu puistoihin, kpl	Taimistossa vuoden lopussa, lajeja	kpl
Lehtipuita	3 400	234	102	19 573
Havupuita	-	285	23	6 307
Koristepensaita	10 000	4 150	333	143 674
Köynnöskasveja	2 000	331	24	8 235
Perennoja	6 000	12 608	535	89 730

Kasvien lisäystä varten on taimistossa pieni kasvihuone ja 110 lavaikkunaa.

Talvella suoritettiin katupuiden latvusten muotoilua sekä puistoissa koristepensaiden ja pensasaitojen nuorennusleikkausta. Valmistettiin uusia lintujen syöttölautoja, joita oli eri puistoissa yhteensä 29 kpl, sekä kesätoimintaa varten hiekkalaatikoita ja erilaisia leikkivälineitä, lavaikkunoita ja työkaluja korjattiin. Puistojen kevätsiivous, käytävien kunnostaminen ja vanhojen nurmikoiden paikkauskylvö aloitettiin huhtikuun lopulla. Vapuksi kuljetettiin ensimmäiset hiekkalaatikot, paperikorit ja penkit puistoihin. Kaikkiaan korjattiin ja maalattiin Toukolan konepajoissa 1 523 puistopenkkiä. Kukkaryhmien istuttamiseen ryhdyttiin toukokuussa. Kesäkukkia istutettiin 38 677 kpl, monivuotisia kukkia 12 608 kpl ja kukkasipuleita 17 290 kpl. Puita ja pensaita istutettiin sekä keväällä että syksyllä yhteensä 5 587 kpl. Nurmikoita ja pensasaitoja leikattiin säännöllisesti kesän kuluessa. Uusien puistojen rakentaminen aloitettiin keväällä ja työt jatkuivat lumen tuloon saakka.

Hollannista saatiin lahjoituksena 6 000 ruusuntainta, 280 havukasvia, 200 Astilbea, 40 Hydrangea-pensasta, 10 Prunusta ja 3 825 kukkasipulia, joita istutettiin eri puolille kaupunkia.

Kööpenhaminasta saatiin lahjana 5 valkoista joutsenta ja Tampereen kaupungilta vaihdon kautta 2 mustaa joutsenta.

Ruokamultaa ajettiin kaikkiaan 21 200 m^3 ja käytäväsoraa hankittiin 950 m^3.

Istutuksiin kohdistuneita vahingontekoja todettiin 58 tapausta, joista näpistelyjä ja varkauksia 23, muita vahingontekoja 35. Autot ajoivat poikki 14 kujannepuuta. Vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 19 650 mk.

Varsinaiset istutusten korjaus- ja kunnossapitomenot 80 768 266 mk jakaantuivat seuraavasti: yleiset puistot ja istutukset 42 493 853 mk, erinäisten kaupungin laitosten istutukset 3 497 271 mk, sopimuksen perusteella hoidettavat istutukset 2 998 830 mk, säilytysvajojen ja kaupunginpuutarhan rakennusten vuokrat 1 034 294 mk, kaupunginpuutarhan kasvihuoneiden ja asuinrakennusten polttoaineet 3 067 175 mk, kaupunginpuutarhan valaistus 58 000 mk, kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen 216 925 mk, talvipuutarhan hoito 584 541 mk, taimistojen hoito 2 381 965 mk, puistovahtien palkkaus 5 337 434 mk, istutusten ja kasvihuoneiden vedenkulutus 1 261 097 mk, puisto- ja puutarhakalusto 7 594 282 mk, mullan valmistus ja lannan hankinta 2 619 898 mk, vanhojen nurmien ja käytävien uudistus 3 999 088 mk, satunnaiset istuttamis- ja puhdistustyöt kaupunginhallituksen määräyksen mukaan 1 728 200 mk, liitosalueiden istutusten kunnossapito 1 499 899 mk ja tuholaistorjunta 395 514 mk.

Talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan oli istutuksia varten varattu kaikkiaan 26 398 214 mk.

Edellisistä vuosista siirtyneillä määrärahoilla suoritettujen töiden kustannukset olivat yhteensä 14 736 504 mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä tai kaupunginvaltuuston erikseen myöntämillä varoilla suoritettujen töiden yhteensä 1 259 000 mk.

Lisäksi puisto-osasto suoritti tilaustöitä rakennustoimiston eri osastoille, kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille laitoksille ja henkilöille yhteensä 10 626 727 mk:n arvosta.

Lisämäärärahoja ja ylitysoikeutta myönnettiin kunnossapitotileille yhteensä 4 433 689 mk sekä tuloa tuottamattomille pääomatileille 815 719 mk. Säästöä jäi kunnossapitotileille 436 740 mk. Tuloa tuottamattomilta pääomatileiltä siirtyi seuraaviin vuosiin tai säästyi yhteensä 4 730 505 mk.

Kaupunginpuutarhan myynti tuotti 1 707 230 mk. Tästä summasta tuli ruukkukasvien ja leikkokukkien osalle 722 010 mk, taimistotuotteiden osalle 424 815 mk, pikkutaimien osalle 40 160 mk ja jalopuupöllien osalle 88 420 mk. Kasvien vuokraus tuotti 260 700 mk. Vahingonkorvauksia perittiin 19 650 mk. Lantaa ja multaa myytiin 131 265 mk:n arvosta. Muita sekalaisia tuloja oli 20 210 mk.

Varasto-osasto

Varasto-osaston henkilökuntaan kuuluivat varastopäällikkö, apulaisvarastopäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, inventoija, 8 vakinaista ja 3 työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastonesimies, varastokirjanpitäjä, 1 vakinainen ja 4 työmäärärahoilla palkattua toimistoapulaista, joista 1 toimistoapulainen joutui lokakuun 16 p:nä asevelvollisuuttaan suorittamaan. Kaikissa sivuvarastoissa, Hakaniemessä, Ruoholahdessa, Töölössä, Maunulassa ja Herttoniemessä, korjauspajan varastossa Toukolassa ja Toukolan puutavaravarastossa, toimi esimiehenä varastonesimies. Näistä oli 5 vakinaista ja 2 työmäärärahoilla palkattua. Työntekijöitä oli kaikissa varastoissa vuoden lopussa yhteensä 112.

Korjauspajassa oli korjauspajainsinööri, 2 vakinaista ja 1 työmäärärahoilla palkattu työnjohtaja, 4 työmäärärahoilla palkattua esimiestä, 2 työmäärärahoilla palkattua konetarkastajaa, 1 vakinainen ja 1 työmäärärahoilla palkattu piirtäjä, toimistonesimies, kirjanpitäjä, 2 vakinaista ja 1 työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen, työmäärärahoilla palkattu tuntikirjuri ja talonmies-lämmittäjä. Työntekijöitä oli korjauspajassa vuoden lopussa yhteensä 147.

Korjauspajan tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana puuseppä J.O. Aavakoski, varapuheenjohtajana autonasentaja U. Sipiläinen, sihteerinä korjauspajainsinööri P.K. Lappalainen, varasihteerinä piirtäjä T.E. Mattila ja muina jäseninä kaupungininsinööri W.A. Starck, varastopäällikkö M. Pulkkinen, sorvaaja A.S. Lindqvist, viilaaja V.A. Vanhanen, peltiseppä E.O. Naukkarinen ja II työnjohtaja O. Laine. Varajäseninä olivat katurakennuspäällikkö Y.V. Virtanen, apulaisvarastopäällikkö P.K. Spets, toimistonesimies N.W. Nyström, seppä U.O. Järvinen, sorvaaja N.A.R. Lauraeus, peltiseppä P.J. Koponen, autonasentaja P.A.O. Makkonen, konepuuseppä P.I. Räsänen, III työnjohtaja O.H.K. Lahtinen ja esimies H. Hurtta.

Osaston liikevaihto sekä hankinta- että jakelupuolella lisääntyi huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna. Kun hintatasossa ei kertomusvuonna tapahtunut merkittävää nousua, osoittaa liikevaihdon suureneminen myös käsiteltyjen tavaramäärien kvantitatiivista lisäystä. Myöskin korjauspajan suorittamien töiden arvo nousi jonkun verran.

Rakennusaineiden hankinta oli kertomusvuonna huomattavasti helpompaa kuin aikaisemmin. Tavallisimmista rakennusaineista ei ollut puutetta. Sen sijaan koneiden hankinnassa esiintyi edelleen lisenssivaikeuksia ja myöskin määrärahojen niukkuus asetti rajansa uusien koneiden hankinnoille.

Varastotilojen ja kunnollisten varastorakennusten puute vaikeutti edelleenkin osaston toimintaa. Uuden päävaraston rakentamiseen ei kuitenkaan vielä päästy ja varastoalueitakin jouduttiin entisestäänkin supistamaan.

Tammikuun 1 p:nä oli varastossa rakennusaineita ja muita tarvikkeita 306 861 728 mk:n arvosta. Kertomusvuonna niitä ostettiin 812 222 223 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 813 486 089 mk:n arvosta. V:een 1953 siirtyneen rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 305 597 862 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 119 439 163 mk, talorakennusosasto 346 239 349 mk, puhtaanapito-osasto 28 002 446 mk, puisto-osasto 3 736 174 mk, varasto-osasto 12 926 238 mk, tili- ja kansliaosasto 799 402 mk, korjauspaja 51 836 294 mk, satamalaitos 213 113 493 mk, vanhainkodin rakennustoimikunta 12 001 381 mk, muut kaupungin laitokset 14 663 862 mk, XV Olympia Helsinki 458 644 mk, erinäisiä hyvityksiä ja palautuksia 10 269 643 mk, yhteensä 813 486 089 mk.

Korjauspajassa suoritetut työt jakautuivat rakennustoimiston eri osastojen ja muiden kaupungin laitosten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 19 015 014 mk, talorakennusosasto 30 164 060 mk, puhtaanapito-osasto 4 373 mk, puisto-osasto 5 924 910 mk, varasto-osasto 62 816 416 mk, tili- ja kansliaosasto 14 902 mk, korjauspaja 474 216 mk, satamalaitos 15 608 885 mk, muut kaupungin laitokset 10 580 791 mk, XV Olympia Helsinki 388 815 mk, yhteensä 144 992 382 mk.

Rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 011 878 916 mk; vuokratuloja lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli osastolla 1 160 215 mk.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 1 938 kirjettä ja lähetettiin 927 kirjettä. Laskuja saapui 8 970 ja lähetettiin 2 420.

Tilivirasto

Tiliviraston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 8 toimistoapulaista ja lähetti.

Tilitodisteiden lukumäärä oli 36 089, laskutusten 27 184 ja lähetettyjen kirjelmien 3 046.

Tiliviraston laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen yhdistelmästä: työmäärärahat edellisiltä vuosilta 976 318 162 mk, vuoden talousarviotyöt 3 885 996 818 mk, lähetetilin menot 4 633 468 518 mk, lähetetilin tulot 927 062 073 mk, ennakkovarat 121 165 834 mk, kaupungin mui-

den laitosten tilit 839 850 920 mk, ylimääräiset työt 606 061 598 mk, tarveaineet ja verstas 1 388 218 864 mk, tuloveroennakko 273 549 808 mk, huoltokassa 72 815 132 mk, leski- ja orpokassa 726 739 mk, menojäämät 204 833 312 mk, tulojäämät 40 366 559 mk, rakennustoimiston tulot 499 934 590 mk.

Rakennustoimiston käteiskassan rahanvaihto vuoden aikana nousi 250 019 879 mk:aan.

Tilivirastolle v:n 1952 menoarviossa osoitetut määrärahat käytettiin seuraavasti:

	Määräraha, mk	Käytetty, mk	Ylitys, mk	Säästynyt, mk
Vakinaiset viranhaltijat	5 480 665	5 278 101	-	202 564
Muut palkkamenot	333 150	332 615	-	535
Painatus ja sidonta	120 000	95 018	-	24 982
Tarverahat	75 000	72 507	-	2 493
Korvaus kannannasta	150 000	150 000	-	-
	6 158 815	5 928 241	-	230 574

34. Liikennelaitos [1)]

Kertomusvuonna keskittyi laitoksen toiminta edelleen liikenteen parantamiseen siinä laajuudessa kuin käytettävissä oleva kalusto sen salli. Tällöin koetettiin lähinnä tyydyttää suurin ja vaikein liikennetarve. Raitiovaunukaluston jatkuva huonontuminen vaikutti, että raitioliikennettä jouduttiin jonkin verran vähentämään. Kun autoja saatiin hankituksi verraten paljon, koetettiin autoliikenteellä mahdollisuuksien mukaan korvata vähentynyttä raitioliikennettä ja lisäksi autoliikenteen avulla parantaa varsinkin esikaupunkiliikennettä. Liikennelaitoksen liikennesuunnitelmassa oli kertomusvuonnakin alussa mainitun perusteen lisäksi otettava huomioon, että kaupungin asutus enenevässä määrässä siirtyy yhä kauemmaksi keskustasta, mikä kehitys on omiaan asettamaan liikennelaitoksen ratkaistavaksi monasti hyvinkin vaikeita tehtäviä.

Kun liikennelaitoksen hoitama paikallisliikenne oli järjestettävä edellä mainittujen näkökohtien mukaisesti, ei laitos läheskään aina voinut ratkaisevasti ottaa huomioon linjojen kannattavaisuutta. Laitoksen toiminta oli tässä suhteessa voimakkaasti sosiaalisia näkökohtia huomioiva, jolloin toiminnan taloudellinen tulos merkitsi vähemmän siitä huolimatta, että kaupungin tarkoituksena oli hoitaa liikennelaitoskin itsekannattavana.

Olympian kisoja varten laadittu liikennesuunnitelma osoittautui käytännössä mahdolliseksi toteuttaa, ja voitiin henkilökuljetukset hoitaa yleiseksi tyydytykseksi. Taloudellisesti kisaliikenne tuotti laitokselle pienen ylijäämän.

Uudishankinnoista sujuivat Koskelan hallien rakennustyöt yleensä suunnitelmien mukaisesti, joskin viimeistelytyöt viivästyivät lähinnä koneellisten laitteiden toimitusten myöhästymisen vuoksi. Hallit valmistunevat lopullisesti v:n 1953 syksyn alussa, mutta voitiin niitä jo kertomusvuonna käyttää liikennevaunujen yösäilytykseen, raitiovaunujen säilytykseen syyskuun 22 p:stä alkaen ja linja-autojen säilytykseen joulukuun 8 p:stä alkaen.

Ratsastushalli, jossa liikennelaitos säilytti 60 raitiovaunua, luovutettiin takaisin urheilu- ja retkeilytoimistolle jo ennen Olympian kisoja. Joulukuun alussa luovutettiin Hernesaaressa sijaitseva, liikennelaitoksen käytössä ollut ja autojen säilytystä varten kunnostettu vanha rakennus rakennustoimiston puhtaanapito-osaston käyttöön.

Linja-autojen hankinnat sujuivat ohjelman mukaisesti. Sitävastoin olivat raitiovaunuhankinnat pysähdyksissä lisenssivaikeuksien vuoksi.

Laitoksen taloudellinen tulos oli, kuten kertomuksen myöhemmästä osasta nähdään, tappiollinen, vaikkakaan ei niin suuressa määrin, kuin talousarviossa edellytettiin, ollen tappio nimittäin n. 37 milj. mk pienempi, kuin kertomusvuoden talousarvioon oli merkitty. Parempaa taloudellista tulosta ei voida odottaakaan, ennenkuin mm. saadaan uutta vaunukalustoa niin paljon, että vapaudutaan poistovalmiin kaluston suurista korjauskustannuksista. Myöskin lisäsivät huomattavasti suurentuneen pääomavelan korko, sähkövirran korkea hinta ja yhä kasvava esikaupunkiliikenne vuosituloksen tappiota. Vielä on todettava, että matkalippujen hinnat olivat kustannustason noususta huolimatta alkuosan vuotta jo edellisenä vuonna liian alhaiseksi osoittautuneella tasolla ja että kertomusvuonnakaan saatua korotusta ei voida pitää riittävänä.

Liikennelaitoksen lautakuntaan kuuluivat puheenjohtajana rahatoimenjohtaja E. von Frenckell ja varapuheenjohtajana toimitusjohtaja J.V. Vuortama sekä jäseninä johtaja J. Hakulinen, raitiovaununkuljettaja V. Laine, osastonhoitaja Y. Laine, filosofian maisteri V. Loppi, järjestösihteeri Y. Salonen, filosofian maisteri Ch. Schildt ja diplomi-insinööri Y. Vänttinen. Kaupunginvaltuuston vapautettua anomuksesta sihteeri Salosen lautakunnan jäsenyydestä lokakuun 10 p:nä, valittiin hänen seuraajakseen lautakuntaan toimikauden loppuun taloudenhoitaja J. Mellin. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi kiinteistöjohtaja J. Kivistö.

Lautakunnan kokousten lukumäärä oli vuoden kuluessa 32 ja pöytäkirjain pykäläluku 736. Lautakunnalle esitettyjen kirjeiden lukumäärä oli 772, lähetettyjen kirjeiden 379 ja lautakunnan pöytäkirjanotteiden 1 752.

Lautakunnan päätökset. Seuraavassa selostetaan tärkeimmät lautakunnan tekemät lopulliset päätökset: kertomusvuoden syksystä alkaen päätettiin ottaa käytäntöön vain yksi koululaislippu koko lukuvuodeksi entisten kahden asemesta (11.1. 10 §); päätettiin hyväksyä liikennelaitoksen toimenpide laitoksen autojen kaskovakuutussopimuksen uudistamisesta kertomusvuodeksi ja edelleen v:ksi 1953 Vakuutusosakeyhtiö Fenniassa, päätettiin vakuuttaa s/s J.L. Runeberg kesäkuun 15 p:n ja elokuun 14 p:n väliseksi ajaksi samassa vakuutusyhtiössä sekä uusia vastuuvakuutussopimus Vakuutusosakeyhtiö Pohjolan kanssa (11.1. 12 §, 13.6. 339 §, 5.12. 635 §, 29.12. 725 §); liikennelaitoksen pysäkkikorokkeiden suojakaiteet päätettiin edelleenkin maalata punakeltaisiksi (25.1. 36 §, 8.2. 62 §); Teollisuuden Työnjohto-opiston kursseille päätettiin lähettää yksi hallityönjohtaja ja kaksi apulaistyönjohtajaa, Ammattienedistämislaitoksen kursseille 3 työntekijää sekä valmistavan poikien ammattikoulun kursseille 20 työntekijää, kurssimaksut päätettiin suorittaa lautakunnan käyttövaroista (25.1. 45 §); päätettiin laitoksen raitiovaunujen ja autojen liputusta varten ostaa olympialippuja ja käyttää tarkoitukseen enintään 70 000 mk olympiakisojen aiheuttamia menoja varten varatusta määrärahasta (25.1. 45 §, 8.2. 62, 68 §); omnibusvaunuston esimiehelle I. Hiltuselle päätettiin suorittaa toimitetuista liikennelaitoksen autojen katsastuksista 225 mk/kpl (8.2. 72 §); päätettiin oikeuttaa liikennelaitos myymään kolme käytöstä poistettua raitiotieperävaunua (25.1. 40 §, 8.2. 62, 86 §, 13.6. 333 §, 9.7. 372 §); päätettiin maaliskuun 3 p:stä alkaen toistaiseksi lisätä raitiolinja 7:n päiväliikenteeseen kaksi junaa (22.2. 103 §); päätettiin hyväksyä eräät määräykset, jotka koskivat liikenneoppilaiden ottamista liikennelaitokseen (22.2. 110 §); hyväksyttiin laitoksen toimenpide ratakiskovaihteiden tilaamisesta Teijon tehtaalta (22.2. 121 §); hyväksyttiin Oy. Volvo Auto ab:n esitys liikennelaitoksen neljän edustajan lähettämisestä yhtiön kustannuksella mm. Göteborgissa pidettävään pohjoismaiseen kongressiin (22.2. 101, 127 §, 10.10. 533 §); päätettiin kehottaa liikennelaitosta suorittamaan autolinjojensa auraaminen siinäkin tapauksessa, että kysymys oli yksityisen hoidettavasta katu- tai tieosuudesta (21.3. 198 §); päätettiin vahvistaa liikennepäällystön virkamerkin ja virkalakin sekä autonkuljettajan virkapuvun käytössä noudatettavat määräykset (4.4. 211 §, 2.5. 252 §); päätettiin, että liikennelaitoksen palveluksesta eläkkeelle siirtyvät henkilöt saavat pitää vuosivapaalippunsa ao. kalenterivuoden loppuun (18.4. 231 §); päätettiin vahvistaa kesäkuun 1 p:stä noudatettavat tilausajomaksut sekä eräitä muita ko. ajoja koskevia määräyksiä (2.5. 253 §); päätettiin, että laitoksen liikennevälineitä ja muuta lautakunnan hallinnossa olevaa kaupungin omaisuutta käytettäisiin mainostarkoituksiin ja että siitä ilmoitettaisiin sanomalehdissä tarjousten saamiseksi sekä hyväksyttiin eräitä tarjouksia (8.2. 71 §, 22.2. 99 §, 14.3. 150 §, 18.4. 230 §, 2.5. 265 §, 13.6. 332 §); oikeutettiin liikennelaitos suorittamaan Oy. Strömberg ab:lle 35 % ennakkona raitiovaunuhankintoihin liittyvien varamoottorien hinnasta (16.5.

275 §); päätettiin linja-auton alustojen (16.5. 278 §, 8.8. 398 §, 3.9. 458 §, 10.10. 531 §) sekä linja-autonkorien (30.5. 302 §, 2.9. 434 §, 26.9. 501 §, 21.11. 619 §) tilauksista tai ostoista; oikeutettiin toimitusjohtaja päättämään laitoksen osoittamasta vieraanvaraisuudesta eräillä edellytyksillä (16.5. 284 §, 30.5. 293, 305 §); päätettiin jakaa henkilökunnan järjestötoiminnan tukemiseksi avustuksina yhteensä 700 000 mk (30.5. 298 §); päätettiin pidentää diplomi-insinööri G. Nyströmin toiminta-aikaa liikennelaitoksen Koskelan vaunuhallien rakennusvalvojana siihen saakka, kunnes ko. hallien rakennustyöt olisivat päättyneet (30.5. 301 §); päätettiin luovuttaa XV Olympia Helsinki 1952 -nimisen yhdistyksen Olympiakylä-osaston käyttöön kisojen ajaksi erinäistä keittiökalustoa sekä periä korvauksena 5 % sen hankintahinnasta (30.5. 303 §); päätettiin oikeuttaa XV Olympia Helsinki 1952 -niminen yhdistys jakamaan virallisille kisojen osanottajille 200 mk:n korvauksesta ja eräin ehdoin vapaalippu liikennelaitoksen kulkuneuvoihin heinäkuun 10 p:n ja elokuun 4 p:n väliseksi ajaksi; vapaalipuista päätettiin yhdistystä veloittaa yhteensä 1 902 940 mk (13.6. 336 §, 27.11. 617 §, 5.12. 647 §); päätettiin hankkia radiokone Töölön vaunuhallin liikennehenkilökunnan odotushuoneeseen (27.6. 356 §); päätettiin periaatteessa Koskelan hallien polttoaineaseman polttoaineen ym. säilytys- ja jakelulaitteiden asentamisesta, polttoaineen hankinnasta ym. hallien rakentamiseen liittyvistä asioista (9.7. 373 §, 8.8. 399 §, 2.9. 422 §); päätettiin perustaa turistilaiva Bathoryn matkustajien kuljetusta varten tilapäinen autolinja Fordin laiturin ja autolinjan 14 Eiran pääteaseman välille (9.7. 374 §); Suomen Kansan Ryhtiliikkeelle myönnettiin oikeus julisteiden kiinnittämiseen liikennelaitoksen kulkuneuvoihin heinäkuun 10 p:n ja elokuun 4 p:n väliseksi ajaksi (9.7. 375 §); hyväksyttiin liikennelaitoksen toimenpide, jonka mukaan olympiakisojen ajaksi oli vuokrattu Düsseldorfista uudenaikainen raitiovaunu 300 000 mk:n vuokrasta ym. ehdoilla (9.7. 381 §); päätettiin antaa liikennelaitoksen tehtäväksi tutkia mahdollisuuksia raitioliikenteen siirtämiseksi Aleksanterinkadulta toisille kaduille ym. (8.8. 396 §); päätettiin Koskelan vaunuhallialueen keskusrakennuksessa sijaitsevien, virka-asunnoiksi määrättyjen asuinhuoneistojen jaosta sekä yöpymishuoneiden käytöstä toistaiseksi toimistotarkoitukseen (8.8. 400 §); päätettiin myöntää Helsingin Raitiotien Urheiluseuralle Kööpenhaminaan lähetettävän joukkueen matkakustannuksiin 80 000 mk sekä oikeutettiin seura saamaan laitoksen huoltokonttorista 50 000 mk:n suuruinen laina (8.8. 403 §); päätettiin vahvistaa liikennelaitoksen uusien autolinjojen vyöhykerajat (2.9. 424 §); päätettiin määrätä "Helsingin Kulkuneuvot" -nimisen julkaisun myyntihinnaksi 50 mk/kpl sekä painattaa sitä aluksi 4 000 kpl ja myöhemmin tarvittaessa lisää (2.9. 428 §); päätettiin hankkia radanpuhdistusvaunu Länsi-Saksasta (3.9. 460 §); päätettiin, että laitoksen matkailija-autoa saadaan tarvittaessa käyttää linjaliikenteessä (3.9. 461 §); oikeutettiin laitos suorituttamaan tarvittaessa vaunujen korjauksia muissakin kuin kaupungin korjaamoissa, kunnes laitoksen omien korjaamoiden suorituskyky olisi lisääntynyt (26.9. 500 §); päätettiin ostaa Caterpillar-merkkinen tiehöylä Autola oy:ltä hintaan 4 149 822 mk, johon lisättiin kuljetuskustannukset ja liikevaihtovero (3.10. 513 §); päätettiin esittää Suomen Autoklubille, että liikennelaitoksen autonkuljettajille myönnettäisiin 4 kultaista ja 46 hopeista ansiomerkkiä (24.10. 558 §); päätettiin valistusmenoihin varatusta määrärahasta käyttää enintään 300 000 mk liikennekartan valmistustöiden aloittamiseen kertomusvuonna sekä matkustavan yleisön liikennevalistukseen enintään 500 000 mk (7.11. 595 §); päätettiin ostaa laitokselle Kölnistä jousien erikoiskarkaisu-uuni (7.11. 601 §); päätettiin jakaa liikennelaitoksen ansiomerkkejä seuraavasti: 40-vuotisesta palveluksesta yhdelle henkilölle, 30-vuotisesta palveluksesta 21 henkilölle sekä 20-vuotisesta palveluksesta 9 henkilölle sekä käyttää kustannuksiin tarkoitusta varten talousarvioon varattuja määrärahoja (27.11. 618 §); päätettiin eräistä toimenpiteistä, jotka koskivat liikennelaitoksen talouden tasapainoon saattamista (5.12. 634 §, 19.12. 689 §); raitioteiden varoitusmerkin uusi malli päätettiin vahvistaa (5.12. 637 §); päätettiin v:ksi 1953 tilattavista sanoma- ja

aikakauslehdistä (5.12. 648 §, 19.12. 689 §); päätettiin poistaa käytöstä ja myydä huutokaupalla vanhaa liikkuvaa kalustoa seuraavasti: 39 Büssing-Nag -merkkistä linja-autoa, 1 Scania-Vabis -merkkinen linja-auto, 13 Asean valmistamaa raitiomoottorivaunua ja 69 raitioperävaunua varaosineen (12.12. 667 §); päätettiin oikeuttaa samat virastot, laitokset ym. kuin kertomusvuonnakin ostamaan liikennelaitoksen vuosiliput v:ksi 1953, kaupungin virastojen ja laitosten ostamien vuosilippujen hinnaksi määrättiin koko vuodelta 15 000 mk/kpl (12.12. 670 §); päätettiin ostaa liikennelaitokselle 7 johdinautoa Valmet oy:ltä (12.12. 674 §); päätettiin pysyä aikaisemmassa periaatepäätöksessä, että laitokseñ toimintaa olisi jatkettava kunnallisena laitoksena lähinnä muiden kaupungin laitosten tapaan, kuitenkin siinä määrin itsenäisesti kuin se olisi mahdollista; lisäksi annettiin laitoksen tehtäväksi tutkituttaa sen toiminnan järjestely- ym. kysymyksiä (22.12. 711 §); kehotettiin liikennelaitosta pyytämään tarjouksia n. 30 raitiomoottorivaunun hankinnasta syyskuuksi 1954 sekä oikeutettiin laitos tekemään sopimus em. hankinnoista Oy. Nortek ab. -nimisen yhtiön kanssa eräillä edellytyksillä (22.12. 713 §, 29.12. 721 §); päätettiin eräistä toimenpiteistä itäänpäin suuntautuvan liikenteen järjestelyksi sen jälkeen kun Kulosaaren siltaa koskevat liikennerajoitukset tulisivat voimaan (22.12. 714 §, 29.12. 724 §).

Lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon lisäksi seuraavia asioita koskevat: raitiotie-, omnibus- ja johdinauto- sekä laivaliikenne niihin liittyvine kysymyksineen; omnibusautojen ja raitiovaunujen tilapäiskäyttö; liikenteessä ja konepajoissa sattuneiden sekä henkilökunnan aiheuttamien vahinkojen korvaaminen; vuosilippujen osto-oikeus, vapaa- ja alennuslippujen myöntäminen; uusien pysäkkien tai korokkeiden käytäntöön ottaminen, vanhojen poistaminen tai siirtäminen sekä henkilökunnalle kurinpidollisista syistä määrättävät rangaistukset.

Lisäksi esitettiin kaupunginhallituksen ratkaistavaksi eräitä ikälisään oikeuttavan palvelusajan laskemista koskevia asioita sekä kaupunginhallituksen ja palkkalautakunnan ratkaistaviksi lukuisia anomuksia sairaus- tai virkaloman myöntämisestä sekä palkkaeduista niiden aikana.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: eräiden pienten kassavajausten ym. saatavien poistamista liikennelaitoksen tileistä (11.1. 16 §, 30.5. 304 §, 21.11. 616 §); eräiden asioiden poistamista diaarista (11.1. 18 §); liikennekorokkeiden poistamista tai kaventamista (25.1. 32, 33 §); linja-autopysäkkien järjestelyä (25.1. 34 §, 8.8. 409 §, 7.11. 598 §); Liisan- ja Unioninkatujen risteyksen järjestelysuunnitelman toteuttamista ainakin osittain ennen olympiakisoja (25.1. 35 §); eräiden määrärahojen ylittämisoikeuden myöntämistä (25.1. 42 §, 8.2. 63 §, 14.3. 171 §); laitoksen järjestys- ja ohjesääntöjen eräiden kohtien muuttamista (8.2. 66 §); vahingonkorvausten suorittamista (8.2. 78 §, 24.10. 553 §); alennuslippujen myöntämistä (22.2. 98 §, 29.12. 727 §); oikeuden myöntämistä laitokselle omien erikoisvaatimustensa mukaisten lääkärintarkastuslomakkeiden käyttöön ym. (22.2. 109 §); dieselautojen tilaamista laitokselle (14.3. 169 §); raitiotieliikenteen ja linja-autoliikenteen liikennesuunnitelmien vahvistamista tuleviksi voimaan 15.9., em. suunnitelmien muuttamista sekä erilaisia liikennelinjojen muutoksia ja järjestelyitä, liikennelupa-asioita ym. (14.3. 170 §, 2.5. 254 §, 13.6. 343 §, 3.9. 461 §); uusien virkojen perustamista laitokseen (14.3. 171 §, 21.3. 195 §, 9.7. 370 §); Vallilan ratapihan laajentamiskysymystä (22.3. 183 §, 12.12. 683 §); jäsenmaksun suoritusta Kansainväliselle Liikenneunionille (21.3. 190 §); Herttoniementien ja Laajasalontien risteyksen järjestämistä (2.5. 257 §); liikenteen järjestelyä olympiakisojen aikana (2.5. 260 §); ehdotusta laitoksen lisätalousarvioksi kertomusvuonna (16.5. 272 §); liikennehenkilökunnan palkkausta kertomusvuoden heinäkuun 16 p:n ja elokuun 3 p:n välillä (30.5. 295 §); asiamiehen apulaisen viran palkkaluokan korottamista (30.5. 300 §); komitean asettamista laatimaan liikennelaitoksen organisaatioehdotusta ja siihen liittyvää laitoksen suunnittelutyön ja rationalisoinnin järjestämisehdotusta (9.7. 369 §); eräiden raidetöiden järjestelyä ja niihin varattujen määrärahojen käyttöä (8.8. 402 §); Kaivo-

kadun länsipään liikenteen järjestelyä (8.8. 408 §); laitoksen omaisuuden arvon tarkistamiskysymystä (2.9. 429 §, 7.11. 592, 593 §); varoitusmerkkilaitteen saamista satamaradan ylikäytävälle Lautatarhankadulla (2.9. 448 §); laitoksen talousarvioehdotusta ja uudishankintamäärärahoja v:ksi 1953 (3.9. 465 §, 19.9. 479 §); laitoksen tarkistettua ehdotusta v:n 1954-1955 rakennusohjelmaksi ym. (26.9. 498 §); joulu- ja uudenvuodenliikenteen järjestämistä (5.12. 649 §); eräiden määrärahojen käyttämislupaa linja-autopysäkkien korokkeiden rakentamiseen (12.12. 684 §) sekä itäänpäin suuntautuvan linja-autoliikenteen järjestelyä (29.12. 724 §).

Lisäksi tehtiin palkkalautakunnalle esityksiä, jotka koskivat palkan maksamista viranhaltijoille ja työntekijöille kursseille osallistumisen aikana sekä urheilukilpailuihin ym. osallistumista varten myönnetyn loman aikana, virka-asuntojen vuokrien määräämistä sekä viranhaltijan oikeuttamista asumaan kaupungin ulkopuolella ym.

Liikennelaitos

Hallinto, organisatio ym.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului v:n 1951 päättyessä 3 286 ja v:n 1952 päättyessä 3 484 henkilöä seuraavasti ryhmitettyinä:

	1951	1952
Pääkonttori, lippukassat, vahtimestarit ja konttorisiivoojat ...	69	69
Raitioliikenne	1 472	1 466
Omnibusliikenne	665	812
Rataosasto	214	244
Vaunuhallit ja korjauspajat	830	858
Vaatehtimo	30	30
Sairaanhoito	5	5
Laivaliikenne	1	-
	3 286	3 484

Eläkkeensaajia oli v:n 1951 päättyessä 464 ja v:n 1952 päättyessä 490.

Vakinaisen henkilökunnan ollessa kesälomalla toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välisenä aikana työskenteli laitoksen eri osastoilla ylimääräistä henkilökuntaa. Laivamiehistöön kuului purjehduskautena toukokuun 1 p:stä lokakuun 15 p:ään moottorilautalla Korkeasaari-Högholmen 8 miestä ja kesäkuun 15 p:stä elokuun 3 p:ään höyrylaivalla J.L. Runeberg 7 miestä.

Lääkärien toiminta. Laitoksen poliklinikalla oli lääkärien vastaanottojen lukumäärä 21 557, sen oltua v. 1951 21 645. Kotikäyntejä oli 1 070. Tarkastajille ja rahastajille pidettyjen ensiapua ja terveydenhoitoa koskevien luentojen luku oli 14.

Huhtikuussa v. 1951 aloitettua henkilökunnan keuhkojen röntgentarkastusta jatkettiin ja saatiin tarkastukset kertomusvuoden aikana loppuun suoritetuiksi.

Eniten sairausilmoituksia oli tammikuussa, 2 267 ja vähiten elokuussa, 1 414.

Henkilökunnan huoltokonttori. Kertomusvuoden päättyessä oli huoltokonttorin jäsenmäärä 2 700. Tilillepanojen yhteismäärä oli 175 257 486 mk ja ottojen 165 623 968 mk. Talletettuja varoja oli joulukuun 31 p:nä 1952 45 765 031 mk. Kertomusvuoden aikana myönnettiin 2 596 lainaa. Niiden yhteissumma nousi 12 454 850 mk:aan. Vientejä kirjattiin n. 140 000.

Löytötavaratoimisto. Talteenotettujen esineiden luku oli 10 579. Niistä 2 887 voitiin toimittaa takaisin asianomaiselle omistajalle.

Tilastollinen yleiskatsaus. Alla olevassa taulukossa annetaan tietoja v:n 1952 raitio-, johdinauto- ja omnibusliikenteestä v:n 1951 vastaaviin lukuihin verrattuna:

	Laskettu vaunukilometrimäärä[1]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä 2)
V. 1951	21 003 706	126 205 856	1 653 421 455	1 629 318 981	1 994 434 563	1 622 980 394
V. 1952	22 164 291	131 881 305	2 127 098 431	2 094 276 709	2 357 787 661	1 848 448 614
Erotus	+ 1 160 585	+ 5 675 449	+ 473 676 976	+ 464 957 728	+ 363 353 098	+ 225 468 220
%	+· 5.5	+ 4.5	+ 28.6	+ 28.5	+ 18.2	+ 13.9

Laivaliikenteestä oli tuloja 10 014 101 mk. v:n 1951 vastaava määrä oli 9 547 372 mk, joten lisäys oli 466 729 mk eli 4.9 %. Saman liikenteen menot nousivat samana aikana 4 188 024 mk:sta 5 878 593 mk:aan, lisäyksen ollessa siis 1 690 569 mk eli 40.4 %.

Raitiotiet

Liikenne. Kantaliikenne eri linjoilla jatkui syyskuun 22 p:ään saakka joulukuun 1 p:stä 1951 voimaan tulleen aikataulun mukaisena muutoin, paitsi että linjalle 7 lisättiin kaksi päiväjunaa, jotka toimivat yövaunuina linjoilla 6 ja K. Tämän johdosta uusittiin linjan kaikki arkipäivien aikataulut. Vakinaisten vuorojunien lukumäärä oli tämän jälkeen 98.

Vaunuhankintojen viivästymisen takia oli maaliskuun 3 p:stä alkaen tehtävä huomattavia muutoksia tungosaikaliikenteeseen ja sen johdosta uusittava kaikkien tungosaikavaunujen aikataulut sekä osittain muutettava linjojen reittejä. Useilta tungosaikavaunuilta poistettiin ajovuoroja, jotta kalusto kuluisi vähemmän.

Olympian kisojen aikana oli liikenteen pohjana voimassa ollut kesäaikataulu, joka sisälsi 98 koko päivän junaa sekä 14 tungosaikajunaa, eli yhteensä 112 junaa; 79 oli ilta- ja 21 yöjunaa.

Iltaliikennettä jatkettiin kaikilla linjoilla kaksi tuntia, noin klo 1 saakka ja yöliikennettä siirrettiin vastaavasti kaksi tuntia myöhemmäksi, jatkuen se klo 3.oo saakka. Yöliikenteeseen lisättiin vuoroja niin, että niiden tiheys tuli olemaan 7.5 min., paitsi linjalla H 10 min. Myös linjoille 7 ja 12, joilla tavallisesti ei ole yöliikennettä, järjestettiin yöliikenne 7.5 min. väliajoin. Yöliikenne käsitti kaikkiaan 57 junaa, jota määrää toisella kisaviikolla supistettiin 29:ään.

Kilpailutilaisuuksiin ja tärkeimmille majoitusalueille pyrkivää yleisöä varten lisättiin tungosajan liikennettä järjestämällä tilapäislinjoja ja lisäämällä vaunuvuorojen lukumäärää.

Yhteenvetona voidaan todeta, että kisa-ajan liikenne sujui oletettua paremmin ilman mainittavia häiriöitä, vastasi tyydyttävästi tarvetta ja sen taloudellinenkin tulos oli tyydyttävä. Samoin voidaan todeta, että laitoksen henkilökunta selviytyi rasittavasta kokeestaan kaikella kunnialla.

Syyskuun 22 p:stä alkaen otettiin talviaikataulut jälleen käytäntöön. Vaunupulan takia poistettiin 13 tungosajan junaa liikenteestä ja kaikkien tungosajan vaunujen aikataulut uusittiin. Raitiolinja 10 lopetettiin ja korvattiin autolinjalla 19.

Raitiolinjat, niiden vaunumäärät ja vaunujen keskimääräiset ajotiheydet eri linjoilla vuoden kuluessa ilmenevät taulukosta n:o I.

Kertomusvuoden aikana ylläpidettiin sunnuntai- ja pyhäaamuisin samaa harvaa liikennettä kuin aikaisempina vuosina.

Raitiolinjojen kuormitusta tarkkailtiin koko vuoden.

1) Laskettuun vaunukilometrimäärään sisältyvät moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta.

2) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Valitettavasti vaunutilanne ei sallinut ryhtyä tarkkailun tarpeelliseksi osoittamaan vaunujen lisäämiseen. Luotettavien perusteiden saamiseksi vakinaisten vuorojen liikenteen järjestämiselle toimitettiin joulukuun 13 p:n ja 21 p:n välisenä aikana matkustajalaskenta vaunun lähtiessä määrätyltä pysäkiltä kaikissa vaunuissa, jotka ajoivat arkisin klo 9.oo - 15.30 ja klo 18.oo:sta liikenneajan loppuun (lauantaisin klo 9.oo - 12.oo ja klo 16.oo:sta liikenteen loppumiseen) ja sunnuntaisin koko liikenneajan. Laskennan tulosta ei kertomusvuoden aikana kuitenkaan vielä selvitetty.

Jotta liikenteen valvonta ja ohjaaminen nimenomaan Olympian kisojen aikana saataisiin mahdollisimman varmaksi, otettiin kesäkuun 20 p:stä käytäntöön uusi keskitetty valvonta- ja ohjausmenetelmä. Ylioppilastalolla toimineet liikennetarkastajat siirrettiin muihin tehtäviin ja pääkonttoriin perustettiin ns. liikenteenohjauskeskus, jossa koko liikenneajan toimi liikenteenohjaaja apulaisenaan kirjuri. Hänen käytettävärään oli radiopuhelin ja tavallinen puhelin sekä liikkuvina valvonta- ja häiriöidenpoistamiseliminä kaksi radiopuhelimella varustettua partioautoa sekä torni- ja hinausautot. Kaikista liikennehäiriöistä, joita eivät kuljettajat itse voi heti poistaa, ilmoitetaan viipymättä liikenteenohjaajalle, jonka on käytettävissä olevin keinoin poistettava häiriö mahdollisimman pian ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin väliaikaisen liikenteen ohjaamiseksi tilanteen vaatimalla tavalla. Tämä liikenteenohjaamisjärjestelmä osoittautui sekä kisojen aikana että niiden jälkeenkin tarkoituksenmukaiseksi tehostaen liikenteen valvontaa ja tehden tapahtuneiden häiriöiden torjunnan nopeammaksi ja tehokkaammaksi. Partioautojen miehistö suoritti lisäksi paljon pieniä korjaustöitä vaunuissa ym.

Liikennehenkilökunnan peruskoulutus tapahtui kertomusvuoden aikana entisten määräysten mukaisesti. Ensi kerran pidettiin kevättalvella myös n. 3 kk kestävä peruskurssi tarkastajiksi pyrkiville. Oppilaita oli kurssilla 12, joista 10 hyväksyttiin. Nämä nimitettiin myöhemmin lipputarkastajiksi. Kuljettajien ja rahastajien jatkokoulutusta jatkettiin helmikuun 7 p:nä 1951 julkaistun jatkokoulutusohjelman mukaisesti. Henkilökunnan kielikursseja pidettiin aikaisemman ohjelman mukaisesti.

Liikennehenkilökunnan virantoimitusta koskevia määräyksiä täydennettiin jatkuvasti. V. 1951 toimitetun määräysvalikoiman, joka sisältää vielä noudatettavat päiväkäsky- ym. määräykset vv. 1934-1951, jakaminen liikennehenkilökunnalle aloitettiin maaliskuun 17 p:nä. Kertomusvuoden aikana annettiin lisäksi joukko uusia päiväkäskymääräyksiä mm. seuraavista asioista: radiopalvelusta, luettelo virantekovuoroista, uuden tariffin soveltamisesta ym.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia raitioliikennettä koskevia tilastollisia tietoja vv:lta 1951 ja 1952:

	Laskettu vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1951...	13 045 087	86 262 081	6.61	1 030 581 079	79:-	1 047 383 608	80:29	12:14
V. 1952...	12 726 011	84 680 116	6.65	1 279 338 978	100:53	1 147 329 121	90:16	13:55
Erotus ...	- 319 076	-1 581 965	+ 0.04	+ 248 757 899	+21:53	+ 99 946 513	+9:87	+1:41
%	- 2.4	- 1.8	+ 0.6	+ 24.1	+27.3	+ 9.5	+12.3	+11.6

Liikkuva kalusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin ilmajohto-osastolle Oy. Helsingin Autokoritehdas ab:n Volvo BV-1303 alustalle rakentama tornivaunu kuljettajanhytteineen ja englantilaista valmistetta olevine hydraulisine nostolaitteineen.

Lisäksi toimitettiin 2 kpl Fordson henkilöpakettiautoja radiokeskukselle ja Comer-merkkinen pakettiauto linja-autokonepajalle.

Vanhoja moottorivaunuja poistettiin 13 kpl ja samoin perävaunuja 69 kpl. 3 kpl perävaunuja myytiin kirjanpitoarvostaan kaupungin eri laitoksille. Lisäksi romutettiin 4 yksisiipistä autokärkiauraa.

1) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Kertomusvuoden aikana suoritettiin raitiovaunujen täydellinen tarkastus laajempana kuin aikaisemmin. Raitiovaunuston kuluneisuuden vuoksi oli korjattavien vaunujen lukumäärä kuitenkin huomattavasti suurempi kuin aikaisempina vuosina.

Kertomusvuoden päättyessä kuului vaunustoon 219 moottorivaunua, 243 perävaunua, 1 kiskonhiontamoottorivaunu, 1 hitsausmoottorivaunu, 3 työmoottorivaunua, 1 kiskojenpuhdistusperävaunu, 2 ratajäähöylää, 1 rataerikoisjäähöylä, 27 raitiovaunujen lumiauraa, 6 lumenkuljetusperävaunua, 2 Caterpillar-tiehöylää, 1 Teräskarhu-tiehöylä, 13 asennus- ja kuormaautoa, 2 asennuslinja-autoa, 1 kalustolinja-auto, 4 henkilöpakettiautoa, 2 pakettiautoa, 4 traktoria, 3 puolitraktoria, 2 kuljetettavaa Colesnosturia, 2 kuorma-auton perävaunua, 1 traktoriperävaunu, 1 autoperävaunu raitiovaunujen kuljetusta varten, 1 kuljetettava höyrykattila, 8 miehistövaunua, 4 henkilöautoa sekä 1 kaksisiipinen ja 2 yksisiipistä autokärkiauraa.

Ratteet. Olympian kisoja silmällä pitäen uusittiin Töölön raitiovaunuhallin ratapiharaiteisto ja rakennettiin mm. vaununvaihtoraiteita. Lisäksi rakennettiin kaksoisraiteet Kammion- ja Ruusulankadulle, ja sieltä yhteydet uusine vaihteineen ja raideristeyksineen Runeberginkadulle sekä yhteys etelään Mannerheimintielle. Ruusulankadulle rakennettiin urakiskorata sepelialustalle ratapölkkyineen. Yllämainitun radan yhteenlaskettu pituus oli 1 130 m yksinkertaista rataa. Asemakaavamuutoksen johdosta rakennettiin Hämeentielle Paavalinkirkon kohdalle 528.2 m yksinkertaista rataa. Etelä Rantatien levennyksen ja kiskojen uusimisen yhteydessä radat, 1 200 m yksinkertaista rataa, siirrettiin kadun keskelle.

Mannerheimintien-Kaivokadun kulmassa ja Unioninkadun-Aleksanterinkadun kulmassa sekä Unioninkadun-Kaisaniemenkadun risteyksessä olevat raiteet järjestettiin uudelleen. Kustaa Vaasantielle, Hämeentieltä Koskelan halleille, rakennettiin halleille menevä ratakiskorata 42.1 kg:n kiskoista sepelialustalle, yhteensä 1 367 m yksinkertaista rataa. Koskelan hallin ratapihalle rakennettiin yksinkertaista suoraa rataa 1 233.5 m ja kaarta 300 m, halleihin suoraa rataa 1 600 m ja kaarta 300 m sekä huoltohallin ratapihalle suoraa rataa 1 250 m ja kaarta 355 m. Kaikkiaan rakennettiin uutta raidetta 9 100.7 ratametriä. Ratsastushallissa purettiin sisällä oleva raiteisto vaihteineen sekä osa ratapihasta yhteensä 938 ratametriä ja Hämeentiellä Paavalinkirkon kohdalta 500 ratametriä eli kaikkiaan 1 438 ratametriä.

Kuluneita urakiskoja vaihdettiin eri paikoissa rataverkostoa yhteensä 11 869.4 m. Yksinkertaista raidetta nostettiin ja tuettiin uudelleen 1 600 m:n matkalla, ratapölkkyjä käytettiin yhteensä 6 155 kpl. Kivimurskaamossa valmistettiin 239 m^3 kivimurskaa.

Kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä levitettiin raideetäisyys nykyisestä 2.5 m:stä 3 m:iin yhteensä 2.7 km:n matkalla 2-raiteista rataa sekä uutta raidetta rakennettaessa 835 m:n matkalla 2-raiteista rataa eli vv. 1950-51 aloitetut levennykset huomioon ottaen yhteensä 13.9 km:n matkalla 2-raiteista rataa.

Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 89 580 m yksinkertaista raidetta, josta määrästä 8 352 m oli ratakiskoa (43.5 kg/m ja 42.1 kg/m), sekä ratapiha- ja halliraiteiden yhteenlaskettu pituus 14 149 m yksinkertaista raidetta, josta määrästä 5 038 m oli Koskelan halleilla.

Kertomusvuoden aikana asennettiin 76 kpl uusia vaihteita ja poistettiin 30 kpl loppuunkuluneita. Kertomusvuoden päättyessä oli radoilla 170 kpl vaihteita, joista sähkövirralla käännettäviä 31. Rata- ja hallipihoissa oli 131 kpl vaihteita. Vaihteitten kokonaismäärä oli siis 301.

Uusia raideristeyksiä asennettiin 17 eri paikkaan, 1 poistettiin Unioninkadulta Kaisaniemen kohdalla, 3 Unioninkadun ja Aleksanterinkadun risteyksestä ja 3 Mannerheimintien ja Kaivokadun risteyksestä. Raideristeyksien kokonaisluku vuoden päättyessä oli 65 kpl radoilla ja Töölön hallipihalla 1 kpl.

Nupukivipäällysteisiä katuosuuksia korjattiin 13 408 m^2 ja bitumipäällysteisiä 11 823 m^2.

Ilmajohtoa varten pystytettiin 215 pylvästä, 65 pylvästä poistettiin ja yksi vikaantunut vaihdettiin uuteen. 23 uutta raitiotiekoroketta rakennettiin tai uusittiin, kahdeksan linja-autokoroketta ja kolme tarpeetonta pysäkkikoroketta poistettiin.

Rataosaston konepajalla valmistettiin kertomusvuoden aikana raideristeyksiä, risteyskappaleita, vaihteita ym. ja 4 kpl kolmipyöräisiä raitiovaunulumiauroja muutettiin nelipyöräisiksi.

Ilmajohto. Kaksoisraidetta varten asennettiin Kustaa Vaasantielle, Hämeentieltä Koskelan halleille, 1 550 m ilmajohtoa, ja Koskelan hallialueelle ja B-halliin 4 350 m, uutta raiteistoa varten Töölön III hallista Kammionkadun ja Ruusulankadun kautta Runeberginkadulle sekä kaarteeseen Runeberginkatua etelään Mannerheimintielle vaununvaihtoraiteineen 1 150 m ilmajohtoa; uutta raiteistoa varten Sturenkadun ja Hämeen tullin välille 540 m, Sturenkadun ja Mäkelänkadun kulmaukseen 250 m ja raiteistoa varten Etelärantatielle 1 400 m ilmajohtoa. Kertomusvuoden aikana poistettiin tarpeetonta johtoa 3 500 m:n pituudelta. Kulunutta ilmajohtoa vaihdettiin uuteen 570 m ja johtojen muutoksiin eri paikoilla käytettiin 300 m uutta johtoa. Ilmajohdon pituus lisääntyi v:n 1952 aikana 5 740 m ja oli kertomusvuoden päättyessä 104 250 m.

Raide-etäisyyden suurenemisen vuoksi 3 m:iin siirrettiin vastaavasti ilmajohtoa kaikkiaan 2.7 km:n pituudelta kaksiraiteista rataa.

Katuristeyksien sähkömerkinantovalojen lukumäärä oli edelleen 29. Kaivokadun ja Mannerheimintien risteykseen rakennetun yleisen katuristeysmerkkivalon johdosta asennettiin laitoksen ilmajohtoon virikekoskettimet. Kondensaattorien lukumäärä oli edelleen 75.

Vuosi oli erittäin työntäyteinen ilmajohto-osastolle, ennen kaikkea Koskelan halleihin ja ratapihalle rakennetun ilmajohtoverkoston vuoksi, mikä mm. käsitti kosketinlaitteiden asentamisen sähkö-mekaanisia työntöovia varten. Johtojen kunnossapito käsitti pääasiassa verkoston tarkistamisen, jolloin ainoastaan pienehköjä osia kulunutta johtoa uusittiin. Kulosaaren uuden sillan rakennustöiden johdosta poistettiin ilmajohto Kulosaaren ja mantereen väliltä.

Johtovikoja sattui kertomusvuoden aikana 20 kertaa, joista 16 aiheutti liikennehäiriöitä liikenteen ollessa keskeytyksissä 5 minuutista 1 tuntiin kerrallaan. Tämän lisäksi sattui virranjaon keskeytyksiä 19 kertaa koko verkostossa ja 14 kertaa osissa verkostoa.

L i n j a - a u t o t

Liikenne. Liikenne eri linja-autolinjoilla jatkui tammikuun 1 p:stä maaliskuun 16 p:ään v:n 1951 lopussa käytännössä olleiden aikataulujen mukaisena.

Esikaupunkiasutuksen kasvamisen takia oli maaliskuun 17 p:nä linjoille 32, 52 ja 54 lisättävä yksi tungosaikavaunu kullekin ja sitä varten poistettava linjalta 18 kolme tungosaikavaunua.

Kesälinjaa 31 Sörnäisten apteekki - Kivinokka liikennöitiin 11 p:stä toukokuuta 15 p:ään lokakuuta.

Kesäaikataulut otettiin käytäntöön 16 p:nä kesäkuuta. Linja 25P, Erottaja - Pitäjänmäki, lopetettiin tällöin. Kesäaikataulut olivat, Olympian kisojen aikaa lukuunottamatta, käytännössä 21 p:ään syyskuuta.

Olympian kisojen johdosta lisättiin heinäkuun 16 p:n ja elokuun 3 p:n väliseksi ajaksi vaunuja useille linjoille ja tungosaika- ja yöliikennettä pidennettiin, mutta öisen liikennetarpeen osoittautuessa arvioitua vähäisemmäksi, pidennettyä aikaa jonkin verran lyhennettiin. Lisäksi liikennöitiin sanottuna aikana laivoissa asuneiden kuljetusta varten tilapäislinjoja 5E, Erottaja - Katajanokka, ja 14 H, Eira - Hernesaari. Kisapaikoille johtaville linjoille lisättiin vaunuja tarpeen mukaan.

Kun 39 linja-autoa oli liikenteeseen kelpaamattomana poistettava ja uusia ei ollut saatu tarpeeksi, oli talven 1952-53 liikennesuunitelmassa tyydyttävä vain esikaupunkilinjojen kipeimmän lisätarpeen osittaiseen tyydyttämiseen. Syyskuun 22 p:nä toimeenpantiin linja-autoliikenteessä seuraavat muutokset:

Linja 25, Erottaja - Kaarela, lopetettiin; liikenne aloitettiin linjoilla 26. Erottaja - Konala; 26K, Erottaja - Kaarela, (vain tungosaikoina); 27, Erottaja - Kaarela (uutta Nurmijärven tietä) ja 19, Nordenskiöldinkatu - Pasila. Linjan 20 ja 24 Erottajalla olleet pääteasemat siirrettiin Rautatientorille; linjan 50 Kumpulassa ollut päätekohta siirrettiin Vanhankaupungin sillan luo, sen reittiä muutettiin huomattavasti ja ko.

linjan kaksi tungosaikavaunua muutettiin kokopäivävaunuiksi. Myöskin muille esikaupunkilinjoille lisättiin vaunuja.

Kertomusvuoden alussa oli arkipäivisin liikenteessä olleiden vaunujen lukumäärä 111, kesäkuun 16 p:stä alkaen 105, heinäkuun 16 p:stä alkaen 125, elokuun 4 p:stä alkaen 105, syyskuun 10 p:stä alkaen 112, syyskuun 22 p:stä alkaen 123 ja lokakuun 22 p:stä alkaen 127.

Myöskin autolinjojen kuormitusta tarkkailtiin koko vuoden.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät taulukosta n:o II.

Taulukoissa ilmenevien päivittäisten vaihtelujen lisäksi siirrettiin useita vaunuja tungosaikana kaupunkilinjoilta esikaupunkilinjoille työntekijöiden kuljettamista varten.

Alla olevassa taulukossa esitetään muutamia autoliikennettä koskevia tietoja v:lta 1951 ja 1952:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1951...	7 339 562	34 435 206	4.69	534 081 726	72:77	536 369 358	73:08	15:58
V. 1952...	8 566 803	38 351 428	4.48	684 450 032	79:90	632 817 270	73:87	16:50
Erotus ...	+ 1 227 241	+ 3 916 222	-0.21	+150 368 306	+ 7:13	+ 96 447 912	+ -:79	+ -:92
%	+ 16.7	+ 11.4	-4.5	+ 28.2	+ 9.8	+ 18.o	+ 1.1	+ 5.9

Johdinautoliikenteen vastaavat luvut v:lta 1951 ja 1952 ovat seuraavat:

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [1]		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1951...	619 057	5 508 569	8.90	64 656 176	104:44	39 227 428	63:37	7:12
V. 1952...	871 477	8 84 761	10.15	130 487 699	149:73	63 301 223	78:37	7:72
Erotus ...	+ 252 420	+ 3 341 192	+ 1.25	+ 65 831 523	+45:29	+ 29 073 795	+ 15:-	+ -:60
%	+ 40.8	+ 60.7	+ 14.o	+ 101.8	+43:4	+ 74.1	+ 23.7	+ 8.4

Linja-autovaunusto. Kertomusvuoden aikana toimitettiin liikennelaitokselle 4 kpl Volvo B 532 merkkisiä linja-autoja, 10 kpl Volvo B 617, 7 kpl Scania-Vabis BF 61 ja 3 kpl Scania-Vabis B 62, joihin kaikkiin korit valmisti Oy. Ajokki; 12 kpl Scania-Vabis B 62 ja 6 kpl Scania-Vabis B 63, joihin korit valmisti Oy. Helsingin Autokoritehdas ab., sekä 12 kpl Scania-Vabis B 62 linja-autoa, joiden korit valmisti Valmet oy. eli yhteensä 54 uutta linja-autoa.

Vuoden kuluessa tilattiin lisäksi seuraavat diesel-linja-autojalustat: 30 kpl Scania-Vabis B 62, 32 kpl Volvo B 617, 3 kpl Volvo B 532, 1 kpl Volvo B 537 sekä 4 kpl Volvo B 538 eli yhteensä 70 alustaa. Korit yllämainittuja alustoja varten tilattiin seuraavasti: Oy. Helsingin Autokoritehdas ab:ltä 15 kpl Volvo B 617, 1 kpl Volvo B 537 ja 4 kpl B 538, Ajokki oy:ltä 7 kpl Volvo B 617 ja 3 kpl Volvo B 532 sekä Valmet oy:ltä 10 kpl Volvo B 617. Tilatuista alustoista toimitettiin kertomusvuoden aikana 40 kpl Volvo-merkkisiä. Sen sijaan 30:lle tilatulle Scania-Vabis alustalle ei vielä saatu tuontilisenssiä.

Kaikki uudet linja-autot tarkastettiin rakennustyön aikana ja katsastettiin.

Liikennekelvottomina poistettiin vaunustosta 39 Büssing-linja-autoa ja 1 Scania-Vabis.

Vaunusto käsitti vuoden päättyessä 201 linja-autoa, joista 57 suurta ja 143 keskikokoista sekä yhden matkailuauton. Linja-autovaunustosta oli vuoden lopussa 153 linja-autoa liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröitynä.

---

1) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

Johdinautovaunusto. Johdinautovaunustoon kuului kertomusvuoden päättyessä 16 johdinautoa, jotka kaikki olivat liikennekelpoisessa kunnossa ja rekisteröityinä.

Kaikkien johdinautojen vuositarkastus suoritettiin. Kahdessa johdinautossa suoritettiin täysi tarkastus.

Johdinautojen johtoverkosto. Johdinautojen halliinajoa varten rakennettiin Töölön I halliin 500 m yksinkertaista johtoa Topeliuksenkadulta Humalistonkatua pitkin konepajan pihan yli hallin pohjoiselle portille. Topeliuksenkadulle asennettiin jousivaihde ja konepajan pihalle kaksi risteystä raitiotie- ja johdinautojen johtoverkostojen risteyksiin. Johtoverkoston pituus oli vuoden päättyessä 9,46 km yksinkertaista johtoa.

Johtovikoja sattui vuoden aikana 13 kertaa, joista 8 aiheutti liikennehäiriön.

Laivaliikenne

Moottorilautta Korkeasaari – Högholmen oli purjehduskautena toukokuun 1 p:stä lokakuun 15 p:ään liikenteessä Korkeasaaren – Pohjoissataman reitillä. Yhteensä kuljetettiin 645 474 matkustajaa, joista 193 148 lapsia. Höyryalus J.L. Runeberg oli kesäkuun 15 p:stä elokuun 3 p:ään vuokrattu Helsingin kaupungin urheilu- ja retkeilytoimistolle, joka järjesti retkeilyjä saaristoon; sunnuntaisin alus oli kuitenkin liikennelaitoksen käytössä ja liikennöi Korkeasaareen.

Rakennukset

Töölön I hallissa kunnostettiin ja asennettiin johdinautohalleja varten kaksi kulmatyöntöporttia, jotka tukholmalainen Allmänna Handels ab. oli toimittanut. Porttien ja ilmajohtokoskettimien sähköasennustyöt aloitettiin, mutta eivät valmistuneet kertomusvuoden aikana.

Halleissa, konepajoissa ja asuntokiinteistöissä suoritettiin erinäisiä korjaustöitä.

Töölön I ja III halliin asennettiin loisteputkivalaistus huoltotyöpaikoille. III varastossa uusittiin sähköjohdot ja asennettiin loisteputkivalaistus. Lisäksi asennettiin sähkönostin tavarankuljetusta varten.

Matkalippujen hinnat ja myynti

Matkalippujen hinnat. Kertomusvuoden aikana olivat tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana eri liikennelinjoilla voimassa samat lippujen hinnat kuin v. 1951.

Toukokuun 1 p:stä lähtien tulivat voimaan seuraavat lippujen hinnat:

Raitiotiet, sisäiset autolinjat ja vyöhykerajaiset autolinjat: kertamaksu 20 mk, 6 matkan sarjalippu 100 mk ja 13 matkan sarjalippu 200 mk; yöliikenteessä kaksinkertainen maksu.

Pasilan-linja siirto-oikeuksin raitiolinjalle 3: kertamaksu 20 mk, 6 matkan lippuvihko 100 mk ja 13 matkan lippuvihko 200 mk.

Edellä mainitut liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen, joka puolestaan oikeutti yhteen siirtoon kaikille niille raitiotie- ja autolinjoille, joille ei ole vyöhykemaksurajoja. Siirtoliput oikeuttivat myös siirtoon vyöhykemaksulinjoille siten, että siirtolipun hinnan lisäksi oli suoritettava vyöhykelukua vastaava lisämaksu.

Autolinjojen lippujen hinnat linjoilla, joilla oli vyöhykerajat, olivat samat kuin v. 1951, nimittäin:

Keskuksesta

		mk
Kaarelaan (H:gin mlk. ja Malminkartano), Mellunkylään	(kertalippu	35
	(sarjalippu 8 matkaa	250
Kaarelaan (H:gin kaup.), Itä-Pakilaan, Malmille, Vartiokylään, Marjaniemeen, Jollakseen, Hevossalmeen	(kertalippu	30
	(sarjalippu 9 matkaa	250
Pitäjänmäelle, Konalaan, Etelä-Kaarelaan, Pirkkolaan, Länsi-Pakilaan, Oulunkylään, Viikiin, Pohjois Herttoniemeen, Laajasaloon	(kertalippu	25
	(sarjalippu 11 matkaa	250
Taliin, Pohjois Haagaan, Metsälään, Koskelaan, Vanhaankaupunkiin, Länsi Herttoniemeen	(kertalippu	20
	(sarjalippu 11 matkaa	200
Etelä Haagaan, Käpylään, Olympiakylään, Kumpulaan, Annalaan, Kulosaareen	(kertalippu	20
	(sarjalippu 13 matkaa	200

Yöliikenteessä oli kaksinkertainen maksu.

Liput oikeuttivat 5 mk:n hintaisen siirtolipun lunastamiseen, joka oikeutti yhteen siirtoon vyöhykemaksulinjoilta keskikaupunkilinjoille (raitio- ja autolinjoille) sekä toukokuun 1 p:stä lähtien myös keskikaupunkilinjoilta vyöhykemaksulinjoille.

4–12 vuotiasten lasten kertalippu maksoi kaikilla linjoilla toukokuun 1 p:stä lähtien 10 mk ja oikeutti matkustamiseen arkisin klo 18 jälkeen sekä sunnuntai-, pyhä- ja juhlapäivinä, sekä 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen kaikille muille raitio- ja autolinjoille, mutta ei vyöhykemaksulinjalta toiselle.

Huhtikuun 30 p:ään asti olivat koululais-, invaliidi- ja sokeainlippujen hinnat samat kuin v. 1951. Toukokuun 1 p:stä lähtien lippujen hinnat olivat seuraavat:

8 matkan lippu 50 mk ja 16 matkan lippu 100 mk; liput oikeuttivat 5 mk:n siirtolipun lunastamiseen samoin siirto-oikeuksin kuin lastenlippu. Matkojen suurin sallittu lukumäärä kuukaudessa alennuslipuin oli koululaisille 72, invaliideille ja sokeille 112.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupunginvirastot ja laitokset lunastaa 11 500 mk:sta kappaleelta. Posti- ja lennätinlaitos sai lunastaa lippuja tammikuun ja maaliskuun väliseksi ajaksi 3 125 mk:sta ja loppuvuodeksi 12 040 mk:sta. Poliisilaitokselle myytiin lippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia, samaan hintaan kuin posti- ja lennätinlaitokselle. Muille valtion laitoksille ja eräille järjestöille myytiin lippuja tammikuun ja maaliskuun väliseksi ajaksi 4 125 mk:sta ja loppuvuodeksi 15 695 mk:sta. Yksityiset henkilöt maksoivat ensimmäisen neljänneksen lipusta 5 750 mk, toisen neljänneksen lipusta 6 915 mk ja toisen vuosipuoliskon lipusta 15 000 mk.

Laivalinjalla Korkeasaari – Pohjoissatama olivat lippujen hinnat samat kuin v. 1951, nimittäin: aikuisten 20 mk yksinkertaisesta matkasta ja 40 mk edestakaisesta matkasta, 4–14 vuotiaitten lasten vastaavasti 5 mk ja 10 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 5 mk, lapset 2:50. Retkeilyryhmiin osallistuvat lapset ja invaliidit maksoivat edestakaisesta matkasta 5 mk.

Vuosi-, koululais- ja invaliidilippujen myynti. Vuosilippuja myytiin 1 006 kpl, neljännesvuosilippuja ensimmäisellä vuosineljänneksellä 933 kpl ja toisella vuosineljänneksellä 198 kpl, kolmeneljännesvuoden lippuja, jotka olivat voimassa huhti-joulukuun aikana, 739 kpl ja puolivuosilippuja jälkimmäisellä vuosipuoliskolla 210 kpl.

Koulukortteja, jotka oikeuttivat alennuslippujen ostoon koululaisille, annettiin kevätlukukaudella 14 396 kpl ja lukuvuodeksi 1952–53 15 823 oppilaalle sekä invaliidilippujen ostoon oikeuttavia kortteja 13 011 kpl.

Menot ja tulot

Liikennelaitoksen menot nousivat kertomusvuonna yhteensä 2 363 666 254 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Yhteiset kustannukset:			
Hallinto	16 181 917		
Kassa- ja tilivirasto	26 297 240		
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	3 751 655		
Vakuutusmaksut	5 975 180		
Konttorikaluston hankinta	718 309		
Eläkkeet	84 836 640		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	78 795 279		
Muita liikennemenoja	6 694 682	223 250 902	
Lautakunnan käyttövarat		592 749	223 843 651
Raitiolitkennekustannukset:			
Palkkaus ym.		589 331 670	
Sähkövoima		101 159 880	
Raitiovaunuston kunnossapito		289 297 711	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		114 491 997	
Puvut, liput ym.		23 250 922	
Käyttörakennusten kunnossapito		29 797 941	1 147 330 121
Omnibusliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		281 815 505	
Polttoaine, öljy		58 987 588	
Vaunusto, renkaat		37 978 208	
" , kunnossapito		185 322 300	
Autoverot ja -vakuutukset		32 781 534	
Puvut, liput ym.		15 908 525	
Käyttörakennusten kunnossapito		20 023 610	632 817 270
Johdinautoliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		37 761 702	
Sähkövoima, öljy		10 785 736	
Vaunusto, renkaat		3 567 914	
" , kunnossapito		12 314 583	
Ilmajohtojen kunnossapito		280 065	
Autoverot ja -vakuutukset		1 672 144	
Puvut, liput ym.		1 631 644	
Käyttörakennusten kunnossapito		287 435	68 301 223
Laivaliikennekustannukset			5 878 593
Asuntokiinteistökustannukset			6 315 720
Korot ja kuoletukset:			
Korot		180 271 536	
Kuoletukset		98 908 140	279 179 676
		Yhteensä mk	2 363 666 254

Raitioliikenteen laskettu vaunukilometrimäärä oli yhteensä 12 726 011, omnibusliikenteen 8 566 803 ja johdinautoliikenteen 871 477, yhteensä 22 164 291. Jos yhteiset menot 355 114 433 mk, käyttörakennusten ja kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa vaunukilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 203 895 093 mk, omnibusliikenteen osalle 137 256 608 mk ja johdinautoliikenteen osalle 13 962 732 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 1 411 604 929 mk:aan, omnibusliikenteen 834 721 446 mk:aan ja johdinautoliikenteen 99 184 233 mk:aan.

Menoerät laskettua vaunukilometriä kohden olivat seuraavat:

	Raitio-liikenne mk/vkm		Omnibus-liikenne mk/vkm		Johdinauto-liikenne mk/vkm	
Käyttörakennusten kunnossapito ...	2:341		2:337		0:330	
Käyttövoima, polttoaine, öljy	7:949		6:886		12:376	
Liikenne, palkat	45:058		33:046		43:748	
Sairausapu	3:078		1:707		1:455	
Radat ja ilmajohdot	8:997		-		0:321	
Renkaat	-		4:433		4:094	
Vaunusto, korjaukset ja huolto ...	22:733		21:633		14:131	
Autoverot ja -vakuutukset	-		3:827		1:919	
Pääomavelan korko	2:302		1:729		7:092	
Käyttörakennusten, vaunuston, ilmajohtojen ja ratojen poistot ...	2:442	94:900	5:817	81:415	12:323	97:789
Yhteiset menot		16:022		16:022		16:022
Yhteensä mk		110:922		97:437		113:811

Liikennelaitoksen tulot nousivat yhteensä 2 137 112 532 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 279 338 978	
Omnibusliikenteestä	684 450 032	
Johdinautoliikenteestä	130 487 699	
Laivaliikenteestä	10 014 101	2 104 290 810
Asuntokiinteistötulot		7 396 658
Sekalaisia tuloja		25 425 064
Tilivuoden tappio		226 553 722
	Yhteensä mk	2 363 666 254

Omaisuustase joulukuun 31 p:nä 1952

Vastaavaa:		
Rahaa, arvopaperit, saamiset:		
Kassat	8 024 948	
Puhelinosuudet	1 033 220	
Tili- ym. saamiset	75 980 037	85 038 205
Tarveaineet ja valmisteet		396 846 384
Nostamattomat määrärahat		841 576 296
Keskeneräiset uudishankinnat		218 807 880
Laitoksen pääoma-arvo:		
Liikennekiinteistöt	1 381 044 000	
Asuntokiinteistöt	160 116 000	
Radat	271 714 000	
Ilmajohdot	53 233 000	
Raitiovaunusto	334 764 000	
Omnibusvaunusto	466 767 000	
Johdinvaunusto	84 306 000	
Henkilö- ja pakettiautot	3 702 000	
Alukset	21 589 000	
Kalusto	92 177 000	2 869 412 000
Tilivuoden tappio		226 553 722
	Yhteensä mk	4 638 234 487
Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		138 927 621
Konttokuranttivelka kaupungille		788 318 570
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat määrärahat	484 000 314	
Hankkijan tilille sidotut	357 575 982	841 576 296
Pääomavelka kaupungille		2 869 412 000
	Yhteensä mk	4 638 234 487

Liikennelaitoksen pääoma-arvon muutokset v. 1952

	Arvo 1.1.1952, mk	Arvonlisäys 31.12.1952, mk	Arvonlisäys uudishankintojen kautta, mk	Myyty omaisuutta, mk	Kuoletukset v.1952, mk	Arvo 31.12.1952, mk
Liikennekiinteistöt	210 270 312	91 202 000	1 084 002 000	-	4 430 312	1 381 044 000
Asuntokiinteistöt	39 694 391	120 093 690	775 000	-	447 081	160 116 000
Radat	110 767 101	-	172 255 000	-	11 308 101	271 714 000
Ilmajohdot	21 787 014	-	33 203 000	-	1 757 014	53 233 000
Raitiovaunusto	230 979 229	107 916 000	9 668 000	410	13 798 819	334 764 000
Omnibusvaunusto	175 832 853	35 847 000	301 778 000	-	46 690 853	466 767 000
Johdinvaunusto	94 576 656	-	-	-	10 270 656	84 306 000
Henkilö- ja pakettiautot..	2 450 307	-	1 640 000	-	388 307	3 702 000
Alukset	23 318 124	-	-	-	1 729 124	21 589 000
Kalusto	63 169 873	25 328 000	11 767 000	-	8 087 873	92 177 000
	972 845 860	380 386 690	1 615 088 000	410	98 908 140	2 869 412 000

Helsingissä, maaliskuun 31 p:nä 1953.

E. v. Frenckell

H.A. Relander

35. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat toimitusjohtaja, filosofian tohtori B.R. Nybergh puheenjohtajana, ylivahtimestari U.L. Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä johtaja, kauppatieteiden kandidaatti R.F. Hellström, kivityömies A.N. Lehtinen, apulaisjohtaja, varatuomari T.V. Sivula, toimitsija A. Vuorinen, toimitsija K.E. Salonen, toimitusjohtaja, filosofian maisteri A.K. Tamminen ja tilintarkastaja, valtiotieteen maisteri T.A. Tuominen.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Ilmanen, Hellström, Lehtinen ja Sivula, joista ensinmainittu toimi jaoston varapuheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R.J.M. Granqvist.

Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 33 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 774, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 140 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 762. Pöytäkirjanotteita annettiin 1 116.

Jaosto kokoontui 14 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 85. Jaoston pöytäkirjanotteita annettiin 202.

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja K.W. Hoppu ja osastonpäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteeri V.K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E.U. Candolin, satamakonttorissa satamakapteeni G.I.J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen johtaja E.W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö B.G.O. Backberg.

Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym. Aloitetoimikunnassa edusti satamalaitosta insinööriedustajana satamarakennuspäällikkö B. Backberg. Kaupunginhallituksen valitsemana työnjohtoportaan edustajana oli rakennusmestari F. Lahti ja työntekijäin edustajana kivityömies N. Lehtinen, kumpikin satamalaitoksesta.

Kaupunginhallituksen tammikuun 18 p:nä 1951 asettama Kulosaaren sillan suunnittelukomitea jatkoi edelleen työtään. Komitea kokoontui kertomusvuoden aikana 16 kertaa. Satamalaitoksen edustajana oli satamarakennuspäällikkö B. Backberg ja komitean sihteerinä toimi vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P.J. Duncker.

Kaupunginhallituksen maaliskuun 6 p:nä asettamaan komiteaan, jonka tehtävänä oli tutkia Helsingin sataman kehittämistoimenpiteitä ja tähän tarkoitukseen saatavien varojen käyttöä, kaupunginhallitus valitsi jäseniksi mm. satamajohtaja K.W. Hopun, varastoimistoimen johtajan E. Ehnbergin, satamarakennuspäällikkö B. Backbergin sekä satamalautakunnan jäsenet, varatuomari T. Sivulan, johtaja R. Hellströmin, johtaja K. Tammisen ja toimitsija K. Salosen.

Komiteaan, jonka tehtäväksi annettiin selvittää kaupungin toimesta kunnostettavien teollisuusalueiden raidekysymyksiä, kaupunginhallitus lokakuun 30 p:nä valitsi jäseneksi mm. satamarakennuspäällikkö B. Backbergin.

Satamalaitosta edustivat lokakuun 6–8 p:nä pidetyssä Pohjoismaiden suursatamien edustajien kokouksessa satamajohtaja K.W. Hoppu, varastoimistoimen johtaja E. Ehnberg ja varastoimistoimen apulaisjohtaja T. Teräs.

Suomen Satamaliiton liittokokous pidettiin Vaasassa helmikuun 19–20 p:nä. Kokoukseen valitsi kaupunginvaltuusto kesäkuun 18 p:nä Helsingin

kaupungin edustajiksi lautakunnan puheenjohtajan B. Nyberghin, varapuheenjohtajan U. Ilmasen, teknillisen johtajan R. Granqvistin ja satamajohtaja K.W. Hopun sekä varaedustajaksi lautakunnan jäsenen N. Lehtisen. Liittokokouksessa valittiin liiton hallitukseen mm. lautakunnan puheenjohtaja B. Nybergh ja jäsen T. Sivula. Liiton hallituksen puheenjohtajaksi valittiin alkaneeksi kolmivuotiskaudeksi tohtori B. Nybergh.

Matka-apurahat ja stipendit. Kaupunginhallitus myönsi elokuun 21 p:nä vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. Dunckerille 50 000 mk:n suuruisen matka-apurahan Saksan, Hollannin ja Belgian satamiin tehtävää opintomatkaa varten.

Asla-stipendillä oli U.S.A:ssa neljän kuukauden opintomatkalla varastoimistoimen apulaisjohtaja T. Teräs. Tekniikan Edistämissäätiön apurahalla oli Englannissa opintomatkalla satamarakennusosaston insinööri V. Rahikainen.

Kulosaaren sillan teräsosien hankinta. Kulosaaren sillan teräsosat päätettiin (17.6. 380 §) hankkia Vereinigte Österreichische Eisen - und Stahlwerke A.G. nimiseltä toiminimeltä sen tarjouksen mukaisesti edellyttäen, että asennustyöt annetaan satamalautakunnan hyväksymän suomalaisen toiminimen suoritettavaksi yhteistyössä hankkijan kanssa, minkä lisäksi toimitettavat rakenteet olisi pyrittävä rahtaamaan suomalaisilla aluksilla ja vakuuttamaan suomalaisessa vakuutuslaitoksessa. Lautakunnan päätettyä (22.9. 552 §) hankkia uuden sitovan tarjouksen Wärtsilä-yhtymä oy:ltä sekä myöskin A. Ahlström oy:ltä ja Valmet oy:ltä, jotka viimemainitut eivät olleet aikaisemmin jättäneet hankintatarjouksia, lautakunta päätti (10.11. 681 §) pysyä aikaisemmin tekemässään päätöksessä hankinnan antamisesta mainitulle itävaltalaiselle toiminimelle sillä ehdolla, että se vastaanottaa suorituksen Tshekkoslovakian kruunuissa. Tuontilisenssiä teräsosien hankkimiseksi ei kertomusvuoden kuluessa saatu, vaikkakin ulkoasiainministeriön kauppapoliittinen osasto joulukuun 10 p:nä hyväksyi hankintaan käytettäväksi mainittua valuuttaa.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Kaupunginhallituksen joulukuun 20 p:nä 1951 oikeutettua satamalautakunnan asettamaan keskuudestaan neljäsenisen jaoston valmistelemaan satamatyöntekijäin huoltorakennuksia koskevia kysymyksiä, lautakunta valitsi (14.1. 8 §) tämän jaoston jäseniksi lautakunnan puheenjohtajan Nyberghin sekä jäsenet Hellströmin, Salosen ja Vuorisen. Jaoston, joka kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa, sihteerinä toimi varastoalueiden tarkastaja A.K. Niklander.

Länsisataman huoltorakennukseen päätettiin (11.2. 90 §) hankkia lisää 12 kpl 4-osaisia metallisia vaatekaappeja. Samalla päätettiin, että Länsisataman huoltorakennuksen vaatteiden säilytyskaapit numeroidaan ja luovutetaan työkonttorin laatimiin työläisten luetteloihin otetuille työntekijöille ottaen huomioon, että kaappeja annetaan käytettäväksi lähinnä sellaisille työntekijöille, jotka vakituisesti ovat Länsisatamassa alusten purkaus- ja lastaustöissä.

Satamarakennusosastoa kehoitettiin (17.6. 364 §) suorittamaan Sörnäisten huoltorakennuksessa lämmityslaitteiden ym. korjaustyöt.

Muutto uuteen virkahuoneistoon. Satamalaitoksen Pohj.Esplanaadikatu 5:ssä sijainneet osastot siirtyivät satamalaitoksen uuteen virkahuoneistoon taloon Eteläranta 10:een marraskuun 15 p:nä. Satamarakennusosaston muutto siirtyi v:n 1953 puolelle syystä, etteivät osastolle tarkoitetut huonetilat olleet valmiit ja että alunperin satamalaitosta varten suunnitellut tilat kaupunginhallituksen marraskuun 20 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti jaettiin satamalaitoksen ja kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston kesken.

Satamalaitoksen rakennustoimikunta. Kaupunginhallituksen heinäkuun 6 p:nä 1950 asettama rakennustoimikunta jatkoi työtään kertomusvuoden aikana. Toimikunnan puheenjohtajana toimi satamajohtaja K.W. Hoppu, jäseninä diplomiarkkitehti R-V. Luukkonen ja satamarakennuspäällikkö diplomi-insinööri B. Backberg sekä sihteerinä insinööri W. Wuolio. Toimikunta kokoontui 44 kertaa ja kokousten pöytäkirjain yhteinen pykäläluku oli 196.

Toimikunnan toteutettavana oleva rakennusohjelma käsitti Meriaseman, Ehrenströmintien sillan, sillan alaisen varastorakennuksen, Eteläsataman tullivarastorakennuksen sekä Kauppatorilla sijaitsevan Suomenlinnan mat-

kustajapaviljongin rakennustyöt. Kertomusvuoden alkaessa oli Meriaseman harjannostajaisvaihe sivuutettu, Ehrenströmintien sillan kantavat rakenteet valmistumassa ja Suomenlinnan matkustajapaviljongin viimeistelytyöt käynnissä. Uudella tullivarastorakennuksella oli aloitettu peruspohjan paalutustyöt.

Kertomusvuoden aikana saatiin Suomenlinnan matkustajapaviljonki valmiiksi helmikuun 21 p:nä, jolloin pidettiin maistraatin lopputarkastus. Tullivarastorakennuksen paalutus valmistui toukokuussa, minkä jälkeen varsinainen rakennustyö päästiin aloittamaan. Rakennustoimikunnan aloitteesta satamalautakunta järjesti heinäkuun 15 p:nä matkustajapaviljongin esittelytilaisuuden. Matkustajapaviljonki avattiin väliaikaisesti liikenteelle heinäkuun 16 p:nä, jolloin ensimmäinen matkustaja-alus Bore I saapui paviljongin laituriin. Samoihin aikoihin valmistui myös Ehrenströmintien silta ja ryhdyttiin suunnittelemaan sillan alustan käyttöä jäähdytyslaitoksen, satamatyöntekijäin huoltorakennuksen sekä satamalaitoksen autonosturien ja trukkitallien paikkana. Vuoden loppuun mennessä oli täällä päästy seinien muurausvaiheeseen ja tullivarastorakennuksessa kellarin eristysvaiheeseen.

Munkkisaaren tehdasrakennuksen tulipalo. Suomi-Filmi oy:lle vuokratussa Munkkisaaren tehdasrakennuksen osassa sattui syyskuun 6 p:nä tulipalo, joka tuhosi suurimman osan rakennuksen ylimmästä kerroksesta. Vakuutus oy. Pohjola suoritti palovahingon korvauksena satamalaitokselle 3 750 000 mk. Rakennuksen korjaustyö päätettiin (2.10. 566 §) antaa Suomi-Filmi oy:n huolehdittavaksi siten, että kaupunki suorittaa korjaustöiden kustannuksista 3 750 000 mk, mainitun yhtiön vastatessa kaikista tämän määrän ylittävistä kustannuksista.

Katajanokan laiturin sortuminen. Katajanokan laiturin kivipeite vajosi huhtikuun 23 p:nä makasiinien 7:n ja 8:n välisen katoksen ja makasiini 8:n yhtymäkohdassa sekä myöskin makasiinien 8:n ja 9:n välisen kentän kohdalla. Laiturin sortumisvaaran johdosta lautakunta päätti (28.4. 264 §), että liikkumiselle alttiina oleva laiturin osa suljetaan liikenteeltä sekä antoi satamarakennusosaston tehtäväksi tutkia tämän laituriosan vastaista käyttömahdollisuutta oikeuttaen osaston käyttämään asiantuntijoita.

Lautakunnan tehtyä (17.6. 366 §) esityksen Katajanokan vanhan laituriosan uudelleenrakentamisessa noudatettavasta työjärjestyksestä kaupunginhallitus hyväksyi heinäkuun 10 p:nä lautakunnan ehdottaman suunnitelman noudatettavaksi.

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Satamaluotsausmaksut päätettiin (28.1. 44 §) korottaa yhdeksänkertaisiksi v:n 1939 voimassa olleista maksuista. Sosiaaliministeriön hintaosaston vahvistettua helmikuun 13 p:nä korotetut maksut päätettiin (25.2. 127 §) soveltaa niitä maaliskuun 1 p:stä alkaen.

Venepaikkojen maksut vahvistettiin (10.3. 140 §) kesäkaudeksi 1952 seuraaviksi: peräpaalullisesta paikasta 1 500 mk ja peräpaaluttomasta paikasta 1 000 mk. Rekisteröimismaksu vahvistettiin 100 mk:ksi veneeltä, jota maksua ei kannettu niiltä, jotka lunastivat venepaikan kaupungin venelaiturista.

Kalastus. Helsingin kaupunkiin kuuluvilla, kaupungin omistamilla vesialueilla tapahtuvasta kalastuksesta kannettavat maksut vahvistettiin (10.3. 154 §) kaupunginhallituksen asettaman kalastussääntökomitean ehdotuksen mukaisesti eri pyydyslajeilta seuraaviksi: nuotta ja isorysä 2 000 mk, silakkaverkko, verkko ja tavallinen rysä 200 mk, koukut sadalta 200 mk, kätiska 300 mk, vetouistin 200 mk ja heittouistin 400 mk.

Nosturitaksassa tarkemmin mainittuja maksuja, jotka satamalautakunta vahvisti joulukuun 18 p:nä 1950, päätettiin (19.5. 296 §) korottaa heinäkuun 1 p:stä alkaen: hiilisataman nosturien osalta 5 mk tonnilta, punnituksen osalta 1 mk tonnilta sekä kappaletavaranosturien osalta 100 mk tunnilta. Sosiaaliministeriön hintaosasto vahvisti korotetut maksut kesäkuun 9 p:nä.

Lautakunnan marraskuun 17 p:nä 1947 vahvistamaan taksaan, jonka mukaan kannetaan korvaus Helsingin satamalaitoksen aluksien käyttämisestä, päätettiin (15.9. 531 §) liittää uudet hinausehdot taksan 4:nä kohtana (ks. Kunn.as.kok. s. 137).

Sen johdosta, että ahtaajien maatyöhinnastoon oli lokakuun 1 p:nä lisätty korotettujen nosturimaksujen aiheuttamat lisäkustannukset, vahvistettiin (2.10. 573 §) laiturihuollon taksaan voimaantuleviksi mainitusta päivästä alkaen vastaavan suuruiset korotukset.

Irtisanomisajoin vuokrattujen alueiden vuokrat kannettiin kertomusvuonna v:n 1951 keskimääräisen indeksiluvun 11 524 (perusindeksi v:n 1914 ensipuolisko = 100) perusteella 1 050 % perusvuokrista korotettuina.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin kertomusvuoden huhtikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n 1953 väliseltä ajalta sopimusten määräysten mukaisesti em. indeksin 11 524 perusteella 1 050 % korotettuina.

Ruoholahden varastorakennustonttien vuokraehdot. Kaupunginvaltuusto päätti tammikuun 23 p:nä oikeuttaa satamalautakunnan vuokraamaan 20.kaupunginosassa sijaitsevien kortteleiden n:o 791-794 tontit Helsingin satamaa käyttäville tuonti- ja vientiliikkeille v:n 1999 loppuun saakka kaupunginvaltuuston päättämin ehdoin.

Sirpalesaaren siirtäminen satamalautakunnan hallintaan. Kaupunginvaltuuston tammikuun 23 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti Sirpalesaari rakennuksineen siirrettiin kiinteistölautakunnan hallinnasta satamalautakunnan hallintaan tammikuun 1 p:stä alkaen. Satamalautakunnan hoidettavaksi joutuivat seuraavia alueita ja rakennuksia koskevat vuokrasopimukset, jotka oli tehty jälempänä mainittujen yhtiöiden tai yksityisten kanssa:

1) Oy. Telakka ab., pinta-alaltaan määrittelemätön alue, useita rakennuksia sekä erilaisia telakkalaitteita, vuokra 33 900 mk kuukaudessa; 2) Silinteri- ja Mäntähiomo oy., pinta-alaltaan määrittelemätön alue, rakennuksia ja telakkalaitteita, vuokra 29 100 mk kuukaudessa; 3) kalastaja O. Renman, kalastusvälineiden säilyttämistä varten 7.5 m^2 suuruinen alue, irtisanomisaika 3 kk, vuosivuokra 1 000 mk; 4) kalastaja B. Ekström, oikeus vuokrata yhden kuukauden irtisanomisajoin pitää kalastusvälineiden koppia Sirpalesaarella. 5) Edellämainituista sopimuksista oli kiinteistötoimiston talo-osasto irtisanonut 1 ja 2 kohdassa mainitut päättyviksi syyskuun 15 p:nä. Lautakunnan käsiteltävänä oli (2.10. 565 §) mainittujen vuokraajien anomus vuokraoikeuden pidentämisestä tai vuokraajien telakka-alueilla olevien laitteiden ja irtaimiston ostamisesta kaupungille. Sen johdosta, että vuokraajat väittivät vuokrakauden alkaessa heille luvatun viisi vuotta kestävä vuokra-aika, päätettiin asiasta hankkia kaupunginlakimiehen lausunto.

Kiinteistölautakunnan vuokrattua Liuskaluodon Helsingfors Segelsällskap -nimiselle purjehdusseuralle sekä kun tästä johtuen luotoa tukikohtanaan käyttäneet kalastajat joutuvat siirtymään sieltä pois, päätettiin (17.6. 374 §) antaa varastoimis- ja laiturihuolto-osaston tehtäväksi osoittaa mainituille kalastajille uudet sijoituspaikat Sirpalesaarelta.

Vuokra-asioita ym. Taiteilija A. Bergrothin anomus saada myydä turistiesineitä Helsingin satama-alueella kesän 1952 aikana hylättiin (28.1. 46 §).

Munkkisaaren tehdasrakennuksesta Helsingin Säilyke oy:lle, Marmorihiomo oy:lle ja Suomi-Filmi oy:lle vuokrattujen tehdastilojen vuokrasopimukset uudistettiin (19.5. 301 §) kesäkuun 1 p:stä alkaen kuuden kuukauden irtisanomisajoin 60 mk/m^2 kuukausivuokrasta, minkä lisäksi vuokralaisten oli kunkin suoritettava suhteellinen osuus tehdasrakennuksen lämmityskustannuksista.

Moottorivenehuolto oy:lle vuokratulla Kellosaaren telakka-alueella suoritetussa tarkastuksessa havaittujen epäkohtien johdosta päätettiin (19.5. 302 §) huomauttaa vuokraajalle, että sen vuokraamia aluetta ja rakennuksia oli käytettävä yksinomaan moottoriveneiden ym. alusten korjaus- ja säilytyspaikkana, eikä siellä siis saanut pitää muita tähän toimintaan kuulumattomia varastoja ja että tällaiset varastot oli alueelta poistettava kesäkuun 15 p:ään mennessä. Moottorivenehuolto oy:n anottua lupaa saada säilyttää sisaryhtiöittensä varastoja mainitulla vuokra-alueella päätettiin (17.6. 375 §), että hallirakennuksessa saataisiin pitää telakkatoimintaan kuulumattomia varastoja elokuun 31 p:ään saakka sillä ehdol-

la, että vuokraaja suorittaa lautakunnan päätöksessä tarkemmin mainitut toimenpiteet.

Entinen rehumestari V. Lehtonen oikeutettiin (17.6. 369 §) myymään eläinvalokuvia Pohjoissatamassa Korkeasaaren laiturilla kertomusvuoden kesän aikana satamalaitokselle suoritettavasta 10 000 mk:n korvauksesta ehdolla, että oikeuden saanut hankkii myyntiin poliisilaitoksen luvan.

Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennuksen ruokalanpitäjän J. Mäkisen luovuttua vuokraoikeudestaan kesäkuun 15 p:nä päätettiin (9.6. 341 §) vuokrata ruokalanpito-oikeus rouva E. Mäkiselle aikaisemman sopimuksen mukaisin ehdoin.

Matkustajapaviljonkiin sisustettu kahvilahuoneisto, kukka- ja sanomalehtikioskit, puhelinpalvelu ja matkatavarasäiliö päätettiin (30.6. 390 §) vuokrata Sotainvaliidien Veljesliitolle heinäkuun 15 p:stä alkaen siten, että yhdistys suorittaa korvauksena 5 % myynnin bruttomäärästä sopimuksessa tarkemmin mainituin poikkeuksin.

Helsingin Puhelinyhdistykselle vuokrattiin puhelinkioskien paikkana käytettäväksi alueet Länsisatamasta K varastorakennuksen pohjoispuolelta ja Katajanokan varastorakennuksen n:o 12 länsipuolelta heinäkuun 1 p:stä alkaen 100 mk:n vuotuisesta perusvuokrasta indeksikorotuksin.

Katajanokan uuden kappaletavara-aseman rakennuksesta päätettiin (30.6. 414 §) vuokrata konttorihuoneet Ab. Lars Krogius & Co oy:lle, Merihuolto oy:lle, Suomen Höyrylaiva oy:lle, Oy. Mercantile ab:lle sekä pakkahuoneen ulkopuolella toimiville vaakamestareille heinäkuun 1 p:stä alkaen kuuden kuukauden irtisanomisajoin 800 mk/m^2 kuukausivuokrasta.

Vaakamestareille vuokratun konttorihuoneen vuokra päätettiin (10.11. 680 §) sittemmin alentaa 5 000 mk:aan kuukaudelta marras- ja joulukuulta 1952.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 3 p:nä tekemän päätöksen perusteella päätettiin (22.9. 551 §) vuokrata Bensiininkuluttajat oy:lle 500 m^2:n suuruinen alue Hietalahdenrannasta moottoripolttoaineiden jakelupaikkana käytettäväksi kaupunginvaltuuston hyväksymillä vuokraehdoilla kertomusvuoden lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1955 väliseksi ajaksi.

Wärtsilä-yhtymä oy. Hietalahden telakalle päätettiin (10.11. 668 §) vuokrata mainitun telakan alueeseen liittyvä 2 066 m^2:n suuruinen vesialue tammikuun 1 p:n 1953 ja joulukuun 31 p:n 1957 väliseksi ajaksi 230 mk/m^2 suuruisesta perusvuosivuokrasta indeksiehdoin (lokakuu 1951 = 100) sekä muuten yhtiön pääalueiden vuokrasopimuksen mukaisin ehdoin.

Lautakunnan irtisanottua (15.9. 548 §) Länsisataman Jaalalaiturilta Paraisten Kalkkivuori oy:lle vuokrattua 1,5 tonnin nosturia koskevan vuokrasopimuksen päätettiin (24.11. 692 §) uudistaa sopimus tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen 120 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten entisin vuokraehdoin.

Oy. Esso ab:n vuokraoikeudet Sörnäisten alueisiin n:o 7, 12 ja 16 päätettiin (11.12. 723 §) pidentää entisin vuokraehdoin joulukuun 31 p:ään 1954 saakka.

Kiito-Linja oy:n vuokraoikeus Ruoholahden alueeseen n:o 14 siirrettiin (11.12. 736 §) nimeä muuttaneelle Kiitolinja oy:lle sekä samalla päätettiin muuttaa vuokrasopimusta siten, että vuokraoikeus on siirrettävissä kolmannelle miehelle satamalautakunnan suostumuksetta. Sensijaan hylättiin vuokraajan anomus vuokrakauden pidentämisestä kymmenellä vuodella.

Kansallis-Osake-Pankin ja Pohjoismaiden Yhdyspankin käyttöön matkustajapaviljongista valuutanvaihtoa varten luovutetusta kioskista kannettava korvaus vahvistettiin (22.12. 767 §) 10 000 mk:ksi vuodessa.

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: lisämäärärahojen myöntämistä eräille palkka- ja palkkiotileille (14.1. 13 §); kaluston hankintaa varten osoitetun määrärahan siirtämistä käytettäväksi kertomusvuonna (14.1. 27 §); Makasiinirannan raiteiston uudistamista (14.1. 28 §); eräiden v:n 1951 tileiltä myönnettyjen rakennusmäärärahojen säästön siirtämistä kertomusvuonna käytettäväksi (14.1. 29 §); Makasiinirannan ns. rantatullausrakennuksen purkamista (28.1. 41 §); satamaluotsitaksojen korottamista (28.1. 44 §); aloitetoimikunnan jäsenten valitsemista v:ksi 1952 (28.1. 60 §); ylitysoikeuden ja lisämäärärahan anomista kahdelle v:n 1951 tilille (28.1. 62 §); betonikurssimaksun suorittamista satamarakennusosaston apulaisinsinöörin

P. Mattilan puolesta (28.1. 63 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin palovakuuttamista (11.2. 70 §); satamalaitoksen henkilöautoa ajavan vahtimestarin palkkion korottamista (11.2. 72 §); Eteläsataman matkustajapaviljongin sisustamista (11.2. 78 §); Länsisataman entisen asemarakennuksen purkamista (11.2. 79 §); yleisön puhelimien hankkimista Länsisatamaan (11.2. 85 §); toisen raiteen rakentamismahdollisuuden varaamista satamarataa Kaivopuiston kohdalla siirrettäessä (11.2. 92 §); tutkimuksen suorittamista Helsingin sataman purkausoloista (15.2. 97 §); liikkuvien nosturien hankkimista bulk-lastien purkausta varten (25.2. 126 §); koneenhoitajan tp. viran perustamista varastoimis- ja laiturihuolto-osastolle (10.3. 144 §); kurssimaksujen suorittamista satamarakennusosaston insinöörien puolesta (10.3. 156 §); matkustajapaviljonkiin tulevan kahvilahuoneiston sisustamista (10.3. 165 §); satamalautakunnan käytettäväksi varattujen rakennusmäärärahojen jakamista (26.3. 171 §); mereen pudonneiden työkalujen korvaamista ja kirjoista poistamista (26.3. 179 §); tilapäisten viranhaltijain palkkaamista (7.4. 205 §); satamalaitoksen uuden virkahuoneiston osakkeiden korkoa ja kuoletusta (7.4. 213 §); lisätalousarvioon otettavia määrärahoja (5.5. 271 §); puhelimen hankkimista Länsisataman K-makasiiniin (12.5. 286 §); nosturitaksan korottamista (19.5. 296 §); edustajien valitsemista Satamaliiton Vaasassa pidettävään liittokokoukseen (26.5. 322 §); Matkustajalaiturin väylän haraamista merenkulkuhallituksen toimesta (26.5. 329 §); Suomenlinnan Kuninkaanportin laiturin jatkamista (26.5. 331 §); laiturihuollon konttorinhoitajien ja tarkastajan virkojen palkkaluokkien tarkistamista (9.6. 355 §); Katajanokanlaiturin luoteisosan uudelleenrakentamista (17.6. 366 §); Katajanokan satama-alueen puhtaanapidon tehostamista (17.6. 373 §); Suomenlinnan matkustajapaviljongin vesijohdon rakentamista (30.6. 389 §); vedenalaisen sähkökaapelin sijoittamista Lauttasaaren ja Melkin saaren välille (30.6. 396 §); kastuneiden kellojen korjauskustannusten korvaamista työntekijöille A. Leijaselle, U. Järvenpäälle, V. Pajuselle, O. Rosenqvistille, A. Järviselle, A. Vauhkoselle ja H.O. Salmelalle (26.5. 326 §, 30.6. 397 §, 15.7. 428 §, 13.10. 585 §, 27.10. 618 §); mukavuuslaitosten varaamista Olympian kisoihin matkaveneillä saapuville (30.6. 408 §); Suomenlinnan Kuninkaanportin laiturin rakennustyön suorittamista (30.6. 411 §); Tukholmassa pidetyn Pohjoismaiden suursatama- ja satamajohtajain kokouksen edustajien matkakustannusten suorittamista (15.7. 426 §); Suvilahden sähköaseman jäähdytysvesijohdon rakentamista (15.7. 445 §); Eteläsataman vaunuvaa'an ja kuormausluotan siirtämistä Katajanokalle (21.7. 451 §); mereen pudonneen sahan korvaamista kirvesmies T. Tynykselle (21.7. 452 §); satamalaitoksen talousarvioehdotusta v:ksi 1953 (4.8. 463 §); moottoripolttoaineiden jakeluaseman paikan vuokraamista Hietalahden rannasta Bensiininkuluttajain oy:lle (4.8. 467 §); Helsingin satamaan johtavien väylien viittojen kustantamista ja ylläpitämistä (4.8. 472 §); matka-apurahan myöntämistä vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. Dunckerille (4.8. 473 §); Kulosaaren sillan liikennöimisen turvaamista (1.9. 499 §); Buick-merkkisen henkilöauton myymistä (1.9. 500 §); vaatetusavun tilille merkityn määrärahan ylittämistä (1.9. 522 §); satamarakennustöitä v. 1953 (15.9. 540 §); tileillä Tarverahat ja Laiturihuollon ja yleisen talletusvaraston korvaukset olevien määrärahojen ylittämistä (15.9. 547 §); varastoimistoimen johtajan E. Ehnbergin virkamatkaa Hälsingborgiin (15.9. 549 §); ehdotusta vv. 1954-55 satamarakennusohjelmaksi (22.9. 552 §); Kulosaaren sillan korjaamista varten osoitetun määrärahan ylittämistä (2.10. 575 §); työmaalta varastettujen öljypuvun, kumisadetakin ja kenkien korvaamista niiden omistajille (13.10. 584 §); Leppäsuon tasoristeyksen sulkemista ajoliikenteeltä (13.10. 588 §); Vaasan Höyrymylly oy:n oikeuttamista sijoittamaan lisävaihde Sirpalesaarenkadun raiteisiin (13.10. 592 §); Uusi Suomi oy:n oikeuttamista rakentamaan yksityisraide satamaradan varrelle Lapinlahdenkadun ja Köydenpunojankadun välille (13.10. 593 §); Kaupunkiliiton 25-vuotisansiomerkin myöntämistä varastorakennusten isännöitsijälle K.O. Ahoselle (27.10. 616 §); sanoma- ja aikakauslehtien tilaamista satamalaitokselle v:ksi 1953 (3.11. 661 §); palkallisen loman myöntämistä rakennusmestari O. Mäkiselle betonivalvojain kursseille osallistumista varten ja hänen kurssimaksunsa suoritta-

mista (3.11. 662 §); palkallisen loman myöntämistä mittausmies M. Eskolalle kokousmatkaan käytetyltä ajalta (3.11. 663 §); eräiden satamalaitoksen tileille merkittyjen määrärahojen ylittämistä (10.11. 682 §); satamajohtajan viran haettavaksi julistamista (1.12. 720 §); muutostöiden suorittamista satamalaitoksen virkahuoneistossa talossa Eteläranta 10 (11.12. 737 §); työttömyystöiden järjestämistä (22.12. 743 §): Matkustajalaiturin raiteistoon tehtäviä muutoksia (22.12. 762 §); kovaäänislaitteiden hankkimista Länsisataman raiteistolle (22.12. 763 §) ja eräiden määrärahojen ylittämistä (22.12. 764 §).

P a l k k a l a u t a k u n n a l l e tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: satamarakennuspäällikkö B. Backbergin ja sihteeri V.K. Mielosen oikeuttamista pitämään sivutointa (14.1. 16 §, 24.11. 701 §); eräiden tilapäisten viranhaltijain nimittämistä kaupunginvaltuuston vakinaistamiin vastaaviin virkoihin niitä haettavaksi julistamatta (12.5. 280 §); palkkaetujen myöntämistä insinööri V. Rahikaiselle ja yli-insinööri P.J. Dunckerille opintomatkaa varten sekä satamajohtaja K.W. Hopulle ja apulaisjohtaja T.V.J. Teräkselle ulkomaista kokousmatkaa varten myönnetyn virkavapauden ajalta (30.6. 392 §, 15.7. 427 §, 4.8. 473 §, 15.9. 543 §); jatketun sairausloman myöntämistä pääkassanhoitaja E. Ekblomille (2.10. 571 §, 10.11. 673 § ja 22.12. 752 §) ja tavaranmerkitsijä T. Öhmanille (22.12. 751 §).

Lausuntoja annettiin kertomusvuonna yhteensä 60, joista kaupunginhallitukselle 48, kiinteistölautakunnalle 4 ja yhteensä 8 muille viranomaisille.

K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: satamien laiturien vahvistamista rautatieliikennettä varten (28.1. 40 §); Eteläsataman uuden tullimakasiinin piirustuksia (28.1. 43 §); Suomenlinnan odotushuoneen vuokraa (11.2. 71 §); Helsingin sataman epäkohtia ja mahdollisen tutkimuksen toimittamista niistä (10.3. 146 §); kiinnitys- ja ankkuroimispaikkojen varaamista Olympian kisoja varten (10.3. 155 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta (26.3. 176 §); satamalaiturien nimien muuttamista (7.4. 200 §); Lauttasaaren sillan tieliikennemerkkejä (7.4. 206 §); kaupungin töissä aiheutuvien tapaturmakustannusten pienentämistä (7.4. 207 §); vuokramoottoriveneiden taksan korottamista (21.4. 231 §); bensiiniasemakomitean mietintöä (21.4. 232 §); venelaiturin rakentamista Munkkiniemeen (21.4. 245 §); Laajalahden lentosataman järjestelytoimenpiteitä (28.4. 256 §); kalataloussäätiön vapauttamista kalastusmaksujen suorittamisesta (28.4. 257 §); kaupungin rakennustöiden suorittamista (5.5. 270 §); Työväen Pursiseuran anomusta lisäavustuksen myöntämisestä Pyysaaren rantaan tehtävän venelaiturin rakentamiseen (5.5. 278 §); pesulautan hankkimista Laajasalon Hälvikiin (12.5. 281 § ja 13.10. 590 §); lasten estämistä menemästä venelaitureille (12.5. 282 §); työntekijä J. Jerkun työsuhdetta (12.5. 289 §); lisäavustuksen myöntämistä Merenkävijöille Särkän purjevenesataman varustamiseen (19.5. 319 §); Olympian kisoihin saapuville matkaveneille tarpeellisten kiinnityspaikkojen järjestämistä (9.6. 338 §); teknikkokunnan palkkojen kuoppakorotuksia (9.6. 356 §); pohjaharan ostotarjousta (9.6. 357 §); aidan rakentamista rannalle talon Läntinen Rantatie 3:n kohdalle (9.6. 358 §); Ixpila nimisen nelimastokuunarin ostoa museolaivaksi (17.6. 370 §); toimenpiteitä satamaliikenteen parantamiseksi (30.6. 407 §); Pitkänsillanrannan ja Lammassaaren välisen moottorivenematkan kuljetusmaksujen korottamista (15.7. 434 §); veturien kuonauskuopan rakentamista Länsisatamaan (15.7. 442 §); paikan luovuttamista junatoimistoa varten Länsisatamasta (15.7. 443 §); luontoisetukorvauskomitean mietintöä (1.9. 496 §); postitullikamarin vuokran korottamista (1.9. 495 §); revisiotoimiston huomautuksia satamalaitoksen taksoista ja kirjanpidosta (1.9. 497 §); satamaradan veräjänvartijain koppien uusimista (1.9. 498 §); Polttoaineosuuskunnan anomusta Osuustukkukaupan hallinnassa olleen hiilivarastoalueen vuokraamisesta (15.9. 534 § ja 27.10. 613 §); kaupungin työkaluston ja -koneiston uudistamista ja täydentämistä (2.10. 564 §); komitean asettamista teollisuusalueiden eräiden raidekysymysten selvittämiseksi (13.10. 582 §); satamaradan rakentamista kaksiraiteiseksi Töölöstä Länsisatamaan ja Leppäsuon mäen alentamista (13.10.

586 §); satamaradan siltavartijain kopin uudelleen rakentamista (13.10. 589 §); Malmin uimarannalle sijoitetun pesulautan siirtämistä (13.10. 591 §); Viikin Rakennustoimikunnan oikeuttamista rakentamaan viemäri Herttoniemen radan alitse (13.10. 594 §); Länsisataman junatoimiston rakennuskustannusten jakamista kaupungin ja valtionrautateiden kesken (27.10. 611 §); Olympian kioskista laadittavaa kertomusta varten tarvittavia tietoja (27.10. 622 §); työmäärärahoista palkatun rakennusmestarin E.H. Stenbergin irtisanomista (1.12. 719 §); mittausesimies M. Eskolan kokousmatkasta tehtyä harhauttavaa esitystä (22.12. 746 §); Kulosaaren sillan liikenteen rajoittamista (22.12. 747 §); Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisen liitostien järjestelyä (22.12. 760 §); Lapinniemen varastorakennuskorttelien korkeustasoja (22.12. 761 §) sekä alueen luovuttamista Länsisatamasta valtionrautateille hiilivaraston ja hiilenantolaitteen sijoittamista varten (22.12. 770 §).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: alueen vuokraamista Herttoniemestä Oy. Semptalin ab:lle (25.2. 111 §); Puukonttori oy:lle korttelista n:o 275 vuokratun alueen vuokra-ajan pidentämistä (7.4. 208 §); Liuskaluodon kalastajien siirtymistä Sirpalesaareen (17.6. 374 §) ja alueen vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Oy. Petko ab:lle (22.12. 769 §).

P a l k k a l a u t a k u n n a l l e annettiin seuraavat lausunnot, jotka koskivat: autonkuljettajina toimineiden trukinkuljettajain palkkausta autonkuljetusajalta (11.2. 75 §); rakennusinsinöörien palkkauksen järjestämistä (11.2. 86 §); kaupungin teknikkokunnan palkkauksen tarkistamista (25.2. 109 §) ja toimistoapulaisen M.T. Tynkkysen anomusta saada laskea hyväkseen ikälisiä varten Sotavahinkoyhdistyksessä palvelemansa aika (1.9. 503 §).

K a u p u n g i n l a k i m i e h e l l e annettiin (28.1. 42 §) lausunto rautatiehallituksen valituksesta liikennemaksujen suorittamiseksi tapahtuneesta ulosmittauksesta.

M a i s t r a a t i l l e annettiin seuraavat lausunnot, jotka koskivat: Valtameri oy:n Sörnäisten satamaan rakennettavaksi suunnitteleman varastosuojan piirustusten vahvistamista (26.3. 173 §) ja Oy. Shell ab:n anomusta saada sijoittaa tulenaran nesteen jakelulaite maanalaisine säiliöineen Pohjoissataman venelaiturille (12.5. 285 §).

R a k e n n u s t a r k a s t u s t o i m i s t o l l e annettiin epäävä lausunto T:mi E.K. Heikkilän anomuksesta saada rakentaa puinen toimistorakennus valtionrautateiden alueelle Sörnäisten satamaan (7.4. 209 §).

Jaoston käsittelemät asiat. Kertomusvuoden aikana satamalautakunta teki seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue tai oikeus	Pinta-ala m^2	Vuokrakausi	Perus-indeksi	Perusvuokra mk	Päätös
Puunvienti oy.	Sörnäisten alue	1 200	1.3.1952 alk. 1 kk. irtis.	1 000	4	28.1. 7 §
Helsingin kaupungin rakennustoimisto	Länsisataman alue	310	1.3.1952 alk. 3 kk. irtis.	1 000	15	25.2. 15 §
Oy.Aimo Lindgren ab.	Länsisataman alue	904	1.9.1952 alk. 6 kk. irtis.	1 000	17	21.4. 23 §
Ab.Victor Ek, Merikiito oy., Ab.Henry Nielsen oy., Ab.Lars Krogius & Co oy., Suomen Höyrylaiva oy. ja Oy.Enroth ab., yhteisesti	Länsisataman korttelin n:o 269 alue	470	1.7.1952 alk. 6 kk. irtis.	1 000	15	5.5. 29 §
Oy. Shell ab.	Verkkosaaren alue	8 750	1.7.1952 alk. 6 kk. irtis.	1 000	4	15.7. 45 §
Oy. Shell ab.	Oikeus pitää öljyjohtoa Sörnäisissä		1.5.1952 alk. 6 kk. irtis.	1 000	(20 000)	15.7. 46 §
Päivlö Stevedoring	Sörnäisten alue n:o 25	100	16.7.1952 alk. 3 kk. irtis.	1 000	15	15.7. 51 §
M. Katainen ja A. Alenius	Länsisataman alue J 2	1 834	1.4.1952 alk. 6 kk. irtis.	100	170	11.12. 78 §

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai merkittiin päättyviksi alla mainitut vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyi	Päätös
Oy. Lars Krogius & Co ab.	Länsisataman korttelin n:o 270 alue	31.7.1952	j. 28.1. 8 §
Osuustukkukauppa	Länsisataman korttelin n:o 758 alue	31.8.1952	j. 25.2. 13 §
Kivenveistämö J. Järvinen	Ruoholahden alue n:o 19a	31.10.1952	j. 21.4. 25 §
Ab.Victor Ek oy., Merikiito oy., Ab.Henry Nielsen oy., Ab.Lars Krogius & Co oy. sekä Suomen Höyrylaiva oy. yhteisesti	Länsisataman korttelin n:o 269 alue	30.6.1952	j. 5.5. 29 §
Ab. Victor Ek oy.	Katajanokan toimistokojun alue	3.10.1952	j. 15.7. 43 §
Ab.Finnish Stevedores oy.	- " -	-"-	-"-
Helsingin Huolinta oy.	- " -	-"-	-"-
Internationella Transport ab.	- " -	-"-	-"-
Oy. Lars Krogius & Co Ab.	- " -	-"-	-"-
Oy. Mercantile ab.	- " -	-"-	-"-
Merihuolto oy.	- " -	-"-	-"-
Suomen Höyrylaiva oy	- " -	-"-	-"-
Oy. Esso ab.	Merisataman bensiiniasema	31.12.1952	j. 15.7. 48 §
Oy. Concrete ab.	Ruoholahden alue n:o 21	15.10.1952	j. 2.10. 67 §
Elovuori ja Kumpp. oy	Ruoholahden alue n:o 34	31.12.1952	j. 11.12. 81 §

Kalansavustamo T:mi A. Ressin anomus toiminimelle Verkkosaarelta kuuden kuukauden irtisanomisajalla vuokratun alueen vuokrakauden muuttamisesta viisi vuotta kestäväksi hylättiin (j. 28.1. 5 §); Valtameri oy:n anomus varastotilan vuokraamisesta Katajanokan vanhasta asemarakennuksesta hylättiin (j. 21.4. 24 §); Punkaharjun Laiva oy:n anomus lipunmyynti- ja puhelinkioskin sijoittamisesta Linnanlaiturille hylättiin (j. 9.6. 39 §) ja rouva A. Lybeckin anomus saada harjoittaa ruokatarjoilua satamatyöntekijöille Katajanokalla hylättiin (j. 15.7. 44 §).

Vuokraoikeuden siirrot ja nimen muutokset. Kalansavustamo T:mi A.Ressin vuokraoikeus 1 000 m :n suuruiseen Verkkosaaren alueeseen siirrettiin (j. 28.1. 6 §) Jalokala oy:n nimiin, Oy. Tottijärven Lautatarha ab:n toiminimen muuttumisen johdosta merkittiin (j. 11.2. 10 §) Sörnäisten varastoalueiden n:o 3:n ja 9:n vuokraoikeudet Helsingin Puu oy:n nimiin ja Oy. Nobel-Standard ab:n toiminimen muuttumisen johdosta merkittiin (j. 25.2. 14 §) Sörnäisten niemellä sijaitsevan seitsemän eri varastoalueen vuokraoikeudet Oy. Esso ab:n nimiin.

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Karl Forsström ab:n vuokraoikeus Länsisataman varastorakennukseen D irtisanottiin (j. 28.1. 8 §) päättyväksi heinäkuun 31 p:nä, P.P. Brockila oy:n vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksessa n:o 1 sijaitsevaan varasto-osastoon n:o A 1 merkittiin (j. 11.2. 11 §) päättyväksi tammikuun 31 p:nä sekä vuokrattiin (j. 11.2. 11 §) helmikuun 1 p:stä alkaen Oy. Gustav Paulig ab:lle kuuden kuukauden irtisanomisajalla 60 mk/m^2 vuokrasta kuukaudelta, satamalautakunnan jaoston (28.5.1951 41 §) tekemä päätös 150 m^2:n suuruisen varastotilan vuokraamisesta rantamakasiinista n:o 1 Ab. Stevedoring oy:lle peruutettiin (j. 26.5. 36 §), Ab. Stevedoring oy:n Katajanokan päivystyskopin vuokraoikeus irtisanottiin (j. 15.7. 50 §), rouva H. Pennaselle vuokrattiin (j. 27.10. 73 §) Länsisatamasta marraskuun 1 p:stä alkaen yhden kuukauden irtisanomisajalla 1 000 mk:n kuukausivuokrasta miehistöparakin keittiöosa, Oy. Esso ab:lle vuokrattiin (j. 7.4. 17 §) Eteläsatamasta nestemäisen polttoaineen jakelupaikka toukokuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseksi ajaksi 69 000 mk:n vuokrasta, Oy. Esso ab. oikeutettiin (j. 21.4. 27 §) sijoittamaan Ruoholahden jakeluasemalle toinen jakelupylväs heinäkuun 1 p:stä alkaen 8 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin, Kruunuhaan Venekerho ja Suomen Moottorivene Klubi oikeutettiin (j. 5.5. 32 §) sijoittamaan Pohjoissataman venelaitureilleen kaksi nestemäisen polttoaineen jakelulaitetta kesäkuun 1 p:stä lähtien 3 kk:n irtisanomisajoin 21 000 mk:n uutta indeksiä vastaavasta perusvuosivuokrasta, Oy.Shell ab. oikeutettiin (j. 9.6. 38 §) sijoittamaan Ruoholahden jakeluasemalle toinen jakelupylväs toukokuun 1 p:stä alkaen 6 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin, Oy. Shell ab. oikeutettiin (j. 27.10. 72 §) sijoittamaan Ruoholahden jakeluasemalle kolmas jakelulaite heinäkuun 1 p:stä lähtien 8 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin ja Oy. Esso ab:lle vuokrattiin (j. 11.12. 80 §) jakeluaseman paikka Merisatamasta tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen irtisanomisaikana kuusi kuukautta 100 000 mk:n uuden indeksin mukaisin korotuksin.

Toimistokojut ym. Oy. Sight-Seeing ab. oikeutettiin (j. 26.5. 34 §) pitämään kesämatkailukautena 1952 lipunmyyntikioskia Kauppatorin rannassa 10 000 mk:n korvauksesta.

Punkaharjun Laiva oy. oikeutettiin (j. 9.6. 39 §) pystyttämään Linnanlaiturille väliaikainen puhelinpylväs.

Liikennöitsijä K. Ritapuro oikeutettiin (j. 15.7. 47 §) pitämään matkustajille tarkoitettua ilmoitustaulua Kauppatorin rannassa elokuun 31 p:ään saakka 5 000 mk:n korvauksesta.

Varastoimisosasto oikeutettiin (j. 11.12. 79 §) vuokraamaan huolintaliikkeiden toimistokojuja varten tarvittavat alueet viikkovuokrauksena.

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavanranomistajille korvauksia seuraavat määrät: Oy. Constructor ab:lle 3 728 mk (j. 14.1. 3 §), Henry Nielsen oy:lle 22 066 mk (j. 7.4. 18 §), Merihuolto oy:lle 9 290 mk (j. 7.4. 19 §), Merikiito oy:lle 3 045 mk (j. 7.4. 20 §), Keru oy:lle 55 000 mk (j. 9.6. 40 §), Yleinen Huolinta oy:lle 16 932 mk (j. 15.7. 49 §), Oy. Packalen ab:lle 1 136 mk (j. 4.8.

54 §), Kemin Rautakauppa oy:lle 279 mk (j. 4.8. 55 §), Oy. Gust. Skogsterille 2 671 mk (j. 4.8. 55 §), Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 1 593 mk ja 70 233 mk (j. 4.8. 56 §, 2.10. 60 §), Rautakonttori oy:lle 33 332 mk (j. 2.10. 58 §), T:mi Hjalmar Eckertille 5 107 mk (j. 2.10. 59 §), Oy. Aerator ab:lle 66 026 mk (j. 2.10. 61 §), Oy. Strömberg ab:lle 7 433 mk (j. 2.10. 62 §), Lauri Helle oy:lle 1 641 mk (j. 2.10. 63 §), Sytytin oy:lle 29 997 mk (j. 27.10. 70 §), Nahkatehtaitten Hankinta oy:lle 80 870 mk (j. 27.10. 71 §), Helsingin Verkatehdas oy:lle 7 475 mk (j. 27.10. 76 §), Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 12 680 mk (j. 11.12. 84 §) ja Vesi ja Lämpö oy:lle 13 563 mk (j. 11.12. 85 §).

Hyväksytyt piirustukset. Satamalautakunta hyväksyi kertomusvuoden aikana omalta osaltaan seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Aimo Lindgren ab:n Länsisataman toimistorakennuksen (j. 21.4. 26 §), Oy. Victor Ek ab:n sekä muiden yhteisen Länsisataman toimistorakennuksen (j. 5.5. 29 §), Oy. Algol ab:n Länsisataman alueen vaakakopin ja työvälinevajan (j. 5.5. 31 §), Moottorivenehuolto oy:n Kellosaaren alueen varastosuojan (j. 15.7. 42 §), Suomen Kaapelitehdas oy:n Salmisaaren tehdasrakennuksen muutoksen (j. 4.8. 53 §), Päiviö Stevedoringin Sörnäisten alueen toimistokojun ja varastosuojan (j. 2.10. 65 §), Jalokala oy:n Verkkosaaren alueen kalasavustamon lisärakennuksen (j. 2.10. 66 §), Bensiininkuluttajain oy:n Hietalahden jakeluaseman (j. 27.10. 74 §), Oy. Mercantile ab:n Länsisataman varastosuojan (j. 27.10. 75 §), Valtameri oy:n Katajanokan varastosuojien (j. 11.12. 82 §) ja Oy. Elo ab:n Herttoniemen laiturisuojatuen (j. 11.12. 83 §).

Henkilökunta. K a n s l i a o s a s t o. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamaan kanslistin virkaan nimitettiin (12.5. 280 §) tp. kanslisti H.A. Hytönen.

K a s s a - j a t i l i v i r a s t o. Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: toimentaja K. Axbergille helmikuun 10 p:stä (14.1. 23 §), toimentaja E. Ekholmille toukokuun 1 p:stä (7.4. 211 §), toimistoapulaiselle O.T. Meriluodolle elokuun 1 p:stä (30.6. 415 §) ja toimentaja R. Lampulle syyskuun 15 p:stä (1.9. 507 §).

Kaupunginvaltuusto myönsi toukokuun 7 p:nä tiliylityksen yhden laskuttajan, kahden toimentajan ja kahden toimistoapulaisen palkkaamiseksi kertomusvuoden ajaksi talousarvioon merkittyjen tilapäisten viranhaltijain lisäksi.

Kahta toimistoapulaisen virkaa määrättiin viransijaisina hoitamaan ylioppilaat P.T. Perttuli ja A.I. Toponen tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen (22.12. 753 §). Tp. toimistoapulainen R.R. Johansson määrättiin (19.5. 318 §) hoitamaan toimentajan virkaa, ylioppilas L.E. Rikberg toimistoapulaisen virkaa kesäkuun 1 p:stä alkaen sekä rouva K. Harju toimistoapulaisen virkaa kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisen ajan näissä viroissa vakinaisina olevien hoitaessa kaupunginvaltuuston toukokuun 7 p:nä tekemällä päätöksellä perustettuja tilapäisiä virkoja. Sosionomi R.R. Johansson määrättiin (22.12. 753 §) tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen viransijaisena hoitamaan toimentajan virkaa 21.palkkaluokan palkkaeduin sinä aikana kun viran vakinainen haltija E.R. Huuhka toimi tp. laskuttajana ja samoin ylioppilas L.E. Rikberg hoitamaan toimistoapulaisen virkaa 20.palkkaluokan palkkaeduin sinä aikana, kun viran vakinainen haltija M.T. Tynkkynen toimi tp. toimentajana (22.12. 753 §).

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: toimistoapulainen S-M. Helminen (11.2. 76 §) toimentajan virkaan maaliskuun 1 p:stä, rouva M.T. Tynkkynen (7.4. 203 §) toimistoapulaisen virkaan toukokuun 1 p:stä, rouva A.M. Porras (21.4. 237 §) toimistoapulaisen virkaan toukokuun 1 p:stä 1953, tp. toimistoapulainen L.I. Heinonen (5.5. 274 §) toimentajan virkaan kesäkuun 1 p:stä, toimentaja A.M. Liljeros (4.8. 477 §) vanhemman kassanhoitajan virkaan syyskuun 1 p:stä, rouva K.U. Harju (4.8. 477 §) toimistoapulaisen virkaan ja rouva A.M. Porras (10.11. 670 §) toimentajan virkaan joulukuun 1 p:stä.

S a t a m a k o n t t o r i. Kuoleman kautta poistui henkilökunnasta satamavalvoja J.N. Oivo tammikuun 22 p:nä.

Satamatarkastaja A. Kolille myönnettiin (2.10. 570 §) ero virastaan lokakuun 24 p:nä säädetyn eroamisiän perusteella.

Haettavana olleeseen satamavalvojan virkaan nimitettiin (10.3. 143 §) aliperämies P.E. Karppinen.

V a r a s t o i m i s - j a l a i t u r i h u o l t o - o s a s t o. Vaakamestari S. Kaivannolle myönnettiin (17.6. 371 §) ero virastaan heinäkuun 7 p:stä. Osaston palveluksesta siirtyivät eläkkeelle seuraavat: varaston apulaisesimies Å. Suvinen (21.4. 238 §) syyskuun 1 p:stä ja varastorakennusten isännöitsijä K.O. Ahonen (27.10. 616 §) marraskuun 5 p:stä.

Kaupunginvaltuusto myönsi toukokuun 7 p:nä tiliylityksen kahden toimentajan ja kymmenen tavaranmerkitsijän palkkaamista varten. Kaupunginhallitus myönsi huhtikuun 30 p:nä määrärahan 30.palkkaluokan tp. koneenhoitajan palkkaamiseksi heinäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: varaston apulaisesimies V.A. Jalaskivi (10.3. 142 §) varastonesimiehen virkaan huhtikuun 1 p:stä alkaen, tavaranmerkitsijät B.E. Lindberg ja R.J. Nyberg (10.3. 142 §) tavaranmerkitsijäin virkoihin, vt. vaakamestari S.L. Kaivanto (10.3. 142 §) vaakamestarin virkaan huhtikuun 1 p:stä alkaen, varastomies Y.E. Pietilä (19.5. 300 §) varaston apulaisesimiehen virkaan kesäkuun 1 p:stä alkaen, varastomies L.V. Lindqvist (1.9. 505 §) varaston apulaisesimiehen virkaan lokakuun 1 p:stä alkaen, tp. vaakamestari S.R.T. Eriksson (1.9. 519 §) lokakuun 1 p:stä alkaen vaakamestarin virkaan, kolmeen toimentajan virkaan (10.11. 671 §) tp. toimentajat F.E. Candolin, H.K.E. Flinck ja H.K. Tohkala joulukuun 1 p:stä alkaen, viiteen tavaranmerkitsijän virkaan (10.11. 672 §) tp. tavaranmerkitsijät V.M. Hallen, J.A. Johansson, E. Katainen, M. Koli ja Å.F. Lindberg joulukuun 1 p:stä alkaen sekä apulaisisännöitsijä M.R. Paronen (11.12. 738 §) varastorakennusten isännöitsijän virkaan.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamiin virkoihin nimitettiin (12.5. 280 §) seuraavat: konttorinhoitajan virkaan tp. konttorinhoitaja B.F. Nordenstreng, kolmeen laiturihuollon toimentajan virkaan tp. toimentajat E.M. Ahlqvist, T.C. Blomqvist ja H.M. Viuhko, neljään laiturihuollon esimiehen virkaan tp. esimiehet R.A. Baarman, Å.A. Degerman, J.G. Hamberg ja H.S. Nyberg, kahteen laiturihuollon konttorinhoitajan apulaisen virkaan virkojen tp. hoitajat N.V. Ahlqvist ja O.H.V. Knape ja kymmeneen tavaranmerkitsijän virkaan O.U. Andersson, P. Bogdanoff, P.R.R. Fagerström, O.O. Koivu, O.A. Kärkäs, O.Y. Piipponen, H.H. Rönnberg, K.E. Rönnberg, H. Taponen ja Å.R. Willberg.

Tavaranmerkitsijän virkoja viransijaisina määrättiin (14.1. 10 §) hoitamaan tp. tavaranmerkitsijät B.E. Lindberg, R.J. Nyberg, O.U. Andersson, P. Bogdanoff, P. Fagerström, K.Å. Friberg, J.A. Johansson, O.O. Koivu, M. Koli, A.O. Kärkäs, O.Y. Piipponen, H.H. Rönnberg, K.E. Rönnberg, H.Taponen ja Å. Willberg tammikuun 1 p:stä alkaen. Tp. toimentaja T.C. Blomqvist määrättiin (14.1. 10 §) viransijaisena hoitamaan laiturihuollon toimentajan virkaa sinä aikana, jona viran vakinainen haltija N.V. Ahlqvist toimi tp. konttorinhoitajan apulaisena. Lämpöjohtomekaanikko U.Uusiheimo määrättiin (15.7. 435 §) viransijaisena hoitamaan heinäkuun 1 p:stä alkaen lämpöjohtomekaanikon virkaa, viran vakinaisen haltijan G. Numfeldtin toimiessa tp. koneenhoitajana ja tp. varastonesimies U.H. Varpula määrättiin (30.6. 417 §) hoitamaan viransijaisena kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamaa varastonesimiehen virkaa heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Virkojen vakinaisten haltijain virasta pidätettyinä ollessa määrättiin (24.11. 693 §) viransijaisina hoitamaan kahta laiturihuollon esimiehen virkaa B.T. Lindqvist ja Å.B. Forsell sekä kahdeksaa tavaranmerkitsijän virkaa joulukuun 1 p:stä alkaen A.E. Berggren, E.O. Sinervo, T. Sohlberg, E.A. Ryyppö, T.J. Miettinen, T. van Gejt, E.O. Keijälä ja K.S.Lindholm.

S a t a m a r a k e n n u s o s a s t o. Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta piirtäjä Y.V. Valjakka huhtikuun 11 p:nä ja insinööri H.V. Öberg marraskuun 26 p:nä.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: vt. apulaisinsinöörille K.K.G. Krook'ille (11.2. 91 §) maaliskuun 1 p:stä, rakennusmestari

Hj. Jakobsconille (7.4. 211 §) toukokuun 1 p:stä ja apulaisinsinööri P. Mattilalle (28.4. 266 §) kesäkuun 1 p:stä.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: hakija E-L. Lindholm (28.1. 47 §) 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan helmikuun 1 p:stä, rakennusmestari Hj. Miettinen (25.2. 107 §) 33.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan maaliskuun 1 p:stä, rakennusmestari H.O. Hagelberg (10.3. 157 §) 29.palkkaluokan piirtäjän virkaan, hakija I. Kotte (7.4. 204 §) 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toukokuun 1 p:stä, rakennusmestari R.O. Raatikainen (21.4. 236 §) 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan toukokuun 1 p:stä, rakennusmestari E.L. Öhman (19.5. 299 §) 35.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan kesäkuun 1 p:stä, rouva L.E. Valjakka (17.6. 367 §) 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan heinäkuun 1 p:stä, piirtäjä E.B. Forsberg (17.6. 368 §) 31.palkkaluokan piirtäjän virkaan heinäkuun 1 p:stä, rakennusmestari A.W. Snäck (15.7. 444 §) 33.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan elokuun 1 p:stä, rakennusmestari M.J. Lilja (1.9. 504 §) 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan lokakuun 1 p:stä, rakennusmestari T.A. Suominen (1.12. 718 §) 29.palkkaluokan piirtäjän virkaan ja piirtäjä J.E. Storkåll (1.12. 718 §) 26.palkkaluokan piirtäjän virkaan tammikuun 1 p:stä 1953.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamiin virkoihin nimitettiin (12.5. 280 §): arkkitehdin virkaan tp. arkkitehti E.A. Ek ja toimistoapulaisen virkaan tp. toimistoapulainen H.J.K. Laine.

Insinööri V. Rahikainen määrättiin (1.9. 506 §) lokakuun 1 p:stä alkaen hoitamaan viransijaisena 45.palkkaluokan insinöörin virkaa sinä aikana, kun viran vakinainen haltija, insinööri J. Ask toimii osaston yli-insinöörin viransijaisena.

S a i r a u s l o m a t. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 556 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 225, joista 3 727 päivää täysin palkkaeduin, 1 419 2/3 palkkaeduin, 48 1/2 palkkaeduin ja 31 päivää ilman palkkaa.

Satamalaitoksen palveluksessa oli joulukuun 31 p:nä yllämainittujen lisäksi - satamarakennusosaston tuntipalkkaisia työntekijöitä lukuunottamatta - 57 työsuhteessa olevaa, joiden sairauslomat myönnettiin työntekijöiden sairausapua koskevien määräysten perusteella. Satamarakennusosaston työntekijäin sairauslomista ks. kertomusta sivulla

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 61 495 m^2 ja katoksien pinta-ala 1 925 m^2, yhteensä 63 420 m^2. Länsisataman varastorakennusten lattia-ala oli 41 400 m^2. Koko satamassa oli siten varastorakennusten ja katosten lattia-ala yhteensä 104 820 m^2. Matkustajapaviljongin I kerroksen n. 1 000 m^2:n suuruinen varastotila otettiin väliaikaisesti tavaraliikenteen käyttöön marraskuun 17 p:nä, jolloin suoraan aluksesta purettiin makasiiniin tuontitavaraa.

Rakennustoimiston talorakennusosaston Katajanokan satama-alueelle rakennuttamat rautateiden kappaletavara-asema sekä vuota- ja öljymakasiini luovutettiin kesäkuun 26 p:nä suoritetussa katselmuksessa virallisesti satamalaitokselle. Lentotavarain vastaanotto- ja tullausosasto, joka sijoitettiin I tullikamarin rakennukseen, luovutettiin kesäkuun 16 p:nä tullilaitoksen käyttöön.

Lautakunnan tekemästä (11.2. 79 §) esityksestä kaupunginhallitus myönsi helmikuun 21 p:nä luvan Länsisataman entisen asemarakennuksen purkamiseen.

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 6 023 m. Kertomusvuoden kuluessa valmistui 91 m:n pituinen osa Salmisaaren höyryvoimalaitoksen laiturista, jolle sähkölaitoksen hankkimana sijoitettiin kaksi 5 tonnin nosturia. Edellä mainittuun laituripituuteen ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys on yli 2 m.

Satamien rautatieraiteiden pituus oli vuoden lopussa 64 569 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 16 426 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 41 080 m^2, josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 8 160 m^2.

Vuoden päättyessä satamalautakunnan hallinnossa oleva maa-alue oli 142 ha ja vesialue 3 541 ha.

Tavarain purkaukseen käytettävien laiturikenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 55 000 m^2, josta 40 000 m^2 sijaitsee lähellä laituria ja 15 000 m^2 rautatieraiteiden varrella. Länsisataman laiturikenttien ala oli yhteensä 150 000 m^2, josta 80 000 m^2 lähellä laituria ja 70 000 m^2 rautatieraiteiden varrella. Varastoalueita, joiden vuokraamisesta on tehty kirjalliset sopimukset, oli vuoden päättyessä 518 902 m^2.

Satamalaitoksella oli kertomusvuoden päättyessä 50 laiturinosturia, 9 autonosturia ja 29 haarukkatrukkia. Rautatievaunujen siirtoja varten hankittiin Bauche-merkkinen vaununsiirtotraktori sekä säkkitavaran yms. kuljetuksia varten hihnakuljetin. Satamalaitokselle hankittiin kertomusvuonna kaksi henkilöautoa ja yksi kuorma-auto. Laitoksen käytössä oli siten kertomusvuoden päättyessä viisi henkilöautoa ja neljä kuorma-autoa, kun Buick-merkkinen v:n 1937 mallia ollut henkilöauto kaupunginhallituksen antamalla luvalla myytiin 225 000 mk:n hinnasta.

Kesäkuussa asennettiin Eteläsataman Matkustajalaiturille kaksi Demag A.G:n toimittamaa jäykkäpuomista 3/1.5 tonnin nosturia. Vuoden loppupuolella A. Ahlström ryhtyi asentamaan Katajanokanlaiturille kahta 5/2.5 tonnin nivelpuominosturia, jotka mainittu toiminimi toimittaa satamalaitokselle yhteistyössä tanskalaisen toiminimen Aarhus Maskinfabrik A.S:n kanssa.

Eteläsataman Matkustajalaiturille sijoitettavat kaksi 3/1.5 tonnin jäykkäpuomista nosturia päätettiin (21.7. 450 §) hankkia Demag A.G:ltä. Kertomusvuoden kuluessa ei saatu tuontilisenssiä näiden nosturien hankintaa varten. Katajanokanlaiturille sijoitettavat kaksi 6/3 tonnin nivelpuomista nosturia päätettiin (21.7. 450 §) hankkia Kone oy:ltä.

Satamaliikenne

Helsingin satama oli avoinna koko vuoden, kun se sitävastoin edellisenä vuonna oli suljettuna helmikuun 25 p:n ja huhtikuun 2 p:n välisenä aikana.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 5 216 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 448 359 rekisteritonnia ja sieltä lähti 5 235 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 467 176 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 5 329 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 030 610 rekisteritonnia ja lähti 5 295 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 007 301 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 113, mutta vetomäärä lisääntyi 417 749 rekisteritonnia eli 20.6 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä väheni 60, mutta vetomäärä lisääntyi 459 875 nettorekisteritonnia eli 22,9 %.

V. 1938 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 497 alusta nettovetomäärältään yhteensä 2 239 503 nettorekisteritonnia. Satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 498 alusta, yhteensä 2 237 665 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään verrattuna 95.8 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 96.7 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	199	201 398	41	5 533	240	206 931
Helmikuu	143	158 759	5	1 097	148	159 856
Maaliskuu	132	124 699	-	-	132	124 699
Huhtikuu	185	163 097	50	4 301	235	167 398
Toukokuu	276	237 346	363	18 865	639	256 211
Kesäkuu	286	229 855	328	18 992	614	248 847
Heinäkuu	301	258 548	385	22 875	686	281 423
Elokuu	267	220 744	300	20 376	567	241 120
Syyskuu	266	181 698	371	20 130	637	201 828
Lokakuu	213	176 455	354	22 334	567	198 789
Marraskuu	199	153 635	299	18 974	498	172 609
Joulukuu	201	182 151	52	6.497	253	188 648
Koko vuosi	2 668	2 288 385	2 548	159 974	5 216	2 448 359
Kotipaikka:						
Helsinki	742	708 757	107	14 978	849	723 735
Muualla kotimaassa	509	300 102	2 441	144 996	2 950	445 098
Ulkomailla	1 417	1 279 526	-	-	1 417	1 279 526
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	205	202 843	42	5 712	247	208 555
Helmikuu	150	165 050	5	1 097	155	166 147
Maaliskuu	129	128 685	-	-	129	128 685
Huhtikuu	185	168 297	38	4 108	223	172 405
Toukokuu	280	227 687	375	19 058	655	246 745
Kesäkuu	283	236 440	321	18 699	604	255 139
Heinäkuu	313	248 718	388	22 925	701	271 643
Elokuu	265	239 392	304	20 619	569	260 011
Syyskuu	269	186 808	338	19 978	607	206 786
Lokakuu	220	172 367	386	22 462	606	194 829
Marraskuu	203	157 667	300	18 998	503	176 665
Joulukuu	184	173 069	52	6 497	236	179 566
Koko vuosi	2 686	2 307 023	2 549	160 153	5 235	2 467 176
Kotipaikka:						
Helsinki	743	707 140	108	15 157	851	722 297
Muualla kotimaassa	506	297 586	2 441	144 996	2 947	442 582
Ulkomailla	1 437	1 302 297	-	-	1 437	1 302 297

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 233 eli 9.6 % ja vetomäärä 424 720 nettorekisteritonnia eli 22,8 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 273 eli 11,3 % ja vetomäärä 465 377 nettorekisteritonnia eli 25.3 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 251, yhteensä 1 008 859 nettorekisteritonnia eli 44,1 % ja ulkomaisia 1 417, yhteensä 1 279 526 nettorekisteritonnia eli 55,9 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 249, yhteensä 1 004 726 nettorekisteritonnia eli 43.6 % ja ulkomaisia 1 437, yhteensä 1 302 297 nettorekisteritonnia eli 56.4 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 346 eli 12,o % pienempi ja vetomäärä 6 971 nettorekisteritonnia eli 4,2 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 333

eli 11.6 % ja vetomäärä 5 502 nettorekisteritonnia eli 3.3 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 2 029 067 painotonnia ja lähti ulkomaille 325 476 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 354 543 painotonnia. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 835 247, 464 453 ja 2 299 700 painotonnia. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 193 820 painotonnia eli 10.6 %. Vienti väheni 138 977 painotonnia eli 29.9 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 54 843 painotonnia eli 2.4 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1952 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti, painotonnia	Vienti, painotonnia	Yhteensä, painotonnia
Tammikuu	242 569	39 734	282 303
Helmikuu	178 720	29 462	208 182
Maaliskuu	155 659	31 951	187 610
Huhtikuu	190 589	50 737	241 326
Toukokuu	192 957	20 237	213 194
Kesäkuu	186 969	17 344	204 313
Heinäkuu	146 047	16 477	162 524
Elokuu	119 476	19 239	138 715
Syyskuu	148 565	23 077	171 642
Lokakuu	140 615	24 047	164 662
Marraskuu	130 470	26 976	157 446
Joulukuu	196 431	25 741	222 172
Koko vuosi	2 029 067	325 022	2 354 089

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 274 940 painotonnia eli 62.8 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 754 127 painotonnia eli 37.2 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 152 005 painotonnia eli 46,8 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 173 017 painotonnia eli 53.2 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 426 945 painotonnia eli 60.6 % ja ulkomaisten alusten osalle 927 144 painotonnia eli 39,4 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 54.4 % ja ulkomaisilla 46,6 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 46,7 % ja ulkomaisilla aluksilla 53.3 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 52,9 % ja ulkomaisten alusten osalle 47.1 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1952 ja 1951 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1952 Painotonnia	1951 Painotonnia
Kappaletavara	251 984	162 202
Metallit ja metallitavara ..	337 955	269 071
Vilja ja viljatuotteet	89 202	101 140
Kivihiili ja koksi	865 740	741 778
Öljyt	202 229	177 127
Lannoitusaineet	32 385	34 320
Muu tavara	249 572	349 609
Yhteensä	2 029 067	1 835 247

Vientitavarat jakaantuivat v. 1952 ja 1951 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1952 Painotonnia	1951 Painotonnia
Kappaletavara	34 985	52 677
Paperi	57 833	62 327
Pahvi ja kartonki	20 962	28 036
Puuhioke ja selluloosa	40 154	57 051
Vaneri	22 893	46 819
Sahattu puutavara	63 339	117 372
Sahaamaton puutavara	43 787	72 417
Muu tavara	41 069	27 754
Yhteensä	325 022	464 453

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 22 621 standarttia, edellisenä vuonna 41 918 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 91 756 m³, edellisenä vuonna 145 805 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina yllä olevaan tilastoon.

Kotimaan tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 400 233 painotonnia ja lähti 7 859 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 408 092 painotonnia. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 457 617, 6 192 ja 463 809. Tavaraliikenne väheni edelliseen vuoteen verrattuna 55 717 painotonnia eli 12,0 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1952 m³	1952 Painotonnia	1951 m³	1951 Painotonnia
Sahattu puutavara	1 631	979	2 057	1 234
Halot	16 710	7 519	19 882	8 857
Muu sahaamaton puutavara	-	-	180	108
Hiekka	200 437	300 655	220 299	330 448
Tiilet	-	-	-	1 025
Kalkki ja sementti	.	72 613	.	77 694
Öljyt	.	17 863	.	36 852
Kasvikset	.	107	.	34
Kalat	.	149	.	202
Muu tavara	.	348	.	1 163
Yhteensä	.	400 233	.	457 617

Tavaraa lähetettiin seuraavasti

Tavararyhmä	1952 m³	1952 Painotonnia	1951 m³	1951 Painotonnia
Kappaletavara	-	-	-	15
Öljyt	-	6 152	-	3 950
Puutavara	569	342	257	154
Muu tavara	-	1 365	-	2 073
Yhteensä	.	7 859	.	6 192

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 45 447 matkustajaa ja lähti 44 741 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 42 121 ja 40 627.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 85 113 ja oli tuntimäärä 403 eli 0,5 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötunteja oli 2 209 eli 6,6 % vähemmän kuin v. 1951, kun taas Länsisataman nosturien käyttötunteja oli 1 806 eli 3,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama: 25 tonnin nosturi	Eteläsatama: 1½–3, 2½ ja 2½–5 tonnin nosturit x) 18 kpl	Länsisatama: Jätkäsaaren-laiturin nosturit 16 kpl	Länsisatama: Saukonlaiturin nosturit 11 kpl	Käyttötunteja yhteensä
1952					
Tammikuu	82	2 689	3 811	2 148	8 730
Helmikuu	72	3 584	3 139	2 130	8 925
Maaliskuu	80	2 758	3 595	1 431	7 864
Huhtikuu	79	3 624	3 742	2 054	9 499
Toukokuu	64	2 888	3 235	1 770	7 957
Kesäkuu	80	2 577	2 879	1 493	7 029
Heinäkuu	162	2 512	2 667	1 585	6 926
Elokuu	28	1 426	2 068	1 234	4 756
Syyskuu	20	1 611	1 824	872	4 327
Lokakuu	41	2 335	2 537	1 890	6 803
Marraskuu	30	1 880	2 175	1 518	5 603
Joulukuu	9	2 742	2 368	1 575	6 694
Koko vuosi	*747*	*30 626*	*34 040*	*19 700*	*85 113*
Näistä ylityö-tunteja	265	6 666	6 325	4 343	18 584

x) Heinäkuusta alkaen 2 kpl. 1½–3 tonnin nosturia oli toimintavalmiina Eteläsataman Matkustajalaiturilla.

Vuosi ja kuukausi	Etelä satama		Länsi satama		Käyttötunteja yhteensä
	25 tonnin nosturi	1½–3, 2½ ja 2½–5, tonnin nosturit x) 18 kpl	Jätkäsaaren-laiturin nosturit 16 kpl	Saukonlaiturin nosturit 11 kpl	
1951	535	33 047	32 117	19 817	85 516
Näistä ylityötunteja	138	8 413	6 325	5 232	20 108

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 400. Aluksista purettiin 686 573 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 36 919 tonnia.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 1 487 alusta, joista 715 Katajanokalla, 696 Länsisatamassa ja 76 Eteläsatamassa.

Autonostureiden työtuntien lukumäärä oli 13 041 ja *haarukkatrukkien* 16 713.

Satamavesiposti t. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 123 442 m³, josta 108 310 m³ myytiin aluksille, 1 429 m³ vettä annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 697 m³ ja Turso 3 057 m³. Loppuosa oli hukkavettä, jonka pakkassäällä on annettu juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkeamisen estämiseksi. Vesiproomu HKS 1 (250 tonnia) ja vesiproomu HKR 21 (100 tonnia) eivät olleet käytössä, mutta laitettiin talvella kuntoon Olympian kisoja varten.

Jäänsärkijä Otso. Otsossa havaittiin toukokuun 5 p:nä keula-akseli vääntyneeksi. Kesäkuun 9 ja 25 p:n välisenä aikana asetettiin vara-akseli paikoilleen. Uusi vara-akseli tilattiin.

Kertomusvuoden aikana Otso oli kaikkiaan kulussa 223 tuntia ja kulki tänä aikana 1 453 meripenikulmaa. Se kulutti vuoden aikana polttoöljyä 254 tonnia, koneöljyä 482 kg ja halkoja 2 m³. Alus toimitti 92 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 428 500 mk.

Satamajäänsärkijä Turso. Turso antoi laivoille 2 825 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 592 183 mk. Jäänsärkijä Turso oli telakalla maaliskuun 4–6 p:n välisenä aikana keulan korjauksen vuoksi sekä toukokuun 2–21 p:n välisenä aikana vuosikorjausta varten. Tursun ankkurikelaa ei vielä hyväksytty lopullisesti, mutta Wärtsilä-yhtymä lupasi tilata ja toimittaa Tursolle uuden ankkurikelan.

Kertomusvuoden aikana Turso oli kulussa 746 tuntia ja kulki tänä aikana 3 086 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 109 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 488 kg. Turso toimitti 383 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 4 641 000 mk.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 151 alusta, joista 42 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 109 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 3 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 1 vuokrasoutuvene ja 52 vuokramoottorivenettä.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1950–52 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1950		1951		1952	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi-maaliskuu	4 189	9 472	3 917	4 583	6 572	5 345
Huhti-kesäkuu	3 224	4 898	6 625	3 885	5 896	5 296
Heinä-syyskuu	3 614	4 127	5 644	4 242	5 064	7 792
Loka-joulukuu	3 809	3 081	5 284	5 991	4 561	4 266
Koko vuosi	14 836	21 578	21 470	18 701	22 093	22 699

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 8 183 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 22 093 tonnia, joten hallussa ollutta

tavaraa oli yhteensä 30 276 tonnia. Varastosta annettiin 22 699 tonnia ja v:een 1953 jäi varastoon 7 577 tonnia. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 44 792 tonniin vastaten 40 171 tonnia v. 1951 ja 36 414 tonnia v. 1950.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 6 020, oltuaan edellisenä vuonna 3 153 ja v. 1950 2 245. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 17 599, 10 877 ja 9 320.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 6 020, edellisenä vuonna 3 153 ja v. 1950 2 317. Talletustodistuksia varranteineen annettiin vastaavasti 31, 29 ja 25.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 144 292, edellisenä vuonna 149 053 ja v. 1950 109 089.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1950 tonnia	1951 tonnia	1952 tonnia
Tammi-maaliskuu	1 408	2 851	1 290
Huhti-kesäkuu	469	1 573	590
Heinä-syyskuu	89	166	203
Loka-joulukuu	54	79	71
Koko vuosi	2 020	4 669	2 154

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1950-52 aikana valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti, tonneja	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1 9 5 2					
Tammi-maaliskuu	316	32 204	31 892	283 410	199 550
Huhti-kesäkuu	481	35 519	35 118	278 184	201 435
Heinä-syyskuu	502	22 535	22 248	152 509	119 671
Loka-joulukuu	367	23 796	23 457	166 386	124 829
Koko vuosi	*1 666*	*114 054*	*112 715*	*880 489*	*645 485*
1 9 5 1	1 403	105 636	104 605	827 267	618 410
1 9 5 0	1 245	85 327	84 122	696 941	496 609

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettujen tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 9 876 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 81 821 tonnia. Lisäksi toimitettiin koepunnituksia ja -mittauksia, joihin käytettiin 1 507 tuntia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 2 848 547 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 650 000 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 1 790 263 mk ja muihin kustannuksiin 408 284 mk.

Satamarakennustoiminta

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 195 asiasta, joista 71 koski rakentamista tai suunnittelua, 41 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 83 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Satamarakennusosaston tekniliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yksitoista insinööriä, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja neljä piirtäjää. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa, viisi vakinaista insinöö-

rin virkaa ja kaksi piirtäjän virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli piirtäjä. Suoranaista työnjohtoa hoiti 25 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja 20 ylimääräistä työnjohtajaa. Kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alkukuukausina 600, heinä-lokakuussa noin 650 ja vuoden lopussa 680. Työntekijöistä 12 kuoli ja 12 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 645 työntekijää yhteensä 15 680 työpäivää.

Teknikoiden lakon johdosta työt häiriytyivät maaliskuun 24 p:n ja huhtikuun 8 p:n väliseksi ajaksi.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 81 250 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 5 600 000 mk. Menot olivat 86 850 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Rakennuksia varten oli määrärahoja 30 000 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 600 000 mk, menot nousivat 30 600 000 mk:aan. Kiinteät laitteet: määräraha 40 000 000 mk, lisämääräraha 5 000 000 mk ja menot 45 000 000 mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 8 000 000 mk, joka käytettiin kokonaan. Yleiset laitteet: määräraha 3 000 000 mk, joka käytettiin kokonaan. Tavarain ja uponneiden veneiden poistamista varten satama-alueelta oli varattu 250 000 mk, joka myös käytettiin kokonaan.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnon säilyttämiseksi välttämättömimpiin toimenpiteisiin. Länsisataman G-varastorakennuksen peltikatosta korjattiin kolmasosa, H-varastorakennuksen 3.kerroksen parveke korjattiin, H- ja I-varastorakennusten ulkorappaus korjattiin, H-, I- ja K-varastorakennusten tullaushuoneiden seinien alaosa päällystettiin pellillä, varasto- ja huoltorakennusten kattilahuoneet maalattiin. Eteläsataman tulli- ja pakkahuoneen ja varastorakennuksessa 6 olevien toimistohuoneiden sisämaalauksia suoritettiin ja varastorakennuksen 12 katon lämpö- ja vesieristyksen uudistamista jatkettiin, mutta sitä ei saatu valmiiksi sääolojen epäedullisuuden tähden.

Kiinteiden laitteiden osalta kunnostettiin puulaitureita, korjattiin rautateitä ja katujen ja laiturien kiveyksiä sekä puhdistettiin ja kunnostettiin viemäreitä. Venepaikkoja oli 2 484, joista 1 601 paalullisia. Käytössä oli 1 834 paikkaa. Vakinaisten venepaikkojen lisäys oli 260. Kisojen ajaksi varattiin lisäksi purkauslaitureihin ja Hietalahden altaaseen 366 kiinnityspaikkaa. Muut paitsi uusien venelaiturien kustannukset suoritettiin korjaus- ja kunnossapitomäärärahalla. Samaa määrärahaa käyttäen laajennettiin Suomenlinnan Kuninkaanportin laituri. Kauppatorin rantaan rakennettiin tilapäinen laituriporras kuningasvierailun vuoksi.

Työlaivastosta ruoppuri ja neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla. Hinauslaivat H 1 ja H 3 korjattiin Valmet oy:n Katajanokan telakalla. Kaivuri 1 oli talvella Matkustajalaiturin satamanrakennustyömaalla lämmityskäytössä.

Siltoja asetettiin jäälle tammi-maaliskuussa. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat sekä Suomenlinnan laudakkopolku olivat käytössä.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 757 900 000 mk. V:lta 1951 siirtyi 487 066 760 mk. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 1 244 966 760 mk, käytettiin 1 005 950 585 mk, sopimuksin oli sidottuna vuoden päättyessä 64 615 806 mk. V:een 1953 siirtyi 173 328 369 mk ja palautui 1 072 000 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut 567 911 327 mk, rakennukset 406 931 mk, koneelliset laitteet 70 795 565 mk, työlaivasto ym. 21 000 000 mk, kaupunginhallituksen käytettäväksi 3 928 000 mk.

Länsisatamassa saatiin Jätkäsaaren laiturin nosturien ratojen jatkamiset valmiiksi. Laiturialueen aitaan tehtiin portti Tarmonkadun kohdalle.

Särkän ja Harakan välisen salmen aallonmurtajan pengertämistä jatkettiin.

Matkustajalaiturin uudella osalla jatkettiin paalulaiturin takaisen paaluarinan levittämistä, rakennettiin Meriaseman viereiset laiturirait-teet, kivettiin Meriaseman puoleinen laiturialue ja päällystettiin lai-

turin reunakaista asfaltilla kauttaaltaan, aloitettiin laiturin suojaparruston teko. ruopattiin ja louhittiin laiturin vieri ja väylä 8 m:n syvyiseksi sekä viitoitettiin väylää, jonka merenkulkuhallitus hyväksyi 6.9 m:n väyläksi. Satamaradan siirtämiseen liittyvä Kaivopuiston tunnelin rakentaminen Isolta Puistotieltä pohjoiseen suoritettiin niin, että tunnelin tässä osassa on tilaa kahdelle raiteelle. Louhinnan suoritti kivityöliike I.A. Fagerström, rakentamisen Oy. Otia ab. Uusi satamarata saatiin valmiiksi. Matkustajalaiturin vanhan osan takainen katu- ja raiteistoalue alennettiin sekä rakennettiin uusi ratapiha valmiiksi. Matkustajalaiturin vanhan osan laituriraiteiden korkeussijainti muutettiin laiturialueen tasoittamisen yhteydessä. Ehrenströmin silta Meriaseman aukioineen valmistui. Rakentamisen suoritti A.V. Liljeberg oy. satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta. Matkustajalaiturin ratapihan viereinen katu valmistui. Matkustajalaiturin uusi osa (Olympialaituri) väylineen, johtoineen, raiteineen ja päällystyksineen samoin kuin uusi satamaradan osa sekä Matkustajalaiturin ratapiha ja tie ja Ehrenströmin silta saatiin kuin saatiinkin kisoihin mennessä valmiiksi niin laajalti kuin oli mahdollista tullivarastorakennuksen ja Ehrenströmin sillan alaisen kellarin rakennustyömaiden estämättä.

Suomenlinnan lautan Kauppatorin laituria rakennettiin ja ajosillan teräsrakenteet ja koneisto tilattiin.

Katajanokalla suoritettiin tavara-aseman rautatieraiteiston ja kenttien rakennustöitä sekä viemärien rakentamista. Valtamerilaivojen kiinnittämiseksi laiturin itäpäähän rakennettiin raskas pollari.

Sörnäisten hiilisataman rakennustöitä jatkettiin. Laiturin kehikkörakenteita valmistettiin ja asetettiin paikoilleen. Arkkulaituriosa, jonka pituus on 90 m, saatiin betonoiduksi ja verhotuksi. Laiturin takaisen kentän täyttämistä merihiekalla jatkettiin. Nosturien ratojen perustusten paaluttamisesta suoritettiin valtaosa ja peruspalkkien betonoiminen pääsi hyvään alkuun.

Mustikkamaan liikenteen liikennevenelaiturin aluetta tasoitettiin.

Pikku Huopalahden suulle Munkkiniemeen rakennettiin 62-paikkainen venelaituriryhmä, Lapinniemeen 84-paikkainen venelaituri ja Siltavuorenrantaan 58-paikkainen venelaituriryhmä. Pohjoissataman moottorivenelaituria laajennettiin, joten saatiin lisää 36 paikkaa.

Matkustajalaiturin meriasema valmistui oleellisilta osilta. Rakentamisen suoritti satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta A.V. Liljeberg oy. Tullivarastorakennuksen perustusten paaluttaminen valmistui ja rakennuskuopan syvien osien teräsponttiseinät juntattiin alkuvuodesta. Rakentamisen jatkaminen siirtyi sitten A.V. Liljeberg oy:n suoritettavaksi. Vuoden vaihteessa peruspilarit ja pohjabetonin valtaosa olivat valmiina.

Suomenlinnan liikenteen Kauppatorin lautta-aseman rakennus valmistui, samoin Katajanokan tavara-asemarakennus kuormauslaitureineen. Nosturien hankinnoista huolehti varastoimis- ja laiturihuolto-osasto. Työlaivastoa täydennettiin kahdella puuproomulla. Valmet oy. jatkoi kahden teräsproomun rakentamista.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin I tullikamarin lentopostipakettiosaston sisustamiseen 2 350 000 mk, Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidentämiseen 628 000 mk ja Suomenlinnan liikenteen Kauppatorin lautta-aseman vesijohdon rakentamiseen 950 000 mk.

Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 16 704 000 mk, lisämäärärahoja myönnettiin 1 300 000 mk; Lauttasaaren sillan määrärahan säästö saatiin käyttää Kulosaaren sillan korjaamiseen. Menot olivat 18 004 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahojen käyttö jakaantui seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 1 329 632 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 2 670 368 mk, muut sillat 1 milj. mk, varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 6 500 000 mk, viemärien suistojen ruoppaaminen 2 500 000 mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 200 000 mk, lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 milj. mk, pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 500 00 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 2 304 000 mk.

Lauttasaaren sillan kantta ja Kulosaaren siltaa oli korjattava melkoi-

sesti. Kulosaaren sillan rasituksen vähentämiseksi kiellettiin kuorma-autoliikenne syksyllä ja määrättiin määrävälit ajoneuvoille. Vuoden vaihteessa todettiin silta liian heikoksi ajoliikenteelle. Seurasaaren siltaa kunnostettiin.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin muuten tavanomaisesti, paitsi että valtion rautateiden asianomaisen ratajakson päällikkö huolehti Teollisuuskadun raiteen korjaamisesta.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 189 358 400 mk, lisämäärärahoja saatiin 63 800 000 mk. Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 4 300 000 mk. V:lta 1951 siirtyi 112 731 629 mk. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 370 190 029 mk, käytettiin 348 081 622 mk, v:een 1953 siirtyi 19 006 662 mk ja säästyi 3 101 745 mk.

Määrärahojen käyttö jakaantui seuraavasti: Uusia katuja ja rautatieraiteita teollisuusalueille 29 785 370 mk, uusia siltoja 245 643 696 mk, uusia viemäreitä 23 862 472 mk, soutu- ja melontaradat sekä uimalaitokset 9 571 684 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 34 918 400 mk. Kaupunginvaltuuston käyttövaroista: Sirpalesaaren kalastajien laituri 1 milj. mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroista Pitkänsillan viereinen Hakaniemenrannan rantamuuri 3 milj. mk sekä pesulautta Tuurholman kansanpuiston rantaan 300 000 mk.

Etelärantatien levitys ja Ehrenströmintie valmistuivat.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella suoritettiin pengertämisiä sekä rakennettiin metsähallituksen tontin varrelle ulottuva raide. Suolakivenkadulle ulottuva Herttoniemen eteläisen teollisuusalueen raide valmistui. Läntisellä teollisuusalueella korotettiin Linnanrakentajantietä viemärin rakentamisen yhteydessä. Itäisellä teollisuusalueella jatkettiin Abraham Vetterin tien pengertämistä.

Kulosaaren sillan alue saatiin ruopatuksi tammikuun 31 p:ään mennessä niin laajalti kuin vanhan sillan puolesta oli mahdollista eli 8.pilarille saakka. Ruoppaaminen aloitettiin marraskuun 21 p:nä 1951. Kuoresaaren ja kääntösillan välisen tilapäisen sillan valmistuessa päästiin ruoppaamaan sillan alueen loppuosaa. Tämä 8. ja 9.pilarin alueen ruoppaaminen suoritettiin marraskuun 22 p:stä joulukuun 12 p:ään; 1.pilarin peruskuoppa kaivettiin kallioon asti tammikuun 28 p:n ja toukokuun 13 p:n välisenä aikana; 2.pilarin peruskuoppa valmistui tammikuun 24 p:nä, 3.pilarin ja sen ympärysarinan peruskuoppa elokuun 25 p:nä; 4.,5.,8.ja 9.pilarin alushiekoitus suoritettiin; 2.pilarin 240 tukipaalua juntattiin helmikuun 8 p:n ja toukokuun 6 p:n välisenä aikana; 3.pilarin 234 paalua ja arinan 460 paalua syyskuun 12 ja joulukuun 20 p:n välisenä aikana; 7.pilarin 355 kitkapaalua juntattiin huhtikuun 9 p:n ja toukokuun 13 p:n välisenä aikana; 6.pilarin toukokuun 14 p:stä kesäkuun 6 p:ään; 5.pilarin 396 kitkapaalua kesäkuun 13 p:n ja heinäkuun 4 p:n välisenä aikana ja 4.pilarin 336 kitkapaalua elokuun 14 p:n ja syyskuun 3 p:n välisenä aikana. 7.pilarin kitkapaaluja koekuormitettiin toukokuun 30 p:nä ja kesäkuun 6 p:nä. 4.-9.pilariin kuuluvat arkut veistettiin Hanasaaren laiturityömaalla. Arkut 4.-7. laskettiin paikoilleen. Niihin valettiin marraskuun 12 p:n ja joulukuun 16 p:n välisenä aikana pohjalaatat, joiden betonimäärä oli yhteensä 2 860 m^3. 1.pilarin pohjaosa betonoitiin toukokuun loppupuolella, yläosa elokuussa. 2.pilari valettiin syyskuussa. 4.ja 5. pilarin välisen alueen hiekoitus valmistui joulukuun 20 p:nä. Tämän alueen paaluarinan paaluttamiseen ryhdyttiin joulukuun 22 p:nä. Maatukien ja pilarien verhouskiviä alkoi saapua tammikuun 31 p:nä. Ne ovat Uudenkaupungin harmaata graniittia. Sörnäisten maatuen paikan kaivu- ja louhimistyöt valmistuivat. Tähän maatukeen sijoitetaan sähkölaitoksen muuntamo. Kuoresaaren maatuen rakentamiseksi ryhdyttiin vanhan sillan maatuen purkamiseen ja perustustöihin joulukuun 11 p:nä. Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen penkereen levittämiseksi ruopattiin eteläviertä ja tuotiin hiekkaa loka-marraskuussa. Kulosaaren-Kuoresaaren penkereen ja kääntösillan välille rakennettiin tilapäinen silta lokakuun 6 p:n ja marraskuun 26 p:n välisenä aikana. Vastaava osa vanhaa siltaa purettiin sitten uuden sillan rakentamisen tieltä joulukuun 13 p:ään mennessä.

Kyläsaaren varastoalueella rakennettiin viemäriä metsähallituksen tontin viereisen raiteen varrelle sekä Kotisaarenkatuun.

Herttoniemen teollisuusalueella tehtiin viemäriä Raidekujaan 11, Linnanrakentajantiehen, Abraham Vetterin tiehen ja Raidekujaan 65.

Soutu- ja melontaratojen sekä uimalaitosten työt valmistuivat kisoihin mennessä. Niistä satamarakennusosasto antoi lokakuun 13 p:nä ja 22 p:nä selostukset kisakertomuksen aineistoksi.

Avustukset. Purjehdusseurojen satamissa suoritettavia töitä varten oli määrärahoja v:n 1952 talousarviossa 8 940 000 mk ja menot olivat yhteensä 8 940 000 mk.

Avustukset jakautuivat seuraavasti: Nyländska Jaktklubben 2 360 mk, Helsingfors Segelsällskap 2 795 758 mk, Merenkävijät 3 151 882 mk, Brändö Seglare 1 950 000 mk, Työväen Pursiseura 650 000 mk, Suomalainen Pursiseura 260 000 mk ja Helsingfors Segelklubb 130 000 mk.

Työt suoritettiin pääasiallisesti rakennusliikkeitä apuna käyttäen. Helsingfors Segelsällskap'in ja Brändö Seglare'n töitä suoritti Silta ja Satama oy., Merenkävijäin töitä Laatubetoni oy.

Purjehdusseurojen satamien uudistamiseen käytettiin vuosina 1950-52 kaikkiaan 38 606 000 mk. Suoritetuista töistä satamarakennusosasto antoi lokakuun 22 p:nä selostuksen kisakertomuksen aineistoksi. Uutta rantalaituria rakennettiin 400 m ja pistolaituria 120 m.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 85 481 055 mk:n arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 141 837 mk, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 83 606 046 mk ja yksityisten laskuun 1 733 172 mk.

Näistä töistä mainittakoon kisojen ajaksi Siltavuoren sataman poikki rakennetun sillan kiinteän osan rakentaminen ja purkaminen katurakennusosaston laskuun, Uunisaaren uimalaitoksen eräät vesirakennustyöt ja Munkkiniemeen aiotun uimalaitoksen eräät tutkimus- ja suunnittelutyöt sekä Pihlajatien lastentalon ja Kivelän sairaalan asuntolan maaperän tutkimukset talorakennusosaston laskuun, osallistuminen lumen luontiin satama-alueelta puhtaanapito-osaston laskuun, vesijohtokaivannon tekeminen Abraham Vetterin tiehen ja Bensiinikatuun sekä Lauttasaaren vesijohdon laskemisen avustaminen vesilaitoksen laskuun, johtokaivannon tekeminen Abraham Vetterin tiehen kaasulaitoksen laskuun, Salmisaaren sähköaseman laituri- ja rautatietyöt ja tähän 91 m:n pituiseen laituriin liittyvät rakennelmat ja johdot Silta ja Satama oy:ltä laskutustyöurakoitsijana käyttäen sähkölaitoksen laskuun, Korkeasaaren lauttalaiturin, Satamasaaren laiturin ja Varsasaaren laiturin korjaaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun, teurastamon alueen raiteiden kunnostaminen teurastamon laskuun. Korvauksena laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspoijulle aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 244 969 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja satama-alueelle ja siirrettiin Linnanrakentajankadulla oleva haarautumiskaivo viemärin tieltä, Wärtsilä-yhtymä oy:n laskuun tehtiin pengertä Kone ja Sillan alueen pohjoissivulle ja ruopattiin Hietalahden telakan aluetta.

Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 44 102 152 mk. Yleisen kunnallishallinnon pääluokan Erinäiset hallintomenot-luvun kaluston hankinnan tililtä saatiin 50 373 mk kirjoituskoneen ostoon. Kustannukset olivat 36 673 517 mk, joten säästöä jäi 3 479 008 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 32 783 777 mk, tilapäiset viranhaltijat 1 581 455 mk, muut palkkamenot 1 010 760 mk, huoneistomenot 442 912 mk, tarverahat 760 000 mk ja varastoalueiden tilitysvuokrat 44 240 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain osuudet satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista olivat:

	Työntekijäin osuus, mk	Viranhaltijain osuus, mk	Yhteensä, mk
Kesälomapalkat	24 403 179	1 599 483	26 002 662
Sairaslomapalkat	15 237 126	453 239	15 690 365
Hautausapu	676 614	243 150	919 764
Tapaturmavakuutusmaksut	2 933 079	107 500	3 040 579
Itsenäisyyspäivän ja vapunpäivän palkat	1 633 492		1 633 492
Kansaneläkemaksut ja lapsiavustukset	13 721 542		13 721 542
Yhteensä	58 605 032	2 403 372	61 008 404

Osaston hallintomenot ja yleiskulut olivat yhteensä 97 681 921 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti: omien työntekijäin palkat ja edut 295 387 152 mk, viranhaltijain ja työnjohdon palkat ja edut 56 869 962 mk, rakennusaineet 287 858 444 mk, kuljetusvälineiden käyttö 40 058 962 mk, urakoitsijat ja palvelukset 884 144 034 mk, koneet, välineet ja erikoismenot 49 448 229 mk, korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 37 222 400 mk ja sopimuksilla sidottuna vuoden päättyessä 64 615 806 mk.

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 28 422 400 mk. Lisäkorvauksia saatiin 8 800 000 mk. Nämä yleiskustannusten korvaukset olivat siis yhteensä 37 222 400 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi yleiskustannusten korvauksina lisäksi 13 707 568 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 50 929 968 mk. Romun myynnistä saatiin 1 005 464 mk ja muut sekalaiset tulot olivat 1 400 mk, joten sekalaisia tuloja kertyi 1 006 864 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. Satamamaksuja kertyi 43 128 988 mk ja jakautuivat ne erilaista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

	Mk
1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta tai lähtivät ulkomeille	37 080 860
2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan	1 650 626
3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkivat kotimaisessa liikenteessä	86 432
4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkivat kotimaisessa liikenteessä	765 920
5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat matkustajaliikennettä	151 862
6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat hinauksia ja pelastuksia	
7) Jäämaksuja	3 393 288
Yhteensä	43 128 988

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, satamamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Ryhmä	Helsinkiläiset alukset, mk	Muut suomalaiset alukset, mk	Ulkomaiset alukset, mk	Yhteensä, mk
1)	10 017 621	5 352 173	21 711 066	37 080 860
2)	732 218	114 711	803 697	1 650 626
7)	1 062 928	540 928	1 789 432	3 393 288
Yhteensä	11 812 767	6 007 812	24 304 195	42 124 774

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli helsinkiläisten alusten osalle 28.0 %, muille suomalaisille aluksille 14.3 % ja ulkomaisille aluksille 57.7 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten

satamamaksut nousivat 1 004 214 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 856 699 mk.

Tuulaakimaksut kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 259 126 000 mk:aan ja vientitavaroista 25 815 mk:aan. Tuulaakimaksut muihin kaupunkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 7 074 110 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1952 ja 1951 seuraavien kaupunkien kesken:

	1952 mk	1951 mk
Tampere	4 136 867	3 203 418
Lahti	2 168 590	1 438 867
Jyväskylä	441 065	241 893
Hämeenlinna ...	327 588	237 485
Yhteensä	7 074 110	5 121 663

Tuulaakimaksuja palautettiin 732 459 mk.

Liikennemaksutuloja oli tuontitavaroista 376 875 558 mk, vientitavaroista 28 289 325 mk ja kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 3 173 638 mk.

30 % kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin allamainituille kaupungeille:

	Mk		Mk
Turku	749 710	Vaasa	1 335
Hanko	391 245	Rauma	517
Kotka	15 278	Kokkola	478
Pori	1 400	Yhteensä	1 159 963

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

Tampere	1 073 852	Kotka	298 561	Raahe	42 142
Lahti	773 476	Rauma	151 859	Joensuu	23 443
Turku	543 888	Kokkola	147 454	Savonlinna ...	20 423
Vaasa	424 088	Jyväskylä....	137 036	Mikkeli	14 696
Pietarsaari..	395 950	Loviisa	78 822	Hanko	10 783
Pori	342 528	Porvoo	64 462	Yhteensä	4 543 463

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 311 492 mk.

Laituri- ja aluevuokria kertyi 104 423 321 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 22 143 240 mk ja varastoalueiden vuokria 82 280 081 mk.

Laiturihuoltomaksujen bruttoveloitus oli 301 185 077 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiointikustannukset, 171 272 551 mk, jää nettoveloitukseksi 129 912 526 mk.

Satamalaitoksen bruttoveloitus v. 1952 oli 1 394 227 530 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 176 730 878 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritetut menot, muille kaupungeille suoritetut 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 1 217 496 652 mk:aan. Tämä määrä oli 341 467 471 mk eli 39 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 246 574 252 mk eli 25.4 % talousarvion määrää suurempi.

Veloitusilmoituksia oli 446 503, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 198 607 ja muita 247 896. Eri kuukausien kesken veloitus jakautui seuraavasti:

	1952 mk	1951 mk		1952 mk	1951 mk
Tammikuu	118 340 207	55 859 435	Heinäkuu	123 737 244	88 183 558
Helmikuu	92 471 503	35 961 516	Elokuu	106 671 013	79 920 554
Maaliskuu	92 686 168	21 067 508	Syyskuu	81 265 359	84 598 472
Huhtikuu	112 136 566	56 271 535	Lokakuu	114 233 101	108 552 581
Toukokuu	117 252 112	62 119 169	Marraskuu	74 054 151	97 712 781
Kesäkuu	105 171 872	76 981 861	Joulukuu	79 477 356	108 800 211
			Koko vuosi	1 217 496 652	876 029 181

Kannanta. Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 1 291 111 239 mk ja edellisten vuosien veloituksia 6 563 534 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 10 790 071 mk ja edellisen vuoden veloituksia 799 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulotileille 67 540 327 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 25 838 375 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 24 785 893 mk ja edellisiltä vuosilta 1 052 482 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 28 002 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuivat kahteen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräitä momentteja 12.pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko 14.pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen 21.pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja 22.pääluokan II, III ja IV luvuista.

Varsinaisten menojen siirto v:lta 1951 oli 17 200 000 mk, yhteensä määrärahoja 741 638 454 mk, menot tilien mukaan 757 625 830 mk ja siirto v:lle 1953 2 429 421 mk. Pääomamenojen siirto v:lta 1951 oli 599 891 230 mk, siihen luettuna aikaisemmilta vuosilta siirtyneet määrärahat, yhteensä määrärahoja 1 547 149 630 mk, menot tilien mukaan 1 414 440 854 mk ja siirto v:lle 1953 192 335 031 mk.

Kaikkien menojen siirto v:lta 1951 oli 617 091 230 mk, yhteensä määrärahoja 2 288 788 084 mk, menot tilien mukaan 2 172 066 684 mk ja siirto v:lle 1953 194 764 452 mk. Varsinaisten ja pääomamenojen varaukset hankkijaintilillä olivat kertomusvuoden lopussa 82 515 806 mk. Käyttämättömiä siirtomäärärahoja palautettiin kaupunginkassaan 42 841 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 562 700 488 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 127 233 064 mk, tilapäinen työvoima ja ylityökorvaukset 139 482 111 mk, työmäärärahoista maksetut tuntipalkat 269 778 932 mk ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 26 206 381 mk.

36. Teurastamo[1)]

(Yleinen teurastamo)

Teurastamolautakunta

Kokoonpano ja kokoukset. Kokouksessaan tammikuun 9 p:nä kaupunginvaltuusto valitsi teurastamolautakunnan puheenjohtajaksi isännöitsijä J. Mehdon sekä lautakunnan muiksi jäseniksi tarkastaja S. Koskisen, putkien asentaja V. Saarelan, talousneuvos W.A. Piekkolan, majuri P. Strandin, teurastaja Y.A. Pajulan, eläinlääkintöneuvos A.G. Backmanin, agronomi U.H. Forssin ja toimitusjohtaja W.J. Elkin. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa toimi valtuutettu K-E. Östenson. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi kauppias W.J. Elki ja sihteerinä apulaiskaupunginsihteeri A. Blomberg. Teurastamolautakunta kokoontui 16 kertaa. Sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 160 ja lähetettyjen kirjeiden luku 50.

Lausunnot ym. Lautakunta antoi kertomusvuonna kaupunginhallitukselle lausuntoja ja esityksiä, jotka mm. koskivat: Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esitystä, että teurastamo on luettava teollisuuslaitosten ryhmään kuuluvaksi ja sen mukaan työntekijöille erinäisissä töissä maksettava korotusta ohjepalkkoihin; Helsingin kaupungin Virkamiesyhdistyksen esitystä teknikkokunnan palkkojen tarkistamisesta; kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta v:lta 1951; järjestelytoimiston tiedustelua tapaturmakustannuksista; Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskustoimikunnan esitystä, että tuntipalkkaisille teurastajille olisi maksettava heidän urakkatyönsä väliaikoina suorittamastaan tuntityöstä urakkatyössä ansaittu keskimääräinen tuntipalkka; lihankuljetusta koskevien terveydenhoidollisten määräysten antamista Helsingin kaupunkia varten; ns. luontoisetukomitean mietintöä; 3 vuoden rakennusohjelman laatimista; ehdotusta v:n 1953 talousarvioksi; 5-jäsenisen komitean asettamista valmistelemaan kysymystä teurastamon taksojen ja maksujen tarkistamisesta; puhdistuslaitoksen (ent. nimi lantala) piirustusten hyväksymistä; oppisopimusten solmiamista teurastajaharjoittelijoiden kanssa.

Muista lausunnoista ja ehdotuksista mainittakoon edellisten lisäksi lausunnot, jotka koskivat: Elki oy:n kirjelmää juoksukissojen painoeroista; Helsingin Lihakauppiasyhdistyksen toivomusta syväjäädyttämön aukioloajan muuttamisesta; palkkalautakunnalle tehtyä esitystä tuntipalkkaisten teurastajien siirtämisestä työehtosopimussuhteesta viranhaltijasuhteeseen; ruhojen halkaisusahan hankkimista; erinäisten teurastamomaksujen tarkistusehdotusta; teurastamon toimiston johtosäännön muuttamista; kalasataman vuokrien tarkistusta; tukkuhallin ja lihantarkastamon aukioloajan tilapäistä muuttamista Olympian kisojen aikana; Helsingin Kalatukkukauppiaiden esitystä, että kalasataman vuokrat korotettaisiin vain 50 %; lausuntoa höyrynhankintasopimuksesta; suu- ja sorkkataudin takia teurastettujen eläinten lihojen säilyttämistä ja myyntiä kaupungin teurastamolla sekä maidontarkastamon pihamaan kunnostamista.

Toimitusjohtaja T.H. Tallqvist teki 10 päivän virkamatkan Tukholmaan, Malmöön, Kööpenhaminaan, Göteborgiin ja Uddevallaan tutustuen sikäläisiin teurastamoihin. Toimitusjohtaja T.H. Tallqvist, yliesimies R. Åker-

man ja teurastaja Y. Pajula tekivät tutustumismatkan Lahden, Tampereen ja Lappeenrannan teurastamoihin.

Apulaisjohtaja J.K. Sjölundille myönnettiin apuraha osallistumista varten Pohjoismaiden eläinlääkärihygienikkojen kokoukseen Göteborgissa kesäkuun 7-8 p:nä.

Eläinlääkäri B.O. Engdahlille myönnettiin apuraha opiskelua varten Saksassa Hannoverin eläinlääkärikorkeakoulussa.

Käyttöpäällikkö K.V. Wirtanen teki 11 vrk kestäneen virkamatkan Ruotsiin ja Hollantiin tutkimaan syväjäädyttämön rakenteisiin liittyviä yksityiskohtia.

Kalasatama

Kalasataman neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi toimitusjohtaja T.H. Tallqvist sekä jäseninä agronomi U.H. Forss lautakunnan edustajana, tarkastaja S. Koskinen vähittäiskuluttajien edustajana, johtaja A.K. Vainio edustaen Suomen Kalakauppiaitten liittoa, professori T.H. Järvi Suomen Kalastusyhdistystä, kauppias N.F. Karlsson Helsingin Kalakauppiasyhdistystä ja kalastusneuvos F.G. Gottberg Nylands Fiskarförbundia.

Teurastamon toiminta

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset. Kaupunginhallitukselle ehdotettiin, että johtaja T.H. Tallqvist, joka elokuun 4 p:nä täytti 67 vuotta, saisi pysyä virassaan vielä yhden vuoden, minkä ehdotuksen palkkalautakunta hyväksyi. Toimistoapulaiseksi nimitettiin M. Hietanen helmikuun 1 p:stä alkaen, teurastajaksi nimitettiin V. Toivola heinäkuun 1 p:stä alkaen, vartija T. Rajokangas vs. vaakaajaksi helmikuun 1 p:stä sekä sp. vaakaajaksi heinäkuun 1 p:stä, vartijoiksi nimitettiin T. Penttinen ja V. Lindberg sekä tp. vaakaajaksi E. Kärhä heinäkuun 1 p:stä, metallikorjausmies A. Wirtanen erosi kesäkuun 30 p:nä, metallikorjausmieheksi nimitettiin O. Ilmonen elokuun 1 p:stä alkaen, halliapulaiseksi C. Wilkman marraskuun 1 p:stä alkaen, tilapäisiksi teurastajiksi nimitettiin seuraavat tuntipalkkaiset teurastajat: N. Fräntilä, K. Heinonen, E. Hämäläinen, L. Lehti, K. Lindgren, R. Myllymäki, M. Saaristo ja O. Vesamäki syyskuun 1 p:stä alkaen ja lokakuun 1 p:stä alkaen V. Saarinen, L. Salo ja T. Tuominen. Teurastaja S. Sandvik sai jatkaa tuntipalkkaisena teurastajana marraskuun 1 p:stä alkaen, teurastaja V. Tampio määrättiin omasta pyynnöstään aputöihin 6 kuukauden ajaksi, eli siksi, kunnes esittää hyväksyttävän, virkaan vaadittavan lääkärintodistuksen, käyttöpäällikkö K.V. Wirtanen määrättiin valvomaan syväjäädyttämön rakennustöitä, toimistoapulainen M. Anttilalle myönnettiin synnytyslomaa joulukuun 28 p:stä maaliskuun 23 p:ään 1953, sijaiseksi määrättiin toimistoapulainen M. Hietanen, jonka sijaiseksi määrättiin A. Koskenmäki.

Tilapäinen työvoima ja vuosilomasijaiset: Toimistoapulaisten vuosilomansijaisina toimivat R. Idman ja S. Rautio kesäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään, E. Rautio toukokuun 28 p:stä elokuun 31 p:ään, toimistoapulaisen sijaisena M. Lahtinen tammikuun 1 p:stä 31 p:ään, vaakaajien vuosilomansijaisena toukokuun 12 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana H. Jumppanen, tilapäisinä vuosilomansijaisina eläinlääkärit K.K. Kallela syyskuun 1 p:stä 20 p:ään, E. Nordström heinäkuun 1 p:stä elokuun 31 p:ään ja M. Pippingsköld heinäkuun 1 p:stä 31 p:ään sekä konemestarin sijaisena V. Mahkonen toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana.

Tuotantokomitea. Teurastamon tuotantokomiteaan valittiin v:ksi 1952 seuraavat henkilöt: työnantajan edustajiksi H. Tallqvist ja K.V. Wirtanen sekä R. Åkerman, toimihenkilöiden edustajiksi K. Carlander ja B.O. Engdahl vakinaisiksi sekä varalle O. Mustonen ja V. Troberg, työntekijöiden edustajiksi valittiin A. Wirtanen, A.E. Wirtanen, T. Jablonsky, L. Kervinen ja

Y. Pajula sekä varajäseniksi V. Tampio, L. Saarinen, L. Ylén, K. Salo ja Y. Tiemaa. Puheenjohtajana toimi H. Tallqvist ja sihteerinä K. Carlander.

Teurastusosastot. Teurastusosastoilla teurastettiin ja tarkastettiin kertomusvuonna alempana mainitut määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös vv:n 1948 - 1951 luvut.

	1948	1949	1950	1951	1952
Sonneja ja härkiä	2 438	5 462	4 973	4 921	4 403
Lehmiä	11 120	12 201	13 497	14 927	15 949
Hiehoja ja isoja vasikoita..	10 485	21 349	22 284	21 687	18 088
Pikkuvasikoita	6 743	8 429	7 397	5 861	5 245
Lampaita ja vuohia	15 124	21 750	18 648	10 789	9 300
Sikoja	15 887	44 619	25 673	26 727	26 551
Porsaita	235	1 297	860	856	466
Hevosia	2 538	1 439	2 295	2 438	2 713
Yhteensä	64 570	116 546	95 627	88 206	82 715

Edelläluetellut v:n 1952 ruhot vastasivat 6 829 671 kg lihaa, josta 55.4 % oli nautakarjan, 1.9 % lampaan, 34.4 % sian ja porsaan sekä 8.3 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi taulukosta n:o III.

Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäviksi 3 sonnin, 28 lehmän ja 26 ison vasikan ruhoa, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja, kpl	kg	Hylättyjä ruhon osia, kpl	kg	Kaikkiaan, kg
Sonneja	-	-	3	18	18
Lehmiä	20	2 926	30	258	3 184
Hiehoja ja isoja vasikoita..	8	421	6	43	464
Pikkuvasikoita	29	361	1	6	367
Lampaita	5	57	9	24	81
Sikoja	86	6 145	292	1 207	7 352
Porsaita	4	118	-	-	118
Hevosia	6	1 568	3	51	1 619
Yhteensä	158	11 596	344	1 607	13 203

Sitä paitsi hylättiin kaikkiaan 18 721 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 31 924 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet tuotiin kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse, kuten allaolevasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse saapuneita	Rautateitse saapuneita	Kaikkiaan
Raavaita	19 044	24 641	43 685
Lampaita ja vuohia ...	5 470	3 830	9 300
Sikoja	23 889	3 128	27 017
Hevosia	1 704	1 009	2 713
Yhteensä	50 107	32 608	82 715

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli yötä talleissa 25 341 eläintä eli 30.6 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 13 106 kpl eli 51.7 %, lampaita 3 131 kpl eli 12.4 %, hevosia 787 kpl eli 3.1 % ja sikoja 8 317 kpl eli 32.8 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 54 314 kg heiniä ja pahnoja ja 11 860 kg perunoita.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja seuraavasti: raavasten 38 440 kpl, sikojen ja hevosten 29 730 kpl, pikkuvasikoiden ja lampaiden 14 545 kpl eli yhteensä 82 715 eläimen suolet ja mahat.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja,			Luonnonvikoja,	
		I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl x)	kpl	%
Tammikuu	4 493	3 828	656	9	70	1.6	42	553	12.3
Helmikuu	3 098	2 960	405	3	58	1.9	40	310	10.o
Maaliskuu	3 322	2 975	331	16	50	1.5	41	256	7.7
Huhtikuu	3 466	3 072	349	45	55	1.6	62	277	8.o
Toukokuu	5 244	4 658	476	110	82	1.6	32	472	9.o
Kesäkuu	3 260	3 025	177	58	47	1.4	26	162	5.o
Heinäkuu	7 100	6 612	448	40	95	1.3	52	341	4.8
Elokuu	5 644	5 254	380	10	83	1.5	30	277	4.9
Syyskuu	6 108	5 690	410	8	100	1.6	42	276	4.5
Lokakuu	5 847	5 244	595	8	56	1.o	47	500	8.6
Marraskuu	4 232	3 614	612	6	57	1.3	36	525	12.4
Joulukuu	3 371	2 762	602	7	35	1.o	57	517	15.3
Yhteensä	55 185	49 424	5 441	320	788	1.4	507	4 466	8.1

Lisäksi tarkastettiin seuraavat määrät maalaisvuotia:

	Tarkastettu, kpl	Leimattu, kpl			Hylättyjä, kpl	Kuivia, kpl
		I lk	II lk	III lk		
Tammikuu	1 133	955	148	30	-	-
Helmikuu	1 091	904	165	22	-	-
Maaliskuu	1 058	854	170	34	-	-
Huhtikuu	1 578	1 228	260	90	-	-
Toukokuu	1 195	954	195	46	-	-
Kesäkuu	648	518	110	20	-	-
Heinäkuu	920	780	112	28	-	-
Elokuu	919	795	100	24	-	-
Syyskuu	647	548	83	16	-	-
Lokakuu	1 022	871	122	29	-	2
Marraskuu	1 051	895	135	21	2	-
Joulukuu	1 023	854	132	37	2	-
Yhteensä	12 285	10 156	1 732	397	4	2

Lihantarkastamoissa (Helsingin n:o 1:ssä teurastamolla ja Helsingin n:o 2:ssa Malmilla) tarkastettiin v:n 1952 aikana 3 450 895 kg lihaa keskipainojen mukaan laskettuna. Tarkastukset kohdistuivat 50 159 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1951 vastaavat luvut:

	1951 Ruhoja, kpl	1952 Ruhoja, kpl
Sonneja	227	277
Lehmiä	7 413	8 991
Hiehoja ja isoja vasikoita ...	13 817	16 532
Pikkuvasikoita	25 085	21 915
Lampaita ja vuohia	10 281	13 570
Sikoja ja porsaita	8 853	6 805
Hevosia	732	730
Yhteensä	66 408	68 820

x) Teurastustavasta johtuen on uskonnollisten menojen mukaan teurastettujen eläinten vuodat merkitty II luokkaan.

Tarkastuksen johdosta erikoiskäsiteltiin yksi sonnin ja yksi lehmän ruho, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Koko ruhoja, kpl	Koko ruhoja, kg	Ruhonosia, kpl	Ruhonosia, kg	Kaikkiaan, kg
Sonneja	3	523	8	88	611
Lehmiä	185	29 133	64	1 956	31 089
Hiehoja ja isoja vasik.	45	2 515	19	283	2 798
Pikkuvasikoita	453	6 515	82	522	7 037
Lampaita	22	289	11	33	322
Sikoja	38	3 225	172	1 292	4 517
Porsaita	8	256	-	-	256
Hevosia	30	7 115	10	202	7 317
Yhteensä	784	49 571	366	4 376	53 947

Sitä paitsi hylättiin paloiteltua lihaa 189 kg ja elimiä 44 228 kg, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 98 364 kg.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö.

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita .....kpl	4 843	4 211	4 056	3 667	3 771	2 571	3 334	3 035	3 885	4 463	4 232	4 071	46 139
Isoja vasikoita. "	4 794	4 212	4 357	5 093	5 696	3 874	6 441	5 069	5 869	5 879	5 209	5 174	61 667
Pikkuvasikoita.. "	2 076	2 272	2 561	4 008	2 930	1 480	1 539	1 407	1 426	2 105	1 841	1 744	25 389
Lampaita ..... "	2 770	2 492	2 212	2 297	2 167	1 188	3 711	6 080	6 546	7 001	5 522	3 646	45 632
Sikoja ..... "	4 352	4 477	4 263	4 192	4 264	3 190	4 033	3 472	4 364	4 606	4 675	7 096	52 984
Hevosia ..... "	322	231	394	308	350	211	277	218	339	x) 383	588	278	3 899
Yhteensä kpl	19 157	17 895	17 843	19 565	19 178	12 514	19 335	19 281	22 429	24 437	22 067	22 009	235 710
Muuta tavaraa ...kg	82 628	84 712	95 480	87 042	94 154	54 220	24 323	41 681	57 083	67 353	71 026	74 128	833 830

x) Siitä 1 hirvi.

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edelläolevat numerot seuraaviksi:

	Kg		Kg		Kg
Tammikuu ...	1 576 249	Toukokuu ...	1 540 597	Syyskuu ...	1 465 026
Helmikuu ...	1 423 205	Kesäkuu	1 047 959	Lokakuu ...	1 584 106
Maaliskuu ..	1 468 239	Heinäkuu ...	1 417 292	Marraskuu..	1 580 722
Huhtikuu ...	1 445 170	Elokuu	1 161 140	Joulukuu ..	1 608 137
				Koko vuosi	17 317 842

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik	Maalisk	Huhtik	Toukok	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin 1):												
Raavaita ja isoja vasikoita ... kpl	16 788	9 327	10 213	13 350	11 787	11 437	24 335	13 622	19 614	19 092	16 830	14 435	180 830
Pikkuvasikoita "	1 813	1 759	2 872	6 289	2 966	1 656	1 705	2 261	1 144	1 730	1 485	1 550	27 230
Lampaita ..... "	2 208	2 759	3 588	2 671	3 264	1 128	4 958	6 812	5 104	6 616	5 016	4 631	48 755
Sikoja ..... "	7 372	8 255	9 617	10 145	6 872	6 191	8 004	6 719	5 764	9 172	8 621	13 073	99 805
Hevosia ..... "	1 560	783	2 762	1 905	1 473	2 523	991	868	1 503	1 988	2 278	1 536	20 170
Yhteensä kpl	29 741	22 883	29 052	34 360	26 362	22 935	39 993	30 282	33 129	38 598	34 230	35 225	376 790
Muuta tav..... kg	74 816	54 505	56 450	85 680	120 535	117 930	134 642	116 580	88 215	98 863	95 588	130 278	1 174 082
	Syväjäädyttämössä säilytettiin:												
Metsänriistaa, kanoja ym. siipikarjaa ..... kg	2 145	2 580	4 893	894	15 945	1 701	13 191	4 359	7 995	10 160	8 230	4 735	76 828
Lihaa ..... "	20 381	12 405	9 535	1 010	32 142	28 757	19 516	4 308	9 871	16 875	33 375	24 453	212 628
Muuta tavaraa. "	2 852	-	6 423	-	2 475	1 960	3 672	7 270	9 579	2 668	1 516	3 806	41 223
Metsästäjäkopeissa"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25 000	25 000
Yhteensä kg	25 378	14 985	20 851	1 904	50 562	32 418	36 379	15 937	27 445	29 703	43 123	56 994	355 679

1) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruhomäärää.

Teurastamon juoksuratoja, sähköpiikkureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita.....kpl	1 750	1 562	1 458	1 190	1 141	804	1 064	1 248	1 499	1 669	1 500	1 562	16 447
Isoja vasikoita "	1 782	1 630	1 855	2 419	2 378	1 638	2 859	2 354	2 724	2 401	2 077	2 039	26 156
Pikkuvasikoita. "	457	491	601	1 135	766	184	184	315	471	614	421	304	5 943
Lampaita ..... "	1 284	1 132	1 210	1 300	1 214	648	1 208	2 663	2 708	3 641	4 345	2 141	23 514
Sikoja ..... "	1 614	2 311	2 031	1 699	1 309	967	1 203	1 175	1 903	1 859	1 729	2 293	20 093
Hevosia ..... "	36	25	63	14	25	35	24	34	54	x)64	88	14	476
Yhteensä kpl	6 923	7 151	7 218	7 757	6 833	4 276	6 542	7 809	9 359	10 248	10 160	8 353	92 629
Muuta tavaraa...kg	5 215	6 041	7 766	10 916	8 080	8 135	3 687	3 063	4 647	11 063	10 648	10 382	89 645

x) Näistä 1 hirvi.

Edellämainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

Tammikuu ...	516 589	Toukokuu ...	449 277	Syyskuu ...	555 194
Helmikuu ...	522 483	Kesäkuu	379 184	Lokakuu ...	570 736
Maaliskuu ..	531 670	Heinäkuu ...	387 330	Marraskuu..	539 764
Huhtikuu ...	503 634	Elokuu	405 622	Joulukuu ..	541 855
				Koko vuosi	5 903 338

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 141 raavaan, 6 484 pikkuvasikan, 347 lampaan, 254 sian ja 13 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 41 358 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee taulukosta n:o IV.

Laboratorio. Vuoden kuluessa tehtiin laboratoriossa 239 täydellistä bakteriologista tutkimusta keittokokeineen ja ph-määräyksineen, 171 pienempää bakteriologista, bakterioskopista ja histologista tutkimusta, 406 keittokoetta ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta, 8 sekalaista tutkimusta sekä 27 017 sian ruhoa koskevaa trikinikoetta.

Täydellisiä koko ruhoja koskevia bakteriologisia tutkimuksia valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Eläinlajit	Bakteeripitoisuus				Keittokokeen tulos			Toimenpide	
	Eläinten luku	Runsaasti	Vähän	Bakteerittomia	Voimaks vieras haju	Heikko vieras haju	Ei vierasta hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	121	28	67	26	48	25	48	53	68
Hiehoja ja isoja vasikoita..	16	3	9	4	6	3	7	8	8
Pikkuvasikoita	21	9	10	2	7	1	13	14	7
Lampaita	1	-	-	1	1	-	-	1	-
Sikoja	61	22	26	13	20	12	29	38	23
Hevosia	9	2	6	1	4	2	3	8	1
Yhteensä	229	64	118	47	86	43	100	122	107
Rokkovasikoita	**10**	**-**	**7**	**3**	**-**	**-**	**-**	**-**	**10**

Tutkituista ruhoista oli 86 teurastusosastoilta ja 153 lihantarkastamolta, mikä on 0.2 % kaikista teurastamolla teurastetuista ja tarkastetuista ruhoista. Tutkituista ruhoista, rokkovasikoita lukuunottamatta, hylättiin 53.3 %. Hylkäämisen syynä oli 22 tapauksessa, 18.0 %, bakteeripitoisuus, 58 tapauksessa, 47.5 %, keittokokeessa todettu vieras haju tai liian korkea ph-luku, 34 tapauksessa, 27.9 %, sekä bakteeripitoisuus että vieras haju tai liian korkea ph-luku sekä 8 tapauksessa, 6.6 %, patologisanatomiset muutokset. Määriteltyjä verenmyrkytyksiä todettiin 4 naudassa, jotka kaikki aiheutuivat kolibakteereista, 8 pikkuvasikassa, joista 7 aiheutui

kolibakteereista ja 1 diptokokeista ja 15 siassa, joista 9 aiheutui sikaruusubakteereista, 5 kolibakteereista ja 1 streptokokeista.

Tutkittaviksi otettiin ruhoja seuraavista syistä: Septikemian merkkejä 55 tapausta, hätäteurastus 26, mastitis 22, hepatitis 18, peritonitis 14, partus 13, erysipelas suis 11, pneumonia 11, pericarditis traumatica 7, enteritis 7, lymphadenos 5, icterus 4, metritis 4, gastritis traumatica 3, abscessus 3, vaccin variol 10 ja muista syistä 26 tapausta.

Pienemmät bakteriologiset, bakterioskopiset ja histologiset tutkimukset koskivat 28 pernaruttokoetta, joista kaikki olivat kielteisiä, 75 tuberkuloosikoetta, 23 bakteriologista ja 45 histologista koetta.

Tuberkuloosin tähden tutkittiin 41 sikaa ja tulos oli 24 tapauksessa, 58.5 %, myönteinen. Muutokset esiintyivät 15 kertaa mesenterialrauhasissa ja 9 kertaa submaxillarrauhasissa. Kaikki näytteet olivat teurastusosastolta. Nautoja tutkittiin 4 kpl, joista 2 tapauksessa tulos oli myönteinen ja 2 tapauksessa kielteinen. Muutokset esiintyivät kummassakin tapauksessa keuhkoissa. Molemmat tapaukset olivat teurastusosastolta.

97 muusta bakteriologisesta tutkimuksesta tulos oli kielteinen 49 tapauksessa. Infektion syyt olivat seuraavat: 15 kertaa kolibakteereja, 9 pyogenesbakteereja, 4 diplo-streptokokkeja, 4 stafylokokkeja, 2 corynebakteereja, 2 sikaruusubakteereja, 2 pastörellabakteereja, 1 listerella- ja 1 norobakteereja sekä 9 tapauksessa sekainfektio.

Histologisissa tutkimuksissa todettiin muutoksia seuraavasti: 16 kertaa rasvarappeutumia, 7 carcinomaa, 7 actinomycestä, 4 lymfadenosia ja 11 tapauksessa erilaisia muita muutoksia.

Keittokokeet ilman samanaikaista bakteriologista tutkimusta:

Eläinlajit	Eläinten luku	Tulos			Toimenpide	
		++ Voimakas vieras haju	+ Heikko vieras haju	- Ei vieraita hajua	Hylättyjen luku	Hyväksyttyjen luku
Raavaita	173	63	51	59	67	106
Hiehoja ja isoja vasikoita..	40	20	10	10	21	19
Pikkuvasikoita	1	1	-	-	1	-
Lampaita	4	1	-	3	1	3
Sikoja ja porsaita	176	29	74	73	29	147
Hevosia	12	3	5	4	3	9
Yhteensä	406	117	140	149	122	284

Tutkituista ruhoista oli 177 teurastusosastoilta ja 229 lihantarkastamolta. Tutkimusten perusteella hylättiin 122 ruhoa kokonaan eli 42.9 % koko tarkastetusta määrästä. Tutkimusten syinä olivat 158 karjun vikaa, 73 tapauksessa vieras haju, 50 pullistustauti, 23 traumaattinen sydänpussin tulehdus, 14 hätäteurastus, 14 maksavikoja, 8 munuaisvikoja, 6 keltatautia, 6 acetonaemia ja 54 tapauksessa joku muu tauti.

Sairasosasto: Sairasosastolla teurastettiin tai obdusoitiin 34 eläintä, nimittäin 1 raavas, 15 pikkuvasikkaa, 2 lammasta ja 16 sikaa. Kuoleman tai sairauden syiksi todettiin verenmyrkytykset tai tapaturmat.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä johtuvat toimenpiteet käyvät selville taulukosta n:o I.

Matorakkulataudin (**Cysticercus inermis**) esiintymistä valaisevat seuraavat yksityiskohtaiset tiedot:

Tarkastuspaikka		Rakkuloiden luku		Rakkulat olivat		Rakkulat löytyivät			Ruhoja kaikkiaan
Teurastusosastot	Lihantarkastamo	Yksi	Useampia	Eläviä ja kuolleita	Ainoastaan kuolleita	Ainoastaan päästä	Ainoastaan sydämestä	Useemmista paikoista	
Absoluuttiset luvut									
58	2	38	22	46	14	40	8	12	60
Prosenttiluvut									
96.7	3.3	63.3	36.7	76.7	23.3	66.7	13.3	20.0	100.0

Sonneja ja lehmiä oli 33, hiehoja ja isoja vasikoita 27.

Nystyrätautia (Tuberculosis) todettiin 2 nautaeläimessä ja 24 siassa.

Matorakkula (Cysticercus inermis) ja nystyrätauti (Tuberculosis) esiintyivät v. 1938 ja vv. 1946 - 1952 seuraavasti:

	Cysticercus inermis		*Tuberculosis*			
Vuosi	Nautojen luku	%	Nautojen luku	%	Sikojen luku	%
1938	264	0.41	-	-	227	0.73
1946	25	0.18	-	-	21	0.63
1947	42	0.12	-	-	25	0.10
1948	55	0.16	-	-	30	0.11
1949	45	0.07	-	-	28	0.06
1950	62	0.11	5	0.009	30	0.09
1951	59	0.09	3	0.005	23	0.09
1952	64	0.10	2	0.003	24	0.07

Käyttöosasto. *Konekeskus* käsitti konehallin, korjauspajan, jäätehtaan varastoineen sekä kellarikerroksessa olevat ainesten ja voiteluöljyn varastot. Jäähdytyshuoneiden jäähdyttämistä varten oli konehallissa kaksi turbojäähdytyskonetta à 240 000 ly/t - 8° C + 25°C, syväjäädytyshuoneiden jäähdyttämistä varten kaksi turbojäähdytyskonetta à 100 000 ly/t - 18° C + 25° C tarpeellisine apukoneineen sekä **kirkkaan jään valmistuslaitos, jonka** vuorokautinen valmistusmäärä oli 400 kpl 25 kg:n painoista jääkuutiota. Jäähdytyshuoneiden lämpötilojen ja ilman kosteuden tarkkailua varten oli konehalliin sijoitettu kaukolämpömittarit. Eri koneiden toiminta ja jäänvalmistus selviää seuraavasta:

Jäähdytyskoneiden I-IV käyttöaika oli kertomusvuonna seuraava: I:n 344 tuntia 50 minuuttia, II:n 2 996 tuntia 20 minuuttia, III:n 1 062 tuntia 40 minuuttia ja IV:n 2 366 tuntia 25 minuuttia eli yhteensä 6 770 tuntia 15 minuuttia. Kloorikalsiumia käytettiin I säiliössä 15 580 kg ja II säiliössä 35 765 kg, yhteensä 51 345 kg. Jäätä valmistettiin 1 004 400 kg.

Lämpökeskus. Eri rakennusten lämmittämistä varten sekä tarvittavan lämpimän veden valmistamiseksi oli kaksi Babcock & Wilcox vesiputkikattilaa à 190 m^2, yhteensä 380 m^2 10 kg:n työpaineella, varustettuna 160 m^2:n suuruisella savukaasu-etulämmittäjällä sekä koneellisella hiilensyöttölaitteella (ketjuarinalla). Toinen kattila oli varustettu puulämmitykseen soveltuvalla tulipesällä.

Höyrykattiloita lämmitettiin 4 085 tuntia, siitä I kattilaa 810 tuntia 30 minuuttia ja II kattilaa 3 274 tuntia 30 minuuttia. Halkoja kulutettiin 2 291 m^3 ja kivihiiliä 978.5 tonnia eli kivihiilen määrä muurgettuna haloiksi, halkoja kaikkiaan 8 161 m^3. Vettä kulutettiin 2 663 m^3.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen Suvilahden voima-asema alkoi joulukuun 23 p:stä alkaen toimittaa kaukolämmitysputkiston välityksellä laitokselle höyryä, jota käytettiin joulukuun 23 p:n ja 31 p:n välisenä aikana yhteensä 360 tonnia.

Veden kulutus: Helsingin kaupungin vesijohtolaitokselta tulevan veden kulutus kuutiometreissä jakaantui eri osastoille seuraavasti:

Lämpökeskus	2 663	Lihantarkastamo	229
Lämminvesisäiliö	25 329	Saniteettiteurastamo	1 506
Jäähdytyskoneet	2 935	Suuren karjan talli	857
Hallintorakennus	1 897	Pienen karjan talli	641
Ilmatiivistäjä	1 084	Lantala	4 614
Jäätehdas	2 785	Viemäriveden puhdistus	3 658
Tukkuhalli ja kellari	1 827	Karjavaunujen puhdistus	3 144
Jäähdytyshuoneet	359	Lihavaunujen puhdistus	1 568
Sikateurastamo	5 312	Kanateurastamo	352
Suolipesimö	20 067	Kesänavetta	2 541
Mahojen tyhjennys	68 844	Pihojen kastelu	945
Suuren karjan teurastamo.	7 045	Vuotavarasto	311
		Maidontarkastamo	2 296
		Yhteensä	162 809

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saadaan Helsingin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muuntoasemalle, jossa jännite alennetaan 500 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytetään jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220 voltin jännitteistä pienemmissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistukseen, ollen lamppujännite 127 volttia. Eri jännitteisen sähkövirran kulutus kilovattitunneissa selviää seuraavasta: valaistusvirtaa kulutettiin 103 867 kWh, 220 voltin voimavirtaa 409 271 kWh ja 500 voltin voimavirtaa 579 300 kWh, yhteensä 1 092 438 kWh.

Rautatievaunupesimöt. Teurastamolle kuuluu sinne saapuvien liha- ja karjavaunujen puhdistus ja desinfioiminen. Kertomusvuoden aikana puhdistettiin 2 408 karjavaunua ja 138 lihavaunua, yhteensä 2 546 vaunua. Lämpimän veden kulutus oli 1 023 m^3 ja kylmän veden 3 176 m^3.

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 10 685 024 kg, josta suolattua silliä oli 4 604 876 kg ja tuoretta silakkaa 2 909 189 kg. Yksityiskohtaiset tiedot koko kalan tuonnista kuukausittain, lähetyspaikkakunnittain ja kuljetustavan mukaan ilmenee taulukoista V ja VI.

Kalasataman jäähdyttämössä säilytetyn tavaran määrä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä, jossa luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää:

Kuukausi	Kalaa	Muuta tavaraa	Yhteensä
Tammikuu	169 622	1 580	171 202
Helmikuu	247 285	31 115	278 400
Maaliskuu	405 028	51 620	456 648
Huhtikuu	223 568	26 445	250 013
Toukokuu	193 710	21 840	215 550
Kesäkuu	224 705	18 200	242 905
Heinäkuu	318 164	14 620	332 784
Elokuu	322 182	12 680	334 862
Syyskuu	247 943	5 485	253 428
Lokakuu	255 915	6 650	262 565
Marraskuu	246 742	7 545	254 287
Joulukuu	382 178	1 720	383 898
Yhteensä	3 237 042	199 500	3 436 542

Tulot ja menot: *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 100 853 180 mk, josta teurastamon tuloja 98 015 180 mk ja kalasataman tuloja 2 838 000 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 85 440 958 mk:aan, josta teurastamon tuloja 83 765 187 mk ja kalasataman tuloja 1 675 771 mk. Tulot olivat siten teurastamon osalta 14 249 993 mk ja kalasataman osalta 1 162 229 mk arvioituja pienemmät. Kokonaisuudessaan olivat tulot 15 412 222 mk arvioitua määrää pienemmät.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Tuloerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Ylitulot (+) tai vajaus (-), mk
Teurastusosastot	30 550 000	25 563 618	- 4 986 382
Lihantarkastamot	9 250 000	8 749 829	- 500 171
Tukkumyyntihalli	12 500 000	12 005 794	- 494 206
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttö	5 500 000	5 250 912	- 249 088
Jäähdyttämöt	24 000 000	21 596 150	- 2 403 850
Luontoisetujen korvaukset	156 900	224 880	+ 67 980
Muut tulot	18 896 280	12 049 775	- 6 846 505
Yhteensä	100 853 180	85 440 958	- 15 412 222

Seuraavasta prosenttilaskelmasta ilmenee vv:n 1948 - 52 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1948 %	1949 %	1950 %	1951 %	1952 %
Teurastusosastot	28.3	35.6	32.9	30.5	29.9
Lihantarkastamot	12.6	9.5	9.7	9.7	10.2
Tukkumyyntihalli	14.8	11.8	12.9	12.8	14.1
Kuljetusradat	6.1	4.0	5.1	4.7	6.1
Jäähdyttämöt	24.2	23.6	25.6	25.6	25.3
Luontoisetujen korvaukset	0.3	0.1	0.2	0.2	0.3
Muut tulot	13.7	15.4	13.6	16.5	14.1

Menot. Kaupungin v:n 1952 talousarvioon merkittiin teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 103 714 438 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 9 144 405 mk, mistä käytettiin 103 228 898 mk. Eri menoeriin jakautuivat määrärahat seuraavasti:

Menoerä	Määrärahat, mk	Lisämäärärahat ja ylitysoikeudet, mk	Käytetty tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai Ylitys (-), mk
Palkkiot	211 000	-	207 050	+ 3 950
Vakinaiset viranhaltijat	28 191 790	2 475	27 945 415	+ 248 850
Tilapäiset viranhaltijat	896 040	30 520	532 530	+ 394 030
Vuosilomasijaiset..	756 400	-	303 360	+ 453 040
Muut palkkamenot ..	15 361 660	-	11 124 622	+ 4 237 038
Vuokra	7 719 098	-	7 719 098	-
Lämpö	13 295 000	4 500 000	17 369 795	+ 425 205
Valaistus	325 560	810 082	1 135 642	-
Hylkyliha	500 000	-	491 715	+ 8 285
Vedenkulutus	2 400 200	-	2 168 546	+ 231 654

Puhtaanapito	9 186 000	-	8 384 255	+	801 745
Painatus ja sidonta	1 000 000	-	947 692	+	52 308
Tarverahat	1 050 000	-	848 602	+	201 398
Vaatteiden pesu ...	200 000	-	198 816	+	1 184
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	2 597 000	481 026	1 888 014	+1	190 012
Yleisten laitteiden kunnossapito	7 098 000	-	6 251 954	+	846 046
Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	-	349 821	+	150 179
Käyttövoima	4 019 400	2 500 000	6 336 831	+	182 569
Rehut ja kuivikkeet	985 000	-	782 900	+	202 100
Tarveaineet	1 250 740	820 302	2 071 042		-
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito ..	6 171 550	-	6 171 198	+	352
Yhteensä	103 714 438	9 144 405	103 228 898	+9	629 945

V:n 1952/53 vaihteessa oli teurastamon varastossa kivihiiliä 686.8 tonnia eli 4 807 600 mk:n arvosta, koksia 5.45 tonnia eli 39 867 mk:n arvosta ja kloorikalsiumia 24 820 kg eli 624 223 mk:n arvosta, kaikkiaan tavaraa 5 471 690 mk:n arvosta.

Selvemmän kuvan saamiseksi kokonaismenot on jälempänä olevassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1951 Kokonaismäärä, mk	1952 Kokonaismäärä, mk	1950 %	1951 %	1952 %
Palkkausmenot	51 728 288	48 235 243	55.7	54.4	46.7
Palkkiot	205 075	207 050	0.2	0.2	0.2
Vakinaiset viranhaltijat	27 002 035	27 945 415	27.9	28.4	27.1
Tilapäiset viranhaltijat	2 634 662	532 530	3.6	2.8	0.5
Vuosilomasijaiset.	386 211	303 360	0.3	0.4	0.3
Muut palkkamenot..	12 275 648	11 124 622	13.8	12.9	10.8
Puhtaanapito	9 224 657	8 122 266	9.9	9.7	7.8
Vuokra	3 901 924	7 719 098	5.4	4.1	7.5
Käyttökustannukset.	16 852 979	29 081 856	20.2	17.7	28.2
Lämpö	9 451 344	17 369 795	10.5	9.9	16.8
Valaistus	308 079	1 135 642	0.4	0.3	1.1
Vedenkulutus	2 164 935	2 168 546	2.7	2.3	2.1
Käyttövoima	3 346 397	6 336 831	4.6	3.5	6.2
Tarveaineet	1 582 224	2 071 042	2.0	1.7	2.0
Kunnossapitokustannukset	16 877 240	14 311 166	14.7	17.8	13.8
Koneiden, työkalujen, työvaatteiden ja kaluston hankinta	2 660 014	1 888 014	3.8	2.8	1.8
Yleisten laitteiden kunnossapito.	4 749 954	6 251 954	3.1	5.0	6.1
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	9 467 272	6 171 198	7.8	10.0	5.9

Muut kustannukset..	5 668 545	3 881 535	4.0	6.0	3.8
Hylkylihan korvaus	502 113	491 715	0.4	0.5	0.5
Painatus ja sidonta	1 095 696	947 692	0.8	1.2	0.9
Tarverahat	979 635	848 602	1.1	1.0	0.8
Vaatteiden pesu ..	203 342	198 816	0.2	0.2	0.2
Tapaturmavakuutusmaksut	446 350	349 821	0.6	0.5	0.3
Rehut ja kuivikkeet	2 441 409	782 900	0.9	2.6	0.8
Puhtaanapito	-	261 989	-	-	0.3
Menot yhteensä	95 028 976	103 228 898	100.0	100.0	100.0
Tulot yhteensä	87 101 050	85 440 958			
Vajaus	- 7 927 926	-17 787 940			

I. Hylkäämiset, ryhmitettyinä niiden syyn ja kohteiden mukaan v. 1952

	Hylkäämisen syy		Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasikoita			Pikku-vasikoita			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			
			Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminoen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	
			Teurastusosastot																								
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	-	1	2	-	3	109	-	-	2	-	-	-	-	-	-	3	44	30	-	-	-	-	-	1	1
2	Acetonaemia		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
3	Actinomycosis	Sädesienitauti	-	-	4	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	5	-	-	-	-	-	-	3
4	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
5	Anthrax		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
6	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussi- tai polvitulehdus	-	1	-	-	2	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	84	-	-	-	-	-	-	-	6
7	Bronchopneumonica catarrhalis chron. suum.	Porsasyskä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	1	930	-	2	1	-	-	-	7
8	Contusiones, fracturae, haemorrh.	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot	-	-	-	-	12	3	-	5	-	2	-	1	-	8	-	-	125	-	-	-	-	-	-	-	8
9	Cystae	Rokkokasvaimet	-	1	1	-	1	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	9
10	Cysticercus cellulosae		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
11	" inermis	Matorakkulat	-	-	3	-	-	28	1	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
12	" tenuicollis	Matorakkulat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	-	43	-	-	-	-	-	-	12
13	Distomatosis	Maksamadot	-	-	20	-	-	1 366	-	-	64	-	-	-	-	-	180	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
14	Echinococcus		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
15	Erysipelas suis	Sikaruusu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	15
16	Gastritis et pericardi-tis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussintulehdus	-	-	2	1	2	38	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	16
17	Icterus	Keltatauti	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	17
18	Kachexia	Näivettyminen	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	18
19	Mastitis	Utaretulehdus	-	-	-	1	-	248	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	15	-	-	-	-	-	-	19
20	Metritis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
21	Nephritis	Munuaistulehdus	-	-	1	-	-	14	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	8	-	-	-	-	-	-	21
22	Piroplasmosis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
23	Pneumonia	Keuhkokuume	-	-	-	-	1	7	-	-	1	-	-	-	-	1	9	-	-	11	-	-	-	1	-	-	23
24	Pyaemia	Märkämyrkytys	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
25	Septicaemia	Verenmyrkytys	-	-	-	1	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	25
26	" haemorrhagica suum.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
27	Trichinosis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
28	Tuberculosis	Nystyrätauti	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	-	-	-	-	-	-	28
29	Tumores	Kasvannaiset	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29
30	-	Kehittymättömyys	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30
31	-	Likaantuminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31
32	-	Pilaantuminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32
33	-	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	-	-	2	-	-	54	-	-	28	-	-	-	-	-	2	-	-	26 076	-	-	442	-	-	1	33
34		Vieras haju, väri, maku	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	21	-	-	-	-	-	-	-	-	34
35	Alii morbi	Muut taudit	-	-	5	12	7	131	7	-	15	20	-	4	2	-	32	39	25	493	3	-	-	5	1	42	35
36		Yhteensä	-	3	40	20	30	2 072	8	6	140	29	1	6	5	9	236	86	292	27 676	4	2	443	6	1	44	36

Huom. Taulukkosarakkeeseen Elimiä kokonaan tai osittain merkityt luvut eivät osoita elinten lukua, vaan eläinten lukua joista ne on hylätty.

	Hylkäämisen syy		Sonneja ja härkiä			Lehmiä			Hiehoja ja isoja vasikoita			Pikkuvasikoita			Lampaita			Sikoja			Porsaita			Hevosia			
			Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	Koko ruhoja eliminen	Ruhoja osittain	Elimiä kokonaan tai osittain	
			Likantarkastamo																								
1	Abscessus	Märkäpesäkkeet	-	-	-	-	1	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
2	Acetonaemia		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
3	Actinomycosis	Sädesienitauti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3
4	Angiectasia hepatis	Pilkkumaksa	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
5	Anthrax		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
6	Arthritis, bursitis, gonitis	Nivel-, limapussi- tai polvitulehdus	-	-	-	-	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	6
7	Bronchopneumonica catarrhalis chrom.suum.	Porsasyskä	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	7
8	Contusiones, fracturae haemorrh.	Ruhjevammat, luunmurtumat, verenvuodot ..	-	1	-	4	29	-	-	7	-	5	6	-	7	10	-	-	90	-	-	-	-	3	4	-	8
9	Cystae		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
10	Cysticercus cellulosae		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
11	" inermis	Matorakkulat	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
12	" temuicollis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
13	Distomatosis	Maksamadot	-	-	-	-	-	61	-	-	2	-	-	-	-	-	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
14	Echinococcus		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14
15	Erysipelas suis	Sikaruusu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	2	1	-	-	-	-	15
16	Gastritis et pericarditis traumatica	Traumaattinen maha- ja sydänpussin tulehdus.	-	1	-	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
17	Icterus	Keltatauti	-	-	-	6	-	1	1	-	-	42	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	5	-	-	17
18	Kachexia	Näivettyminen	-	-	-	5	-	-	2	-	-	53	-	-	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	18
19	Mastitis	Utaretulehdus	-	-	-	9	2	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	19
20	Metritis	Kohtutulehdus	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
21	Nephritis	Munuaistulehdus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	21
22	Piroplasmosis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22
23	Pneumonia	Keuhkokuume	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	1	-	-	-	-	23
24	Pyaemia		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24
25	Septicaemia	Verenmyrkytys	-	-	-	9	-	-	1	-	-	109	-	-	2	-	-	-	4	-	-	1	-	1	-	-	25
26	" haemorrhagica suum.		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26
27	Trichinosis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
28	Tuberculosis		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28
29	Tumores	Kasvannaiset	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	29
30	-	Kehittymättömyys	-	-	-	-	-	-	-	-	-	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30
31	-	Likaantuminen	-	-	-	-	4	1	-	2	1	8	6	4	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	1	31
32	-	Pilaantuminen	-	1	-	3	2	7	-	-	16	50	49	10	2	-	9	3	7	3	-	-	-	-	1	2	32
33	-	Rehu-, kalttausvesi-, veriaspiratio	-	-	6	-	-	98	-	-	128	-	-	-	-	-	19	-	-	451	-	-	-	-	-	-	33
34		Vieras haju, väri, maku	2	5	-	82	6	5	29	7	-	89	20	-	2	1	-	12	60	1	4	-	7	4	-	34
35	Alii morbi	Muut taudit	1	-	-	58	14	57	11	2	12	29	1	5	4	-	67	10	5	6	1	-	1	12	-	-	35
36		Yhteensä	3	8	7	185	64	256	45	19	160	453	82	21	22	11	135	38	172	468	8	-	1	30	10	2	36

-Huom. Taulukkosarakkeeseen Elimiä kokonaan tai osittain merkityt luvut eivät osoita elinten lukua, vaan eläinten lukua joista ne on hylätty.

II. Tukkumyyntihallin ja jäähdyttämön käyttö vuosina 1943–52

Vuosi	Ruhoja, kpl									Muuta tavaraa, kg	Yhteensä, kg
	Raavaita	Isoja vasikoita	Pikku-vasikoita	Lampaita	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Hirviä, poroja	Kettuja		
Tukkumyyntihallissa myytiin											
1943	5 533	8 703	14 472	2 841	4 657	66	1 037	–	–	91 229	2 266 066
1944	13 815	11 993	13 863	5 157	9 542	217	2 426	–	–	119 762	3 945 627
1945	12 377	6 165	13 678	3 970	3 320	133	1 839	–	–	167 372	2 925 794
1946	11 766	7 049	14 024	5 029	3 699	49	1 239	–	–	56 238	2 603 839
1947	35 487	18 711	22 631	52 290	41 651	51	4 299	–	–	288 709	11 142 036
1948	28 948	26 951	28 717	61 832	45 018	–	4 500	–	–	577 518	11 716 022
1949	35 768	44 544	32 146	77 749	78 855	–	2 603	–	–	513 392	16 500 993
1950	36 629	56 360	28 336	62 278	56 369	–	3 431	–	–	746 173	15 840 430
1951	40 962	59 728	27 994	38 301	56 630	–	3 442	–	–	756 057	16 173 553
1952	46 139	61 667	25 389	45 632	52 984	–	3 899	–	–	833 830	17 317 842
1943–52	267 424	301 871	221 250	355 079	352 725	516	28 715	–	–	4 150 280	100 432 202
Jäähdyttämössä säilytettiin											
1943	36 456		24 833	5 505	16 407	323	3 161	129	228	349 768	.
1944	37 903		25 737	5 117	21 290	629	7 199	–	–	545 414	.
1945	33 751		17 787	5 384	7 676	173	4 895	–	–	441 670	.
1946	36 593		24 744	9 462	10 431	108	7 371	–	–	621 959	.
1947	88 817		25 370	78 905	89 055	225	20 721	–	–	760 777	.
1948	93 755		32 170	80 225	93 139	161	22 252	–	–	692 161	.
1949	150 646		37 343	90 738	161 618	–	9 603	–	–	659 398	.
1950	169 006		29 987	60 274	108 276	–	14 858	–	–	824 513	.
1951	183 461		29 330	44 036	103 372	–	17 145	–	–	926 973	.
1952	180 830		27 230	48 755	99 805	–	20 170	–	–	1 174 082	.
1943–52	1 011 218		274 531	428 401	711 069	1 619	127 375	129	228	6 996 715	.

III. Syväjäädyttämön käyttö vuosina 1943–52

Vuosi	Syväjäädyttämössä säilytettiin						
	Metsänriistaa	Kanoja ym. siipikarjaa	Kaniineja	Lihaa	Muuta tavaraa	Metsästäjäkopeissa	Yhteensä
	Kilogrammaa						
1943	165 329	51 853	8 831	236 139	50 581	23 700	536 433
1944	103 576	54 309	28 267	153 702	30 943	23 400	394 197
1945	127 124	67 085	34 481	70 770	43 776	27 200	370 436
1946	64 238	81 052	48 962	123 818	6 619	27 400	352 089
1947	26 413	27 513	11 121	120 703	49 314	27 400	262 464
1948	19 460	31 055	–	302 780	7 991	25 000	386 286
1949	20	33 238	–	230 594	57 174	25 000	346 026
1950	57 114		–	191 176	38 877	25 000	312 167
1951	82 467		–	205 431	38 550	25 000	351 448
1952	76 828		–	212 628	41 223	25 000	355 679
1943–52	1 068 674		131 662	1 847 741	365 048	254 100	3 667 225

IV. Lihan tukkuhinnat Helsingissä vuonna 1952

Kuukausi ja hintataso	Nuoret sonnit			Isot sonnit			Hiehot			Lehmät			Juottovasikat			Ruohovasikat			Pikkuvasikat			Lampaat			Lihotussiat			Emakot			Hevoset		
	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu	Paras laatu	Keski-laatu	Huono laatu
	Hinta kilolta, markkaa																																
Tammikuu, korkein	190	185	180	185	180	170	185	160	140	135	110	90	270	220	200	190	165	160	-	145	-	230	200	160	265	260	250	230	220	200	35	30	25
" alin	180	175	170	170	160	155	175	175	140	125	110	85	260	210	185	160	170	160	-	140	-	210	180	120	260	250	235	220	210	200	35	30	25
Helmikuu, korkein	200	195	190	185	185	175	195	185	140	150	140	120	280	240	210	200	195	185	-	150	-	230	220	160	250	245	235	230	220	200	50	45	40
" alin	190	185	180	180	175	170	185	180	140	130	115	90	270	230	200	190	180	170	-	145	-	220	200	150	245	240	230	225	220	200	35	30	20
Maaliskuu, korkein	210	205	200	195	190	180	205	195	160	170	160	140	280	250	220	210	200	190	-	160	-	220	180	150	250	240	235	230	225	210	60	55	50
" alin	190	185	170	180	175	160	185	175	140	140	130	120	260	230	200	190	175	170	-	150	-	200	180	130	230	225	220	215	210	185	50	45	40
Huhtikuu, korkein	210	205	200	190	185	180	205	200	150	165	150	140	280	250	220	210	200	190	-	150	-	220	200	140	225	220	215	215	210	190	60	55	50
" alin	200	190	180	185	180	170	190	180	130	140	130	110	280	230	200	190	180	170	-	140	-	180	150	110	200	190	180	170	160	150	50	45	40
Toukokuu, korkein	215	210	200	200	190	185	210	200	150	180	170	150	280	260	220	210	200	190	-	150	-	180	150	110	235	230	220	210	200	190	65	60	70
" alin	210	200	190	190	185	180	200	190	150	160	145	130	280	230	210	200	190	170	-	140	-	180	150	100	210	205	195	180	170	160	60	55	50
Kesäkuu, korkein	205	195	190	190	185	180	200	180	140	160	145	130	280	230	210	200	190	180	-	150	-	180	150	100	235	230	220	210	200	190	65	60	50
" alin	205	195	190	190	180	170	200	180	130	150	135	110	280	230	200	190	180	170	-	150	-	180	150	100	230	225	220	210	200	180	60	55	50
Heinäkuu, korkein	225	215	210	205	200	190	220	205	160	185	175	160	300	270	240	230	215	200	-	160	-	240	210	140	250	240	230	225	220	200	70	60	55
" alin	200	190	175	180	175	170	190	180	140	160	150	130	260	230	210	200	180	160	-	160	-	200	180	130	245	240	230	215	210	190	70	60	55
Elokuu, korkein	200	190	175	180	175	170	190	180	140	160	145	130	260	220	210	200	180	160	-	160	-	240	220	120	250	245	240	225	215	200	70	60	55
" alin	195	185	170	175	170	160	190	180	140	160	140	120	250	220	200	190	175	150	-	160	-	190	170	100	235	225	220	215	210	190	60	55	50
Syyskuu, korkein	200	190	170	180	170	160	190	180	150	160	140	120	260	230	200	185	170	155	-	160	-	240	220	150	260	255	250	230	220	200	70	65	60
" alin	190	180	160	180	170	160	185	170	140	145	125	100	250	220	190	180	155	130	-	150	-	210	175	100	255	250	240	230	220	200	60	55	50
Lokakuu, korkein	190	185	175	180	175	170	185	175	150	140	125	105	260	210	190	180	165	155	-	150	-	210	190	130	265	260	250	235	230	220	50	45	40
" alin	190	175	165	175	170	160	180	170	130	130	110	75	260	210	180	170	160	140	-	150	-	170	140	100	250	245	235	225	215	200	40	35	30
Marraskuu, korkein	190	185	180	185	180	175	185	175	150	130	120	100	260	230	200	190	180	170	-	160	-	190	170	120	250	245	230	215	210	190	40	35	30
" alin	190	180	170	180	175	170	180	170	140	125	110	90	260	220	190	175	165	150	-	150	-	180	150	100	240	230	220	200	190	180	35	25	20
Joulukuu, korkein	190	185	180	175	170	165	185	175	140	145	130	110	270	240	200	190	180	170	-	160	-	200	180	130	270	260	245	210	205	200	30	30	20
" alin	185	180	170	170	165	150	180	170	130	120	105	90	260	230	200	185	175	170	-	160	-	180	140	110	250	240	230	205	200	190	30	25	20

45-65 kg:n jouluporsaan korkein hinta oli 280 mk ja alin hinta 255 mk kilogrammalta.

V. Kalantuonti Helsinkiin kuukausittain ja kalalajeittain sekä lähetyspaikkakuntien mukaan v. 1952

	Silakka	Kilohaili	Kuuki	Ahven	Kuha	Lahna	Sykynävä	Lohi	Siika	Made	Turska	Silli	Muuta kalaa	Yhteensä
	1 000 kg													
Kuukausi:														
Tammikuu	192.9	-	12.9	12.7	7.0	6.4	0.5	11.7	17.4	14.1	0.5	1 269.7	21.0	1 566.8
Helmikuu	59.9	0.6	29.9	13.8	5.5	4.0	0.3	9.6	20.9	35.8	0.3	592.3	7.7	780.6
Maaliskuu	258.1	-	22.5	4.4	5.5	1.3	0.1	3.8	29.1	8.3	0.4	73.3	8.1	414.9
Huhtikuu	210.0	-	40.0	19.0	15.4	46.0	40.5	5.1	23.3	0.4	0.6	-	31.9	432.2
Toukokuu	791.1	-	53.8	58.4	19.1	76.6	4.9	25.4	32.5	0.0	0.0	185.7	6.2	1 253.7
Kesäkuu	609.5	-	61.7	61.0	14.6	95.7	0.6	28.0	20.2	-	1.5	-	6.5	899.3
Heinäkuu	316.5	-	39.0	14.6	20.9	21.7	4.9	33.2	14.1	-	5.8	-	17.9	488.6
Elokuu	95.5	-	41.8	17.4	1.7	9.7	1.3	7.6	32.8	-	0.5	-	5.4	213.7
Syyskuu	143.9	1.4	26.3	7.5	1.2	3.7	1.3	17.5	64.5	0.0	0.4	-	53.3	321.0
Lokakuu	138.9	22.5	27.9	6.3	4.4	9.5	1.5	25.9	189.1	0.7	125.7	-	38.3	590.7
Marraskuu	103.1	0.6	26.6	11.2	4.2	14.3	1.5	19.0	68.4	9.0	327.9	459.2	25.0	1 070.0
Joulukuu	199.1	-	33.7	11.0	9.1	18.0	1.2	13.3	33.7	19.6	41.3	2 255.6	17.7	2 653.3
Koko vuosi	3 118.5	25.1	416.1	237.3	108.6	306.9	58.6	200.1	546.0	87.9	504.9	4 835.8	239.0	10 684.8
Siitä:														
Tuoretta	2 909.2	11.7	416.1	237.3	108.6	306.9	58.6	194.7	543.3	87.9	22.7	230.9	227.9	5 355.8
Suolattua	127.5	13.4	-	-	-	-	-	5.4	2.7	-	-	4 604.9	11.1	4 765.0
Savustettua	81.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81.8
Kuivattua	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	482.2	-	-	482.2
Lähetyspaikkakunta:														
Helsinki-Hanko	626.9	5.3	60.3	41.9	14.8	42.0	4.2	28.7	11.4	4.0	4.6	-	12.2	856.3
Helsinki-Loviisa-Kotka	1 154.3	10.1	29.3	19.2	14.0	66.5	1.4	2.3	1.3	3.4	5.4	-	16.3	1 323.5
Hanko-Turku	1 048.7	3.5	212.2	130.2	41.1	111.9	40.6	37.0	134.0	18.8	12.3	51.2	31.0	1 872.5
Pori	57.0	-	20.2	14.6	2.0	10.1	4.1	27.5	70.0	6.8	-	-	16.0	228.3
Kristiina-Vaasa-Kemi	72.9	-	49.3	5.7	1.2	27.1	3.6	90.1	310.6	51.8	0.1	180.1	32.3	824.8
Tampere-Hämeenlinna	-	-	0.2	0.0	10.3	-	-	-	2.9	0.3	-	-	17.0	30.7
Kuopio-Kajaani	-	-	0.1	-	16.7	2.1	-	-	0.3	0.3	-	-	46.4	65.9
Ahvenanmaa	158.7	6.2	44.5	25.7	8.5	47.2	4.7	14.5	15.5	2.5	0.3	-	1.3	329.6
Tanska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64.5	64.5
Norja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	482.2	-	2.0	484.2
Englanti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	648.4	-	648.4
Islanti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 956.1	-	3 956.1
Kaikkiaan	3 118.5	25.1	416.1	237.3	108.6	306.9	58.6	200.1	546.0	87.9	504.9	4 835.8	239.0	10 684.8

VI. Kalantuonti Helsinkiin rautateitse, autoilla ja meritse kuukausittain v. 1952

Kuukausi	Rautateitse			Autoilla			Meritse				Kaikkiaan
	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Tuoretta	Suolattua	Savustettua	Kuivattua	
	Kalaa, 1 000 kg										
Tammikuu	39.6	2.8	-	244.3	7.5	1.0	2.0	1 269.5	-	-	1 566.7
Helmikuu	153.9	0.3	-	157.4	6.2	0.2	-	462.7	-	-	780.7
Maaliskuu	77.9	-	-	333.5	3.2	0.3	-	-	-	-	414.9
Huhtikuu	22.3	2.0	2.9	375.9	0.2	1.7	27.3	-	-	-	432.3
Toukokuu	26.5	-	7.8	435.4	-	9.4	585.7	185.7	3.4	-	1 253.9
Kesäkuu	42.6	-	5.9	266.5	8.0	26.1	548.4	-	1.6	-	899.1
Heinäkuu	33.9	1.8	-	276.4	14.5	12.7	149.0	-	0.1	-	486.4
Elokuu	17.4	-	0.4	127.2	-	0.0	68.5	-	0.1	-	213.6
Syyskuu	47.4	5.5	-	142.7	10.8	1.3	113.4	-	-	-	321.1
Lokakuu	151.7	4.1	-	189.5	35.5	1.5	32.8	51.1	-	124.6	590.8
Marraskuu	33.4	2.2	-	242.4	0.9	4.6	3.8	456.0	-	326.7	1 070.0
Joulukuu	27.9	3.5	-	354.2	0.4	0.8	5.0	2 230.6	-	30.9	2 653.3
Koko vuosi	674.5	22.2	17.0	3 145.4	87.2	59.6	1 535.9	4 655.6	5.2	482.2	10 684.8

37. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen lautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakuntaan kuuluivat v. 1952 seuraavat henkilöt: puheenjohtajana kotitalousneuvos K.H. Laine, varapuheenjohtajana lääketieteen lisensiaatti U. Tötterman sekä muina jäseninä sähköasentaja T.L. Ekström, talousneuvos J. Heitto, rouva A.M. Häggman, putkiasentaja J. Hämäläinen, toiminnanjohtaja A.E. Katra, rouva M.M. Kulonen ja tarkastaja E.J. Ylitupa. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rahatoimenjohtaja E. v. Frenckell. Lautakunnan sihteerinä oli toimitusjohtaja T.E. Ekberg ja pöytäkirjanpitäjänä toimi kamreeri Y.E. Laesmaa.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna yhdeksän kokousta, pöytäkirjojen pykäläluku oli 92. Saapuneita kirjeitä ja laskuja oli 2 378, lähetettyjä vastaavasti 2 899.

Lautakunnan päätökset. Tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: määrättiin ne viranhaltijat, jotka oikeutettiin kertomusvuonna ja v. 1953 allekirjoittamaan shekit, postisiirtotilin maksumääräykset yms. ja hyväksymään laskut sekä lähetteet (30.1. 5 §, 11.6. 37 §, 1.10. 66 §, 17.12. 88 §); kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet Heitto ja Katra (5.3. 12 §); hyväksyttiin v:n 1951 tilinpäätös (9.4. 16 §); päätettiin ottaa v:n 1953 talousarvioehdotukseen määräraha uuden pakettiauton ostamiseksi laitokselle (11.6. 33 §); hyväksyttiin elintarvikekeskuksen talousarvioehdotus v:ksi 1953 sekä toimitusjohtajan selostus ja toimenpiteet vuositilintarkastajien v:n 1951 tilintarkastuskertomuksen johdosta (3.9. 55, 56 §); Olympiakisojen koulumuonitukseen varatut jäljelle jääneet elintarvikkeet päätettiin varata suunnitelman mukaisesti kouluruokintaan käytettäväksi (3.9. 59 §); päätettiin hankkia laitoksen kasvisvarastoon kulutuskauden aikana tarvittavat juurikasvimäärät (3.9. 67 §); päätettiin, että elintarvikekeskuksen emännöitsijälle ja apulaisemännöitsijälle kaupunginhallituksen edustustilaisuuksien hoitamisesta maksettavat korvaukset suoritetaan toistaiseksi kuukausikorvauksina kuten tähänkin saakka (12.11. 76 §). Lisäksi tehtiin eräitä laitoksen palveluksessa työsopimussuhteessa olevien työntekijöiden palkkakysymyksia koskevia päätöksiä (12.11. 83 §, 17.12. 89, 91, 92 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: laitoksen työntekijäin ja toimihenkilöiden edustajien lähettämistä opintomatkalle Ruotsiin (5.3. 13 §); lautakunnan oikeuttamista ylittämään eräiden tilien määrärahoja sekä tarvittavien lisämäärärahojen myöntämistä (14.5. 24 §, 11.6. 43, 44 §, 3.9. 58 §, 12.11. 80 §); kylmän säilytyshuoneen rakentamista ja tavarahissin asentamista Kaupunginkellariin (14.5. 27 §, 1.10. 63 §); eräiden ruokatehtaan koneiston muutos- ja parannustöiden suorittamista (11.6. 32 §); Kaupunkiliiton ansiomerkin jakoa laitoksen palveluksessa toimineille (11.6. 42 §); laitoksen henkilökunnan palkkauskysymyksiä (1.10. 64 §, 12.11. 82 §); v:ksi 1953 tilattavia sanoma- ja aikakauslehtiä (1.10. 69 §) sekä toimikunnan asettamista rakennettavaa ruokatehdasta ja juurikasvivarastoa suunnittelemaan (12.11. 81 §).

Lisäksi esitettiin kaupunginhallitukselle mm. ruokatehtaan emännöitsijän ja apulaisemännöitsijän virkanimikkeiden muuttamista, vakinaisen ajomestarin ja 14. palkkaluokan ompelijan kuukausipalkkojen korottamista, valtiolla ym. palvellun ajan hyväksymistä ikälisiin oikeuttavaksi eräissä tapauksissa, eräiden vakinaisten virkojen lakkauttamista, pöytä-

ja lautasliinojen hankintaa Kaupunginkellarissa pidettäviin edustus- ym. tilaisuuksiin sekä juhlaruokailukaluston täydentämistä, v:ksi 1953 laaditun lautakunnan talousarvioehdotuksen ja sen palkkaliitteiden hyväksymistä, laitoksen kahden käytetyn kuorma-auton myyntiä, eräiden käytettyjen keittiökoneiden myyntiä, kaluston hankintaa laitoksen käyttöön sekä ennakkovarojen myöntämistä varastonhoitajalle rahtimaksujen suorittamista varten.

Palkkalautakunnalle esitettiin perustettavan toimistonhoitajan viran täyttämistä virkaa avoimeksi julistamatta (14.5. 22 §) sekä yö- ja sunnuntaityön korvaamista eräille laitoksen toimihenkilöille (11.6. 41 §). Muissa palkkalautakunnalle tehdyissä esityksissä käsiteltiin erilaisia viranhaltijoita ja työntekijöitä koskevia kysymyksiä, kuten virkavapauden myöntämistä, lisämäärärahan myöntämistä ikälisien maksamiseen, eläkkeella olevan viranhaltijan ottamista tilapäisesti laitoksen palvelukseen ja eläkkeen tai sairausloman myöntämistä.

Yleisten töiden lautakunnalle esitettiin uuden ruokatehtaan ja juurikasvivaraston rakennustöiden aloittamiseksi v:n 1953 aikana tarvittavan määrärahan ottamista ko. vuoden talousarvioon sekä eräiden välttämättömien kunnostustöiden suorittamista laitoksessa v:n 1953 aikana (11.6. 40 §).

Olympiamuonitustoimistolle päätettiin esittää, että kaupungin kouluihin majoitettavien kisavieraiden ruoan valmistaisi ja toimittaisi elintarvikekeskus. Annosten myyntihinnaksi ehdotettiin omakustannushinta, johon lisättäisiin liikevoittoa 10 % (11.6. 34 §).

Lausuntoja, tietoja ym. annettiin kaupunginhallitukselle, muille kunnallisille elimille ja viranomaisille. Näistä mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: ns. luontoisetukomitean mietintö, kaupungin töissä sattuneiden tapaturmien varalle otetut vakuutukset, koulutustilaisuudet, vuositilintarkastajien kertomus v:n 1951 tilintarkastuksesta, Kaupunginkellarin ruokalan korottaminen I:een hintaluokkaan kuuluvaksi, elintarvikekeskuksen toimitusjohtajalle myönnetty oikeus sivutoimen hoitamiseen sekä sijoitusohjelman laatiminen seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi.

Elintarvikekeskus

Henkilökunta. Laitoksen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden aikana 262 henkilöä, joista 115 työskenteli ruokatehtaassa ja työmaaruokaloissa sekä 7 Herttoniemen juurikasvivarastossa. Kertomusvuoden suurin samanaikainen henkilömäärä, 140, oli syyskuussa. Vakinaisia viranhaltijoita oli 85, joista vuoden aikana erosi 4. Tilapäisiä viranhaltijoita erosi vuoden aikana 36, joista 9 oli kausiluontoisessa työssä Herttoniemen juurikasvivarastossa työskennelleitä.

Kertomusvuoden aikana nimitettiin 24. palkkaluokan toimistonhoitajan virkaan heinäkuun 1 p:stä lukien ja 29. palkkaluokan kirjanpitäjän virkaan lokakuun 1 p:stä lukien H.E. Pakalén (11.6. 38 §, 3.9. 57 §), em. toimistonhoitajan virkaan lokakuun 1 p:stä S.E. Tanninen (1.10. 65 §), kahteen 20. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan lokakuun 1 p:stä L. Koivunen ja joulukuun 1 p:stä lukien K.A. Marklund (3.9. 57 §, 12.11. 78 §), 20. palkkaluokan autonapumiehen virkaan tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen J. Kukkonen (17.12. 91 §) sekä 15. palkkaluokan ruokalanhoitajan virkaan kesäkuun 1 p:stä lukien E. Piippo (11.6. 38 §).

Toimitusjohtaja Ekbergille myönnettiin palkatonta virkavapautta heinäkuun 10 p:n ja elokuun 8 p:nä väliseksi ajaksi XV Olympia Helsinki muonitustoimiston toimistopäällikön tehtävien hoitamista varten. Kamreeri Laesmaa määrättiin toimitusjohtajan sijaiseksi tänä aikana (11.6. 35 §).

Korjaustyöt, kaluston hankinta ym. Kertomusvuoden aikana kunnostettiin ruokatehtaan eräiden perunankuorintakoneiden kulutuspinnat ja suoritettiin putkistojen ja sähköpaistinpannujen korjauksia. Suuren keittiön tuuletusta tehostettiin. Kalustoa täydennettiin hankkimalla sähkökäyttöinen paistinpannu ja leivänpaloittelukone, lisäksi hankittiin sähkömankeli, joka asennettiin laitoksen henkilökunnan ruokailukäytöstä vapautuneisiin huonetiloihin.

Virkamiesruokalan koneellista välineistöä ja putkistoa korjattiin. Toukolan konepajan ruokalaan hankki rakennustoimisto kaksi kaasuhellaa, lämminvesisäiliön ja kaksi sähköjakkaraa.

Herttoniemen juurikasvivarastossa korjattiin perusteellisesti eräitä juurikaslaareja ja uusittiin ja vahvistettiin niiden kannatinpilareita. Välikerroksen kannatinvasoja vahvistettiin. Sähkömoottorit ja -verkosto tarkastettiin sekä uusittiin sähkökatkaisimia. Varastorakennuksen katto paikattiin ja tervattiin, samoin tervattiin ruokalarakennuksen ja vaakakopin katot. Varastorakennuksen ulkoseiniä uusittiin osittain.

Laitoksen toiminta. Laitos hankki elintarvikkeita käytettäväksi ruokatehtaassaan ruoan valmistukseen kaupungin kansakouluille, kunnallisille sairaaloille, eräille oppi- ja yksityiskouluille, ammattikouluille, lasten leikkikentille, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen määräämiin tilaisuuksiin sekä eräille yksityisille toiminimille.

Juurikasveja varastoitiin ruokatehdasta, kunnallisia sairaaloita, kunnalliskotia ja lastentarhoja varten.

Hankintojen suoritus tapahtui kiinteässä yhteistoiminnassa kaupungin sairaaloiden ja muiden ao. laitosten kanssa. Siirtomaatavaraostot keskitettiin niihin tukkuliikkeisiin, joiden vuosialennukset tavaran laatuun nähden olivat osoittautuneet edullisimmiksi. Meijeri- ja maitotaloustuotteiden, joiden hinnat olivat säännöstelyn alaisia, hankintojen keskittämistä ei pidetty tarkoituksenmukaisena. Ruholihahankinnat kaupungin laitoksille suoritettiin teurastamon tukkumyyntihallista, mutta laitokset hankkivat itse vapaasta kaupasta varhaisvihannekset, marjat ja kalat, sen sijaan juurikkaiden hankinta varsinaiseksi talvikaudeksi oli pääosaltaan keskitetty elintarvikekeskukselle ja kiinteistötoimiston maatalousosastolle.

Elintarvikkeita välitettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, Oulunkylän vanhainkodille, 16 opetuskeittiölle, 7 lastenkodille, 46 lastentarhalle, 14 kesäsiirtolalle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Hankitut tarvikemäärät olivat seuraavat:

Tarvike		Tarvike	
Ruokaleipää (kuiva paino), kg	17 545	Voita, kg	3 261
" kpl	33 439	Margariinia, kg	205
Ravintolalimppuja, kpl	9 477	Suolaa, kg	14 116
Kahvileipää, kpl	98 724	Sipulia, kg	2 350
Jauhoja, kg	28 510	Verta, l	3 105
Suurimoja ja hiutaleita, kg	82 469	Makkaraa, kg	5 162
Makarooneja, kg	2 689	Lihaa, kg	268 056
Herneitä, kg	32 850	Kalaa, tuoretta, kg	4 362
Kidesokeria, kg	19 087	" suolattua, kg	949
Palasokeria, kg	1 428	Puolukkaa, kg	11 484
Siirappia, kg	12 000	Virvoitusjuomia, pulloa	32 145
Omenamarmelaadia, kg	18 250	Pilsneriä, pulloa	41 160
Kahvia, kg	984	Talouskaljaa, l	6 040
Kuivattuja hedelmiä, kg	11 210	Savukkeita, rasiaa	57 072
Maitoa, l	644 421	Piipputupakkaa, pakettia	115
Piimää, l	18 385	Sikareja, kpl	410

Herttoniemen juurikasvivarastosta välitettiin:

	Perunaa	Porkkanaa	Lanttua	Punajuurta	Kaalia	Yhteensä, kg
Elintarvikekeskukselle	418 717	13 704	22 738	2 354	8 746	466 259
Kaupungin laitoksille	253 150	25 201	30 678	7 567	7 176	323 772
Muille	283 668	24 465	9 870	150	-	318 153
Ylijäämä	139 433	18 831	20 609	2 159	14 904	195 936
Yhteensä	1 094 968	82 201	83 895	12 230	30 826	1 304 120

Elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikekeskuksen, lastentarhojen ja -kotien käyttöön hankitut siirtomaatuotteet ja marjamäärät varastoitiin

laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät varastoitiin tilapäisesti kaupungin teurastamon jäähdyttämöön.

Juurikasvivarastossa oli kertomusvuoden alussa elintarvikekeskuksen ja kunnallisten laitosten tarvetta varten perunaa 840 000 kg, porkkanaa 54 000 kg, lanttua 57 000 kg, punajuurta 6 000 kg ja kaalia 8 000 kg eli juurikkaita yhteensä 965 000 kg. Syksyn 1951 heikon perunasadon ja epäedullisten sääolosuhteitten vuoksi eivät tuottajat suorittaneet perunan lajittelua, joten se oli suoritettava laitoksen toimesta juurikasvivarastolla. Lajittelun yhteydessä kerääntynyt pienikokoinen peruna myytiin ulkopuolisille ostajille. Juurikasvit säilyivät suhteellisen hyvin varastossa. Vuoden lopussa oli varastossa perunaa 258 000 kg, porkkanaa 17 000 kg, lanttua 20 500 kg ja punajuurta 6 000 kg.

Käyttämättä jäänyt varastotila vuokrattiin seuraaville toiminimille: Osuusliike Valio, Kesko Oy, Henkivakuutusyhtiö Suomi, Osuusliike Hankkija, Medica Oy, Transaco Oy, Helsingin Kauppiaat Oy, Hankintaliike Leikas Oy, A.J. Aarnio Oy, O. Norrback, J.V. Vickström Oy, Hautanen sekä O. Backman, yhteensä 2 406 000 kg:n suuruisten tavaramäärien säilytystä varten.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia:

Kansa-, oppi- ja ammattikouluille	4 945 582
Kunnallisille ruokaloille	416 401
Kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille	56 260
Huoltolautakunnan työtuville	65 241
Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin	13 062
Yksityisille laitoksille	138 759
Yhteensä	5 635 305

Annoslisäys v:een 1951 verraten oli 1 570 245.

Valmistettuja annoksia myytiin seuraavalle 10 kunnalliselle ruokalalle: huoltovirastolle, Toukolan konepajalle, Sörnäisten kaasu- ja sähkötehtaalle, liikennelaitoksen kolmelle ruokalalle, sähkölaitokselle, verotusvalmisteluvirastolle, elintarvikekeskuksen juurikasvivarastolle sekä Sofiankadun virkamiesruokalalle. Edelleen lähetettiin valmista ruokaa 63 kansakoululle, 3 ammatti- ja 27 oppikoululle, 11 leikkikentälle ja 2 koulupuutarhalle, huoltolautakunnan työtuville, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Vuorikadun lastentarhalle, Apollonkadun ja Pellervontien leikkikouluille, Maatalousnaisille, Olympiakisojen Järjestelytoimikunnalle, Vakuutusyhtiö Fennialle, Ab. P.G. Holm Oy:lle, Invalidisäätiölle, Finlandia-Kuva Oy:lle, Suomen Teatterikoululle, Työväen Säästöpankille, Oy. Renlund Ab:lle, Tabunovin koulun lastentarhalle, Metalliteos Oy:lle sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin.

Liikevaihdon ryhmitys edelliseen vuoteen verrattuna oli seuraava:

	v. 1952, mk	v. 1951, mk
Ruokalat	35 620 241	32 462 993
Kansakoulut	73 447 884	62 602 420
Sairaalat	27 214 968	21 571 506
Huoltotoimi	10 608 530	9 754 023
Erin. kaup. laitokset	15 180 367	10 709 060
Muu liikevaihto	21 188 171	14 825 031
Luontoisedut	2 230 466	2 232 711
Yhteensä	185 490 627	154 157 744

Liikevaihdon lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 31 332 883 mk eli 20.3 %

Myynti jakautui kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken seuraavasti:

	Kaupungin laitokset mk	%	Muut mk	%
Raaka-aineita	39 350 980	21.2	6 082 967	3.3
Ruokaa	84 373 408	45.5	52 605 304	28.4
Sekalaista	260 640	0.1	2 817 328	1.5
Yhteensä	123 985 028	66.8	61 505 599	33.2

Tulot ja menot. Tuloja oli kertomusvuonna kaikkiaan 185 490 627 mk, josta elintarvikekeskuksen tuloja oli 183 260 161 mk ja luontoisetukorvauksia 2 230 466 mk.

Elintarvikekeskuksen menot jakautuivat seuraavasti:

	Määrärahat yhteensä, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (–), mk
Palkkiot	117 000	102 000	+ 15 000
Vakinaiset viranhaltijat	29 497 370	22 761 362	+ 6 736 008
Tilapäiset viranhaltijat	964 680	475 843	+ 488 837
Muut palkkamenot	15 880 160	16 758 999	– 878 839
Vuokra	3 161 488	3 161 488	–
Vedenkulutus	400 000	363 679	+ 36 321
Lämpö	5 700 000	5 211 198	+ 488 802
Valaistus	700 000	706 837	– 6 837
Kaluston hankinta	5 600 000	2 619 969	+ 2 980 031
Kaluston kunnossapito	1 100 000	1 290 468	– 190 468
Tavaran ostot	115 000 000	110 651 433	+ 4 348 567
Käyttövarat	3 000 000	2 896 256	+ 103 744
Korjaukset	200 000	308 813	– 108 813
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	2 650 000	2 196 625	+ 453 375
	183 970 698	*169 504 970*	*+ 14 465 728*

Kassa- ja tiliviraston menot olivat seuraavat:

Vakinaiset viranhaltijat	3 601 840	3 460 192	+ 141 648
Tilapäiset viranhaltijat	291 120	188 388	+ 102 732
Muut palkkamenot	186 960	122 360	+ 64 600
	4 079 920	*3 770 940*	*+ 308 980*
Yhteensä	188 050 618	173 275 910	+ 14 774 708

Ylijäämää oli 12 214 717 mk.

38. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Yleistilanne. V:n 1952 alussa tapahtui puutavaramarkkinoilla käänne korkeasuhdanteesta kysynnän vähentymiseen ja hintojen laskuun. Tätä jatkui kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen ajan. Vasta vuoden loppupuolella kysyntä lisääntyi ja hintojen lasku pysähtyi. Loka-joulukuun aikana hinnat nousivat 60:stä 70 puntaan osoittaen vuoden lopussa edelleen kiintenemistä.

Vientihintain romahtaessa odotettiin metsänostajain taholla vastaavanlaista tukkimetsien hintain alentumista. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Metsänomistajat pidättyivät metsiensä myynneistä pitäen kesällä tarjottuja kantohintoja liian alhaisina. Syyskesällä ja vuoden lopulla kantohinta vakiintui 80-100 mk/j^3, ollen n. 40 % edellisenä vuonna maksettuja kantohintoja alempi.

Pinotavaran, sekä vientitavaran että polttopuiden, tarjonta ylitti tarpeen ja hinnat laskivat. Polttopuupulaa ei talvella 1952-53 esiintynyt.

Työvoimatilanne oli vielä vuoden alkupuoliskolla metsätyömailla vaikea. Tästä johtuen ei myöskään hakkuupalkkoja kyetty pitämään normeissa, vaan ylityksiä tapahtui aivan yleisesti. Esim. halonhakkuussa oli taksa 300-330 mk/m^3 virallisen palkkanormin edellyttämän 260-280 mk/m^3 asemesta. Vastaavanlaisia ylityksiä tapahtui myös tukkien hakkuupalkoissa.

Keväästä alkaen työvoimatilanne parani. Vuoden jälkipuoliskolla voidaankin sanoa sen olleen metsätyömailla suurinpiirtein tyydyttävän ja palkkatilanteen normaalin.

Hankinta. Edellisenä vuonna oli jouduttu valtion polttoaineviranomaisten kehoituksesta hankkimaan polttopuita normaalia enemmän, joten kertomusvuoteen siirtyi n. 200 000 m^3 suuremmat keskeneräiset hankintamäärät kuin mitä normaali hankintatavoite olisi edellyttänyt. Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin hankkijoilta 138 300 m^3, ostetuista metsistä otettiin 114 924 m^3, yhteensä 253 224 m^3. Keskeneräisiä polttopuuhankintoja siirtyi seuraavaan vuoteen 74 248 m^3.

Kertomusvuoden aikana sahalle toimitettujen tukkien keskihinta oli mk 154:95/j^3, joka oli 38 % korkeampi edellisen vuoden keskihintaa.

Sahalle toimitettiin yhteensä 1 280 642 j^3 tukkeja. Maanteiden varsilla myytiin 5 396 j^3 koivutukkeja. Paitsi sahattavaksi toimitettuja hirsi-, parru- ja ratapölkkypuita toimitettiin metsistä asemille ja liikenneväylille n. 275 000 j^3 veistettyjä hirsiä ja parruja, sähkölinjapylväitä, paaluja ym. erikoispuita.

Uusien metsien ostot tapahtuivat kertomusvuonna pääasiallisesti vuoden viimeisen vuosineljänneksen aikana. Niiden määrä oli 651 000 j^3.

Kuljetukset. Rautatiekuljetusten alalla, jolla edellisinä vuosina kuljetuksia oli vaikeuttanut jatkuva vaunu- ja veturipula, muuttuivat olosuhteet täydellisesti. Rautatievaunuja saatiin kertomusvuoden aikana vaikeudetta riittävästi ja tarpeen mukaan.

Myöskin maantiekuljetusten alalla olosuhteet muuttuivat edullisemmiksi. Edellisenä vuonna hankitut uudet kuorma-autot otettiin käytäntöön vuoden vaihteessa. Vanhoja kuorma-autoja myytiin kertomusvuoden aikana 17 ja uusia saatiin tilalle 8. Vaikka kuorma-autojen lukumäärä näin väheni 40:stä 31:een, lisääntyi kokonaiskuljetusteho ja huolto- ja korjausmenot vähentyivät. Kaikki maaseudulla tukkikuljetuksiin käytettävät autot oli varustettu mm. uudenaikaisilla koneellisilla kuormauslaitteilla.

Päijänteen vesistöllä hoiti oma kuljetuslaivasto sekä pinotavaran kuljetukset että tukkien hinaukset. Kaikki kuljetukset sujuivat vahin-

goitta ja häiriöittä, vaikka purjehduskauden sää oli erikoisen epävakainen ja myrskyinen. Osaksi tämän vuoksi hinaaja-alus oli koko purjehduskauden ajan ylikuormitettu, joten vierasta hinaaja-apua oli vähäisessä määrin käytettävä.

Marraskuun 27 p:nä 1951 Kymijoen lauttaussääntöön ja Päijänteen lauttaussääntöön tehdyt muutokset sisälsivät sen, että mm. puutavaratoimisto voi omilla kuljetusvälineillään vapaasti itse hoitaa tukkikuljetuksensa Päijänteen vesistöllä sahalleen Heinolassa tarvitsematta siihen uittoyhdistyksen lupaa, eikä toimisto enää kertomusvuonna ollut velvollinen suorittamaan mitään maksuja uittoyhdistykselle kuten aikaisemmin.

Kertomusvuoden aikana kuljetettiin tukkeja sahalle vesitse 908 438 j^3 sekä autoilla 372 204 j^3, eli yhteensä 1 280 642 j^3. Tukkeja kuljetettiin autoilla vesireittien varrelle 202 000 j^3. Erikoispuitten autokuljetukset käsittivät n. 275 000 j^3. Pinotavaraa kuljetettiin maanteitse 42 640 m^3 sekä vesitse Päijänteeltä 27 591 m^3, Saimaalta 4 928 m^3 ja meren rannoilta 334 m^3, yhteensä 32 853 m^3. Rautateitse kuljetettiin pinotavaraa 94 244 m^3, erikoispuutavaraa 210 000 j^3, sahattua puutavaraa 3 183 std sekä haketta ja muita sahanjätteitä n. 34 000 m^3 eli yhteensä n. 4 650 vaunukuormaa.

Heinolan saha. Tukkien puutteen ja koneistojen tarkistuksen vuoksi sahaus aloitettiin vasta tammikuun 28 p:nä. Kesälomien vuoksi sahaus keskeytettiin kesällä ns. mätäkuun ajaksi ja hakkurin muuton vuoksi taasen lokakuun lopulla. Kun lautatarha oli täynnä tuoretta tavaraa ja tavaran sinistymisen vaara myöhäissyksyn sahauksessakin oli suuri sekä tarkoituksena oli varata tukkeja keskeytymätöntä talvi- ja kevätsahausta varten, seisautettiin saha lokakuun lopulla kahden kuukauden ajaksi. Työntekijöille varattiin seisausajaksi työtä lähellä sijaitsevissa halko- ja tukkimetsissä. Kaikkiaan sahaus oli keskeytettynä kertomusvuoden aikana n. 4 kuukauden ajan.

Tuotannon kokonaismäärä oli 3 830 std sahatavaraa sekä lisäksi n. 354 std sahattuja hirsiä ja ratapölkkyjä. Tähän käytettiin uppoamis- ja mittatappiot huomioon otettuna yhteensä 958 896 j^3 tukkeja eli 229 j^3 standarttia kohden.

Sahan toiminta kertomusvuonna sujui häiriöittä. Työntekijäin vaihtuminen oli suhteellisen vähäistä. Koneisto- ja muitten häiriöitten aiheuttamia seisaustunteja kertyi kaikkiaan 95. Näistä 31 t. aiheutui liian pieneksi käyneen hakkurin tukkeutumisista, 17½ t. nauloista ja raudan kappaleista tukeissa ja loput muista vähäisistä häiriöistä.

Puutavaran toimitukset ja hinnat. Polttopuujakelun määrä oli kaupungin omille laitoksille 56 441 m^3 sekä yleisölle 30 790 m^3, eli yhteensä 87 231 m^3. Tästä toimitettiin pilkottuina 31 064 m^3. Koivuhalkojen hinnat vähittäismyynnissä yleisölle olivat aikana 1-31.1. 2 250 mk/m^3, 1.2. - 2.6. 2 150 mk/m^3, 3.6. - 2.12. 2 100 mk/m^3 ja joulukuussa 2 000 mk/m^3. Myytäessä kaupungin laitoksille laskutettiin 1.1. - 30.11. välisenä aikana 2 100 mk/m^3 ja 1-31.12. 2 000 mk/m^3. Hiiliä toimitettiin kaupungin taloille 13 096 tn.

Sahattua puutavaraa toimitettiin rakennustoimistolle ja muille kaupungin laitoksille 2 733 std, ulkomaille laivattiin 513 std ja myytiin kotimaisille ostajille 26 std eli yhteensä 3 272 std.

Erikoispuutavaraa kaupungin laitoksille toimitettiin seuraavasti: veistettyä hirttä ja parrua 76 502 jm, sahattua hirttä 20 194 jm, sahattuja ja veistettyjä ratapölkkyjä 11 104 kpl, linjapylväitä 5 779 kpl sekä paalutukkeja 5 319 kpl.

Rakennustoimistolle toimitetun sahatun puutavaran keskihinta v.v. Heinolassa oli aikana 1.1. - 31.7. 42 745 mk/std. Elokuun 1 p:stä alennettiin hintoja, joten keskihinta loppuvuoden aikana oli 36 587 mk/std. Toimitetuista sahatavaroista oli I:a oksatonta 41 std, u/s laatua 1 058 std, sahatuottoista 370 std, Va laatua 64 std, telinelankkua 293 std sekä puolipuhdasta 719 std.

Vuoden alussa rakennustoimistolle palautettiin puutavaratoimiston laskuista v. 1949-1950 maksettu liikevaihtovero 6 266 769 mk.

Ulkomaille toimitettiin u/s mäntyä ja kuusta 363 std, Va mäntyä ja kuusta 105 std sekä hylkylautoja 45 std eli yhteensä 513 std. Tämän erän keskihinta oli 38 100 mk/std v.v. Heinolassa.

Teollisuushaketta toimitettiin Lohja-Kotka Oy:lle 21 548 m^3. Sen hinta v.v. Heinolassa oli 1.1. - 31.5. välisenä aikana 1 275 mk/m^3, 1.6. - 30.11. 800 mk/m^3 sekä 1.12. alkaen 675 mk/m^3.

Sahalla oleva puutavaravarasto oli vuoden vaihteessa 2 011 std. Tästä oli kuitenkin ulkomaille myytynä noin 900 std, jonka laivaus siirtyi seuraavaan vuoteen.

Puutavara- ja polttoainetoimiston tulot ja menot. Tulot tilien mukaan olivat yhteensä 768 779 364 mk ja menot 764 175 515 mk, joten kertomusvuodelta jäi ylijäämää 4 603 849 mk.

39. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Asutuslautakunnan puheenjohtajana toimi v. 1952 maatalousneuvos S. Österberg. Lautakunnan varsinaisina jäseninä olivat tarkastaja T. Bryggari, ent. veturinkuljettaja F. Gröndahl, lasinleikkaaja K. Reijonen sekä varatuomari V. Teivonen. Varapuheenjohtajana oli maatalousteknikko T. Haaksi sekä varajäseninä agronomi U. Forss, toimistonhoitaja T. Hietanen, esimies L. Oksanen ja agronomi N. Korpela. Sihteerinä toimi toimistopäällikkö, varatuomari E. Kihlberg.

Lautakunnalla oli 27 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 131.

Asutustoimistosta lähetettiin yhteensä 1 864 kirjelmää ja sinne saapui 221 kirjettä.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna ollut, lukuun ottamatta todistusten antamista leimaverovapauden saamiseksi lainhuutoa haettaessa sekä laina-anomuksia varten sen selvittämiseksi, että asianomainen kuului asutuslain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön.

Tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisia järjestelytoimituksia oli myös kertomusvuonna ja niissä lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Bryggari toimivat edelleen uskottuina miehinä.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta rajoittui myös kertomusvuonna pääasiassa maanhankintalainsäädännön piiriin. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa syyskuun 23 p:nä 1949 annetun lain ja sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta lokakuun 7 p:nä 1949 annetun asetuksen mukaan asutuslautakunnan tehtäviin kuului mainittujen säännösten mukaisten rajoitusten ja ehtojen noudattamisen valvonta kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asuntotiloilla ja -tonteilla, siirtoväkeen kuuluvien tiloja ja tontteja lukuun ottamatta. Tässä tarkoituksessa lähetti maanlunastuslautakunta asutuslautakunnalle säädetyt ilmoitukset rajoitusten alaisista tiloista ja tonteista, sikäli kun alueiden myyntejä tapahtui. Asutuslautakunnassa pidettiin näistä tiloista ja tonteista luettelokortistoa. Lautakunta käsitteli kertomusvuoden aikana useita ko. rajoitusten alaisten tilojen ja tonttien luovutusta koskevia asioita.

Eräiden maanhankinta-alueiden kuntoonpanoon liittyvien tehtävien hoitamisesta heinäkuun 12 p:nä 1949 annetun lain, sen täytäntöönpanosta ja soveltamisesta lokakuun 14 p:nä 1949 annetun asetuksen sekä näitä täydentäneiden valtioneuvoston päätösten nojalla on mm. Helsingin kaupungin itsensä hoidettava mainitut tehtävät.

Asutustoimiston toimistopäällikkönä oli varatuomari E. Kihlberg. Lähinnä kerrostalorakennustoiminnasta aiheutuneita tehtäviä varten oli toimistossa tilapäinen lainopillinen apulainen. Muu henkilökunta käsitti rakennusmestarin, asutusneuvojan ja toimistoapulaisen sekä kesäkuun alusta lukien kaksi toimistoapulaista.

Asutustoimiston varsinaisista tehtävistä olivat tärkeimpiä kaupungin alueella olevien asutusalueiden rakennus- ja kunnostamissuunnitelmien laatiminen, rakennusten ja tonttien kunnostamistöiden valvonta ja ohjaus sekä hallintasopimusten ehtojen täyttämisen valvonta, lausuntojen antaminen valtion asuttamislainoja hakeneille maansaajille, lainavarojen oikean käytön sekä lainaehtojen noudattamisen valvonta. Edelleen toimistossa suoritettiin maanhankintalain mukaisten kerrostaloyhtiöiden perustaminen ja osakkaiden valinta niihin, lainoitusten järjestelyt ym. Ne asiat, joista asutustoimisto ei voinut lopullisesti päättää, käsitteli ja ratkaisi asutuslautakunta.

Omakotirakennustoiminta. Rakennustyöt asutustonteilla edistyivät lainoitusvaikeuksien takia hitaasti, töiden jäädessä osittain pysähtyneeksi. Vuoden aikana valmistui 32 asuinrakennusta, tilavuudeltaan 16 200 m^3, jotka sisälsivät 35 huoneistoa ja 99 asuinhuonetta. Rakennuspiirustuksia jaettiin asukkaille 735 kpl sekä 7 sarjaa AS-tyyppipiirustuksia. Rakennuslupia myönnettiin 132, laadittiin 148 lopullista ja 204 lisäkustannusarviota sekä annettiin 360 kirjallista lausuntoa rakennuslainan tarpeellisuudesta.

Kaupungin alueelle muodostettujen asuntotonttien ja -tilojen rakennustilanne oli joulukuun 31 p:nä seuraava:

	Hallintosopimuksilla saadut tontit		Vapaaehtoisella kaupalla saadut tontit		Yhteensä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Valmiita	216	27	156	12	372	17
Rakenteilla	313	38	347	25	660	31
Rakentamatta	285	35	851	63	1 136	52
Yhteensä	814	100	1 354	100	2 168	100

Rakennustarkastuksia suoritettiin toimiston valvonnassa olevilla asutusalueilla 605, luopumisista johtuneita paikan päällä tehtyjä arvioita 22 ja hallintasopimuksien siirroista johtuneita arviointeja 7.

Toimiston asutusneuvojan tehtävänä oli asuntotonttien haltijoiden henkilökohtainen neuvominen tonttien kunnostamisessa ja rakennuksien sijoituksessa. Neuvonta keskittyi etupäässä sopivan rakennustyypin valintaan ja sijoittamiseen tontille sekä asemapiirrosten laatimiseen. Asemapiirustuksia laadittiin vuoden kuluessa 127, joista suurin osa eli 70 Etelä-Kaarelan alueelle. Tuomarinkylän alueelle laadittiin 21 asemapiirrosta sekä Mellunkylän ja Vartiokylän alueille 20. Loput jakaantuivat tasaisesti muille alueille. Asemapiirrosten yhteydessä laadittiin yleensä alustava suunnitelma viljelysalueen raivaamisesta, sisäänajoteiden sijoittamisesta ym. Yksityiskohtaisia puutarhasuunnitelmia laadittiin 32.

Vuoden aikana liitettiin seuraavat uudet alueet asutustoimiston valvontaan: Etelä-Kaarelasta 163 tonttia, Malmi-Tapanilan Alppikylästä 49 tonttia ja Mellunkylän Nybron alueelta 27 tonttia, yhteensä 239 tonttia.

Kerrostalorakennustoiminta. Edellä selostetun lisäksi antoi heinäkuun 12 p:nä 1949 annetun, ns. kerrostalolain perusteella kaupungin lainoituksien tuella v. 1951 alkuunpantu kerrostalorakennustoiminta asutuslautakunnalle ja -toimistolle runsaasti työtä. Edellisenä vuonna aloitetut neljä kerrostaloa valmistuivat kertomusvuoden lopulla. Näihin saatiin sijoitetuksi yhteensä 148 maansaajaperhettä.

Vuoden alussa oli kaupungissa vielä n. 5 000 tyydyttämätöntä maanhankintalain mukaista maansaajaa, joille kaupungin mahdollisuudet maan luovuttamiseen olivat rajoitetut eikä yksityistenkään maalle voitu asuntotontteja muodostaa kuin pieni määrä. Tämän johdosta asutuslautakunta esitti maatalousministeriölle 800 milj. mk:aan nousevan kerrostalorakennusohjelman v:ksi 1952. Tämän ohjelman, jonka kaupunki puolestaan olisi hyväksynyt, mukaan olisi rakennettu kerrostaloja noin 88 000 m^2, eli asuntoja 350 maansaajaperheelle. Vahvistaessaan asutusrahaston käyttösuunnitelman valtioneuvosto kuitenkin päätti, että rahaston varoja saa-

tiin käyttää kertomusvuonna kerrostalorakennustoimintaan Helsingissä enintään 150 milj. mk. Tällä pohjalla asutuslautakunta esitti kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi kerrostaloyrityksille seuraavan rahoitusohjelman:

		Mk	Mk
Osakkaat	10 %		46 000 000
I-sijainen luotto	25 %, josta		
kaupungilta	12.5 %	57 500 000	
rahalaitoksilta	12.5 %	57 500 000	115.000 000
II-sijaista luottoa	65 %, josta		
valtiolta	32.5 %	149 500 000	
kaupungilta	32.5 %	149 500 000	299 000 000
		Yhteensä	460 000 000

Kaupunginhallitus myönsi kerrostalorakennustoiminnan rahoittamiseen yhteensä 210 milj. mk, josta ensisijaisiin lainoihin 50 milj. mk ja toissijaisiin 150 milj. mk sekä v. 1951 aloitetuille kerrostaloyrityksille rakennuskustannusten nousun johdosta myönnettäviin lainoihin 10 milj. mk. Samalla sai lautakunta tehtäväkseen mm. maansaajien avustamisen kerrostaloyhtiöiden perustamisessa, rakennussuunnitelmien laatimisessa, tarvittavan ensisijaisen luoton ja rakennustonttien hankkimisessa sekä myönnettyjen lainojen maksattamisen. Perustettavien asuntoosakeyhtiöiden hallituksiin nimesi kaupunginhallitus asutuslautakunnan esityksestä varsinaisiksi jäseniksi varatuomari E. Kihlbergin ja hänen varamiehekseen hovioikeudenauskultantti J. Jyrälän.

Asutustoimistossa valittiin yli 400:sta kerrostalo-osakkeita anoneesta maansaajasta n. 200, jotka lautakunta puolestaan hyväksyi. Samoin lautakunta hyväksyi Arkkitehtuuritoimisto Lappi-Seppälä ja Martas oy:n, arkkitehtien Irmeli ja Markus Visannin ja arkkitehti Else Aropaltion luonnokset 8 kerrostaloa varten, joista 5 tuli Haagaan ja 3 Herttoniemen asuntoalueelle. Rakennusyritykset muodostettiin kolmeksi osakeyhtiöksi: Asunto oy. Santavuorentie 4-6-7 ja Asunto oy. Poutuntie 6 ja 8 Haagaan sekä Asunto oy. Majavakulma Herttoniemeen. Urakoitsijoiksi valitsivat yhtiön hallitukset seuraavat rakentajat: Asunto oy. Santavuorentie 4-6-7:ään Holvi Oy:n, Asunto oy. Poutuntie 6 ja 8:aan Rakennustoimisto Arcus oy:n sekä Asunto oy. Majavakulmaan Rakennusliike Häyrinen oy:n. Rakennustyöt saatiin keskikesällä käyntiin ja joulukuussa olivat kaikki 8 rakennusta vesikattovaiheessa. Seuraavasta selviävät kaupungin avulla v. 1952 aloitettujen maanhankintalain 157 a §:n mukaisten kerrostaloyhtiöiden rakennusten yksityiskohdat:

Asunto-osakeyhtiö	Rakennuksia	Tilavuus m^3	Kerrosluku	Lattiapinta-ala, m^2	Huoneistoja	ASO:n vahvistamat kokonaiskustannukset 1.9.1952 vallinneen hintatason mukaan, mk
Santavuorentie 4-6-7, Haaga	3	16 900	4	3347.5	62	161 000 000
Poutuntie 6 ja 8 Haaga	2	14 700	3	2743.5	54	141 000 000
Majavakulma Herttoniemi	3	15 850	4	3150.8	60	150 000 000
Yhteensä	8	47 450	-	9241.8	176	452 000 000

Asutuslautakunta maksatti yhtiöiden lainoitusten kaupungin osuudet sikäli kuin rakennusvaiheet ovat edistyneet. Valtion lainoja hoitavaksi rahalaitokseksi maatalousministeriö määräsi Suomen Hypoteekkiyhdistyksen.

Kaupunginhallitukselle esitettiin, että maanhankintalain mukaista kerrostalorakennustoimintaa jatkettaisiin myös v. 1953 ainakin yhtä laajalla ohjelmalla kuin v. 1952. Edelleen teki lautakunta kertomusvuonna ASO:lle esityksiä mm. omakotilainoitusten tehostamisesta.

Lautakunta teki tarkastusmatkoja asutusalueille sekä kerrostalorakennustyömaille.

Menot. Lautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkio oli 48 000 mk ja sihteerin palkkio 72 000 mk. Kokouspalkkiokulut nousivat 151 890 mk:aan. Asutustoimiston henkilökunnan palkkiomenot olivat 3 257 340 mk ja muut menot 629 632 mk, yhteensä 3 886 972 mk. Valtio oli tähän mennessä korvannut vuosittain jälkikäteen kokonaisuudessaan asutustoimiston menot.

HAKEMISTO

Sivu

Aero oy., tilapäisen avokatoksen rakentamislupa 57
Aga, oy., varastoalueen vuokrasopimuksen irtisanominen 50
Agroksen alue, autotallirakennuksen osto, alueen osan vuokralleanto ym. 72
Airam oy., alueen vuokraaminen yhtiölle Malmilta 55
Aleksanterinkatu-niminen yhdistys, kadun koristeluun myönnetyt luvat 80
Alkoholistihuolto 155,162-168,177
Alkoholistipoliklinikan toiminta 165
Alkoholistityön, vapaaehtoisen, tukeminen 140
Aloitetoiminta 92
Alppilan puhdistuslaitos 304
Alueet, kiinteistölautakunnan ostamat, myymät, vuokraamat ym. 29-58,60
Ammatinvalinnan ohjaus, työnvälitystoimiston suorittama 217
Ammattikoulut, valmistavat, harjoittelijan palkkion korottamisesitys 11
Ammattikoulutalo, tilapäiseen majoitukseen sieltä luovutetut tilat.. 75
Ammattiopintoja varten annetut lainat ja avustukset 169
Ammattioppilaslautakunta 260
Ampumisluvat, jänisten ja lintujen metsästystä varten myönnetyt 64
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt 193
Ansiomerkkien myöntämistä koskevat esitykset 141,318
Arpojen myyntiluvat 80
Asemakaavan muutokset 65
Asevelvollisuuskutsuntoja varten tarvittavat huonetilat 74
Askarteluparakit, nuorisojärjestöjen käytössä olevat 257
Asuin- ym. huoneistot, rakennustarkastustoimiston tarkastamat 115
Asuinhuoneistojen irtisanomiset, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 118
" vuokrien korotukset 63,86
Asunnonvälitykset, huoneenvuokralautakuntien toimittamat 118
Asunto-osakeyhtiöt, asutuslautakunnan toimesta perustettavat, niille myydyt ja vuokratut tontit 29,35
Asuntotonttien ja -palstojen vuokraamista koskevat asiat.... 33-35,38-44
Asuntotuotantokomitea, huoneisto, kokoonpano ym. 68,87
Asutuslautakunta ja -toimisto, kokoonpano, kokoukset, menot ym. 382-385
" sen toimesta perustettaville asunto-osakeyhtiöille myydyt ja vuokratut tontit 29,35
Aula, apulastentarha, viranhaltijat, menot ym. 184,201
" työkotien kannatusyhdistyksen avustaminen 202
Auto- ja tennistalo oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen 38
Autojen pesupaikan vuokralleanto ns. Tilkan sillan alta 47
Autonhuoltoasemat, uuden vuokrasopimuskaavakkeen vahvistaminen 26
Autotallitilojen vuokraaminen kaupungin autoja varten 74
Aviottomien lasten valvonta ja huolto 190,194
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt 140
" koti-, huoltolautakunnan myöntämät 156
" lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt 202
" maatalouden tukemista varten, kansanhuollon välittämät.. 246
" urheiluseuroille jaetut 231
" yksityisille lastensuojelujärjestöille myönnetyt 202
Avustusnormit, huoltolautakunnan vahvistamat 138

Bengtsårin ent. koulukodin tila, maanviljelys, nuorisoleirit ... 184,257
Bensiininjakelulaitteita koskevat sopimukset 48
Bensiininkuluttajat oy:lle vuokrattu alue 335

Diakonissalaitoksen, Helsingin, avustaminen 202

Elatusaputoimiston toiminta 194
Elintarvikekeskus, eräiden työntekijäin yötyökorvauskysymys 12
" henkilökunta, korjaustyöt, kaluston hankinta ym. 375
" lautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset ja lausunnot 374
" ruokatehdas, myynti, tulot ja menot 377
Elite, ravintola oy., katukahvila-alueen vuokraaminen 45
Eläintarhan huvila-alueen vuokraoikeuksien jatkaminen 38
Eläintarhanajot 57
Eläke- ym. edut, niiden vuokrataloyhtiöiden palveluksessa olevien, joissa kaupungilla on osake-enemmistö 10,20
Eläkesääntö, viranhaltijain ja työntekijäin, ehdotuksen hyväksyminen 2
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan myöntämät 111
" palkkalautakunnan myöntämät 20
Ensi-Koti, Helsingin, yhdistyksen avustaminen 202
Erottajan kalliosuoja, kukkakioskin avaaminen, mukavuuslaitoksen vuokra ym. 79
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät 374
" huoltolautakunnan tekemät 140
" kansanhuoltolautakunnan tekemät 240
" kaupunginarkiston tekemät 103
" kiinteistölautakunnan tekemät 27,58,63,66,68,81
" kirjastolautakunnan tekemät 264
" lastensuojelulautakunnan tekemät 182
" liikennelaitoksen lautakunnan tekemät 319
" museolautakunnan tekemät 281
" musiikkilautakunnan tekemät 287
" nuorisotyölautakunnan tekemät 258
" palkkalautakunnan tekemät 22
" palolautakunnan tekemät 125
" raittiuslautakunnan tekemät 252
" satamalautakunnan tekemät 335
" teurastamolautakunnan tekemät 357
" työnvälityslautakunnan tekemät 209
" urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät 234
" väestönsuojelulautakunnan tekemät 249
" yleisten töiden lautakunnan tekemät 298
Esplanaadikappelin vuokralleanto 74
Esso oy:n huolto- ja jakeluasemia koskevat sopimukset 47,48,49,340
Etelä-Kaarela, tonttien luovuttaminen maanhankintalain tarkoituksiin 29-31
Eväsrahan maksamista koskevien määräysten tulkinta 8

Fazer, Karl, oy., kadun alitse kulkevan tunnelin rakentamisluvan peruuttaminen 57
Folkhälsan, samfundet, i svenska Finland, yhdistyksen avustaminen... 202

Haaga, eräiden tilojen rajankäynnin suorittaminen 67
Halkojen hinnat 63,380
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät 20
Heinolan sahan toiminta 380
Helsingfors Segelsällskap, yhdistyksen Liuskaluotoja koskeva vuokrasopimus 42
Helsingin kauppiaat oy., tontin vuokraaminen sille Sörnäistenniemeltä 50
" keskusvankila, erään alueen eristämiseen myönnetty lupa... 46
" osakepankin ja kaupungin välinen Verkkosaarta ym. koskeva tilitys 58
" osuuskaupan ulkotarjoilualueen vuokra 45
" soutuklubi, sen venevaja-alueen vuokraoikeuden jatkaminen 39
" suomalainen säästöpankki, sille myönnetty ns. pankkiauton käyttölupa 81

Hemsysterskolan å Hindhår gård, lastenkodin avustaminen 202
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottohuoneistot 74
Hermanni, Hämeentie 63:n huvila-alueen rajajärjestely 41
" Hämeentien leventämiseen sieltä luovutetut tontinosat 65
Hernesaarenkadun varrelta vuokratut tehdasrakennukset ja alue 72
Herttoniemi, asuntoalueen maanvuokrien periminen 33
" eräitä huvila-alueita koskevat järjestelyt 42
" korttelin n:o 134 tonttia n:o 1 koskevan vuokrauspäätöksen muuttaminen 42
Hesperian huvila, huonetilojen luovuttaminen siitä virastokäyttöön ym. 71
Hietalahden kauppahallin myymälöiden vuokralleanto 76
Hietaranta, uimalan korjaustyöt, ulkoilmajuhlat ym. 236
Hirvihaaran kartano, kyntökilpailut, palstoitussuunnitelman hyväksyminen 63,67
Holhouslautakunta 116
Huollon aiheuttamien korvausten periminen 139,171
Huoltokassa 95
Huoltolaitokset, järjestelytoimiston niissä suorittamat työntutkimukset 91
" v:n 1953-1955 rakennusohjelmaesitys 140
Huoltolaitosten hoidokkien käyttövarat 138
" johtokunnat 136
Huoltolautakunnan alkoholistihuollon tehostamiseen myöntämät avustukset 140
" jakamat lahjoitusrahastojen korkovarat 158
" kokoonpano, jaostot, päätökset, esitykset ja lausunnot 135-142
" työtuvat 157
Huoltorakennukset, satamatyöntekijäin 332
Huoltotoimen yleiskatsaus, tulot ja menot 134,169
Huoltotoimenpiteet, alkoholisteihin sovelletut 162-168,177
" irtolaisiin sovelletut 158-162,175,176
" köyhäinhoitoa saaneiden lukumäärä, kotipaikkaoikeus ym. 145-150,174
Huoltovirasto, asiamiestoimiston annetusta huollosta perimät korvaukset 171
" henkilökunta, huoneistot, eri toimistojen toiminta 143,173
Huoneenvuokralautakunnat 117-123
Huoneenvuokratoimisto, henkilökunta, huoneistot, menot ja tulot 122
Huoneistotilat, virastojen ja laitosten käyttöön vuokratut 68
Huopalahden kaupunginvoudinkonttori 114
Huutokaupalla myydyt ja vuokratut tontit 29,34
Hyvösen lastenkoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Hälytykset, palokunnan 129,130

Ikälisien myöntäminen viranhaltijoille 14
Ikälisää vastaavan palkankorotuksen myöntäminen 15
Imatran voima oy:lle vuokratun virkistysalueen ja majoitusrakennuksen vuokrat 46
Indeksiehtoiset maanvuokrat 62
Invalidialennusliput, liikennelaitoksen myöntämät 327
Invalidihuolto 169
Invaliidisäätiön sairaalaparakkialueen vuokraoikeuden jatkaminen ... 39
Intiankatu 20:n kerhohuoneiden käyttö 256
Irtaimistokirjanpidon uusiminen kaupungin laitoksissa 90
Irtolaishuolto 158-162,175,176
Istutus- ja kunnostustyöt, puisto-osaston 312

Jakelusäännöstelyn alaiset elintarvikkeet 245
Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen 324
Joulukuusien ja -koristeiden myyntipaikat ja -luvat 80

Julkaisut, raittiusvalistustoiminnassa jaetut 251,253
" tilastotoimiston toimittamat 97
" urheilu- ja retkeilytoimiston toimittamat 237
Julkisivupiirustusten tarkastus 115
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt 165,178
Jyry, voimistelu- ja urheiluseura, kanoottivajan pystyttämislupa.... 46
Jäniksien ampumiseen myönnetyt luvat 64
Järjestelytoimiston aloite- ja koulutustoiminta 92,93
" henkilökunta, suoritetut tutkimukset ym. 90-92
Jätteiden kuljetus, puhtaanapito-osaston suorittama 309
Jäänmyynti Vantaanjoesta 63
Jäänsärkijät 348
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto 78

Kaasulaitos, Malmin turvehiiltämöalueen pienennys 55
Kaatopaikat 308
Kaisaniemen liiketalo oy:n tontin vuokrasopimus 34
Kaivopuiston länt. huvila-alueiden vuokraoikeuksien pidentäminen ... 39
Kalantuontia Helsinkiin koskeva tilasto 373
Kalanviljelyyn ja kalavesien hoitoon myönnetyt avustukset 64
Kalasataman kokoonpano ja toiminta 358,365
Kalavesien vuokralleanto ja kalastus kaupungin vesialueilla 64,333
Kallion sivukirjasto 267,279
Kammion sairaalan vuokraaminen kaupungin käyttöön 73
Kansakoulut, eräiden opettajien, kouluhoitajien ym. palkkauksen järjestelykysymykset 2,10,12,15
" niiden käyttöön vuokratut tai luovutetut huoneistot.. 70,71
Kansanhuoltolautakunnan kokoonpano, jaostot, kokoukset, päätökset ja esitykset 240
Kansanhuoltotoimisto, osastot, henkilökunta, kirjeenvaihto ym. 241
" ostokorttien jakelupaikaksi luovutettu huoneisto 69,244
" tarkkailujaoston toiminta, arkisto, menot 246-248
Kansanpuistot 236
Karjakunta, osuuskunnalle myönnetty bensiininjakelulaitteen sijoituslupa 49
Karttojen, kaupungin, myynti 67,89
" piirtäminen, uusiminen ym., kaupunkimittausosaston suorittama 85
Kasarmikadun huoltoasema oy:n vuokrasopimukset 47
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset 190
Kasvihuoneet ja -lavat, kaupunginpuutarhan 312
Katajanokan laiturin korjaussuunnitelma ym. 333
" varastotilojen vuokralleanto 334,339
Katselmukset, vuokra- ym. alueiden, kiinteistölautakunnan suorittamat 56
Katujen ja teiden kunnossapito 302
" joulukoristeluun myönnetyt luvat 80
" puhtaanapito 307
Katukahvilat 45
Katurakennusohjelma, lähivuosien 58
Katurakennusosasto, rakennustoimiston 301-307
Katuvalaistuskustannukset 303
Kauppahallien myymälöiden vuokralleanto 76
Kauppatorin myyntipaikkojen vuokraaminen 77
Kaupunginagronomin selostus maatalousosaston toiminnasta 83
Kaupunginarkiston johtosäännön muutos, henkilökunta, toimisto- ja arkistotilat ym. 102-104
Kaupungingeodeetin toimintakertomus 84
Kaupunginkirjasto, pää- ja sivukirjastojen aukioloajat, opintokerhot, menot ja tulot 273,278,280
" virat, vierailut, juhlatilaisuudet ym.... 264,265,279
Kaupunginmuseon henkilökunta, kokoelmiin saadut esineet ym. 281-284

Kaupunginorkesteri, toimihenkilöt, konserttien radiointi, lippujen hinnat ym. 285,288
Kaupunginpuutarha, kukkien, taimistotuotteiden ym. myynti 313
Kaupungintalo, eräiden huonetilojen järjestely 71
Kaupunginvoudinkonttorien perimistoiminta 112
Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntäminen 141,153
Kaupunkilähetyksen, Helsingin, lastenkodin avustaminen 202
Kelkkamäen, tilapäisen, rakentamislupa 58
Kellosaari, Moottorivenehuolto oy:n vuokrausta koskevat kysymykset.. 334
Kengänkiilloituspaikat, pikatoimisto Marsin käyttöön luovutetut 80
Kerhotoiminta ja -huoneistot, nuorisotyölautakunnan 256
" kaupunginkirjastossa 278
" kotitalouslautakunnan järjestämä 262
Kerrostalorakennustoiminta, asutuslautakunnan 383
Kesähuviloiden, kiinteistölautakunnan hallinnossa olevien, vuokralleanto 73
Kesäteatterit 45
Kesävirkistystoiminta, lastensuojelulautakunnan järjestämä 190
" urheilu- ja retkeilylautakunnan järjestämä... 238
Kiinnitykset, maksamattoman kauppahinnan, rakentamisvelvollisuuden täyttämisen ym. vakuudeksi määrätyt 26,33
Kiinteistöjen puhtaanapito 308
Kiinteistökortiston, tilastotoimiston pitämän, täydentäminen 100
Kiinteistölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 24
" talousarvio, käyttövarat ym. 27
Kiinteistöt, maatalousosaston hoitoon määrätyt 60
" metsätalousosaston hoitoon määrätyt 64
" niitä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano 28
" talo-osaston hoitoon määrätyt 73
" tonttiosaston hoitoon määrätyt 56
Kiinteistötoimiston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat 65
" kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat asiat 67,84
" maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 60,83
" metsätalousosaston toimialaan kuuluvat asiat ... 63
" päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 24
" talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat 68,86
" tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat 28
" viranhaltijat, tiliviraston perustamisehdotus 24,27
Kioskit, aukioloajan muutos olympiakisojen aikana, vuokralleanto 77,231-233
Kirjalahjoitukset kaupunginkirjastolle 273
Kirjalainaus kaupunginkirjastossa 274
Kirjastolautakunta, eräiden yhdistysten saamien avustusten käytön valvonta 280
" kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot... 264
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston 272
Kisakylän luovutus olympiajärjestelytoimikunnalle 36
Kivelän sairaala, järjestelytoimiston sitä koskevat tutkimukset 91
Kodinhoitoavusta perittävät korvaukset 138,140
Kodinhoitokurssit, kotitalouslautakunnan järjestämät 262
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen 168
Kodinperustamislainat 168
Koiravaljakkoajojen järjestämisluvat 57
Kokki- ja stuerttikoulu, esitys sen ottamisesta kaupungin haltuun... 10
Kompasseja tarkistuttamassa käyneet alukset 348
Kone- ja pikakirjoituslisän maksaminen viranhaltijoille 13
" oy., bensiinisäiliön ja jakelulaitteen sijoituslupa 49
Konekirjoituskokeet, järjestelytoimiston valvomat 94
Konepajatoimikunta 291
Konsertit, kaupunginorkesterin 288

Konttoritarvikemenot 89
Korjaus- ja kunnostamistyöt, virastoissa ja laitoksissa suoritetut 75,310
Korjauspajatyöt, rakennustoimiston 314
Korkeasaaren eläintarha ja liikenne 238,326
Kortteleiden korkeussuhteiden vahvistamista koskevat kiinteistölautakunnan lausunnot 65
Korttelin n:o 37 tontin n:o 14 vuokralleanto 34
Koskela, sinne suunnitellun moottoriajoneuvojen huoltoaseman paikan määrääminen 47
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olleet.. 190
Kotiavustukset, huoltolautakunnan myöntämät 106
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa 345,347
Kotiseututyö 237
Kotitalouslautakunta, kokoonpano, toimihenkilöt, menot ja tulot 261,263
" Käärmetalon pesulaitoksen vuokraaminen 71
Koulukodit, opettajien palkkojen korottamiskysymys 3
" viranhaltijat ym. 184
Koululaisliput, liikennelaitoksen myymät 327
Koulumatkailutoimisto oy:n parakkialueiden vuokrasopimukset ym. 38,72 73
Koulutustoiminta, järjestelytoimiston 93
Kovaosaisten ystävät, tontin vuokraaminen yhdistyksen asuntoparakkia varten 36
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto 78,79
Kullatorpan lastenkoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Kulosaaren silta, hankinnat ja rakennustyöt 332,352
Kulosaari, kalastusvaja-alueen vuokraoikeuden jatkaminen 39
Kultaklausuuliehdon, vuokrasopimusten, soveltaminen 33
Kumpulan avouimalan avaaminen, pääsymaksut 233
" kerhohuoneiden käyttö 256
Kunnalliskoti, hoidokit, menot ja tulot, työhuoneet ym. 153-155
" huollettavien uutteruusrahat, hoitopäivämaksut 139
Kunnallisten työväenasuntojen hoidosta annettu kertomus 86
Kuorma-ajuritaksan, uuden, noudattaminen kaupungin töissä 6
Kurssitoiminta, kotitalouslautakunnan järjestämä 262
" nuorisotyölautakunnan järjestämä 257
" raittiuslautakunnan järjestämä 251
Kyläsaaren puhdistuslaitos 305
" varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto 51,54
Käpylän erään alueen luovutus lasten leikkipuistoa varten 37
" kerhokeskuksen käyttö 257
" korttelin n:o 848 tontin n:o 1 vuokralleanto 34
" kunnalliskoti, eräiden virkojen järjestely 9
" sivukirjasto 267,279
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 262
Käymälät, yleiset, alueiden luovutus niitä varten 46
Käärmetalon pesulaitoksen vuokraaminen kotitalouslautakunnalle 71
Köyhäinhoito, ks. myös Huoltotoimi.
" avustusten suuruutta koskevat huoltolautakunnan päätökset 137,138

Laajalahti, eräiden alueiden varaaminen tai vuokralleanto sieltä.. 33,36
Laajalahden kansakoulua varten Espoon kunnalle myönnetty vesi- ja viemärijohdon rakentamisoikeus 65
Lahjoitusrahastot, huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan käytettävissä olevat 158,202
Laidun- ja viljelysmaat, vuokralle annetut 44,60-63
Lainrikkojat, alaikäiset 193
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä 150
" lastensuojelulautakunnan järjestämä 183
Laivaliikenne Korkeasaari-Pohjoissatama 326
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat 168

Lasten linna, Helsingin, hoitopaikkojen varaaminen kaupungille 182
Lastenhoitoyhdistyksen, Suomen, avustaminen 202
Lastenhuoltolaitokset, eräiden toimintaa koskevat muutokset 181
" hoito- ja kasvatushenkilökunnan pätevyysvaatimusten lisäämistä ym. koskeva esitys 181
" valvonta, opetussuunnitelma, terveydenhoito ym. 184
Lastenhuoltotoimisto, saapuneet ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt ... 186
Lastenkodit, entisten hoidokkien jälkihuolto 190,193
" kaupungin 183
" yksityiset 188
Lastenpsykiatrien ja psykologien kokonaistarvetta selvittelevän komitean asettaminen 181
Lastenseimet, hoitajien palkkojen korottamiskysymys 3
Lastensuojelulautakunta, huostaan otettujen lasten sijoitus laitos-, yksityis- ym. hoitoon 186-190,192
" kokoonpano, jaostot, päätökset, esitykset ja lausunnot 179
Lastensuojelun yleiskatsaus, eräitä yhdistelmätietoja 179,199
Lastensuojelurahastot 202
Lastensuojelutoiminnan menot ja tulot 199
" yksityisen, tukeminen 202
Lastensuojeluvirasto, toimistot, henkilökunta ja toiminta 182
" työntutkimukset, järjestelytoimiston suorittamat 91
Lastentarhat ja -seimet, huoneistojen vuokraaminen niitä varten 69
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat 375
" huoltolautakunnan antamat 141
" järjestelytoimiston antamat 92
" kaupunginarkiston antamat 103
" kiinteistölautakunnan antamat 28,59,63,66,68,81
" kirjastolautakunnan antamat 264
" lastensuojelulautakunnan antamat 182
" museolautakunnan antamat 281
" musiikkilautakunnan antamat 286
" palkkalautakunnan antamat 22
" palolautakunnan antamat 126
" raittiuslautakunnan antamat 252
" satamalautakunnan antamat 337
" teurastamolautakunnan antamat 357
" tilastotoimiston antamat 100
" työnvälityslautakunnan antamat 208
" urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat 234
" väestönsuojelulautakunnan antamat 249
" yleisten töiden lautakunnan antamat 299
Lauttasaari, Koulumatkailutoimiston siellä sijaitsevan parakkialueen vuokrasopimuksen jatkaminen 38
" Sauna-seuralle sieltä vuokrattua aluetta koskevan sopimuksen jatkaminen 38
Lemmilän tilaa koskeva aluevaihtoehdotus 32
" vastaanottokoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Lepokodit, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt 151,152
Leppävaaran pientenlastenkodin avustaminen 202
Leski- ja orpoeläkekassa, hallituksen kokoonpano, tulot ja menot ym. 110
Lihan tukkuhintoja koskeva tilasto 372
Lihantarkastamoiden, teurastamon, toiminta 360
Liikennelaitoksen hallit, matkalippujen myynti 326
" henkilökunta, lääkärien toiminta, löytötavaratoimisto 320
" laivaliikenne, menot ja tulot 326,328
" lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ja esitykset 317-320
" raitiotie-, linja- ja johdinautoliikenne, kalusto ym. 321-326

Linja-autoasema, taimistotuotteiden myyntipaikan vuokraaminen sen alueelta 79
" ja johdinautoliikenne, liikennelaitoksen 324
Liuskaluotoja koskevan vuokrasopimuksen muuttaminen 42
Loma- ja vapaa-ajan viettoa varten järjestetyt ulkoilualueet, kansanpuistot ym. 238
Lomakkeiden suunnittelu, järjestelytoimiston suorittama 94
Louhimistöihin myönnetyt luvat 64
Luistinradat 235
Luistinseurojen avustaminen 231
Luodon ravintola oy:n vuokrasopimuksen uusiminen 73
Luontoisetukorvaukset 13,14
Luotsausmaksut satamassa 333
Länsisatama, nosturien käyttö, huoltorakennus, eräiden alueiden vuokraus 335,338,339,347
Lääkäreiden, sairaala-, palkkausta, palkkioita ym. koskevat kysymykset 2,5,10
Lääkärintodistuksia, viranhaltijoilta vaadittavia, koskevat määräykset 3

Maanhankintalain mukaan myydyt tai vuokratut tontit 29,32,35
Maanmittaus- ja maanjakotoimitukset 84
Maanvuokrat, kultaklausuuli- ja indeksiehtojen soveltaminen 33,62
Maataloustuotteiden inventoimishintojen vahvistaminen 60
Maatilat, kaupungin tilojen maanviljelys ja karjanhoito 83
" niiden työntekijöiltä maataloustuotteista ym. perittävät hinnat 63
Maidon tuonti Helsinkiin 246
Mainontaa koskevat kiinteistölautakunnan päätökset 76
Makkaranmyyntipaikkojen vuokralleanto 78
Maksuajan, tontin kauppahinnan tms., pidentämistä koskevat asiat ... 33
Maksujen, satamalaitoksen, muutokset 333
Malmin teollisuus-, varasto- ym. alueiden vuokralleanto 46,50,51,55,61,62
" kaupunginvoudinkonttori 114
" lastenkoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
" piirin huoneenvuokralautakunnan toiminta 120
" sähkölaitos oy., muuntamoalueiden vuokraaminen 46,62
Mannerheimin lastensuojeluliiton avustaminen 202
Marsin, pikatoimisto, käyttöön luovutetut kengänkiilloitus- ja sanomalehtienmyyntipaikat 79,80
Matkahuolto, oy., alueen vuokraaminen tilapäistä tavara-asemaa varten 36
Matkailijakartan myynti 89
Matkailua varten järjestetty opas- ym. toiminta 237
Matkalippujen hinnat, liikennelaitoksen 326
Matkustajalaiturin, Eteläsataman, rakennustyöt 351
Matkustajaliikenne satamassa 347
Matkustajapaviljongin kahvilahuoneiston vuokralleanto 335
Maunula, lastentarha- ja seimirakennuksen vuokraaminen 69
Meilahden huvila-alueen vuokraoikeuksien jatkaminen 38
Messukentän ja -kolmion luovuttaminen näyttelyalueeksi 57
Metsäkummun tarkkailukodin avustaminen, sen siirtyminen kaupungin hallintaan 184,202
Metsästysluvat, metsätalousosaston myöntämät 64
Metsäsuunnitelman, kaupungin metsiä varten laaditun, vahvistaminen.. 64
Mielisairaalat, niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat 150
Mittarinasennusosaston, sähkölaitoksen, työntekijäin työaika 6
Mittausmiesten, kaupunkimittausosaston, palkkausta koskevat asiat 15,67
Moottoriajoneuvojen huolto- ja jakeluasema-alueiden vuokralleanto 47-49,335
Moottoriajoneuvokortiston suunnittelu kaupungin laitoksia varten ... 92
Munkkiniemen sivukirjasto 271
" äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen 69

Munkkisaari, eräiden tehdastilojen vuokrasopimukset 334
" Suomi-Filmi oy:n vuokraaman tehdasrakennuksen tulipalo 130,333
Museolautakunnan kokoonpano, kokoukset, lausunnot ja esitykset 281
Musiikkilautakunnan kokoonpano, päätökset ym. 285
Muuntajia koskevat, Malmin sähkölaitoksen kanssa tehdyt vuokrasopimukset 46
Muuntamoita varten tarvittavien alueiden luovuttaminen sähkölaitokselle 46
Muuttoliike kaupunkiin, tilastotoimiston keräämät tiedot 99
Mäkelän kerhokeskuksen käyttö 257
" varastoalueiden vuokraukset 53,54
Mäntymäki-Tallbacka -nimisen huvilan vuokralleanto 72

Nikkilän puhdistuslaitos 304
Nosturit, nosturitaksan korottaminen 333,344,347
Nukarin lastenkoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Nuorisorikollisuus Helsingissä 193
Nuorisotoimisto, henkilökunta ym. 255
Nuorisotutkimus, vapaa-ajan viettoa ym. koskeva, tilastotoimiston suorittama 99
Nuorisotyölautakunta, kokoonpano, tärkeimmät päätökset 255,258
" sen käyttöön varatut huoneistot 69,71,255
" Vallilan kerhokeskusrakennuksen siirtäminen sen hallintoon 87
Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen avustaminen 202

Oikeusapulautakunnan kokoonpano, kokoukset, menot ja tulot 204
Oikeusaputoimiston toiminta 204-207
Olympia Helsinki 1952, XV, kiinteistölautakunnan yhdistykselle antama selostus toimenpiteistään kisakertomusta varten 27
" " " " yhdistykselle vuokrattujen kioskialueiden vuokrien tarkistaminen 77
" " " " yhdistyksen ja kaupungin väliset, mainostusta, urheilukenttiä ja -alueita koskevat sopimukset 76,233
Olympiakisat, elintarvikkeiden ostokorttien jakelu ulkomaalaisille.. 242
" kenttämuonituspaikkojen vuokrien alentaminen 79
" Kisakylän alueen luovutus toimikunnan käyttöön 36
" lasten vastaanottoaseman, tilapäisen, avaaminen ym. toimenpiteet 182
" liikennelaitoksen vapaalippujen myöntäminen virallisille osanottajille, kisa-ajan liikenne 318,321,324
" luvat kilpailujen järjestämiseen kaupungin alueella... 57
" niiden aiheuttamat puhtaanapitotyöt 307
" " vaikutus Pallokentän ym. urheilutoimintaan 235
" Seurasaaren leirin aiheuttama vahingonkorvaus 233
" tilapäisten kahviloiden, kioskien ym. pystyttämisluvat ja aukiloaika 37,45,46,77-79
" viihdytys- tai leirialueiden luovuttaminen kisojen järjestelytoimikunnalle 35,37,43
" väliaikaisten linja-auto- ym. asemien paikkojen luovuttaminen 37
Olympialisän poistaminen eräiden myyntipaikkojen vuokrista 78
Omakotirakennusten muille vuokraamiseen annetut luvat 57
Omakotirakennustoiminta, asutuslautakunnan 383
Oopperan ja musiikkilautakunnan välinen sopimus 286
Ostokorttien ja -lupien jakelu 242
Otson, jäänsärkijä, suorittamat hinaukset ym. 348
Ottolapsiksi toimitetut aviottomat lapset 196

Culunkylän eräistä vuokra-alueista tien leventämistä varten saadut alueet 46
" retkeilykeskuksen käyttö 257

Painatus- ja hankintatoimisto, kaupungin karttojen myynti 89
" " " sen painatus- ja sidontakustannukset 89
Palkat ja palkkiot, korotus-, järjestely- ym. kysymykset 2,3,5.7-13
Palkkalautakunta, kokoonpano, kokoukset, saapuneet kiertokirjeet ym. 1,22
" toimiston viranhaltijat 1,2
" viranhaltijain ja työntekijäin palkkausta, virkojen järjestelyä ym. koskevat asiat 2,3,5,7-13
Pallokenttä, urheilutilaisuudet ym. 235
Paloilmoituslaitteet, palopostit ym. 129
Palokunnat, vapaaehtoiset 133
Palolaitos, -asemat, henkilökunta, tulot ja menot, rahastot ym. 127,128,132
" järjestelytoimiston sitä koskevat työntutkimukset 91
" tulipalojen sammutuksissa sattuneet tapaturmat 131
Palolautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset ja lausunnot... 124-127
Palotarkastukset, palovahingot ja niiden korvaaminen 129,131
Pasilan kivivarasto ja -murskaamo 307
" sikala-alueen vuokraoikeuden jatkaminen 39
Pelastusarmeijan joulupatojen pystyttämislupa, lastenkotien avustaminen 80,202
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat 197
Perunapalstojen, tilapäisten, vuokralleanto 62
Pesunopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 262
Pienoisgolfkentät 36,45
Pienteollisuusalueiden vuokralleanto, sopimusten muutokset, irtisanominen ym. 49,56
Pienteollisuustaloa varten vuokrattu tontti 49
Piirustukset, rakennustarkastustoimiston tarkastamat 115
Pikakirjoituslisät 13
Pirttimäen retkeilymajan ja -alueen käyttö 237
Pitäjänmäen varasto- ja teollisuusalueiden vuokraukset 50,54,55
Poikakotiyhdistyksen, Helsingin, avustaminen 202
Polttoaineen jakeluasemat, uuden vuokrasopimuskaavakkeen vahvistaminen 26
Polttopuiden jakelu ja myynti 380
Posti- ja lennätinhallitus, sille myönnetyt puhelin- ym. kioskien pystyttämisluvat olympiakisojen aikana 79
Puhdistuslaitokset, viemäriveden 303-306
Puhelin- ja ilmoitusmenot, kaupungin 89
Puhelinyhdistys, Helsingin, puhelinkioskeja varten vuokratut alueet 75,335
Puhtaanapito-osasto, rakennustoimiston 307
" " työntekijäin työajan muuttamis- ja palkkakysymykset 6,7
Puisto-osasto, rakennustoimiston 311
Puistoalueiden istutus- ja kunnostustyöt 312
Pukinmäen tila, AIV-tornin rakennussuunnitelman hyväksyminen 60
" VPK, tontin vuokraaminen yhdistykselle 61
Pukinmäki, Pihlajamäen kalliosuojien vuokralleanto 62
Puolustusministeriö, veloitus Puolimatkansaaren käytöstä, sähkölinjan pito-oikeus 42,62
Purjehdusseurojen avustaminen, niiden satamissa suoritetut työt 353
Puutavara- ja polttoainetoimisto, puutavaran hankinta, kuljetus 379
" " " " toimitukset, hinnat, tulot ja menot 380
Puutavaran hakkuuilmoitus 64
Pysäköimispaikkojen, tilapäisten, vuokralleanto 80

Pyysaari, Työväen pursiseuralle vuokratun osan vuokran vahvistaminen 42
Pääkirjasto, lukusalit, esittelyt ja näyttelyt ym. 265

Raitiotiet, liikenne, kalusto, raiteet 321
Raittiushuolto 166
Raittiuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, viranhaltijat, esitykset ja lausunnot 250,252
Raittiustyöhön myönnetyt varat, valistustoiminta 250,253
Rajasaaren puhdistuslaitos 304
Rajasaaressa olevan huvilan vuokralleanto 73
Rakennus- ja muutospiirustukset, kiinteistölautakunnan ja satamalautakunnan hyväksymät 57,81,341
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät 33
Rakennustarkastustoimisto 115
Rakennusten kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt luvat 62
" vanhojen ym. purkaminen 76
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama 87
" asutustoimiston valvoma 383
Rakennustoimiston katurakennusosasto 301
" koneinsinöörin valvontaan kuuluvat laitokset 311
" puhtaanapito-osasto 307
" puisto-osasto 311
" putkivalimon toiminta ja alueen vuokraaminen sitä varten 50,306
" talorakennusosasto 309
" tilivirasto 314
" varasto-osasto 313
" viranhaltijat ja työntekijät 300
Rakentamisvelvollisuuden täyttämistä koskevat asiat 33
Rannikkoliikenne 345
Rastilan retkeilymajan käyttö ym. 237
Ratsastushalli, sieltä vuokralle annetut huone- ym. tilat ... 71,231-233
Reijolan nuorisokoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Reininniemi, kalastusvaja-alueen vuokraoikeuden siirto 62
Renlund, oy., autotallirakennuksen ostaminen yhtiöltä, alueen vuokralleanto 72
Retkeilytoiminta 237
Retkeilyvälineiden lainaus, nuorisotoimiston hoitama 255
Rotaprint-osaston perustaminen painatus- ja hankintatoimistoon 89
Ruoanlaitonopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 261
Ruskeasuon ratsastushalli, huone- ym. tilojen vuokralleanto...71,231-233
Ryttylän koulukoti, sen viranhaltijat, laitosta tutkineen komitean mietintö ym. 181,184,201
Räntan-nimisen luodon vuokralleanto 63

Saarioisten taimistot, myyntipaikan vuokraaminen toiminimelle 79
Sahatavaran toimitukset, puutavara- ja polttoainetoimiston 380
" vienti Helsingin satamasta 346
Sairaalasivukirjasto 271
Sairaalat, henkilökunnan palkkauskysymykset 2,3,5,10
" huoneiston vuokraaminen Marian sairaalan henkilökunnan asuntolaksi 69
" niissä hoidetut köyhäinhoidolliset potilaat 150-152
" " " lastensuojelulautakunnan huostassa olevat lapset 187,193
" potilastilaston hoidon siirtäminen tilastotoimistolle ... 99
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan 132
Sairausapusäännön eräiden määräysten tulkinta 19
Sairauslomasijaisten, eri virastojen, palkkaamiseen käytetyt määrärahat 16
Saneeraussuunnitelman, eräiden rakennuskiellon alaisten kortteleiden, laatiminen 27

Saniteettitöiden valvonta ja lopputarkastus, talorakennusosaston suorittama 311
Sanoma- ja aikakauslehtien tilaaminen virastoihin ja laitoksiin ... 1,27
Sanomalehtien myyntipaikkojen luovutus, olympiakisojen aikaiset myyntiluvat 79
Satamalaitos, esitys sen työntekijöiden käytöstä tilapäisesti sataman lumitöihin 7
" henkilökunta, edustus komiteoissa, kokouksissa ym. 331,341
" taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset ym. 333
" tulot ja menot 354
" uusi huoneisto, rakennustoimikunta 332
Satamalautakunta, kokoonpano, kokoukset, edustus komiteoissa ym. ... 331
" rakennusten ja varastoalueiden vuokralleanto...334,338
Satamaliikenne 344
Satamamaksut 333
Satamarakennustoiminta 349
Satamat, korjaus- ja kunnossapito, uudisrakennukset ym. 350
" laituri- ja aluevuokrat, laiturihuoltomaksut ym. 355
" laiturihuollon vastuulla olleiden tavaroiden korvaaminen... 340
" varastorakennukset, laituripituus 343
Satamavesipostit 348
Sauna-seura, vuokra-aluetta koskevan sopimuksen jatkaminen 38
Saunojen, kaupungin taloissa olevien, vuokralleanto 74
Savilan pumppulaitos 304
Seurasaari, olympialeirin järjestämisestä sinne aiheutunut vahingonkorvausvaatimus 37,233
Shell, oy., huolto- ja jakeluasemia koskevat vuokrasopimukset 48,49,340
Siirtolapuutarhat 56
Siivoustyö, virastojen la laitosten, sitä koskevat tutkimukset 91
Siltasaarenkatu 5:ssä sijaitsevien kerhohuoneiden käyttö 256
Sinfoniakonsertit 288
Sirpalesaari, vuokrasopimukset, sen siirtäminen rakennuksineen satamalautakunnan hallintoon 334
Sivukirjastokeskus ja sivukirjastot 266,267
Sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet 13
Sofianlehdon pikkulasten- ja vastaanottokoti, järjestelytoimiston suorittamat tutkimukset 92
" " " " viranhaltijat, laitoksen laajentamiskysymys 182-184,201
Sokeain ystävät, yhdistykselle ulkotarjoiluun olympiakisojen aikana myönnetty lupa 45
Sotaorpojen ja -leskien työhuolto 169
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat 168
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset, asiantuntija-avun saanti 191
Suojeluvalvonnan alaiset lapset 190,192
Suomen hiilihappoteollisuus oy., teollisuus- ja varastoalueen vuokrasopimukset 50
" kaapelitehdas oy., tehdasrakennuksen tulipalo 131
" marsalkan ratsastajapatsas, lupa tilapäiseen varojen keräykseen sitä varten 80
" ulkomainonta oy:n mainossopimukset 76
Sähkölaitos, eräiden työntekijäin työajan muuttaminen 6
" muuntamoita varten tarvittavien alueiden vuokraaminen 46
Sörnäistenniemi, teollisuus- ja varastoalueiden vuokralleanto 50,54

Taksat ja tariffit 6,333
Taksoituslautakunta 105
Tallberg, Julius, oy., räjähdysainevaraston alueen vuokran korottaminen 62
Talonmiesten, lämmittäjien ja siivoojien, talo-osaston palveluksessa olevien, palkkauskysymykset 76

Talorakennusosasto, rakennustoimiston 309
Talousopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 262
Tanssilava-alueiden vuokraus 45
Tapaturmat, rakennustoimiston töissä sattuneet 301
" tulipalojen sammutuksissa sattuneet 131
Tavaraliikenne satamassa 346
Teattereiden palovartiointi 129
Tektor oy., tontin vuokraaminen Pitäjänmäeltä 50
Teollisuuskeskus oy., bensiinisäiliötä koskeva vuokrasopimus 49
Tervalammen maatilan tarkastuskertomuksesta annettu lausunto 142
" työlaitos, hoidokit, menot ja tulot, maanviljelys ym. 155
" " työpisteen ja ylläpitomaksun raha-arvon korottaminen 140
Teurastamo, henkilökunta, tuotantokomitea, tulot ja menot 358,366
" järjestelytoimiston sitä koskevat tutkimukset 91
" konekeskus, veden- ja sähkönkulutus, rautatievaunupesimöt 364,365
" laboratoriotutkimukset, tarkastuseläinlääkärin toteamat taudit 362,363,369
" teurastusosastot, karjatallit, rehun käyttö ym. 359
" tukkumyyntihallin, jäähdyttämön ja syväjäädyttämön käyttö 361,371
" tuntipalkkaisten teurastajien palkkakysymys 7
" vuotien tarkastus, lihantarkastamot 360
Teurastamolautakunnan kokoonpano, esitykset ja lausunnot 357
Tiedoituslehti, järjestelytoimiston toimittama 94
Tilastotoimisto, henkilökunta, julkaisutoiminta, tutkimukset 96
" kalustonhankinnat, kirjasto, menot ja tulot 101
" tietojen ja selvitysten antaminen virastoille ym. 100
Tit-Bit, oy., katukahvila-alueen vuokraaminen 45
Toivolan koulukoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Toivoniemen koulukoti, viranhaltijat, menot ym. 184,201
Tontit, huutokaupalla myydyt 29
" kiinteistölautakunnan vuokralle antamat 33-56
" maansaantiin oikeutetuille myydyt ja vuokratut 29-32,35
" niiden varaaminen asunto-, tehdas- ym. tarkoituksiin 33
" tonttiosaston hoitoon määrätyt 56
Tonttijakokarttojen hyväksyminen 67
Tonttijaon muutosehdotukset, asemakaavaosaston laatimat 65
Torikauppa, käsirattaiden säilytyspaikan ja myyntipaikkojen vuokraukset 39,77
Toukola, eräiden alueiden vuokralleanto 37,49
Tulipalot 130
Turson, satamajäänsärkijä, suorittamat hinaukset ym. 348
Turvavartiointi teattereissa, näyttelyissä ym. 129
Tutkijalautakunta 106
Tuulaakimaksut 355
Työehtosopimukset 5
Työhuoltotoimiston siirto huoltolautakunnan alaisuuteen 182
Työkalukorvausten suorittaminen työntekijöille 8
Työmaajuopottelun torjuntatoimenpiteet 253
Työntekijät, ks. myös Viranhaltijat.
" palkkausta, lisiä ym. etuja koskevat asiat...3,7,8,11,12,14
" sairausapusäännön eräiden määräysten tulkinta 19
" työajan muuttamista ja kahvitaukoa koskevat kysymykset 6,8
" uuden eläkesäännön hyväksyminen 2
Työnvälityksestä kaupungille aiheutuneet menot 210,228
Työnvälityslautakunnan kokoonpano, kokoukset ja lausunnot 208
Työnvälitystoimisto, henkilökunta, menot, huoneistot 209,228
" henkisen työn osasto, ylioppilasvälitys 211
" maatalousosasto 221
" merimiesosasto 218

Työnvälitystoimisto nuoriso-osasto 214
" ravintolaosasto 222
" työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset 210-230
Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano ja kokoukset 90
Työtuvat, huoltolautakunnan alaiset 157
Töölön sivukirjasto 269

Uimarannat ja uimalat sekä niitä koskevat valtuustoaloitteet ... 235,236
Uimaseurojen avustaminen 231
Uimastadionin käyttö, esitys sen johdon järjestelyksi 10,236
Ulkoilmajuhlat, -kokoukset, - näytännöt ja -konsertit 58,238,286
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne 345,346,347
Ulosottolaitos 112
Urakkatöiden hinnoittelu kaupungin laitoksissa 6
Urheilu- ja retkeilylautakunta, apurahojen jako, sen vuokralle antamat rakennukset ym. 231
" " " kokoonpano, jaostot, kokoukset, menot ja tulot 231,239
" " retkeilytoimisto 235
Urheilukenttien ja -laitteiden korjaus- ja kunnossapitokustannukset 306
Urheilukilpailujen järjestämisluvat 57
Urheiluseurojen avustaminen 231
Urheilutoiminta 235
Uudenpellon varastoalueiden vuokraukset 53
Uudisrakennukset, kertomusvuoden aikana valmistuneet 115
Uudisrakennus- ja muutos- ym. työt, talorakennusosaston suorittamat 310
Uudisrakennustyöt, satamarakennusosaston suorittamat 350,352

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat 349
Vakuuksien, asemakaavalain mukaisten, määrääminen 26
Vakuusasiakirjojen tarkastus, kiinteistölautakunnan suorittama 26
Vallilan kerhokeskuksen avustaminen, sen siirtäminen nuorisotyölautakunnan valvontaan 81,87
" metsän varastoalueiden vuokraukset 52,54
Valokuvauspaikkojen vuokralleanto 80,231,232
Vanhainkodin, Oulunkylään rakennetun, hallinto 137
" rakennussuunnitelman muuttamisesitys 141
Vanhainkodit ym., niissä hoidetut köyhäinhoidolliset henkilöt ...151,152
Vanhakaupunki, koiratarha-alueen vuokraoikeuden jatkaminen 39
Vanhusten asuntokysymyksiä koskevat huoltolautakunnan lausunnot 142
" helsinkiläisten, oloja koskeva haastattelututkimus 99
Vankeusyhdistyksen avustaminen 202
Vapaaehtoiset palokunnat 133
Vapunpäivänä suoritetun työn korvaaminen viranhaltijoille 11
Varastoalueiden ja -rakennusten ym. vuokralleanto, sopimusten muutokset, irtisanominen ym. 50-56,334,335,338
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen 340,348,355
Variksien ampumiseen myönnetyt luvat 64
Venelaiturit, satamarakennusosaston toimesta rakennetut 351
Venepaikoista perittävät maksut 333
Verojen ym. maksujen pakkoperintä 112
Verolautakunta 106
Verosäännösten rikkomisesta aiheutuneet syytteet ym. 109
Verotusvalmisteluvirasto, henkilökunta, asiamies- ja tarkastusosaston toiminta, menot ja tulot 107-109
Vesi- ja viemärijohtojen rakennusohjelma 58
Vesilintujen metsästykseen kaupungin alueella myönnetty lupa 64
Vesipostien, yleisten, kunnossapitokustannukset 303
Viemärien korjaus ja kunnossapito 303
Viemäriveden puhdistuslaitokset 303-306
Viikinmäen varasto- ja pienteollisuustonttien vuokraukset 53

Viikin varastoalueiden vuokraukset 53,54
Viljelys- ja laidunalueiden vuokralleanto 44,60,63
Viljelyssuunnitelman, kaupungin maatilojen, hyväksyminen 60
Viranhaltijat, eroamisiän saavuttaneiden oikeus virkaansa jäämiseen 13
" ikälisien myöntäminen, hautausavustukset 14-16,20
" kaupungin ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet, luontoisetukorvaukset 13,14
" kone- ja pikakirjoituslisät, myönnetyt eläkkeet ... 13,20
" kysymys asunnon vuokrasuhteen irtisanomisesta eräissä tapauksissa 76
" lääkärintodistuksia koskevat määräykset 3-5
" palkkaluokitus- ja palkankorotuskysymykset 2,3,5
" sairauslomat sekä niiden ajalta suoritettavia palkkaetuja koskevat palkkalautakunnan lausunnot 16-19
" sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet 13
" uuden virkaluettelon ja eläkesääntöehdotuksen hyväksyminen 2
" virkamatka- ym. kustannusten korvaaminen 21
" virkavapaudet, viransijaisille maksettavat palkkiot 19
" vuosilomamääräysten tulkintakysymykset 12
" ylityö-, päivystys- ja yötyökorvaukset, erilaisista tehtävistä suoritetut palkkiot 11,12
Virastot ja laitokset, niiden käyttöön vuokratut huoneistot 68-72
Virkaluettelon, uuden, hyväksyminen painettavaksi 2
Virvoitusjuoma- ym. kioskien vuokralleanto 77,231
Vuokra-alueiden, kiinteistölautakunnan hallinnassa olevien, katselmukset 56
Vuokralle annetut asuntotontit 33-35,38-44
" " autonhuolto- ja bensiininjakeluasema-alueet 47-49,335
" " myyntipaikat ja kioskit 76-80
" " varasto- ja pienteollisuusalueet, varastorakennukset ym. tilat 50-56,334,335,338
" " viljelys- ja laidunmaat 44,60-63
Vuokrasopimukset, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät 118
" kiinteistölautakunnan tekemät 33-56,60-64,68-80
" satamalautakunnan tekemät 334,338
" urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät 231-233
Vuokrataloyhtiöiden, joissa kaupungilla on osake-enemmistö, palveluksessa olevien eläke- ym. edut 10,20
Vuokratut huoneistot, virastojen ja laitosten käyttöön hankitut... 68-72
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, luvat 348
Vuokrien, asuin-, liike- ym. huoneistojen, korotukset ym. 73,86
" korottaminen viranhaltijain luontoisetukorvausten osalta.. 14
Vuosiliput, liikennelaitoksen myymät 327
Vuosilomia koskevat määräykset 12
Väestön- ja kiinteistönlaskenta, tilastotoimiston suorittama 99,100
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, esitykset, lausunnot ym. 249
Wärtsilä-yhtymä oy., Hietalahden telakan alueeseen liittyvän vesialueen vuokraaminen 335

Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan hoidokit 156
" " lapset 188
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset ja päätökset...292-298

Äitiys- ja lastenneuvoloita varten vuokratut tai luovutetut huoneistot 68,71
Äitiysavustus- ja perhelisätoimiston toiminta 197